

apud S. Petrum vi. id. aprilis anno MCCC. Allici ad id poterat egregijs Latzkonis finitimi principis Moldavia: exemplis, qui vna cum suis a nonnullis sacris conciatoribus vera fidei luce collustratus, schisma damnarat, flagitabatque a Pontifice, vt ad religionis cultum propagandum episcopalis sedes in Ceretensi oppido Haliciensis diocesis in-
 stitueretur. Cuius pijs votis assensit Urbanus, atq; eam prouinciam Pragensi archiepiscopo, & Vratislauenfi Cracouienfiq; episcopis demandauit. a
 Urbanus, etc. archiepiscopo Pragensi, et Vratislauenfi ac Cracouienfi episcopis.

7 Nobilis vir Latzko dux Moldauie partium seu nationis Vvalachia: nobis per dilectos filios Nicolaum de Melsac & Paulum de Syvidinicz ordinis fratrum Minorum professores notificare curauit, quod ipse & suus populus ducatus seu terræ Moldauicæ, licet Christianitatis nomine gloriantur, tamen ipsi & eorum progenitores schismatici fuerunt hætenus & existunt: sed quorundam fratrum Minorum prædicationibus & doctrinis inducti abnegare volunt omne schisma, profiterique sanctam fidem, quam catholica & apostolica ecclesia tenet, docet, & prædicat; ac nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus, & sanctæ Romanæ ecclesiæ humiliter obedire ac intendere de cætero, prout alij catholici principes & populi obediunt & intendunt: nobisque idem dux humiliter supplicauit, quod oppidum suum Ceretense Halecensis diocesis spatio magno terrarum diffusæ (cui præest episcopus schismaticus, cuius ecclesia Halecensis est in Russiæ partibus schismaticorum videlicet constituta, vsq; in-
 signe ac incolarum multitudine copiosum, & alias aptum decorari insignibus ciuitatis) in ciuitatem erigere, ac ciuitatis insignire vocabulo, & eidem episcopum præficere catholicum, qui ipsos ducem & populum instruat & conseruet in dicta fide catholica, & alia opportuna circa hæc facere dignemur.

Nos igitur ad salutem animarum prædictorum ducis & populi, contra crucis hostes asserentium ingiter se pugnare, quos ab erroribus & schismate prædicto reuocare cupimus; augmentumque præfatæ fidei plenè affectibus aspirantes sed de præmissis nobis expositis notitiis non habentes, fraternitati vestræ, de quorum fidelitate & circumspectione in his & alijs plenam in Domino fiduciam obtinemus, de fratrum nostrorum consilio per apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus vestrum per vos vel alium seu alios viros fideles, catholicos, & prudentes, si præfatos Latzkonem, & populum repereritis velle firmiter, pure, simpliciter, humiliter, & reuerenter fidem catholicam suscipere prælibatam (quos, si oporteat, ad hoc vestris doctrinis & prædicationibus inducatis, & per alios viros catholicos in ipsa fide peritos procuretis induci) postquam ipsi seu aliqua pars eorum, de qua vestra discretioni videbitur expedire, abnegauerint omne schisma, & eandem fidem deuote susceperint, & eam professi fuerint secundum formam, quam vobis sub bulla nostra transmittimus; dictum oppidum Ceretense ac rotam prædictam terram seu ducatum Moldauicæ ab omni potestate, dominio, superioritate, & iurisdictione ordinarij & diocesanæ, & subiectione episcopali præfati episcopi Halecensis, seu gerentis se pro episcopo Halecensis, ac ecclesiæ Halecensis, & cuiuslibet alterius personæ ecclesiasticæ, in ipsius oppido &

terra seu ducatu quamcumque spiritualem seu ecclesiasticam potestatem siue iurisdictionem prætendentis se habere, & eius ecclesiæ seu dignitatis totaliter in perpetuum exinatis, & etiam liberetis; constituentes & ordinantes, quod solum & immediate sanctæ Apostolicæ sedi in spiritualibus subsit: & deinde præfatum oppidum in ciuitatem erigatis & ciuitatis vocabulo decoretis, ac totam dictam terram seu ducatum Moldauicæ, in quantum ad præfatum ducem pertinet, eidem ciuitati pro diocesi assignetis, & etiam deputetis, & ipsam diocesim certis terminis limitetis; & si ecclesiæ ibidem sit ad hoc congrua, illam in cathedralam & episcopalem etiam erigatis, &c.] Addit, vt si ecclesiæ excitata in eodem oppido non fuerit, magnifico opere extrui, atque B. Petri Apostoli vel alterius sancti, vt Moldauis visam fuerit, nomine insigniri curent; permoueantque Latzkonem, vt sacerdotia in ea instituat, congruisque ad diuinum cultum sustentandum vestigialibus locupleter. Dat. apud Monasteriensem ix. kal. augusti anno MCCC.

8 Iniuncta etiam ipsidem episcopis partes a, vt Andream e Cracouia Minoritam diuinarum literarum eruditione ac pietate insignem Moldauicæ episcopum præficerent. Missi b quoque sunt ex eodem sacro ordine quatuor episcopi religionis latius proferendæ cupidissimi, paratique ad fundendum pro Christo sanguinem in Albaniam aliasque vicinas prouincias, vt schismaticos ad gregem dominicum adducerent: quos archiepiscopo Dyrrachiensi, ac Strazimiro, Georgio, & Balsæ Zupanis Geucia c, quos fidem orthodoxam amplecti ante decreuisse vidimus, tum vniuersis Albanicæ catholicis commendauit. Missus est similiter Nicolaus e Melsac ad Russos, in stratusque auctoritate, vt vigintiquinque Minoritas per Lithuaniam & Vvalachiam spargeret, qui populos orthodoxa fide informarent. Alij quoque vigintiquinque ex eadem S. Francisci familia præcones euangelici Antonio episcopo Mileuitano eiusdem ordinis, in Georgiam atq; alias prouincias schismaticorum legato e, socij laborum & gloriæ adiuncti f, vt Georgianos, aliosque remotissimarum regionum Christianos vel illaqueatos schismate aut erroribus varijs infectos ad causam dominicam cogerent, ac vera & incorrupta pietate excolerent.

9 Ad Tartaros pariter a veteri superstitione abducendos, & catholicorum reliquias pastoribus, qui c viuis excefferant, destitutas excolendas Guillelmum archiepiscopum Cambaliensem creauit g, multisque Minoritis stipatum h in Tartariam misit. Instruxit vero eosdem religiosos viros pluribus prerogatiuis i, vt ea auctoritate ad neophytorum gratiam ac solatium vterentur, connubia nimirum in gradibus diuina lege non vetitis permitterent l, iuxta constitutionem, inquit, Innocentij Pape II. qua incipit, Gaudeamus; schismaticos autem ad gratiam ecclesiæ redeuntes in contractis in quarto gradu matrimonij permanere sinerent: baptismalibus sacris & sacerdotio initiatos, cum graue dubium subesset, an ea sacramenta vero ritu fuissent collata, certis legibus iterum baptismo lustrarent m, sacrarerentque sacerdotes: vt facilius etiam ij præcones euangelici vitam inter infideles sustentare possent, atque alia ad diuinum cultum, promulgationemque euangelicam necessaria haberent, remisit Pontifex nonnihil ex arctiori seruandæ ab ipsis paupertatis disciplina; non solum enim libros gesa-

Et Moldauicæ ab episcopatu Haliciensi separanda.

Minoritæ missi ad schisma conuertendos. a Rod. 10. 8. ep. sec. pag. 131. b pag. 142.

c ad pag.

d pag. 157

e pag. 144

f pag. 154

Tartaricæ ecclesiæ curat Vrbanus.

g pag. 67.

h ad pag.

i pag. 57.

l pag. 60.

m pag. 61.

Moldauia ad Rom. ecclesiæ obsequium traductus.

ad. 10. 8. ep. sec. pag. 129.

Episcopi ad idem in Ceretensi oppido ex utari.

Demandata prouincia nonnullis præfatis Molcauos induendi.

a Pag. 59.
b Pag. 63.
c Ead. pag. 63.
d Pag. 64.
e Pag. 63.
ChamTartarorum ad fidem amplectendam sollicitatus.
f Eod. to. 2. ep. sac. pag. 55.

re a, sed etiam in terris, quæ a Constantinopoli in orientem septentrionemue excurrerent, legata testamento eos recipere b, aut malis artibus parata in suos vsus deriuare concessit: fidelibus stipem erogaturis sacris iisdem præconibus centum dierum indulgentias est impertitus c: aduersus vero se quotidianis eorum obsequijs omnium scelerum in extremo vitæ actu condonationem proposuit d: contra autem censurarum pœnas, ne euangelio promulgando operam darent, molestiam exhibituris obiecit e.

Missis igitur hisce in Tartariam euangelicis præconibus, Pontifex grauißimis literis Imperatorem Tartarorum sollicitauit f, vt faciles ipsis aures ad diuini verbi semina excipienda porrigeret, imperialique ipsos & Christianos alios studio prosequeretur: cælestia illi pro ea re præmia non defutura: dignitatem legis Christianæ, quæ viam felici immortalitati strueret exposuit, atque ad eam amplectendam apostolicis monitis eum allucere nisus est.

Vrbani, &c. magnifico viro Camo Regi Tartarorum Deum diligere, & timere.

Ad alti tui nominis titulum & splendorem & culmen ac decus accedit, quod tu & aliqui prædecessores tui Reges Tartarorum, sicut glorifica fama præambula fidedignorum relatione didicimus, ob omnipotentis Dei creatoris reuerentiam & honorem vos Christicolis sub vobis degentibus vestrisque subditis, qui ad fidem catholicam conuolarunt, reddidistis fauorabiles & benignos, eosque beniuola & mansueta benignitate tractastis: tua & ipsorum prædecessorum fama gloriosa longe lateque per orbem commendationis titulo redimitur: & tu si quidem in eum fidem habueris, & renatus fueris sacri fonte baptismatis, legemque susceperis & impleueris Christianam, requie sempiterna supernorum cium perfrueris. Ecce igitur quod nos, qui submissis humeris operosa sollicitudine ex salutaris & vigilis prouidentie studio tuam tuique regni sincera in Domino charitate perpetem salutem appetimus, eiusque fructum salutarum & perennem tibi, regno, regnicolisque tuis prodesse iugiter cupientes; vt præmissa propensius & efficacius per diuinam clementiam felici successuque prosperitate succedant, venerabilem fratrem nostrum Guillelmum archiepiscopum Cambalensem ordinis fratrum Minorum professorem (virum quidem in deuotione ac fide Christiana feruidum, excellentem in sacra scriptura peritum, expertum in opere & sermone, virtutum probitate probatum, fama præclarum, a nobis ex multis bonis & idoneis religiosis electum, & ad Cambalensem archiepiscopatum de fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio promotum) præsentium exhibitorum, cum decenti & virtuosa comitiua fratrum dicti ordinis ad ecclesiam suam Cambalensem, tuamque præsentiam, ac partes & loca tuorum terræ & dominij salubriter prouidimus destinandum; vt ipse & dicti fratres collaterales eidem more sanctorum Apostolorum, qui dispersiti ore dominico, & Spiritus sancti gratia illustrati, doctrinam euangelicam prædicando, terræ cardines, prout eis assignati fuerant, perlustrarunt; communiter & diuisim, prout eisdem archiepiscopo & fratribus ex cælicæ inspirationis oraculo visum fuerit salubriter expedire, regnum & terram prædicta, aliasque regiones adiacentes circumeant & frequentent; et iuxta datam eis a Domino sapientiam & doctri-

Pontificis ad eum literæ.

Commendatus illi Cambalensis archiep.

nam verbum Dei euangelizare perstudeant, & officiosa promptitudine prædicare, sermonum prædicationis huiusmodi mentes illorum, qui in tenebris ambulant, & adhuc præ oculorum caligine gloriam luminis non viderunt, radicaliter illustrantes, eosque additam fidem rectam, perfectam, & lucidam, Christi sanctorum & sanctarum miraculis verissimis comprobant, dulcibus allecionibus conuertentes; & tam ipsos quam alios ad fidem ipsam feliciter iam conuersos, & neophytos in eadem pabulo refectio- nis aternæ, in ipsa fide spiraculo spiritalis gratiæ roborando.

Hæc est enim fides rectitudinis, salutis, & meriti, qua sacer ille supernus rerum Conditor & creator seminans terram irrigauit, & quam ad omnes limites machinæ mundialis profecto diffudit & etiam propagauit; quam sacrosanctæ Romana ecclesia, mater cunctorum Christi fidelium & magistra, tenet & docet, extra quam nullus omnino saluatur: per siquidem istam, innocens anima Christiana perpetua, lugubri & corruptibili corpore charior, cælicorum agminum consortio æternaliter aggregatur. Cum igitur beatorum vita seu præmium comparationem non recipiat in diuitijs, nec in huiusmodi seculi gazis, felix est ille, qui sic terrestria deserens languidum orbem transit, quod ad aternæ beatitudinis gloriam prouehatur. Hanc equidem gloriam brauialem assequitur, qui huiusmodi fidem suscipiens & agnosces, eam per beatorum operum & virtutum executionem obseruat: & licet per ipsius fidei semitas difficilis videatur incessus, oculis tamen mentis, fide catholica mediante, dum eam credit, diuinæ omnipotentis maiestatem & gloriam beatorum intellectualem intuetur.

10 Magnitudinis itaque tuæ potentiam, attente rogamus & hortamur in domino Iesu Christo, quatenus pro eius reuerentia et honore, a quo tanquam a summo culmine rerum cuncta descendunt, et qui personam tuam creans et conseruans in esse, te super tam excellens, caducum tamen et temporale, dominium constituit imperantem, tibi que innumeram et copiosam populorum multitudinem subiugauit, memoratos archiepiscopum et fratres, cum eos ad regnum et terram tuam prædicta, tuamque prouinciam peruenire contigerit, vultu beneuolo et sereno recipias, et a tibi subditis recipi facias et iubeas gratulanter, sicut quidam tui prædecessores hæcenus receperunt; eosque mansuetudinis, serenitatis, et pie deuotionis affectu pertractes et facias pertractari, habeasque tam illos quam eandem ecclesiam, cunctosque Christicolas, in dictis regno et terra morantes, nec non conuersos neophytos et (Deo propitio) conuertendos ad fidem eandem infra tui dominij districtus et limites constitutos cum charitatiuæ sinceritatis dulcore benigno fauorabiliter et propensius commendatos; eis in his, quæ circa suscipiendam per te (Deo viuo et vero inspirante) sacri fontis baptismatis gratiam, legemque Christi & alia tuæ salutis commoda duxerint explicanda, prædicanda, et etiam consulenda, studiosum auditum aperiens, et feruentem ac sollicitum et attentum adhibens intellectum, illaque recipiens tanquam donum cælitus deriuatum et missum tenaciter in tui memoriali cellula cordis figas, credas firmiter, operose, fideliter, et perpetim exequaris; sisque alijs tuis subditis salutis

Videat Christiana laus.

speculum & exemplar, vt ipsi vna tecum ad similitudinem tui ad Altissimum conuertantur, dictaque legem Christi suscipiant & obseruent, tecumque glorientur nomine Christiano & salui fiant, ne pereant in æternum; ita quod Rex regum, propitius retributor omnium ad se conuertentium, miserator & misericordiarum dominus atque pater, quem nil laet, & quem cœlestia & terrestria fatentur, tui misereri dignetur, in omnibus affluenter gratam vicissitudinem rependens, conferatq; tibi iugiter in huiusmodi vitę tēpore abundantiam pacis & gaudij, & post tui corporis dissolutionem humanam ad perpetuam felicitatis imperium te perducatur, & te glorificet in supernis, &c. *Dat. Roma apud S. Petrum vii. kal. aprilis anno VIII.*

11 Hortatus etiam est Urbanus a reliquos Tartarorum Imperatores, Reges, ac principes, vt euangelicę luci, ab archiepiscopo Cambaliensi scijscque inferendę, oculos aperiret: certiores fecit de tradita a Christo Petri successoribus auctoritate: vt pontificij esset muneris vniuersos homines ad Dei imaginem efformatos ad verum eius cultum adducere, animasque ab æterno exitio vindicare. Eodemque argumento apostolicę literę ad vniuersos Tartaros datę b, quibus ipsos ad orbis Conditorum agnoscendum, ac veterem superstitionem, qua erant etiam tum irretiti, abijciendam excitauit.

Urbanus, &c. vniuerso populo Tartarorum viam salutis agnoscere.

Vniuersitatem vestram sinceris suasionibus & accensis intrinsece charitatis dulcedine plenis requiramus, monemus, rogamus, & propensius exhortamur in domino Iesu Christo, quatenus vos, quorum hucusque mentales oculi tetra caligine per perfidos spiritus tenebrarum, & mortis in idololatrijs ac inanibus superstitionibus fuerunt obducti, sollicitę vestram memoriam excitantes, & reducentes ad illam, quod Deus omnipotens protoplastum, ex quo omnes homines traxerunt originem suam, inenarrabili maiestate formauit, ac in terrestris paradisi delicijs collocauit, & quod inibi sibi boni & mali cognitio data fuit, & quod estis ad similitudinem Dei facti, quodque creatura non posset suo creatori pro meritis respondere; excussis primitus a vestris cordibus vepribus & vrticis damnabilis cœcitatibus, vestrę intelligentię oculos eleuetis, & consideratione perspicua cogitatis, quod ipse vos de limo terrę creauit & pascit assidue, ac viuitis per eundem, & quod, cum vult, cuiuslibet carnis fragmenta dissoluit, quodque sacra pagina testimonio comprobetur, quod omnis spiritus Deum laudat, omniaque animantia & inanimata Dominum benedicunt, pro ipsius creatoris reuerentia & honore, & vt sibi reddatis humanę gratitudinis holocaustum, ob nostrę contemplationis intuitum, qui vos Deo viuo & vero coniungere cupimus & etiam laboramus, vestro statui & saluti prouide consulentes, eisdem archiepiscopum & fratres, quoties eos ad vos declinare contigerit, recipere procuretis humiliter & benigne cum honorificentia reuerenti eosque sincerę charitatis officio pertractetis; & ad gremium vniuersalis ecclesię Christi sponsę, quam suo pretiosissimo sanguine dedicauit, extra quam veri sacrificij non est locus, in humilis & verę contritionis spiritu redeuntes, eorundem archiepiscopi atque fratrum sermonibus, predicationibus, & verbis salubribus vigilem præbea-

tis auditum, & intellectum aperiat acutum, ad hauriendum ex ore ipsorum verba salutis: & quę pro vestrę perfectione salutis doerint, instraxerint, & prædicauerint, vestrę memoriali cellulę firmiter imprimatis, mentes vestras & corda studiosa promptitudine disponentes ad suscipiendam sacri fontis gratiam baptismalem, legemque Christi, doctrinam euangelicam, & fidem catholicam domini nostri Iesu Christi, vt omnium fidelium magistra ecclesię Romana tenet & prædicat, docet, profitetur, & credit. Etenim ipsa fides est, per quam innocens anima Christiana perpetua, postquam a lugubri & corruptibili humanitatis corpore fuerit dissoluta, cælorum agminibus æternaliter aggregatur: & cum fidem susceperitis, & vestris cordibus impresseritis, eam firmiter & perpetuo tenacibus obseruantijs custodite, vt in die missionis extremę, id est secundi aduentus dicti domini nostri Saluatoris, qui tunc iudicaturus adueniet, prout ante venerat iudicandus (ante cuius tribunal tunc omnis homo surrecturus in propria carne stabit, vel æternę vitę præmia vel perpetuę mortis, prout gessit, supplicia secundum merita vel demerita, recepturus) possitis vna cum alijs catholicis Christianis de cætero tanquam fortia membra Christi vnus ouilis effecti, & viuentes in fide prædicta virtuosa opera faciendõ, æternę beatitudinis, quam ipse Saluator obtinet ex natura, esse participes & consortes, eius præsentiam gloriosam, lætissimam quidem bonis, & terribilem malis & impijs, facie tenus inspecturi.

12 Propulsis igitur superstitionis erroribus vniuersis, quibus vos sathan instinctu fraudulento seducit, vt ab eius sitis nexibus funditus liberi, & mereamini post vitę præsentis excursu, calica palatia introire, digna laudum præconia, repetitis vocibus Altissimo deuotę mentis affectu cum gratiarum actionibus resonare, qui ad vos archiepiscopum & fratres prædictos dignatus est per suam misericordiam destinare; cuius gloria cæli & terra sunt pleni, quique manum aperit, & implet omne animal benedictione & cunctis in hac valle lachrymarum ambulantes & dictę fidei Iesu Christi coniunctis abundantiam in bonis temporalibus gratiosa copiositate largitur. Nos insuper omnipotentiam maiestatis Altissimi, essentialiter in cælis & potentialiter in terris vtique permanentis, regnantis, & principantis cunctipotentem & æternaliter in vniuersis, assiduis deuotis affectibus exoramus, vt corda & intelligentias vestras illustret ad suscipiendam gratiam baptismatis supradicti, ipsamque Christi legem, & ad eam credendam firmiter & perpetim adimplendam; quia sine illis nullus omnino saluatur, & per illas eritis salui, & efficiamini glorię sempiternę per gratiam intercedentibus meritis coheredes. Quod vt vobis concedat Retributor altissimus cum Patre sanctoque Spiritu sine principio & sine fine viuens & regnans, apud diuinam maiestatem hætenus instantijs deuotę flagitationis insitimus, & super hoc pio prædicto studio, ipso Deo auctore, insistere proponimus in futurum. *Dat. Roma apud S. Petrum vii. kal. aprilis anno VIII.*

13 Neque ad amplificandam modo inter infideles fidem, sed etiam illam tuendam in ijs oris, in quibus florebat, ne ab infidelibus opprimeretur, incumbendum Pontifici fuit. Cum enim Cyprus a Saracenis & Turcis, qui armorum

Meres ad cælestia erigant.

Cyprus adductus in periculum.

societatem coierant, circumfusa in grauissimum discrimen adducta esset, Vrbanus ad retundendos eorum impetus Venetos ac Genuenses maritimis viribus pollentes hortatus est, vt Cyprijs auxilio & opera non deessent. Quo argumento ad Gabrielem Adurnium a Genuensium, & Andream Contarenum b Venetorum duces hæc scripsit: *Deuotionem vestram, quam dominantium dominus multa potentia stabiluit, hortamur in Domino ac rogamus attente, quatenus ob reuerentiam Dei zelumque catholicae fidei, & nostrorum adiectionem precaminum, dictam insulam, qua & vestris ciuibus utilis solus esse, quandiu erit in obedientia charissimi in Christo filij nostri Petri Regis Cypri illustris, tam in guerra quam pace ac treuga, quam contingeret per vos fieri cum infidelibus prælibatis, suscipiatis efficaciter commendatam; obuiando nihilominus iuxta posse ac decemiam inuasioni, si quam sentiretis eidem insula etiam per catholicos inferendam. Dat. Romæ apud S. Petrum xii. kal. februarii anno viii.* Neque ab his discrepant literæ, quas ad Ioannam Reginam Siciliæ dedit e, vt laboranti Cypro succurreret. Ceterum transmisit ad sedem Apostolicam oratores Ioannes princeps Antiochenus, cui regni Cyprij administratio concredita erat, vt pontificiam opem pro regni componendo statu, tuendaque Petri iunioris Regis Cypri nepotis sui impuberis dignitate exponeret. Quibus auditis, Vrbanus ipsorum preces in ijs, quæ iusta visa sunt, admisit; Ioannemque ad regnum strenue moderandum his verbis excitauit d: *Hortamur nobilitatem tuam, quod circa conseruationem persona dicti Regis, vt ab omnibus noxijs seruetur illesus, & circa sui coronationis tempore debito faciendam, nec non dicti regni defensionem contra suos et crucis emulos adhibendam sine ceu affectionis & efficacis sollicitudinis studij adhibere coneris, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum kal. februarii anno viii.* De exceptis etiam oratoribus Alienoram Reginam Cypri certiore fecit Pontifex, e vtque filij custodiæ curas intenderet, est adhortatus.

14 Dum in amplificanda religione in oriente tutandaue Pontifex occupatur, deriuare studiorum partem ad rebelles edomandos hostesque ecclesiæ comprimendos est compulsus. Excusserrant enim iugam ecclesiæ Perusini, ad quos pontificiæ gratiæ restituendos Florentini suos miserunt oratores superiori anno iam adulto, qui excepti fuerunt humanissime f: sed illi reduci ad officium non potuerunt, immo federatorum latronum turmis stipati ad Viterbium castra promouere g. At Pontifex aduersus perduelles censuras in primis distinxit: tum expediuit arma, ne impijs religio censurarum ludibrio esset: ad quæ capessenda, vt facilius fideles alliceret, præmia indulgentiarum pontificia castra secutus proposuit, atque Anglico Cardinali legato conferendi crucis symboli causam ecclesiæ defensionis prouinciam dedit h. Non defuisse causæ vicarij sui diuinam iustitiam, refert Vrbanus vitæ auctor, qui hanc Perusinorum defectionem ac gelta in eos a Pontifice describit i: domitos vero annonæ inopia, cum vndique comæatus iussu pontificiæ essent interclusi l testatur Leonardus Aretinus m: extatque ad Perusinos oratores colla iugo Apostolico submissuros data pridie nonas augusti liberi comæatus syngrapha n.

Miscebat tum Etruriam Bernabos, immiffis socialibus prædonum turmis, ac turpes pacis leges imperare Pontifici cogitauit o: sed repulit eas

Vrbanus, ac Florentinis significauit, cum æquitati Bernabos se accommodaret, mox pacē se admissurum. Ad frangendos porro illius conatus, tum eodē Florentinos, tum Pisanos aliosque federatos a clientisque, Nicolaum marchionem Aretinum, Franciscum Carrariam Patavinum, Guidonem Polentanum Rauennatem, Galeortum Malatestam Ariminesem, Ludouicum & Feltrinum Gonzagas Mantuanos excitauit b; atque Anglico Cardinali legato sociorum copijs marchionem Aretinum præficere iussit e. Denique ad conficiendum felicis bellum non modo Caroli Imperatoris auxilia implorauit d, verum euocandum in Italiam Ludouicum Regem Vngariæ ecclesiæque signiferum censuit: atque Elisabetham & alios Vngaros principes ac præfules, vt eam expeditionem suscipiendam consulerent, hortatus est e; ac Ioanni episcopo Aquensi Apostolicæ sedis internuntio datæ partes f, vt federis ineundi leges cum Rege pacifceretur: cui etiam Florentini socium oratorem, vt Vngarum in Etruriam allicerent, adiungere g. At verendum erat, ne Carolus Romanorum Imperator rem ægre ferret, ac sinistras conciperet suspiciones, Regem Vngariæ iura imperij vsurpaturum: ad quas ex illius animo detergendas Vrbanus eidem Carolo significauit h, Vngarum in Italiam non ad ea inuadenda, sed tuenda contra Bernabonis tyrannidem signa conuersurum: rogauitque vt eundem Regem ad eam expeditionem incitaret, cum imperij utilitatis esset, Etruriam a latronum federatorum turmis vindicare.

Pietatem, inquit, tuam & imperialem magnificentiam, quam pro dicta ecclesia, nimirum Romana, & votis nostris promptam semper inuenimus, confidentissime requirimus & obsecramus in Domino quatenus, cum contra potentiam & impietatem Bernabonis eiusdem ac prauarum societatum, quas aduersus dictam ecclesiam & deuotos tui imperij fouet assidue, non speretur aliud, quam dicti Regis remedium valiturum; non solum non moleste feras ipsius Regis aduentum ad terras imperij per dictum tyrannum, vt præmittitur, occupatas: sed pro reuerentia Dei dictæque ecclesiæ ac nostra eundem Regem, vt prompte & magnifice hoc pium assumat negotium, per tuos nuncios vel literas efficaciter exhorteris, sibi que tribuas auxilium opportunum, &c. Dat. apud Montemstafconem viii. kal. augusti anno viii.

Veritus Bernabos Vngarorum Regis potentiam, atque aliorum federatorum, qui cum ecclesia ad reprimendam eius tyrannidem sentiebant, pacem decima nouembris die redintegrante ijs pacationibus, vt nullus clientelam subditorum, qui in alteram partem rebellarent, susciperet: ac si qua difficultas oboriretur, dirimeretur pontificiæ sententia: quas a Bernabone postea violatas, questus i est Gregorius XI. At de his inferius.

Addemus nunc, Vrbanum sollicitasse Ioannam Siciliæ Reginam ad vetera iura Cassinensi monasterio restituenda, proposuisseque i inter alia rem silentio non prætermittendam, eodem die Trinacriam a Carolo I. deficiuisse arcano quodam diuini Numinis iudicio, quo idem Carolus in locis Cassinensi monasterio obnoxij capitalium causarum cognitionem, violatis veteribus Cassinensium monachorum priuilegijs, sibi arrogauit.

a To. 8. ep. ser. pag. 20.
b Ib. post eand. ep. Genuenses & Veneti ad ferendas supplicias excitati.

Solicitata Ioanna. e Ib. pag. 21. Principis Antioch. legatio ad Vrban.

d Ib. pag. 29.

e Ib. pag. 30.

Perduelles, ecclesiæ arma exercent.

g Ib. pag. 7. g. Gestæ. Vrbanus. apud Bosq. h An. 8. ep. cur. pag. 40.

i Gestæ. Vrbanus. apud Bosq. l To. 8. ep. ser. pag. 143. m Leonardus Aret. hist. Flor. l. 8. Domiti Perusini. n To. 8. ep. ser. pag. 23. o Ib. pag. 72. Bernabos Etruriam infestat.

a Pag. 8. In eius pluri principum concilio.

e Pag. 11.

d Pag. 11. De Vng. pro eund. do. adu.

e Pag. 11. 129. f Sup. pag. 11.

g Ib. pag. 134.

h Eund. 8. 17. pag. 113.

Rogus. Cetero assensur.

Bernabos cum Perusinis factus redimere.

i Greg. XI. cur. pag. 4.

l To. 8. ep. ser. pag. 117. Priuilegijs monachorum.

*Urbanus, & c. Ioannæ Regina Sicilia
illustri.*

15 Audiuius hætenus relatione fideli, quod dictum monasterium [nimirum Cassinense] merum, & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem in omnibus suis terris habebat; & quod hoc in suis priuilegijs continetur: sed quod clara memoria Carolus primus Rex Sicilia in dictis terris iurisdictionem sanguinis occupauit; quodque die occupationis huiusmodi Siculi contra eum (quod dolenter referimus, sed in casu opportuno tacere non debemus id, quod putatur diuinum iudicium) rebellauerunt: ex qua rebellionem mala innumera sunt secuta. Audiuius etiam dolenter sapius, & aures tuæ, vt credimus, sunt pulsata: frequenter, quod iustitiarum prædecessorum tuorum & tui, in terris deputati præfatis, vassallos & subditos dicti monasterij, ex quorum laboribus abbas & monachi dicti monasterij sustentantur, importabilibus grauaminibus oppræsserunt, & iurisdictionem in ciuilibus, immo (quod est absurdus) etiam in spiritualibus, quam idem monasterium habet & possidet, iugiter satagunt vsurpare: propter quæ, & querelas assiduas, ac prouentuum eiusdem monasterij detrimenta grauissima status quietis eorundem abbatis & monachorum, ibidem laudabiliter nunc viuentium, stare non posse diutius formidatur. Quare eandem tuam deuotionem quanto affectuosius possumus deprecamur, quatenus beatum Benedictum monasterij præfati pastorem tibi & regno tuo placatum & fauorabilem constituens apud Deum, omnem iurisdictionem in dictis terris, per tuam curiam ab olim vsurpatam, velis ob reuerentiam Deididique sancti, & nostram affectuosam intercessionem libere restituere, & effectualiter relaxare; & si ius in ea prætendas habere, illud dicto monasterio gratiose ac liberaliter elargiri, &c. *Dat. apud Montemfalconem 10. non. maij anno VIII.*

16 Restituendis quidem non modo veteribus iuribus & vectigalibus, sed multo amplius religiosæ disciplinæ reuocandæ, ac primæuo sanctitatis nitori in Cassinensi monasterio adducendo egregiam operam dedisse Urbanum, ipsius vitæ auctor subiectis verbis accurate describit: *Memoratus Urbanus Papa anno septuagesimo corrente, volens quod in monasterio Cassinensi, in quo (vt supra memoratum) religio monachorum nigrorum ex institutione & ordinatione B. Benedicti suum quasi sumpsit exordium, vigeret præcipue, essentque religiosi in ipso vitam exemplarem ducentes, quemadmodum alias extiterat, postquam de episcopali dignitate ipsum ad abbatialem reduxit, tria fecit. Primo, quia erat quasi collapsum in adificijs, quæ propter terramotum erant pro maiori parte disrupta, ipsum fecit reparari & reedificari: & in hoc voluit exponi prouentus ipsius quandiu vacauit. Secundo aduocauit monachos, & collegit religiosos & deuotos de diuersis alijs monasterijs, in quibus sciebat vitam monasticam melius & strictius obseruari: quos ibidem instituit & ordinauit perpetuo residere, amotis abinde pluribus vagabundis & insolentibus, qui vitam secularem potius, quam regularem erant soliti obseruare. Tertio deliberauit eidem in abbatem præficere aliquem, qui iuxta regulam B. Benedicti viuens, ad sic viuendum præfatos monachos suo exemplo alliceret, & etiam compelleret, vbi ad contrarium inclinatos inueniret: & cum, licet diutius perquisitum, talem iuxta suum votum in cœnobijs monachorum nigro-*

*rum non inueniret; ne in suo huiusmodi sancto desiderio frustraretur, ad habendum fratrem Camaldulensium, sub regula eadem famulantium, aspexit: in quo quod optabat adinuenit, virum videlicet, qui totus erat deuotus, orationi & lectioni assidue deditus, & alias Dei seruitio semper intentus, beneque morigeratus, & in agendis circumspicuis: qui etiam omni tempore ab esca carnalis abstinebat, et alias insuper abstinentias ordinationeque monasticas iuxta præcepta et instituta dictæ regule indefectibiliter obseruabat. De quibus ipse plene informatum eum ad se vocauit, & (licet satis inuitum et renitentem) eidem monasterio præfecit in abbatem, et ad perseverantiam in bonis operibus, ac cum timore Domini officium sibi creditum solcite et debite exerceret, ipsum charitativè et dulciter admonuit. Qui tam onus sibi impositum, quam monita huiusmodi humiliter suscipiens, monachos sibi subditos ad similiter viuendum induxit, et in debitis religione et obedientia tenuit monasterium ipsum, pro tunc satis in spiritualibus et temporalibus reformatum in statu debito conseruauit: deditque formam, et aperuit viam suis successoribus et posteris, vt similia facerent in futurum. Quamuis vero anonymus auctor religiosissimi huius viri Cassinensi monasterio ab Urbano præfati nomen non prodat, ex apostolicis tamen literis Andream vocatum constat: extant enim hoc titulo ad ipsum præfixæ: *Andrea abbati monasterij Cassinensis nullius dicentis.**

Ad reuocandos etiam ad veram pietatem pseudomonachos, Fraticellos nuncupatos, qui pietatis specie populos impietate imbuebant, Cusentinum & Ydrunatum archiepiscopos, atque episcopum Catacensem dare operam iussit Urbanus b; ac si in perfidia persistant, meritis penis attingere. Libertatis etiam ecclesiasticæ asserenda causa, cum Galeatus Vicecomes Bernabonis frater sacerdotem coniecisset in carceres, præcepti ipsi c, vt eundem sacerdotem ad pontificia subsellia mitteret, cum illius causæ cognitio ad iudicem ecclesiasticum spectaret, si enim deliquisset, crimen impune non laturum.

17 Interea in Hispania sub Henrico Rege noua bellorum semina ex superioribus bellis repullularunt d: parta enim ab eo victoria de fratre Castellæ Rege, arreptoque sceptro, mox apud exteros principes certamen ortum est, quis potiori iure ad gerendum regnum niteretur: fordidos eius natales omnes accusabant, regis dignitati non pares, & a legibus damnatos: ab Aragonio nonnulla loca præfectorum perfidia in deditioem redacta: Ioannes Lecestræ dux, atque Edmundus Cantabrigensium comes Angli Regis filij Constantiam & Isabellam necati Regis filias duxerant, dotis loco paterni thesauri & regni Castellæ spe accepta: Carolus Nauarræ Rex novorum diffidiorum occasione in proferendi limitis, & rerum suarum augendarum spem venerat: Fernandus Lusitanus Castellæ Regem se ferebat, Sanctij Regis sine controuersia pronepos; cuius milites, qui Mirobrigam præsidio obtinebant, iam superiori anno in vicinos agros magna damnâ excursionibus inferre ceperant: postremo (quod multo erat perniciosius) Africa & Granatæ Mauri constantis in Petrum casum fidei prætextu Castellam magno terrore & apparatu bellico inuasere. Quibus malis consulurus Pontifex Bertrandum Conuenarum & Agapitum Brixiensem episcopos Apostolicæ sedis internuntios in Hispaniam misit e, vt Fernandum & Henricum

Andreas
Camaldu
lenfis reli
giosus ei
dem præ
fectus.

a To. 8. ep.
sacr. pag.
72.

b Tb. pag.
147.

c pag. 119.

Castella
num sce
perum af
fectatum
a plurib.
d Marian.
l. 17. c. 14.
& 15. c.
alii.

Manroiu
& Gran
tensium
excursio
nes.
e An. 8. ep.
sacr. pag. 45
M. 1. a
Pontific.
Hispania
internun
cij.

Quo die
a Carolo
I. violatū
eodem
missa Te
naria.

a Gesta
Vrb. V. a
jud Bosq.
Cassinen
si episco
pius ab
rogatus.

Monaste
rio Cassi
nensi pri
mus re
ligionis re
stitutus
fuit.

conciarent, ac signa in hostes fidei conuertere suaderent: tum ipsos ad conferendum crucis symbolum dimicaturis in Saracenos auctoritate instruxit. ^a

Urbanus, C. Bertrando Conuenarum & Apapito Brixienſi episcopis, Apostolica ſedis nuncijs.

18 Fide digna ^b & mœſta nimium relatio ad noſtrum perduxit auditum, quod impij Saraceni de partibus Bellamarinæ ac Granatæ, Chriſtianoꝝ Regum occidentalium diffidia (quæ ſuscita uit hoſtis humani generis) ſentientes, regnum Caſtellæ iſtis finitimis in graui multitudine intrauerunt, illudque depopulari rabida feritate conantur, occupando ciuitatem Alizarienſem, & alia loca regni Caſtellæ, & redemptos Chriſti ſanguine crudeliter trucidando, profanando ſacræ ædes, rapinas & incendia commitendo, & non parcendo ſexui vel ætati: propter quæ chariſſimus in Chriſto filius noſter Henricus Rex Caſtellæ illuſtris contra Saracenos eoſdem ad reprimendum eorum rabiem ſe potenter accingit, & potentius accingeret, niſi bellum, quod inter ipſum & chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fernandum Regem Portugaliz illuſtrem, proh dolor! geritur de præſenti; & inter eundem Regem Caſtellæ ex vna parte, ac chariſſimos in Chriſto filios noſtros Petrum Aragonum & Carolū Nauarræ Reges illuſtres ex altera timeretur oriri, non abſque multis eorum ſuorumque ſubditorum, totiuſque Chriſtianitatis periculis, præſatum Regem Caſtellæ probabiliter impediret. Propter quæ nos, de veſtra prudentia & fidelitate conſiſi, vos ad tractandum &, Deo iuuante, firmandum ſolidam pacem, & veram concordiam inter Reges præſatos prouidimus deſtinandos; prout in alijs noſtris literis inde conſectis, plenus continetur.

Cupientes igitur præſatum Regem Caſtellæ in huiuſmodi ſuo reſiſtendi dictis Saracenis laudando propoſito conſouere; ac etiam alios præſatos Reges, quorum etiam & ſuorum regnorum cauſa in hac parte manifeſte agitur, ad bellum contra Saracenos eoſdem eo cordialius prouocare, quo ipſi ſuique ſubditi erunt de æternis proinde præmijs certiores; vobis & cuiilibet veſtrum in ſolidum per apoſtolica ſcripta committimus & mandamus, quatenus poſtquam, fauente Auctore pacis, Reges concordaueritis prælibatos, per vos vel alium ſeu alios viros fideles, & ad hoc idoneos verbū crucis vinificæ per regna & terras memoratorum Regum fidelibus iſtis proponatis, ac eos, quos ad negocij executionem huiuſmodi idoneos fore putaueritis, vt venerabile ſignum crucis eiudem deuota reuerentia ſuis imprimentes cordibus, & humeris affigentes, ad impugnationem & expugnationem dictorum Saracenoꝝ viriliter ſe accingant, prompta ſolertia inducat, &c. *Dat. Roma apud S. Petrum v. kal. martij anno viii.* Data eſt iſdem legatis auctoritas ^c, vt ſœdus inter Reges ineundum ſacramentorum neceſſarijs formulis confirmarent pacis turbatores cōpeſcerent, diſſoluerent contraria iuramenta: tum pluribus literis cōmendatijs excitati a principibus ac præſules non Caſtellæ modo, verum Aragoniz & Luſtaniz, vt Gomeſius Toletanus, Rodericus Compoſtellanus, Petrus Hiſpalenſis archiepiſcopi ^e, & Velasus Coimbricenſis epiſcopus ^f ad operam nuntijs porrigendam. Exant etiam eodem argumento hortatoriæ ad pacem ineundā atque arma in hoſtes fidei

conuertenda literę iſdem ferme conceptæ verbis ad Henricum ^a & Ioannam ^b Caſtellæ, Petrum & Alienoram Aragoniz ^c & Fernandum Luſtaniz ^d Reges data.

19 Vrebant alia graues Chriſti vicarium curæ redintegrandæ Anglos inter & Gallos pacis, quæ ipſum ex Italia in Gallias traxere, de cuius diſceſſu hæc ipſius Urbani vitæ ſcriptor conſignat hitoriz ^e: *Adueniente tempore aſſimo anno prædicto idem Urbanus, recedens de Vrbe, vadensque ad Montemſtaſconis, declinauit Viterbium; ubi primum palam publice manifeſtauit ſe velle redire de proximo ad ciuitatē Auenionenſi. & vt omnes curiales ad boſe diſponerent, ſeriaz indixit a principio menſis iunij tunc inſtantis, uſque ad principium menſis octobris poſtea ſecuturi.* Traxere omnes Italiae principes ac populi ſedis Apoſtolice ſtudioſi ex Urbani diſceſſu grauiſſimum dolorem, ac præ cæteris Romani, quos angebat ingens metus, ne alij ſucceſſores ad antecęſſorum exemplum a reſtituenda Vrbi ſede Apoſtolica abhorrerent. Vt conſuleret autem eorundem Romanorum famæ Pontifex, ne videlicet ſuſpicio ſiniſtra rei inſcios peruaderet ex aliqua a Romanis accepta iniuria abalienatum abſceſſiſſe, publicis literis promulgauit ^f, ſe toto triennio, quo Romæ vel in finitimis locis eſſet verſatus, omnibus officijs cultum et habitum honorificentiffime fuiſſe, grauiſſimisque de cauſis Gallias repetendas videri.

Urbanus C. dilectis filijs populo Romano.

Non dubitamus, dilecti filij, quod ſicut nobis multorum veſtrorum conciuum et aliorum fide dignorum relatio patefecit, vos qui ex noſtra præſentia in Vrbe pro tempore alijsque vicinis partibus habita fidelibus affectibus lætati fuiſtis, audito pro certo, quod nos ad partes ultramontanas redire proponimus, corda veſtra de futura patris abſentia graui mœſtitia contabescunt; et quod ex eo inter alias veſtri doloris cauſas triſtamini, quod timetis exinde ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus veniendi ad dictam Vrbeſubtrahi voluntatem, quod non perpetuo (vt ſperabatis) ſed modico tempore, videlicet triennio vobis cum et in eiſdem vicinis partibus fuerimus commorati. Licet igitur ex paternæ teneritatis affectu, quem ad vos ſincere gerimus, etiam nos de huiuſmodi doleamus acceſſu; ramen ad conſolationem veſtram ac notitiam præſentium & memoriam futurorum, eiſdem ſucceſſoribus, ac certis alijs præſentibus & futuris tenore præſentium atteſtamur, quod nos & fratres noſtri ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinales noſtri que familiares & officiales, alijsque Romanam curiam ſequentes, vobis cum per triennium & in locis circumuicinis in magna quiete & conſolatione permanſimus; voſque communiter & diuiſim nos & dictam curiam reuerenter & fauorabiliter tractauitſtis: & quod nec cauſa ſufficit neque ſubelt, ex qua dictam Vrbeſ corporaliter relinquere debeamus; ſed ex certis cauſis non ſolum vtilibus pro vniuerſa eccleſia, ſed etiam vrgentibus ad eandem ultramontanas partes intendimus, dante Domino, remeare: nihilominus tamen vobis cum ſemper mentaliter erimus quando in deuotione & obedientia noſtra & eccleſiæ præſatæ eritis, prout ſemper hætenus filiali perfeuerantia extititſtis, voſque abſentes ſicut præſentes intendimus paternæ fouere, & in ijs, quæ decenter poterimus, conſolari. Ideoque filiationem veſtram hortamur in Domino, mandan-

lib. pag. 120.

Super. pag. 45. B.

Civilis belli com ponendi ijs munus iniunctum.

In barbaros sacra expeditio imperata.

lib. pag. 42. Præſules Hiſp. pacis interpretes adhibiti. d. lib. pag. 43. 44. 45. e. pag. 33. f. pag. 36.

pag. 31. pag. 32. pag. 33. pag. 34.

pag. 35. pag. 36. pag. 37. pag. 38.

pag. 39. pag. 40.

pag. 41. pag. 42.

pag. 43. pag. 44. pag. 45.

dantes, quatenus sicut viri prudentes & fortes de prælibato nostro recessu ex his plenæ consolationis remedium affumentes, in vnitæte pacis & soliditate quietis continue persistatis, vt bonus status dictæ Vrbs, qui vigere de præsentis dignoscitur, non solum perseueret iugiter, sed votiuum suscipiat incrementum: et nos ac iidem succedentes nostri, si pro tempore suadentibus causis vtilibus ad Vrbe ipsam redire voluerimus, a veniendo propter eius malum statum minime retrahamur. *Dat. apud Montemfalconem vi. kal. iulij anno VIII.*

19 Subornatum ad repetendas Gallias fuisse Vrbanum nonnullorum Cardinalium, qui solo Gallico affueti non ad ecclesiæ dignitatem, sed ad suas delicias omnia referebant, importunis fufurris, atque a cœptis egregijs defecisse, narrat Petrarca in literis ad Franciscum Brunum acerbiore stylo datis a: *Fleisti, inquit, se fuisse pessimam in partem. & vt malis hominibus placeret, Christo displicuit & Petro, bonisque omnibus. Et quibus hominibus (Deus bone) voluit placere? Nempe his, qui & sibi displicebant, & quibus ipse vtique non placebat, naturali inter virtutem vitiumque odio. O felix, si contemptis, & quod maxime suum erat, auctoritate compressis, suauioribus imperijs generoso principio inhaesisset! aeternum inter clarissimos numerandus, si (vt quod fiebiliter nuper scripsi fiebiliter nunc rescribam) ipsa in morte, qua proxima, immo contigua illi erat (quod ita esse scire debuerat, quia cum in omni etate de morte non cogitare stultitia magna sit, tum in senectute dementia, atque insania summa est) ipsa inquam in morte grabatulum suum ante aram Petri Apostoli, cuius hospes erat ac successor, ferri iubens, ibi tranquillam & bonæ voluntatis animam emisset, Deum hominesque testatus, si vnquam inde discessum esset, non suam culpam, sed eorum fore, qui tam turpis fuga inueniuntur auctores. Nesciuit hoc agere, neque (vt est dictum) voluit: vtique enim & poterat, & sciebat. Sic culpas multorum infamium in se vertit, quorum consilio, quod bene egerat, male evertit. Remitte illi misericors Iesu Christe hanc animi molitiam atque fragilitatem, & hanc & alias culpas omnes et delicta iuuentutis eius et ignorantiam hanc senilem ne meminervis, quia (vt nunc sunt homines) vir meo quidem iudicio bonus fuit.*

Monitum Vrbanum fuisse a Petro Aragoniæ regiæ principe Minorita, ne Auenionem rediret, ne constandi schismatis, quo innumera innocentium Christianorum milia peritura forent, occasionem daret, refert Alfonso b, qui episcopus Giennensis abiectionis honoribus, eremiticæ vitæ cœlestiumque rerum meditationi se totum dederat: idemque ex homologesibus sacris S. Birgittæ excipiendis adhibitus testatur, illam cœlitus accepisse, Vrbanum si rediret Auenionem, illico moriturum; remque Rogerio Belliforti Cardinali, qui postea Gregorius XI. in pontificatu appellatus est, patefactâ: sed cum ille Pontifici id aperire non auderet, demum Vrbanus apud Montemfalconem ab eadem S. Birgitta detestatus; quamuis ipse eiusdem sanctæ verba veluti nullo sulca argumento, quo cœleste arcum fuisse confirmaret, reiecerit. Quæ Gobelinus c & ex eo Chronici Belgici auctor d repetunt, ac S. Antoninus hisce verbis confirmat e: *In Montemfalcone Vrbanus Papa V. existeret, reuelationem sibi factam a Dei genitrice, qua sub mortis comminatione futurique iudicij districtione Pontifici inibuit, ne de Roma vel Italia recedendo*

Annal. Eccl. Tom. XVI.

Auenionem peteret personaliter, narrauit: quod tamen Papa non impleuit; unde mala innumera secuta sunt. Quas autem intempestiuum recessus causas obtexeret Vrbanus, eius vitæ scriptor exponit: *Audiebat, inquit, mala, qua continue fiebant, & maiora fieri sperabantur occasione guerra nouiter suscitata & exorta inter Reges Francia & Anglia memoratos: quibus vt obturare posset, multum inerat menti sua, eratque intentionis (sibi Domino fauente) circa huiusmodi guerra sedationem totis viribus laborare, & intendere etiam in propria ad dictos Reges accedendo hac de causa, vbi alias super hoc se non posse proficere reperiret. Subdit auctor de creatis ab Vrbanus hoc anno Cardinalibus. a*

20 Eodem anno die sexta mensis iunij, qua fuit feria sexta quatuor temporum post pentecostem, in Montemfalcone idem Vrbanus creauit duos novos Cardinales, videlicet dominos Petrum de * Scanno diaecesis Ruthenensis monachum ordinis S. Benedicti tunc archiepiscopum Bituricensem; & Petrum de Corsinis Florentinum, tunc episcopum Florentinum. Dicitur autem domino Petro de Scanno, cui iam titulum S. Maria in Transiberim assignauerat, vicario in patrimonio & aliquibus circumadiacentibus prouincijs ordinato, idem Vrbanus iter suum arripiens, mare intrauit in Corneto die quinta septembris, vbi inuenit galeas & nauigia ad excellentiam, de quibus cum magna excellentia & apparatu sibi prouiderant Reges Francia & Aragonum, Regina Suiuia, ciuitas Auenionensis, & Prouinciales: sicque, diuino sibi assistente presidio, iter suum continuando, Massilia feliciter applicuit & xxv. Auentione, vbi cum gaudio & exultatione maxima receptus est.

Interiectis paucis diebus nimirum pridie nonas octobris omnia mandata circa Auenionensis rei administrationem antea data reuocauit b. Sanxit etiam c III. id. octobris, vt facinorosi, qui ex Prouincia in Venusinum comitatum aufugerent, traderentur magistratibus Prouinciæ, ac vicissim Prouinciales scelerum reos ex Venusino comitatu fuga lapsos remitterent. Iphis vero idibus commercium cum Ægyptijs permisit d, dummodo foldanus cum Cyprijs, Rhodijs, Venetis, ac Liguribus pacisceretur: paucisque post diebus Goffredi archiepiscopi Tolosani precibus adductus, Clementis VI. subiectum de suffraganeorum in metropolitanos officio instaurauit e.

Clemens &c. ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex obtinens super vniuersas orbis ecclesias diuina institutione primatum, circa ipsarum inrium conseruationem more beneuoli patris libenter intendit, sic eis cum expedit præficiendo prelatos, vt per hoc iuri alterius nullatenus derogetur. Cum itaque, sicut multorum insinuatio ad apostolatus nostri deduxit auditum, nonnulli reuocare nituntur in dubium, a vtrum episcopi seu alij prelati sedi Apostolicæ non immediate subiecti, qui per sedem ad cathedralium ecclesiarum vel quarumcumque dignitatum regimina pro tempore promouentur, manusque consecrationis seu benedictionis a nobis seu de mandato nostro in Romana curia seu extra suscipiunt, ac fidelitatis nobis & eidem sedi præstant solum iuramentum, suis metropolitanis teneantur seu prelati alijs, quibus immediate subsunt, aliud consuetum iuramentum præstare; nos volentes cuiuslibet hesitationis scrupulum in præ-

Quibus causis ad reuendam in Gallias ledem per mortis sue rit.

a Contul. in elench. Cardd. Cardinales creati ab Vrbanus. * C.R. de Stagno

Pontificiū in Gallias iter.

Auenionē ingreditur

Extrema illius gesta. b An. 8. ep. com. 564. c Ib. ep. 568.

d Ib. ep. com. 365.

e Ib. ep. 359.

Suffraganei depositi apud sedem Apostolicam sacramentum Metropolitanis repetere debent.

missis auferre, episcopos & praelatos alios supra-
dictos, per sedem eandem ad huiusmodi regimi-
niam promotos, & quos in posterum promoueri
contingeret, auctoritate presentium declaramus,
ad omnia illa suis metropolitans seu praelatis alijs
immediate superioribus omnino teneri, ad qua
tenerentur, si non per dictam sedem vel de man-
dato ipsius sedis ad huiusmodi regimina promoti
nec instrumentum huiusmodi per eos nobis vel ei-
dem sedi praestitum extitisset. Nulli ergo, &c.
Dat. Auin. kal. octobris pontificatus nostri an-
no VIII. Hoc Clementis diploma renouatum
consignat hac formula Vrbanus, Dat. Auin. xii.
kal. decembris anno VIII.

21 Incubuisse etiam Vrbanum ad pacem in-
ter Anglos Gallosque redintegrandam, refert
ipsum vita auctor a his verbis: *Postquam redijt
de partibus Italiae, totaliter mente disposuit in
propria laborare circa pacificationem dictorum Re-
gum Francorum & Angliae, ad quod etiam * circa
preparatiua ordinauit: sed satis cito magna infir-
mitas ipsum arripuit, ex qua sentiens grauari,
mortemque sibi propinquam aestimans, ad ea
vacare desistit.*

Cumulanda hic nonnulla Vrbanus gesta, &
elogia, quae vita illius scriptor nullo certo anno
consignata recenset subiectis verbis: *Dictus
Vrbanus Papa quasi a principio sui pontificatus in
plerisque locis continue edificauit: & primo in pa-
latio Auenionensi, quod in magnam partem amplia-
uit in illa, quae hodie vulgariter Roma appellatur:
in qua sunt habitationes, deambulatoria & viri-
daria mira pulchritudinis & amoenitatis: habent
etiam in se maiorem delectationem, quam etiam que-
cumque alia in toto palatio existentes. In loca
etiam de Bodostro diocesis Mimatensis, ubi erat ec-
clesia baptismalis & parochialis loci suae originis,
spectabatque ad domum suam paternam, a solo
aedificauit palebram & satis nobilem ecclesiam,
quam muris altis & turribus admodum castri cir-
cumdedit, in qua constituit collegium certorum
canonicorum secularium & decani, qui ibidem ha-
berent Deo perpetuo deservire in memoria sui &
parentum suorum, quorum sepultura est & erat ibi
ab antiquo: dotauitque dictum collegium tam de
bonis paternis, quam alijs bene & sufficienter. In
ecclesia etiam de Gufato diocesis Aiacensis, ubi est ora-
torium spirituale & deuotum B. Mariae Virginis,
collegium nouum instituit certorum canonicorum
secularium, & qui ipsis praesideret * decanus:
pro quorum sustentatione sufficienti redditus &
prouentus multos acquisiuit & ordinauit, fecitque
muris et turribus dictam ecclesiam altis circumdari.
Idemque fecit in plurimis alijs locis et ecclesijs Dei
seruitio deputatis, in dicta diocesi constituit, de
quibus dubitauit, quod tempore guerrae faciliter
posset capi aut hostiliter impugnari. In Roma
etiam existens ecclesia Lateranensem et S. Pauli,
quarum tecta erant totaliter demolita, fecit mira-
biliter et sumptuose reparari. Idem fecit de ecclesia
sancti Petri in ea parte, in qua reparatione indige-
bat. Insuper tam in Vrbe, quam in alijs ecclesijs,
locis religiosis, et ecclesiasticis, prout eorum necessitas
exigebat, vestes sacras, calices, ornamenta ecclesia-
stica, et libros ad officium diuinum opportunos in-
numerabiliter distribuit atque dedit, reliquiasque
multorum sanctorum, auro et argento, gemmis ac la-
pidibus pretiosis adornatas, reposuit in eisdem. Et
infra: Beneficiorum multiplicationem, praesertim
incompatibilem, in eandem personam concurren-
tium, inuitissime tolerauit: immo multos ex illis, qui*

plurima obtinebant, priuauit relictis eis tantummodo
illis, quae suo statui et sufficientia congrue conue-
nire iudicauit; super quo etiam constitutionem edi-
dit, quae incipit, *Horribilis; in qua quod suo tempore
licere sibi non passus est, suis successoribus indica-
uit.*

*Viros literatos valde dilexit, multosque ex ipsis
promouit et exaltauit: et ut daret ceteris ad disce-
ndum materiam et opportunitatem, quandiu vixit
in papatu, suis expensis tenuit mille studentes in
diuersis studijs, ex quibus cum aliqui erant proue-
cti, aut alias deficiebant, illorum loco alios conti-
nue subrogauit, libros necessarios tam eis quam alijs
pluribus, quos sciuit studio esse intentos ipsisque
indigere, etiam ministravit. De pauperibus & ege-
nis alijsque miserabilibus personis semper sibi singu-
lariter cura fuit adeo, quod ubi ipsos esse cogno-
uit, ipsorum inopia liberaliter & generose subuenit;
praesertim illorum, qui alias abundantes extiterant,
& demum ad paupertatem deducti erubescere
mendicare. Et infra: Non enim curauit conserua-
re pecunias; & si quas aliquando habuit, ipsas
feliciter aut in ecclesia negotijs exposuit, aut in pijs
operibus erogauit.*

*Ad beneficiorum collationes, prouisioneque
ecclesiarum & monasteriorum habens procedere,
magnam inquisitionem solertemque examinationem
fieri semper fecit super meritis & sufficientia illo-
rum, de quorum prouisione aut promotione actum
fuit, per quas cum bene meriti & sufficientes inuen-
ti sunt, ipsos liberaliter & gratiose promouit, etiam
quandoque infidis & non procurantes: ubi vero
inuentum est oppositum, praesertim si fuerunt in vita
vel conuersatione maculati, aut scientia vel etate
notabiliter defectus, etiam quarumcumque pre-
cium seu intercessionum obtentu, eos nullatenus sal-
tim scilicet admittit. Toto tempore suo diligentiam
maximam adhibuit, inquirendo mores & vitam
generaliter omnium suorum subditorum, & praeser-
tim ecclesiasticorum: super quo modum tenuit valde
notabilem & honestum. Secretissime namque fere de
omnibus nationibus aduocauit ad se aliquas perso-
nas deuotas, discretas, Deum & suam conscien-
tiam pertimescentes, quas super inquisitione huius-
modi per earum quaslibet in suis locis seu regionibus
occulte fienda, & demum sibi referenda specialiter
onerauit: sicque actum est, quod saltem notabilium
fere omnium morum & vitae satis notitiam habuit:
qua habita bonos in bono confirmauit, malos vero a
malo corripuit, aut corrigi & emendari procurauit
per visitatores aut reformatores, quos ad hoc de-
mum specialiter deputauit. Volensque curiales ec-
clesiasticos sic bene se viuere, quod essent ceteris in
exemplum, a principio sua creationis pœnaliter ordi-
nauit, quod omnes generaliter & indistincte in
aduentu Domini & duabus diebus quartam feriam
cinerum immediate praecedentem ab esu carnum
abstinerent: & in dictis diebus seculares & lai-
cos in curia existentes etiam voluit comprehen-
di.*

22 *Affectum carnalem nequaquam ad suos se
habere demonstrauit: nullum ex eis ad quancum-
que praelaturam promouit, nisi duos dumtaxat, vide-
licet memoratum fratrem suum, & nepotem ex
consanguineo germano doctorem decretorum aliasque
bonum & sufficientem, quem ecclesia S. Pauli in
episcopum profecit: alios autem quamquam essent
boni & idonei, aut beneficijs satis simplicibus, aut
officijs curiae voluit remanere contentos. De laicis
etiam nullum exaltauit: immo nec per alios exal-
tari permisit. In cuius euidentiam expresse recusari
ordi-*

gesta
Vrb. V. a
quod Bosq
cerza
Anglicu
bellum ni
titor com
ponere
Vrbanus,
Morbo ex
tinguitur.

Templa
ab eo ad
diuinum
cultum
extructa.

decanum

Collatus
sacer or-
natus.

Sacerdo-
tia plura
ab vno
geri verita

Egen-
tici a

In ijs cu
ferendis
adhibu
ab Vrbe
no dilige
tia.

Ieiunij
aduentu
Domini
indixit
ecclesiastic

Contra
guines
paucos
tenos et
se iustis

ordinavit per patrem suum sexcentas libras vendua-
les, quas Rex Francie sibi dederat ob sui favorem.
Nepotem etiam suum unicum, & ad quem
paterna hereditas pertinere debebat, non cum alio-
ri, immo nec aequali sibi in genere voluit matrimo-
nialiter copulari: suscepit namque sibi in uxorem
filiam cuiusdam mercatoris Montispeffulani satis
simplicis sui generis respectu: quam tamen, ut creditur,
ipso adhuc in minoribus existente dictus nepos
minime recepisset. Ipse etiam paternaliter &
charitativè omnes dilexit: in his tamen, quæ perti-
nent ad Deum, neminem timuit nisi eum, cuius gratia
suffulius fuit: & taliter rexit, quod univèrsaliter
amabatur a malis: fuit enim sanctæ & iustæ intentio-
nis faciendæ in omnibus quæ Deo credebat fore placi-
tura, & contraria evitandæ, habuitque in mente con-
stantiam, veritatem in ore, & efficaciam seu virtuo-
sitatem in operatione.

23. Consentit extremus vitæ actus superiori-
bus virtutum exemplis, quem illius gesta ex archi-
vo monasterij S. Victoris ita describunt: *Obijt*
die decima nona mensis decembris circa horam
nonam pontificatus sui anno nono in camera
domus habitationis domini Cardinalis Albanensis
ianuis patentibus & apertis omnino, ut quilibet
veniens ad videndum eius finem felicem & catholicum
intrare posset; signum sanctæ crucis tenens in
manibus, & vestitus semper existens, nec de illa
infirmirate iacuerat quomodolibet denudatus.
Pœnituisse illum non perfecti divini imperij,
quod S. Birgitta ipsi significarat, votumque de-
restituenda Romæ sedè Apostolica concepis-
se, refert Alfonso olim episcopus Giennensis b,
de quo supra memoravi. Ut vero rite sacra-
mentis communis sit, dictaque omnia sua de-
cretis ecclesiæ submiserit, narrat accurate vitæ il-
lius scriptor c.

Ad illa, quæ anima sua salutem concernere po-
terant, totaliter se convertit, humiliterque & devo-
te sæpius confessus est, & cetera ecclesiastica sacra-
menta suscepit. Presentibus etiam camerario, con-
fessoribus, pluribusque alijs familiaribus suis ac alijs
multis notabilibus personis, dixit & asseruit; se
tenere & credere firmiter, siquæ confessus est simplici-
ter, quidquid sanctæ catholice & apostolice tenet,
docet, & prædicat ecclesiæ: & si per prius docendo,
legendo, prædicando, aut disputando, vel alias
aliud quovis modo prædicaverat vel dixerat, to-
tum id revocavit, voluitque haberi pro non dicto,
submittere se & dicta sua huiusmodi correctio-
ni & determinationi dictæ sanctæ matris ecclesiæ,
a qua asseruit se nunquam deviasse scienter. Tan-
dem vero post multa bona & virtuosa opera in
Domino requievit die xix. mensis decembris anno
Domini MCCCXX. pontificatus sui anno nono: fuit-
que sepultus in ecclesia maiori Avenionensi, demum
transferendus ad monasterium S. Victoris Massi-
liensis, ubi vivens suam perpetuam elegerat sepultu-
ram, magnis & stupendis miraculis coruscando:
vacavitque sedes xi. diebus. Effulsisse miraculorum
gloria etiam Petrarca testatur a, a quo ob recel-
sum in Gallias perstrictum inconstantia vidimus.

Ut apud nos, inquit, auditum est, sanctitatis
eius fama nunc maxime celebratur, & miraculis
claret, quod nulli ex prædecessoribus suis his novis-
simis accidit. Verum Benedictum XII. etiam mi-
raculis fulsisse, ex illius vitæ auctore vidimus.
Nihilominus tamen adhuc sancto illi viro detrabi-
tur ab his ipsis, unde me solor, quibus ego peccator,
ut dixi, non nisi propter veri odium odiosus sum.
Ille autem dictus miserum ab hoc solum, quod Roma-

nos Cardinales discolors & errantes Romam, hoc est in
domum propriam reduxit, & redempturus iterum
timebatur, Cardinalibus ipsis (non ut reor omnibus;
sed omnium pessimis) odio erit aeterno: quod nihil est
aliud, quam si cæcus pia manu fouea euectus an-
cipiti, suæque domus ad ostium directus, perpetuo di-
rectorem suum odiret. Cum floreret multis fan-
citatis argumentis illius memoria, Vvaldemarus
Daniz Rex quinto post anno a Gregorio XI. ex-
petijt, ut sanctorum catalogo Urbanus adijceretur:
cui idem Gregorius hæc referipit a x. kal.
septembris pontificatus anno v. *Nobis exposita*
affectione sincera, quæ ad felicis recordationis Urbani
Papæ V. prædecessoris nostri memoriam habere
dignosceris, serenitati tuæ inde grates referimus co-
piosas, devotionem tuam plurimum in Domino com-
mendantes: unde si nostro tuisque temporibus cano-
nizationem ipsius venire contingat, de ipso te facio-
nus certiores. Consenit ea religiose actio de
miraculis Urbani, quæ oborto postea schismate
instaurata est: libellam enim eius gesta continen-
tem, consentientemque omnino dictis antea
nobis, Massilienses monachi S. Victoris, ac Petrus
Olmarius canonicus Avenionis procurator Caroli
Francorum Regis & Ludovici Andegavensis,
aliorumque principum ac præfulum nomine Cle-
menti VII. antipapæ portex re, ut colitum nu-
mero illam scriberet. Quod ad sedis tempus atti-
net, cum renuntiatus fuisse tradatur summus Pon-
tifex (ut in ipso pontificatus exordio anno Christi
MCCCXXI. retulimus) vigesima octava octobris
die, a promulgata nimirum tunc a Cardinalibus
electione mox atque transmissum ab illo Massilia
consensus decretum receperunt, obierit vero hoc
anno die XIX. decembris, ut affirmat eius vitæ au-
ctor a testanturque Cardinales in literis ad Anglicum
episcopum Card. Albanensem demortui Pontificis
fratrè, quas mox subiiciemus, ipsum sedisse annos
octo, menses vnū, dies xxii. dicendū est, eo dierū
numero non recessito, quibus electio arcana latuit.

24. Eadem enim die, qua Urbanus excessit e
vita, Cardinales Anglicum episcopum Albanensem
certiorem de tanti fratris obitu factum rogauerunt
ut egregie b ditionis ecclesiasticæ provincias,
quibus præerat, administraret, dum ipsi designan-
do nouo Pontifici vacabant.

Miseratione diuina... episcopi... presbyteri
& diaconi S. R. E. Cardinales, venerabili fratri
Anglico episcopo Albanensi, terrarum ipsius ecclesiæ
in Italia consistentium pro eadem ecclesiæ in tempo-
ralibus vicario generali, salutem in Domino.

Quod ex casu flebili corde turbati officij con-
solatoris assumimus, illius dilectionis seruit efficit
illius nos ad id plenitudo dilectionis impellit, quæ
nil humanum a se reputans alienum, sic ex inti-
mis dolenti condoleret, & patienti compatitur, ut
non minus in eius, quam in proprijs angustijs
anxietur. Hodie siquidem, sanctæ memoriæ do-
mino nostro domino Urbano Papa V. circa horam
vesperarum sublato de medio, grauis mœror in
amara consideratione iacturæ, quam pertulit
vniuersalis ecclesiæ, omnium nostrum mentes
inuasit, vobisque mœsto spiritu eo profundius con-
dolemus, quo vos in subtractione tanti germani,
[Ex his atque ex gestoribus Urbani scriptore alij-
que emendandi sunt, qui Anglicum eiusdem
Pontificis nepotem extitisse tradunt] grauioribus
debere præsumimus doloribus occupari. Sed
quia Domini sententia statutam est hominibus
semel mori, iuxta quam sententiam proprio suo
Filio non pepercit; rogamus vos, ut sapiens
Ecc 2 iux-

Mundana
ampliu-
dinem in
ps odio.

Ext. in
M.S. Vat.
sign. nu.
4076. &
apud Mass.
in Urb. V.

Pœnituit
illum re-
uerentia in
Gallias se-
dis Apost.
M. S. A. V.
Vat. 10. 2.
de schism.
pag. 12. a.
Gesta
Urb. V. a-
pud Bosq.
Sacram. e-
tis rite mu-
nitur.

Dicta sua
submitte
decretis
ecclesiæ.

Claret
miraculis.

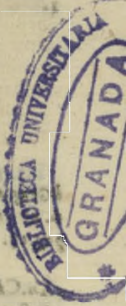
Petr. l. 13
ver. semil.
17. 13.

a Greg. 10.
5. ep. fecer.
pag. 235.
De eo
sanctorū
catalogo
apponen-
do agita-
rum.

Sedis te-
pus.
b Gest.
Urb. V. a-
pud Bosq.

b Reg. lit.
scdm Card.
sede vac.
Urb. V.
pag. 10.

Cardina-
lium lit.
ad eius fra-
trem An-
glicum.

iuxta sapientis consilium non detis dolori cor vestrum, sed illum abijcientes dicatis cum beato Job; *Sit nomen Domini benedictum*; quia cum Rex iustitiæ ponderet æquo libramine vniuersa, nil in terra permittens facere sine causa, nemo illi audeat dicere, cur sic facis? Est etiam in quo potestis non modicum consolari, quia idem dominus, longa infirmitate vexatus, interim recepit deuote & humiliter ecclesiastica sacramenta.

Rogamus etiam vos, vt sic circa regimen terrarum vobis commissarum vigilare velitis, vt posteriora prioribus contigando acquiratis laudem apud homines, & meritum apud Deum; nec ipsum regimen propter pericula, quæ maxime hoc tempore possunt verisimiliter occurrere, donec super hoc aliter fuerit prouisum, dimittere velitis. Deus autem consolationis in præsentem vos dirigat, & in futuro ad consolationem perducat æternam. *Dat. Auin. die decimanona mensis decembris.* Concepta sunt paulo a immutata forma aliæ ad Petrum tit. S. Mariæ Transtiberinæ presbyterum Cardinalem, vt ad prouinciarum, quibus in Italia præerat, custodiam diligenter incurreret.

25 Pueribus Urbano ex maiestate pontificia (vt moris est) persolutis, S. R. E. Cardinales .iij. kal. ianuarij conclaue ingressi die penultima decembris, vt confirmant data aliquot post annis Gregorij literæ b Petrum Rogerij Clementis VI. ex fratre nepotem annorum quadraginta, cum anno ætatis octodecimo creatum diaconum Cardinalem S. Mariæ nouæ viderimus c, consentientibus suffragijs summum Pontificem designarunt, vt eius vitæ auctor subiectis verbis tradit d: *Gregorius Papa XI. natione Aquitanicus, de loco de Malamonte diocesis Lemouicensis oriundus, post diem Urbanum V. fuit Auenione electus in Papam die penultima mensis decembris anno Domini MCCCLXXI. Petito nimirum illius exordio a festo natali Domini non a kal. ianuarij, vti nunc moris est. Pergit idem auctor paucis interiectis differere de eius primordijs, morum elegantia, ac literarum peritia: Hic, inquit, prius vocatus erat Petrus Rogerij, cuius pater erat Guillelmus comes Bellifortis, & in adolescentia sua fuit .i. & demum sanctæ Mariæ nouæ diaconus Cardinalis factus per Clementem Papam VI. cuius erat nepos ex fratre.*

Hic quamquam esset satis iuuenis quando fuit factus Cardinalis, cum nondum attingeret octodecim annos suæ ætatis; tamen erat totus ingeniosus & aptus, ac studio literarum valde intentus: volensque in eis proficere amplius post promotionem suam ad statum huiusmodi, accessit sibi notabilibus ecclesiasticis, quos secum continue habuit, audiendo & legendo circa legalem scientiam diutius insudauit, & adeo in ipsa profecit, quod vnus de profundioribus & sufficientibus totius orbis in ea fuit effectus. Demum se conuertit ad canones theologiamque ac philosophiam naturalem, in quibus se adeo notabiliter profundauit, quod in collationibus & concilijs ac alijs actibus suo statui congruentibus, in quibus de pertinentibus ad huiusmodi facultates actum fuit, sufficientissime perorauit. Tum circa decisionem etiam causarum diligenter institit, habuitque in ista tam iuris quam facti experientiam tantam, quantam quicumque laicus status sui. In expeditione vero negotiorum sibi commissorum, aut aliorum, quæ secum aut per eum tradenda occurrerunt, admodum peritum, gratum, benignum, & mansuetum se habuit, quod de ipsa vniuersaliter omnes secum agens habentes multum remanserunt contenti. Et cum esset humilis, modestus, cir-

cumspectus, & liberalis, ac alijs multis virtutibus dotatus, omnes tam seculares principes quam prelati, & vt plurimum quicumque ad ipsum recursum habentis eum potissime dilexerunt. Habuit etiam magnam gratiam in collegio Cardinalium, adeo quod demum suis suffragantibus meritis per debitam concordiam fuit, vt pramittitur, ab ipsis electus in Papam die supradicta de mane, quam sola vox præcesserat ab introitu conclaui eorumdem. Fuit tamen ipse in consentendo multum retinens et contradicens: immo difficillime per eos ad hoc potuit inclinari. Sed tandem cum omni humilitate diuina & ipsorum se subiecit voluntati.

26 Certiorem fecit eadem die, qua ad summi pontificatus apicem est euectus, Gregorius Carolum Francorum Regem de acceptis a se ecclesiæ catholicæ gubernaculis, hortatusque est, vt eius progenitorum more ecclesiam meritis obsequijs prosequeretur: ac vicissim studia se apostolica benenolentiamque in ipsum expliciturum spondit a.

Gregorius electus seruus seruorum Dei charissimo in Christo filio Carolo Regi Francorum illustri salutem.

Rerum omnium prouidus ordinator iuxta sui dispositionem arbitrij, quod non fallitur, licet eius arcana ratio nequeat ab omnibus comprehendere, sic dat esse rebus ipsis, sicque dispensat ineffabili prouidentia munera gratiarum, sic etiam creaturarum condiciones & status ordinat, prout vult, & variat & disponit, quod in horum consideratione sensus hominis non sufficit, cum sint inuestigabiles viæ Domini, & sapientiæ suæ magnitudinem humani capere nequeant intellectus: facit enim fortem ex debili, tristibus dat solamen, & ponit nonnunquam humiles in sublimi, plenam & perfectam habens ad singula, tamquam palmo concludens omnia, potestatem. Sane felicitis recordationis Urbano Papa V. prædecessore nostro de præsentis vallemiseriæ ad supernam patriam euocato, venerabiles fratres nostri episcopi, presbyteri, & diaconi sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinales, pro futuri substitutione pastoris conuenientes in vnum, sub deliberationis magnæ consilio, quam tanti negotij qualitas exigebat, licet potuissent in alios consentire maiorum meritorum claritate conspicuos, & plurium virtutum titulis insignitos ad tantæ administrationis præcellentiam digniores; tamen ad personam nostram dirigentes vnanimiter vota sua, nos tunc sanctæ Mariæ nouæ diaconum Cardinalem ad celsitudinis apostolicæ speculam, sicut Domino placuit, hodie per viam sancti Spiritus euocarunt. Nos vero in considerationis examine onus huiusmodi per hoc nostris imponendum humeris, & opus nostræ prosequendum sollicitudine attendentes, nostrarumque metientes virium quantitates; virtutum quoque nostrarum merita prospicientes ad onus ipsum minime posse sufficere, eligendum sano consilio putabamus, vt hameri subdicerentur ab onere & manus ab opere arcerentur. Verû ne diuinæ voluntati resistere videremur, de illius confidentes clementia, qui debilem roborat, & lapsio dat virtutem, quiq; solus potest, cum omnis sufficientia sit ab eo, nostram insufficientiam abundantia virtutis suæ supplere, in humilitatis spiritu tanti oneris sarcinæ imbecilles exposuimus humeros, & humiliter colla submissimus iugo apostolicæ seruitutis; suppliciter implorantes, vt ipse omnipotens Dominus, qui

Rad. pag. 1.

Grag. an. 6. ep. cur. pag. 17.

An. Chr. 1348. n. 36.

Gesta Greg. XI. apud Rosq. Gregori XI. subrogatus Urbano.

Eius primitiæ. *C.R. primo notarius sedis Apostolicæ.

Studia.

Virtutes.

2. 1. 1. 1.

Eius et Gallum Regem. Itera.

timentibus inuocantibus nomen suum mira tribuit operatione virtutis, id quod possibilitas nostra non obtinet, supernæ prouidentia gratia largitur.

De tua igitur, fili charissime, eximia deuotionis sinceritate, quam semper ad Romanam ecclesiam habuisti, grande nostræ fiducia suscipientes fulcimentum, ad quam dudam, dum minoriungeremur officio, specialem & intimum habuimus & nunc etiam habemus affectum; huiusmodi promotionem nostram duximus nunciandam, serenitatem regiam attentius deprecantes, quatenus apud Patrem luminum sedulis orationibus & deuotis insistas, ut ipse de suæ benignitatis clementia oculos nostræ mentis illuminans, & in semita mandatorum suorum dirigens actus nostros, gregem suum nostræ sollicitudini creditum nos sic salubriter gubernare, sic in commissi nobis executione regiminis suum beneplacitum adimplere concedat, ut sibi cedat ad gloriam, nobis & commissio curæ nostræ populo salutem. Et insuper progenitorum tuorum Christianissimorum Regum Franciæ laudabilia imitando vestigia, Romanam & alias ecclesias & personas ecclesiasticas fanere & honorare studeas: & super ijs, quæ tibi & tuis videris profutura, nos prompta securitate requiras: nam regiæ serenitati se fauorabilem in omnibus exhibebit apostolici fauoris & gratiæ plenitudo: te siquidem etiam non petente, proponimus (diuina fauente clementia) tuæ magnitudinis incrementis felicibus exaltare. Nec mireris, quod bulla non exprimens nomen nostrum est appensa presentibus, quæ ante consecrationis, & benedictionis nostræ solemnia, transmittuntur: quia ij, qui fuerunt hæcenus in Romanorum electi Pontifices, consueuerunt in bullandis literis ante suæ consecrationis & benedictionis munus modam huiusmodi obseruare.

Dat. Auin. III. kal. Ianuarij suscepti a nobis apostolatus officij anno I. Postridie eius diei ad Ioannam Reginam Siciliæ de eodem scripsit. a. Param ab his discrepant literæ sequenti ineunte anno ad Petrum Regem Aragonum b, Amedeum comitem Sabaudia c, nec non ad archiepiscopos & episcopos d data, quibus ipsos ad curas in populo Christiano in viam salutis adducendo desigendas adhortatur.

27. Addeamus ad huius anni calcem duorum Regum, Casimiri Polonia & Davidis Scotiæ obitum. Gessisse Dauidem Scotiæ sceptrum annis triginta nouem, refert Hector Boethius e, illudque Roberto Stuardo ex sorore nepoti transmisit: idemque Vngaro ad Polonici sceptri successionem: vocato contigit. De Casimiro scribit Michouias f, ipsum, cum in venatione ceruum fugientem insequeretur, excussum equo & collisum morbum contraxisse, auxisseque intemperantia sua; atque, eo ingrauescente, inter cetera dona, magnifica, quibus charissimos quosque ornauit, hæc ecclesijs contulisse: *Ecclesie Craconiensi crucem magnam auream pluribus gemmis & lapidibus ornata, qua decem millibus florenorum pensabatur. Item ecclesie Gnesnensi delatorium sacramenti vulgo monstrantiam dictum, argenteum deauratum reliquijs sanctorum refertum, & bibliam deauratam. Item brachium S. Cosma in referuaculo argenteo deaurato ecclesie Pofnaniensi.* Et infra: *His itaque compositis, sacramentis Eucharistia & sacra vntionis perceptis, in palatio inferiori amplo castri Craconiensis ad meridiem sito feria tertia proxima ante festum S. Leonardi, qua fuit quinta*

nouembris, anno ætatis suæ sexagesimo completo, circa ortum solis spiritum Deo reddidit. Addit idem auctor sceptrum Polonicum annis quadraginta eum tenuisse, illudque Ludouico Regi Vngariæ ex sorore nepoti transfusum. Vbi increbuit mortis Casimiri Regis Polonia fama, Lithuanorum duces Keystutus Lubardusque Vvaladimirensem ac Sandomiriensem terras collecto exercitu vastarunt, ac dum prædas abegebant, & veræ crucis, quam Christus suo cruce sacrauit, partem abripiabant, insigne id miraenlū contigit.

Inter alias prædas, subdit Michouias a, lignum crucis viuificum ex Caluo monte receptum, abducebant: & cum essent in finibus Polonia, currus in quo vehebatur lignum crucis, repente substitit, nec vilo modo moueri potuit. Flamen autem Lithuanicus dixit, currum moueri non posse, nisi crux in locum suum redderetur: moxque in Caluum montem per vnum nobilem captiuum Polonum, Karabolam dictum, ob id libertate donatum, remissa est. Gesta etiam bella atrocissima Lithuanos inter & Cruciferos narrat idem auctor, & Keystutum ducem Lithuanicæ Tartarorum, Ruthenorum, aliorumque barbarorum numerosum exercitum vna cum Olgerdo fratre Prussia infudisse, ac Vvrichum equitum Theutonicorum magistrum ad reprimendam populationem secundo prælio dominica, qua prophetica laudes: *Exurge quare, obdormis Domine?* canuntur in diuinis mysterijs, certasse cum infidelibus, ac victoriam retulisse: accurrisse vero auxilio Leopoldum Austria ducem, inuictisque copijs suis, Samagitiæ euasisset.

IESV CHRISTI

Annus 1371.

GREGORII PP. XI.

CAROLI IMP. OCCID. 26.

annus 1.

IO. PALÆOL. IMP. OR. 31.

ANNO a Virginis partu septuagesimo primo supra millesimum trecentimum indicatione nona Gregorius ad componendas occidentis res, ut orienti ab infidelibus ad extremam seruitutis periculum adducto succurreret, animum & cogitationem intendit; in hærensque Urbani V. vestigijs, qui pacis Francorum inter & Anglorum Reges conciliandæ studio Simonem tit. S. Sixti & Ioannem tit. SS. Quatuor coronatorum presbyteros Cardinales creatur Apostolicæ sedis legatos, ut impositum munus facilius proficerentur, noua auctoritate instruxit, ac Regibus mala ingentia e bello emerfura exponere iussit b. Recensentur ea in diplomate pontificio c, cuius partem subijcio: *Propter guerras, inquit, quæ quotidie nimium inualescunt, animus noster dolet non immerito uebementer, & eo potius intima cordis nostri amaricant acerbias, & durioris punitionis affligunt aculeo, quo periculosas huiusmodi discordiarum & guerrarum circumstantias nobis intentionis considerationis discussio efficacius representat. Attendimus etenim paternæ sollicitudinis studio incommoda immensa, quæ ingerunt; & commoda piaque Dei negotia, quæ impediunt, & vitam non extinguunt. Quis enim dubitat, quod ex talibus discordijs atque guerris non salum Babylonice hostis, sed etiam alij Reges & reguli Agareni de partibus Africa, ad occupandas terras Christianorum & religionem Christiani nominis extinguendam sumpserunt, sicut facti experientia docuit, audaciam transfretandis; & quod continuo arctiores soli-*

Adiuncta Vngariæ Polonia.

Lithuanorum in eâ excursio.

Alb. c. 29. Dominicæ crucis parti, ubi ab infidelibus exlesti prodigio auehi non potest.

Lithuani in Prussia profligati.

Decreti duo Cardin. ad Franc. & Angl. Reges.

b To. 8. ep. secr. pag. 86 & 129. c An. 1. pag. 194. Nascencia e mutuo bello mala exposita.

29 & perniciosiores molestias inferre Christianorum Regibus atque regnis & populis machinantur? Quis etiam quantumlibet studiosius concipere poterit quantum tantorum principum, tanta sanguinis propinquitate & affinitate iunctorum, perniciose & proh dolor! inueterata dissensio, si inualescat vitrius, et hostilis congressio Christiani sanguinis bauriet, prout exhausti; quas hominum strages ingessit & ingeret, quot animarum pericula, quot rerum damna produxit etiam & producit, quot profuua sumptuum & expensarum abyssos tantorum principum horribilis grauique commotio & eius persecutio exegerunt hactenus & exigunt incessanter? &c. Dat. Avin. vii. idus martij anno 1.

Infideliū ingrauescere potestatem.

Pōtifficus labor frustra adhibitus. Greg. XI. apud Bosq.

h An. I. ep. cur 9. Anglus a pacis consilijs auersus. To. I. ep. fecit pag. 83. d Gella Gr. g. XI. apud Bosq.

q v. val. in Eduar. 111. Eros. hist. l. 3. Paul. Amil. in Carol. V. Vict. maria a classe Hispana.

Rogatura Pont. de pace.

f To. I. ep. fecit pag. 112.

2 Consumptos ab ijs frustra labores, neque legatos ipsos inter se consensisse, refert Gregorij vita scriptor a: Tandem, inquit, licet distius circa hoc laboriose & diligenter intiterint, nihil proficere potuerūt, tum quia inimicitie erant inter ipsos Reges nimium indurata; tum etiam quia ipsi Cardinales videbantur partiales potius exillere, quam tractatores; & merito, cum primus Anglia, & secundus Francia Regum praeceptorum cancellarij & familiares per prius extitissent. Hoc etiam non obstante, dictus Gregorius papa successue simili de causa ad dictos Reges plures alios nuntios, alterius tamen status & conditionis, misit: immo et quando ecclesia praesuit, continue aliquos notabiles inter eos habuit circa tractatum huiusmodi laborantes. Missum Ioannem episcopum Sarlatensem b ad dirimendas acies, cum Ioannes Lanclastria comes & Ludouicus Andium dux certamen essent conferturi, auersumque a pacis consilijs fuisse Eduardum c meminere pontificia litera; non sine tamen rerum suarum damno, cum Anglicos impetus Carolus cunctando fregerit, vt tradit gestorum Gregorij auctor d.

Interca Henricus Castellæ Rex Francoes foederatos omni contentione adiunxit, classemque validissimam Gallis Rupellam obsidentibus subsidio misit e, vt Anglorum nauales copias interciperet. Commissa est peruigilio S. Ioannis Baptistæ atrocis pugna maritima Anglos inter & Castellanos, in qua Pembrochius comes ab Hispanis victus succubuit; ac tum Anglicæ vires eo aduerso consensu elise, prater enim militum ac nauium iacturam, hostis viginti marcharum millibus, ad stipendia suppeditanda militi missis, potitus est: obseruatque Vvallinghamus, adscribendam diuinæ iustitiæ eam cladem, iniustis namque artibus partam fuisse atq; ab ecclesiasticis emundam: eam auri vim comitem Pembrochium adulterij macula contaminatum extitisse, ac libertatem ecclesiasticam in regni ordinu publicis conuentibus opprimere meditatam: hæc vero contigisse die S. Etheldredæ sacro, cuius ecclesiæ possessiones regia sententia abalienatæ fuerunt. Addit idem auctor, eo sinistro casu percitum Eduardum Regem, ingentem parasse classem, vt Rupellam obsidione liberaret; sed contrarijs ventis repulsum. Ceterum mixtos superiores aduersos casus alijs secundis fuisse docet, partamque de Flandris naualem victoriam. Et quidem Pontifex Eduardum vt throphæis ac triumphis clarissimum alloquitur in hortatorijs literis, quibus ipsum adulto iam anno ad pacem summa precum contentione est adhortatus f.

Eduardo Regi Anglia illustri. 3 Quamquam nonnulli principes in suorum felicitate successuum cum mundo sentientes, vt probabiliter credimus, gloriantur; tenemus

tamen indubie, quod sicut princeps catholicus, & ex catholicis parentibus editus, triumphorum gloriam & victoriarum honorem ad Deum creatorem tuum, a quo omnis victoria omnisque triumphus, cum reuerentia referas: tenemus, quod animarum pericula intueris, quod in eis effusionem cruoris humani consideras; tenemus, quod animarum pericula intueris; & quod proinde in conspectu Dei tui eo te humilias amplius, quo sicut circumspetus & prouidus plene perpendis, debere te illi pro his referre gratias, pro his a Deo veniam deprecari. Eapropter nos, qui non reuocamus in dubium, immo verisimiliter certissimum, quod tu, quanto de manu Domini prosperiora te suscepisse cognoscis, tanto ad pacem promptior, tanto ad concordiam debes fauorabilior inueniri; pro pace inter te & charissimum in Christo filium nostrum Carolum Regem Francorum illustrem (dante Domino) reformanda, pro qua alias tibi pluries scripsisse meminimus, thronum tuum confidenter adimus, magnitudinem tuam, quanto possumus affectione rogantes, ac per viscera misericordiae Dei nostri obsecrantes attentius, quatenus reddens gratitudinis vicem omnipotenti Domino pro ijs, quæ tribuit ipse tibi, teque Regem pacificum verbo iudicans & demonstrans exemplo, ad pacem, quæ in se bona continet vniuersa, & bonam concordiam, habilites animum, cor præpares, disponas et mentem. Nosti enim, quod ille Rex pacificus, per quem regio fastigio præemines, pacem te dillegere præcipit, & discordium cordium respuit incolatum. Dat. apud Villamouau Avinionensis diæcesis vii. kal. octobris anno primo. Perucit Pontifex, vt vtriusque Regis oratores ad agitandas foederis pactiones conuenerint: sed ij cæcus irrito exitu dissoluti.

4 Pacandæ etiam Hispania studio permotus Pontifex, miserat Bertrandum Conuenarum & Brixinensem episcopos, ac reuocandæ inter Ferdinandum Regem Lusitaniæ, qui hereditaria in Castellam iura obtendebat, & Henricum Castellani pacis desiderio, Cardinalem eo legare decreuerat: cum Henricus scdus se cum Lusitano sanxisse ipsi significauit a, atque in illius societate Carolum Francorum Regem admissum; de quo Gregorius Franco est gratulatus b. Obortæ tamen postea nouæ difficultates, extræque ad biennium concordia est. Compositis igitur vtrumque cum Ferdinando Lusitaniæ Regerebus, Henricus ad controuersiam aliam, quæ ipsi cum Nauarro intercedebat, dirimendam Gregorium Regemque Francorum arbitros constituit. Tum etiam officij ergo amplissima munera Pontifici misit, de quibus Gregorius ei gratias egit c.

Henrico Regi Castella & Legionis illustri. Iocale admodum preciosum, nobile, & insigne, duosque pulcherrimos equos regia munificentia ac liberalis excellentia tuæ per manus dilecti filij nostri Petri tit. sanctæ Praxedis presbyteri Cardinalis animo grato recepimus, illudque in memoriam & honorem regij nominis intendimus perenniter custodire. De ipso itaque tam magnifico dono, in quo etiam magis notamus sinceræ tuæ mentis & validæ dilectionis & deuotionis affectum, vberes tuæ celsitudini gratias referetes, nos offerimus paratos ac dispositos ad omnia excellentiæ tuæ grata. Et quamuis bona dispositio serenitatis tuæ erga nos & Romanæ ecclesiam, & cæteras tuorū regnorum ecclesias ec-

Habit. frustr. eis col. quia.

Lusitan. Castell. no. ecc. 16. pag. b. pag. 11.

Castell. nus. coll. Nauarro. ferd. 111.

e. Eros. 170. pag. 298.

Munera Pontifici. munit.

Officia
si eccle-
siæ deservit

clericalisq; personas, earumque libertates & honores nobis alias nota foret; ipsam tamen & ferventiorē tuā devotionis affectum, idem Cardinalis, qui tuum sincere zelatur honorem, expressius declaravit. De quo serenitatem eandem condignis in Domino laudibus attolentes, divinam gratiam simpliciter imploramus, ut tibi pro ecclesia sancta eiusque ministris, quos singulariter honoras, secundum abundantiam largitatis suæ retribuat in hoc seculo & futuro; serenitatem præfatam in Domino exhortantes, quatenus semper in devotione sincera erga Deum eandemque ecclesiam, & conservationem & augmentum ecclesiasticæ libertatis; & alijs bonis operibus ut princeps Christianissimus perseveres.

ontificēs
Gallū
bitros
eligit.

Caterum, fili charissime, illud addidit potissimum consolationem & lætitiā menti nostrę, quod per tuas literas, quas nuper benigne recepimus, nobis significare curavit tua serenitas, videlicet quod ab incipiendo & faciendo guerram contra charissimum in Christo filium nostrum, Carolum Regem Navarra illustrem contemplatione nostri (quamvis haberes paratum potentem exercitum tuum contra ipsum) desistere, omnēque controversias, inter serenitatem præfatam dictumque Regem vertentes, ordinationi nostrę ac charissimi in Christo filij nostri Caroli Regis Francorum illustris committere intendebas, nostro & ipsius Regis arbitrio auctore Domino terminandas. Tuam igitur bonam ac benignam dispositionem multipliciter in Domino commendamus, excellentiæque regiæ digna referimus rependia gratiarum, in hoc tractatu pacis & in alijs quibuscumque regium honorem, tuorumque regnorum statum, exaltationem, ac quietem tangentibus intendimus, quantum cum Deo poterimus, interponere sollicitudinis & diligentię nostrę partes. *Dat. Avin. 11. idus decembris anno primo.* Gerebat alias Navarra cum Gallo lites de nonnullis in Normannię partem iuribus quas accepto Montispessulani principatu compositas, tradit vitę Gregorij scriptor; a; additque eundem Regem adijisse apud Avenionem Pontificem, ut de consensu apostolico fastigio ipsi gratularetur. Præterea accessere ad eundem Pontificem Regis Aragonum oratores, professuri Sardiniam & Corsicam beneficentiā apostolica acceptas, constitutasque a Bonifacio VIII. pactiones instauraturi; qua de re hæc literas b Gregorio pertulerunt.

Rex Na-
varra cō-
venit Pon-
tificem
Avenio-
ne.

Costa
Greg. XI.
apud Bosq.
Ex. in
lib. primil.
Rom. eccl.
lib. 3. pag.
186. & in
M. S. bibl.
Vall. sign.
lib. B. n. 12
pag. 427.

Sanctissimo & beatissimo in Christo patri & domino domino Gregorio, divina providentia sacrosanctæ Romanæ & uniuersalis ecclesiæ summo Pontifici, Petrus Dei gratia Rex Aragoniæ, Valentie, & Maioriciæ, Sardinie & Corsicæ, comesque Barchinonensis, Rossilionensis, Ceritanie, eius humilis filius et deo. tus pater oscula beatorum.

Rex Ara-
gon Sar-
diniam &
Corsicam
acceptas
Pontifici
refert.

Sanctitati vestrę tenore literarum nostrarum præsentium patefiat, quod viso & plenarie intellecto papali rescripto super collatione, concessione, & donatione confecto, qua felicis recordationis dominus Bonifacius Papa VIII. prædecessor vester fecit illustrissimo domino Iacobo eximia recordationis Regi Aragonum ayo meo, suisque heredibus in perpetuum feudum de regno Sardinie & Corsicæ cum iuribus omnibus & pertinentijs suis sub certo seruitio certisq; conditionibus, largius scriptis in dicto Papali rescripto, cuius series sic se habet: *Bonifacius episcopus servus servorum Dei charissimo in Christo filio Iacobo*

cobo Sardinie & Corsicæ Regi &c. Dat. Roma apud S. Petrum pridie non. aprilis pontificatus nostri anno tertio; ideo ad memoriam reducto dictum dominum Regem aum nostrum, cuius successor in dicto regno existimus, tempore præinsertæ concessiois memorato domino Papa Bonifacio iuxta continentiam eiusdem rescripti ex causis in eo scriptis iuramentum, fidelitatem, homagium, & vasallagium personaliter præstitisse; & postmodum nos & nostros, ut tenebamur iuxta formam dicti papalis rescripti post celebrationem nostræ coronationis vni Romano Pontifici iuramentum, fidelitatem, homagium, seu vasallagium supradicta, & etiam postea per dilectos consiliarios Franciscum de Perleionibus camerlengum & Franciscum Romanum legum professorem & vicecancellarium milites, procuratores, ambasiatores, & nuncios speciales olim per nos ad Romanam curiam destinatos iuramentum, fidelitatem, vasallagium, & homagium prædicta renouasse, fecisse, & præstitisse domino Urbano felicis recordationis antecessori vestro, & per eosdem nuncios eidem domino Urbano summo Pontifici dedisse literas aurea bulla bullatas recognitionis & acceptationis contentorum in rescripto papali prædicto iuxta eiusdem tenorem; considerato etiam, nos nunc ex eiusdem rescripti supra inserti serie inductos dilectum Franciscum Romanum prædictum, & Raimundum de Pagaria militem ac illustris Bionoræ Regiæ Aragoniæ consortis nostræ charissimæ maiordomum, consiliarios nostros & procuratores solemnes ad eadem iuramentum, fidelitatem, vasallagium, & homagium vestrę sanctitati præstanda & facienda constituisse cum publico scripto nostro; prouidimus propterea, sanctissime pater, has fieri literas bulla aurea nostra bullatas, sanctitati vestrę per prædictos procuratores nostros tradendas & dandas, prout fieri debere iam dicti superius inserti rescripti apostolici tenor inducit.

Vereres
pactiones
instaurat.

Per quas siquidem literas nunc ut ex tunc modos, conventiones, condiciones, tenores, & formas in ipso papali rescripto inscriptos acceptamus expresse; & per quas etiam fatemur & recognoscimus expresse, dictum Sardinie & Corsicæ regnum a domino summo Pontifice & Romana ecclesia recepisse in feudum sub conditionibus, conventionibus, modo, forma, atque tenore, qui in dicto papali rescripto continentur. Quos tenorem, modum, condiciones, & formam promittimus nos inuolabiliter seruaturus: pro quorum obseruantia obligamus nos & dictum regnum Sardinie & Corsicæ, & iura & bona nobis competentia & competitura in eo. Humani generis Conditor & redemptor personam vestram ad sua seruitia conseruare dignetur per tempora longiora. *Dat. Dertusa quintadecima ianuarij anno a natiuitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo primo, regni nostri trigesimo sexto.*

Opprimentibus vero in Catalonia & Terracoenensibus prouincijs administris libertatem ecclesiasticam, Petrum Regem Aragonum, & erimout Pontifex, ut male tentata reuocaret: Ferdinandum pariter Regem Lusitania admonuit, ut Bracharensis archiepiscopo liberum vrbis imperij restitueret; deniq; Amedeu Sabandiæ comitē, qui Geneuensem episcopū principatu Geneuensi exnere erat aggressus, corripuit, atq; imperialia diplomata, quibus ad illius vrbis dominatum annitebatur.

Ad 1. sp.
sec. pag. 33
b. lib. pag.
72
Monitus
Aragonis
ne eccle-
siasticum
ius oppri-
mat.
Et Iustina-
nus vbra-
charensis
archiep.
vrbis im-
perium re-
stituat.
Geneuæ
principat
ad episc.
sp. 62.

tur, veluti pugnancia cum æquitate tradere iussit a.

Dilecto filio nobili viro Amedeo comiti Sabaudie.

Nuper super discordijs, quæ inter te & venerabilem fratrem nostrum episcopum Gebennensem & suam Gebennensem ecclesiam, tunc erant, tanquam eiusdem Romanæ ecclesiæ deuotissimus filius obtulisti, te super prædictis facturum quicquid duxerimus ordinandum. Ideoque sinceritatem tuam rogamus & hortamur attente, quatenus tuæ salutis intuitu, & etiam pro nostra & Apostolicæ sedis reuerentia, omnia per te seu gentes tuas imperialium concessionum prætextu, & etiam alia occupata, propter quæ Gebennensis ciuitas (iam diu est) supposita fuit & adhuc est ecclesiastico interdico, eidem episcopo & suæ Gebennensi ecclesiæ plene et libere restitutas; ac imperiales literas, quas de huiusmodi concessione diceris habere, nobis mittas, vel ipsi episcopo Gebennensi tradas seu tradi facias sine dilatione morosa. Et insuper contra recognitiones, declarationes, seu conuentiones inter bonæ memoriæ Aimonem episcopum Gebennensem et quondam Amedeum tunc comitem Sabaudie prædecessorem tuum super iuribus officij vicedominatus Gebennensis aliquid non facias vel attentas, nec ab alijs fieri facias vel attentari permittas; sed ea omnia firmiter obserues et ab alijs facias inuiolabiliter obseruari. *Dat. Auin. non. kal. maij anno primo.* Seruit nunc, pulso episcopo principe, misera Geneua hæreticæ impietati; piunique Gallum Regem expectat, cuius patrocinio vindicata ab impostorum tyrannide ad verum Christi cultum, eiusque vicarij Romani Pontificis obsequia reuocetur.

7 Ad liberandam præterea e Vicecomitum Mediolanensium tyrannide Italiam Gregorius Caroli Romanorum Imperatoris opem implo- ravit b: rogauitque Ludouicum Vngariæ Regem c, vt vires cum ecclesiasticis, et marchionis Ateftini copijs coniungeret; ac Bernabonis ambitionem exposuit d, qui vniuersæ Italiæ iugum imponere moliebatur. At quamuis Gregorius ad tutandam Etruriæ libertatem sincere incumberet, aduersa tamen opinio ac suspicio Florentinorum animis se infudit e, ipsum de affectando Etruriæ principatu versare consilia, quam vti falsissimam repellere studuit datis hisce ad Senenses literis f.

Defensoribus & communi ciuitatis Senensis.

Nuper ad nostrum peruenit auditum, dilectos filios commune ciuitatis Florentinæ quandam suspicionem concepisse, quod gentes ecclesiæ terras imperij occupare, et statum ciuitatum Tusciæ perturbare volebant. Vestram itaque sinceritatem nobis charam scire volumus, et satis potest esse omnibus notum, quod huiusmodi suspicio omnino falsa est, et nullum rationis habet fundamentum: indecens enim esset, quod indefererentur iniuriæ, vnde iura nascuntur; et illi de paterna manu nocumenta sentirent, qui per eam attolli gratia meruerint. Vnde cum nostræ intentionis nunquam fuerit, nec esse debeat, quod per gentes ecclesiæ status pacificus et tranquillus Tusciæ perturbetur, nec terras imperij volumus recipere, qui nostris terris ecclesiæ contenti sumus; quinimmo partes Tusciæ in statu pacifico plenis et studiois affectibus cupimus conseruari. *Dat. apud Villanovam Auenionensis diocesis non.*

July anno primo. Ad euellendam eandem suspicionem ex Lucensium animis exarata etiam litera a. Concitata vero ea fuerat iniuste ab inuidis, atque altius Florentinis insedit, cum Perusium ad Romanæ ecclesiæ obsequium reuocatum Cardinalem legatum intra mœnia admisset: facilius enim libertatem se tutaturos putabant Florentini, dum Perusini, excusso pontificio iugo, paribus studijs pro tuenda libertate, consentirent. Iniuste vero dolentibus addictam pontificijs obsequijs eam urbem Florentinis, Gregorius obiecit b, quam malam illi gratiam reponeret ecclesiæ, si sua recuperanti inuiderent, cuius ipsi armis hostibus amissa eripuissent: neque vero iustam suspicandi materiam suppeditatam, aliena propterea iura ecclesiam inuasuram, si sua receperit.

8 Ex dissensionibus vero occidentalium exercendæ libere sauitiæ occasionem nacti Turcæ innumeris cladibus orientem afflixere: quibus permotus Pontifex Christianos principes sollicitauit, vt postis mutuis odijs, arma in Turcas stringerent. Scriptæ sunt eo argumento ad Busiorum principem bello peritissimum, qui apud Eduardum Regem Angliæ plurimum gratia poterat, vt ipsum ad sacram expeditionem incitaret.

Ioanni Captali de Busch.

Clamant ad Christi vicarium Christianos quoque principes & alios nobiles partes orientis grauibus subiectæ periculis, & quasi totali obiectæ discrimini: clamat etiam terra sancta per immundissimos Saracenos occupata violentè ab olim detenta viliter, & ipsorum vilissima contrectatione polluta; eis sua vulnera detegunt, ab ipsis opem medicantis desiderabiliter expectando. Sane nuper, dum ea, quæ de statu miserabili partium earundem per diuersos nuncios & literas intelleximus; dum etiam illa, quæ dilecti filij ambaxiatorum communis ciuitatis Ianuensis, propter hoc ad nos specialiter destinati, de huiusmodi statu misero dictarum partium nobis retulerunt, audiuius, acerbi doloris aculeo fuimus in intimis lauciati. Habebar enim eorum assertio, quod Turci & alij Christi crucis inimici, in grandi multitudine congregati, huiusmodi partes orientis grauibus guerrarum turbinibus affligunt, deuastant, & consumunt ad abolendum de partibus illis Christianum nomen & cultum; immo ad omnino exterminandum exinde modicum Christianitatis ardenti desiderio affectantes; & quod, nisi eorundem impiorum potentia & malitia per Christi fideles in proximo martij passagio potenter resistatur, vix in partibus illis reperiri poterit, qui inuocet nomen Christi: & timetur verisimiliter, immo a pluribus pro firmo tenetur, quod prædicti Turci & alij infideles ad inuadendum Siciliam, & per consequens alias Christianorum terras se preparant: propter quod præfati Ianuenses, diris partium prædictarum tribulationibus intima cordis compassione condolentes, & volentes eas cum aliorum Christi fidelium auxilio opportuna subuentionis remedio consolari, bonis & personis proprijs non parcentes, ad transfretandum in huiusmodi proximo martij passagio magnum apparatus faciunt galearum: sed non credunt in præmissis aliquatenus posse resistere, nisi per alios fideles adiuuentur. O quam acerba nobis est horum memoria: quam amara consideratio hæc & alia tam grandia fidelium di-

De eo cõ-
rendit Sa-
baudus
cum epi-
scopo.

Monitus,
vt impe-
rialia de
eo priuile-
gia tradat

In Berna-
bonem
solicitarus
Impera-
tor.
Et Vnga-
riæ Rex.
bEod. 10. I.
ep. fecr.
pag. 116.
c Ib. pag.
319.
d Ib. pag. 49
65. 286. et
an. I. ep.
cur. 271.
Conflata
Pontifici
calumnia
de affecta
ta Etrur-
ria.
e To. I. ep.
secr. pag.
76. et 288
f Ead. pag.
76.

Hanc di-
luit Gre-
gorius.

a Ib. pag. 280. Perusium ab eccle- sia recu- peratum.
b Egre id- ferunt Flo- rentini.
c pag. 61. Exposita cauze pi- tificia a- quitas.
d Turcica grassatio- nes ingre- uerunt.

Minantur
Italice ci-
uitum.

discrimina reputans ! Dum enim hæc anxiamente reuoluimus, dum consideratione sollicita meditamur, zelus noster velut ignis accenditur, erumpunt lachrymæ conceptæ amaritudinis indices, nec suspiria continemus, pro eo maxime, quia circa promptitudinem accelerandi in tanto succursu nostrorum immensitati votorum, nequaquam, prout vellemus, possibilitatis mensura concurrat, impredientibus varijs cismarinarum partium turbationibus; & præsertim graui discordia, quam inter charissimos in Christo filios nostros Eduardum Angliæ & Carolum Francorum Reges illustres pacis æmulus inuidus charitatis, iam diu est, suscitauit: pro qua sedanda duos ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, videlicet Simonem tit. S. Sixti & Ioannem tit. SS. Quatuor coronatorum presbyteros Cardinales Apostolicæ sedis nuntios ad ipsos Reges duximus destinandos.

Ne igitur, dilectissime fili, partes orientis irreparabiliter corrumpant, & irrecuperabiliter in manus incidant immanium barbarorum, ad pietatem tuam duximus recurrendum; eam rogantes & obsecrantes in domino Iesu Christo, ac in remissionem tibi peccaminum suadentes, quatenus præmissa pia, qua decet, meditatione considerans, eundem Regem Angliæ, ac etiam dilectos filios Ioannem ducem Lancastriæ, & Edmundum comitem Cantabrigiæ ipsius Regis Angliæ filios, quibus super hoc scribimus, ad bonam & perpetuam pacem & concordiam cum dicto Rege Francorum faciendam, & ad prouidendum de aliquali succursu, prout eis videbitur, in huiusmodi proximo passagio, cum pro transfretare volentibus per dictos Ianuenses quamplurima nauigia præparentur, inducassita quod tantis malis breuiter obuierit, & dante Domino, qui pacis est auctor, huiusmodi pagem factam eisdem partibus orientalibus celeriter succurratur: nos enim quamplures principes & magnates pro succursu celeri requirimus, eis super hoc efficaciter scribendo. Quicquid autem magnificentię tuę videbitur in præmissis, nobis rescribere quanto citius non postponas. *Dat. apud Villanouam Auenionensis diocesis kal. augusti anno 1. Solicitati pariter a Andreas Contarenus dux Venetorum & Ludouicus Flandriæ comes, vt arma in infideles expedirēt. Sed eæ voces irritæ ceciderunt: direque effluentibus Christianum cruorem occidentalibus, Turcæ Amurate duce rapidissimis victorijs incendij, instar amplissimas prouincias in Europa populati tyrannidem protulerunt.*

Præerat tum Smyrnæ Petrus Racchanellus nobilis Genuensis, e qua præfectura cum discedere moliretur, Pontifex sollicitus ne Smyrnæ Christianæ fidei in Asia munissimum propugnaculum in Turcarum recideret potestatem, Raimundo Berengario Rhodiorum equitum magistro prouinciam dedit, vt strenuum ducem belloque exercitatum illi imponeret. Eundemque magistrū Cyprij regni custodię præfecit: eaque de causa ipsum sedis Apostolicæ internūtij in illa insula munere ac dignitate ornauit, cum Petrus Rex Cypri gerendis rebus impar esset; eam tamen lege, vt publicam rem e Regiñæ Elionoræ Petri Aragoniæ regiæ principis Minoritæ Cyprij Regis materni aui, Ioannis, & Iacobi e Lisiniano patruorum consilio administraret. Adolescentem vero ad magnas spes, cum in primæuo adolescentiæ flore regiarum virtutum signa egregia præferret, Gregorius hæc præceptis erudiuit.

Petro Regi Cypri illustri.

Lætificent mentem nostram, fili charissime, tuæ iuuentutis primitiæ, cum audimus, quod distributor ille magnificus Filius Dei Iesus Christus, qui dat omnibus sine improprio, affluenter tibi, adhuc iuueniles annos habenti, spiritum profectionis infudit ætatis: ipse adhuc tenet lo corpori tuo robustiore spiritum inspirauit: ipse tuum circa beneplacita sua dirigit animum, firmat cor, roborat mentem; ita vt sapientum dicta quamplurimum audire desideras, ea tenaci memoriæ commendando. In his igitur tuis laudabilibus principijs grato tibi congratulantes applausu, serenitatem tuam rogandam duximus & hortandam, quatenus progenitorum tuorum sequens vestigia, & Registe filium, sicut constat origine, moribus ostendens, benecepta peruigili cura continuans, vbicumque poteris tanquam pugil Christi, cultum eius, repressis crucis hostibus, studeas propagare, vt & in tuis processibus Dei lætifices ciuitatem, & ab omni retributore honorum beatitudinis æternæ præmium consequaris.

Et quia penes matrem fidelium fidei residet magisterium, & ecclesiæ fideique nogocia adeo sunt connexa, quod neutrum sine altero potest legitime promoueri; eandem serenitatem tuam atente rogamus, quatenus ecclesias & personas ecclesiasticas semper habeas in honore, & sic in deuotione huiusmodi tuam solidas iuuentutem, vt cum ætatis profectionis fueris, & curis maioribus occupatus, portes assueta fauuius, & in tantis actibus magis ac magis quoridie delesteris. Nos enim personam tuam sincere brachijs dilectionis amplectimur, tuum & tuorum in Domino desiderantes profectum, quia te credimus ad magna & Deo placencia referuari. *Dat. Auin. kal. martij anno 1. Corrigendi vero sunt textus ascripti superioribus literis die ij historici, qui patratam Petri senioris cædem sequenti anno collocant.*

Ascripti sunt hoc anno a Gregorio plures Cardinalium collegio, quorū postea plerique perniciosissimum schisma vna cum collegis in ecclesia constarunt. Caterum enumerat nouos Cardinales Gregorij vitæ scriptor a hæc verbis: *Die sexta, quæ fuit feria sexta quatuor temporum post pentecostem, diebus Gregorius Papa fecit ordinationem duodecim nouorum Cardinalium, videlicet octo presbyterorum & quatuor diaconorum. Presbyteri autem fuerunt dominus Petrus Gomecij Hispanus, tunc episcopus Hispalensis: dominus Ioannes de Crosso diocesis Lemouicensis consanguineus ipsius Papæ in tertio gradu: dominus Bertrandus de * Cosnaco diocesis Lemouicensis canonicus regularis ordinis S. Augustini, tunc episcopus Conuenciarum: dominus frater Bertrandus * Latigri Aluernigena ordinis Minorum, tunc episcopus * Glandatensis: dominus Robertus de Gebennis frater comitis Gebennensis, tunc episcopus Cameracensis. Hic postea plurimo Christiano cruore, quem in bellis fuderat, delibatus cathedram pestilentię ascendit, & schisma in Dei ecclesia Clementis VII. accepto nomine constans. Pergit auctor alios Cardinales recensere: Dominus Guillelmus de Cambaco diocesis Lemouicensis monachus ordinis S. Benedicti, tunc episcopus Mimatensis: dominus Ioannes * Sabri diocesis Lemouicensis tunc episcopus Tutellensis consanguineus germanus ipsius Papæ; & dominus Ioannes de Turve in Aluernia, tunc abbas monasterij S. Benedicti Floriacensis. Diaconi vero fuerunt dominus Iacobus de Vrsinis Romanus, tunc sedis Apostolicæ na-*

Cyprius
Rex Glu-
brius præ-
ceptis im-
butus.

a Gesta
Greg. XI. a
pud Bosq.
Auctum a
Greg. Car-
dinalium
collegiâ.

* al. Cana-
co

* al. Anza-
rii
* Glandan-
ensis

* al. Fabri

varius: dominus Petrus Flandrini diocesis Vian-
riensis, tunc decanus Baiocensis: dominus Guiller-
mus Noelleti diocesis Engolismensis, tunc archidia-
conus Carnotensis: & dominus Petrus * de Vernbio
diocesis Tutellenfis archidiaconus Rotbomagensis: &
isti tres ultimi erant etiam auditores sacri palatii,
& dicti Gregorij Papae referendarij. Quibus con-
sentit Felix Contelorus a in suo elencho. Cum
ex ijs Bertrandus episcopus Conuenarum in His-
panica legatione occupatus esset, nec galerum
rubrum e manu Pontificis veteri instituto posset
accipere, Gregorius conciliandi apud Hispanos
splendoris studio, illum ei transmisit. b

*al. Vern-
bio

Contel.
in elench.
Cardd.

h To. r. ep.
secc. pag.
243.

Exorti in
Hisp. erro-
res circa
Eucharis-
tiam.

Extant
apud Eym.
I. p. dir. et
inquisit.
pag. 48.

Cerris in
caibus re-
manen-
tibus spe-
ciel. cor-
pus Chri-
sti desine-
re confi-
etum.

In hos ani-
maduertit
iulium.

II Disseminabant tum in Hispanijs nonnulli
nouos errores circa Eucharistiam tuenda Christi
maiestatis specie; dedignabantur enim fateri,
Christum sub speciebus sacris in loco immundo
veluti in ventre hominis, aut muris ore, aut luto
remanere: cum potius corpus Christi donatum
iam immortalitate suscipienda vilius spurcitiae,
aut damni contrahendi immune diuinitatis instar
quae in ipsa spurcitiae colluue inquinari non
potest, fateri debuissent. Ad quorum reprimendas
argurias delegati Cardinales subiectas literas edi-
derunt. c

Miseratione diuina Petrus S. Eustachij, &
Guillermus S. Angeli diaconi Cardinales reuere[n]dis
patribus Tarracoenfis & Casarugustanae provin-
ciarum archiepiscopis, eorumque suffraganeis, nec
non inquisitoribus haeretice prauitatis, a sede Apo-
stolica in ipsis prouincijs deputatis, salutem & sin-
ceram in Domino charitatem.

Relatione religiosi fratris Nicolai Eyerici
magistri in theologia, ac in dictis prouincijs hae-
retica prauitatis inquisitoris, ad audientiam do-
mini nostri Papae nuper peruenit, quod tam in
vestris, quam in suffraganeorum vestrorum eccle-
sijis palam & publice per certos religiosos praedi-
cati fuerunt tres articuli subsequentes in effe-
ctu. Primus quod si hostia consecrata ead, seu
proiciatur in cloacam lutum, seu aliquem tur-
pem locum, quod speciebus remanentibus, sub
eis esse definit corpus Christi, & redit substantia
panis. Secundus quod si hostia consecrata a mu-
re corrodatur, seu a bruto sumatur, quod reman-
entibus dictis speciebus, sub eis definit esse cor-
pus Christi & redit substantia panis. Tertius quod
si hostia consecrata a iusto vel a peccatore sumat-
ur, quod dum species dentibus teritur, Christus
ad caelum rapitur, & in ventrem hominis non tra-
ijcitur.

Supplicato igitur per ipsam inquisitorem ei-
dem domino nostro Papae super huiusmodi arti-
culis, ex quorum praedicatione possent scandala
suscitari, salubriter prouideri; idem dominus nos-
ter Papa nobis ibidem praesentibus viuae vocis
oraculo expresse commisit, quatenus auctoritate
sua apostolica vobis mandarem, vt omnis mora
sublato dispendio in dictis vestris prouincijs sub
poena excommunicationis inhibeat, ne quis
deinceps dictos articulos publice praesumat praedi-
care. Nos igitur Petrus & Guillermus Cardina-
les praedicti, huiusmodi mandatum apostolicum
cupientes exequi, vt tenemur, vobis & vestrum
cuilibet in virtute sanctae obedientiae praecipimus
& mandamus, ne abinde in antea dictos articulos,
seu eorum alterum sub eisdem vel alijs ver-
bis idem sonantibus in substantia, seu in effectu
in vestris ecclesijs vel alibi palam seu publice praedi-
cari a quoquam permittatis; & hoc sub poena
excommunicationis, qua contrarium facientes

innodetis ipso facto: notificantes vobis nihilo-
minus simili mandato, per ipsum dominum
nostrum Papam nobis facto, quod idem dominus
noster Papa fratri Ioanni de Latone ordinis fra-
trum Minorum, qui aliquos de dictis articulis in
vestris ecclesijs frequenter recitando praedica-
uerat, inhiberi fecit sub poena excommunicatio-
nis, ne dictos articulos de caetero publice praedi-
care praesumat. In quorum omnium testimonium
sigilla nostra praesentibus duximus imponenda.
Dat. apud Villanouam Auinion. diocesis die vlti-
mensis augusti anno Domini MCCCLXXI. indictione
ix. pontificatus sanctissimi in Christo patris domini
domini nostri Gregorij, diuina prouidentia Pape XI.
anno i.

IESV CHRISTI
annus 1372.

Proferenda latius ditionis, irasque in eccle-
sia foederatos, praecipue Nicolaum mar-
chionem Atestinum Ferrariae pontificio, Mutinae
que imperiali nomine praefectum, exercendi con-
silia Bernabos Vicecomes, violato insigni perfidia
foedere, quod cu Urbano & socijs percusserat, aper-
to bello patefecit anno humanae salutis millesimo
trecentesimo septuagesimo secundo indictione
decima, rei que Christianae maxima mala inuexit,
dum Romanum Pontificem funesto implicuit
bello, vt ecclesiastico imperio aduersus illius
tyrannidem tutando intentus, Palaeoologo Graeco-
rum Imperatori ad sedis Apostolicae obsequium
reuerfo necessaria auxilia ad reprimendos Turca-
rum progressus submittere no potuerit: expediuit
itaque in tyrannum arma legesque Gregorius, at-
que haec iudicialia edicta a praesulibus diulgari
iussit a.

Gregorius Ep. Ioanni patriarche Alexandri-
no A. S. N. ac vniuersis & singulis patriarchis, ar-
chiepiscopis, & episcopis per Alemanniam constitutis.

In Alemanniae alijsque partibus fore
credimus manifestum, quod iniquitatis filius
Bernabos de Vicecomitibus miles Mediolanen-
sis, multarum ciuitatum & terrarum imperij
tyrannicus occupator & depopulator saeuissimus,
ac reipublicae destructor, assiduus derogator im-
perialis honoris & etiam potestatis, impiusque
tyrannus iam longis transactis temporibus sacro-
sanctam Romanam ecclesiam matrem ennto-
rum fidelium (a cuius gremio se per impietatis
opera damnabiliter segregauit) eiusque subdi-
tos & terras, quas occupare & interdum detinere
superba temeritate praesumpsit haecenus & praes-
sumit; multis iniurijs grauissimisque offensis
nunc publica hostilitate, nunc occultis tractati-
bus, nuncque submittendo in terras easdem
crudeles societates gentium armatarum, illas-
que faciendo immaniter deuastari, & innumeris
incendijs, praedis, & rapinis, homicidijs, alijs-
que sceleribus perpetratis in eis, afficere non
expauit. Et licet Apostolicae sedis clementia,
sperans veram conuersionem Bernabonis eius-
dem, quam dolosis labijs praetendebat, eum ad
suam concordiam & reconciliationem pluries re-
ceperit gratiose; ipse tamen benignitate dictae
sedis abutens, & pro clementia offensam retri-
buens, huiusmodi concordiam frangere, & contra
sua promissa infideliter venire non erubuit, nec
etiam

De Bern-
bonis ty-
rannide

a To. 4. p.
pag. 61.

Ve impit-
terras ty-
ualerit.

Varijs
lis Rom.
ecclesie
dixerit.

etiam formidauit: dudumque Ferrariensis, & nuper Bononiensis ciuitatum nostrarum & dictæ ecclesiæ territoria pluries fecit inuadi, ac in eis subditos ipsius ecclesiæ capi, vulnerari, immaniterque occidi, incendia committi, ac animalia in prædam abduci, aliasque iniurias & offensas eidem ecclesiæ & suis subditis irrogari. Nonnullas quoque personas ecclesiasticas in ciuitatibus & terris eisdem, quas detinet, fecit propria temeritate capi, carcerari, torqueri, crudeliterque occidi; ac nonnulla castra, terras, bona, nec non iura & iurisdictiones nonnullarum ecclesiarum & monasteriorum aliorumque piorum locorum occupauit diutius, & detinet damnabiliter occupata. Episcopos quoque ac abbates aliosque prælatos & personas ecclesiasticas, eorumque ecclesias, monasteria, & alia pia loca, sub eius tyrannide consistentia, iugibus & intolerabilibus exactionibus pecuniarum, aliorumque bonorum impie & in deuote grauauit hæcenus & grauare præsumit.

Et licet in qualibet sua reconciliatione promiserit, ab huiusmodi occupationibus & detentionibus bonorum, & iurium & iurisdictionum ecclesiasticorum, ac exactionibus et grauaminibus ecclesiarum, monasteriorum, aliorumque piorum locorum ex tunc abstinere, et libertatem ecclesiasticam conseruare; hæc non solum non impleuit, sed in ijs et alijs deteriora non est veritus perpetrare: propter quæ seu nonnulla ex eis ipsum Bernabonem in omnes pœnas et sententias excommunicationum, et priuationum omnium et singulorum priuslegiorum, indulgentiarum, gratiarum, et immunitatum realium, & personalium, per eandem Romanam & alias ecclesias concessorum eidem; nec non omnium feudorum, honorum, officiorum, iurium, & iurisdictionum, quæ ab ipsis Romana & alijs quibusuis ecclesijs, nec non imperio & quibuscumque dominis obtinebat, ac inhabilitatis aliasque pœnas & sententias, quas vigore diuersorum processuum Apostolicorum & alias incurerat, non est dubium recidisse. Pluribus de Galeatio interdictis, vt ius ecclesiasticum proterat, Ioannem Astensem episcopum in vinculis teneat, cum Bernabone sædus aduersus Cæsarem iunxerit; mandat Pontifex, incusso grauissimarum pœnarum terrore, ne quis Bernabonem & Galeatium opera, consilio, armis, comætu, stipendijs iuuare audeat: subditosque ipsis sacramento fidei astrictis religione omni liberat, sequaces illorum anathemate, interdicto, munerumque ac dignitatum iactura percellit: initium eis fœdera dissoluit, præfules omnes ad evertendam eorum tyrannidem consurgere iubet, concessas olim ipsis prærogatiuas conuellit. Dat. apud Villamnouam Auenionensis diœcesis v. 11. kal. augusti anno 11. Collatis antea ad Herberiam, signis cum Nicolao marchione Atestino victoriam cruentam Bernabonem retulisse, refert Pigna 2: ne tamen Mutinæ castra adueneret, a Petro Card. Bituricensi A. S. L. & Nicolao ipso prohibitum; deinde iras in Bononienses, quorum agri euastati, effudisse b. Commissam pugnam die iunij secunda, ostendunt Gregorij litteræ ad eundem Nicolaum marchionem consolationis datæ.

Dilecto filio nobili viro Nicolao marchioni Estensi nostro & pro Romana ecclesia in ciuitate Ferrariensi vicario, salutem &c.

Recepimus heri litteras tuas datas Ferrariæ

die tertio iunij, continentes conflictum, quem gentes Romanæ ecclesiæ atque tuæ receperant die proxima præcedenti. Licet igitur de hoc merito doleamus, scimus tamen, quod agentes vel patientes bella de prosperis euentibus non sunt certi, sed nunc prospera, nunc aduersa, recipiunt, secundum quod disponit exercituum dominus; qui sæpe & suos castigando verberat, & a se alienos paulisper extollit, vt eos precipitantius deiciat in profundum. Et sic in isto casu in gratia Dei & iustitia dictæ ecclesiæ credimus & speramus confortamurque in Domino, quod tandem suam iuuabit ecclesiam, & eam super hostes suos iniquos faciet præualere, &c. Dat. Anin. xi. kal. iunij anno 11.

Eadem diuinæ opis spe fretus, Perusinos fecit certiores a, se ad instaurandas vires alacrius incubiturum: Sperantes, inquit, quod saluator noster Dei Filius Iesus Christus sacrosanctam ecclesiam sponsam suam aduersus tyrannos impios & truculentissimos præualere concedet, qui eam fecit de magnis Imperatoribus, Rēgibus, ac principibus eidem aduersantibus diuersis temporibus triumphare, eandemque semper in altiori folio & potentia collocauit. Nec Gregorium suæ spes tefellerunt, secundi enim successus aduersos exceperunt: verique b pontificia & fœderatorum arma in Parmensem & Placentinum agros, ac multa hosti loca erepta.

Hoc anno tradita est a Gregorio Ferrariensis præfectura Nicolao & Alberto marchionibus Atestinis in secuturos omnes ipsorum vitæ annos, cum antea tantum ad decem vel nouem præfectura ipsa ab alijs Romanis Pontificibus, superflite aliqua reuocanda ad ecclesiam illius ditionis spe, concederetur: litterę enim Gregorij ad Petrum Cardita ferunt: Ad vitam eorum & cuiuslibet ipsorum sub certis recognitionibus, obligationibus, promissionibus, obligationibus, forma, modis, pœnis, conditionibus, & iuramentis de fratrum nostrorum consilio duximus concedenda. Professi vero sunt Atestinorum principum oratores c Bononia coram legato Cardinale, Ferrariensis iuris esse ecclesiasticæ, atque ad pendenda in annos singulos decem aureorum millia publicis hisce documentis se obtinere. In Christi nomine. Amen. Anno eiusdem natiuitatis MCCCLXXII. indictione x. tempore sanctissimi in Christo patris & domini domini Gregorij, diuina prouidentia Papa XI. die xv. mensis maij, &c. Exponitur Bichinum e Marat. O Parmensem militem, instructum auctoritate a Nicolao & Alberto marchionibus Atestinis Obizonis olim filijs ad paciscendum cum Petro tit. S. Marię trans Tyberim presbyt. Cardinale, Ferrariam pontificiæ liberalitate acceptum retulisse: Præfatio, inquit acta, domino Cardinali commissario vt supra præfati, stipulanti, & recipienti nomine & vice præfati domini nostri Papa, suorum successorum, ac sanctæ Romanæ ecclesiæ procuratorio nomine dictorum dominorum marchionum & cuiuslibet eorum sponte recognouit et confessus fuit, quod merum & mixtum imperium, & iurisdictione omnimoda temporalis, ac plenum dominium ciuitatis Ferrariæ & eius comitatus, diœcesis, territorij, & districtus cum omnibus iuribus & pertinentijs suis ab antiquo pertinuerunt & nunc pertinent ad dictum dominum nostrum Papam, & ad sanctam Romanam ecclesiam: & quod idem domini marchiones in iurisdictione, potestate, mero & mixto imperio seu dominio prælibatis aliis quod ius non habent: Nec non promisit idem dominus Bichinus dictis nominibus eidem domino Cardinali commissario, vt supra præfati & stipulanti & reci-

a Ib pag. 276. & 277. Oppugna ra ecclesia de quibus triumphat

Illata Bernaboni ciades. b Pigna de marchionibus Atest. l. 5. & Greg. ro. 2. ep. sec. pag. 97. Ferrariæ præfectura Atestinis ad vitam concessa. c Ext. ea de re tabula in arce S. Angeli & inter collect. Plat. 30. pag. 272. & lib. priu. Rom. eccl. 10. 1. pag. 218.

Bononiensis & Ferrariensem agros euastavit.

Ecclesiasticas supplectis iniurie affecerit.

Sacerdotes ecclesiarum expulsi.

Pontificis sententias contemnerit.

a Pigna de marchionibus Bernabos ad Herberiam vicarij. b T. 2. ep. sec. pag. 104. c Ib pag. 272.

recipienti nomine & vice prefati domini nostri Pa-
pa & suorum successorum, ac S. R. E. ipsos dominos
marchiones & quemlibet eorum in solidum, & se
eorum & cuiuslibet eorum nominibus efficaciter
obligando, dare & solvere eidem sanctissimo patri &
domino nostro & successoribus suis & ecclesie pra-
libata annis singulis toto tempore presentis vicaria-
tus decem milia florenorum auri, &c. Obstrinxe-
re se præterea ad centum equites stipendijs suis
septuaginta milliarum circumecto spatio in ec-
clesia obsequium sustentandos.

4 Exegit Gregorius prædecessorum Pontifi-
cum more a Regibus sedis Apostolicæ veſtigali-
bus, Sicilia nimirum, Trinacriæ, ac Sardinia &
Corsicæ, fidei sacramentum: de quibus sancitum
fuerat, vt nouo Pontifice sedem Apostolicam
conſcendente, solemnî ritu clientelæ pontificiæ
se subijcerent, ecclesieque beneficio sceptrum se
accepisse profiterentur. Vtque in primis de
Ioanna Regina Sicilia dicamus; obſtricta erat
ipsa ex initis cum Carolo I. pactioibus, vt excur-
rente primo Pontificum a susceptis ecclesie gu-
bernaculis anno, si in Italia non versarentur, ad
sedem Apostolicam pro addicenda pontificijs ob-
sequijs fide se conferret; ni tamen Pontifex legato
apostolico prouinciam adigendæ illius sacra-
mento in regno daret. Cum vero haud facile Ioanna
exire Italia posset, ne quos morus illius absentia
concitaret, Gregorius Bernardo archiepiscopo
Neapolitano partes superiori anno imposuerat,
vt Regina Siculam coronam apostolicæ liberali-
tati acceptam referentis sacramentum admitteret:
quæ res in Neapolitana ecclesia ineunte hoc
anno quarta Ianuarij die solemnî ritu peracta,
vt publica monumenta testantur a, quæ cum
alijs a nobis allatis b consentiunt. Ex ijs vero
hæc tantummodo delibanda visa sunt.

Literis apostolicis, nimirum Gregorij exaratis id.
maiij pont. anno I. quibus instauratæ veteres pa-
ctiones cû Carolo I. initæ, lectis in presentia ipsius
domina Regina, et eidem vulgarizatis sic & taliter,
quod ipsa domina Regina dixit & asseruit ipsarum li-
terarum tenorem & continentiam plene intellexisse, &
de contentis in eis plenam notitiam habuisse; ipsa
Regina, volens ipsi domino archiepiscopo commissario
nomine & pro parte sedis Apostolicæ ac sanctæ
Romanæ ecclesie (prout in ipsis literis apostolicis
continebatur) ligium homagium, & vassallagium,
ac fidelitatis iuramentum præstare, surrexit de loco,
vbi sedebat, dum prædictæ literæ apostolicæ legeren-
tur, & venit ad presentiam ipsius domini archiepi-
scopi commissarii apostolici: quæ, flexis genibus &
manibus complexis, ipsas tenens inter manus ipsius
domini archiepiscopi, eidem domino archiepiscopo
nomine & pro parte sedis Apostolicæ & sanctæ Ro-
manæ ecclesie ligium homagium, & vassallagium,
ac fidelitatis iuramentum fecit & præstitit, dicens:
Ego Ioanna, Dei gratia Regina Ierusalem & Sici-
lia, facio & præsto ligium homagium, & vassalla-
gium vobis domino Bernardo archiepiscopo Neapoli-
tano recipienti nomine ecclesie Romanæ, prout in
eisdem literis apostolicis continetur. Quibus homa-
gio ligio, & vassallagio per ipsam dominam Regi-
nam præstitit, eadem domina Regina super librum
euangeliorum apertum tenens manus, iurauit in
manibus ipsius domini archiepiscopi nomine & pro
parte sedis Apostolicæ ac sanctæ Romanæ ecclesie, &
ore suo præstitit iuramentum fidelitatis, quod sequi-
tur.

Ego Ioanna, Dei gratia Regina Ierusa-
lem & Sicilia, ab hac hora in antea fidelis & obe-

diens ero beato Petro & domino meo domino Grego-
rio Papa, eiusque successoribus canonicè intranti-
bus, sanctæque Romana ecclesie. Non ero in
consilio aut consensu vel factu, vt vitam perdant
aut membrum, aut capiantur mala captione.
Consilium, quod mihi credituri sunt per ipsos aut
ipsorum nuncios siue per literas, ad eorum damnum
nemini pandam: & si fieri vel procurari siue
tractari aliquid, quod sit in eorum damnum, illud
pro posse impediam; & si impedire non possem, illud
ipsis significare curabo. Papatum Romanum & ro-
galia beati Petri, tam in regno Sicilia & terris citra
pharum quam alibi existentia, adiutrici eidem
ero ad retinendum et defendendum ac recuperandum,
& recuperata manutenendum contra omnem
hominem.

Vniuersas & singulas condiciones con-
tentas in presenti instrumento seu literis, ac omnia
quacumque alia & singula, quæ continentur in
instrumento seu literis bona memoria dominorum
Anibaldi tit. basilicæ XII. Apostolorum presbyteri,
Ricardi S. Angeli, Ioannis S. Nicolai in carcere
Tulliano & Iacobi S. Maria in Cosmedin diacono-
rum Cardinalium, super ipsorum regni & terra
concessione facta domino Carolo confectis, plenarie
adimplebo, & inuolabiliter obseruabo, nec vllò
vquam tempore veniam contra illa; exceptis duo-
bus capitulis in dictis literis apostolicis, prout iurari
mandantur & scribuntur. Sic me Deus adiuuet,
& hæc sancta Dei euangelia. De ijs a regio tabul-
lario Gregorio perlatis, vt pontificij tabu-
larij scrinio sanctiori inferrentur, extat pon-
tificium diploma a. iv. kal. maij pontificatus an-
no II. consignatum.

5 Hoc eodem anno constituta est pax, impo-
nente illius leges Pontifice supremo Neapolita-
ni Trinacriæque regnorum principi: inter Ioan-
nam Reginam Sicilia & Fridericum Aragonia
stirpis principem, qui in Trinacria transmissio a
maioribus vitio rerum potiebatur: interpretes
huius concordia plurimum annorum flexu antea
agitata extiterunt sacerdotes Minoritæ b, qui a
factis confessionibus ipsi Regi ac Regina erant.
Pactioes c vero præcipuæ his verbis conceptæ
erant d.

Capitula pacis inita, iurata, & firmata inter
ill. dominam Ioannam Reginam Ierusalem & Sici-
lia ex parte vna, & magistrum Vbertinum de Cori-
lione ordinis Minorum procuratorem & ambas-
ciatorem ill. domini Regis Trinacria ex parte altera,
olim tractata & ordinata, & iurata & firmata
inter dictam dominam Reginam ex vna parte, &
Petrum de Mauro, ac iudicem Bartholomæum
de Papaleone de Messana procuratores vt supra
tunc dicti domini Regis ex parte altera, sunt hæc,
videlicet.

In primis voluerunt dicta partes, quod
omnis tractatus intelligi debeat, & sit referendus
domino nostro summo Pontifici & Apostolicæ sedi, a
qua domina Regina tenet regnum, & est vassalla
pro illo, sine cuius directione, consilio, beneplaci-
to, & mandato domina non intendit ad aliquem
tractatum procedere, cum ipsa & regnum consistant
in manibus eiusdem domini nostri & sedis Apo-
stolicæ, & sit causa indiuidua vtriusque: & in-
tendit domina ipsa more progenitorum suorum
in omnibus tangentibus eam & regnum & que-
cumque sua negotia, præmittere reuerentiam, obe-
dientiam, & honorem eiusdem domini nostri et
Apostolicæ sedis. Item quod remissis ante omnia
vicissim rancoribus, et odijs buccisque habitis
in-

Impera-
tus decem
milliū au-
reorum
causis.

Impositū
militare
veſtigal.

Exactū a
veſtigali-
bus sedis
Apost. Re-
gibus sa-
cramen-
tum.

Regina
Sicilia illud
Neapolit.
archiepi-
scopo præ-
stare iussa
Ext. in
arce S. An-
geli & lib.
priu. Rom.
eccl. 10.3.
pag. 188.
& inter
coll. Plat.
10.3. pag.
216. & in
M.S. bibl.
Vall. sign.
lit. B. n. 12
pag. 149.
& 366.
Bar. to. II
an. Chr.
1097. n.
113.
An. Chr.
1344. n.
22. & c. vj
que ad n.
28.
Quiritus
in eo nū-
cupando
seruatus.

Eiusdem
formula.

a An. I.
ep. con-
235. &
Chr. 109.
Pax inter
Ioannam
Neap. &
Trinacria
inita.

IV. vobis
in anno
hoc anno
n. 8.
c. Bar. 10.
12. an.
1097. n.
110. Sura
l. 102. 11.
d. Ext. in
pud. Sura
an. 2.
cur. 105.
& in ar.
S. An. &
in lib. pri-
u. Rom.
10.3. pag.
366. &
inter coll.
Plat. 10.3.
pag. 216.
Quiritus
in eo nū-
cupando
seruatus.

Relatio-
nes vni-
uersæ ad
Pontificem
Initiari
oblitio
trinquæ
indicta.

inter eos; nec non damnis cuiuslibet generis seu lucri prateritarum guerrarum temporibus commissis in regno tam ultra quam citra pbarum, tam pro se quam pro fidelibus et vassallis suis, subditis, sequacibus, et quibuscunque fautoribus adherentibus causa dictæ guerra inter eos; in perpetuum uniuersaliter et singulariter vigere debeat vera pax, et sincera concordia inter eos dictosque eorum fideles, vassallos, et alios superius nominatos simpliciter et bona fide. Item quod prefatus Rex recognoscat per se et heredes ac successores suos, tenere dictam insulam Sicilia seu regnum Trinacria cum insulis suis adiacentibus a prefata domina Regina et eius heredibus ex suo corpore legitime descendentes tantum: et pro dicta insula, seu regno Trinacria cum prædictis insulis adiacentibus prefatus Rex debeat facere homagium et fidelitatis iuramentum per procuratorem sufficientem et idoneum, sufficienti qualibet potestate suffultum, eidem domina Regina et dictis suis heredibus ex suo corpore legitime descendentes tantum. Et infra: Item quod ex causa pacis et concordie prædictarum, prefatus dominus Rex per se et heredes suos ac successores soluet, tradet, et assignabit, eidem domina Regina, heredibus, et successoribus suis in regno prædicto anno quolibet in festo Apostolorum Petri et Pauli in ciuitate Neapolitana uncias auri tria millia ad prædictam rationem, qua sunt reducta ad florenos auri rebus cuncti, et iusti ponderis Florentini ad rationem de florenis quinque pro qualibet uncia florenorum quindecim millia, contingentia dictam insulam ratione census debiti per ipsam dominam Regnam sanctæ Romanæ ecclesiæ et Apostolicæ sedis. Et infra: Item quod ex causis prædictis, prefatus dominus Rex, heredes, et successores sui nullo unquam tempore intitulantur se titulo regni Sicilia, sed tantum titulo Trinacriæ: ipsaque domina Regina, heredes, et successores sui intitulentur et vocentur titulo Siciliæ; ita tamen, quod intitulationi regni Siciliæ nullum afferat præiudicium intitulationi regni Trinacriæ, nec e contra: immo quodlibet regnum per se distinctum suum habeat titulum, nec vni pro altero derogetur.

Item quod ex causis prædictis dicta domina Regina simpliciter et bona fide, et sub fide reginali cum fauore et consilio promittat iuxta posse interponere partes suas, procurare, et tractare vna cum ambassiatoribus dicti domini Regis absolutionem interdicti dictæ insule Sicilia seu regni Trinacria & aliarum adiacentium insularum a sancta Romana ecclesiæ cum reconciliatione prædictarum: nec nõ absolutionem dicti domini Regis, & aliorum regalium, baronum, & comitum, & aliorum hominum ipsius insule & adiacentium insularum a sententia seu sententijs excommunicationis & interdicti forte latis & promulgatis dudum tam per dominos summos Pontifices, quam a canone vel a iure contra prefatum dominum Regem regales, & alios dictæ insule, & contra insulas supradictas; nec non confirmationis & approbationis assensum sanctæ Romanæ ecclesiæ super concordia & pace prefatis. Item quod prefata domina Regina dabit & præstabit per se, heredes, & successores suos prefato domino Regi, heredibus, & successoribus suis auxiliium, consilium, & fauorem iuxta suum posse circa reductionem & redintegrationem dictæ insule Siciliæ ad dominium, & obedientiam prefati domini Regis Frederici, non astringendo se nisi iuxta velle & beneplacitum suum. Item quod insula Lipari, quam nunc tenet domina Regina prefata, remaneat cum vassallis, fortalitijs, iuribus, & per-

tinentijs suis in dominio, potestate, & plenissima iurisdictione prefata domina Regina donec vixerit: post mortem vero ipsius domina Regina redire debeat cum omnibus supradictis iuribus ipso facto ad dictum dominum Regem, heredes, & successores suos, tanquam vna de adiacentibus insulis dictæ insule Sicilia. Et infra: Item quod in prædictis omnibus & singulis referuetur, & seruatum intelligatur beneplacitum & assensus, confirmatio, ratificatio, & approbatio dicti domini nostri summi Pontificis & Apostolicæ sedis ad perpetuam concordatorum hinc inde roboris firmitatem; ita quidem, quod prædicta confirmatio & assensus obtineri non possint infra & per totum festum pentecostes proxima futuri anni decima indictionis seu post, donec ipsæ partes ipsum assensum & confirmationem concorditer prosequi voluerint, & prædicta concordia & omnia alia & singula pro nullis & infectis penitus habeantur, neutri partium generando præiudicium, non obstantibus quibuscunque quietationibus, conuentionibus, & renuntiationibus supradictis: nam conuentionaliter est inter dictas partes deuentum, quod dicta concordia & promissa hinc inde effectum non habeant sine assensu & confirmatione prefatis. Hactenus publica documenta.

6 Delata itaque res est ad Gregorium, ad quem supremum vtriusque regni spectabat imperium, vt has leges sua auctoritate firmaret temperaretue, vel nouas adderet: misitque ad eum Trinacrius princeps oratores amplissimis fretos mandatis, vt cum apostolica sede pacifcerentur, eiusque acciperent imperia, pontificia beneficentia regnum conferri, censuras quibus illaqueati erant Trinacrij dissolui, sacrorum vsum restitui, debitam ob intermissum vedigal annuum auri vim remitti, coniugium cum Antonia ducis Andriæ filia ratum ab ecclesia haberi, flagitarent. Mandati regij dati proximo anno exemplum infra scriptum a est.

Fredericus Dei gratia Rex Trinacriæ, ac Athenarum ac Neopatriæ dux.

Vniuersis & singulis presens commissorium scriptum, seu instrumentum publicum inspecturis volumus notum esse, quod cum inter sere nissimam dominam Ioannam Ierusalem & Sicilia Reginam honorabilem matrem nostram proprio nomine ex vna parte, & venerabilem magistrum Vbertinum de Corlione ordinis Minorum sacre theologiæ professorem magistrum magnum cappellanum & deuotum nuncium nostrum vice nostra ex altera fuerit dudum pacis tractatus sub certis conditionibus, conuentionibus, capitulis, atque penis habitus & firmatus fuerit, per dictam dominam Reginam & nos mutuo & corporali sacramento iuratus sub reseruatione apostolici beneplaciti & consensu, pro cuius obtenta suppliciter impetrando, eundem magistrum Vbertinum ad dictam Apostolicam sedem curiamque Romanam iussimus accessurum; nuper vero de fide laudabili sufficientia cognita, & legalitate probata Iacobi Pitigne militis magistri notarij & Bartholomæi de Papaleone de Messina iurisperiti magna nostræ curiæ iudicis consiliariorum, familiarium, & fidelium plene confisi, ac optantes vt inter dictam dominam Reginam & excellentiam nostram, ac subditos vniuscuiusque vera pax vigeat & firmiter seruetur illæsa; ipsos Iacobum & Bartholomæum presentes & onus commissionis prædictæ in se sponte suscipientes, & ipsorum quemlibet in solidum (ita quod non sit præoccupantis conditio melior: nec potior censea-

Superiora irrita, nisi pontifici assensus accesserit.

Missi a Friderico ad Pont. oratores pro his confirmandis.

Missi a Friderico ad Pont. oratores pro his confirmandis. *Ann. in. arca S. An. goli & in. ter collect. Plat. 10. 3. pag. 233. & apud Greg. XI. 10. 2. ep. cur. 1205. & in lib. priu. Rom. eccl. 10. 2. pag. 360. Eiusdem litera.*

cur, sed quod vnus ipsorum inceperit, alter profecti libere valeat, & debita conclusione finire) facimus, ordinamus, & constituimus nostros veros & legitimos procuratores, actores, factores, negotiorum gestores, ambaxiatores, & nuncios speciales, & quocumque alio nomine sine modo efficacius dici possit, cum omni iuris & facti solemnitate conueniente ad acceptandum, ratificandum, & confirmandum vice & nomine nostris prefatum pacis tractatum cum omnibus capitulis, ordinationibus, conuentionibus, pacis & clausulis quibuscunque, quibus inter eandem Reginam & nos firmatus & iuratus extitit (vt presertur) seu etiam cum additionibus, mutationibus, & reformationibus omnibus & singulis prout per sanctissimum in Christo patrem & dominum nostrum dominum Gregorium, diuinam prouidentiam sanctæ Romanæ ecclesiæ Papam XI. ordinabitur, & videbitur melius expedire: & ad promittendum pro nobis & successoribus nostris in regno, & iurandum in animam nostram de obseruantia ordinationum, adiectionum, & capitulorum prædictorum, & omnium & singulorum contentorum in ipsis ad dictum pacis tractatum spectantium, qualiter de ipsius domini nostri summi Pontificis beneplacito & mandato erit solemniter ordinatum: ac etiam ad petendum, recipiendum, & habendum inuestituram & concessionem de nouo dicti regni Trinacriæ cum adiacentibus insulis & omnibus alijs pertinentijs suis a dicto domino nostro summo Pontifice ecclesiæque Romana, & faciendum pro eis ligium homagium, & fidelitatis debita iuramentum tam pro nobis & successoribus nostris prædictis eidem domino nostro Papæ vel alijs commissarijs ad hæc specialiter & expresse statutis, vel de nouo forsan statuendis a quibuscunque personis dictus dominus summus Pontifex ordinauerit faciendum cum promissionibus, obligationibus, iuramentorum præstationibus, pœnarum adiectionibus, & alijs circumstantijs singulis, & clausulis vniuersis: ac etiam ad tractandum & de nouo contrahendum, concordandum, & ratificandum, prout opus fuerit dictum tractatum pacis, tam cum ipsa domina Regina, ac cum alijs eius habentibus potestatem, quam cum præfato domino nostro Papa, vel eius commissarijs & legatis ad hæc apostolica auctoritate suffultis: ac firmandum & concludendum cum eisdem sub pacis prædictæ tractatu quicquid de nouo forsan occurreret, vt prædictorum nunciorum nostrorum arbitrio & discretioni videbitur expedire, cum præfatis omnibus promissionibus, obligationibus, iuramentorum præstationibus, alijsque clausulis opportunis, pœnarum etiam adiectionibus, solemnique stipulatione vallatis, secundum quod fieri est in talibus consuetum: dantes, mandantes, & concedentes eisdem nuntijs nostris sub dictæ pacis tractatu, & omnibus & singulis dependentibus connexis, & emergentibus in eodem plenam licentiam, auctoritatem omnimodam, & liberam facultatem, cum generali, ampla, libera, speciali, & expressa potestate ad agendum vice nostra & dicto eorum procuratorio nomine in exequendo & complendo omnia & singula suprascripta, & omnia ac quæcunque alia circa hæc iuxta dictorum nostrorum nunciorum arbitrium, & eis largitam potentiam opportunam; ratificantes, confirmantes, ratum habentes, & acceptantes, quicquid super his dicti nuncij & ambaxiatores no-

stri duxerint petagendum; promittentes etiam, & nos firmiter obligantes ab eo, quod ipsi exinde perfecterint, nullo vnquam tempore resillire, id ex nunc prout ex tunc sub fide regia firmissimum reputatis: ac etiam ad petendum precibus humiliter instantibus, & deuote impetrandum, obtinendum, & recipiendum vice nostra ab eodem domino nostro, vel alio, seu alijs quibuscunque ad hæc statutis vel etiam statuendis commissarijs aut delegatis remissionem integram & totalem, excommunicationum, interdictorum, pœnarum temporalium & spiritualium, & suspensionem omnium, quibus tam nos quam prædecessores nostri bonæ memoriæ, nostrique vassalli & subditi, aut ipsum regnum nostrum Trinacriæ & prædictæ circumadiacentes insulæ per sententias ecclesiasticas tam dicti domini nostri, quam aliorum prædecessorum nostrorum in scriptis vel sine scriptis videamur subijci, vel aliquatenus alligari: ac ad implorandum & habendum absolutionem plenariam omnium debitorum contra eosdem prædecessores nostros & nos hæctenus contractorum ratione iuris census ecclesiæ, non soluti; aut quacunque alia ratione, occasione, vel causa, atque probabiliter obligari aut teneri de iure vel de facto possimus, vt iam reconciliatione sanctæ matris ecclesiæ optata diutius obtenta salubriter, ac quas guerrarum introduxit calamitas, culpis exteris sinus quodammodo noua sancti Spiritus infusione renatis: ac ad petendum, exigendum, & recipiendum a dicta domina nostra Regina Ioanna pro se, heredibus, & successoribus suis, alijsque personis prout extiterit opportunum, corporale & debitum, tactis sacrosanctis euangelijs, iuramentum sub obseruantia, prædictorum capitulorum, conditionum, & clausularum omnium dictæ pacis: ac ad requirendum petendum, & habendum ab eodem domino nostro, aut eius statutis seu statuendis commissarijs vel legatis dispensationem liberam, & confirmationem matrimonij tractati dudum & iurati inter præfatum magistrum Vbertinum nomine nostro, & magnificum virum Raimundum de Baucio magnum regni Sicilia camerarium procuratorio nomine, & pro parte illustri dominæ Antonie filie spectabilis ducis Andriæ, ac vice & nomine eiusdem ducis: & ad requirendum, & habendum super his a quibuscunque personis expediens fuerit, & fieri faciendum expedientia rescripta, & publicas sub debita forma scripturas: & generaliter ad gerendum & exercendum in præmissis, & super præmissa causa cum præfatis domino nostro summo Pontifice, Cardinalibus, & commissarijs alijs, aut legatis specialiter ordinatis seu ordinandis, vt supra, quam cum dicta domina Regina & personis alijs substitutis & ad ea omnia & singula, quæ dictis nuncijs nostris necessaria viderentur, & infra, sub hypotheca & obligatione omnium bonorum nostrorum. Et ad maiorem rei gestæ & gerendæ cautelam præfens commissarium scriptum seu instrumentum publicum exinde fieri, nostraque maiestatis sigillo pendente iussimus communiri. *Dat. & actum Messana anno incarnationis Dominice mccc lxxii. die secunda mensis martij xi. indictionis.*

7 Exceptis Friderici oratoribus, Gregorius ecclesiastica detrahendum seueritati censuit, cum religionis cultus in Trinacria ob intermissa diu sacra obsolesceret: pacisque instaurandæ studio, cum agitas inter Fridericum ac Ioanam pactio- nes discussisset, adhibitis in consilium Cardinalibus

Immutan-
darū pa-
trionum
potestas
data.

Pofcit Fri-
dericus
Trinacriā
sibi apo-
stolica au-
thoritate
tradi.

Clientelam spō-
sionem se-
exhibitu-
rum polli-
cetur.

Flagit-
vel cen-
ra Trina-
criæ in-
cuffe in-
mouetur.

Habetur
ratum
matrimo-
nium &
ducis An-
driæ filii

Pactio
tritur
Gorij

bus, nonnullas ex ijs rescidit, addidit alias, alias temperavit, pontificioque in ea regna iuri consuluit subiecto diplomate a.

Gregorius, &c. ad perpetuam rei memoriam.

Tractatum ipsum per nonnullos S. R. E. Cardinales fecimus magna diligentia recenseris & quia (prout ipsius tractatus evidenter ostendebat inspectio) omnia erant aliqua, propter quorum omissionem de directo dominio, quod nos & eadem Romana ecclesia in prefato regno habemus, graue præiudicium generari poterat, quæ suppletionem; aliqua vero superflua interfecta, quæ rescacationem; & nonnulla etiam inordinata, quæ ipsarum partium voluntate inspecta, necessario mutationem requirebant, prædictum tractatum, prout nobis fuit exhibitus, nondumimus admittendum: sed superfluis rescacatis, & illis quæ erant omnia suppletis, ac immutatis quæ immutanda nobis visa fuerunt, circa pacem prædictam, ubi dictarum partium consensus accedit, de fratrum nostrorum consilio in forma infra scripta duximus procedendum. Primo siquidem, quia iura sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ sponsæ nostræ conferuare, protegere, & defendere ex officij nostri debito obligamur, ordinandum prouidimus, quod Ioanna & Fredericus præfati recognoscant, ad nos & ecclesiam Romanam spectare & pertinere de iure directum dominium in toto regno Sicilia tam ultra quam citra pharum: cui directo dominio & iuri, quod in toto regno, tam ultra quam citra pharum, nos & ecclesia Romana habemus, non intendimus in aliquo derogare; sed ea volumus & intendimus remanere illæsa, & quod tale, & totum ius nobis & ecclesiæ Romanæ remaneat in dicta insula & adiacentibus insulis (quæ regnum Trinacriæ intulabuntur) quale & quantum habemus in terris citra pharum: & si quæ in præsentibus capitulis inueniantur, quæ directe vel per obliquum præfato dominio & iuri, quod ecclesia Romana habet in dicta insula & adiacentibus insulis quomodolibet præiudicarent, illa ex nunc pro non appositis, & non adiectis habeantur; & quod ad contenta in isto capitulo Ioannæ & Frederici prædictorum expressus consensus accedat.

Item, cum per Ioannam & Fredericum præfatos in forma infra scripta tractatus pacis, prout ipsum transmittimus, fuerit acceptatus cum solemnitatibus debitis & cautelis, dictus Fredericus & successores sui in regno Trinacriæ facient ratione directi & maioris dominij, quod ad nos pertinet, homagium ligium nobis & Romanis Pontificibus, qui pro tempore fuerint, & sacramentum fidelitatis præstabunt sub hac forma.

Ego Fredericus Dei gratia Rex Trinacriæ plenè & ligium homagium facio domino nostro Gregorio Papa XI. & successoribus suis canonice intrantibus pro insula Sicilia ac adiacentibus insulis, quæ regnum Trinacriæ nominantur: & iuro super hæc sancta Dei euangelia, quod ab hac hora in antea usque ad vltimum diem vite meæ fidelis & obediens ero beato Petro sanctæque ecclesiæ Romanæ, præfatoque domino Gregorio, eiusque successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio vel facto, quod vitam perdant aut membrum, aut capiantur mala captione. Consilium quod mihi credituri erunt per eos, aut per nuncios ipsorum, siue per literas, ad eorum damnum (me sciente) nemini pandam: & si sciuero fieri vel procurari, siue tractari aliquid

(quod absit) ad eorum damnum, illud pro posse impediam, & si non possem impedire, illud eis significare curabo. Papatum Romanum, & regalia sancti Petri tam in insula Sicilia & alijs insulis adiacentibus quam in regno Sicilia præfato, quam aibi existentia adiutor eis ero ad defendendum, et retinendum & recuperandum, & recuperata manutenendum contra omnem hominem: & omnia et singula capitula sub forma fidelitatis, comprehendens inuolabiliter obseruabo. Vniuersas et singulas promissiones, conuentiones, et obligationes in præfati privilegio literis siue instrumento contentas, et omnia et singula in eis contenta plenarie adimplebo, et inuolabiliter obseruabo; nec ullo unquam tempore veniam contra illa. Sic me Deus adiuuet, et hæc sancta Dei euangelia.

8. Et quia volumus, quod per huiusmodi homagium ligium, & fidelitatis iuramentum, quæ per dictum Fredericum & suos in regni Trinacriæ successores, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus (qui pro tempore fuerint) præstabuntur, iuribus eidem Regiæ & eius successoribus in regno competentibus quoad homagium & iuramentum fidelitatis eidem præstanda, vt sequitur, nullum præiudicium generetur; faciet insuper dictus Fredericus, & sui in posterum successores in regno Trinacriæ eidem Ioannæ Regiæ & successoribus suis ex suo corpore descendentibus legitime tantum, homagium & præstabit debita fidelitatis iuramentum: & si ipsam Ioannam sine liberis ex suo corpore descendentibus mori contingat, singuli successoris eiusdem Ioannæ Regiæ in regno prædicto Sicilia dictus Fredericus, & sui successores in Regno Trinacriæ, præstabunt fidelitatis debita iuramentum secundum formam, quæ infra in capitulo ordinato super hoc continetur. Huiusmodi autem homagium ligium prædictum, quod nobis, successoribus nostris, & ecclesiæ Romanæ præstabitur, Fredericus præfatus & eius successores in regno, si interim moreretur infra annum postquam præfatus tractatus fuerit approbatus per ipsos Ioannam & Fredericum, nobis & nostris successoribus, qui pro tempore fuerint, facere teneantur, & fidelitatis iuramentum præstare secundum formam præscriptam: & tam ipse, quam singuli sui successores in regno infra annum, postquam successio regni eis delata fuerit, nobis & successoribus nostris singulis, ac ipsi Romanæ ecclesiæ præstabunt, & facient, ac renouabunt. Item tam ipse Fredericus, quam singuli eius in dicto regno Trinacriæ successores, in talibus præstatione, & renouatione homagij huiusmodi & fidelitatis iuramenti tradent realiter, & assignabunt nobis, & successoribus nostris Romano Pontifici, qui pro tempore fuerint, literas regias aurea bulla bullatas, in quibus approbabit omnes istas conuentiones: & id obseruare promittent & iurabunt, inferendo eas de verbo ad verbum in istis literis cum expressione priorum nominum Romani Pontificis, qui tunc erit, & ipsius facientis homagium & iuramentum prædicta; vel saltem infra menses sex, postquam huiusmodi homagium præstiterint & fidelitatis debita iuramentum, literas prædictas assignare tenebuntur.

9. Descendentes autem ex præfato Frederico & eius liberis vtriusque sexus succedant in insula prælibata cum adiacentibus insulis suis; sic tamen, quod de liberis masculis, in eodem gradu ac per eandem lineam concurrentibus, primoge-

De spon-
sione Ioan-
næ exhibenda.

Singuli
Trinacriæ
Reges ad
Pontifici
fidem ad-
dicendam
obstricti

Quis ordo
successio-
nis in re-
gno Trina-
criæ ser-
uanda.

Greg. 10.
1. ep. cur.
103. ext.
inter coll.
Plat. 103.
pag. 233.
6. & in
lib. primit.
Rom eccl.
10. 2. pag.
350.

Illius pa-
tionis re-
peran-
das deer-
nit muta-
daque.

Ius ponti-
ficium in
vtrumq;
regnum
constabili-
tur.

Nuncupã
di a Trina-
crio sacra-
mentum
formula
descripta.

nitus: de duabus sceminis primogenita: de viro & scemina, in eodem gradu similiter concurrentibus, masculus omnibus alijs praeferatur; sic tamen, quod filia iam nata dicti Frederici admitti debeat ad successionem praedictam iuxta formam & ordinem in praesenti capitulo declaratam. Sed si aliquem de successoribus suis, qui in dictis insulis seu regno Trinacriae successerit, sine legitima prole sui corporis mori contingat in futurum, succedant eisdem servatis gradibus seu ordine supradictis, si superstitibus fuerint, haec persona (dum tamen de descendibus fuerint praefati Regis, Friderici videlicet Regis, vel Reginae sine legitima prole sui corporis decedentis) frater vel soror, ac collaterales superiores mares & sceminae, utpote patris & avunculi, amita & matertera & sursum usque ad quartum gradum dumtaxat. Collaterales etiam inferiores succedent similiter mares & sceminae, utpote nepos vel neptis ex fratre vel sorore, & inferius usque ad eundem tantummodo quartum gradum. Quod autem de sceminis recta linea, & collateralium superius est expressum, intelligendum est tam de nuptis quam de innuptis; dummodo nuptae sint fidelibus, & ecclesiae Romanae non suspectis, sed devotis. Et sicut inter has personas gradus servari volumus, ut scilicet prior gradus posteriori gradui praeferatur; sic & in eodem gradu pluribus concurrentibus priorem natu posteriori, & marem sceminae in huiusmodi successoribus volumus anteferri. Personarum autem descendendum huiusmodi nulla superstitibus, regnum Trinacriae, seu insula Siciliae praedicta cum alijs insulis adiacentibus ad praefatam Ioannam Reginam Siciliae, eiusque successores in regno, ipso iure libere revertantur: aut, eisdem Reginae & successoribus in regno non existentibus, vel existentibus in casu quo regnum Siciliae iuxta conventiones habitas inter felicis recordationis Clementem IV. praedecessorem nostrum, & clarae memoriae Carolum Regem Siciliae esset ad Romanam ecclesiam devolutum; regnum Trinacriae seu insula praedicta cum adiacentibus insulis ad praefatam Romanam ecclesiam ipso iure libere revertantur. Quod si forte, deficiente masculino, contigerit feminam innuptam succedere in regno Trinacriae, seu insula praedicta, illa maritabitur personae, quae ad ipsorum regimen & defensionem existat idonea, summi Pontificis, qui erit pro tempore, consilio requisitus, ut nubat viro catholico & ecclesiae Romanae non suspecto, sed devoto, nec dictae Ioannae seu eius successoribus in praedicto regno Siciliae inimico. Et idem per omnia in filia primogenita, & si nondum ei regni successio sit delata, quae in regno verisimiliter sit successura, volumus observari: & si contra haec fieret, licebit summo Pontifici, qui erit pro tempore, contra ipsam ad privationem regni seu insulae praedictae & adiacentium insularum procedere absque omni iuris solemnitate, & sine strepitu & figura iudicij, in quacunque aetate ipsam esse contigerit, si hoc ei videbitur expedire. Et eo casu ad ipsam Reginam Siciliae praefatam, seu eius successores in regno, seu ad Romanam ecclesiam iuxta praenotatum ordinem dicta insula seu regnum libere devoluatur.

10 Illud etiam providimus ordinandum, quod si ille, ad quem successio regni Trinacriae seu insularum huiusmodi devoluerit qualitercunque seu quomodocunque, & maior decem & octo annis fuerit, libere administret: si autem

fuerit minor decem & octo annis natum, quousque praedictam aetatem compleverit, tam ipsius persona quam regnum in custodia, regimine, & administratione nostris seu successorum nostrorum & ecclesiae Romanae remaneant libere absque impedimento quocunque. Fructus tamen, qui supererunt, deductis expensis, quae sunt pro statu Regis et regni manutenendi et conservandi eidem Regi, postquam maior decem et octo annis fuerit, integre restituentur. In regno autem seu insulis praedictis nullus succedat, qui non fuerit ex legitimo matrimonio natus, nec aliquis ab eo mediate vel immediate descendens, etiam si ipse fuerit de legitimo matrimonio procreatus. Item quod dictus Fredericus & successores sui regnum Trinacriae praedictum nullatenus dividant, sed semper dictam insulam cum adiacentibus insulis, seu regnum teneat unus tantum, modis, formis, & conditionibus supra & infra scriptis: nec terras demanij insularum seu regni praedicti infeudabunt seu alienabunt quousque titulo vel colore questito, nisi in filios vel in filias Regis natos seu natas, nascituros seu nascituras, & descendentes ab eis, in quos loca & terras, quae consueverunt alienari tempore Regis Friderici avi sui, & praedecessorum suorum in regno, alienare poterunt, civitatibus tamen exceptis.

Item quod praefatus Fredericus promittet solemniter & iurabit, quod omnibus ecclesijs tam cathedralibus quam collegiatis regularibus & secularibus, nec non alijs ecclesijs, & omnibus praelatis & clericis, ac universis personis ecclesiasticis secularibus & regularibus, & quibuscunque religiosi locis & personis in regno Trinacriae seu insulis praedictis infra tres annos, quanto citius poterit, bona fide assignabit realiter & cum effectu suo posse omnia castra, fortalitia, iura, & bona ad ipsas ecclesias, seu ecclesiasticas personas spectantia quoquo modo, seu pro eis, seu eorum nomine quomodolibet possessa, seu in quorum possessione fuerunt tempore, quo Siculi contra inclitae memoriae praefatum Regem Carolum rebellaverunt; ita quod de nullo cursu temporis opponatur eidem, cum notorie dictis temporibus hostilitatis duraverint; nisi quod per praelatos ecclesiarum ipsarum, vel alios auctoritatem habentes, aliqua ex praedictis castris, fortalitijs, possessionibus, iuribus, & bonis quibuscunque personis concessa, permutata, sine alienata legitime exierint: quo casu praedicta concessio, datio, permutatio, seu alienatio inviolabiliter observentur, & in suo robore perseverent: quodque libertatem ecclesiasticam conservabit suo posse, universis personis ecclesiasticis, ac rebus & bonis eorum, ac earum ecclesiarum praedictas ecclesiasticasque personas, omnia religiosa, & pia loca, resque & bona eorum in sua libertate restituet, & curabit restitui facere, & gaudere permittet iuribus & iurisdictionibus, privilegijs, libertatibus a iure concessis, beneficijs, bonis, iuribus, redditibus, & proventibus earundem: nec aliquas exactiones quousque questito colore petet vel exigit ab eisdem per se vel alium, directe vel indirecte; nec peti, vel exigi permittet. Ne autem super ijs restituendis ingeri possit aliqua difficultas, deputabuntur a Romano Pontifice aliqui viri discreti, ad quorum mandatum, & arbitrium iurium & rerum immobilium (si qua extant) restitutio plena fiat; ita quod eam de quorum dominio vel proprietate seu possessione noscitur, ad eorum mandatum, & arbitrium

Quinam ad hereditariam successionem admittendi.

Quo casu Trinacria ad sedem Apost. devoluetur.

Regina Trinacriae non nubat inconsulta sede.

Nec alia probabiler successura.

Qua aetate Trinacriae Rex possit regnum administrare

Illegitimi regni exclusio.

Regnum diuelli in roparchias v. titum.

De restituendis ecclesijs iuribus.

Instituta da libertate ecclesiastica. *praetor

mox reddantur. In dubijs vero per ipsos summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij veritas inquiratur, & iustitia ministrabitur.

11 Omnes insuper ecclesiæ tam cathedrales quam aliæ regulares & seculares, nec non omnes prælati & clerici, ac vniuersæ personæ ecclesiasticæ seculares & religiosæ in electionibus, postulationibus, nominationibus, prouisionibus, & omnibus alijs plena libertate gaudebunt: nec ante electionem, nec in electione, vel post dicti Frederici seu eius successorum in regno siue insulis prædictis, consensus vel consilium aliquatenus requiratur: quam vtique libertatem ipse Fredericus, ipsiusque in dictis insulis seu regno successores semper manutenebunt & conseruabunt, & manuteneri facient ab omnibus subditis suis: dictæque ecclesiæ & personæ, & omnia religiosa & pia loca vtentur libere omnibus bonis & iuribus suis; saluo sibi & successoribus suis in regno prædicto Trinacriæ seu insulis iurepatronatus, prout & secundum quod patronis ecclesiarum canonica instituta concedunt, & in illis tantum ecclesijs, in quibus Reges antiqui Sicilia huiusmodi iurepatronatus habuerunt: salua semper circa ecclesias cathedrales, & alias regulares & seculares quascunque, ac personas & loca ecclesiastica tam in faciendis prouisionibus & electionibus confirmandis, quam in reseruationibus de ipsis ecclesijs faciendis, quam in omnibus & quibuscunque alijs Romani Pontificis & ecclesiæ Romanæ iurisdictione, ordinatione, & auctoritate plenaria, & libera potestate.

Omnes vero causæ ad forum ecclesiasticum pertinentes libere & absque vilo impedimento agitantur, ventilabuntur, & tractabuntur coram ordinarijs, & delegatis apostolicis, & alijs ecclesiasticis iudicibus, & terminabuntur per eos: & si ad sedem Apostolicam super huiusmodi causis appellari contigerit, tam appellantes quam appellati ad eandem venire sedem pro appellationum prosecutionibus libere, & absque inhibitione aliqua & impedimento quolibet permittentur. Sacramenta vero fidelitatis præstabantur Frederico præfato, & eius in regno Trinacriæ successoribus secundum antiquam & rationabilem consuetudinem (prout canonica instituta permittunt) ab illis ecclesiarum prælati, quorum prædecessores antiquis Regibus Sicilia præstiterunt. Si qui autem sint prælati & clerici, qui temporalia siue regalia bona teneant a dicto Rege & alijs dominis temporalibus, & qui ratione huiusmodi bonorum ab antiquo consueuerunt Regibus & ipsis dominis temporalibus seruitia exhibere, huiusmodi honesta & antiqua seruitia ipsi Regi & dominis secundum rationabilem & antiquam consuetudinem, & sicut statuta patiuntur canonica impendent. Promittet etiam quod nullus clericus vel persona ecclesiastica eorundem regni, seu insularum in ciuili, vel criminali conueniatur coram iudice seculari: sed omnes personæ ecclesiasticæ omnimode erunt liberæ, & in nullo dicto Frederico seu eius successoribus subiacebunt. Nullas insuper alias vel collectas, seu alia onera ecclesijs, monasterijs, clericis, & viris ecclesiasticis vel rebus eorum directe vel indirecte imponant, imponi facient, vel permittent: & in ecclesijs ac beneficijs vacantibus ipse Fredericus vel ipsius in regno Trinacriæ vel insulis successores nulla habebunt regalia, nullam iustitiam, nullosque fructus, redditus,

& prouentus; nullas obventiones & nulla prorsus alia percipient ab eisdem: sed custodia earundem ecclesiarum & beneficiorum interim libera penes personas ecclesiasticas iuxta & secundum statuta canonica remanebit. Renocantur etiam omnes constitutiones seu leges per eundem Fredericum seu prædecessores suos, præfatarum insularum detentores, si quæ editæ existant contra ecclesiasticam libertatem: quas nos etiam ex nunc irritas nunciamus, nec constitutiones vel statuta edent aut promulgabunt, quæ iuri vel ecclesiasticæ libertati in aliquo derogent.

12 Item quod dominus Fredericus & successores sui in regno seu insulis præstabant huiusmodi iuramentum, ad hoc se specialiter obligantes, quod nunquam per se vel alium aut alios, seu quocunque modo procurabunt, vt eligantur vel nominentur in Regem vel Imperatorem Romanorum, vel Regem Theutoniæ, seu dominum Lombardiæ vel Tusciæ, vel maioris partis earundem Lombardiæ vel Tusciæ, nisi hoc de expressa Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, processerit voluntate: & si electionem, vel nominationem ad ipsum imperium vel regnum Romanorum seu ad regnum Theutoniæ, aut dominium Lombardiæ vel Tusciæ, seu maioris partis earundem de eo celebrari contigerit, nullum huiusmodi electioni vel nominationi assensum præstabunt; vel intromittent se vilo modo de regimine ipsius imperij vel regni Romanorum seu regni Theutoniæ, vel dominij Lombardiæ seu Tusciæ, vel maioris partis ipsarum, ad horum quocunque nominatus fuerit vel electus*. Quod si ipse vel aliquis seu aliqui ipsius in regno Trinacriæ seu insulis successores ad imperium vel ad dictum regnum Romanorum vel Theutoniæ, aut dominium Lombardiæ seu Tusciæ vel maioris partis earum procuratore eorum, vel studio nominati fuerint vel electi, si hoc verum & manifestum fuerit, aut si post talem electionem vel nominationem dicti imperij, regni Romanorum, seu regni Theutoniæ, aut dominij Lombardiæ seu Tusciæ vel maioris ipsarum partis regimine se manifeste intromiserit seu intromiserint, eo ipso a iure regni Trinacriæ seu insularum Sicilia prædictarum cadat & cadant ex toto, ipsaque prorsus amittat seu amittant; & prædictum regnum seu insula cum adiacentibus insulis ad Ioannam prædictam, seu eius successores in regno Sicilia, seu (regno ad ecclesiam deuoluto) ad Romanam ecclesiam libere reuertantur. Si autem ipse vel aliqui ex prædictis successoribus nominationi vel electioni factæ eis non procurantibus, consenserint vel consenserint, tunc huic electioni vel nominationi vel iuri omnino renuncient & renunciet; & de imperio seu aliquo alio præmissorū, ad quod electi vel nominati fuerint vel fuerint, se nullatenus intromittent vel intromittent: & si moniti infra quatuor mēsum spatium post monitionem huiusmodi tali nominationi, seu electioni vel iuri non renunciauerint vel renunciauerint, seu de ipso imperio vel aliquo præmissorū, ad quod electi vel nominati fuerint vel fuerint se intromiserint vel intromiserint quoquo modo, ex hoc sit & sint eisdem regno seu insula cum adiacentibus insulis, & omni prorsus eorum iure in illis priuati & priuatus; & vt dictum est, ad prædictos, prout superius est expressum, libere deuoluantur. Si vero ad ipsum Fredericum vel ipsius in dicto regno seu insulis successores non

Leges contra ius ecclesiasticū abrogari iussit.

Verieum ne Trinacria cum Germanico imperio, vel Etruria aut Insubria coniungatur.

Trinacriæ ad imperium aspi rare vetitus.

*vel nominati fuerint seu electi

Si illud corripiat, Trinacriæ regno excedat.

Permittit. ut liberis electionibus.

De regio iure patronatus.

Causæ ecclesiasticæ a iudicibus ecclesiasticis dirimende.

Clerici ad profana tribunalia non abducenti.

poterit commode talis monitio peruenire (super quo vtiq; impedimento, videlicet quod moneri commode nequeat seu nequeant, credetur & flabitur assertioni Romani Pontificis siue dicto) sufficiat super hoc Romani Pontificis monitio publica & solemnis; ita quod si infra sex menses post illam huiusmodi electioni, nominationi, seu iuri non renunciauerit seu renunciauerint, aut de imperio seu de aliquo alio prædictorum, ad quod ipse vel dicti successores electi vel nominati fuerit vel fuerint, se quomodolibet intromiserit vel intromiserint, ex hoc cadat & cadant ab omni iure ipsorum regni seu insularum cum adiacentibus insulis & ipsa ad præfatos libere deuoluantur, vt supra.

13. Caterum si contingeret aliquem de suis successoribus, qui deberet in prædictis regno seu insulis succedere, in Regem seu Imperatorem Romanorum seu Regem Theutoniæ, vel dominum Lombardiæ aut Tusciæ, aut maioris earum partis nominari vel eligi seu assumi, nullatenus possessionem dicti regni seu insularum narciscatur vel habeat, nec de illorum iure seu dominio & regimine per se vel alios se aliquatenus intromittat, nisi prius imperio vel regno Romanorum seu regno Theutoniæ, aut dominio Lombardiæ aut Tusciæ, aut maioris earum partis, ad quodcumque eorum electus, nominatus fuerit, vel assumptus, & omni iuri sibi in illo competenti omnino renunciet, & de illorum regimine, nec de iure nec de facto illud gerens vel retinens, se aliquatenus intromittat; sed omnino dimittat, ipsum nullo vnquam tempore resumpturus; alioquin, cadat ab omni successione & iure, quæ in dicto regno Trinacriæ seu insulis competere sibi eo ipso; ita quod eadem regnum seu insula ad præfatos iuxta prædictum ordinem plene & libere deuoluantur. Quod si, non extantibus masculis, femina in dicto regno seu insulis successerit, illa Regi vel Imperatori Romanorum, seu in Regem vel Imperatorem Romanorum electo, aut Regi vel electo Theutoniæ, seu Lombardiæ vel Tusciæ domino, aut maioris partis earum, seu electo ad eorum dominium nunquam matrimonialiter copuletur. Et si contrarium fecerit, eo ipso cadat a regno seu insulis prælibatis, & iure quod in illis haberet, maneatque prorsus illorum iure priuata, ipsumque regnum seu insula ad præfatos iuxta præmissorum ordinem deuoluantur. Si autem dictus Fredericus, vel alius suorum in regno successorum contra hæc venerit seu venerint, eo ipso excommunicatus seu excommunicati, insuper labe & reatu periurij notatus vel notati existat vel existant.

In huiusmodi quoque iuramento ipse Fredericus nunc expresse addet, & per ipsius in dicto regno seu insulis successores addetur expresse, quod nullo vnquam tempore regnum seu imperium Romanorum seu regnum Theutoniæ, vel dominium Lombardiæ siue Tusciæ, seu maioris partis earum, aut eandem Lombardiam seu Tusciam, vel maiorem partem ipsarum per se vel alium seu alios occupabunt, capient, vel acquirant, aut sibi quomodolibet vendicabunt; & si secus fecerint, secundum formam præscriptam, pœnas similes incurrant. Quod autem dicitur de maiori parte Lombardiæ, intelligitur scienter. Si vero ignoranter, etiã eam ad mandatum ecclesiæ dimittere teneantur; et si eam ad mandatum ecclesiæ dimittant, non incidant in pœnam in articulo isto, & consimilibus constitutam: si vero moniti non dimittant, incidant in pœnas in articulo isto & consimilibus constitutas. Quod si for-

te in posterum Regem Trinacriæ contingat in Imperatorem vel Regem Romanorum aut Theutoniæ, seu dominum Lombardiæ seu Tusciæ eligi, postquam fuerit ipsius regni Trinacriæ seu insularum possessionem adeptus, ad imperium, regnum, seu dominium prædicta, seu eorum aliquod non transeat; alioquin in pœnas incidat in hoc articulo & similibus comprehensas.

14. Quod si, regni Trinacriæ seu insularum, prædictarum possessione habita seu obtenta, in Imperatorem, Regem, seu dominum electus transire voluerit ad imperium, regnum, seu dominium huiusmodi, in manu prius Romani Pontificis vel illius, quem ad hoc idem Pont. duxerit destinandum, filium suum successurum, in regnum Trinacriæ seu insulis, cuiuscunque fuerit ætatis, prius emancipet & regno seu insulis prædictis renunciet, nihil dominij, iurisdictionis, aut cuiuscunque seruitutis, seu potestatis in eo vel eis retinens clam vel palam, nec ipsum, filium ad aliquod seruitium vel subsidium faciendum stipulatione, pacto, iuramento, vel voto, seu alias qualitercunque sibi vel suis successoribus obliget, vel astringat: quod si, huiusmodi emancipatione & renunciatione non factis, ad imperium, regnum, seu dominium huiusmodi transierit, eorum vel alterius ipsorum administrationi se qualitercunque immiscendo, eo ipso cadat a regno Trinacriæ seu insulis huiusmodi, & ad dictam Ioannam seu eius in regno Siciliæ successores, vel (regno ad Romanam ecclesiam deuoluto) ad ipsam Romanam ecclesiam libere deuoluantur. Quod si, emancipatione & renunciatione huiusmodi factis, ad imperium, regnum, dominium prædicta, vel eorum alias transierit, filius eius sic emancipatus ad successionem regni, seu insularum prædictarum libere admittetur: sicque factus filius sui iuris homagium ligium, & fidelitatis iuramentum iuxta formam in præsentibus annotatam præstabit Romano Pontifici, qui pro tempore fuerit; & alia faciet, quæ iuxta præsentis tractatus tenorem reges Trinacriæ Romano Pontifici & sedi Apostolicæ facere sunt astricti. Faciet etiam præfata Ioannæ Reginæ, & ipsius in regno Siciliæ successoribus, tam iuramentum fidelitatis, quæ omnia alia & singula, quæ in capitulis præsentis tractatus, eisdem Ioannam & successores tangentibus, exprimentur. Et si filium ipsum absq; liberis decedere forte contigerit, ad successionem regni Trinacriæ seu insularum huiusmodi pater nullo vnquam tempore admittetur, Imperator seu Rex Romanorum aut Theutoniæ, vel dominus Lombardiæ seu Tusciæ, seu maioris partis earum existens. Si autem imperio aut regno seu dominio huiusmodi veraciter, sine dolo, & fraude verbis & facto renuntiauerit, & huiusmodi regno Trinacriæ seu insulis velit esse contentus, ad ipsius filij successionem post renunciationem huiusmodi libere admittetur, facietque tunc Romano Pontifici, qui pro tempore fuerit, & Romanæ ecclesiæ, ac dictæ Ioannæ Reginæ, & eius in regno Siciliæ successoribus omnia & singula, quæ supra in eius filio sunt expressa. Cum autem Rex Trinacriæ seu insularum, huiusmodi legitimum non habens filium, ad imperium, regnum, vel dominium prædicta, seu eorum, aliquod eligerit, ac huiusmodi regno Trinacriæ renunciare, & ad imperium, regnum, vel dominium, ad quod sit electus, vel nominatus fuerit, transire velit, si filia vel aliqua alia de personis, quas supra diximus in regno Trinacriæ prædicto

Imperator, vel Etruria, aut Insularie principis Trinacriæ regno excludendus.

Defemina, si Imperatori aut Etruria vel Insularie principis subat, idè sancitum.

Ad hæc Fredericus successore, resque deuincti, iurando.

De emancipando filio, patre ad imperium, regnum, &c.

Tendenti contra iura regni obiecta.

Emancipatus filij sacramentum fidelitatis præstabit Pontifici.

Si filio careat Trinacrius, idem in alijs hereditibus obseruand.

posse succedere, superstites sint, quæ de filio præordinauimus obseruentur in illis; excepto dumtaxat emancipationis articulo, quæ in solis personis procedere poterit, quæ capaces emancipationis existent ratione patriæ potestatis. Si autem nullæ tales personæ superstites fuerint, regnum Trinacriæ seu insulæ huiusmodi ad dictam Ioannam, seu eius in regno Siciliae successores, vel regno ad Romanam ecclesiam deuoluto, ad ipsam Romanam ecclesiam iuxta prænotatum ordinem reuertantur libere.

15 Declaramus etiam, quod si Regi Trinacriæ, sine filio decedenti, superstes sibi filia vel mulier alia fuerit, quæ iuxta prædictam formam debeat ad huiusmodi successionem admitti, & quæ Imperatori aut Regi Romanorum seu Theutoniæ, aut domino Lombardiæ vel Tusciæ, seu maioris partis earum, dum ipse Rex uiueret, fuerat desponsata vel nupta, non succedat in regno seu insula prælibata: & si, regno seu insulis sibi delatis, Imperatori vel Regi Romanorum, vel Theutoniæ, seu domino Lombardiæ vel Tusciæ, vel maioris earum partis nupserit, cadat protinus ab eisdem, nisi in quocunque duorum casuum præmissorum vir eius Imperio aut regno seu dominio prædictis prorsus renunciatis, regno seu insulis prædictis solummodo sit contentus: & hæc locum habeant, nisi de Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, imperium vel regnum, seu dominiû Lombardiæ vel Tusciæ, seu maioris partis ipsarum expressa acceptauerit voluntate. In primo autem casu, uidelicet quod filia vel mulier alia Regi Trinacriæ, sine filio decedenti, superstes extiterit, & quæ iuxta formam prædictam debeat ad successionem admitti, Imperatori, Regi, aut domino præfatis, Reges uiuente, fuerit desponsata vel nupta, propter quod a successione præmissa (vt præmittitur) repellatur, ad personas alias, seruatim gradibus, regnum seu insula cum adiacentibus insulis perueniant, quas prænotauimus in regno seu insulis posse succedere in casu, quo Rege præmortuo filij non supersint. In secundo autem casu, uidelicet quo regno seu insulis sibi iam delatis Imperatori, Regi, aut domino præfatis postea nupserit, regnum seu insula cum adiacentibus insulis, ad prædictam Reginam seu successores eius in regno Siciliae, seu (regno ad Romanam ecclesiam deuoluto) ad Romanam ecclesiam libere deuoluantur: prædictaq; regnum seu insula imperio, regno, aut dominio prædictis nullo modo subdentur, nec sibi vllò vnquam tempore in eadem persona quomodolibet ueniunt. Et præcise super hoc articulo, tam per penas spirituales, quam alias cautiones cauebitur iuxta ecclesiæ voluntatem, quandocunque hoc Romanus Pontifex duxerit requirendum: cum prorsus intentionis sit nostræ & Romanæ ecclesiæ, vt regnum Trinacriæ seu insulæ prædictæ nullo vnquam tempore imperio aut regno Romanorum aut Theutoniæ, seu dominio Lombardiæ aut Tusciæ, vel maioris partis earum ueniantur, quod scilicet vnus Romanorum Imperator vel Rex Romanorum aut Theutoniæ, vel dominus Lombardiæ seu Tusciæ, vel earum alicuius maioris partis & Trinacriæ Rex existat; ita quod ipse Fredericus & sui successores in regno Trinacriæ in Vrbe, siue Campania, vel Maritima, seu ducatu Spoletano, aut marchia Anconitana, aut in patrimonio B. Petri in Tuscia, siue in alijs quibuscunque terris, aut dominijs, aut feudis ipsius Romanæ ecclesiæ, vbi libet constitutis, ex succes-

sione, legato, aut venditione, aut donatione, siue alio quocunque iure vel titulo seu contractu nihil vnquam sibi acquirant, seu vendicabunt, seu poterunt acquirere seu quomodolibet vendicare; & nihil vnquam recipiant, habebunt, vel retinebunt, recipere, habere, vel etiam retinere poterunt, nisi in regno Siciliae & terra citra pharum, si ad ipsos de iure spectaret successio: ad quem casum prohibitiones huiusmodi declaramus aliquoties non extendi. Nullam etiam potestariam seu capitaniam vel rectoriam, nullumque alium honorem, dignitatem, seu potestatem senatoriam, vel quamcunque aliam administrationem, seu commendam, nec quodcunque aliud officium recipient seu recipere habebunt, & retinebunt, recipere, habere, vel etiam retinere poterunt in eisdem.

16 Quod si contra præmissa vel aliquod de contentis in præsentis capitulo facere vel attentare præsumserint, aut Campaniam, vel Maritimam, seu Vrbe, vel ducatum Spoletanum, vel marchiam Anconitanam, siue patrimonium B. Petri in Tuscia, vel alias terras quascunque Romanæ ecclesiæ vbi libet constituta, seu earum aliquam partem occupauerint vel occupari fecerint, aut super his offenderint vel molestauerint ecclesiam, seu fecerint molestari; & postquam a Romano Pontifice moniti vel requisiti fuerint, vel si commode moneri vel requiri nequiverint, iuxta Romani Pontificis assertionem vel dictum, postquam de hoc ipse publice vel solemniter ipsos monuerit, infra tres menses acquisita, vel delata realiter, integre, & effectualiter non dimiserint; aut a capitaneatu, rectoria, senatoria, vel alio (quocunque illud sit) officio, eorumque seu eorum alicuius exercitio omnino non destiterint, vel restituerint integre omnia occupata, eo ipso ab eorundem regni Trinacriæ seu insulæ Siciliae cum adiacentibus insulis iure cadent totaliter, ipsaque totaliter amittent; & ad præfatos Reginam, seu successores eius in regno, vel Romanam ecclesiam iuxta prænotatum ordinem libere deuoluentur. Quod si etiam restituerint occupata, nihilominus ad plenum de vniuersis iniurijs & damnis illatis ad mandatum eiusdem Romani Pontificis satisfacere teneantur. Alij quoque ipsius Frederici heredes, uidelicet qui sibi non succedent in regno seu insulis prædictis, si contra præmissa vel eorum aliquod facere vel venire attentauerint quomodolibet, eo ipso sint excommunicati; & tam ipsi, quam eorum posteritas in perpetuum ad successionem prædictorum insulæ cum adiacentibus insulis, seu regni (si in aliquo forte casu eiusdem successio deuolueretur) ad illam nullatenus admittantur: & Rex Trinacriæ, qui erit pro tempore, teneatur patenter assistere Romano Pontifici contra ipsos.

17 Nullam etiam consæderationem vel pacationem seu societatem faciant dictus Fredericus aut sui successores, aut parentelâ contrahant cum aliquo nostro vel successorum nostrorum aut Romanæ ecclesiæ inimico; nec etiam cum aliquo Imperatore, Rege, principe, vel barone Christiano, Saraceno, Græco, aut cum aliqua provincia, ciuitate, aut communitate, aut loco alio scienter contra Romanam ecclesiam. Et ne possit in posterum super hoc oriri dubietas, illum declaramus debere reputari nostrum seu Romanæ ecclesiæ inimicum, de quo fuerit eisdem Regi Trinacriæ per Romanum Pontificem, qui erit pro tempore, nuntiatum quod suus seu Romanæ ec-

Si quis specioso nomine vrbes ecclesiasticas occupent, Trinacriæ iure deturbati.

Si Trinacriæ heredes id petent iure hereditario exactorari.

Nullum fedus in eundem a Trinacriæ contra Rom. ecclesiæ.

Successio ad Imperatorē, vel Eceuriam Insulæ, principē deuoluta, quid conueniendū.

Decretū, nullo casu Trinacriæ cum imperio aut regno Theutoniæ, siue principē conueniendū.

Nullis bonis in ditione ecclesiastica posside.

ecclēsię inimicus existit, vel qui ecclēsię fidem non teneat; seu de quo manifestum est, quod ecclēsię Romanę inimicus existat, etiā si non fuerit sibi nunciatum. Et si contra fecerit vel fecerint, eo ipso cadat & cadant a dictis regno Trinacrię seu insulis, & ad præfatam Reginam seu eius in regno suo Sicilię successores, seu ad Romanam ecclēsiam iuxta præmissum ordinem libere reuertantur. Item quod dictus Fredericus habebit & tenebit inimicos nostros & Romanę ecclēsię pro inimicis suis, & amicos nostros pro amicis suis, & præfatos inimicos nostros & Romanę ecclēsię ad nostrum & Romani Pontificis, qui erit pro tēpore, mādatum persequetur toto posse.

Item quod nobis & successori nostro, qui pro tempore fuerit, vbi nos vel successor noster, qui pro tempore fuerit, vellemus pro subsidio terrę sanctę, licitum erit & liberum extrahi facere anno quolibet, prædicto occurrenti casu, de prædicta Insula partibus salmas frumenti ad mensuram Sicilię decem millia: & vbi nobis & ipsi successori, qui pro tempore fuerit, placebit pro vsu nostro & successorum nostrorum & venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, familiariumque nostrorum & successorum (quantum nobis & ipsi successori, qui pro tempore fuerit, videbitur expedire) liberas a iure quolibet exiturę, dohanę, seu alterius oneris vel vectigalis, quocunque nomine nuncupentur, transuehendas quo nos vel successor noster vel Romana ecclēsiā mandauerimus, iuxta nostrę ac suę beneplacitum voluntatis. Item quod omnia & singula contenta in pactis & conventionibus habitis inter Romanam ecclēsiam & prædictum quondam Carolum Regem Sicilię tam affirmatiue quam negatiue, quę in dando vel in faciendo vel mixtim consistunt, ipse Fredericus & sui in regno Trinacrię successores plene & integre seruabunt, quatenus non discrepant, nec contrariantur capitulis in præsentibus tractatu positis, prout ipsos contingit, seu contingere possit, & non aliter; præsertim in eo casu, quo regnum Sicilię ad Romanam ecclēsiam redire contingat. Intendimus etiā, quod per nominationem ipsam regni Trinacrię honori regalis tituli, qui de regno Sicilię apud præfatam Ioannam eiusque successores in regno Sicilię remanet, quemque apud eam & successores eius remanere volumus, nullum (etiā quantum ad vulgi labia seu prolationem sermonis) præiudicium afferatur.

18 Et si contingat, quod aliqua emergat dubietas vel contentio in tractatu pacis prædictę vel circa ipsum, nos seu successor noster, qui pro tempore fuerit, tanquam superior dominus cognoscamus; & stetur simplici dicto nostro & Romani Pontificis, qui erit pro tempore, etiā parte aliqua non vocata. Omnes vero præmissas & sequentes conditiones, quę in persona præfati Frederici apponuntur circa ipsum etiā in dictis insulis seu regno Trinacrię successorum * intelligimus, & volumus esse dictas: & quod omnia, & singula prædicta & infra scripta iuramenta, homagia, obligationes, promissiones, & conventiones, dicti Frederici in dictis regno seu insulis successores promittere, reuocare, præstare, seruare, & facere teneantur nobis & singulis Romanis Pontificibus, qui pro tempore fuerint, & Ioannę præfatę & singulis successoribus suis in regno Sicilię, in quantum ex tenore præsentium capitulorum facere tenentur; eisdem saluis omni-

bus, quę circa alios heredes dicti Frederici ordinata consistunt, prout superius & inferius est expressum. Per aliqua autem in præsentibus capitulis descripta seu contenta non intendimus pacta, & conventiones habitas inter Romanam ecclēsiam & prædictum quondam Carolum Regem Sicilię, quę affirmatiue vel negatiue, in dando vel faciendo vel mixtim, vel in non dando vel non faciendo vel mixtim consistunt (& præsertim super solutione census & exhibitione seruitiorum nobis & ecclēsię Romanę debitorum, iuxta conventiones prædictas) mutare, innouare, seu eis in aliqua sui parte detrahere, vel aliquid derogare, nisi de expresso consensu Reginę præfatę: sed ad prædicta omnia, & singula alia, dicta Ioannę & successores sui in regno Sicilię integraliter ecclēsię Romanę perinde remaneant obligati, sicut si regnum ipsum Sicilię cum ea integritate, qua dicto domino Carolo infeudatum extitit, totaliter possideret: & omnia contenta in prædictis pactis & conventionibus cum censuram, pœnarum spiritualium & temporalium adiectionibus, & omnibus capitulis & clausulis ibidem descriptis (saluo quod in proximo capitulo sequitur, inconcussa) & illibata in suo robore volumus remanere.

19 Verum quia in conventionibus inter Romanam ecclēsiam & dictum quondam Carolum habitis continetur, quod insula Sicilię & terra citra pharum diuidi non deberent; nos, considerantes tot & tantas strages hominum, depredationes & dissolutiones ecclēsiarum, raptus, incendia, diuini cultus diminutionem, & alia mala innumerabilia, quę ex guerris, quę diu vignerunt inter dictam Reginam & suos prædecesores ex vna parte, & dictum Fredericum & suos ex altera (qui dictam insulam & terram aliam citra pharum de facto diuisas tenuerunt iam per septuaginta annos, & ultra) sunt secuta; & quod propter interdictum, cui dictę insulę iam per multos annos subiacerunt, in dictis insulis tantum excreuit indeuotio populi, hæreses pullularunt, quod de totali subuersione catholicę fidei in eisdem probabiliter dubitatur; nec non quietis, quę in subditis vtriusque terrę (cuius ad nos directum dominium pertinet) proueniret ex pace prædicta, maxime quia quodammodo guerris huiusmodi finis imponeretur, alias quam per pacē spes verisimilis non haberetur, immo quod ex dilatione ipsius pacis Reginę & ipsius regno, ac Rom. ecclēsię hostes hostibus adderentur, non immerito formidatur; ex his & alijs causis iustis ad hoc nos mouentibus dictam conventionem ad supplicationem ipsius Reginę de fratrum nostrorum consilio auctoritate apostolica ex certa scientia relaxamus: adjicientes, quod si in aliquo casu iuxta huiusmodi tractatus conventionem dictas insulas ad manus Ioannę seu successorum suorum in regno peruenire seu reuerti contingat, resumat suum robur præfata conuentio; ita videlicet, quod dicta insula ab alia terra citra pharum nullatenus diuidatur. Circa capitula autem tractatus præfati habiti inter partes, nobis (vt præmittitur) presentati, modo & serie infra scriptis duximus procedendum; videlicet quod partes ipsę vicissim rancores & odia hucusque habita inter eos, nec non damna cuiuscunque generis seu interesse; quę ex præteritis guerrarum temporibus vigentium in regnis tam ultra quam citra pharum, tam pro se quam pro fidelibus & vassallis suis, subditis, sequacibus quibuscunque fautoribus, aut ha-

Communes cum ecclēsiā hostes & amicos habere debet Trinacrius.

Permittat educi ex insula eō meatus pro vsu curię sine vilo vectigali.

Si quę oriantur dubia, de claranda a Pont.

* personas

Impositę Frederico leges successoribus denunciā

Reginę Ioannę eadē obstricta, quę antea tenebatur.

Pactis non diuisenda natione lura.

Quę esse Pontificem ad pacem restituendā permouerint.

Sacrorum vsus in Trinacrię relicto in terdicto, reuocatus.

bentibus causam dicte guerre etiam fructus, redditus, & prouentus, qui percepti sunt ab ipso Frederico seu predecessoribus suis, vel percipi possunt, seu occasione, pretextu, vel causa premissorum ab eodem Frederico quomodolibet peti possent, sibi iniuicem remiserunt; sumus de ipsarum partium super hac ordinatione contenti: & propterea volumus, quod in perpetuum vniuersaliter & singulariter, simpliciter & bona fide vigere debeat vera pax & sincera cōcordia inter eos dictosque eorum fideles, vassallos, & alios superius nominatos.

20 Item dictus Fredericus & singuli ipsius successores in regno Trinacrie & singulis antedictis recognoscent pro se & successoribus supradictis, tenere dictum Trinacriam a dicta Ioanna Regina & suis successoribus in regno Siciliae, ex suo corpore descendentes legitime tantum. Post mortem vero dictae Ioannae Reginae eiusque hereditate ex suo corpore descendentes, seu eius, si nulli ex suo corpore heredes supersint, recognoscent tenere in feudum insulam, & regnum praedictum cum adiacentibus insulis suis, a nobis & successoribus nostris, & sancta Romana ecclesia, tanquam a superiori & directo domino (honore regalis tituli regni Siciliae, quem apud Ioannam praefatam suosque successores in regno remanere volumus, semper saluo) vt in praesentibus capitulis continetur; reservationibus solutionis census trium millium vnciarum, seruitij equitum & galearum, & praestatione homagij & iuramenti fidelitatis eidem Ioannae Reginae & eius heredibus ex suo corpore descendentes & etiam non descendentes; etiam reservationibus singulis successoribus eius in regno, etiam non descendentes ex suo corpore, obligationibus census trium millium vnciarum, seruitij equitum & galearum, & praestatione iuramenti fidelitatis; & alijs obligationibus, ordinationibus, retentionibus supra et infra scriptis in suo robore permanentibus. Item quod dictus Fredericus, & successores ipsius vtriusque sexus descendentes ex eo succedentes in regno seu insulis praedictis praestabunt praefatae Ioannae Reginae & singulis successoribus suis in regno Siciliae seruitium decem galearum, et centum militum praestandum in pecunia anno quolibet tempore notabilis inuasionis ipsius regni Siciliae citra pharum in hunc modum: videlicet tertiam partem istis temporibus vsque ad redintegrationem supradictae insulae vel maioris partis ipsius, ad dominium, et obedientiam ipsius Frederici ad rationem quidem vnciarum centum quindecim per mensem pro qualibet ipsarum galearum: quae vnciae reductae ad florenos de auro ad pondus generale regni Siciliae ad rationem de florenis quinque per vnciam faciunt summam vnciarum trium millium centum quinquaginta, et pro praedictis militibus equitibus centum ad rationem de vncijs duabus pro quolibet ipsorum per mensem in florenis praedictis faciunt summam vnciarum sexcentarum: et tota praedicta pecunia erit in summam pro tribus mensibus vnciarum quatuor millium quinquaginta annis singulis, quibus continget fieri inuasionem praedictam computando vt supra.

21 Redintegrata vero insula, vel maiori parte ipsius, vt supra, ad dominium et obedientiam ipsius Frederici, praestabit ipse Fredericus et sui successores dictum seruitium in pecunia iuxta praemissum calculum sine diminutione quacūque: et si dubium oriri contingat, quae censi debeat

notabilis inuasio, vel redintegratio insulae, de quibus supra, stetur simplici dicto nostro et Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, etiam parte non vocata. Sufficiet autem dictam redintegrationem, de qua praemittitur, semel fieri, dictusque Fredericus per procuratorem et successores ipsius vtriusque sexus descendentes ex eo succedentes in dicto regno Trinacriae seu insulis per se ipsos, nisi iustum impedimentum contigerit. Quo casu per procuratorem sufficientem et idoneum, sufficienti potestate suffultum teneantur et debeant praestare et facere pro dictis insulis et regno Trinacriae homagium, fidelitatis iuramentum praefatae Ioannae et singulis successoribus suis in dicto regno Siciliae ex suo corpore descendentes; et etiam singulis non descendentes ex suo corpore teneantur modo simili praestare, et facere fidelitatis iuramentum sub hac forma: *Ego Fredericus Dei gratia Rex Trinacriae iuro super hac sancta Dei euangelia, quod ab hac hora in antea ero fidelis vobis serenissima dominae Ioannae Reginae Siciliae illustri, & vestris in regno Siciliae successoribus, ac impensa omnia sinistra, & praedicta vobis, regno, statui, & honori vestris, cura ad meam notitiam paruenierint, quanto melius seruiro & potero auertam: quod non ero in consilio vel facto contra personam, regni statum, & honorem regalem vestrum; sed ipsas personas, regnum, & regalem honorem defensus toto posse per me & meos bona fide contra omnem hominem viuentem, excepto domino nostro Gregorio Papa XI. & eius successoribus, ac sede Apostolica: & omnia & singula capitula sub forma fidelitatis contenta inuicibiliter obseruabo: vniuersas et singulas promissiones, obligationes, conuentiones, in praesenti privilegio, instrumento, seu literis contentas, & omnia & singula in eis contenta plenarie adimplebo, & inuicibiliter obseruabo, nec vilo unquam tempore veniam contra illa. Sic me Deus adiuet, & hac sancta Dei euangelia; ita tamen quod ex praedictis recognitione regni Trinacriae seu insularum, ac homagio et fidelitatis iuramento comites, barones, et omnes vassallos et fideles Frederici praefati, hereditate, et successorum suorum in regno et insulis supradictis, nullo respectu nulloque iure intelligantur astricti, nec censeantur subiecti praefatae Reginae seu heredibus suis; nec in eisdem praefata Reginae seu heredes sui cognitionem, iurisdictionem, seu aliam potestatem exercere valeant nec pretendant: immo praefatus Fredericus, heredes, et successores sui in dicto regno Trinacriae seu insulis in eisdem comites et barones, et alios suos vassallos, per se omnem ac liberam possint; et debeant iurisdictionem exercere, et plenissimam potestatem; iuribus tamen omnibus et singulis nostris, et Romanae ecclesiae semper saluis.*

22 Item quod praefatus Rex, heredes, et successores ipsius in dicto regno Trinacriae soluent, tradent, et assignabunt, et soluere tenebuntur eidem Reginae et singulis heredibus et successoribus suis in dicto regno anno quolibet, in festo Apostolorum Philippi et Iacobi in ciuitate Neapolitana periculo et expensis ipsius Frederici et suorum successorum in regno, seu insulis vncias auri tria millia ad rationem praemissam de florenis quinque aut ad pondus generale regni Siciliae pro qualibet vncia, quae reductae ad florenos auri ad pondus & rationem praedictam faciunt summam florenorum quindecim millium contingentium dictae insulae, seu regnum Trinacriae ratione debiti per ipsam Reginae sanctae Romanae ecclesiae & Apo-

Sacramenti formulae Ioannae & successoribus praestandi

Subditi Frederici Ioannae non censeantur subiecti

De censu Ioannae praestando

& Apostolicæ fedi; concessio tamen gratiose per eandem Reginam quod præfatus Rex eximatur, absolvatur, & veniat liberatus pro se, heredibus, & successoribus suis a præstatione & solutione dicti census per annos tres inchoandos in prædicto festo Apostolorum proxime elapso. Completis vero annis tribus, teneatur ipse Rex solvere dicta quindecim millia florenorum anno quolibet pro censu prædicto eidem Regine, & singulis suis successoribus in regno Sicilia prædicto in civitate Neapolitana absque diminutione quacunque in prædicto termino festi Apostolorum Philippi & Iacobi modo præmissi. In casu vero quo contingeret regnum Sicilia redire ad manus sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, eo casu teneantur & debeant dictus Fredericus & successores ipsius præfati dare & solvere dicta tria millia vnciarum pro censu in festo Apostolorum Petri & Pauli sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ anno quolibet, ubicunque summum Pontificem seu Romanam curiam adesse contingat, expensis suis & periculo; ea remissione dicti census de prædictis tribus annis futuris per præfatum Reginam facta (si eis durantibus contingeret regnum ad ecclesiam Romanam redire) nihilominus in suo robore manente.

23 Si vero dictus Fredericus aut successores sui in dicto regno seu insulis quomodocunque non soluerint integrum censum Ioannæ præfate aut successoribus suis in regno Sicilia, vel (regno ad Romanam ecclesiam devoluto) ipsi Romanæ ecclesiæ, & expectati per duos menses terminum ipsum immediate sequentes de eo ad terminum non satisfecerit aut satisfecerint, eo ipso erit & erunt excommunicationis vinculo innodatus & innodati. Quod si in secundo termino subsequente duos menses eundem censum sine diminutione quolibet non persolverint, totum regnum Trinacriæ seu insulæ Sicilia adiacentes prædicto ecclesiastico erunt supposita interdicto. Si vero nec in tertio termino, nec infra duos menses primos per plenam satisfactionem eiusdem illius census sibi non duxerit consulendum; ita quod, transactis eodem termino tertio & duobus proxime sequentibus mensibus, non sit de tribus millibus vnciarum huiusmodi primi termini ipsi Ioannæ seu eius successoribus, aut Romanæ ecclesiæ iuxta ordinem prædictum integre satisfactum, ab ipso regno seu insulis ipsorumque iure cadat & cadant ex toto; & regnum ipsum siue insulæ ad præfatum Ioannam eiusque successores in regno, vel (regno ad ecclesiam devoluto) ad Romanam ecclesiam ipso iure libere & integre reuertantur. Si autem de censu trium millium vnciarum huiusmodi primi termini infra dictum tertium & duos sequentes menses plenarie satisfecerit aut satisfecerint, nihilominus semper pro singulis tribus millibus vnciarum singulorum terminorum, si simili modo in earum solutione cessauerit vel cessauerint, vel ipsa non soluerit vel soluerint, pœnas similes incurret & incurrent; salvis alijs pœnis & processibus, quæ vel qui de iure inferri vel haberi poterunt per Romanum Pontificem, seu per Ioannam præfatum aut eius successores in regno Sicilia in hoc casu. In omnibus vero casibus, in quibus vel propter cessationem solutionis census (ut dictum est) vel alio quoquo modo regnum Trinacriæ vel insulæ cum adiacentibus insulis prædictis, dictum Fredericum & suos successores in regno siue insulis siue iure, quod habet in illis, privari ipso iure contingat seu privari debere, regnum, insulæ, seu iura prædicta

ad Ioannam præfatum seu eius successores in regno, seu (regno ad ecclesiam devoluto) ad Romanam ecclesiam libere devoluantur.

24 Item quod præfatus Fredericus, heredes, & successores sui nullo unquam tempore intitulantur nec scribent se titulo regni Sicilia, sed tantummodo titulo Trinacriæ, & intitulent & scribant se Reges Trinacriæ, & non scribant seu intitulent se Reges Sicilia, nec alio titulo Sicilia: ipsaque Regina & heredes & successores sui intitulentur & vocentur titulo Sicilia; ita tamen, quod intitulatio regni Sicilia nullum afferat præiudicium intitulationi regni Trinacriæ, nec e converso: immo quodlibet regnum distinctum per se suum habeat titulum, nec vni pro altero derogetur, servatis dictæ Regine & successoribus suis quæ occasione præsentis contractus ad eos possunt quomodolibet pertinere. Item quod dictus Fredericus pro se & singulis suis successoribus in regno Trinacriæ seu insula Sicilia prædictis promittet solemniter, non facere confederationem seu pactionem cum aliquo Imperatore, aut aliquibus principibus, seu communitatibus mundi Christianis vel infidelibus contra dictam Reginam, heredes, & successores suos in regno Sicilia prædicto: & e converso dicta Regina prædictas confederationes & pactiones promittat pro se & suis in regno Sicilia successoribus, non facere contra eundem Fredericum & successores suos.

Item quod præfatus Fredericus veniat liberatus ab omni & quolibet censu debito pro dictis insulis dictæ Regine seu Romanæ ecclesiæ & habitibus causam ab eis, pro omnibus retroactis temporibus vsque nunc ratione insularum supradictarum; ac etiam ab omni iure, actione, debito, ad quæ præfatus Fredericus teneri possit ratione dictarum insularum et causa guerrarum eidem Regine & dictis suis heredibus & successoribus alias quomodolibet teneretur. Item præfatus Fredericus pro se & successoribus suis promittet præfate Regine & successoribus suis, quod ipse Fredericus aut aliquis eius in regno Trinacriæ rebelles, seu facientes guerram dictæ Regine seu successoribus suis, nec eisdem præstabit auxilium, consilium, nec favorem: & e converso præfata Regina promittet pro se, & successoribus suis, non receptare rebelles, seu guerram facientes præfato Frederico & successoribus suis, nec eis præstare auxilium, consilium, seu favorem. Item quod insula Lipari, quam nunc tenet Regina præfata, remaneat cum vassallis, fortalitijs, iuribus, & pertinentijs suis in potestate & plenissima iurisdictione dictæ Regine Siciliæ, quamdiu vixerit: post mortem vero ipsius Regine redire debeat cum omnibus supradictis iuribus suis ipso facto ad dictum Fredericum, heredes, & successores suos tantquam bona de adiacentibus insulis dictæ insulæ Siciliæ: quodque prædicta Regina iuret, & per stipulationem solemnem promittat pro suis heredibus & successoribus prædictam insulam cum iuribus antedictis restituere & restitui facere præfato Regi, heredibus, & successoribus suis: & nihilominus prædicto casu præfatus Rex, heredes, & successores valeant, & licitum sit eis auctoritate propria, seu qualitercunque melius possint, recuperare & capere dictam insulam, tantquam unam de adiacentibus insulis insulæ Siciliæ, præfati pacis tractatu nihilominus in suo robore permanente; coaucto expresse, quod in superioribus capitulis, ubi fit mentio de adiacentibus

Interrogata,
si detuerit
soluendo
Trinacriæ
pœnas.

De titulo
a Frederico
pando.

Non potest
cutiendi
ab eo
duo
era
loca
nam.

Non potest
di Ioannæ
na per
duellis.

De insula
Lipari
post mortem
Ioannæ
na devol-
uenda ad
Fredericum.

insule Sicilię & regni Trinacrię, non intelligatur de insula Lipari, nisi prout in isto capitulo continetur.

Et cum firmata fuerint per partes, & solemniter roborata contenta in presentibus capitulis & tradita instrumenta, seu litera aurea bullata, vt inferius continetur, dictum Fredericum in eocasu ex nunc Regem Trinacrię facimus, constituimus, & creamus: & concedimus auctoritate apostolica, quod dictus Fredericus, & successores sui in regno seu insula predictis, titulo predicto Trinacrię intitulare possit se; & non aliter, nec alio villo modo. Item quod prefata Regina & eius in regno Sicilia successores dabit & dabunt, prestabit & prestabunt prefato Frederico, heredibus, & successoribus suis, auxilium, consilium, & fauorem iuxta posse suu circa reductionem, & reintegrationem dictę insule ad dominium, & obedientiam prefati Frederici & successorum suorum; non astringendo se, nec successores suos, nisi iuxta velle & beneplacitum suum, & eorum. Et vt premissa omnia & singula cum mutationibus, additionibus, & detractionibus auctoritate apostolica per nos tactis, per Ioannam Reginam & Fredericum prefatos inuolabiliter obseruentur, prout superius sunt expressa; infra sex menses a die, qua eis fuerint presentata, teneantur promittere, & solemniter tactis sacrosanctis euangelij iurare, quod ipsa omnia & singula inuolabiliter obseruabunt. De penis autem, obligationibus, clausulis, solemnitatibus, & cautelis pro inuolabili obseruantia omnium premissorum partes ipsę provideant inter se, sicut eis videbitur expedire; penis tamen per nos pro obseruantia presentis tractatus generaliter seu aliquorum capitulorum in eo contentorum particulariter adiectis in sua nihilominus semper remanentibus firmitate: declarantes expresse, quod per aliquas adiectiones ad tractatum habitum inter partes per nos factas, quę superius describuntur, non intendimus iuri, quod ex feudatione facta de regno Sicilia Carolo prefato & suis successoribus competere Ioanna prefata, seu eius in Regno successoribus, in aliquo derogare; immo illud volumus remanere illatum, ijs saluis, quę in presentibus capitulis continentur. Et vterius declaramus specialiter, & expresse, quod per presentem tractatum, seu aliqua quę continentur in eo, non intendimus iuri alieno quomodo libet derogare. Volumus etiam quod de contentis in presentibus articulis, qui per nos destinantur, nihil partes ipsę valeant immutare. Et ad hoc, vt firmiter obseruentur, prelati, principes, duces, comites, & barones, & iudici notabilium ciuitatum, ad hoc potestatem habentes, tam insula quam terra citra pharum iurabunt, quanto commodius fieri poterit, infra tempus nostro arbitrio statuendum in illius vel illorum manibus, quos ad hoc duxerimus deputandos: qui curabunt & facient bona fide, quod premissa omnia & singula (quantum eis erit possibile) fideliter & inuolabiliter seruabuntur. Dabunt etiam instrumenta seu literas prefata Ioanna Regina & Fredericus nobis & Romanę ecclesie aurea bullata, in quibus contineantur & approbentur omnia de verbo ad verbum, prout superius sunt expressa: et in singulis homagij, et fidelitatis iuramentis Romano prestandis Pontifici per eundem Fredericum, et eius successores in regno Trinacrię antedicto, ipse Fredericus et sui in regno huiusmodi successores modo premissis

bullas huiusmodi renouabunt cum expressione nominis Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, et ipsius renouantis, prout superius est expressum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ordinationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incuturum. Dat. apud Villamnouam Avinionensis diocesis. v. kal. septembris Pontificatus nostri anno secundo.

25. Ad pacis decreta mandanda operi Gregorius Ioannę episcopi Sarlatensem in Siciliam legauit: coram quo Ioanna Regina proximo anno sanctitas a Pontifice memoratas federis leges admittit, easdemque Frederici Regis Trinacrię oratores, amplissimis ad id instructi mandatis, confirmarunt. Quę de re extant conscripta, iussu Ioannę publica documenta, quibus hac temporis nota adiecta est: Datum Auesse per manus viri magnifici Ligorij Zuruli de Neapoli militis, logothetę & protonotarij regni Sicilia, collateralis, consiliarij, & fidelis nostri anno Domini MCCCXXIII. die ultima mensis martij. x. indictionum. regnorum nostrorum anno xxxi. Altero autem post anno Fredericus, qui iustos Trinacrię Regis titulos sibi eo federe pepererat, superiora omnia publicis etiam literis, suo afferendis a loco, corroborauit. Cum vero ipse hoc anno a Pontifice supplicibus votis contendisset, vt ad eunda sedis Apostolicę onere ad clientelarem sponsonem prestandam liberaretur, ne regnum nondum pacatum in noua discrimina conijceret, annuit Gregorius, modo internuntio apostolico acceptum pontificia beneficentia regnum solemniter referret: quo argumento extat subiectum diploma. b.

Gregorius, etc. dilecto filio magnifico viro Frederico de Aragonia insulam Sicilia regenti.

Cum in capitulis tractatus pacis inter charissimam in Christo filiam nostram Ioannam, Reginam Sicilia illustrem tuamque magnificentiam auctore Domino reformanda, contineatur expresse, quod tu et successores tui in regno prefato * nobis, et Romanis Pontificibus, qui pro tempore fuerint, homagium ligium, et sacramentum fidelitatis prestare in forma, quę expresse in dictis capitulis continetur, nobisque parte tua fuerit humiliter supplicatum, vt cum tibi valde redderetur difficile, ac propter causas multiplices etiam persona tuę dicto regno magnum periculum immineret, si te oporteret sedem dictam personaliter visitare, tibi indulgere, quod propter huiusmodi homagium et sacramentum faciendū et prestandū non tenearis antedictam sedem personaliter visitare, sed sufficere tibi huiusmodi homagium et sacramentum fidelitatis per procuratorem idoneum ad hoc sufficiens mandatum habentem in manibus nostris vel Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, vel per te in manibus illius vel illorum, qui ad eadem homagium et sacramentum recipienda per nos vel successores nostros Romanos Pontifices specialiter fuerint ordinati, facere et prestare de speciali gratia dignemur; nos tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi dumtaxat (ita quod hoc indultum ad successores tuos in regno prefato nullatenus extendatur, sed successores ipsi huiusmodi homagium et sacramentum fidelitatis facere et prestare personaliter teneantur, prout

Episc. Sarlatensis legatus in Siciliam. Superiora a Ioanna & Frederico confirmata.

An. Chr. 1372 u 19

An. epi. com. pag. 271.

*debebitis.

Liberatus Trinacrię ad eundem sedis. Ap. labore ad clientelarem sponsonem prestandam.

Creatur Frederico a Pont. Rex Trinacrię.

Ioanna successorum iuri ex predictis non detrahitur.

Ve superiora a Ioanna & Frederico renouanda.

in eisdem capitulis continetur) quod propter huiusmodi homagium et sacramentum fidelitatis faciendæ et præstandæ non tenearis iam dictam sedem personaliter visitare; sed sufficiat tibi huiusmodi homagium et sacramentum fidelitatis per procuratorem idoneum, ad hoc sufficiens mandatum habentem, in manibus nostris vel Romani Pontificis, qui pro tempore fuerit, vel per te in manibus illius vel illorum, qui per nos vel Romanos Pontifices, qui erunt pro tempore, fuerint specialiter deputati, facere et præstare, de speciali gratia indulgemus. Volumus tamen, quod si te aliquando contingeret sedem Apostolicam personaliter visitare, etiam post huiusmodi homagium et sacramentum huiusmodi renouare et facere personaliter tenearis. Nulli ergo, etc. *Dat. Auin. 10. kal. nouembris anno 11.* Monitus est alijs literis a Frederico, vt oratores amplissimos mitteret ad sedem Apostolicam, qui exposerent, vt potesticia auctoritate regia illi sacra et ornamenta conferrentur. Cæterum ob diuulsam eo fœdere Trinacriam a Neapolitano regno Ioanna Ludouicum Regem Vngarię non obscura in Sicilia hereditaria iura obtendentem in se asperant b: quem demulcere nisus est Gregorius; eundemque, cum iam lites suas cum Cæsare diremisset, interpretem adhibuit c, vt duces Bauarię cum ipso conciliaret.

26 Neq; hoc loco reticendum videtur, ornatum a Pontifice hoc anno Imperatorē, pietati ac venerandis sacris reliquijs egregie additum, pretiosissimo munere, sacratissime nimirum crucis, in qua Christus Dominus humani generis crimina suo cruore abluit, particula; ipsumque ad dominicam passionem recolendam excitatum d: *Quia ea, inquit Gregorius, quæ Christi sunt, tanquam principem Christianissimum deuotius veneraris, vt passionem Saluatoris nostri eo mediteris frequentius, & meditando ipsius beneplacitis seruientius te coaptas quo lignum sue crucis, in qua saluati sumus, corporeis oculis sapius fueris contemplatus, quandam particulam diuine crucis repertam inter reliquias & thesaurum sanctæ Romanæ ecclesiæ recondidimus in cruce aurea cum lapidibus preciosis, eamque deuotioni tuæ per dilectum filium Eliam de V odromo cantorem ecclesiæ Xantonensis clericum cameræ nostræ, Apostolicæ sedis nuncium, latorem præsentium destinamus.* *Dat. apud Pontemorgia Auinionensis diocesis vi. id. maij anno secundo.*

In Gallijs recruduerant vetera bella: ad quæ auertenda summus Pontifex Carolum Regem Francorum ad pacis cum Eduardo Angliæ Rege instaurandę consilia impellerenifus est: vetum Itiense colloquium, ad quod Regum oratores ea de causa conuenerant, re infecta dissolutum est, extremoque anno de eo Brugis redintegrando sumptum consilium. Pontifex itaque Eduardum & Carolum Reges e, vt sæpe antea, tum Ioannem & Simonem Cardinales internuntios f, ac proceres de concordia acturos g ad pacem instaurandam est adhortatus. Neque tamen pax potuit conciliari, cum secundis rebus Galli vterentur; Anglus vero superioribus bellis & annis pluribus parta vno momento amittere æquo animo non ferret. Cæterum rediere in Gallorum fidē Sanctones, Engolismenses, Fanum S. Angeliaci, Rupella, aliaque loca. In eo belli ardore ecclesiastici ab vtrisque oppressi fuerunt: a senatu quidem Parisiensi edictum regium ijs iniquissimum est promulgatum h; ad quod abolendum plurimū operæ impendit Pontifex: Ioan-

nes pariter dux Britannię ecclesiasticorum iuræ elisit, omnemque in vrbibus auctoritatem ad se deriuare contendit. Sed parum hæc ipsi profuerunt: Britannia enim pene vniuersa ad Regis Francorum partes se conuertit, ac Ioannes, amissa ditione, in Angliam transfugere fuit coactus a.

27 Depressa etiam est in Hispanijs ob suborta bella ecclesiastica auctoritas, ad quam turandam Gregorius nonnullas Aragonum leges, quarum occasione plures ecclesijs inferebantur iniurię, restrinxit b. Inscripta erant eę, *De sono emisso*, ac *De pace & treugua*; atque ex prima quidem contendebant iudices, vt si cuiuspiam facinoris reus iudiciorum seueritate declinaturus in aliquod castrum se reciperet, ac prefectus loci reum tradere forensi satellitio detrectaret, illud castrum oppugnare ac vastare agros liceret: quo obtentu plura ecclesiarum nobilia edificia diruebantur. Altera vero lege cautum erat, vt cum quis postularis iudicio non compareret præconis voce, pelleretur in exilium, et quęcunq; illi ac bonis, tum partium illius sequacibus damna inferre liceret: ex quo fiebat, vt viri ecclesiastici nõ sine magno dedecore præconis voce proscriberentur omniq; solatio ac patrocinio esset destituti: cumq; sententias ecclesiasticas et censuras a concilijs prouincialibus latas promulgarent, a magistratibus regijs exagitarentur, redigerentur in seruitutem, ac bona etiam virorum religioforum impune diriperentur. Edixit itaque Pontifex, ne quis eiusmodi legum specie ecclesiasticis vlla damna iniurię inferret, ac si priuatus existerit, anathemate; si plebs, interdictione ecclesiastica perculit, ac non nisi sarcita iniuria sacris restitui vetuit: si vero non expiato crimine obijissent tandem inhumatos iacere sanxit, donec heredes lese ecclesię fecissent satis. Cui edicto apostolico dies ascripta est non. februarij.

Ingrata fuit eā constitutio Petro Regi Aragonię, similitatesque hæud leues cum Aragonię clero suscepit; quem mulcere Pontifex studeuit, c atque ad equitatem reuocare: *Sane, inquit, fili charissime, si ex constitutione præfata iurisdictionem tuam in aliquo fore lesam videas, quod non credimus, id nobis significare non tardes, quia super hoc celeriter, quocumque sublato favore, ministrabimus iustitię complementum. Ideo serenitatem tuam attente rogamus & hortamur in Domino, quatenus præmissa, quæ de paterni cordis affectu etiam pro tua salute prodeunt, debita mente considerans, & tanquam diuina legis amator in Romana ecclesiæ matris tuæ beneuolentiã perseverans, omni deposita turbationis materia, quaslibet regnorum & terrarum tuarum ecclesias et personas ecclesiasticas manteneas in suis libertatibus et defendas, ac eis ob Dei et Apostolicæ sedis ac nostram reuerentiã asistas, etc.* *Dat. Auin. 11. id. maij anno 11.*

Dedit etiam operam Gregorius, vt dissentientes Reges Hispaniæ in concordiam adduceret, misso ea de causa Guidone Boloniensi Cardinale in Hispanias, quem sedente Innocentio VI. apostolica legatione perfunctum vidiimus. Lusitanus quidem hereditario iure Castellę et Legionis sceptrum ob turpes Henrici natales sibi debita contendebat: Aragonius vero et Nauarrus ob superiores rerum conuersiones Castellani regni partem diuellere, ac ditioni suę adiungere moliebantur.

Quod ad Henrici Castellę et Petri Aragonię Regum controuersiam spectat; ea ratione sopitam refert Surita d, vt illius arbitrium et con-

a To. 2. ep. ser. pag. 293.

b Ib. pag. 97.

c Ib. pag. 18.

d An. 2. ep. cur. pag. 33 Pars ligni vniuersæ crucis deo. no missa Cæsari.

Dissolutū pacis colloquium, e pag. 238. f pag. 339 g pag. 247.

Plura ab Anglo amissa.

h To. 2. ep. ser. pag. 211.

Britannia
magna
Gallia
redit.
in Edm.
III.

b An. 2. ep. cur. pag. 80. Nonnulli Aragoni leges edidit.

Constiti
sacerdoti
li immo
nitati.

c Ib. pag. 142.

Hispani
Regibus
concilian
dis nauar
ta opera.

d Sur. l. 10. c. 14. Conciliati Aragoniæ & Castellani.

cordiæ interpretem Romanum Pontificem delegerint. Quæ literis pontificijs a confirmantur: in quibus etiam additur, controuersiam Regis Castellæ cum Nauarro sedis Apostolicæ iudicio permissum, idque Castellanos oratores profectos.

28 Idem etiam munus suscepturum se est pollicitus Gregorius pro componendis alijs defensionibus, quæ inter Aragonium ipsum et Dominicum e Campofregoso recrudescabant, ut Turcas contunderet, qui in oriente Christianos, nostrorum vsi discordijs, opprimebant. Et sane barbari post insigni prælio delectos e Græcos, Valachos, et Rascios signa victorice late circumtulere; atque excitis ex Asia nouis exercitibus Dalmatiam, Macedoniam, Achaiam, Neopatriam, Constantinopolitanum imperium, siue eam partem quæ Palæologo Græco, siue aliam quæ Philippo Tarentino parebat, tum Rasciam et Valachiam in discrimen seruitutis adduxere. Quibus Christiani nominis hostium progressibus percussus Dei vicarius Ottobono Catalusio patria Genuensi Smyrnam præfecto, ut studiose illius vrbs, rei Christianæ propugnaculi, custodiæ incumberet, imperia dedit: dumque Anglos Gallosque Reges veteribus odijs efferatos, Hispanos varijs implicitos bellis, plenam motibus Italiam, inquietam Germaniam circûspexit, ad Ludouicum Regem Vngariæ plurimum regnorum accessione viribus et bellicæ virtute florentissimum cogitationes conuertit, pioque studio accendere nisus est e, ut expeditionem in Turcas compararet: ac pericula exposuit, quæ imminerent Vngariæ, ni mature ad elidendos eorum conatus profsiliret.

Gregorius, &c. Ludouico Regi Vngaria illustri.

Audi, fili charissime, verba patris salubria, audita mature consideres, & considerata studeas adimplere: cum illa tibi suadeant quidquid honoris & gloriæ, quidquid securitatis & commodi, quidquidque perpetui præmij valeas adipisci. Diebus siquidem non longe præteritis multiplicati rumores de diuersis partibus ad sedem Apostolicam perduxerunt, quod impij Turchi atroces hostes Christiani nominis, super nonnullas partes Græciæ in graui multitudine irruentes, subactis quibusdam magnatibus regni Rasciæ, tunc in eis dominantibus & earundem partium populis professione Christianis, scilicet schismatum & hæresum maculatione fœdatis, & impietatis erroribus deprauatis, lata terrarum spatia occuparunt, & vsque ad tui Vngariæ & præfata Rasciæ regnorum, nec non Albanæ & Sclauoniæ confinia peruenerunt, & venire ad maritima, & portus obtinere maris Adriatici formidantur: propter quæ timor & tremor fidelibus partium vicinarum incutitur, & desolationis earum proximum præparatur periculum, ac maris & terræ conturbatio pertimetur.

Eapropter, cum ad obuiandum sufficienter ingruenti tui bini tantæ cladis aliud, quam tua prægrandis potentæ valituum non videatur remedium, cum præfenti tempore, quo mundus plus solito est positus in maligno, de generali passagio in hac parte nequeat prouideri; deuotissimam magnificentiam tuam, quæ inter omnes Reges catholicos consuevit esse & persecutrix infidelium, & defensorix catholicæ fidei, omni qua possumus affectione precamur, quatenus pie grateque recognoscens eximiam potentiam tuam

Annal. Eccl. Tom. XVI.

ad hoc a Domino tibi datam, ut ea utaris ad defensionem sui populi, quem pretiosissimi cruoris sui sparsione redemit, & per hoc de caducum regno seculi conscendas æternum, ad occurrendum potenter rabiei & præsumptioni tam crudelis tamque execrabilis nationis tanquam leo fortis & animosus exurgas, speresque in dextera Regis regum in tuo fideli populo, quod de ipsis hostibus victoriam reportabis, & a tuis aliorumque fidelium terminis procul pelles: sicque tui regni & aliorum fidelium securitati duraturo, Deo dante, efficaci remedio prouidebis, & præter tui famosi nominis adauctam gloriam, æterni regni diademate potieris. Nos enim dilectum filium nobilem virum ducem Venetiarum, ut tibi (si indigueris) de copia nauigiorum subueniat, per nostras literas exhortamur, aliosque possibiles fauores Apostolicæ sedis magnitudini tuæ offerimus, cum ad hoc intendere volueris, promptis affectibus impendendis. *Dat. apud Pontemforgia Auinionensis diocesis id. maij anno secundo.* Pluribus vero alijs literis Elisabetham Reginam, Carolum Dyrrachinum, archiepiscopos Strigoniensem & Colocensem, & episcopum Vaciensem est adhortatus Pontifex, ut Ludouicum ad bellum Turcicum concitarent. Conciliare autem illi Venetorum maritimas vires studuit, atque Andream Contarenum ducem ad id literis sollicitauit, cum maximi reipublicæ Venetæ interesset, Turcarum tyrannidem ingrauescentem elidere, ne confirmata viribus exitium illi inferret. Apostolicis precibus ac monitis obsecutus dux Venetorum potentiam suam versurum in hostes fidei tuendæ diuinæ gloriæ studio respondit; de quo acta illi a Gregorio gratiæ e. Tum nouæ adulto iam anno additæ preces, ut cū Turcæ latius in dies tyrannidem proferrent, ac plures populos schismaticos sibi subiecissent, suos oratores in Bæotiam mitteret, qui Thebis fœdus armorum vna cum pluribus alijs principibus percuteret.

29 Solemnes porro Gregorius Christianorum conuentus Thebis indixit, quibus etiam Neopatriæ & Nixiensis archiepiscopi interesse iussit: in ijs enim orientales occidentalesque arctissimum inter se nexu ad compendendam Turcicam feritatem deuincire moliebatur. Atque in primis Ioannem Palæologum Græcorum Imperatorem sollicitauit e, ut cum Turcæ, maxima illius imperij parte euastata, reliquæ excindendæ inhiarent, non expectato etiam Thebanorum conuentuum exitu, quantas posset copias in barbaros compararet.

Charissimo in Christo filio Ioanni Palæologo Imperatori Græcorum illustri.

Lachrymabili expositione venerabilis fratris nostri Francisci archiepiscopi Neopatriensis latoris præsentium, publicæque famæ attestatione admodum dolenter audiimus, quod impia gens Turcorum, inimica & persecutrix nominis Christiani tuique imperij occupatrix, in tanta copia de suis finibus est egressa, & peccatis exigentibus nouiter sic præualuit, quod nonnullos populos dicti tui imperij vsque ad fines Rasciæ & Albanæ & ducatus Athenarum suæ perfidiæ subiugauit, & tenet astrictos sub sua miserabili seruitute; & tam potenter tamque fortiter alias partes Christianorum impugnat & inuadit assidue, quod (nisi obuietur eidem) de totali perditione dicti tui imperij aliarumque terrarum fidelium vitæ marinarum probabiliter pertimetur. Nos igitur

G g g

ia

a Ib. pag. 33.
Rogatus Venetus, ut iungat arma in Turcas.
b Ead. pag. Contarenius dux ad id pro-num se exhibet.
c Pag. 86.

Solemnes conuentus Thebis in dicti.
d An. 2. ep. cur. pag. 77.

e To. 2. ep. sect. pag. 88.

Propositum Græco Imp. imminens a Turcis exitium.

in tantis Christianitatis periculis de opportunis providere remedijs cupientes, inter alia remedia (Deo dante) ad hoc vtilia super resistantia Turchis prædictis facienda vnionem tuam magnificentiam ac aliorum fidelium de dictis vltimarum partibus prouidimus & consulimus esse, quam cito fieri poterit, faciendam; & super his hoc certis prælatis ac principibus & magnatibus direximus scripta nostra, Quare imperialem celsitudinem, de cuius interesse grandi agitur in hac parte, requirimus & hortamur attentius, ac totis cordis affectibus deprecamur, quatenus ad ciuitatem Thebanensem, quæ aliquibus terris tuis vicina, & ad hoc tuis ambaxatoribus & alijs, qui in hac parte tanguntur, quibusque scribimus, magis accommodata reputatur, ad kal. mensis octobris proxime secuturi tuos ambaxatores & procuratores cum pleno mandato ad tractandum & faciendam vnionem huiusmodi cum ecclesijs prælatis ac principibus & magnatibus, qui in ipsa vnione ligari & contribuere voluerint, & ad offerendum & promittendum certum subsidium gentis armigeræ, in mari vel terra tenendæ, eadem tua serenitas velit destinare. Nos etenim archiepiscopo præfato iniunximus, quod ad requirendum ex parte nostra te & eosdem prælatis & principes ac magnates debeat personaliter se conferre, vel mittere alium loco sui: & cum sit in mora periculum, & conuentio requirendorum huiusmodi propter longam eorum distantiam non possit citius commode fieri, eandem celsitudinem rogamus ex corde, quatenus non expectata firmatione vnionis præfate, quam cito poteris tuæ gentis subsidium contra eosdem Turcos mittere non retardes, sic prompte sicque magnifice super his facturum, quod tuis & totius Christianitatis damnis et periculis prouide obuiet et nihilominus exinde a Deo perenne præmium consequaris. Nos etiam de mittendo ad partes illas Apostolicæ sedis legato et alijs opportunis exhibendis remedijs (dante Domino) curabimus prouidere. *Dat. Avin. idib. novembris anno 11.*

Excitati etiam sunt ad mittendos ad comitia Thebana oratores, auertendumque imminens sibi a Turcis, exitium plures orientales magnates, vt Leonardus e Thoco Leucalæ dux a, Hermolaus e Minocto Lifernarum dominus b, Nicolaus e Carceribus dux Agiopolagi c, Franciscus Catalusius Mitylenæ princeps d, Raynerius de Azaiolis genere Florentinus Corinthi regulus e, Franciscus Georgius marchio Bondaniciæ f Athenarum & Neopatriæ ducatus præfectus g, earundemque et finitimarum prouinciarum archiepiscopi et episcopi h; tum Petrus Rex Cypri i (qui cum adhuc ætate rebus impar esset, Ioanni principi Antiochiæ sacri huius fœderis cura commendata est l) ac Rhodiorum equitum magister m in id pontificijs adhortationibus incitati. Ex occidentalibus vero præter Ludouicum Regem Vngariæ, quem expeditionis Turcicæ ducem optabat Gregorius n, atque Andream Contarenum Venetorum ducem, Dominicum e Campofregoso Genuensium dux o, Fridericus Trinacriæ Rex p, Philippus princeps Tarentinus, q Imperator Constantinopolitanus dictus, laceri enim illius imperij portionem aliquam retinebat, vt e literis pontificijs constat r, ad eam societatem, prouocati: ceteriores etiam Siculi ad conferendam in Turcos belli subsidia, inflammati s. Vtque fideles ad ea alacrius adducenda concurrerent, propositis præmijs in-

dulgentiarum ipsos pellicere conatus est a.

Cum vero adeo nonnullos mercatores ex ea Genuensium colonia, quæ Galatam, vulgo Peram, incolebat, auri cupiditas obcecaisset, vt subsidia fidelibus inuenienda ad infideles transferrent b, Gregorius Dominicum e Campofregoso Genuensium ducem admonuit c, vt tantis malis mederetur. Quæ vero suis lucra pepererint ex rebus suppeditatis infidelibus huiusmodi auari mercatores, Peræ atque aliarum nobilissimarum Genuensium coloniarum excidia testantur.

30 Neq; Graciam modo Turcæ secundis elati successibus infelici seruitutis atterebant iugo, verum Armeniam etiam magnis irruptionibus sunt populati, adeo vt Regina Maria ad imploranda occidentaliū principum contra Christianæ fidei hostes auxilia oratore miserit. Accessit is primum ad Philippum Tarentinum, deinde ad aulam apostolicam se contulit: de quo hæc eidem Philippo scripsit Gregorius d.

Charissimo in Christo filio Philippo Imperatori Constantinopolitano illustri.

Celsitudinis tuæ literas (in quibus nobis filialiter supplicasti, vt charissimæ in Christo filia nostra Maria Regina Armeniæ minoris illustri nepti tuæ suoque regno, ex Turcorum sæuis hostilitatibus in angustia & grandi periculo constituta, de opportuno succursu fidelium Christi prouidere apostolicæ sollicitudinis studio dignemur) benigne recepimus, & venerabilem fratrem Ioannem archiepiscopum Sittensem præfate Reginae nuncium latorem præsentium, dilecto filio Manuele Armeno nato quondam Ioannis de Leone militis Ianuensis interprete suo mediante, audiuius & audiri fecimus diligenter: dolemusque ab intimis, quod videntes totam ferè Christianitatem, illas præsertim ipsius partes, quæ vltimarum fidelibus solebant in necessitate succurrere, bellorum turbinibus inuolutas, non occurrat nobis quomodo dictis Reginae & regno succurri valeat festinatè & magnifice vt articulus necessitatis exposcit. Sed nihilominus super hoc dilectis filijs nobilibus viris principi Antiocheno gubernatori regni Cypri, ac Venetiarum & Lanuensium ducibus, nec non magistro & conuentui hospitalis Ierosolymitani dirigimus preces nostras; & vbi tua magnificentia & prædicti vel alij vellent circa succursum præfati regni aliquem notabilem facere apparatus, nos paratos offerimus dare indulgentiam in talibus consuetam. Tuam autem sublimitatem ad tribuendum succursum huiusmodi per nos rogari non expedit vel induci, cum te ad hoc præ ceteris secundum tuam potentiã voluntarium existimemus: expedit tamen, quod ad tantum negotium, apud tot & sic distantes personas, & alias vtiliter promouendum, essent aliqui ad id idonei atque voluntarij & solliciti promotores, de quibus satis deceret per tuam magnitudinem prouideri; ac etiam sollicitari, rogari, & induci ad succursum huiusmodi charissimum in Christo filium nostrum Ludouicum Regem Vngariæ illustrem tuum & Reginae præfate consanguineum, quem Deus in mari & terra grandi potentia roborauit.

Verum quia idem archiepiscopus inter alia nobis exposuit, & verisimile creditur multum expedire honori, statui, & saluti præfatorum Reginae & suorum subditorum, quod ipsa haberet consortem de occidentalibus partibus genere illustrem, strenuum, ac magnanimum & potentem,

Admonitus vt copias cum facinis auerget.

Al. Principes ad id fœdus solliciti a. Pag. 89. b. Ibid. c. Pag. 95. d. Pag. 85. e. Pag. 86. f. Ead. pag.

g. Pag. 94. h. Pag. 96. i. Pag. 95.

k. Super. pag. 88. m. Pag. 89.

n. Pag. 87.

o. Pag. 89.

p. Pag. 95.

q. Pag. 89.

r. Pag. 200.

s. An. 2. ep. 76.

a. Te. 101.

b. Ib. pag. 75.

c. Ibid.

Quæ tenentur in ma ab ip.

Armenia euallata Mahometanis.

d. Pag. 4.

Ad Philippum Tarentinum de eo litera.

Qui principes ad ferendam opem excitati.

De Principe Latino no thoro iungendo Reginae Armeniæ actum.

tem, aliasque aptum ad recuperationem, defensionem, & regimen sui regni, & hoc merito credimus (si talis reperiri valeat) plurimum expedire; diuersis magnatibus & partibus mentaliter perlustratis, occurrit nobis dilectus filius nobilis vir Otho dux de Brunfuich, de genere imperiali Othonum de Saxonia confanguineus dilecti filij nobilis viri Ioannis marchionis Montisferrati, cuius guerras strenue gessit & gerit, & etiam, confanguineus regalium Cypri, cuius Othonis frater habet in consortem matrem claræ memoriæ Petri Regis Cypri; a quibus regalibus & fratre propter viciniam vtilia posset subsidia obtinere: qui quidem Otho multum prouidus & magnificus, aliasque virtuosus fama celebri reputatur. Et licet non sit potens de se ipso, tamen cum sua prudentia & sollicitudine, si ad hoc vellet intendere, posset congregare subsidia diuersarum * super quo sibi nuper fecimus scribi, & dictus archiepiscopus vult transire per eum & eius exquirere voluntatem, quam & alias eius condiciones poterit indagare, tibi que referre: tuque super hoc poteris cogitare, & de ipso vel alio meliori præfata Regiæ tuum salubre consilium destinare. Dat. Auin. xi. kal. february anno 11. Nuphisse postea Othone Brunfuicem non Armenæ, sed Neapolitanæ Regiæ, visuri sumus: quam etiam rogauit a, vt ad paranda laboranti Armeniæ auxilia incumberet: tum Andream Contarenum Venetorum ducem rogauit b, vt classem pro Turcis Armenia propulsandis adornaret: inque eiusdem belli Armenij aduersus Turcas societatem adducere studuit Dominicum e Campofregoso c, ac Raimundum Berengarium Rhodiorum equitum magistrum. Præterea Mariam Armeniæ Reginam d est adhortatus, vt Armenos in Christi hostes confirmaret: auxilijs comparandis iam se dedisse operam, ac posthac maximam daturum. Impellendi etiam in Armenorum opem erant Cyprij: sed tristis & inopinatus casus bello atrocissimo Cyprijs ac Venetis fœderatosque inter & Genuenses faces iniecit.

31 Successerat in Cyprio Petro Regi strenuissimo infidelium domitori, quo duce Christiana res instaurari in Asia potuerat, Petrus filius, siue Petrinus ob atatis imbecillitatem appellatus, cui paternum sceptrum imbellibus manibus suscipienti, Pontifex stimulus pius addidit e, vt virtutibus ætatem superare niteretur, fidemque amplificare, domare schismaticos, impios contunderi, ac venerari ecclesiam studeret: *Excellentiam, inquit, tuam rogamus, & paterna charitate monemus, ac exhortamur in Domino, quatenus in Deum, per quem Reges regnant, & regium solium stabilitur; sine quo omnia caduca & instabilia reperiantur & varia, & subito dilabuntur & decidunt, erigas tuam spem, eiusque mandata custodias, tuamque iuuentutem, vitam, & mores ita honestis rationibus & disciplinis instituas atque regas, vt obtinere nomen & decus regium merito comproberis, fidemque catholicam, qua omnium aliarum virtutum est primum & stabile fundamentum, in tuo regno conseruare & augere; infideles quoque ac schismaticos comprimere, prælatos ecclesiasticasque personas, ecclesias & monasteria, earumque libertates manutene, conseruare, protegere, atque tueri, & ampliare totis viribus inuitaris; iustitiam, sine qua Reges non differunt a tyrannis, constanter & summo opere colere, pacem & tranquillitatem atque concordiam summis studijs procurare conerts. Et quia iuuenilis ætas, in qua*

regia tua celsitudo consistit, maxime indiget prudentum consilijs dirigi, age fili charissime, vt honorum & prudentum consilijs acquiescas: & sic cetera, vt speramus, laudabiliter exequaris, quod sub tuo regimine regnum ipsum honoris & commodorum continuo suscipiat incrementa, & sancta Romana ecclesia mater tua de tuis successibus singulariter collatetur, &c. Dat. Auin. id. iunij anno 11. Exacuit etiam Gregorius alijs literis Reginam Eleonoram, vt conformandis filij moribus vacaret.

Dum regiæ illius inunctionis pompa ornabatur, vetus ac funesta inter Venetorum & Genuensium in Cyprio commorantium prætores, vulgo baiulos vocant, exarsit a emulatio de superioris honoris loco: quæ controuersia ad Venetorum gratiam direpta. Deinde Genuenses solemni conuiuio accumbentes, ira & vino calentes procacia verba laxarunt in Venetos, ac die altero, reconditis sub vestibus sicis, ad epulas regias accessere. Patefacta re, vocantur in crimen conspirationis in Regem, ac velut in flagranti scelere deprehensi, octo numero e turri regia in præcipitum acti. Perperam sane id actum, nulla scilicet de ijs habita quæstione, cum ad deturbandos tantum superiore loco æmulos infanum, facinus illos aggressos coniectura non abesset: tum magno crudelitatis exemplo aliorum Genuensium infonitium cædes editæ. Perlata re in occidentem, versa omnis Genuensium ad vindictam cogitatio: atque ita ex paucorum mercatorum infanientium iurgijs bellum ingens conflatum, quo Christianorum pars mutuis gladijs cædenda erat, alia Turcarum sæuitiæ exponenda, & dissoluta omnia superiora de contundenda. Turcica tyrannide suscepta consilia a Christi vicario. Qui eam ob causam ingenti dolore affectus apostolica studia ad molliendas Genuensium iras conuertit, hisque literis, vt Christi causam suæ præferret, sollicitauit b.

Dilecto filio nobili viro Dominico de Campofregoso duci, ac consilio antianorum & communitatis Ianuensis.

Fidedigna, sed amara nimis, quorundam relatio ad nostrum perduxit auditum, quod hostis humani generis, suscitator indefinens scandalorum inter vos & Cyprienses (quorum & nonnullorum vltimarum fidelium vna vobiscum confederationem aduersus impios Turcos sacre fidei inimicos, persequentes plus solito Christianos, tractari & fieri per apostolicas literas nuper vobis & eis suafimus) grande scandalum suscitauit: propter quod adeo prouocati dicimini quod disponitis certas armare galeas, & guerram facere Cypriensibus prælibatis. Nos igitur aduertentes, quod guerra ipsa est nimium periculosa vobis & eisdem Cypriensibus, alijsque Christianicis, maxime isto tempore, quo iisdem Turci contra Christianos eosdem suas vires extendunt, & proh dolor! dilatant potentiam, quodque ambaxiatores eorundem Cypriensium, vt fertur, iam fuerant Venetijs ad sedem Apostolicam profecturi, & quod forsitan talia portant, quod de eis poteritis cõtentari; ac intendentes inter vos & Cyprienses præfatos concordiam procurare, prudentiam vestram rogamus & hortamur attentius, vobis sano consilio suadentes, quatenus mature considerantes præmissa, & quod sicut cortina cortinam trahit, sic scandalum scandala generat & bellum bella producit, ex quibus vtræque partes nimium patiuntur; ab omni nouitate Cypriensibus

Propositus Otho Brunfuicensis.

Rogatus, vt exercitum cogere transportandum in Armeniam. * nationum

Hand pag.

Hand pag. 1. 2. de bel. Veneto.

Hand pag.

Hand pag. 1. 2. de bel. Veneto.

Cyprius Revadescens ad vires excitate. 1. 2. de bel. Veneto. pag. 269. Tradita illi præcepit.

a Folietis l. 8. Bizar. l. 2. de bel. Veneto. In regia celebrata Genuenses & Veneti dissident. Genuenses læsæ maiestatis rei acti præcipites de turri.

Alij infonitium trucidati.

Ex paucorum mercatorum iurgijs bellum æroxenatum.

b To. 2. ep. 104.

Genienses classis instruunt in Cypria

Monii de placanda ira.

bus inferenda præfatis velleis penitus abstinere. *Dat. Anni. vi. kal. ianuarij anno 11.* Adhibiti sunt a Gregorio a Thomas patriarcha Gradenfis ac Bartholomæus archiepiscopus Genuensis, vt ducis ac senatus exasperatos animos delinirent, atque arma in Turcas, a quibus maiora tum ijs tum cæteris fidelibus imminabant discrimina, traducerent; sed hæc omnia ad irritum cecidere, vti suo loco lugebimus. Nunc de pontificio in traducendis ad Christum infidelibus, conuertendis schismaticis, hæreticis abolendis nonnulla afferamus.

32 *Data est provincia Franciscæ e Podio Minoritarum in Tartaria Aquilonari vicario b, vt duodecim viros religiosos ad barbaros euangelij lucē collustrandos duceret mitteretue; concessa ad Ludouici Regis Vngarię preces facultas Bosnię vicario c, vt in Bosnia, Rascia, & Basarat plura religiosa domicilia pro amplificanda fide statueret: Quod, inquit, in eisdem, Bosnię scilicet Rasciæ ac Basarat, & alijs partibus eis vicinis multi schismatici & hæretici commorantur; & quod ibidem conuertendorum messis est multa, operarij veropausi. Præterea, flagitante eodem Rege, religiosa illius familia præfecti, quos ministros vocant, encyclicis literis sunt excitati d, vt sodalibus, quos pius ardor ad laborem commoueret, eo proficisci permitterent; cum, licet plures in dies hæretici & schismatici errores damnarent, maior tamen multitudo fidem susceptura esset, si præconum euangelij maior numerus in id incumberet. In Hallicia, cum episcopus schismate infectus esset, Andreæ episcopo Cerethenfis, catholicorum illius provincię cura est demandata e. Resloruit fides orthodoxa in Moldauia, cuius princeps Lasco ad Romanæ ecclesię obsequium redijt; quem Gregorius ad propagandam in principatu pietatem est adhortatus f.*

Dilecto filio nobili viro Laskoni duci Moldauiensi salutem, &c.

Litteras tuæ nobilitatis gratanter recepimus, ad quatum contenta præsentibus respondemus, quod sicut de tua conuersione ad catholicam fidem & obedientiam sacrosanctæ Romanæ ecclesię matris & magistræ cunctorum fidelium, & tua bona perseverantia in Domino gratulamur, ita de tuæ vxoris, quæ in prioribus erroribus permanet, pertinacia condolemus; sperantesque quod tu salutaribus et sedulis monitis, tuæque præclaræ, ac sinceræ fidelitatis exemplis ad præfatum fidem et obedientiam conuertaseandem, te non intendimus cogere ad eam quocunque tempore dimittendum; sed caute caueas, ne propter mutuam cohabitationem ipsius vxoris ab ea quomodolibet seducaris, et a tuis sanctis proposito et professione, quam fecisti dictæ ecclesię, retraharis (quod absit) sed in eis semper proficias ad tuæ salutem animæ, et exemplum inuitabile aliorum. *Dat. Anni. vii. kal. february anno secundo.*

33 Per idem tempus suborta sunt plures hæreses, atque infernæ potestates ad oppugnandam ecclesiam habenas furoris effudisse visa sunt; in Germania in primis proflittere scelesti homines, qui instituta a Christo sacramenta negarent, quos a fidei censore ordinis Prædicatorum comprimi iussit Gregorius g: *Cum, inquit, sicut accepimus, pestis illorum hæreticorum negantium ecclesiastica sacramenta, qui appellantur Flagellatores, in nonnullis Alamannia partibus, procurante humani generis inimico, dicatur exorta, &c.* Cum etiam plu-

ribus libris aureo sicte pietatis calice babylonica venena simplicibus propinarètur, Pontifex causarum fidei cognitoribus, coacto doctorum cœtu, excuti exurique huiusmodi libris iussit a, obiectisque grauissimis pœnis exscribi perlegiue vetuit.

Inter cæteros impios Albertus episcopus Alberstadenfis e pastore in lupum sequissimum versus, ipsano dogmate suos inficere non perhorruit, quo libertatem humani arbitrij perimebat, asfirmabatque omnia fato inuitabili contingere: merita ac demerita tollebat: diuini Numinis et sanctorum opem vti superuacaneam tnon implorandam censebat. Vt vero insanientem ad sanitatē mentis reuocaret Gregorius, censoribus fidei partes demandauit b, vt ipsum ad damnandas publice corā populi circumfusa multitudine hæreses apostolica auctoritate adigerent: detrectanti iudicium apud subsellia pontificia intenderent, ac bimestri excurrente comparere iuberent.

Gregorius, &c. Herbordo præposito ecclesiæ S. Seueri Erfordensi Maguntina diocesis, ac Vualbero Karinger ordinis fratrum Prædicatorum professori in nonnullis partibus Alemannia inquisitori hæreticæ prauitatis, ac Rodulfo ordinis fr. Eremitarum S. Augustini professori in sacra theologia magistris.

Non absque multa amaritudine nostri cordis fidedignis relatiuis ad nostrum peruenit auditum, quod Albertus Alberstadenfis episcopus coram multis nobilibus et alijs tam clericis quam laicis ciuitatis et diocesis suę, pastorali gubernationi non dissipationi a sede apostolica commissarum, in verba nefandissima aspersa labe prauitatis hæreticę sepius est prolapsus, asserendo inter cætera contra catholicam fidem et sanctorum patrum definitiones, quod omnia in hoc mundo ex necessitate eueniunt, et quod fata cuilibet homini vitę ac mortis necessitatem imponant; et quod non est habendum consilium nec deliberandum de aliquo, cum omnes actus hominum, etiã a libero arbitrio procedētes, noscantur ex necessitate cœlestis influentię prouenire; quodque de his idem episcopus est in illis partibus publice diffamatus: propter quę nonnulli etiam nobiles et alij de partibus illis dicto episcopo, qui literatus asseritur humana scientia potius, quam diuina sapientia eruditus, damnabiliter in hac parte credentes, et per hæc putantes tolli merita et demerita, incipiunt omittere inuocationem diuini auxiliij et sanctorum, nonnullaque alia opera pietatis, et alias in dicta fide catholica vacillare; ac alia multa et periculosa nimium scandala in dictis partibus oriuntur.

Nos igitur, ne tam lethalis morbus serpat in plurimos, et Christi fideles sua pestifera contagione commaculet, sed iam ortus penitus extirpetur, volentes (prout ad nostrum spectat officium) super his de opportuno remedio providere; discretioni vestrę per apost. scripta mandamus, quatenus si vocatis dicto episcopo, et alijs, qui fuerunt euocandi, inueneritis ita esse, seu eundem episcopum fore de prædictis publice diffamatum, ipsi episcopo ex parte nostra in virtute sanctę obedientię & sub excommunicationis et suspensionis ab administratione spiritualium et temporalium pœnis, quas eo ipso incurrat, nisi fecerit quę præceperitis sibi, districtè mandantes, quod in præsentia vestra ac cleri et populi dic-

Missi a Pont. in renuncij ad sopien. dum bel. lum. aEad. pag.

Minoritæ ad euangeliū propagandū exhibiti. bAn. 2. ep. cur. pag. 37.

c To. 2. ep. fecr. pag. 35.

dib. pag. 36

eAn. 2. ep. cur. pag. 30. Moldau. schisma. ejurat. f To. 2. ep. fecr. pag. 8

g Gratulatio ad Lasconem ducem Moldauię.

hEad. 2. ep. fecr. pag. 1. Flagellatores sacramenta negant.

Libri hæretic. extir. ri iussit.

aAn. 2. ep. cur. pag. 1. Albertus episc. Alberstaden. hæretic. cha.

bEad. 2. ep. cur. pag. 11.

Farum in ducbar.

Tollebar liberum. arbitrij.

Et merita & demerita.

Statum ciuitatis et diocesis, ad hoc specialiter congregandorum, errore et temeritate huiusmodi veraciter et humiliter recognoscens, prædicta temere prolata per eum publice reuocare, retractare, et detestari ac eiurare procuret, dicendo et asserendo, quod talia credere et assertiue dicere hæreticum est, et a præfata fide catholica alienum, confecto exinde publico instrumento: et si hoc infra certum preceptorium terminum cõpetentem, quem ad id sibi duxeritis statuendũ, non fecerit, ipsum ex parte nostra citetis, quod infra duorum mensium spatium, a die citationis huiusmodi computandum, conspectui nostro personaliter se præsentet, super his et alijs nostris pariturus mandatis, ac pœnam et pœnitentiam debitas subiturus, ac super præmissis staturus, et recepturus quod iustitia suadebit. Et nihilominus, siue idem episcopus præmissa assertionem et verba reuocauerit, retractauerit, et abiurauerit publice, vt præfertur, siue non, vos & quilibet vestrum per vos vel alium seu alios ea publice prædicetis, & asseratis fore hæretica & a sancta Romana ecclesia matre & magistra cunctorum fidelium reprobata: tuque filii, inquisitor, & alij inquisitores hæreticę prauitatis contra omnes & singulos huiusmodi hæresis labe resperfos, prout ad vestrum spectat officium, procedatis, &c. *Dat. Auin. id. martij anno secundo.*

34. Contaminabant etiam Germaniam Begardi ac Beghini multis erroribus: in quos cum iam ante Vrbanus V. Carolum Imperatorem excitasset, vt imperiali auctoritate censors fidei in obeundo munere fulcirit, ijque in Magdeburgensi & Bremensi prouincijs iudiciorum ordinem in hosce hæreticos instituisent; mox impij ad declinandam seueritatẽ in prouincijs quas Rhenus alluit, tum Hollandiam, Brabantiam, ac ducatum Stetinensem, vbi altiores impietas radices fixerat, auolarunt. Ad quos reuocandos in viam salutis, perdendosue, ne ceteros subornarent, Carolus Imperatorem sollicitauit Gregorius, vt principes ac magistratus causarum fidei cognitoribus auxilio non desesse iuberet a. Encyclicis quoque literis apostolicis b vniuersi archiepiscopi & episcopi, principes, proceres, vrbiumque magistratus Germanię, Polonię, Silesię tuendę fidei studio inflammati ad Begardos abolendos: cum etiam in finitimis Vngarię prouincijs plures impij, abiecto Christi cultu, ad Mahumeticam superstitionem desciscerent; atque alij, qui ab ea ad Christianorum castra transfugerant, postquam baptismo fuissent initiati, ad pristinam impietatem relaberentur, Gregorius tantum flagitium repressurus Prædicatoribus & Minoritis, quibus de fidei causis cognoscendi munus erat iniunctum, dedit imperia c, vt in hos eodem pœnę genere atque in hæreticos animaduernerent.

In Vvaldenses etiam, qui Allobrogum, Prouincię, ac Delphinatus fines inquinabant, statuit Pontifex ecclesiastica tribunalia, vt eam pestem, quę excisa sæpius iterum germinabat, aboleret: ac tum præfules d, vt Petrum archiepiscopum Ebredunensem & episcopum Valentinum, tum Delphinatus Viennensis præfectum e atque Amedeum comitem Sabaudię f permouit vt sua auctoritate ac pœntia fidei censors abolendę illi pesti vacaturos communirent.

35. Tolosę similiter, in qua vrbe olim Albigensium colluuiem diu hæsisse vidimus, hæreseonouarum spargebantur semina, iamque plures religiosos & seculares scientiæ audiores inter se

ad periculosas cõcertationes curiosa temeritas cõmiserat, in quibus plura aduersus fidei veritatem nonnulli effutierunt: cui nascenti malo adhibitus remediũ Gregorius, Tolosano archiepiscopo atq; Hugoni ordinis Prædicatorum fidei censori partes dedit a, vt in eos, qui Tolosę disputando concionandoue aliquem contra fidem catholicam errorem disseminarent, ecclesiasticam seueritatem distingerent.

Gregorius, &c. venerabili fratri. archiepiscopo Tolosano, & dilecto filio Hugoni de Verduno ordinis fratrum Prædicatorum professori magistro in theologia, inquisitori hæreticę prauitatis in partibus illis auctoritate apostolica deputato.

Nuper displicenter accepimus, quod in ciuitate Tolosana, nonnullę personę ecclesiasticę seculares & etiam regulares, plura sapere, quam oportet, contra doctrinam apostoli temere appetentes, in suis prædicationibus, disputationibus, responsionibus, determinationibus, ac lecturis, nonnulla erronea et fidei orthodoxę contraria prædicare, docere, tenere, et asserere non verentur in animarum suarum periculum, Christi fidelium perniciosum exemplum, et scandalum plurimorum. Nos igitur, prout ex debito tenemur pastoralis officij, tam circa correctionem excessuum huiusmodi, ne sanguis prædicatorum de nostris manibus requiratur, quam circa suarum salutem animarum providere salubriter cupientes, ac sperantes id posse per vestrę diligentię studium feliciter diuina suffragante gratia prouenire; discretioni vestrę per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus omnes et singulos seculares et etiam religiosos, qui Tolosę errorem aliquem cõtrarium fidei orthodoxę prædicauerunt, aut in futurum prædicabunt, vel docuerunt seu tulerunt aut asseruerunt, vel in futurum hoc facient in suis disputationibus, responsionibus, determinationibus, aut lecturis, auctoritate apostolica, prout iustum fuerit, corrigatis, puniatis, et ipsos huiusmodi eorum errores reuocare compellatis. *Dat. Auin. xv. kal. decembris anno secundo.* Dum floruit pietate Gallia, Reges pontificia imperia in hæreticos sua auctoritate armarunt: quibus sane parata est ingens glorię messis, si in excindendis hæreticis Christianissimi nomen implere velint.

In Aragonia sparsi erant apud imperitum, vulgus plures libri varijs erroribus inquinatissimi Raimundi Lulli Balearis nomine inscripti, siue ij ab eo cõpositi, siue ab alijs vt tutius sub splendido nomine venena funderent confecti. De quibus cũ Nicolaus Eymericus fidei censor ad sedẽ Apostolicam retulisset, Gregorius archiepiscopo Terraconensi dedit imperia b, vt eos libros diligenter conquireret, atque vna cum theologis doctrinam ijs contentam in examen adduceret; ac si aliquibus scædatis erroribus comperiret, flammis abolendos curaret: Nuper, inquit, dilecto filio Nicolao Emerici ordinis fratrum Prædicatorum professore magistro in theologia in partibus Aragonia inquisitore hæreticę prauitatis nobis referente percepimus, quod in partibus illis nonnulli laici quamplures libros habent in vulgari per Raimundum Lullum ciuem Maioricensem compositos, in quibus (vt idem inquisitor videtur asserere) errores quamplurimi in fide continentur. Nos igitur in præmissis, prout ex debito tenemur pastoralis officij, providere volentes, fraternitati tuę, de qua in his & alijs specialẽ in Domino fiduciam obtinimus, per apostolica scripta committimus & mandamus, qua-

Publice hæresim eiurare iussus.

Exercicia censura in Beghardos.

To. 2. ep. sec. pag. 1. An. 2. ep. cur. pag. 2. Nonnulli ad Mahumeticam metusum deficiunt.

Pœna in hos statur.

Vvaldenses reprimi iussu.

To. 2. ep. sec. pag. 129. Ad. pag. pag. 128.

Nova hæresis Tolosę disseminata.

An. 2. ep. cur. pag. 169.

Animaduerti iubet Pont. in sectarios.

Raymundi Lulli libri vt perstiteri accusati.

Hod. an. 2. ep. cur. pag. 131. ext. etiam in append. di. rest. in. quist. pag. 85.

Fuisti iustifi.

¶ To. 4. ep. fecer. pag. 201. ext. etiam in append. dicitur. in qui. fr. pag. 86. b. Emeric. 2. p. dicitur. g. 9. S. vlt. Eius doctrina a sectarijs aequata euangelio Fororum pertinet & error.

¶ Pegna comment. 51. in q. 26.

Lis de Raimundo Lullo est sub iudice de Bellarm. de script. eccl. cap. de Raim. Lul. Adulterina opera illi falso adscripta. e. V. vading. 20. 3. ann. Minor. an. Chr. 1315 a. 14.

f. Diract. 2. p. 9. 10. & 27. & Pegna in ead. & obijerit. com. 42. Exulta. eius volumina.

genus huiusmodi libros, per quoscumque habeantur seu detineantur, tibi facias exhiberi; et si per tuam ac dicti inquisitoris, & aliorum magistrorum in theologica facultate & iurisperitorum (quos propterea coram te euoces) repereris, quod praesati libri errores in fide continent, eosdem libros comburas, & comburi facias atque mandes. Dat. apud Pantemorgia Auinionensis diocesis non. iunij anno secundo. Perfunctus imposito sibi munere Emericus Dertusensis episcopi notario coeredidit librum Raimundi Lulli, erroribus scatentem, Catalano idiomate conscriptum; quem postea Gregorius 111. kal. octob. pontificatus anno 11, transmitti ad sedem Apostolicam iussit a. Damnatam autem ab eodem Pontifice illius doctrinam testatur idem Emericus qui inter caetera Lullistarum deliria, hoc insigne affert b: *Quod doctrina veteris testamenti attribuitur Deo Patri, doctrina noui testamenti Deo Filio, sed doctrina Raimundi Lulli Deo Spiritu sancto.* Quam doctrinam aiebant sectarij non humana industria, sed diuini Spiritus solo afflatu excurrente quinquaginta vel sexaginta horarum spatio comparandam.

Cum vero eam Gregorius damnasset, tantum abest, vt Lullista ab erroribus resipuerint, vt caeteris hunc adieoisse referat Emericus: *Quod Dominus Gregorius Papa XI. qui doctrinam Raimundi Lulli in viginti eius voluminibus contentam vt haereticalem inducentis articulis Auinione in consistorio condemnauit, totamque generaliter vt suspectam vehementer de haeresi cunctis fidelibus interdixit; sacrum collegium, quod consensit; Cardinalis Hostiensis, qui commissarius in illa causa fuit; magistri in theologia ultra viginti qui ad condemnationem praedictam consilium praestiterunt; isti doctrinam istam non intellexerunt, decepti sunt, & turpiter errauerunt.* Recensentur a Pegna c. viginti Raimundi Lulli libri vt haeresibus aspersi damnati; extatque in appendice directorij inquisitionis diploma Gregorij, quo Raimundi Lulli opera damnantur, consignatum pontificatus anno VI. Sed haec Lullista conficta ab Emerico vel subrepticium esse diploma contendunt. At virum grauem, egregie de religione catholica meritum, nullius utilitatis illecebra, pellicum id facinus perfrecta fronte ausum, vix credi potest, cum facillime coargui mendacij potuisset. An vero erratum sit in discernendis genuinis Raimundi Lulli libris, excerptisque ex ijs sententij errores continentibus, no liquet; deque illius doctrina varij varia sentiant d, lique mota apud subscilla pontificia anno MDLXXXIII, adhuc est sub iudice. Adscripta porro fuisse Raimundo Lullo seniori adulterina opera, veluti De alchimia & Ide mercurijs, & testamentum nouissimum, a recentiori auctore post Lulli obitum edita, demonstrat Lucas Vyadingus e. Attributi etia seruntur ab aliquibus Raimundo Lullo libri pestiferi de inuocatione demonum alterius Raimundi dicti de Terraga neophyti ordinis Praedicatorum, cui sacrae familiae, abiecto Iudaismo, sed alijs erroribus foedissimis non depositis, se adixerat. Enumerantur ij a Nicolao Emerico in suo directorio f, qui legentibus horrorem pariunt, ac fere in eo versantur, vt cultum demonibus venerationemque conciliare moliantur; Deoque ac sanctis odium conflet; cuius deliria blasphemia silentio potius, quam memoriae posteriorum tradenda. Is vero iudicio impietatis dum vixit postulatus, vel sponte vel metu eam euomuit, damnauitque, in carceribus vero fidei censorum:

extinctus plures libros haeresibus contaminatissimos reliquit, quos Pontifex a Tarraconensi archiepiscopo & Nicolao Emerico ignibus exuri iussit. a Irreperant etiam in insula Corsica plures haeretici pietatisque splendorem obfcurare moliebantur; cuius restituendi sollicitus Pontifex, Petro episcopo Maranensi prouinciam dedit b, vt ad tutandam religionem, inuestigandosque impios incumberet.

36 In insula Siciliae pietatis speciem circumuenti simplices ossa putrida cineresque inanes Fraterculorum venerabantur, quasi sanctorum cultus ijs ab sede Apostolica decreta fuisse. Iniecerat fraudi occasionem eiusmodi hominum hypocrisis, cuius aureo velamine scelera texerant. Abolenda itaque profana illius superstitionis studio permotus Pontifex omnibus praesulibus munus imposuit c, vt populos ab ea, intentato anathemate, detererent.

Venerabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis, aliisque ecclesiarum praelatis, in insula Siciliae constitutis, ad quos praesentes peruenerint, salutem, &c.

Molesta significatio ad nostrum perduxit auditum, quod in nonnullis ciuitatibus, castris, villis, & alijs locis insulae Siciliae vobis ordinario iure subiectis, quidam diabolica fraude decepti, ossa & cineres quorundam de Fraterculorum, Dulciorum, & de paupere vita scetis per sedem Apostolicam reprobatis (qui dum viuere, vt simplices sub specie recti deciperent, ipsis simplicibus se viros poenitentiae ostendebant) ac si cineres et ossa huiusmodi essent reliquiae ascriptorum sanctorum catalogo, temeritate propria colere, & ecclesias seu capellas in talium honorem erigere, & erectas cum luminarijs in anniaesarijs obituam eorundem caeteruatim annis praesumunt singulis visitare. Cumque praemissa, quae absque auctoritate Romanae ecclesiae fieri a sacris canonibus prohibentur, nullatenus debeant tolerari, discretioni vestrae per apostolica scripta mandamus, quatenus in vestris ciuitatibus & diocesis praedicta vel similia per quascumque personas de caetero attentari districtius inhibere curetis, contraditores (cuiuscumque status, ordinis, sexus, vel conditionis existant) auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Dat. apud Villamnouam Auinionen. diocesis 11. id. septembris anno secundo.

Postremo addimus Gregorium ad instaurandam religiosorum ordinum disciplinam incubuisse, vt testantur apostolicae literae, quibus Praedicatorum, Minoritas, Carmelitas, & Cistercienses, eam ob causam ad solemnes conuentus congregatos diligentem rei operam dare iussit. a

ANno humanae salutis millesimo trecen-
tesimo septuagesimo tertio indictione
vndecima potiti ingentibus victorijs Turcae, atque Epiro et Macedonia in suam tyrannidem maiori ex parte redactis, dum occidentales principes, sprete Christi gloria ac fide, suis augendis

a An. 2. ep. cur. pag. 191. Excursus Corsica haeretici iulli. b Ibid. pag. 191. Fraticelli suos obtrudunt vt sancti

c Ib. pag. 95.

Repressi eorum merita.

d Ead. anni. ep. cur. pag. 39. 201. 202. & 204.

rebus student, extremi exitij terrorem orientali imperio ac schismaticis tristem seruitutem inferebant: cum Ioannes Palæologus Græcorum Imperator tantis percussus barbarorum progressibus, amplissimos oratores ad sedem Apostolicam, atque occidentales Reges misit, ut ipsos ad defendendum orientem incenderet. Functus est ea legatione Ioannes Lascaris veterum Imperatorum Lascarorum stirpe oriundus, qui expositis Gregorio rerum Græcarum ruinis, ad Reges Christianos profecturus, ut ipsos ad reprimendos infideles excitaret, Carolo Francorum Regi a ac Ludouico duci Borbonij b apud ipsum gratia et auctoritate florentissimo, Ioannæ Regina Siciliæ c, Philippo principi Tarentino Imperatori Constantinopolitano d, Dominico e Campofregoso duci Genuensium e, Raimundo Berengario Rhodiorum equitum magistro f, Ludouico Regi Vngariæ g, Carolo e Dyrrachio Dalmatiæ et Croatia duci h commendatus est: utque Turcæ facilius edomari possent, sumpta sunt consilia: instruendæ classis duodecim triremium, quæ in Hellesponto atque Ægæo mari barbaros traiectu ex Asia in Europam arcerent. Quibus constitutis Pontifex de nauata a se pro fulciendo labante orientali imperio Ioannem Palæologum certiorum fecit: illiusque infelicem sortem miseratus, cum nominis Christiani hostes, Constantinopoli et Thessalonica exceptis, reliquas pene imperij terras suæ subiecissent seruituti, aut excursionibus infestas redderent, admonuit plerisque eam opinionem infixam, iustas a diuino Numine de schismaticis pœnas exigi, qui toties ad conjunctionem Romanæ ecclesiæ allecti obduruissent in pertinaciâ: se vero maiori alacritate ad comparanda auxilia incitatum iri, quo ipsos ad orthodoxam fidem reuocandos singulari amore complecteretur; utque imperiale in id studium interponeret, ipsum est adhortatus l.

Gregorius, &c. charissimo in Christo filio Ioanni Palæologo Imperatori Græcorum illustri salutem, &c.

2. Cum prægrandi amaritudine nostræ mentis relationibus continuatis audimus, quod impij Turci hostes sanctissimi Christiani nominis, specialesque tui culminis persecutores, & destructores tui imperij contra Christianos assiduis successibus prosperantur; propter quod ciuitates Constantinopolitana & Thessalonicensis, & alia terræ, quas possides de præsentibus, quasi ab eisdem Turchis * inclusiue in magno dicuntur periculo remanere: ideoque catholicis, qui in illis sunt partibus, & etiam Græcorum seu Romanæ populis, licet a sancta catholica & apostolica ecclesia, ex antiquo schismate separatis (spe tamen concepta, quod ad onile Domini & vnitatem sanctæ sedis Apostolicæ reuertantur) paterno compatiens affectu, ad resistendum dictis Turcis & defendendum terras vltimarinas, quas idem possident Christiani, certam vnionem galearum, de qua tuæ celsitudini alias scripsimus, & alia remedia pro nunc possibilia, donec (ut speramus) sedatis bellis occidentalibus meliora adhiberi poterunt, solcite procuramus, ut per ea Turchis resistant eisdem, ac ceteris & populi tui imperij, relicto damnabili schismate; propter quod (ut communis est opinio) ipsi quasi ad nihilum sunt redacti; & inimici Christi, videlicet Saraceni & Turchi, præualuerunt & præualere non cessant assidue contra eos, ad vnitatem dictæ ecclesiæ de-

notis mentibus vnanimiter reuertantur: & si tu & ipsi velitis vere & pure ad hoc intendere, & inciperetis dare operam efficacem, nos ac principes occidentis circa defensionem dictorum populorum Romanæ esse indubie promptiores. Et quia tu ac clerus & populus dicti tui imperij, si ad hoc disponatis intendere, essetis forsitan contenti, per personas vestræ nationis super hoc inchoare tractatum; nos contentemur, quod dilecti filij nobiles viri Ioannes Lascari, Caloseros miles, & Demetrius Chidonij de Constantinopoli nobis noti, scientes Græcam & Latinam linguas (viri utiq; fideles, circumspiciti, & literati) existerent tractatores: super quibus velis nobis quod tua celsitudo & ipsi clerus intendat, tuis & ipsorum literis respondere. *Dat. apud Pontemorgia Aunionensis diocesis 1. kal. iulij. anno. LII.*

3. Obtritis Græcis, ac Rascijs vastatis, et Bulgaris magnis cladibus affectis, Turcæ Amurate principe circumferre latius victorias, in catholicorum terras penetrare, sibiq; Vngariam subijcere sunt meditati: sed cum suam potetiam Ludouici Regis, qui recenter Poloniam alijs regnis adiunxerat, viribus imparem esse metuerent, Tartaros quos olim Vngariam non tam sibi subiecisse, quam redegisse in solitudinem vidimus, ac deinde pluribus prælijs contusos, in toto armorum fœdere concitare tentarunt. Quibus acceptis Ludouicus Rex ad infideles propulsandos, si victricia Vngariæ signa inferrent, se intravit a: misitque ad sedem Apostolicam oratoribus, Gregorium rogauit b, ut ad fideles pio ardore ad tuendam religionem accendendos sacrum in barbaros bellum, propositis indulgentiarum præmijs regiam castrafecuturis, indiceret. Cuius votis assensit Christi vicarius, ac Strigoniensi & Colocensi in Vngaria, Gnesnensi in Polonia, Iadrensi, Spalateni, & Ragusino in Dalmatia archiepiscopis, eorumque suffraganeis episcopis prouinciam dedit, ut Vngaros ad arma in Turcas expedienda inflammarent, crucisque symbolo insignirent: tum preces inter sacra mysteria fundendas a sacerdotibus pro diuino auxilio conciliando instituit.

Gregorius, &c. archiepiscopo Strigoniensi eiusque suffraganeis.

Dudum multorum fidedignorum literis atque relatibus amare didicimus, & nuper charissimus in Christo filius noster Ludouicus Rex Vngariæ illustris per dilectos filios Vvratistlaum. Catonis præpositum ecclesiæ Transiluanæ decretorum doctorem, & nobilem virum Nicolaum comitem de Vung ambaxiatores suos nobis significare curauit, quod infideles impij, Turchi vocati, crudelissimi hostes nominis Christiani, & illius persecutores assidui, plus cæteris infidelibus catholicam fidem & ipsius cultores persequi, & delere (quod absit) animosis conatibus molientes, a non longis temporibus, præsertim a vigineti mensibus citra, amplas terras imperiorum Romanæ & Bulgaricæ, & regnum Rasciæ aliasque partes profitentium nomen Christi, quamuis schismaticorum continuatis hostilitatibus inuasferunt, occuparunt, & immaniter destruxerunt; & contra incolas terrarum & partium earundem magnas victorias habuerunt, eisdem incolis aut crudeliter trucidatis, aut in miserabilem captiuitatem abductis, aut alias retentis sub iugo infelicissimæ seruitutis, nonnullis eorum abnegantibus, proh dolor! nomen Christi: quodque ex his iidem Turchi in tantam ascenderunt superbiam,

Solicitati Græci, vt veterem pertinaciâ exuant.

Turcæ Vngariam terrent.

Concitate Tartaros.

a Ib. pag. 42.

b An 3. ep. cit. pag. 30.

Indicta in eos sacra expeditio.

Bulgaria Rasciæq; euatitæ a Turcis.

Imperato
ris Con
stantinop.
ad Pont.
legatio.

To. 3. ep.
secr. pag.
6.
Ead. pag.
1. Ib. pag.
59.
Ibid. pag.
1. pag. 61.
1. pag. 58.
1. pag. 62.
1. pag. 76.

Gregorij
responsu.

End. to. 3.
ep. secr.
pag. 8.

Eisdem
literæ.

Inclusiue
infelix
Græciæ
status.

De classe
compara
tationum.

Vngaria
obiecta
discrimin
si.

Ludouic⁹
ad infide
les propul
sandos se
accingit.

blam, quod prædictum regnum Rascie & alias partes Christianorum præsumperunt amplius inuadere ac præsumunt; & ad suæ elationis momentum & robur, vt probabiliter præsumitur, sese cum Tararis vicinis regno Vngariæ ad inuadendum ipsum regnum, vtique gloriosum, in quo fides catholica præcipua nolligitur deuotione vigere, impietatis funiculis colligantur; propter quæ Rex ipse Christianissimus princeps, & infidelium persecutor magnificus, vt nobis per eosdem ambaxiatores notificauit, intendit Deo præuio, cuius fidei causa geritur in hac parte, in persona propria & cum sua potenti militia, & etiam alia de diuersis partibus fidelium procuranda, infra annum ab instante mense maij computandum, contra eosdem Turchos & etiam Tartaros, si forte ipsi Tartari contra dictum regnum Vngariæ venire tentauerint, in Christi nomine proficisci, & ipsos persequi iuxta posse. Quare idem Rex nobis humiliter supplicauit, quatenus (vt incolæ dicti Vngariæ & Poloniæ & Dalmatiæ regnorum suorum, & aliarum suarum terrarum, & alij qui cum ipso ibunt eo lætiores & promptiores ad dictorum infidelium exterminium proficiscantur, quo maiora præmia, spiritualia videlicet, exinde se sperauerint adipisci) in dictis suis regnis & terris & alijs partibus, de quibus nobis videretur expediens, verbum crucis prædicari, & venerabile signum eius quibusuis fidelibus quarumcumque partium illud suscipere deuote volentibus concedi, ipsorumque humeris imponi, de benignitate apostolica dignemur.

4 Nos igitur eiusdem Regis huiusmodi sanctum propositum dignis laudibus cõmendantes, & in eo ipsum & alios similiter proponentes, intendentes fauoribus & gratijs apostolicis cõfouere, fraternitati vestræ de fratrum nostrorum consilio per apostolica scripta committimus & mandamus, vos nihilominus obsecrantes per asperionem pretiosi sanguinis domini nostri Iesu Christi, quatenus prouide cõsiderantes, quod cum ipse Dominus fidelium suorum regimini vos velut in sollicitudinis partē assumptos præfecerit, & ad promotionem huiusmodi sancti negotij plus ceteris teneamini ex officio pastorali, tanquam præcones fideles & fortes athletæ fidei, singuli videlicet vestrum in singulis vestris ciuitatibus & diocesisibus, existentibus intra ipsa regna & terras, contra prædictos infideles blasphemos Christiani nominis per vos & alias personas ecclesiasticas seculares & regulares ordinum quorumcumque, quas ad hoc idoneas fore noueritis, euertis Christi fidelibus iuxta datam vobis & eisa Deo prudentiam proponatis publice verbum crucis, & venerabile signum eius quibusuis dictorum regnorum, & terrarum Regis eiusdem dominio subditarum, & illud suscipere deuote & cum præfato Rege ire volentibus in negotio prælibato, quos ad hoc vtilis fore credideritis, concedatis, ipsorumque humeris imponatis, et fideles eosdem, quos ad audiendum propositionem ipsam (quoties expedierit) ad loca idonea conuocare possitis; sollicitis exhortationibus et opportunis instantijs inducentes eosdem, vt suscipientes cum reuerentia dictum signum, ipsumque suis cordibus imprimentes, contra hostium prædictorum perfidiam et ad ipsorum exterminium assurgant viriliter, ac negotium ipsum feruenter assumant, et feruentiam prosecutionem [Ad pellicendos vero ad sacram expeditionem adornandam, et crucem induendam fideles datur concionatoribus auctoritas,

Quis fide
les cruce
insigniri.

vt anni vnus et quadraginta dierum indulgentias auditoribus cõferant; et pollicetur Põtifex criminu veniam ijs, qui vitæ apud sacerdotem expiatis criminibus semestri integro continuo vel interrupto sub signis Vngariæ Regis aduersus infideles meruerint: eademque prerogatiua illis proposita, qui in militum stipendia opes conferent: spondetque non eam modo crimina deletum iri, quæ apud sacerdotem confitebantur; verum ea etiam, quæ e memoria exciderint, modo vbi in mentem venerint sacerdoti exponant. Si vero e vita ante susceptam vel non confectam expeditionem eriperentur, si ea, quæ in eo bello insumpturi erant, pro cuiusque fortunis et conditione reliquerint, propositi præmij participes futuros. Tum ad cruce signatos omnibus iniurijs vindicandos, tuendaque illorum bona ipsos priuilegijs communit, suscipitque in clientelam apostolicam: ad quos defendendos archiepiscopos et episcopos incumbere, atque regiam potentiam ad coercendos inuasores implorare iubet. Demum ne fidelium elemosynæ direptioni paterent, tum etiam ad diuinum præsidium comparandum, hæc sancit.]

5 Vt autem huiusmodi sanctum negotium feliciter prosperetur, volumus, vt in singulis cathedralibus collegiatis ac parochialibus ecclesijs singuli trunci concaui ponantur tribus clauibus consignati; prima videlicet penes episcopum loci, secunda penes ecclesiæ prælatum seu rectorem aut sacerdotem, & tertia penes aliquem vitæ probatæ laicum conseruandis; vt in eis fideles ipsi, iuxta quod Dominus mentibus eorum, inspirauerit, suas elemosynas deponere in suorum remissionem peccaminum moneantur: ita tamen, quod de pecunijs in truncis ipsis existentibus idem Rex per se vel alium nisi per manus illorum, qui auctoritate apostolica ad hoc deputati sunt, seu deputabuntur, nihil expendet; & postquam receperit, nihil expendet, nisi in negotio prælibato. Porro desiderantes intense, quod huiusmodi negotium opratum fortiatum effectum, ac eiusdem Regis & aliorum Christianorum pia deuotio adiuta suffragijs circa prosecutionem dicti negotij efficacius roboretur, auctoritate presentium ordinamus, vt in singulis supradictis & alijs etiam regularibus ecclesijs dictorum regnorum & terrarum eiusdem Regis qualibet hebdomada semel certa die, pronuntianda populo, vna missa pro salute dicti Regis & sui populi, præfata prosecutione durante, solemniter celebretur; ita quod in prima de Trinitate, in secunda de cruce, & in tertia hebdomadis de beata Maria virgine, & sic deinceps, missæ huiusmodi debeant celebrari: nisi forsan id festiuitatis alicuius solemnitas impediret. Cunctis vero fidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui durante prosecutione dicti negotij pro ipsius consummatione felici deuote ad Deum preces effuderint, decem dies, videlicet singulis diebus, quibus orauerint, de iniunctis pœnitentijs misericorditer relaxamus. Cæterum volumus, memoratumque Regem hortamur, quod ipsos Turcos vsque ad strictum maris, quod est inter Constantinopolim & insulas Agiopolagi, & quod a nonnullis brachium sancti Georgij appellatur, posse suo fideliter persequatur. Vobis autem & ceteris alijs inhibemus, ne crux ipsa prædicetur nisi in dictis regnis & terris dominio præfati Regis subiectis, & personis eorum regnorum & terrarum dumtaxat humeris imponatur, præsentibus post triennium ab inceptio-

Proposit
pam mi
liciam pro
fessuris in
dulgentia

Fidelium
collatio
nes in be
li sumpt
conueni
da.

Indicta
solemnit
prece

Imperat
Vngariæ
vt Turco
ex Euro
pa eijciat

ptione prosecutionis huiusmodi negotij computandum minime valituris. *Dat. Avin. x. kal. aprilis anno III.* Antequam Strigoniensis archiepiscopus has literas divulgaret, vna cum Colocensi archiepiscopo & episcopo Quinquecentiensis iussus est a sacramento adigere Ludouicum Regem, excurrente anno ducturum exercitum, nec sacras opes in alios sumptus deriuaturum: tum data eidem archiepiscopo imperia b, vt censuris ferum Turcis aut Valachis illaturos percellerent. Sacra vero indulgentiarum pramia non tantum Regis Vngariæ subditis, verum omnibus exteris illius signa fecaturis proposita. c

6 Non enim in Vngaria modo, Polonia, Dalmatia, alijsq; regnis Ludouico. obnoxiijs cruceignatâ in Turcas expeditionem promulgandâ indixit Pontifex, verum etiam in Germania, e qua florentissima copix educendâ sperabantur, si publica inter Imperatorem ducesque Bauariæ concordia reuocaretur. Carolum iraque sollicitauit d, vt illi accommodaret animum, cum Germanicæ rei maximi interesset, Turcas comprimi.

Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto.

Licet, fili charissime, negotium contra Turcos hostes nominis Christiani, occupantes multas & magnas partes Romanix & etiam Bulgaria, quod charissimus in Christo filius noster Ludouicus Rex Vngariæ illustris eisdem Turchis vicinus tam prompta voluntate, quam urgente necessitate vult prosequi, vt nobis per suos ambaxatores notificare curauit, sit omni laude dignissimum, & non solum Apostolicæ sedis, sed principum & aliorum fidelium auxilijs pro reuerentia Dei & defensione catholicæ fidei adiunendum, & ipse Rex petierit verbum crucis non solum in suis regnis, sed etiam in Alemannia prædicari; nos tamē, considerantes dolenter, quod in dicta Alemannia sunt plurimæ principum discordiæ, inter quos tua cum dilectis filijs ducibus Bauariæ fore dignoscitur celsitudo; & quod ex huiusmodi prædicatione, durantibus ipsis discordijs, fructus modicus forsitan sequeretur in vilipendium dictæ prædicationis & concessionis eiusdem; et quod prosecutio dicti negotij non solum ad ipsam Regem, sed etiam ad imperialem magnificentiam dignoscitur pertinere; ipsam prædicationem in eadem Alemannia nondum duximus concedendam. Quare, si Altissimus tuis inspiraret præcordijs, quod ad hoc negotium pro reuerentia Dei et animæ tuæ salute velles attendere, acceptissimum nobis esset, et prædicationem crucis in nonnullis partibus in tui culminis auxilium concederemus libenter: et te alijs, quibus possemus, fauoribus apostolicis muniremus.

7 Vbi autem ad hoc nolles seu non posses intendere, deuotam serenitatem tuam rogamus et hortamur attente, quatenus prouide cogitans, quod ipsi Turchi contra Christianos, quamuis schismaticos, magnas habuerunt victorias, et amplas terras etiam occuparunt; et quod olim quidam infideles, videlicet Tartari, regnum Vngariæ inuaserunt, et ecclesias et fideles ipsius regni miserabiliter dissiparunt; et quod, si dictus Rex non munitus potentia necessaria in bello succumberet, quod Deus auertat, magnum Christianitati posset periculum euenire, et strenua militia Theutonica sit ipsi Regi opportuna quâ plurimum, et in hoc non solum agatur interesse Regis præfati, sed fidei et fidelium, præsertim

vicinorum regno Vngariæ, inter quos esse dignosceris; digneris pro Dei obsequio, animæ tuæ salute, et gloria celsitudinis augustalis propter hoc specialiter concordias pro te ipso et alijs reformare, vt prædicatione dictæ crucis fieri valeat fructuose: super quibus venerabili fratri nostro Agapito episcopo Vlixbonensi Apostolica sedis nuncio latori præsentium velis fidem plenariam adhibere. *Dat. Avin. II. non. aprilis anno III.* Vertebarur ea dissensio de marchionatu Brandenburgensi, quem Bauaris principibus eripere suæque inferre familiæ molibatur Carolus: cum etiam magni illius interesset ad propagandum in filium Vvenceslam imperium, ius creandi Cæsaris cum eo principatu ad suos traducere: quare Pontifex Vvenceslam maiorem illius natu filium Regem Boemiæ adhortatus est a, vt se vna cum fratribus ad componendam controuersiam omnem Agapito internuntio apostolico, eam ob causam misso, facile et obsequentem se præstaret.

8 Funestior longe dissensio Cyprios ac Genuenses inter sese commiserat, qui Turcas contemere potuissent. Genuenses enim ob editam suorum superiori anno carnificinam vindictæ auidi bello se accingebant, quos mulcere iam ante Pontifex, vt vidimus, erat conatus: ac Thomæ patriarchæ Gradensi repetitis XII. kalend. februarij imperijs prouinciam dedit, vt ipsos ab inuadenda Cypro deterretet; iisdemque proposuit b, Petrum Regem ab illata iniuriæ crimine purissimum esse: commemorauit illius parentis in eos studia eximia; vtque animum ad concordiam, æquitate componendam flecterent, est hortatus.

Iuter quæ dum Genuensis belli impendentis terrore Cyprus fluctuat, nec tuendâ in Asia partæ a defuncto Rege ditioni vacare potest, Turcæ Sataliam expugnatam Mahumetanæ impietati restituerunt. Extant ea de re apost. literæ ad Petrum Regem datæ c, quibus vbi perceptum a se inde dolorem expressit, subiicit quantos labores pro Genuensibus mulcendis suscepisset, quot colloquia vna cum Guillelmo & Hugone Cardinalibus, tum Petro Aragonio principe materno auo Minoritæ iniisset: sed cum Cyprij oratores pro agitando pace nulla fuissent instructi auctoritate, omnes conatus irritos cecidisse. Monuit d vero Ioannem e Lesiniano Regis patrum & Elionoram Reginam Petri olim comitis Ripacurtiæ tunc Minoritæ filiam, vt periculo imminente prospicerent. Nec vana suggestit Christi vicarius: immisus enim cum septem triremibus Damianus Cataneus Genuensis, maritimis locis vastatis, magnum terrorem intulit, ac plerofq; quorum agros non vreat, secum sentire fingens, ingentes inter Cyprios discordias iniecit, ac tumultibus regnum impleuit. Cui postea Petrus Fulgosius cum triremibus quadraginta tribus se coniunxit, obsessaque v. non. octobris Famagusta, quatuor regias triremes & aliam maioris aluei nauim primo impetu incendit: neque ita multo post Elionoram Reginam, quæ sustinere ægre obsidionem poterat, ac viri cæsi necem vlcisci optabat, ad deditonem coegit. Capti sunt illata Petro Regi necis auctores, moxque capitis supplicio affecti: Iacobus Lesinianus ac duo Ioannis Lesiniani Antiochiæ principis filij custodia traditi. Petrus autem Rex ad extrema compulsum, pacem impetrauit a Genuensibus ea lege, vt Famagustam reipublica Genuensi concederet, & aliquot annis quadraginta

De marchionatu Brandeb. inter Carolum & Bauaros.

Internuntius pontificius ad illâ scopiâ dâ incutit.

a Eod. so. 3. ep. secr. pag. 263. Genuenses bellum parant in Cyprios.

b Ibid. ep. secr. pag. 255.

Placare eos Greg. nititur. Satalia a Turcis capta. c 16. pag. 399.

d Ibid. Moniti pecculi Cyprij.

Genuensium in Cyprum expeditio.

Famagusta obsessa.

Petrus impubes, data Genuensibus Famagustam pacem re. dimit.

aurorum millia penderet, obfidesque clarissimos ut fidem suam deuinciret tradidit. Ex quo funesto bello, secuta alia bella rem Christianam, admodum in oriente euerterunt. At dum Genueses suas vicisci iniurias, quam Turcicam tyrannidem reprimere malunt, demum etiam amplissimam ditionem, quam obtinebant in oriente, barbarorum prædæ obiecere,

9 Conuertere ipsorum studia ardoremque animorum accendere in Turcas nisus est Pontifex; ac tum maxime, cum ad comprimendos infidelium impetus Rhodios equites traducere in Asiam superiorum Pontificum exemplo meditarietur: eamque ob causam solemnia equitum comitia indixit prope Auenionem Pontifex, ac datis ad Dominicum e Campofregoso ducem ac senatum literis, ut consilium & operam communicarent, ipsos est adhortatus a. Prouinciam vero dedit Raimundo supremo Rhodiorum equitum magistro b, ut Smyrnæ custodiæ diligentem daret operam, cum Turcæ eam terra marique adoriri molirentur: *Ad nostrum, inquit, perduxit auditum, quod truculenta Turcorum rabies, Christiani nominis inimica, tam per mare quam per terram, ut futura æstate terras fidelium (quod Deus avertat) inuadere valeat, magnam armatam & exercitium nititur preparare. Nos timentes de inuasionem ciuitatis prædictæ, quæ inter ipsos Turcos, & valde, (ut asseritur et est verisimile) desiderata eis existit; & quæ si perderetur (quod absit) insula vestra Rhodi maximis periculis subiaceret, in graue fidei catholica detrimentum; discretionem vestram hortamur, vobis districtè præcipiendo mandantes, quatenus circa solertem custodiam, & defensionem dictæ ciuitatis Smyrnarum, si expedire videritis, efficacibus auxilijs & opportunis fauoribus (ita quod de rãto sinistro casu perditionis videlicet ipsius ciuitatis, nequeat dubitari) vigiletis attentius, & modis omnibus accommodis attendatis, &c. Dat. Auin. kal. martij anno III.*

10 Non potuit Gregorius vires omnes ac pontificia arma in barbaros conuertere ob Bernabonis Vicecomitis tyrannidem: quem ob fœdera antea sancita inconstanter violata perfidiæ damnauit c. Extantque alia in ipsum & Galeatium, fratrem acta iudiciaria d, quibus Gregorius immanem carnificinæ ab ijs instar Decij in sacerdotes exercitæ exempla describit; vt que munera ecclesiastica pro arbitrio contulerint abrogauerintque tum pontificiam in conferendis sacerdotijs auctoritatem oppugnarint; quorum potio rem partem subiicimus.

Gregorius, &c. ad futuram rei memoriam.

A quatuor annis citra quondam Ambrosium Ortulanum præpositum monasterij S. Barnabæ Mediolanensis ordinis S. Augustini fecit capi, & tam crudeliter torqueri, quod in equuleo expirauit; & in maius vituperium ordinis clericalis & religionis, corpus eius super curru positum per ciuitatem Mediolanensem publice trahi, & ad locum publici suspendij deportari. Et tam ipse Bernabos quam Galeaz de Vicecomitibus frater suus miles Mediolanensis imitati crudelitatem impij & infidelis Decij, quondam Martinum de Rubeis præpositum domus portæ orientalis Mediolanensis ordinis Humiliatorum, & quondam Simonem de Castillione primicerium Mediolanensis presbyteros, ac quondam Brancham de Cuticis S. Mariæ de Briuate ordinis S. Augustini, & quondam Ioannolum de Cuticis S. Petri de

Rosiate Mediolanensis diœcesis ecclesiarum canonicos per eorum satellites detestabilesque ministros fecerunt capi, carcerari, ac vinculis ferreis ligari, equuleis suspendi, & diuersis tormentorum generibus cruciari, eorumque brachia & alia membra disrumpi; & in maius opprobrium ordinis clericalis, mitra alba facta de papyrea charta præfati primicerij imposita capiti, ad caudas equorum ligatos per stratas ciuitatis Mediolanensis ac per terram & lutum publice trahi, & tandem ad stipites seu palos in platea dictæ ciuitatis infixos ligari, & ad maiorem prolixio remque pœnam paulatim ignis incendio concremari. Rursus idem Bernabos, cum nonnulli coloni & comitatui, seu districtuales dictæ ciuitatis Mediolanensis vicini monasterij S. Petri de Cliuate ordinis S. Benedicti præfata Mediolanensis diœcesis inuicem tumultuati fuissent, & propter hoc certas congregationes fecissent; idem Bernabos, his auditis, rabie furiosa commotus, & cum multitudine gentium profectus ad monasterium prælibatum quondam Ioannem abbatem eiusdem monasterij de suo genere Vicecomitum oriundum, & quendam eius monachum iussit & fecit per suos satellites coram se interfici & frustatim incidi, magnumque ignem succendi, & frustra corporum ipsorum etiam in suo conspectu terribili proijci & cremari. Et insuper quendam fratrem conuentualem domus Brayde Mediolanensis dicti ordinis Humiliatorum, in proprio habitu incedentem, suspendi per gulam in ciuitate prædicta, & vitam suam sic ignominiose sicque crudeliter terminari. Venerabilem quoque fratrem nostrum Hugolinum episcopum Parmensem, iam multis annis elapsis, non permisit stare in ciuitate Parmensi, & suum pontificale officium personaliter exercere: sed in prædicta ciuitate Mediolanensi detinuit, prout detinet, arrestatum. Clericos quoque etiam sacerdotes, & religiosos quamplures capi & in publicis carceribus laicorum cum secularibus sceleratis detrudi, ac torqueri & cruciatiibus affici facere non expauit.

11 Dilectam etiam in Christo filiam Agnesiam antiquam abbatissam monasterij maioris Mediolanensis ordinis S. Benedicti iam pluribus annis elapsis de facto deposuit, ac eius loco Andriolam spuriam quondam Matthæi de Vicecomitibus fratris eiusdem Bernabonis, tunc infra vicesimum suæ ætatis annum agentem, in dicto monasterio intrusit & tenet intrusam, ac facit & fecit ipsi Andriolam tanquam abbatissæ præfati monasterij ab omnibus eius monialibus obediri. Ac dilectos filios Christophorum abbatem monasterij Clareuallis Cisterciensis ordinis dictæ Mediolanensis diœcesis a regimine dicti monasterij, ac Lantrolum monachum & caniparium ipsius monasterij ab officio canipariatus monasterij prælibati similiter de facto amouit, ac fecit carceribus mancipari, ac teneri per annum & ultra: & in ipso monasterio suo officiales posuit, qui eius fructus & prouentus pro ipso Bernabone collegerunt & colligunt, tenui quantitate ipsorum fructuum & prouentuum pro monachis eiusdem monasterij deputata. Rursus dilecto filio Francisco Busche præposito ecclesiæ S. Nazarij Mediolanensis sub pœna perditionis vitæ mandauit, ut renunciaret præpositatui dictæ ecclesiæ, conferendo Iacobo de Vicecomitibus presbytero Mediolanensi: & quia idem præpositus hoc facere renuens, clam de Mediolano recessit, & ad curiam Romanam se transtulit, idem Bernabos,

De equitum Iero sol. sedib' in Asiam transferendis actum

To. 3. ep. fecr. pag. 74. p. 1b. pag. 27.

Smyrna a Turcis effectata

Bernabos ecclesiam vexat.

Ep. 3. ep. cur. pag. 51. et 184 d. 1b. ep. cur. pag. 1.

Judiciaria in eum acta.

Illius immanitas in sacerdotibus.

Munera ecclesiastica pro libidine contulit abrogauitque.

omnes fructus, redditus, & prouentus, ac bona patrimonialia dicti præpositi fecit & facit suæ cameræ applicari.

12. Ad hæc sæpissime suis minis, terroribus, & mandatis impediuit & impedit quominus nonnullæ personæ ecclesiasticæ, tam religiose quam etiam seculares, beneficia ecclesiastica a sede Apostolica seu ab eorum ordinarijs impetrantes, in ciuitatibus & terris, quas idem Bernabos detinet occupatas, literis super his impetratis & etiam alijs literis iustitiam continentibus, ipsorumque possessione ac fructibus, redditibus, prouentibus & alijs iuribus uti valeant & gaudere: sed frequentissime in ipsis beneficijs facit intrudi, seu ad illa eligi & recipi per prælatos & capitula & conuentus ecclesiarum & monasteriorum personas insufficientes & indignas, sibi tamen acceptas, de quibus mandatum dederit speciale, dicendo temere, ac sæpissime, quod ipse in terris, quas detinet, quasque suas esse dicit, intendit esse Papa & etiam Imperator: & insuper episcopis, abbatibus, prioribus, præpositis, alijsque ecclesiarum & monasteriorum prælatis & alijs personis ecclesiasticis, nec non capitulis & conuentibus eorundem tam generaliter quam specialiter tallias & exactiones intolerabiles imposuit, & nonnullos eorum ad tenendum, custodiendum, & pascendum innumerabiles canes suos venaticos tyrannica violentia & seueritate coegit; tales retinentes canes eosdem, si ipsi canes recesserant, infirmabantur, aut erant mortui, crudeliter puniendo.

Nonnulla insuper castra, villas, possessiones, redditus, & prouentus, aliaque bona, nec non iura & iurisdictiones nonnullorum ecclesiarum, monasteriorum, aliorumque piorum locorum occupauit, & detinet occupata, ac etiam occupari & detineri fecit & facit, fructus, redditus, & prouentus percipiens & percipi faciens ex eisdem, ac personas ecclesiasticas huiusmodi terrarum, quas detinet, peioris conditionis faciens, quam essent sacerdotes idolorum sub crudeli & ethnico Pharaone. Pacem quoque, quam sæpe obtinuerat a dicta ecclesia, & cum iuramento seruare promiserat etiam sæpe infideliter frangere non expauit. Ex quibus diuersas excommunicationum sententias, periuriû, infamiam, inhabilitatem, & alias pœnas inflictas a iure talia crimina perpetrantibus ipso facto noscitur incurrisse. Subijcit illum, male de ecclesiæ clauibus sentiendo, hæreseos nota aspersum, se non leuibus argumentis ostendisse: qua licet explorata & conspicua essent, Guillelmo tamen S. Angeli diacono Cardinali inquirendæ veritatis prouinciâ se dedisse; eumque munere suo perfunctum dicta veritati consentire reperisse. Perpendentem itaque Mattheum Vicecomitem auum, & Stephanum Bernabonis patrem, ac Galeatium & Marcum patruos ab ecclesia hæreseos nota inuitos, ac Bernabonem paterna scelera nouis cumulasse, atque ob ea ab Urbano V. prædecessore de hæresi damnatum, cingulo militari exutum, ac pœnis omnibus hæreticis infligendis obnoxium, pronuntiatum: & quamuis Bernabos se ab illius sententiæ seueritate liberatum existimet; id tamen certis legibus, quas infregit penitus cõcessum extitisse: atrociam enim adeo sacrilegia ac flagitia, eum patrasse, oppressisseque ecclesiasticos immanissime, ut censuris prioribus se deuinxerit, quas obdurata mente pluribus annis contempsit: proinde ne mali exempli pernicies cæteros inficiat, vigesimam octauam mensis martij diem hora consistoriali indicere, ad dicendam causam au-

diendamque sententiam, qua sacrilegus homicida, persecutor & oppressor ecclesiarum ac sacerdotum, omnibusque pœnis a legibus impositis obnoxius promulgandus sit. Interea se Bernabonem intentata anathematis religione monere, ut Parmensem episcopum cæterosque ecclesiasticos, quos in vincula coniecit, libertati reddat, atque ecclesiarum iura ac possessiones restituat, vti vigalia imposita amoueat, in dignitates ac sacerdotia muneraue ecclesiastica neminem intrudat: ac ne pontificia imperia ipsum latuisse obtendere possit, in ecclesiæ Auenionensis vestibulo præ omnium oculis defixa fuisse. Datum & actum Avinionis palatio apost. vii idus ian. pontific. nostri anno III.

13. Armata est ferro legum vox: fœderatorumque principum Italarum a, ac Germanica b & Vngarica c auxilia a Gregorio implorata fuerunt. Eduxisse etiam ipsum e Gallijs ingentem exercitum, eique Amedeum Sabaudia comitem præfuisse, a quo ingentia damna tyrannis Mediolanensibus illata sint, refert Gregorij vitæ scriptor d. Fauisse autem pontificiæ causæ æquitati secundos successus, scribit Pontifex ad Philippum Constantinopolitanum Imperatorem e: *Infra duos menses, inquit, ultra centum castra per rebellionem & alios modos dictorum perfidorum tyrannidi sunt subtracta*. Versa est contra a tyrannis belli moles f partim in Etruriam ac Lunensem diocesium, partim in agrum Bononiensem, in quo atrox commissum prælium, atque ab Ingerranno comite Sueffionensi parta de hostibus insignis victoria g: cuius accepto nuntio Pontifex exercitum in Mediolanensem principatum illum promouere, seq; Amedeo Sabaudia comiti coniungere iussit. Data etiam Ioanni Acuto Anglicarum copiarum, duci imperia h, ut in hostium terras irumperet. Cum Bernabos superiori clade, ac suorum defectione confternatus, ad solitos dolos confugit: ut enim pontificiorum progressus reprimeret, suosque contineret in officio, pacem a ducibus ecclesiastici exercitus flagitauit. Cuius fallacibus verbis cum ij faciles aures dedissent, Gregorius initio colloquium fœderis respuit i, ac rationem facti exposuit l: *Quia, inquit, iidem hostes, præsertim præfatus Bernabos, qui pluries ecclesiæ memorata pacem frangere non erubuit, & est notorius fidefragus, pacem & promissa eorum nisi ad ipsorum commodum non obseruant; non intendimus pacem habere cum ipsis, quia de ea confidere non valemus*. Et infra: *Nec facimus tot intolerabiles expensas vobis notas, ut ad pacem deceptibilem deueniamus*. De iisdem Vicecomitum dolis, quibus toties alios Pontifices delusserant, ac tum demissionem fingebant, ut deinde tutius furorem effunderent, grauissime differuit Gregorius in literis ad Petrum tit. S. Mariæ trans Tyberim datis m: deduci tamen postea se ab ea sententia fuit Pontifex, ut clientes ecclesiæ bello attritis leuarer.

14. Non modo bello vexata est Italia, verum etiam peste: qua cum Urbem depasceret, Gregorius expiaturis conscientiam apud sacerdotem, veniâ tribuit n: *Cum, inquit, sicut displicenter accepimus, in Vrbe magna epidemia seu mortalitatis pestis vigere noscatur, nos animarum saluti providere de salubri remedio cupientes, vestris supplicationibus inclinati, ut confessor, quem quislibet vestrum & etiam quisvis alius fidelis Christianus ecclesiasticus vel secularis in ipsa Vrbe existens, vsque ad sex menses a tempore publicationis presentium in ecclesiâ S. Ioannis Lateranensi faciendâ in antea numerandos, quos ex huiusmodi epidemia seu mortali-*

Contra in pertinacem exercitum.

a. An. 3. ep.

cur. pag.

18. 45. 46.

b. Ib. pag.

26.

c. Pag. 36.

Plura Vicecomitibus ere-

pra.

d. Gest.

Greg. XI.

apud Bosq.

e. To. 3. ep.

sec. pag. 18.

Bernabonis copia

proffigat.

f. Ibid. ep.

sec. pag.

96. & 177.

g. Ib. pag.

51.

h. Ibid.

Pacem.

Vicecomes expe-

tit.

i. Eod. to. 3.

ep. sec.

pag. 35. &

279.

l. Super.

pag. 35.

m. Ib. pag.

278.

Vexata.

peste Ita-

lia.

n. An. 3. ep.

cur. pag.

165.

tatis peste mori contigerit, duxerit eligendum, omnium peccatorum sic eligentium, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint, semel tantum in mortis articulo plenam remissionem sic contentibus, & infra, auctoritate apostolica concedere valeat vestra et fidelium Christianorum prædictorum deuotioni tenore præsentium indulgemus: sic tamen, quod idem confessor de ijs, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam sic contentibus per eos, si superuixerint, vel per heredes suos aut alios, si tunc forte sic contentes transferint, faciendam iniungat, quam sic contentes vel illi facere teneantur, ut præfertur. Et ne (quod absit) propter huiusmodi gratiam reddatur quis procliuor ad illicita in posterum committenda, volumus quod si ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua quis forte committeret, quoad illa prædicta remissio sic committenti nullatenus suffragetur. Dat. Avin. id. octobris anno III.

15 His addimus statuisse publico decreto Gregorium a ad pietatis studium in Deiparam commendandum, ut fideles recurrente anno iubilæo Lateranensem & principis Apostolorum basilicas lustraturi, sanctam etiam Mariam maiorem, ob ingentia in ea patrari solita miracula, veneratione dignissimam, adirent.

Gregorius, &c. ad perpetuam rei memoriam, Sane felices recordationis Clemens Papa VI. prædecessor noster de fratrum suorum consilio & apostolicæ potestatis plenitudine indulgentiam, quam felices recordationis Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui beatorum Petri & Pauli Apostolorum basilicas de Vrbe in anno a natiuitate Domini mccc. & ex tunc quolibet anno centesimo secuturo certo modo visitare concessit, ad annum quinquagesimū duxit reducendam, statuens quod quicumque vellet huiusmodi indulgentiam assequi, basilicas prædictas ac Lateranensem ecclesiam in anno a natiuitate eiusdem Domini mccc. tunc proxime secuturo, & ex tunc de quinquaginta in quinquaginta annos certo modo visitare deberent, prout in literis Clementis eiusdem prædecessoris super hoc confectis plenius continetur, quarum tenor talis est: Clemens, &c. Unigenitus Dei filius, &c. Adducta a nobis fuere suo loco, ijs vero hæc tēporis & loci nota additur: Dat. Avin. vi. kal. * februaryis pōtificate nostri an. 1. [quæ non integre in extrauagatibus apponitur. Pergit Gregorius.] Considerantes igitur, & intra nostræ mentis arcana reuoluentes, qualiter gloriosus Deus in sanctis suis, in maiestate sua mirabilis opera manuum suarum mirificans, olim, miro disposuit ordine ecclesiam B. Mariæ maioris de Vrbe fundari ac cōstrui, & subsequenter etiam dedicari, & qualiter etiam ipse omnipotens Dominus in ecclesia ipsa omnium veneratione colenda ob intercessionem eiusdem B. Virginis, ut pie creditur, multa operatur miracula; & ideo ex illis & alijs certis & rationabilibus causis cupientes, ut dicta ecclesia B. Mariæ maioris pariter cum eiusdem basilicæ ac ecclesiæ Lateranensi præfata indulgentiæ privilegio decoretur, auctoritate apostolica & ex certa nostra scientia volumus, statuimus, & etiam ordinamus, quod quicumque Christi fideles, qui huiusmodi indulgentiam in præfatis literis eiusdem Clementis prædecessoris nostri declaratam assequi voluerint, præfatam ecclesiam B. Mariæ maioris, sicut & basilicam ac ecclesiam Lateranensem prædictas visitare debeant, & etiam teneantur. Nulli ergo &c. Dat. Avin. III. kal. may anno III.

Es labo- rantibus ostensa. Venia spes.

To. Pa- 27rac. an. 3. Ecclesia S. Mariæ maioris anno iubi- lœo lustra- ti iussa.

* deest hac vox in extrauag.

Hoc anno misit Carolus Francorum Rex ad Vrbs basilicas, de quibus facta est mentio, Lateranensem nimirum, S. Petri, S. Pauli, ac S. Mariæ maioris piæ oblationis ergo cōiungentem aureos, quorum quadringenti ad eamdem ecclesiarum ornatum erant deriuandi, alij canonicorum collegijs & Benedictinis S. Pauli tribuendi; trecenti etiam alij aurei monasterio S. Agnetis b vna cū aurea eiusdem virginis sacra imagine traditi, quorum in monasterij vsu conuertendorum Pontifex Luca episcopo Nucerno Vrbs vicario munus iniunxit: Cum charissimus, inquit, filius noster Carolus Rex Francorum illustribus operibus pietatis intentus ex deuotione, quam habet ad S. Agnetem virginem & martyrem, mittat ad eiusdem sanctæ monasterium vnam imaginem auream cum vno agniculo etiam aureo ponderis trium marcharum & sex vnciarum & sex denariorum, cum vno pede argenteo deaurato ponderis quinque marcharum & medietate vncie & quatuordecim denariorum in dicti monasterij ecclesia & eius thesauro perpetuo retinendis; mittat etiam dicto monasterio trecentos florenos seu ducatos auri in vtilitatem eiusdem monasterij conuertendos, &c. Dat. apud Pontemorgia Avin. diocesis vi. kal. iunij anno III.

16 Propagabatur ea tempestate in Bosnia & Russia religio, auctique Minoritæ pluribus priuilegijs, atque auctoritate instructi, ut baptismum atque alia sacramenta pijs conferre possent, cum, parochiæ in ea prouincia distinctæ non essent: pariterque in Russia eadem potestate ornati sunt de quibus etiam fideles Lamburgenfes, ac Russos Pontifex certiores fecit: ipsos enim nonnulli inuidi ea opinione abalienare a Minoritis pertentant, quasi nulla potestate ad sacramenta conferenda valerent. Pellicere ad Christi cultum Lithuanos etiam enisus est Pontifex; atque Oligrdum, Rensuicum, ac Lubardum ferocissimos principes, qui continuis prælijs cum Prussicæ cruciferis equitibus vario plerumque euentu decertabant, ad mansuetudinem Christianam traducere: inquam rem ut strenue incumbent, Ludouicum Vngariæ & Poloniæ Regem, Elisabetham Reginam, ac Vladislaum Opoliensensem & Semouitum Mazouicæ duces est adhortatus: quorum postremus multam in ijs ad diuinum cultum impellendis operam contulerat. Nec Lithuani duces a pietatis amore plurimum aberant: quos cum egregie erga diuina comparatos accepisset Gregorius, vbi amplissimas vtilitates (præter enim animarum salutem etiam corporibus consultum iri, nec tot strages patrandas, ijs fidelium numero aggregatis, exposuit) subiecit, sacerdotis doctrina & religione conspicuos a sede Apostolica mittendos ad ipsos, si cōsuetibus institutibus assensissent.

Nobilibus viris Oligerdo magno, & Rensuico, ac Lubardo fratribus ducibus Lithuanorum viam veritatis agnoscere, & agnitam custodire.

Saluatoris nostri domini Iesu Christi, qui de cælis misericorditer descendit in mundum, ut saluos faceret omnes, qui crederent in eundem, vices (licet indigni) tenentes in terris, omnium mortalium salutem, qui vtiq; ab ipso Domino sunt creati, præcordialibus desiderijs affectamus, & sollicitis studijs, prout nostræ fragilitati conceditur, procuramus: & quod in hac parte per nos ipsos non possumus, per alias personas fideles & prouidas anhelanter satagimus adimplere. Aduertentes igitur inter vos & dilectos filios fratres domus S. Mariæ Theutonicorum eorumque sub-

Piæ oblationes a Gallo Rege ecclesijs Vrbs erogata. a To. 3. 4. 53. b lb. pag. 52.

Minoritis in Bosnia sacramenta conferendi iudicatum. c lb. pag. 19. Et in Russia. d pag. 61. e pag. 65. Lithuanos principes ad fidem allicere nititur Greg.

f To. 3. 4. 59. g Ead. 46.

Pontifici ad eos terz.

ditos & nonnullos alios Christianos durissimum & lethale bellum longis temporibus viguisse ac vigere continue, gerimus in desiderio cordis nostri, quod vos & vester populus ad fidem catholicam, sine qua salus esse non potest, per ministerium prædicatorum eiusdem fidei, sicut fecerunt hæcenus & adhuc faciunt aliæ nationes quamplurimæ, voluntarie veniatis: quia illud sacrificium & obsequium eidem Saluatori acceptabile redditur, quod a voluntate præbetur: sicque animæ vestræ & cunctorum Lithuanorum per gratiam Dei & eius veram fidem ac opera charitatis eruta de potentia Sathanæ, qui per infidelitatis errorem & execranda opera detinet eas miserabiliter captiuatas, æternaliter fiant saluæ: cessent bella, effusiones cruoris, mortes crudeles, captiuitates impiæ, rapaces prædæ, seruitutes miserabiles, labores grauissimi, & incendia consumptiua, aliaque mala innumera, quæ solent ex bellicis actibus euenire; fiatque pax indiuidua inter vos ac fratres eosdem & alios Christianos, vt quos vnâ iunget fides, nulla possit, præsertim tam dira & prolixa, discordia separare: sequatur optata tranquillitas, seruetur mutua charitas, & vtrinque dulcedo fraternæ communionis accedat, opes amissæ refurgant, & superueniant ampliores, ac vnitis in Christo cœlestia & terrestria præparentur; ceterisque infidelibus diabolica fraude deceptis imitatione demonstratur exemplo, quid felicitatis & gratiæ, quid consolationis & gaudij, quidue securitatis & pacis conuersis successerit Lithuanis, ac cæteris incredulis pandatur aditus in viam salutis dirigendi similiter gressus suos.

Eapropter nobilitatem vestram, quam optamus saluari, ac in præsentem seculo apud omnes Christicolas, & demum in excelsis fieri gloriosam, charitatiue hortamur in Domino, quatenus ad recipiendum dictam fidem vos & vestri subditi, quos ad hoc prouide inducatis, vestros disponatis animos humiliter & deuote. Nos enim, si in hoc volueritis exhibere consensum, viros religiosos in lege Domini eruditos ad prædicandum vobis fidem præfatam & alia, quæ ad animarum vestrarum salutem spectabunt, ac ad tractandum auctoritate apostolica veram & firmam concordiam cū dictis fratribus & omnibus alijs Christianis, qui magisterio sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ intendunt fideliter, cum opportuna potestate curabimus destinare. Super quibus vobis plenius exponendis dilecto filio Dobregestio præposito ecclesiæ Cracouiensis decretorum doctore, capellano & familiari charissimi in Christo filij nostri Ludouici Regis Vngariæ & Poloniæ illustris latoris præsentium de nostra intentione informato plenarie, velitis fidem plenariam adhibere. *Dat. Auinion. x. kal. nouembris anno III.*

17. Eodem tempore effloruit in trahendis ad Christum Saracenis magna pietatis commendatione in Aragonia Alfonso e Cherica siue Exerica princeps, ac liberalitate tantum opus ornavit: cum enim plura mancipia in Mahumetanis sordibus educata haberet, ad baptismum suis adhortationibus perducta libertate donauit. Quo egregio exemplo Pontifex Petrum a Regem Aragonum, Alienoram Reginam, Ioannem ducem Gerundensem sceptri heredem & Martinum comitem Bisuldunum filios, Ioannem comitem Empuriarum b ad suos seruos Saracenos in Dei filios transformandos incitauit: si quam in ea re iacturam paterentur, æterna apud diuinum Numen præmia ipsos manere. Tum Valentinum,

Dertusensem, & Segobricensem episcopos, Vallisdignæ & Bonifaz abbates, aliosque plures ecclesiasticos viros permouit a, vt in Saracenis Christiana religione erudiendis diligentem operam collocarent.

18. Nec minus eluxit pontificium studium, in excindendis hæreseon fibris ac schismaticorum reprimendis conatibus, ne regna catholicis principibus obnoxia inquinarent: certior enim factus in Creta Græcos nonnullos in schismate obfirmatos ab insula discedere, vt a schismaticis episcopis sacris ordinibus initiarentur, ac reuersos vetus schisma inter Cretenses confirmare, quamuis iam ante a duce ac senatu Veneto cautum esset, nullum schismaticum episcopum in insula versari permittendum, nec Græcis fas fore vt a schismaticis sacerdotio insignirentur; Pontifex Andream Contarenum Venetorum ducem, vrfit b, ne tam præclaram legem obsolescere pateretur, suamque operam pro tuendo seruandoque inter Cretenses fidei nitore impenderet.

Dilecto filio nobili viro Andrea Contarenoduci Venetiarum.

Latamur in Domino, fili dilecte, cum de te tuisque ciuibus & officialibus actus laudabiles præsertim circa extirpationem hæresum & schismaticum, ac ampliationem catholicæ fidei, nostris auribus referuntur. Nuper siquidem gratanter audiuimus, quod cum olim per antipatriarchas Constantinopolitanos hæreticos & schismaticos vnus episcopus, seu potius antiepisopus hæreticus & schismaticus, in insulam tuam Cretensem ad prædicandum in spiritualibus Græcis schismaticis tam clericis quam laicis eiusdem insulæ pro tempore mitteretur & resideret in ea; per quendam ducem Venetiarum tuum prædecessorem fuit tam prouide quam catholice ordinatum, ac sub graui pœna statutum, quod ex tunc nullus talis schismaticus episcopus reciperetur in insula prælibata: & quod post obitum cuiusdam Macarij schismatici episcopi sic obseruatum extitit, prout etiam laudabiliter obseruatur: & quod etiam per eundem prædecessorem tuum sub diuersis grauibus pœnis fuit statutum, quod nullus schismaticus dictæ insulæ exiret de illa, a schismatico episcopo, existente extra ipsam insulam, quoscunque ordines recepturus, & quod licet hoc aliquandiu obseruatum extiterit, tamen præsentialiter non seruat; propter quod nonnulli schismatici ordinandi exeunt licenter de dicta insula, & ab episcopis schismaticis aliarum partium ad ordines ritu schismatico promouentur, per quos inter Græcos dictæ insulæ schismata & hæreses nutriuntur in damnationem multarum animarum, & fidei catholicæ detrimentum.

Quare nobilitatem tuam rogamus & hortamur attentius, quatenus ob reuerentiam Dei & zelum dictæ fidei, sine qua non est salus; & vt iidem Græci subditi tui eo tibi fideliores reddantur, quo tecum & cum alijs Latinis catholicis strictiori nexu professionis eiusdem fidei tuæ nobilitati fuerint obligati; dictum sanctum statutum per pœnas condignas facias inuiolabiliter obseruari, & quidquid potes per te tuosque officiales, quos habes in dicta insula, pro conuersione Græcorum schismaticorum huiusmodi, & tutela & conseruatione illorum ex ipsis, qui ab eorum erroribus iam dicuntur conuersi, & (dante Deo) cum tuo fauore conuertentur in po-

a An 3. ep. cur. pag. 16.

Schismaticorum fraudes in Creta repressæ.

b To. 3. ep. secr. pag. 90.

Vetium a Venetis ne schismatici episcopi in Creta permittantur.

Ne qui ex insula ad suscipiendos ordines a schismaticis abeant. Pium editum de inuolatum.

Dux Venetus ad illud reintegrandum rogatus.

Proposita agencia a fide suscepta a bo- a obori- ura.

Missus ad eos interueniens apostolicus.

Exerica principum studium in Saracenis ad fidem conuertit.

An. 3. ep. cur. pag. 16.

To. 3. ep. cur. pag. 1.

sterum, deuotis & sollicitis studijs opereris, vt præfata insula inueteratis schismate ac hæresibus expurgetur, tuque ac tua communitas prouideat præter laudem humanam, & maiorem beneuolentiam Apostolicæ sedis & nostram, æternum inestimabile præmium reportetis. Et insuper quia eadem nobilitas & conciuēs tui de alijs utilibus modis tenendis in conuersione dictorum Græcorum debent esse informati, plenarie de ipsis velis nos tuis literis informare. *Dat. Auin. vi. kal. nouembris anno 1111.* Docuit experientia saluberrimum fuisse Gregorij consilium, cum diuina iustitia Cretenses, qui hæcenus schisma dånare detrectarunt, a Mahometanis vexari patiatur.

19 Ne transmarini etiam fideles inquinarentur erroribus Arnaldi Montanerij Minoritæ, e Podio Ceritano oriundi, qui iudicio hæreseos ab Eymerico fidei censore postulatus in orientem aufugerat, Gregorius Armando ordinis Minorum vicario Aquilonari dedit imperia a, vt illum vincitum ad subsellia Apostolica trahendum curaret. Recenset eius errores & deliria idem Eymericus, qui vna cum Berengario Darili episcopo Vrgelleni illū in principe remplo, consulto prius Gregorio Papa, hæreseos crimine damnauit b.

Repullulanti quoque tum in Gallijs sædissime hæresi Beguardorum sine Beguinorum, Turlupinorum, ac Lollardorum (ijs nominibus vulgo infame horum hominum genus nuncupabatur) salcem apostolicæ seueritatis iniecturus Gregorius, vt clementia rigorem temperaret, censoribus fidei primum partes dedit, vt omnes, quos sponte criminis pœniteret, in gratiam ecclesiæ admitterent; in pertinaces vero vniuersos principes, vrbium magistratus, ac viros nobiles Francos Belgasque pio ardore accendit c, vt ad delenda eiusmodi religionis opprobria studium viresque conferrent. Turlupinis pares erant scelere Vvaldenses, in quos licet sapius legibus actum esset, in Delphinatu tamen circumiectisque locis hæreseos virus fouebant: ad quos ab impietate reuocandos Gregorius Gallicanos præstiles, qui Parisijs ad solemnes conuentus coacti erant, sollicitauit d, vt Carolum Francorum Regem ad eos insectandos permouerent: quo etiam argumento extant ad Carolum Regem literæ adhortatoriæ, vt Turlupinos ac Vvaldenses suppliciorum terrore ad pietatem adduceret, censoribus fidei ad munus obeundum opera non deesset, & magistratus, qui his oblique obstabant, ad coniungenda studia in impios regia auctoritate adigeret.

Charissimo in Christo filio Carolo Regi Franciæ illustri.

Christianorum principum Regum Franciæ progenitorum tuorum feruidum zelum ad fidem catholicam, quem scripta diuersa testantur & fama publica manifestat, grata memoria recollentes, & te inclytum imitatore ipsorum in hoc & alijs bonis operibus attendentes; ac tenentes indubie, quod negotia dictæ fidei pro Dei reuerentia suscipiens cordialiter commendata, illa promouebis pro viribus, & officialium, subditorumque tuorum in hac parte negligentias & culpas alias, cum illas agnosces, nullatenus sustinebis; ad deuotam magnitudinem tuam apostolicam sollicitudo, quæ circa hoc inuigilare tenetur, recurrit cum fiducia speciali. Audiuimus siquidem sapius, fili charissime, quod hostis humani generis, circuiens semper & quærens quos deuoret, vbi maiora viderit opera sanctitatis, ibi virilius satagit suæ venenum effundere prauitatis, in regni

tui, quod præ cæteris mundi regnis præclaruit, prout præclaret fide & operibus virtuosis, in aliquibus partibus in nonnullis personis vtriusque sexus, præsertim de secta Begardorum, qui alias Turlupini dicuntur, sparfit semen pestiferum multiplicis hæreticæ prauitatis: quodque ingens tua deuotio, de ijs aliqua sentiens ab inquisitoribus prauitatis eiusdem, feruenter incepit circa eam regiam potestatis remedia adhibere: de quo eam dignis laudibus commendamus.

20 Audiuimus etiam relatibus fidedignis, quod in partibus Dalphinatus Viennensis & alijs locis vicinis eidem est quorundam hæreticorum, qui vocantur Vvaldenses, maxima multitudo: & quod quidam officiales tui dilectos filios. inquisitores dictæ prauitatis in eisdem partibus deputatos non solum non iuuant, vt deberent, in suo inquisitionis officio; immo multa impedimenta, vt sequitur, contra ipsos præstare præsumunt: videlicet quod eosdem inquisitores, ne possint procedere contra dictos hæreticos, impediunt indirecte, eisdem assignando vt plurimum loca minus tuta ad procedendum contra hæreticos prælibatos: & quod non permittunt, vt iidem inquisitores procedant sine iudice seculari, & compellunt eosdem, quod processus suos iudicibus secularibus ostendant, si quos fecerint sine ipsis. Hæreticos quoque seu suspectos de hæresi, captiuatos per inquisitores eosdem, eis irrequisitis præcipiunt a carceribus liberari. Requisite præterea a dictis inquisitoribus, quod præstent iuramentum a iure dispositum de expurgando hæreticos & suspectos de hæresi, illud præstare contemnunt. Aliqui etiam nobiles Dalphinatus eiusdem hæreticos & suspectos de hæresi, contra quos per inquisitores proceditur memoratos, receptare ac fouere multipliciter non verentur. Quare deuotam serenitatem tuam requirimus & hortamur in Domino, quatenus præmissa, zelo feruoris regij vtique detestanda, deuote considerans, eis & similibus (de quibus diligenti facias indagacione perquiri) toto tuo nili pro Dei & dictæ fidei reuerentia studeas opportunis remedijs obuiare, præcipiens expedite sine quolibet impedimento in præmissis & alijs, quæ pro dictæ fidei conseruatione utilia erunt pro tempore, sic te reddens feruidum, sollicitum, ac promptum, quod pugil magnificus eiusdem fidei præsentibus & futuris temporibus reputeris, & apud Deum & homines veris laudum præconijs gloriosius extollaris, dictumque regnum & Dalphinatus in sua conseruata deuotione & cultura fidei, mediantibus tuis pijs operibus & fauoribus, conseruentur. *Dat. Auin. vi. kal. aprilis anno 1111.*

21 Paruisse apostolicis monitis Carolum Regem Francorum colligitur ex historicis, qui tradunt a ipsius imperijs quæstionem acerbissimam in Turlupinos habitam, adeo vt plures ex ijs Parisijs incendio absumpti sint, ac nefaria factio in Gallijs fuerit abolita, vt refert Gaguinus his verbis: *Superstitionis quoddam genus eodem tempore, a Turlupinis (hoc enim erat hæreticis nomen, qui se de societate pauperum vocitari gaudebant) ortum, finem fecit, crematis eorum vestibus & libris in foro suillo extra sancti Honorati portam. Ioanna autem Dabentona, & cum ea alter, cuius nomen historici non tradunt, eius secta in primis professores comburuntur. Hic autem, quem sine nomine ponimus, cum ante damnationis eius sententiam in carcere mortem obisset, dies quindecim in aggere calcis, ne putresceret eius cadaver, asserua-*

Arnaldus Montanerius pleu-dominor. ca. 2. p. 3. ep. fec. pag. 3. Damnat hæreseos.

b Eymer. 2. p. d. rec. inquis. q. 11. Hæreses sedæ gli-seunt in Gallijs.

Censores fidei eas excinde-re iussi. c An. 3. ep. 4. pag. 35.

d To. 3. ep. fec. pag. 38.

Excitatus Franc. Rex ad-nescientes errores per loca- eos.

Turlupini idem qui Begardi.

Delphinatus Vvaldensibus infectus.

Censura fidei libere non exercita.

Turlupini Parisijs flammis exusti. a Gaguinus. l. 9. cap. 1. 13. B. l. 1. 3. Gaguinus. sec. 14.

ius est, & die ad supplicium præscripto crematus. De Turpinorum hæresibus meminit Bernardus Lutemburgius a, aitque eos de nulla re a Deo naturaliter indita erubescendum iactasse, & promiscuis concubitibus palam sine illo pudore vti ac membra nudare solitos. In quibus abolendis Carolus Philippi Augusti religionem est imitatus, qui Almarici discipulos similia venena fundentes extra Lutetia portas rogistradi iussit: *Dixerunt*, inquit bibliotheca patrum b, *quod illud, quod alias est peccatum mortale, ut stuprum, factum in charitate, non est peccatum.* Porro Almarici hæreses suo loco recensuimus c: tum Albigenes d eandem impuritatem consecratos, nec non Hermani sequaces, tum Dulcinitas e seu Libertinos, a quibus confectum libertatis spiritum, quo freti in omni luxuria genere volutabantur, & a Clemente V. grauissime confutatum vidimus. Eadem infamia perciti erant ij, quos a Ioanne Rege Boemia concrematus diximus f, quæ secta postea recruduit in Boemia, vbi Adamitarum nomen accepit, & ad quam etiam instauranda plura infanda dogmata Lutherus sparfit. Quod vero ad Vvaldenses spectat; eos internuntij apostolici imperio Caroli Francorum Regis ope carceribus mancipatos inferius visuri sumus: nunc quæ a Pontifice studia ad bellum Anglicum sopiendum adhibita sint, perstringimus.

22 Cum ex eo Christiana religio, Francorum Anglorumque armis defendenda, omni pene auxilio destituta infidelium victorij euerteretur, Pontifex superiori anno ad colloquium Itij, vulgo Caleti, agendum Reges induxerat: sed cum id re infecta esset dissolutum, iterum vt Brugis iniretur perpulit g; ac tum Eduardum tum Carolum grauissimis sententijs sollicitauit h vt pacis consilia amplecterentur: ad quæ vt procerum, qui illi colloquio Regum nomine erant affuturi, animos compararet, adductis in medium grauissimis malis emerisuris ex eiusmodi discordijs, vt ad Reges in mutuam concordiam redigendos operam conferrent, fuit adhortatus i.

Gregorius, &c. dilectis filijs nuncijs charissimi in Christo filij nostri Caroli Regis Francorum illustris pro pace, inter ipsum & charissimum in Christo filium nostrum Eduardum Regem Angliæ illustrem in loco de Brugis Tornacensis diocesis tractanda & reformanda, deputatis.

Considerantes quantum eorundem Regum hostilis commotio, tanto tempore radicata & toti mundo nociua, negotio terræ sanctæ fuerit damnosa & existat, & non solum Babylonicum hostem inducit ad Christianorum excidium, sed etiam multis infidelibus ad occupandas Christianorum terras, & religionem Christiani nominis extinguendam, audaciam proximis elapsis temporibus ministravit; quodque, si infideles ipsi inter ipsos Francia & Angliæ Reges percipiunt durare discordiam, & concordiam exulare, aduersus Christianos & terras eorum ex solita rabie eorundem insurgunt viriliter & audacius, & maiorem fument audaciam ad atrociores solito & perniciosiores molestias Christianorum Regibus atque regnis & populis inferendas (ad quorum executionem, præfati nefandissimi infideles, prout fertur, iam se præparant & disponunt) guerram & discordiam huiusmodi amplius sanæ conscientia tolerare non valentes; nec minus aduertentes & sæpius recensentes, quod nos & prædecessores nostri Romani Pontifices, tam sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinales quam alios diuer-

fos apostolicæ sedis nuncios, ad partes illas pluries transmittendo, in hoc diligentiam, quam potuimus, adhibuimus, cum alia remedia non videamus vltius, si concordia & pax huiusmodi non perficiatur, vltius differre non intendimus, quin contra partem, per quam stabit, & alios quoscunque ei fauentes ac præstantes auxilium, consilium, & fauorem, per censuram ecclesiasticam & alia iuris remedia, sublato quocunque fauore, mediante semper iustitia, procedamus. *Dat. Auin. 111. non. ianuarij anno secundo.* Fefellit a Pontificis spem atque expectationem odiorum pertinacia ac rerum, quæ agitata erant, difficultas: quamuis Simon tir. S. Sixti & Ioannes tit. SS. Quatuor coronatorum presbyteri Cardinales ad Reges missi, litterisque extimulati b labori & operæ non peperissent.

23 Liberandæ e bellis civilibus Hispaniæ pari studio accensus Pontifex, ad ceptum iam ante conciliandæ Henricum Castellæ & Legionis inter ac Fernandum Lusitaniæ, Carolum Nauarræ, Petrum Aragoniæ Reges pacis colloquiū incubuit. Atque in primis, quod ad Lusitanicum bellum spectat; cum iam illud ante ab apostolicis internuncijs extinctum putaretur, in maius incendium eruperat, ac Reges vniuersas vires in certaminis periculum coniecturi erant. Ad quos in concordiam adducendos Christi vicarius Henricus Castellæ Regem, qui in Lusitaniam irruerat maximo succinctus exercitu, precibus vsit c, vt armis absteret. Similique modo Ioannam Reginam Castellæ d, vt virum demulceret atque ad concordiam flecteret; tum Fernandum Lusitaniæ Regem e hortatus est, vt ad pacem cum Henrico studia conuerteret: tum Guido Cardinalis A. S. L. ad Reges pro dirimendo sua auctoritate & industria bello se conferre iussus f. Capessit is strenue apostolica imperia, vt refert Mariana g: cum enim hoc ineunte anno Henricus Rex Castellæ Lusitaniam ferro flammaque populatus, Viseo expugnato, ac tentata Conimbrica, belli impetus ad Scalabim vertisset, quo cum Ferdinando Rege acie decerneret, illumque ab ambienda Castella deterreret; detrectanteque Lusitano vniuersum certamen nec viribus nec belli peritia pare, atque etiam Dionysio fratre hosti adiuncto ad Vlyssipponem vsque penetrasset, ac suburbia incendisset, plures naues cepisset adducta classe in portum, magnumque obsessæ vrbi regiæ inferret terrorem; Cardinalis legatus vltro citroque ad castra aduersa commeare non desistit, spreitque labores & pericula, vt pacem inter Reges conciliaret; ac demum eo annitente ad v. kal. aprilis foedus sancitum ijs legibus: vt oppida vtrinque eo bello capta restituerentur: Castellani profugi nobiles quingenti & eo amplius finibus Lusitaniæ arcerentur; denique affinitatibus nouis foedus confirmaretur. Cum vero nonnulli religiosi per Castellam discurrerent, vt nouos in ea cierent motus, Pontifex publicæ pacis alendæ studio, ne barbari ad religionem opprimendam animis auerterentur, Guidoni Cardinali legato munus imposuit h, vt eos coerceret.

24 Confecto Lusitano bello, Henricus Castellæ Rex virium molem ad obruendum Carolum Regem Nauarræ, qui nonnullas Castellæ vrbes in superioribus motibus suæ ditioni adiecerat, conuertebat i: cum internuntij apostolici studio, antequam oppositæ acies signa conferrent, in concordiam mutuam renocati sunt. Carolus enim bello clarissimum Henricum florentissimo

H h h 2 que

Decernit Greg. cætra belli auctores leges distringere.

a To. 3. ep. secr. pag. 248.

b To. 2. ep. secr. pag. 239. De restitutionenda Castellæ pace agitatam.

c To. 3. ep. secr. pag. 120. dlb. pag. 8.

e Pag. 120 Guido Card. legatus. f Pag. 8. & 120. g Marianæ de reb. Hisp. l. 17. c. 17.

Castellani inter & Lusitanum pacem redintegrat.

h An. 3. ep. cur. pag. 122. Inter Nauarræum Castellæ nunquam instauratū foedus. i Marianæ l. 17. c. 17.

l. Bernar. Lutemb. ex eo Sandar. do. vifib. monar. eb. in Greg. XI.

Bibl. pas. 10. 4. col. 1337.

Annal. 10. 111. Cbr. 1209. n. 28. d. Eod. 10. n. Chr. 1204. n. 63. c. To. xv. n. 1311. n. 66. & c. n. 1312. n. 17. in 3. errore Bernar. d. An. 1375. n. 26.

Anglis Gallisque concilian- dis nauata opera.

g To. 2. ep. secr. pag. 237. 238. 35. h lb. pag. 238.

i Eod. 10. 2. ep. secr. pag. 237.

Auctæ ex Anglico bello barbarorum vires.

que succinctum exercitu in se concitare tutum non putabat; atque Henricus suæ dignitatis arbitrabatur amissa sine bello recipere. Fœdus itaque percussum his legibus; Nauarrus Lugrunium & Victoriam Castellano redderet: amicitiam, pactis inter Carolum filium & Eleonoram filiam, Henrici nuptijs, astringeret. Pro sumptibus vero in redditis arcibus manendis, ac dotis nomine centum viginti aureorum millia Nauarro concessa. Ex felicis huiusmodi concordia nuntio ingenti gaudio affectus Gregorius, Regi Castellano de contracta pace gratulatus a, vt cum Gregorio controuersias veteres componeret, est adhortatus.

Gregorius, &c. charissimo in Christo filio Henrico Castella & Legionis Regi illustri.

Fili charissime, Deo gratias agimus, & laudationum vota debite persoluimus, qui te & charissimum in Christo filium nostrum Carolum Regem Nauarræ illustrem, prout nuper ad nostrum peruenit auditum, ad bonam reduxit concordiam: ac sinceritati tuæ congaudemus, qui zelo fidei, ac ad nostram & eiusdem Romanæ ecclesiæ deuotionem accensus, pacis consilia iniisti; teque vt charius possumus deprecamur, quatenus huiusmodi pacem Deo placidam, & (dante Domino) populo fructuosam, prout plene confidimus, obserues & a tuis subditis facias inuolabiliter obseruari; ita quod tu & idem Rex Nauarræ in vnitatem & concordiam firmati valeatis (vt expedit) in pacis multitudine delectari: sicque pacis angeli vobis congaudeant, & nos, qui te & ipsum Regem Nauarræ sincere brachijs charitas amplectimur, in vobis sicut in principibus pacificis, & pacis filijs delectabiliter gloriemur. Caterum, amatissime fili, cum (sicut præfatus legatus nobis pluries scripsit) tu inter cæteros mundi principes nos & eandem Romanam ecclesiam, prout experientia docet, speciali deuotione prosequaris, & libenter nostris & prædictæ sedis consilijs acquiescas, super quo tuam prudentiam multipliciter commendamus, excellentiam regiam attentius exhortamur, ac pro speciali munere petimus, quatenus ad bonam pacem & concordiam cum charissimo in Christo filio nostro Petro Rege Aragonum illustri, dante Domino, adimplendam (super quo alias eidem excellentiæ pluries scripsimus) tuum inclines animum, disponas & mentem; ac præfato legato in ijs, quæ super hoc ex parte nostra tibi dicet, plenam fidem adhibere sinceritas tua velit. *Dat. apud Villamnouam Auinionensis diocesis xi. kal. Septembris anno tertio.* Ereptus est e viuis Guido Cardinalis, antequam controuersiam inter Aragonum & Castellanos sopiret, vt ex literis pontificijs constat: sublatum autem increbuit rumor illum veneno a Carolo Rege Nauarræ. Quo rumore sparso Carolus obiectum crimen purgare conatus est: admisitque Gregorius eius excusationes, cum Guidonis necessarios diligenter percunctatus non veneno, sed morbo interemptum comperisset; pristinaque illi famæ integritatem hisce literis sequenti anno exaratis b restituit.

Gregorius &c. Carolo Regi Nauarræ illustri.

Iidem nuntij sub commissa eis per eandem literas credentia pro parte tuæ magnificentia nobis exposuerunt, quod eidem serenitati relatum extiterat, nobis falso suggestum fuisse; quod bonæ memoriæ Guidonis episcopo Portuensi, tunc in partibus illis Apostolicæ sedis legato,

venenum seu toxicum dari seu ministrari feceras, propter quod viam fuerat vniuersæ carnis ingressus. Verum, fili charissime, id nobis a pluribus dictum fuit: sed considerantes puritatem, deuotionis ad Deum catholicorum principum, progenitorum tuorum, atque tuam, statumque regium nolle tantam maculam in sui nominis gloria ponere; nec non sincerum amorem, quem ad dictum episcopum gerebas, hoc credere nulla ratione potuimus. Et licet cum familiaribus præfati episcopi de infirmitate ipsius & de morte sæpius & diligenter locuti fuerimus, nunquam tamen scire potuimus, eum aliter quam morte naturali, quæ nulli parit, decessisse. Quapropter, amatissime fili, de præmissis nobis falso suggestis, cum veritatis claritas mendaciorum tenebris in hoc obfuscari nequeat, in antea non curet sinceritas regia nobis chara. *Datum Sallon. Arelatensis diocesis x. kal. iulij anno iv.* Detergere ita facile, alterius criminis sibi impositi labem non potuit Nauarrus, ipsum scilicet veneno Regem Francorum tollere pertentasse: conscij enim flagitij necati supplicio fuerunt, atque in Nauarrum a Franco redintegratum bellum, expugnatis nonnullis vrbibus, quas in Gallijs iure fiduciario obtinebat.

25 Claudimus hunc annum felici S. Birgittæ obitu, quem eius vitæ auctor apud Surium a ita describit: *Vbi Romam redijt, morbus increuit: tandem illius vi extincta est. Cumque immineret dies obitus eius, quinque diebus ante rursus apparuit ei dominus Iesus ante altare, quod erat in conclauis eius, iucunda facie, & corporeis eius oculis visibilem se præbens, eique dicens: Ego sic tibi feci quemadmodum sponsus solet, subducens se ad tempus a sponsa, vt ardentius desideretur: non visitauit te diuinis consolationibus, quandoquidem tempus erat, quod probareris. At nunc probata satis procede, & præpara te: tempus est enim, vt (sicut pollicitus tibi sum) coram altari meo monastico habitu induaris, & deinceps non modo sponsa mea, sed etiam monacha & mater in Vasthena voceris. Attamen scias te corpus hic Romæ posituram, donec veniat ad locum ipsi præparatum. Placet Deo parcere tibi a laboribus: accipit illi voluntatem tuam pro opere. Deinde subiunxit: Quinto abhinc die mane, sumptis sacramentis, conuoca singulatim quas tibi indicaui, & facienda illis demanda; atque ita venias ad monasterium tuum, id est in gaudium meum. Porro corpus tuum in Vasthena reponetur. Ex his licet animaduerti B. Birgittam, dum esset in corpore, monastico habitu indutam non fuisse, neque illius ordinis vestibus, quem ipsa instituit: sed emigrantem a corpore a Christo sponso suo accepisse eiusmodi habitum incorruptibilem, sicut ei in reuelationibus suis promiserat. Itaque pingitur plerumque vt monacha: nam tamen non fuit monacha, dum vixit; attamen petijt veste eiusmodi indui, qua nunc vtuntur moniales ordinis eius: sed eam accepit in calis.*

26 Die quinto sub ortum solis Christus iterum ei apparens, consolabatur eam. Missa celebrata, perceptisque sacramentis, inter manus earum, quas paulo ante diximus, spiritum reddidit piissimo Salvatore, quem toto pectore amauit. O ineffabilem, increata sapientia benignitatem, eos qui ipsam concupiscunt, præoccupantem, vt illis prior hilariter se ostendat! O sponsa singularem gloriam, quam sponsus in fide & misericordia sibi desponsans verbis blandissimis consolatur! O felicem nimium, quæ post multiplices toleratos labores & miseras iam sedet in pul-

Nauarræ Greg. ea suspitione liberat.

Rex Nauarræ veneficij postulatus a Gallo Rege.

Sur. 104. die 23. iulij c. 16. Felix S. Birgittæ obitus.

Vt Christus illi prædixit.

Sacramentis ritibus munitur.

1 To. 3. ep. fecer. pag. 203.

Henrico gratulatur Pont.

Ad pacem cum Aragonum in eundam sollicitat.

Guidonis Card. mors.

Sparfa fama veneno sublaturum.

2 To. 4. ep. fecer. pag. 217.

pulchritudine pacis & requie opulenta! Felix obitus eius non obscuris argumentis declaratus est: quidam enim bona & venerabilis vite vidit quendam parari lectum, & a personis albis vestibus indutis ferri in sublime; dictumque est illi admiranti: Persona illa, quam in hoc lecto vides, sponsa Dei est, qua in mundo contempta a multis nunc transit de morte in vitam sempiternam: eadem autem hora illa obiit. Porro corpus eius summa cum laude ad monasterium S. Laurentij deportatum, & illic honorifice sepultum est. Obiit annosalutis millesimo trecentesimo septuagesimo tertio, x. kal. augusti. Anno autem proximo post multorum miraculorum resurrectionem, & ossium eius subitam & ultra modum mirabilem purificationem & exiccationem, ab urbe Romana, multis in itinere editis miraculis ad monasterium V. castibena x. i. iulij die cum ingenti populorum frequentia & gaudio per sanctam filiam eius Catharinam translata est, ubi miris signis & multiuarijs miraculis eam ornat & illustrat dominus Iesus Christus. Præstatur cæcis visus, surdis reformatur auditus, muti loquuntur paralyticis membra dissoluta confirmantur, & (vt paucis multa expediam) morbi omnes deuote illic Christum inuocantes meritis sponsa eius ad eam curantur. Reposita a est in sanctorum catalogo Birgitta a Bonifacio IX. vt suo loco dicitur.

27 Migravit etiam ad caelestem immortalitatem per id tempus B. Andreas Corfinus patria Florentinus episcopus. Fefulanus, quem parentes pie Deiparæ virgini sacrarant, excultusque monasticis institutis apud Carmelitanos sanctitate & miraculis effloruit: cuius gesta descripsit Petrus Andreas & Castaneis, ex quo sanctissimi præfatis extremum vitæ actum repetemus b: Cum in episcopatu, inquit, vixisset annis duodecim, & appropinquaret tempus suæ mortis, postquam septuagenarius esset, & multa miracula fecisset, cum in nocte natiuitatis Domini, antequam primam missam cantaret, oraret in ecclesia S. Mariæ Pumerana, apparuit ei gloriosa Virgo, dicens: Ecce filium, appropinquat tempus, in quo de hoc ergastulo arumoso debes egredi. Itaque in nocte apparitionis, quando magi filio meo & mihi obtulerunt aurum, thus, & myrrham, & tu dedisti animam tuam, corpus, cor, & omnia bona amore ipsius & mei, ideo ipsa nocte pro anima tua veniam, & ipsam cum angelis in regno calorum sociabo. Andreas autem ex ista reuelatione summe gauisus est, & cum maxima iucunditate tres missas cantauit: & erat tantæ iucunditatis, quod facies eius rosea videbatur atque cherubica, cum antea esset ex austeritate penitentia pallidus atque nullius viui coloris. In crastinum igitur febre grauatus canonicum Guidonem, quem fidelissimum suum habuit, accersit & ei intimauit, qualiter migraturus erat in nocte epiphaniæ, & quod Deo pro ipso preces porrigeret. Qui Guido hoc audiens fortiter flere incepit, atque clamare: Va nobis! Vere cecidit corona capitis nostri: peccata nostra talem virum non merentur. Interim visitatur a ciuibus et a clericis, quos omnes ad pacem & ad vnionem confortabat, dicendo: Filij, ne detis locum diabolo.

28 In nocte igitur apparitionis Domini recumbens super asperissimum lectum suum fecit portare psalterium; & cum adiutorio clericorum incepit valde attente symbolum Athanasij, qui vult saluus esse, &c. & Credo Apostolorum, & Credo patrum. Et dictis istis symbolis, camera facta fuit ita luminosa, sicut si esset sol in meridie; ita quod astantes non parum fuerunt admirati. Post autem spatium vultus hora cum erant omnes canonici & cleri-

ci ante ipsum, S. Andreas in aurora incepit dicere: Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace; quo finito, anima ipsius a mortali corpore diuisa est, & libere ad gloriam euolauit die supra dicta, sexta videlicet ianuarij, anno salutifera incarnationis MCCCLXXII. Collucius vero in eius epitaphio hunc annum consignat.

Luca obiit sexta iani labentibus annis Septuaginta tribus Domini cum mille trecentis. Aetatis suæ LXXII. ab ingressu quidem ordinis LXV. episcopatus vero anno XII. Corpus autem eius super stramina remansit, sed redolens ita, quod ex illo odore multi ex diuersis infirmitatibus liberati sunt. Veniebant multi infirmi, qui ipsum tangendo sanabantur. Hæc quidem attestatur Collucius. . . tunc temporis cancellarius Florentinus in epitaphio, quod sculptum est in sepulchro, &c. Plura sancti viri implorata operata miracula recenser auctor, quæ nobis indicasse suffecerit. Inclaruit postea eius sanctitas Eugenio IV. Romano Pontifice, cum Picininus ecclesiæ hostis diuinitus profligatus fuisset: quare iussu Eugenij illius corpus omnis corruptionis expertum repertum venerationi piorum expositum fuit: dein agente populo Florentino instituta est religiosa actio de vitæ & miraculis eiusdem B. Andree, quæ a Clemente VIII. instaurata fuit, extractaque demum ad Urbanum VIII. qui solemni ritu, quem ex publicis documentis consecratæ illius memoriæ describit Ioannes Bollandus, sanctorum honores illi decreuit.

IESV CHRISTI

Annus 1374.

GREGORII PP. XI. CAROLI IMP. OCCID. 29. annus 4. IO. PALÆOL. IMP. OR. 34.

1 A Vt in Europa Turcarum tyrannide, extremique exitij terrorem Græcis inferente, anno huius seculi septuagesimo quarto in ditione duodecima Gregorius Papa fulcens pio adductus studio, cum Græci, quamuis reuerso ad ecclesiæ Romanæ obsequia Palæologo Imperatore, in veteribus sordibus hærent, internuntios apostolicos pro redintegranda pristina ecclesiarum coniunctione mittere meditatus, de omnibus, quæ a Gasperto episcopo Cenetensi olim Clementis VI. nomine cum Constantinopolitanis fuerant agitata doceri cupidus xiv. kal. aprilis gestæ legationis commentarios ad se illum transmittere iussit b, ac significare, qua de causa perducta res ad exitum non fuisset, quidue ad Græcos in ecclesiæ catholicæ gremium reuocandos præstare opera foret. Sed Gasperto interea vita functo, Raimundo designato Patauino episcopo dedit imperia c, vt Gasperti de legatione Constantinopolitana memoratos commentarios ad sedem Apostolicam afferendos curaret. Tum lectissimos religiosos viros in orientem legauit, & clerum populumque Constantinopolitanum ad inueteratum schisma remouendum hisce literis excitauit d.

Vniuersis prælatis, rectoribus, & personis Constantinopolitanis gratiam in presenti, per quam obtineant gloriam in futuro.

Circa salutem charissimi in Christo filij nostri Ioannis Imperatoris Græcorum illustris, ac vestram & populorum dicto Imperatori subiectorum spiritualem & temporalem (auctore Domi-

Offensa viro pio parata illi felix immortalitas.

Post mortem coruscant miraculis.

Ex diploma in Bull. in 80. die 19. B. Andree Corfini mors.

Petr. And. Castaneis M. S. bibl. Vat. apud B. I. land. 10. 2. 13. 30. ian. De illius hora a B. Vagine sic certior.

Die adici symbolū profertur.

Eius corpus sacrum odorem spirat.

Claret miraculis.

Post diuerturum examen SS. catalogo apponitur.

a Bolland. 10. 2. die 30. ianuar. in vita S. Andree Corfini.

Gregorius exquirat causas, cur nondum Græci ad Romanæ ecclesie redierint.

b To. 4. ep. Iecr. pag. 22.

c Ib. pag. 26. Eius ad Constantinopolitanos legatio. d Lib. 4. ep. cur. pag. 40.

no) prouenturam; & ad obfistendum impietati fauiffimorum Turcorum hostium sacri nominis Christiani meditatione paterna sapius cogitantes, super quibusdam, quæ huiusmodi salutem prospiciunt, eidem Imperatori & vobis exponendis viuæ vocis oraculo dilectos filios Thomam de Bozolaſco & Bartholomæum Cherracij fratrum Prædicatorum & Minorum ordinis profefſores in ſacra theologia magiſtros, nec non Bertrandum Fronc & Heſſonem Slegrholts Neapolis & de Triburg præceptoriarum præceptores hospitalis S. Ioannis Ierolymitani Apoſtolica ſedis nuntios harum latores, de noſtra intentione plene informatos, ad iſſum Imperatoris & veſtram præſentiam deſtinamus: quibus ſuper his, quæ vobis ex parte noſtra narrauerint, velitis fidem plenariam adhibere. Dat. Nonis Auinionenſis diœceſis VII. kal. auguſti anno 10.

2 Iuſſus eſt cum his nuntiis operam coniungere Simon archiepiſcopo Thebanus ad redintegrandum eccleſiarum ſanctiſſimum fœdus; iſdemque Ioannæ Regina Siciliæ a, Andree Contareno Venerorum & Dominico e Campofreſo Geauenſium ducibus b, Rhodiorum Equitum magiſtro c, Galatæis d, Frænciſco Cataluſio Mitylenes regulo e, Ioanni Canthacuzino eximperiatori ordinis S. Baſilij monacho f; tum Demetrio Chidonij & Philippo Conſtantinopolitanis proceribus g, ac demum Ioanni h Palæologo Imperatori i enixe commendati fuerunt. Cui quidem Palæologo ob oculos poſuit, non alio ſalubri remedio Turciam potentiam propulſari poſſe, quam ſi Græcos in artiſſimum cum occidentalibus Chriſtianiſ fœdus redigeret, ad quod ſancendum miſſos internuntios ita ei ſignificat: *Ad obſiſtendum*, inquit, *impietati ſauiffimorum Turcorum hoſtium ſacri nominis Chriſtiani meditatione paterna ſapius cogitantes, ſuper vniione iſſorum populorum cum ſancta eccleſia Romana matre & magiſtra cunctiorum Chriſti fidelium, ſi forte eiufdem vniõnis dies aduenerit, dante Domino, faciendas; & ſuper præſtando tuo culmini & eiſdem populis potenti auxilio contra dictos Turcos per eandem eccleſiam & Latinos, & quibuſdam alijs, quæ huiusmodi ſalutem proſpiciunt, tibi plenius exponendis, & infra, deſtinamus, &c. Dat. Auin. VIII. kal. auguſti anno 10.*

3 Inſtructi ſunt plurima auctoritate a Gregorio apoſtolici internuntij, vt Conſtantinopolitanos & alios Græcos ad gremium eccleſiæ Romanæ redituros cenſuris catholicorum numero aggregarent; atque orthodoxæ fidei formulam, ex qua a Græcis ſchiſma damnandum eſſet, deſcripſit: *Attendentes*, inquit, *quod tam in ipſa ciuitate, ſcilicet Conſtantinopolitana, quam in alijs partibus vltimarum, per quas tranſire habebitis, nonnulla ſunt perſone vtriuſque ſexus eccleſiaſtica & regulares ac ſeculares, quæ ab unitate ſanctæ catholicæ & apoſtolice eccleſiæ ſunt præciſe; ac ſperantes in Spiritu, qui vbi vult ſpirat, quod per ipſius gratiam, & veſtram induſtriam ac ſanctam prædicationem nonnulla ex perſonis eiſdem ad dictam venerint unitatem ac obedientiam & reuerentiam debitam & deuotam dictæ eccleſiæ, extra quam non eſt ſalus; vobis & vtrique veſtrum in ſolidum per vos, vel alium ſeu alios auctoritate noſtra perſonas eaſdem, cuiuſcumque ſexus, ſtatus, ordinis, dignitatis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi pontificali, imperiali, regali, vel alia qualibet dignitate ſeu præ eminentia fulgeant, ad dictam unitatem recipendi, & corpori ipſius eccleſiæ vniendi*

ſecundum ſubſcriptam formam, in talibus per dictam eccleſiam conſuetam ſeruari, quæ talis eſt, Ego talis, &c. profiteor & credo ſanctam Trinitatem, &c. concepta eſt iſſdem verbis ac ſententijs atque illa, quam ab Urbano a Palæologo Imperatori atque alias pluribus Imperatoribus, Regibus, ac populis, vt Armenis, Perſis, Tartaris, Raſcijs, Ruſſis, propoſitam vidimus; & inſuper cum eiſdem perſonis eccleſiaſticis, quæ dum erant in huiusmodi ſchiſmate etiam ſcienter quocumque ordine etiam ſacerdotalem ab episcopis ſchiſmaticis ſeu hereticis, etiam eis in contemptum fidei ad habendo receperunt, auctoritate noſtra per manus impoſitionem abſoluendi, & reconciliandi etiam ad cautelam, ſi dubitaretur, an alias fuerint abſoluti & reconciliati; ac diſpenſandi ſuper ipſis ordinibus ſeu eorum executione, ipſosque ad eoſdem ordines habitandi & habiles reddendi, etiam ſi ante diſpenſationem, poſt conuerſionem tamen eorum, in ipſis ordinibus miniſtrarunt; & inſuper quibuslibet antiſtitibus gratiam & communionem Apoſtolice ſedis habentibus perſonis eiſdem huiusmodi ordines etiam omnes, ſi de ipſorum collatione dubitetur, vna & eadem die ad hoc per dictam eccleſiam conſuetam, & etiam dominica de nouo (alias tamen iuxta formam eiſdem eccleſiæ) conferendi, & ipſis perſonis huiusmodi ordines recipiendi licentiam tribuendi; & tam vobis etiam in ſolidum, quam ipſis antiſtitibus huiusmodi perſonis poſt ſuſceptionem dictorum ordinum, ad quacumque dignitatis, perſonatus, officia, & beneficia cum cura vel ſine cura obſtenta per eos a catholicis vel ſchiſmaticis collata eiſdem, ſi dignitates ipſe maiores poſt pontificales in cathedralibus & principales in collegiatis eccleſijs exiſtant, retinere licite valeant, & infra, conceſimus facultatem, &c. Dat. Nonis Auinionenſis diœceſis non. auguſti anno 10.

4 Dum legationem hanc decernebat Gregorius, Palæologus Turciæ potentia terrore conſternatus fœdus cum Amurate ſanxit indignum adeo, vt filius barbarum tanquam ſtipendiarius in bellicis aduerſus Chriſtianos expeditionibus ſequeretur, vt reſert Chalcondylas b his verbis: *Reuerſus Byzantium, nimirum Palæologus, miſit legationem ad Regem Amuratem: præterea, filium ſuum in ianuis Regis ſtipendia facere iuſſit. Amurates imperavit Ioanni, vt ſe quam maxima fide coleret, nec ſuam militia quocumque bellum vertere detrectaret.* Miſſo autem Palæologus Philippo oratore, ſe apud Pontificem de gēſis cum infidelibus excuſauit: cui Gregorius haud dubie prænuntiauit e ſub Turcarum tyrannide, quorum armis cinctus erat, ipſum ſuccumbiturum, nec ſecus diſcrimen propulſaturum, quam ſi Græcos cum Latinis ſociaret, atque ea de cauſa internuntios mittere, cum quibus ſuo conſuleret imperio.

Chariffimo in Chriſto filio Ioanni Palæologa Imperatori Græcorum illuſtri.

Dilectum filium nobilem virum Philippum Cicandilis militem Conſtantinopolitanum nuntium tuum latorem præſentium deſtinatum benigne recepiſti, atque audiuiſti in omnibus quæ pro tua parte nobis voluit enarrare. Super quibus, cum ſolas excuſationes de motiuis tuæ mentis in duobus tuis actibus, de quibus humanum iudicium nequit eſſe, contineant, nos aliter reſpondere non expedit, niſi quod tibi in vtroque factō comparitur & etiam condolemus. Gredimus, quod cum impij Turchi fide careant, ſemper tecum & cum alijs Chriſtianiſ infideliter agent;

Qui ea ſancti.

a Fo. 4. ep. f. cv pag. 47. b 1b. ead. pag. c Pag. 49. d Pag. 48. e Pag. 49. f Pag. 48. g Pag. 47. 48. Propoſiti Græcos nonnulli catholicis conuentiones a Turcica ſeruitute liberari poſſe. b End. pag. c Pag. 47.

1 An. 4. ep. sur 43.

Mandata legatis data.

Formuſ fidei propoſita.

a Ann. Chr. 1374. n. 2. &c.

Soluendum cenſurarum collationem & ſortitas.

b Laonic. Chalcondylas de reb. Turc. l. 1.

Palæologus cum Turcis fœdus excuſat. c To. 4. ep. ſecr. pag. 68.

agent : & cū circa tuum imperium suum dilatauerint potentatum , tua serenitas quasi in pugno conclusa eis tandem resistere non valebit . Ideoque tuam tuique populi salutem & præseruationem a dictorum Turcorum tyrannide aliter non videntis , nisi per sinceram & firmam vniōnem Latinorum & Græcorum (auctore Domino) faciendam , pro ipsa vniōne tractanda nuper certos nostros nuntios ad imperialis sublimitatis præsentiam duximus transmittendos , quos dignis benigne tractare ac fideliter expedire . *Dat. Auin. 11. id. decembris anno 10.* Prædixerat hoc paucis ante annis Christus dominus B. Birgitta , dum Ierolymis versabatur ; quod coram Cyprio Rege eiusque proceribus ab eadem sancta femina subiectis verbis promulgatum est a Famagusta vi. die octobris : *Sciāt Græci , quod eorum imperium & regna siue dominia nunquam stabunt secura , neque in pace tranquilla : sed inimicis suis semper subiecti erunt , a quibus semper sustinebunt grauissima damna , & miseras diuturnas , donec ipsi cum vera humilitate & charitate ecclesie & fidei Romana se deuote subiecerint , eiusdem ecclesie sacris constitutionibus & ritibus se totaliter conformando .* Repetit hoc oraculum Sanderus ^b in suo de visibili ecclesie monarchia commentario , additque : *Quam reuelationem vere diuinam extitisse , ex eo scimus , quod ita res tunc futuras prædixit , ut eas euenisse nunc videmus : nam D. Birgitta multis annis prius mortua est , quam tota Græcorum respublica , expugnata per Turcos Constantinopoli penitus deleteretur . Futura vero prædici non possunt præterquam a Dei spiritu , qui solus futura nouit velut is qui & auctor est eorum , & cui tam nunc præsentia existunt .*

Quod ad ea spectat , de quibus Palæologo condoluit Pontifex ; circa hæc tempora referunt Phranzes ^c & Calchondylas ^d occupato contra Vngaros Amurate , Sauzem siue Mosem Zelebim Amuratis maiorem natu filium , qui in Europæ regiam sedem Didymotichi fixerat , cum Andronico Palæologi filio ad retinendum Europæ imperiū coniurasse : immo ea lege inter se conuenisse ferunt , ut parentes in ordinem redigerent . At Amurates ex Asia in Europam , patefacta coniuratione , traduxit exercitum , ac milites , cum ad filij castra proxime accessisset , partim veniæ spe , partim pollicitationibus in suas partes pellexit , filiumque insecutus Didymotichum urbem regiam ad deditionem compulit , Græcos coniurationis participes ex urbis turribus in fluuium præcipientes egit , filiumque coniecit in vincula : defectionis reos a patribus iugulari iussit ^e , detrectantes scelus in annum victos proijci imperauit . Deinde Palæologum adorfus , illius filium in crimen vocauit , eademque pœna Andronicum iubet afficere , quam ipse Sauzi inflixerat . Ita infelix Palæologus , Sanze ab Amurate occæcato , filio oculorum vim , infuso ardenti aceto , extinguere coactus ^f . Sed cum id inuite ageretur , accidit ut Andronicus oculorum usum omnino non amiserat , ac dein lapsus custodia ad Baiazethem Amuratis in tyrannide successorem se contulerit , ac patrem Palæologum imperio deturbarit . In quo quanto suo damno Palæologus pontificijs monitis morem non gesserit , tristis rerum euentus edocuit .

5. Turcicæ tyrannidis odio affectus egregie erga fidem catholicam visus est Emanuel despota Ioannis Cantacuzeni filius ; ac Pontificem de pio quo tenebatur traducendæ Græciæ ad ecclesie

Romanæ obsequium , desiderio fecit certiores . Cui Dei vicarius pluribus verborum officijs paternos sinus expandit , utque cum apostolicis internuntijs optatissimam coniunctionem promoueret est adhortatus a .

Nobili viro Emanueli Cantacuzino despota Romania gratiam in presenti , per quam obtineat gloriam in futuro . ^{a To. 4. ep. fecr. pag. 70.}

Sicut sancta catholica & apostolica ecclesia mater omnium fidelium & magistra , extra cuius gremium non est salus , de suorum filiorum quos regenerauit per sacri baptismatis sacramentum , separatione a sua obedientia , quæ ab vniuersis Christianis debetur eidem , dolet ab intimis , & deuiantibus cum filio prodigo sincera compatitur charitate ; sic in ipsorum salubri reditu & filiali obedientia iucundatur , & cum cernit ad id materiam quomodolibet fore diuina miseratione dispositam , illos (ne pereant) ad gremium salutis inuitat , maternæ pietatis verbis conuendens . Eapropter a dilecto filio nobili viro Cassiano . . . domicello Constantino Olitano , festuum asserente deuotum , lætanter audito , quod tua nobilitas desiderio magno desiderat vniuersos Græcos a dicta obedientia deuiantes ad eam efficaciter reduci , & perseueranter persistere in eadem , & quod tu & genitor tuus , utpote potentes opere & sermone in hac parte potestis post imperialem celsitudinem præ cæteris efficacius operari : nos de huiusmodi tua dispositione , quam non ambigimus tibi diuinitus esse datam , lætificati quamplurimum , eidem nobilitati præsentibus referamus , nos nuper nuncios nostros super tractanda vnitatem Latinorum & Græcorum Constantinopolim destinasse .

Quare te hortamur in Domino & rogamus attentius , quatenus per te & eundem genitorem tuum & alios (prout poteris) opereris , quod hoc tuum desiderium impleatur ; sciturus , quod huiusmodi tractatus , fauente Deo , ex eo commodius poterit fieri & citius consummari , quo nos in fine ætatis proxime secururæ intendimus , Deo præuio , ad sacram Urbem cum Romana curia nos transferre . Cæterum cum dicaris prope ciuitatem Patracensem alioque catholicos tuam habere potentiam , Patracensem & alias catholicas ecclesias eorumque prelatos & populos tuæ nobilitati , ex quo audimus te habere supradictum propositum , cum multa fiducia commendamus ; sperantes , quod præfatis fauendo catholicis id , quod latet in tuo corde , per effectum efficacis operis demonstrabis . *Dat. Auin. id. decembris anno 10.*

6. Contundere Amuratis tyrannidem poterat Ludouicus Vngariæ & Poloniæ Rex ; sed is , quem antea cruce signatam expeditionem in Turcas suscepisse vidimus , adeo in suscepto consilio inieuit , ut cum Pontifex classem in Helleponto ad Turcas transitu ex Asia in Europam arcendos comparare cõmunibus federatorum principum sumptibus statueret , Ludouicus Rex ad id sedus accedere detrectarit ^b . Ex quo haud leuis coniectura capitur , tacitas cum eodem Pontifice similitates suscepisse , cum sacerdotiorum decumas ad conficiendum Turcicum bellum deposcens a Gregorio , qui illas ad gerendum cum Bernabone bellum deriuare decreuerat , repulsam tulerit : dataque superiori anno Strigonienfi & Colocensi archiepiscopis atque episcopo Quinqueecclesienfi fuissent imperia ^c , ut si Ludouicus Rex decumas Vngaricorum sacerdotio-

Ad redendum in finem ecclesie paratum se offert .

Paræ Pō. rifex classem ad arcendos traiecit Hellepō. Turcas .

^b Bod. 10. 4. ep. fecr. pag. 65.

^c To. 3. ep. fecr. pag. 43.

Pontificis ad eum monita .

Birgitta ratiōniū de Græcorum ob scissimā euerfione . Reuelat. S. Birgit. l. 7. p. 19.

Sander. de visib. monarch. l. 7. n. 1046

Phranz. l. 1. c. 17. d. Calchondylas. lib. de reb. Turc. sub fin.

Filium rebellem Amurates opprimere . Phranz. & Calchondylas ubi supra . Cogit Palæologum ad filium occidendum .

Calchondylas . Ut Palæologus vim pontificij moniti se ferit .

Emanuel Peloponnesi despota .

tiorum ad sedem Apostolicā transferri vetuisset, diplomata pontificia, quibus signa Vngarica in Turcas secuturis criminum condonatio & alia amplissima beneficia conferebantur, non diuulgaret. Perculsus vero stupore Gregorius, Ludouicum Regem ad Turcicam tyrannidem reprimendam, mutato subito consilio tepescere, ipsi præ oculis posuit a, infidelium potentia breui rem Christianam euersum iri, si Christiani vires ad eam sustentandam non conflarent.

Ludouico Regi Vngariae illustri.

Rediens ad præsentiam nostram dilectus filius nobilis vir Ioannes Lascari miles Constantinopolitanus, qui dudum cum nostris literis ad præsentiam tuam serenitatis accessit, nobis retulit, quod serenitatem eandem ad contribuendum in vnione inter Romanam ecclesiam tuamque celsitudinem & nonnullos alios principes ac magnates faciendā contra Turcos hostes sacri nominis Christiani, & ad contribuendum in certo numero galearum tenendarum continue contra Turcos eosdem, dispositam non inuenit. De quo miramur non modicum, cum regnum tuum Vngariæ vicinum sit nunc Turcis eisdem, & negotium huiusmodi te & ipsum regnum non modicum tangere dignoscatur. Quare regalem deuotionem ac magnificentiam precamur attentius, & in Domino exhortamur, quatenus prouide considerans, quod alij, qui volunt esse & contribuere in vnione prædicta, te in hac parte deficiente, etiam deficient (quod absit) & sic, non facta resistentia Turcis eisdem, ipsi contra fideles poterunt (prout verendum est) nimium præualere in perditionem innumerabilium animarum & catholice fidei maximum detrimentum, digneris obreuerentiam Dei & dictæ fidei, ac tutelam præfati & aliorum fidelium regnorum & partium huiusmodi tuum propositum in melius commutare, ac ligari in vnione prædicta, & in illa contribuere condecenter, super hoc nobis tuam piam & gratiosam responsonem per regias literas referando, vt ea habita ad dandum debitum ordinem in hac parte procedere valeamus, prout hæc & alia venerabili fratri nostro Stephano episcopo Zagrabienfi, & dilecto filio nobili viro Petro Zuderbano Sclauoniæ ambaxatoribus tuis, latoribus præsentium, verbo duximus exprimenda, vt ea tuæ referant maiestati. *Dat. Auin. 1111. kal. octobris anno 1v.*

7 In tanta orientis consternatione Franciscus Catalustius Genuensis Mitylenes regulus vires suas in Turcas strenue exercebat: cui Pontifex Smyrnam Christianæ fidei in Asia propugnaculum commendauit b; quæ vrbs in magnum adducta, erat discrimen c, cum præfidiariorum militum numerus admodum esset imminutus, ijque suis stipendijs defraudarentur: Turcæ autem cognito infelici rerum Christianarum statu, præfidiarios magna auri vi ostentata ad prodicionem allicere non desinerent. Quibus acceptis Gregorius Rhodiorum equitum ordinem, vt illum aduersus barbaros defendendam susciperet, est adhortatus d: *De vestra, inquit, fidelitate ac sollicitudine, & prudentia ac potentia confidentes, vobis prædictam hinc ad quinque annos proxime secuturos custodiam, regimen, & gubernationem ciuitatis prædictæ & pertinentiarum ipsius cum mera & mixto imperia & omnimoda iurisdictione vestris expensis, & cum subsidio trium millium florenorum auri vobis saluendorum de pecunijs decimæ prouentuum ecclesiasticorum regni Cypri, per nos in ipsa re-*

gno dudum imposta, nostro et Romana ecclesia nomine per illos, quos ex vobis, vel alijs ad hæc duxeritis deputandos fideliter ac iuste exercenda committimus per presentes, &c. Dat. apud Villamnouam Auinionensis diocesis 21. kal. octobris anno 1v. De Smyrnæ custodia tradita Roberto Iuliacensi Rhodiorum equitum magistro, qui functo vita Raimundo Berengario ad equestris illius ordinis præfecturam communibus votis, dum in occidentem versabatur, vocatus fuerat, meminit Bosius a; illumque mox, salutato Auenione Pontifice, Rhodum contendisse, vt ex orientes inter equites ob absentiam suam simultates compesceret: cui extremo anno data fuere imperia b, vt studia omnia cum internuntijs apostolicis ad euerfas Genuensi bello Cyprias res instaurandas, pacemque componendam coniungeret.

Misit tum etiam in occidentem ad Dominicum e Campofregoso Genuensium ducem Petrus Cypri Rex oratorem Theobaldum Belsaragum, pro tractanda cum eo concordia, quem Pontifex duci alijsque Genuensibus enixe commendauit c; agebatur enim grauioribus curis, ne ex perniciali bello res Christiana in Cypro penitus concideret; ac pluribus literis inculcauit d, ne Petrum Regem omnis culpæ expertem suis iuribus exuerent. De pace demum Cyprios inter ac Genuenses felicissime reuocata sequenti anno dicitur.

8 Interea profertur apud orientales, superstitionum erroribus inuolutos, religionis Christianæ pio incitatus studio Gregorius Papa, viros religiosos, ac potissimum ex Dominicana familia, ad apostolicum illud munus obeundum delegit: eum ex ea olim prodijissent viri virtutibus conspicui, qui vt in literis ad Eliam supremum eius ordinis magistrum datis loquitur e, *per gratiam Dei assistentem eisdem in partibus Armenia maioris multitudinem infidelium conuerterunt ad dictam fidem, in qua vsque ad hæc tempora permanferunt, prout permanent de presenti: in quibus etiam partibus ijdem fratres plantauerunt ordinem fratrum Vnitorum dicto tuo ordini subiectorum.* Non desuere tamen, qui egregijs huiusmodi exemplis ad penetrandas remotas eas pro disseminanda fide regiones excitatos nonnullos Prædicatores a sacro eo consilio auocarent. Quod vbi accepit Gregorius Elias, de quo paulo ante memorauimus, præcepit vt in solemnibus ordinis comitijs apostolico pro imperio, & anathematis intentata religione præciperet ne qui exercendo euangelij prædicandi infidelibus muneri idoneos traicere in orientem cupientes, ab itinere detererent: immo libros sumptuose necessarios ad adeundam aulam pontificiam suppeditarent. Cumque plures, quos diuinus Spiritus pio euangelij Armeniæ inferendi ardore accenderat, iter ornarent, Pontifex religiosos Armenios, qui Prædicatoribus coniuncti erant, literis sollicitauit f, vt venientes debitis officijs prosequerentur. Exemplum literarum hoc est.

Gregorius, &c. dilectis filijs fratribus ordinis Prædicatorum in terras Saracenorum, paganorum Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Iberorum, Alanorum, Gazarorum, Gothorum, Scytharum, Ruthenorum, Iacobitarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Moabitum, aliarumque non credentium nationum orientis & Aquilonis, seu quarumcumque aliarum partium constitutis, & ad eas proficiscentibus salutem, &c.

Habet ex parte vestra expositio nobis facta, quod de multis personis partium prædicatarum, quæ

To. 4. ep. fecr. pag. 55.

Negar Vngarum partem sumptuum cū tribuente.

Rogatus, vt Vngariæ proximæ arsuræ prospiciat.

Smyrna in periculum adducta.

b Eod. 20. q. ep. fecr. pag. 62. c 16. pag. 37.

d Am. 4. ep. cur. pag. 51. Rhodius equitibus tradita a Pont.

a Bos. l. 3. hier.

b To. 4. ep. fecr. pag. 74.

c Rhodius princeps Cypri datus operam iussit. Perr. Rex Genuens. de pace postulat.

d Pag. 51. & 74.

Prædicatores in Armenia maioris dem amplificant.

e An. 4. cur. pag. 51.

Intentata anathematis reuocantibus a suscepto consilio præcones euangelicos.

f Ib. pag. 19.

quæ vt presbyteri diuina celebrarunt officia, & pro talibus reputantur, frequenter dubitari cōtingit, an iuxta formam ecclesiæ * baptizandi fuerint vel non, & an ordines receperint, in quibus (vt præmittitur) ministrarunt; quodque si in ordinandis ipsis de nouo interstitia temporum seruarentur, magnum scandalum inter populares, qui ab eisdem audierunt diuina, & sunt etiam eisdem confessi, possent verisimiliter generari: quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt super his prouidere salubriter de opportuno remedio dignaremur.

Nos itaque cupientes, vt huiusmodi vestrum sanctum negotium felicius (auctore Domino) prosperetur & optatum de bono in melius suscipiat incrementum; intendentes quoque animarum prædictarum & aliorum fidelium partium, earundem saluti vtiliter prouidere, vobis & singulis vestrum tam in sacerdotij quam in diaconatus ordinibus constitutis, vt omnes & singulos partium prædictarum, de quibus dubitatur, si fuerint baptizati vel non, baptizare iuxta prouisionem iuris in huiusmodi casu adhibitam valeatis, his verbis præmissis, videlicet: *Si baptizatus es, non te rebaptizo: sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, et Filij, et Spiritus sancti. Amen*; auctoritate apostolica tenore præsentium indulgemus. Insuper eisdem fidelibus de partibus antedictis taliter ordinatis, qui diuina (vt præmittitur) celebrarunt, quod a vestri ordinis vel alij episcopis gratiam & communionem dictæ sedis habentibus, & in partibus commorantibus antedictis, omnes tam minores quam sacros ordines statutis temporibus, aliquo tamen interuallo in huiusmodi sacris ordinibus recipiendis & conferendis propter eorum reuerentiam obseruato, si sine scandalo fieri possit; alioquin omnes vna die & eadem simul præfatos ordines sacros & minores pro huiusmodi scandalo euitando recipere, ipsique episcopi dictos minores & sacros ordines personis eisdem secundum præfatam distinctionem cum interuallo, vel vna & eadem die simul valeant conferre, dicendo videlicet: *Si ordinatus es rite, non te reordino; sed si nondum ordinatus es, te ordino ad sacros ordines antedictos; seruata alias forma & materia ac solemnitate, debitam præmissis, quibuscumque constitutionibus apostolicis in contrarium editis nequaquam obstantibus, de gratia concedimus speciali. Dat. Auinione 11. non. martij anno 10.*

Instructi sunt amplissima auctoritate a iureligiosi viri, qui ad gentes euangelij luce collustrandas, atque hæreticos vel schismaticos a suis erroribus reuocandos missi sunt: atq; inter cetera, vt cum interdum non rite ab hæreticis baptismus aut sacri ordines conferrentur, ea sacramenta certis legibus impertirentur. Porro si quis ex ijs, qui ad inferendum gentibus euangelium erant profecturi, abiecta perseuerantiæ palma in occidentem gressum resisterent, pronuntiauit Pontifex b, ipsos omnibus priuilegijs spoliandos exauctorandosque. Superioribus vero prerogatiuis exornatus est Franciscus e Podio Minorita c rerum gestarum in propaganda fide inter orientis & Aquilonis barbaros gloria insignis, qui vna cum duodecim sodalibus eiusdem ordinis ad transmarinas oras pro euangelio disseminando legatus est.

Ad augendam etiam in Vvalachia catholicam religionem Christi vicarius episcopalem in ea sedem instituendam ratus, cum pauci sacerdo-

tes Vngari sacramenta Vvalachis conferrent, ijque lingua & moribus ab his dissonarent, vnde promoueri diuina gloria in erudiendis ijs populis ad fidem catholicam recenter traductis non poterat, ac spes amplior amplificandæ diuinæ rei affulgeret, si episcopus virtutibus & eruditione insignis, quique linguam Vvalacham calleret, eam nationem regeret; Strigoniensi & Colocensi archiepiscopis prouinciam dedit a, vt consulto Ludouico Rege Vngariæ inquirerent, qua in vrbe episcopalis sedes collocanda, quibus circumscribenda limitibus diocesis, cui metropolitano subiciendus episcopus videretur: ac si Antonius Minorita, qui in Vvalachis Christianis sacris initiandis plurimam nauarat operam, gerendo episcopali muneri par esset. Qua de re Ludouicum Regem Vngariæ, qui Vvalachos ad fidem sua auctoritate & pio ardore pellexerat, certiores fecit Pontifex b, vtque in cœptum tam sanctum opus incumberet, est adhortatus.

10 Pari a Gregorio pro retinendo in occidente pristino religionis splendore, ne ab hæreticis inficeretur defudatum est studio, quo ad eam propagandam incubuit: atque archiepiscopos & episcopos, Reges ac principes ad elidendas nouas contra pietatem factiones excitauit. Inquinabat nouis erroribus Poloniam, Boemiam, Silesiam, & circumiacentes prouincias Milleczius, ac plures a veritate catholica abduxerat: qua de re factus certior Pontifex, Gnesnensem archiepiscopum perstrinxit c, ipsum suo gregi venenata pabula a pestifero homine subministrari pati, stimula vitæ vt illum ac sequaces coereret: *Errores hæreticales, de Milleczio hæresiarcha loquitur, simplicibus in tua ciuitate & diocesi Gnesnensi predicare presumpsit. Nos de ijs, si vera sint, merito condolentes ab inimicis, cum non sint aliquatenus toleranda, & de negligentia tua fraternitatis & aliorum antistitum, in quorum ciuitatibus & diocesisbus idem Milleczius & sui complices conuersantur, ac inquisitorum hæretice prauitatis in illis partibus deputatorum, quod contra tales aduersus dictam fidem temere insurgentes & præmissa detestabilia presumentes, si ita sit, non processistis, prout tenemini, & nobis de præmissis nihil notificare curastis, plurimum admirantes; eidem fraternitati per apostolica scripta districte præcipiendo mandamus, quatenus auctoritate nostra de præmissis te plenarie informes: & si inueneris ita esse, aduersus præfatos Milleczium & sequaces ac fautores eorum, si sint in tuis ciuitate vel diocesi prælibatis, procedas secundum canonicas sanctiones, ac errores contentos in dicta cedula publice in prædicationibus reprobes, ac per clericos seculares & religiosos peritos in lege Domini facias reprobari, &c. Dat. Auin. id. ianuarij anno 10.* Data d sunt etiam imperia Cracouiensi, Vratislaviensi, Luthomuslensi, Olomucensique episcopis, atque etiam Pragensi archiepiscopo, vt hæresiarcham ac sectarios reprimere antequam malum confirmatis in dies viribus aueretur: tum Carolum Imperatorem hortatus est e Gregorius, vt iustam seueritatem in scelestissimum prædonem animarum Milleczium eiusque impietate imbutos distringeret.

Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto, & Boemia Regi.

11 Plurimum fide dignorum relatibus nuper ad nostrum peruenit auditum, quod quidam Milleczius presbyter, olim canonicus Pragensis, sub specie sanctitatis, spiritu elationis & temeritatis assumpto, & prædicationis officio (quod sibi non com-

De episcopi pali sede in Vvalachia erigenda pag. 55.

b To. 4. ep. fecr. pag. 61.

Milleczio hæresiarcha.

e Eod. 10. 4. ep. fecr. pag. 1.

Poloniam inficit.

d Ibid.

e Pag. 13.

competit) vſurpato, multos errores non ſolum temerarios & iniquos, ſed etiam hæreticos & ſchiſmaticos, veique nimium ſcandalofos & periculofos fidelibus, præſertim ſimplicibus dicere publice prædicare in tuo regno Boemiæ & alijs terris tuis præſumpſit hætenus & præſumit; nonnullas perſonas vtriuſque ſexus ad eius ſectam, quam damnabiliter inchoavit, ac in errores deteſtabiles & reprobandos actus in derogationem catholicæ fidei & contemptum ſactorum canonum inducendo, prout in quibuſdam articulis ſcriptis in ſchedula incluſa præſentibus continetur. Nos igitur de ijs, ſi vera ſint, merito condolentes ab intimis, cum non ſint aliquatenus toleranda, venerabilibus fratribus noſtris archiepiſcopo Pragenſi, ac Vratiſlavienſi, Luthomiſenſi, & Olomucenſi episcopis, in quorum ciuitatibus & diœceſibus ipſe Milleczius & ſui ſequaces plurimi eſſe dicuntur, præcipiendo mandamus, quod de præmiſſis contentis in dicta cedula contra eodem Milleczius & ſequaces diligenter inquirent: & ſi ea repperint eſſe vera, ſuper ipſis ſecundum canonicas ſanctiones, & prout ad eorum ſpectat officia, auctoritate noſtra iuſtitia debitum exequantur.

Quare deuotam ſerenitatem tuam catholicæ fidei ac iuſtitia zelatricem requirimus & rogamus attentius, quatenus præſatis archiepiſcopo & episcopis contra iam dictos Milleczius ac ſequaces & fautores eorum liberaliter ac prompte præbeas tuum brachium ſeculare, cum ipſi archiepiſcopus & episcopi ſeu eorum aliqui ad hoc te duxerint requirendum, vt regnum & terra tua prædicta a talibus maculis celeriter & totaliter expurgentur, ac (prout hætenus fuerunt) conſistant in dicta fidei claritate. *Dat. Aui. 10. id. february anno 10.* Hunc hæreſiarcham inter Lutheri antecellores collocat impius nouator a, memoratque iactaſſe illum a ſe & ſequacibus tantummodo viam ſalutis doceri: iam veniſſe antichriſtum, & extinctam eccleſiam, Pontifice, Cardinalibus, episcopis, cæteriſque præſulibus eccleſiaſticis nullius veritatis lucem oſtendentibus, Diſſeminati etiam ab eodem Milleczio alij errores de laxandis libidinibus habentis, quos nouatores ad velandam teſtium ſuorum turpitudinem illi affectos a catholicis ſuſpicantur: ij vero licet plures errorum ſuorum anteſignanos teſteſque fuiſſe contendant, nullos tamen demonſtrant, qui in omnibus cū ipſorum doctrina conſeſerint.

12 Inſicere etiam tum Germaniam moliebantur nonnulli impij, qui commentarios nequiſſimos inſcriptos, *Leges ſeu ſpeculum Saxonum* b, ediderunt, cum Gregorius, ne pontificali deeſſet muneri, ad oſſulas ſimplicibus populis hæreſeon, tenebras veritatis luce diſcutiendas Cardinales alioſque peritiſſimos viros coegit, notauitque ſingulos errores iuſta cenſura. Tum Germania, Lyoniæ, Boemiæ, Gallia pluribus archiepiſcopis & episcopis ad fidem propugnandam ſtimulos addidit: ac denique Carolum Imperatorem, vt pro animarum ſalute promouenda & ac moribus expoſtuliendi operam explicaret, eſt adhortatus.

Carolo Romanorum Imperatori ſemper Augusto.

Fili chariſſime, iam longum eſt tempus præteritum, quod de erroribus & execrabilitate quorundam ſcriptorum deteſtabiliſſimum, quæ leges ſeu ſpeculum Saxonum appellatur, quibuſque nonnulli de partibus tuorum imperij ac regni & terrarum vtrius, ſeu potius abuti dicebantur, per

ſiſtendignas & intelligentes perſonas ſuimus informati: & petitum fuit a nobis, ad quos ſpectat in talibus providere, vt ſuper eis ad ſalutem animarum prouiſionem adhibere congruum dignaremur. Noſque ſcripta ipſa mature vidimus, & per nonnullos tam fratres noſtros S. R. E. Cardinales, quam alios in ſacra theologia ſolemnes magiſtros, ac vtriuſque iuris doctores examinari fecimus diligenter, & illa ex eis quæ falſa, temeraria, iniqua, iniuſta, & in quibuſdam hæretica & ſchiſmatica & contra bonos mores exiſtentia, periculofaque nimium animabus fore reperimus, auctoritate apoſtolicâ reprobauiſſimus, damnauiſſimus, ac decreuiſſimus irrita & inania, ac carere omni robore firmitatis, prout in noſtris literis inde confeſtis (quarum tenorem mittimus præſentibus intercluſum, quaſque venerabilibus fratribus noſtris Maguntino, Coloniienſi, Rhemenſi, Magdeburgenſi, Pragenſi, & Rigenſi archiepiſcopis, eorumque ſuffraganeis dirigimus) videre poteris plenius contineri. Quare deuotam excellentiam tuam, quæ ſancta, iuſta, & honeſta, veneratur & colit, & contraria deteſtatur, requirimus & rogamus attentius, quatenus in publicatione dictarum literarum, & vt preareat contentis in eis, digneris pro reuerentia Dei ac Apoſtolicæ ſedis & noſtra, dictaque animarum ſalute, & reformatione morum imperialis & regalis poteſtatis fauorem efficaciter impertiri. *Dat. Aui. id. octobris anno 10.*

13 Nonnulli per id tempus in Gallijs artes magicas exercere, ac demonum opem implorare ſunt auſi: in quos cum fidei cenſor animaduertere pararet, reuocatum eſt in dubium, an illius cauſa cognitio ad ipſum ſpectaret. Cui ſedem Apoſtolicam conſulenti, Gregorius imperauit a, vt canonicarum legum ſeueritatem in perditiffimos eos homines diſtringeret. Deturbatos plures de poteſtate mentis fuiſſe magicis artibus hoc anno, ac bacchantum veterum more ſuauitas choreas agitaffe, donec ſacris exorcifmibus demones ex miſerorum corporibus depulſi ſunt, refert ex Petro auctore magni chronicon Belgicum his verbis: *b Eodem anno, nimirum mcccclxxiv. mira ſecta tam virorum quam mulierum venit Aquisgranum de partibus Alemannia, & aſcendit uſque ad Hannoniæ ſeu Franciam, cuius talis erat conditio. Vtriuſque ſexus homines illudebantur a demonio, vt tam in domibus quam in plateis & eccleſia ſe inuicem manu tenentes choreas ducerent, & in altum ſaltarent, nomina quadam demoniorum nominantes, videlicet Friſkes & ſimilia; nec vllam cognitionem in huiuſmodi choreis, nec verecundiam propter aſtantes populos habentes. In fine vero chorificationis ita circa peſtoralia torquebantur, vt niſi mappulis lineis a ſuis amicis circa medium ventris fortiter ſtringerentur, quali furioſe clamarent ſe mori. Tandem Leodij per coniuurationes ſumptas de illis, qua ante baptiſmum in catechiſmo ſunt, a demonio liberabantur: & ſanati dicebant, viſos ſe tempore ſaltationis immerſos in fluuio ſanguinis, & propterea ſic in altum ſaltaſſe.* Hætenus chronici Belgici auctor.

14 Hoc anno compertum eſt Peruſij Fracellos ſub Franciſcani habitus larua immanem texiſſe ſaſtum, atque in eam opinionem & dementiam veniſſe, vt eccleſiaſticam hierarchiam inter ſuos tantum contineri putarent: inter quorum tenebrionum duos cum exariffet contentio, vnus alteri obijciebat, inquit Vvadingus, *nimiam præſumptionem, quod ſe tanquam Papam venerari &*

Et Boemiam.

Cæſar ad eum reprimendum excitatus.

Viric. in ſuo catal.

Speculi Saxonum contaminatum erroribus. *b Ext. apud Gollad. ro. 2. colle. 3. conſ. 1. imperial.*

To. 4. ep. ſecr pag. 62.

Damnat a Pontifice.

Damnat cultores ſupplicio affici iuſſit.

a An. 4. 10. eur. pag. 92.

b Chron. Belgic. lib. 10. au. 6. 1. Leyd. 3. c. 26.

Bacchantes a demonibus agitati.

Vvadingus hoc ann. n. 22.

pro vero Papa coli vellet: ille vero huic insolentiam & sacrilegam temeritatem, quod sibi canonice electo nollet obtemperare. Ex his confirmantur a nobis sapius dicta, Fraticellos ex Petri Ioannis Oliui delirijs somniasse, pontificatum ad ipsos vti euangelij ob carentiam omnis dominij obseruantissimos deuolutum: atque ob id crimen a Clemente VI. canonice seueritati subijci iussos a: præterea duos pseudominoritas, cum Ioannem XXII. ac successores diuinitus exauctoratos contendere, flammis iussu Innocentij VI. Auenione exustos vidimus b; quæ confirmantur etiam atque illustrantur ex ijs, quæ B. Virgo a S. Birgitta viro pio Minoritæ, vt Fraticellos refelleret, exponi iussit his verbis c: *Dic illi ex parte mea, quod respondebit illis, qui Papam dicunt non esse verum Papam, nec illud esse verum corpus Iesu Christi filij mei, quod sacerdotibus in altari conficiunt, quod ipse respondeat illis hæreticis sic: Vos vertitis occiput ad Deum, & ideo vos non videtis eum. Vertatis ergo ad eum faciem, & tunc poteritis eum videre: nam vera & catholica fides est, quod Papa qui est sine bæresi, quantumcumque alijs peccatis sit commaculatus, nunquam tamen est ita malus ex illis peccatis & ex alijs suis malis operibus, quin semper sit in eo plena auctoritas & perfecta potestas ligandi & soluendi animas: quam auctoritatem ipse per B. Petrum habuit, & assumpsit a Deo.* Hanc Fraterculorum Pontifici, Cardinalibus, & episcopis propter luxum vel delicias abrogatam auctoritatem somniantium Viceffus hausit, cœpitque propagare latius: quam a concilio Constantiensis damnatam visuri sumus. Vt vero hos & alios menduculos impostores, qui pietatis tantum inanem speciem colerent, exagitari iubebat Pontifex; ita alios, qui veras virtutes vna cum paupertate sectarentur, a quorumuis iniurijs vindicatos texit: & Colonienſi, Treuirensi, Moguntino archiepiscopis, ac præsulibus reliquis Germanis, Flandris, ac Brabantipis, in quorum diocesis huiusmodi homines, qui a fide orthodoxa non discrepabant, versabantur mandauit d, vt diligenter perquirerent, an recte vel prauè de fide sentirent: ac si ad veram pietatem incumbere comperissent, ipsos diuino cultui permitterent vacare, suisque studijs prosequerentur.

Quod ad memoratos archiepiscopos attinet; certabant tum post Ioannis Moguntini obitum e de Moguntino archiepiscopatu: Adolphus episcopus Spirensis & Ludouicus episcopus Bambergensis, quem Gregorius, exauctorato Adolpho, confirmauit f ad Caroli Cæsaris gratiam, cum is illum ad stabilendum in Boemica stirpe imperium sibi deuinxisset. Vt vero Ludouico, quem Serarius in ferie Moguntinorum archiepiscoporum prætermisit, diuina vltione in media chorea percusso g Adolphus postea successerit, dicitur inferius. Addimur nunc Carolum amplificasse regnum Boemiam, adiecto illi marchionatu Brandeburgensi: de quo felici successu, restitutaque impacatæ prouinciæ pace, Gregorius est illi gratulatus h. Miserat i autem ineunte anno Thomam internuntium, vt eam controuersiam inter Carolum & Rupertum ducem Bauariæ componeret, quam fœdere diremptam refert Dubrauius. l

15 Reponerat mutuam Pontifici gratiam. Imperator, ac Bernabonem tyrannum Mediolanensem ecclesiæ bellum inferentem non modo acerbis edictis perculit, verum etiam permisit Gregorio m, vt clientes imperij Insuæres, qui

Bernabonis & Galeatij iugum excuterent, ad ecclesiæ obsequia & clientelam admitteret: quod a Pontifice pluribus ill. id. octobris huius anni significatum est ad eos libertatis spe ad defensionem concitandos. His vero in furorem actus Bernabos, calumnias spargere in Christi vicarium non perhorruit, ipsumque aculeatis literis lacessere: quas Gregorius constanter subiectis sententijs refregit a.

Bernaboni de Vicecomitibus spirituum consilij sanioris.

Recepimus & audiimus literam tuam, datam a Mediolano die xxi. mensis ianuarij proxime præteriti, indignam tamen apostolicæ visioni: ad cuius contenta, vtique horrenda & omnino falsa, nec humano proferenda ore commenta, cum sciamus illa omnia ab homine tanquam rabido & insano spiritu blasphemix vehementer exagitato nequiter fuisse concepta, decreuimus nullum penitus dare responsum, cum tibi maligno hosti aliud dici non conueniat, nisi quod Michaellem archangelum dixisse diabolo sanctus Iudas Apostolus refert, videlicet: *Imperet tibi Dominus*; qui cum sit & potentia infinita, sanctorum placatus instantia, factum euanescere faciet tuæ tyrannicæ potestatis. Credimus nempe te, aduersarium veritatis, ea intentione tantam adinuenisse blasphemiam, vt immanitate tuæ detestandæ versutia, qua Christi & ecclesiæ fideles pugiles dudum veneno extinguere tentauisti, conficta relatione enormissimi criminis verbis vt-cumque tegeres infamibus & dolosis. Porro mirum non est, si tu in vitijs mersus, qui sapientes mouere nō potes, serpentina vocis afflatu pestifero simplicium mentes conatis inficere, cum male viuens aliud quam malum non valeas scribere, vel proferre. *Dat. Auin. xv. non. february anno xv.*

Retusa est non minus armis, quam verbis Bernabonis & Galeatij insolentia; Vercellensis enim vrbs a primum, dein arx illius munitissima b Ioannis episcopi Aretini Apostolicæ sedis internuntij opera in ecclesiæ potestatem redacta est: quam cum Vicecomites obsidione cinxissent, Otho dux Brunsvicensis c pontificij exercitus præfectus ac Ioannes Acutus d ad eam soluendam, submissi, cum quibus Amedeus Sabaudia e comes Nicolaus marchio Atekinus f, Ioannes episcopus Vercellensis & alij g moniti, vt auxiliares copias coniungeret. Clauenna etiam in Nouocomenſi diocesi, repulsis Galeatij turmis h, Ossolenses i in Nouariensi, Vglenamenses l, Placentini m, & Papienses n, ad pōtificias partes transfugerunt. Postea vero cum Vicecomites, fractis rebus suis, ad inducias ineundas duces Austriae deprecatores adhibuissent o, Pontifex clientum suorum, qui bello fessi erant exhaustiq; fortunis, misericordia permotus, ad concordia consilia flexit animum p, omnesq; fœderatos, de quibus superius facta mentio est, de ea agitata consuluit q. Ne veno facile hostis solitis artibus inducias capta meliorum rerum occasione violaret, fixam animo suo de fluxa illius fide adstringēda sententiam his verbis patefecit Leopoldo duci r, Galeatium fratremque Bernabonem inter atque ecclesiam interpreti futuro: *Magnificentiam tuam scire volumus, quod pacem cum omnibus fidelibus habere desideramus & volumus: sed quia idem Bernabos prædictam Romanam ecclesiam ac nonnullos prædecessores nostros sub pace ficta, quam cum eis se facere fingebat, sapius decepit, pacem ipsam non*

Vicecomitum res depressæ.

a An. 4. ep. cur. pag. 8.

Gravi responso fra-
tra Bernabonis calumnix.

a To. 4. ep. fecr. pag. 17. & an. 4. ep. cur. 2. Vercellæ expugnata.

b To. 4. ep. fecr. pag. 93.

c Pag. 41.

d Pag. 122.

e Pag. 134.

f Pag. 123.

g Pag. 122.

h Pag. 123.

i Pag. 66.

m An. 4. ep. cur. pag. 4.

n Ibid.

o Expertæ induciæ.

p To. 4. ep. fecr. pag. 160.

q An. 4. ep. cur. pag. 89.

r Ibid.

s Ibid.

t Ibid.

non observans sed violans, nostra intentionis existit, quod si inter nos & ipsum pax sine treuga fiat, talibus firmis atibus validetur, quod pax ipsa sine treuga in inviolabiliter perseveret. Dat. Avin. id. decembris anno 10. PACTAS Bononiæ a Guillelmo legato Cardinale, cui ea auctoritas erat concessa a, fuisse inducias, ac Pontificem a Vicecomitibus solita perfidia fidem violaturis delusum, adductamque inde in ingens disferimen vniuersam ditionem ecclesiasticam, visurum sumus,

16 Interea intendebat b Regina Sicilia apud sedem Apostolicam iudicium Ludouicus Vngariæ Rex, deposcebatque a Gregorio, vt principatu Salernitano, Honore montis S. Angeli, ac Prouinciæ, Pedemontij, & Folcarquerij comitatibus iniuste spoliatus, ac iure hereditario ad ipsum deuoluta eas terras pronũtiaret; quæ enim Bonifacius VIII. de Siculi regni successione ad Roberti gratiam sanxisset, in alijs prouincijs non fiducia-rijs Romanæ ecclesiæ non valere. De Siculo vero regno a Ioanna petebat, vt cum liberis careret, regio edicto testaretur, sceptri Siculi heredem legitimum ipsum Ludouicum futurum: quamuis enim a Ioanna vexanda abesset animo, non æque tamen ferendum, si illa regnum ad externos deriuaret. Significarunt etiam Pontifici oratores Vngarici c, conuentum cum Gallo Rege, vt Ludouicus Andegauensis alteri filiarum Ludouici Regis Vngariæ nuberet. Ex quibus cum metueret Gregorius, ne bellorum nouorum materies suboriretur, Regiam est adhortatus, vt oratores pro componendis hinc controuersijs ad sedem Apostolicam mitteret. Grauißima lis erat: neque Ioannæ decrant argumenta, quibus causam suam tueretur; nam Carolus primus sanxerat Prouinciã, Pedemontium, ac Folcalcherium a Siculo regno non diuellenda, neque eos principatus repetierat Ludouicus Vngariæ Rex, dum Sicilia regnum, quod armis tenebat, pacto cum Ioanna fœdere restituit; sed tantummodo principatum Salernitanum & Honorem montis S. Angeli vt hereditarios exegerat: qua de re datas ab ipso & fratre Stephano ad Clementem literas a Gregorius biennio post promulgauit, quas hic coniungemus, ne eadem repetere cogamur.

Ad futuram rei memoriam.

Dudum charissimus in Christo filius noster Ludouicus Rex Vngariæ illustris, & quondam Stephanus dux Transiluania eiusdem Regis frater certos procuratores suos per suas patentes literas eorum sigillis sigillatas fecerunt, constituerunt, crearunt, & etiam ordinarunt, quarum quidem literarum tenor sequitur in hæc verba: Nouerint vniuersi & singuli presens procuratorum inspecturi, quod nos Ludouicus, Dei gratia Vngaria Rex, ac nos Stephanus, eadem gratia dux Transiluanus frater eiusdem illustrissimi Regis votis & beneplacitis sanctissimi in Christo patris domini Clementis diuina prouidentia sacrosancta Romana & vniuersalis ecclesiæ summi Pontificis nos conformare volentes, & eiusdem in hac parte descendere voluntatis, venerabilem patrem dominum Ioannem, diuina miseratione episcopum Vespriemensem aule reginalis cancellarium, & nobilem virum de Vvolpford comitem Castri ferrei presentes, & presens mandatum sponte suscipientes, & quoslibet eorum in solidum (ita quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus eorum inceperit, alter prosequi ac mediare valeat & finire) facimus, constituimus, creamus, & ordinamus simul & vterque nostrum per se nostros veros, certos, & legiti-

mos, procuratores, actores, factores, & nuntios speciales omnibus vix & modis, quibus melius fieri de iure potest; ipsi & eorum cuiuslibet in solidum per has nostras patentes literas mandantes, & specialem, plenam, & liberam ac absolutam potestatem dantes & concedentes nostro & vtriusque nostrum nomine solemniter promittendi, & nos & vtrumque nostrum obligandi ad dandum & assignandum, ac dari & assignari faciendum realiter, plene, & libere ac efficaciter in manibus domini nostri Papa vel alterius cuiuscumque aut quorumcumque, quem seu quos ipse dominus noster Papa ad hoc duxerit deputandum seu deputandos, nobis non suspectum vel non suspectos, infra certum terminum ad hoc per ipsum dominum Papam, aut dictos procuratores nostros vel eorum alterum, statuendum (titulis dumtaxat paternis, scilicet principatu Salernitano & Honore montis S. Angeli exceptis) omnes & singulas ciuitates, castra, terras, villas, fortalitia, casalia, & qualibet alia loca, tenimenta & territoria, ac omnia alia & singula, quaque habemus & tenemus per nos seu alterum nostrum, alium vel alios nostro nomine in regno Sicilia & terris citra pharum vsque ad confinia terrarum Romanæ ecclesiæ; & in corporalem possessionem omnium & singulorum quo supra nomine premissorum dictum dominum Papam vel alium seu alios, quem seu quos ipse dominus Papa ad hoc deputauerit, nobis (vt pramittitur) non suspectos, pure, plene, & libere ac efficaciter & realiter inducendum seu induci faciendum: nosque ipse & vterque nostrum hac omnia & singula presentis scriptura testimonio adimplere & adimpletuos, & facturos ac curatuos realiter & adimpleri solemniter promittimus, & ad ea adimplenda nos ipsum & vtrumque nostrum obligamus.

17 Caterum damus dictis nostris procuratoribus, & cuiuslibet eorum in solidum plenam & liberam potestatem & speciale mandatum nostro & vtriusque nostrum nomine promittendi, sicut & nos promittimus, quod omnes & singuli, qui in regno Sicilia nostro nomine residentiam faciunt, & pro nobis dictum regnum Sicilia aut terras alias supradictas seu earundem aliquam intrauerunt, abinde recedere & exire, omni excusatione & quaesito colore cessante, & absque notabili damno & latione regnicolarum & aliorum in dictis terris habitantium, faciemus: & quod ita omnes & singuli predicti faciant, et vterq; nostrum bona fide procurabimus & promittimus in verbo regali eum effectu. Dictis autem recedentibus de regno & terris predictis dabuntur in locis, per quæ transire habebunt, victualia necessaria pro pretio competentis. Sane omnes & singulos, qui (vt pramittitur) exhibunt de dicto regno Sicilia, & qui sub nostro nomine intrauerunt, dictus dominus Papa efficaciter operabitur & faciet vna cum rebus suis quibuslibet ad locum tutum & securum conueni. Illis autem, qui remanere voluerint, cuiuscumque status & conditionis existant, de dicto regno Sicilia oriundis, vel qui fuerunt familiares clara memorie Regis Andreæ fratris nostri, vndecumque fuerint oriundi, dictus dominus Papa remittat & remittere necessario teneatur omnes iniurias & offensas illatas Romana ecclesiæ vberiore ad cautelam: quodque dictus dominus Papa bona fide curabit & efficaciter procurabit, quod damna, detrimenta (quæ per eos reperientur illata) ac iniuria & offensa personaliter seu reales quibuscumque personis, cuiuscumque conditionis vel status et præminentie existant, illatæ fuerint, per illos, quorum intererit, omni excusatione & quaesito colore

Ve regni Siciliae stiterit, exceptis Salernitano principatu & honore montis S. Angeli.

To. 4. p. 138. Secr. pag.

Ed. 20. 4. op. sect. pag. 56. Vngariæ Rex Prouinciã, Folcalcherium & principatum, Salernitanum sibi iure debitos re poscit.

Ibid.

Contraria Ioannæ argumenta.

Ex. apud Greg. an. 6 op. cur. pag. 12.

Ludouici Regis lre de pace antea ini. 2a.

re cessante, remittantur. Et nihilominus volumus, quod predicti procuratores nostri, seu quilibet eorum in solidum modo, quo pramittitur, facere possint & faciant statim premisorum omnium traditionem & realem assignationem dicto domino Papa, vel alij seu alijs, quem vel quos modo quo supra ipse dominus Papa super hoc duxerit deputandos.

Præterea nostris procuratoribus & cuilibet eorum in solidum damus & concedimus plenum, generale, ac speciale mandatum transferendi & ponendi totaliter in manibus dicti domini Papa totam causam quam habemus, seu habere possemus occasione mortis dicti Regis Andrea fratris nostri legitimi contra quoscumque, qui culpabiles fuerint de morte eiusdem Regis Andrea, cuiuscumque præminentia, dignitatis, conditionis, sexus, aut status existant, sperantes per sanctam sedem & dominum nostrum Papam iustitiam fieri de eisdem; quod totum eiusdem domini Papa conscientie & sanctæ sedis diffinitioni duximus relinquendum: cæterum predictis nostris procuratoribus & cuilibet eorum in solidum dantes & concedentes speciale mandatum & liberam potestatem vtriusque nostrum nomine, prout eis & eorum cuilibet videbitur faciendum, de remissione regalium, quos ex causa in nostra fortia detentos habemus, tractandi, paciscendi, & ordinandi quidquid modo quo supra pro nobis eisdem videbitur expedire, & fuerit opportunum: super quo ipsis nostris procuratoribus & eorum cuilibet in solidum modo quo supra plenam, absolutam, & liberam ac omnimodam concedimus potestatem.

18 Postremo, quia bonarum mentium est timere culpam, ubi forsitan culpa non est, ideo nostra intentio existit, quod dictus dominus Papa, ex superabundanti saltem & ad cautelam, remittat omnes iniurias & offensas, ut pramittitur, si que ipsi domino Papa & ecclesia Romana tempore præterito per quascumque personas nobis adhaerentes cuiuscumque dignitatis, conditionis, status, præminentia, sexus, ordinis, & gradus extiterint, facta fuissent occasione receptionis, apprehensionis, seu obtentionis dicti regni Sicilia per nos vel alios nostro nomine quomodolibet factarum: committereque teneatur per suas literas alicui seu aliquibus, quod quibuscumque petentibus ex causis predictis vel aliquod eorundem beneficium absolutionis in forma iuris gratiose impendant, & alias sententias quilibet, suspensionis videlicet & interdicti apostolica auctoritate relaxent cum talibus, ut in susceptis & suscipiendis ordinibus ac dignitatibus & beneficijs, seu officijs quibuscumque, que taliter sunt adepti, seu eos in posterum contigerit adipisci, ministrare & retinere valeant, super irregularitate, quam propterea contraxissent, & quolibet usufructu alio dispensando: super quibus omnibus & singulis petendis, tradendis, faciendis, promittendis, assignandis, quitandis, & renuntiandis & exercendis generaliter ac specialiter in omnibus & singulis supradictis eisdem procuratoribus nostris ac cuilibet eorum in solidum plenam & liberam potestatem & auctoritatem, ac plenum, liberum, generale, & speciale mandatum cum plena, libera, & generali administratione nos & uterque nostrum damus & concedimus per presentes; & generaliter omnia et singula tractandi, dicendi, promittendi, faciendique ad robur et perpetuam firmitatem omnium et singulorum predictorum vel eius connexorum aut dependentium dici, fieri, et excogitari possent que et erunt pro expeditione et effectuali executione predictorum necessaria seu etiam opportuna: promittentes tenore

presentium nos et uterque nostrum ratum, gratum, et firmum habere et tenere perpetuo quicquid per dictos procuratores nostros vel alterum eorum petitum, obtentum, tractatum, promissum, firmatum, traditum et assignatum, quitatum et alias factum fuerit seu gestum nostro nomine et vtriusque nostrum in premissis et quolibet premisorum: literas nostras patentes amborum nostrum sigillis sigillatas notificationis, approbationis, omnium et singulorum, que acta et facta fuerunt per dictos procuratores nostros vel alterum eorum in premissis vel aliquo premisorum modo predicto, promittimus concedere, et dicto domino nostro Papa aut deputandis ab eo tradere vel transmitti infra terminum, per dictum dominum Papam procuratoribus nostris predictis vel eorum alteri præfigendum. Datum Buda xi. die mensis octobris anno Domini mccccli. Cæterum, ut earundem literarum tenor prædictus sic inferius omnimodam seu facti certitudinem faciat, apostolica auctoritate decernimus, ut illud idem robur eamque vim eundemque vigorem dictus tenor per omnia habeat, quæ haberent originales supradictæ, & eadem prorsus eidem tenori fides adhibeatur quancumque & vbiicumque in iudicio vel extra iudicium fuerit exhibitus vel ostensus; & eidem stetir firmiter in omnibus, sicut eisdem originalibus literis staretur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Dat. Avin. kal. septembris anno vi. Memoratos porro principatus Salerni & Honoris montis S. Angeli Ioanna retinuit, donec conflati schismatis occasione, immisso a Ludouico Rege exercitu, regno & vita priuata est.

19 Hoc anno Fridericus Trinacriæ Rex temperatas a Gregorio, veluti supremo vtriusque Siciliae principe, in initio fœderis inter ipsum & Ioannam leges, quas antea suo loco attulimus, solemniter admisit, coram pontificio internuntio conceptam sacramenti fidei formulam nuncupavit, se & successores Trinacriæ Reges Romanorum Pontificum futuros clientes, imperatasque omnes a Gregorio pactiones sanctissime seruaturus professus: quæ de re publica hæc monumenta ad securas ætates propaganda edidit a.

In nomine Domini. Amen. Anno a natiuitate eiusdem mcccclxxiv. indictione xi. die xvii. mensis ianuarij pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri domini Gregorij, diuina prouidentia Papa XI. anno quarto in mei notarij & testium infrascriptorum vocatorum & rogatorum ad hoc specialiter presentium presentia, reuerentissimum in Christo pater & dominus dominus Ioannes, Dei & Apostolica sedis gratia Sarlatensis episcopus, ac in toto regno Sicilia citra & ultra pharum præfata sanctæ sedis Apostolicæ nuntius vigore & auctoritate quarundam literarum apostolicarum, quas in manibus suis tenebat, & quarum copia inferius describetur, requisivit summum principem dominum Fredericum ac Aragonia Trinacriæ Regem illusterrimum ac Athenarum & Neopatriæ dominum ibidem presentem, si volebat sibi, dicti sanctissimi patris & domini Papa & S. R. E. vice & nomine accipere parato secundum potestatem sibi datam in predictis apostolicis literis contentam, facere & præstare ligium homagium, & fidelitatis debitum iuramentum iuxta formam in tractatu pacis facto inter ipsum dominum Regem & serenissimam dominam Ioannam Ierusalem & Siciliae Reginam, & per quolibet eorundem approbato, contentam. Qui quidem dominus Rex respondit, quod ipse erat dictam requestam explere paratus, & dictas apostolicas lite-

Frideric^o
Rex Tri-
naciæ ini-
tum cum
Ioanna
fœdus cõ-
firmat.

a Ex. in
arce S. An-
geli & in-
ter collect.
Plat. 10.3.
pag. 279.
Publica
hac de re
documẽta.

rat ibidem legi fecit. Et postea manus suas tenens infra manus domini nuntij supradicti, dictam formam homagij iuramentum fidelitatis continentem in dicto tractatu pacis positam, fecit coram se in verbis Latinis, sicut scripta erat, et etiam vulgariter exponi per reuer. in Christo patrem dominum dominum fratrem Vbertinum, Dei gratia episcopum Toricacensem. Quibus lectis ac expositis, & per eundem dominum Trinacria Regem intellectis, dominus idem Rex, humiliter & deuote talis sacrosanctis euangelicis scripturis, eidem domino nuntio apostolico recipienti & acceptanti vice et nomine dicti domini nostri Papa et eius successorum summorum Pontificum canonice intrantium ac sanctae Romanae ecclesiae sponte, simpliciter, atque pure, tenendo et sequendo per omnia modum et formam in dicta clausula tractatus pacis (cuius hic tenor inferius est insertus) contentos, ligum et homagium ac vassallagium fecit, et fidelitatis dedit praestititque iuramentum; nec non osculum pacis dedit eidem domino apostolico nuntio nominibus, quibus supra. De quibus omnibus ac singulis suprascriptis praefati domini Rex et apostolicus nuntius petierunt et voluerunt per me Franciscum notarium publicum praefatum fieri publicum instrumentum, et publica instrumenta vnum et plura, quoties requisitus ero. Tenor autem praedictarum literarum apostolicarum et clausulae dicti tractatus pacis, de quibus supra est facta mentio, sequitur per ordinem, et sunt tales.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Iohanni episcopo Sarlatensi Apostolica sedis nuntio salutem, et apostolicam benedictionem.

Cum te ad regnum Siciliae tam citra quam ultra pharum pro certis arduis negotijs per nos circumspeditioni tuae commissis praesentialiter destinemus, & inter caetera recipiendi a charissima in Christo filia nostra Ioanna Regina Siciliae illustris, & a nobili viro Frederico de Aragonia (inter quos ac eorum progenitores pacis aemulus & humani generis inimicus dudum graues discordias suscitauit) nomine nostro ac Romanae ecclesiae approbationem & ratificationem certi tractatus pacis, per nos de consilio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium pro bona pace & concordia inter partes ipsas habenda facti ad ipsorum Reginae & Frederici consensum iuxta tenorem huiusmodi tractatus & conventionum in ipso (quem quidem tractatum penes te habere dignosceris) per alias nostras certi tenoris literas dederimus potestatem; nos de huiusmodi circumspeditione tua in arduis saepius comprobata plurimum in Domino confidentes, fraternitati tuae nostro & Romanae ecclesiae nomine a praefato Frederico (postquam tamen huiusmodi probationem & ratificationem dicti tractatus & consensum dictarum partium receperis & habueris) ligum homagium, & vassallagium, & fidelitatis debitae iuramentum iuxta tenorem capitulorum praedicti iuramenti formam continentium, & in dicto tractatu contentorum, plenam & liberam auctoritate praesentium concessimus potestatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum apud Villanouam Auenionensis diocesis kal. octobris pontificatus nostri anno 11.

Ve praefati pta a Pontifice conuena aduulserit.

20 Ego Fredericus, Dei gratia, Rex Trinacria plenum ligum homagium facio domino meo Gregorio Papa undecimo et successoribus suis canonice intrantibus pro insula Sicilia una cum insulis adiacentibus, quae regnum Trinacriae nominatur: et iuro super hac sancta Dei euangelia, quod ab hac hora inantea vsque ad vltimum diem vitae meae fidelis et obediens ero beato Petro, sanctaeque Romanae ecclesiae, praedictoque domino Gregorio eiusque successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio vel facio, quod vitam perdant aut membrum, aut capiantur mala captione. Consilium, quod mihi credituri erunt per eos aut nuncios ipsorum siue per literas, ad eorum damnum (me sciente) nemini pandam: et si sciuerio fieri vel procurari siue tractari aliquid (quod absit) in eorum damnum, illud pro posse impediam, et si impedire non possim illud eis significari curabo. Papatum Romanum & regalia S. Petri tam in insula Sicilia & in alijs insulis adiacentibus, quam in regno Siciliae praedictae quam alibi existentia adiutor eis ero ad defendendum & retinendum & recuperandum, & recuperata manutenendum contra omnem hominem: ac omnia alia & singula capitula, sub forma fidelitatis comprehensa, inuiolabiliter obseruabo, & vniuersas & singulas promissiones, obligationes, & conventiones in praesenti priuilegio, literis, siue instrumento contentas, & omnia & singula in eis contenta plenarie adimplebo, & inuiolabiliter obseruabo, nec vlllo vniquam tempore veniam contra illa. Sic me Deus adiuuet & hac sancta Dei euangelia. Acta fuerunt hac Messana in palatio regali anno, indictione, die, mense, & pontificatu, quibus supra, praesentibus reuerens in Christo patribus dominis Martiali Dei gratia episcopo Catanensi, Rosagnano abbate monasterij S. Severini maioris de Neapoli, ac nobilibus & magnificis viris dominis Francisco de Vintimiglio milite & comite Colifani ac dicti domini Regis maiori camerario, Artali de Alagona comitatus Mistrere domino ac dicti Regis Trinacriae magno iusticiario, Matthaeo de Montecateno comitatus Augusta domino, Philippo de Vintimiglio dicti domini Regis marescallo, &c. Seruarunt Aragonij huius sacramenti fidem, dum lucri illecebra eos irretitos tenuit: at Friderico eiusque filia sine liberis vita functis, eam turpiter violarunt, vt notat Baronius a. Quae res vti contigerit, suo loco dicetur: nunc ad Gallicas res stylium conuertimus.

21 Cum accepisset Gregorius, non modo pacem inter Francorum & Anglorum Reges non coaluisse, verum in dies vetera reuiuiscere odia, ac Ludouicum Andegauensem & Joannem Lanciastrae duces in se mutuo signa infesta attollere, Guillelmum patriarcham & Eliam archiepiscopum Burdegalensem internuntios decreuit b, vt exercitus hostiles dirimerent. Habita sunt plura pacis colloquia: extracta a Gregorio induciae c ad proximi anni resurrectionis dominicae diem: additi d Regibus, vt pacis consilia amplecterentur, pij stimuli, indictique Brugis solemnes oratorum conuentus e.

Constituenda etiam erat in Brugenibus coetibus f concordia agitari coepit superiori anno Pontificem inter & Eduardum Regem de conferendorum nonnullorum sacerdotiorum iure: ad quam componendam Bernardus Pampilonensis ac Rodolphus Senogallienensis episcopi, & Aegidius Sacerius Valentinae ecclesiae praepositus missi Gregorius: Pro libertatibus, inquit, ecclesiae Anglicanae ac praelatorum & aliarum personarum ecclesiasticarum regni Angliae. Quae porro illa controuersiarum

Sacramenti ab eo praestiti formam.

Violata a successoribus huius sacramenti fides. a Baron. annal. 16. 11. ann. Cbr. 1097. n. 114. De Anglo & Gallo conciliandis actum. b To. 4. ep. sec. pag. 86. c To. 4. ep. sec. pag. 137. d 1b. pag. 112. e Pag. 137. De iure eccl. conuouentis inter Pp. & Angli. f 1b. pag. 100. 110. & 111. g. 20. pag. 11. ep. cur. 11.

capita fuerint, quasue concordia leges Gregorius a seruari voluerit, ex subiectis literis superiori anno datis patebit.

Gregorius &c. venerabilibus fratribus Benedicto Pampilonensi & Ladulpho Senogallienfiepiscopi, ac dilecto filio Egidio Sancierij Munignis preposito ecclesie Valentina legum doctore Apostolica sedis nuntijs.

Cum dudum ambaxiatores charissimi in Christo filij nostri Eduardi Regis Angliæ illustris ad nostram accessissent presentiam, ac super certis articulis, ius patronatus, regalia, & quædam alia iura ecclesiarum regni Angliæ concernentibus, nonnulla nobis exposuissent; nos dicto Regi tamquam præamabili & peculiari filio nostro cupientes, quantum poteramus (salua conscientia) complacere, & sperantes de bona concordia super dictis articulis inter Romanam ecclesiam & eundem Regem (diuino mediante suffragio) reformanda, voluntatem nostram, videlicet xii. kal. ianuarij pontificatus nostri anno tertio in forma, quæ sequitur duximus declarandam: Primo quod omnes & singula causæ, quæ occasione beneficiorum ecclesiasticorum, quæ in regno Angliæ in regalia vacauisse dicuntur, apud sedem Apostolicam, & in curia dicti Regis vel earum altera agitantur de presenti, vsque ad iustianis festum B. Ioannis Baptiste natiuitatis suspendatur apud eandem sedem (dum tamen fiat in præfata dicti Regis curia illud idem) & quod interim in causis ipsis nullatenus procedatur. Quo quidem lapso termino causa prædicta, nisi super eis fuerit medio tempore concordatum, vel alias terminus prorogatus, illa videlicet, quæ apud sedem ventilantur eandem, in eodem statu etiam quoad processus & censuras ecclesiasticas, & citatos vt personaliter comparerent, resumantur & sint, in quo erant die suspensionis prædictæ, & in eis possit procedi absque alia citatione, ac si nulla fuisset facta suspensio. Item quod illi, qui auctoritate apostolica in dicto regno beneficia ecclesiastica quacumque possident, alias in possessione fuerint, in possessione sua remaneant, nec in ea occasione præmissa quomodolibet molestantur. Item quod, si medio tempore contingat in dicto regno aliquas cathedrales ecclesias, monasteria, prelaturas, aut alias dignitates vacare, ex quorum vacatione in beneficijs, super quibus litigatur, vel quibusuis alijs per sedem Apostolicam collatis aut conferendis, aut vacatione huiusmodi idem Rex prætendat se presentiationem habere; non faciat circa dicta beneficia occasione vacationum huiusmodi aliquam nouitatem in præiudicium dictorum litigantium aut aliorum, qui collationem beneficiorum ipsorum a sede prædicta habuissent; nec huiusmodi vacatio dictis litigantibus aut alijs prædictis aliquod præiudicium asserre possit. Item quod interim tractetur concordia super præmissis inter Romanam ecclesiam & Regem præfatos per nuntios, illuc per dominum nostrum Papam vel per ipsum Regem ad Romanam curiam transmittendos. Contentatur autem Dominus noster, quod super huiusmodi tractatu hic vel ibi faciendo Rex obiectionem habeat: sed eidem domino nostro suam super hoc Rex ipse infra quatuor menses a data presentium computandos, significet voluntatem.

Item quod idem Rex debeat certificare dominum nostrum infra huiusmodi quatuor menses proxime secuturos per suas literas autenticas suo sigillo sigillatas, si sibi placuerint superscriptas: alioquin ex nunc pro tunc suspensio huiusmodi nullius sit roboris vel momenti. Item ordinauit domi-

mus noster, quod in omnibus & singulis causis, regaliam antedictam non concernentibus, quæ de dicto regno in dicta Romana curia ventilantur, & quæ cum potestate citandi aliquos, vt in eadem curia personaliter compareant, sunt commissæ, suspendantur huiusmodi citationes personales vsque ad vnum annum, a data presentium computandum: & nihilominus interim per procuratores in causis ipsis personaliter procedatur, ac si nulla decreta fuisset citatio personalis. Et de causis similibus infra prædictum annum proponendum in curia ordinauit dominus noster ob Regis contemplationem & releuationem regnicolarum, quod si partes querelam proponentes citationem decerni petierint personalem, causas huiusmodi dominus noster committet Colonia, Leodij, vel in Flandria, seu vicinis locis Angliæ citra mare, ubi partes ipsæ secure possint personaliter comparere: vel, si partes ipsæ potius hic elegerint, in Romana curia per procuratores litigabitur super causis ipsis. Datum & actum Avini. xii. kal. ianuarij pontificatus eiusdem domini nostri Papa anno lxxi. Extracta a est in aliquot annos hæc controuersia, emeritque b hereticus Vvicleffus, qui Regi summum in ecclesiasticum ordinem causæ ad eum spectantes imperium conferret. Sed idem, non diuini tantum sed humani iuris hostis manifestus, infandos errores ad hereditarias regnorum successiones conuellendas, omnemque politicum ordinem confundendum euomit, de quo inferius.

22 Opprimebat tum ecclesiarum iura Rex Aragonum, atque auctoritatem, quam archiepiscopus in Terraconam hætenus obtinuerat, ad regiam reuocabat d: ex quo, cum ecclesiarum dignitas exolesceret, Dei vicarius Romæ episcopus Ilerdesem e, qui gratia apud Regem florebat, sollicitauit vt ipsum ab ecclesia Terraconensis iuribus vsurpandis abduceret, vtque cæptam inter Petrum Aragonum & Henricum Castellæ Reges pacem Guidonis Cardinalis morte abruptam, redintegrare conaretur. Flagitauit porro Henricus Castellæ Rex a Gregorio f, vt tam cum Aragonio, quam cum Carolo Nauarræ & Ferdinando Lusitanæ Regibus initas pacis leges apostolicæ auctoritate confirmaret.

Prætermittendum hic non ducimus, commendatam a Pontifice g Henrico Regi nouam Hieronymitarum religiosam familiam, quæ in Castella nouos sanctioris vitæ radios cæpit diffundere, ac plures tum claris maioribus, tum obscuris natalibus ortos pietatis studio accendit.

Gregorius, &c. Henrico Regi Castella illustri.

Dilectus filius Petrus de Guadassanaria prior monasterij S. Bartholomæi de Lippiana ordinis S. Augustini Toletanæ diocesis, ad nostram accedens presentiam, suum & quorundam sociorum suorum tam nobilium quam plebeiorum tui regni, qui propter Deum mundanas diuitias & delicias reliquerunt, deuotum propositum seruienti Regi regum in regulari statu ordinis approbati nobis exposuit reuerenter, nostrum in hac parte consilium & fauorem benignum humiliter postulando. Nosque ad animarum salutem patens affectibus aspirantes, consideratis in hac parte mature ijs, quæ consideranda censuimus, dicto Petro consulimus, quod ipse & iidem socij profiterentur regulam B. Augustini cum certis specialibus obseruantijs, quæ per quosdam professores eiusdem ordinis laudabiliter obseruantur. Cum idem Petrus post morosam deliberationem

De causa ad tribunal pontificiū euocandis.

a Greg. ubi sup.
b Polydor. Virg. l. 12.

c Vualsin. in Ricchar. 11.

Aragoni^o Tarraconom ad ius regis reuocar.
d To. 4. ep. secr. pag. 113.
e 16. pag. 84.

Pax Hispanica agitata.
f Pag. 168.

Hieronymitarum ordo in Castella institutus.
g Eod. to. 4. ep. secr. pag. 177.

nostris acquieuisset consilijs, dictam regulam in nostris manibus est professus, sibi que certum regularem habitum duximus exhibendum, ac de persona ipsius Petri monasterio predicto, quod de nouo ereximus apostolica auctoritate prouidimus, illique eum præfecimus in priorem, cum spe firma, quod iidem socij similiter dictam profiteantur regulam, & habitum recipiant prælibarum, &c.] Commendat nascentem religiosam familiam, vt in extruendis monasterijs regio illi fauore non desit. *Dat. Auin. kal. martij anno 10.* Meminit Mariana a de eadem religiosa familia, quæ Hieronymitarum, vt indicauit, sibi indito nomine in Castella admodum effloruit, quæque eodem anno in Aragoniam propagata est, præcipuo auctore Iacobo Ynanyes, quem vna cum socijs episcopo Dertusensi commendauit Gregorius b, vt ad extruenda quatuor monasteria pijs eorum votis faueret.

23 Postremo prætereundum non est, Gregorium qui superioribus annis a S. Birgitta c pluribus acceptis a cælo oraculis monitus fuerat, vt Vrbi sedem Apostolicam restitueret, exceptis hoc anno populi Romani amplissimis oratoribus, pollicitum Apostolicam sedem in Urbem se reuerturum, vt pontificiæ testantur literæ d, quibus adscripta est dies vi. id. martij. Idemque a susceptum consilium Carolo Romanorum Imperatori sub autumnum aperuit e, ab ineunte quidem pontificatu pio se desiderio restituendæ Vrbi sedis æstiuasse, sed grauiore ob causas retardatum.

Charissimo in Christo filio Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto.

Licet a nostræ promotionis ad apicem summi apostolatus primordijs in votis semper gesserimus, prout gerimus incessanter, visitare sacram Urbem, in qua est principaliter sedes nostra, in ipsaque ac vicinis partibus cum nostra curia residere; tamen ex diuersis impedimentis, quæ prodixerunt media tempora, ipsa vota implere nequiuimus, nec hucusque ad idem præfigere certum tempus. Nunc autem nolentes, quantum in nostra deliberatione consistit, id ulterius retardare, deliberauimus cum Dei auxilio de mense septembris proximo futuro versus dictam Urbem arripere iter nostrum, quod ipse Deus, cui ex hoc placere confidimus, dignetur suis præsidijs ad eius laudem & gloriam, & vniuersi sui gregis salutem, & pacem reddere prosperum & iucundum. Crederentes itaque hoc gratum reddi tuis affectibus, id imperiali celsitudini ad gaudium nunciamus, rogantes eandem, quod vt nos & dicta curia possimus dictum iter tute peragere, ac in eisdem Vrbe & partibus manere quiete, digneris (si opportunum fuerit) tui fauoris auxilium impartiri. *Dat. Auin. viii. id. octobris anno 1v.* Certiores eadem de re fecit Pontifex duces Austria, Ludouicum Vngariæ ac Fredericum Trinacriæ Reges, tum vniuersos Italia magnates & insignes populos, ac ditionis ecclesiasticæ præfectos, quorum prolixior extat catalogus f: atque inter cæteros Petro Gambacurtæ ac Pisanis de triremibus oblati ac præ sunt gratiæ g.

Gregorius ad eum litera.

IESV CHRISTI
annus 1375.

GREGORII PP.XI. CAROLI IV. IMP. OCCID. 30.
5. IO. PALÆOLOGI IMP. OR. 35.

1 **R**ente in Amuratis Turcarum tyranni seruitutem Græcorum imperio, ac domina gentium Constantinopoli facta (sub tributo, Romanus Pontifex anno a Virgineo partu millesimo trecentesimo septuagesimo quinto indictione decimatertia apostolicas curas intendit maxime, vt Græcos ad Romanæ ecclesiæ coniunctionem reuocaret, copiasque auxiliares pro infringendis Amuratis conatibus ac liberanda Græcia compararet. A priore igitur consilio de eripiendo ex veteris schismatis erroribus oriente exorsuri, rem paulo altius repetimus: missos ante biennium Constantinopolim apostolicos internuntios, qui clerum Constantinopolitanum ad summi in terris Christi vicarij obsequium pellicerent: tum etiam nonnullos episcopos aliosque viros religiosos in maiorem Armeniam, vt euangelium ijs nationibus inferrent, legatos. Hi vero cum applicuissent Constantinopolim, clerum Græcum superiori anno ad theologicas concertationes prouocauerunt, in quibus schismaticorum errores illustribus adeo argumentis discussi sunt, vt plures calogeri ad orthodoxam fidem fuerint traducti: quæ felicia auspicia referente apud sedem Apostolicam Taurisensi episcopo, Gregorius Marraghaensi & Nacchoanensi episcopis, cæterisque euangelij præconibus de nauata egregie Christo opera est gratulatus a.

2 Commiserat eloquentiam suam in hisce de Latinorum & Græcorum dogmate concertationibus cum superioribus nuntijs Ioannes Cantacuzenus, qui imperiali fastigio, ad quod multis sceleribus irreperat, deturbatus a genero Palæologo, attonsusque in monachum magna cum eruditionis laude inter suos florebat: ac veritate victus, professus erat certissime se credere, Romanum Pontificem Petri successorem, supremum a Christo in vniuersas orbis ecclesias imperium accepisse, proq; hoc dogmate fundere sanguinem paratissimum. Quo accepto Gregorius recreatus, ingenti spe orientalem ecclesiã eo admisso dogmate ad Romanæ obsequiũ reuocatum iri, Cantacuzenum adhortatus est b, vt damnaret schisma, & vniuersis Græcis, apud quos ob gestatum imperiale diadema in summa exultatione erat, exemplo præluceret; ac si Romam vellet accedere, amantissime a sede Apostolica exceptum cultumque iri: tum vna cum ipso de orientali ecclesia ad gremium Romanæ adducenda consilia se agitaturum.

Ioanni dicto Cantacuzeno ordinis S. Basilij professori gratiam in presenti, per quam obtineat gloriam in futuro.

Inter desideria cordis nostri illud noscitur esse præcipuum, vt in commisso nobis apostolatus officio id agamus solertius, & agi per alios nostræ sollicitudinis studio procuremus, quod saluatore nostro domino Iesu Christo, cuius licet indigni vices exercemus in terris, æstimamus acceptius, pluribus animabus salubrius, fidei catholicæ defensionem validius, & expedientius tutelæ populi Christiani. Et cum tantorum bonorum affectuonem indagine diligenti perquirimus, ea in vnione Latinorum & Græcorum, quos vna fide coniungit,

a Marian. l. 17 c. 18.

b To. 4. ep. sc. pag. 42.

c Reuel. 8. Birgit. l. 4. c. 139. 141. 142. 143.

d To. 4. ep. sc. pag. 29. Gregori a sede Apost. l. ca. l. restitruenda certiores facit Christianos principes e Eoc. 10. 4. ep. sc. pag. 59.

f Reg. post eand. ep. et pag. 61. g lb. pag. 183. h 191.

Legati ep. scopi in maiorem Armeniam.

Plures schismatici ab his ad fidem conuersi. a To. 5. 4. sc. pag. 10.

Cantacuzenus primatum Rom. ecclesiæ proficetur.

b lb. pag. 4.

Gregorius ad eum litera.

git, sed schisma damnabile separat, confidimus inuenire: proptereaque cum sentimus aliqualem dispositionem vnionis huiusmodi, latantes in Domino optatam viam tutiores ingredimur, cuius patientiorem aditum inuenimus, sperantes in illo, qui dixit: *Quarite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis*; quod fructum nostræ charitatiuæ inquisitionis cum eius gratia fortiemur. Sane quia venerabilis frater noster Ioannes episcopus Taurisensis lator presentium nobis exposuit, quod in quadam disputatione, quam nuper tu & quidam alij Græci tam prælati quam alij cum quibusdam fratribus ordinis Prædicatorum (quos ad partes Armeniæ maioris ad conseruationem fidelium & conuersionem infidelium dictarum partium mittebamus) super his in quibus Græci a Latinis discordare noscuntur, in ciuitate Constantinopolitana habuistis, non inmemor verbi Saluatoris nostri, qui dixit B. Petro, cuius sumus diuina permissione successor, *Tu es cephas, sponte confessus es, te credere & tenere sanctam Romanam ecclesiam, quæ mater est omnium fidelium & magistra, super omnes orbis ecclesias obtinere primatum*; & quod ad hoc defendendum, si expediret, morti exponeres corpus tuum Cuius quidem episcopi, vt i fide digni, relationi huiusmodi nos fidem indubiam adhibentes, quam plurimum sumus de dicta cõfessione lætati, agentes Deo gratias, qui cordi tuo est dignatus infundere, vt verbum tam bonum tamque saluterum eruaret.

Cum enim huiusmodi primatus negatio, olim præsumpta per Græcos eosdem, dissidij Latinorum & ipsorum Græcorum fuerit causatiua & conseruatiua schismatis subsecuti; tuque prout fama publica prædicat, sis vir magnæ prudentiæ, morum grauitate conspicuus, dono scientiæ redimitus, ac ex his & imperiali celsitudine, quam clarissimi constitutus in seculo, omnibus populis eorundem Græcorum venerandus imitabilisque existas; speramus in Deo, qui tibi tam salubris confessionis tanquam laudandi primordij largitus est gratiam, quod effectu obedientiæ & concordandi cum dictis ecclesia & Latinis in alijs, in quibus hætenus discordasti, donum pretiosius largietur; nec, si voles, solus accedes ad arcem Domini, sed innumerabiles manipulos præsentabis eidem. Ideoque prudentiam tuam instanter requirimus, & rogamus attentius, quatenus cum possis esse promotor præcipuus vnionis præfatæ, pro ea (vt sit vnum ouile & vnus pastor, & inconfutibilis tunica Domini non scindatur vterius, & non pereant animæ in schismate constituræ, gloriosus status Græcorum præfatorum, qui post schisma iam dictum miserabiliter corruit, Dei & prædictorum ecclesiæ & Latinorum opitulatione resurgat, exaltetur fides catholica, & fidelium perfidia confundatur) velis totis tuis nisibus laborare, ac ob reuerentiam Dei ac Apostolicæ sedis & nostram tam Latinos specialiter religiosos, quam Græcos habitantes in ciuitate præfata & dictæ sedis magisterio intendentes, ne lædantur in personis vel bonis, sicut iam læsi dicuntur, tuis præsidijs conseruare. Cæterum si super tractanda vnione præfata ad præsentiam nostram in vrbe Romana, ad quam Deo præuio ire disposuimus in autumno proxime secuturo, accederes; id multum haberemus acceptum, teque incundis obtutibus videremus, speraremusque tecum in vnione præmissa vtilem ordinem adhibere. *Dat. Auin. v. kal. february. anno v.*

4 De calogeris, qui ad orthodoxam fidem eiurato schismate se contulerant, exagitatis a schismaticis grauissima sunt Pontificis querelæ: ad Ioannem Palæologum Imperatorem a, hæc ab ipso Romana ecclesiæ filio permitti: ac ni Græcos catholicos in dignitate pristina tueatur, fore vt pontificius ardor in parandis pro defendenda contra Turcas Constantinopoli auxilijs refrigeret: tum monuit, vt ad illius custodiam diligentissime incumberet.

Gregorius &c. charissimo in Christo filio Ioanni Palæologo Græcorum Imperatori illustri.

Quia sentimus, quod nonnulli Græci tam clerici & religiosi, quam laici ciuitatis Constantinopolitana, qui relicto damnato schismate sunt effecti catholici, & magisterio sanctæ Romanæ ecclesiæ volunt intendere, suis bonis & dignitatibus ac statibus priuantur, multaque molestiæ per alios Græcos in dicto schismate remanentes inferuntur eisdem; de ijs merito perturbamur: & per eadatur nobis materia præfata ciuitati contra impios Turcas insidiatores & oppressores ipsius & tuos minime succurrendi. Ideoque imperialem sublimitatem tamquam catholicam requirimus & rogamus attentius, quatenus si cupis habere gratiam Dei ac nostram, & prædictæ ecclesiæ auxilium & fauorem, contra eosdem catholicos costalia fieri de cætero non permitas. Cæterum quia intelleximus, quod ijdem Turcæ post factam per te treugnam cum ipsis præfatam ciuitatem in non parua multitudine intrare, in illaque nonnulla enormia patrare præsumunt, timeamus ne tuam serenitatem decipientes, eandem occupent ciuitatem. Ideoque tibi paterne consulimus, quod super hoc caute studeas obuiare. *Dat. Auin. v. kal. february. anno v.*

5 Explicat pariter Gregorius in Emanuelem Imperatoris Palæologi filium, nondum ecclesiæ gremio aggregatum, paternum amorem, quo in ipsius ac fratrum tum parentis salutem ac honorem incumberet; atque auxilia ingentia contra Turcas est pollicitus. Cum vero Græcorum & Latinorum arctissima coniunctio per necessaria esset, ad dandam operam, vt fide æque atque armis sociarentur, illum est adhortatus b.

Magnifico viro Emanueli Palæologo Imperatori Græcorum illustri gratiam in presenti, per quam obtineat gloriam in futuro.

Per ea, quæ nuper per dilectos filios certos nuntios nostros, quos ad illustrem genitorem tuum transmisiimus, eidem genitori significauimus, poteris cognoscere euidenter, quod erga præfatum genitorem ac te aliosque natos eius, & totum Græcorum imperium pietas & compassio sanctæ Romanæ ecclesiæ diffunditur viscerose, vnionemque ipsorum Græcorum cum ipsa ecclesia cæterisque Latinis materna sollicitate charitate; ac deuiantibus filijs constitutis in magno discrimine offert suæ propitiatiõis auxilium, si ad eius gremium voluerint remeare. Propterea cum dictâ vnionem, eidem imperio non solum spiritualiter, sed etiam temporaliter in vnum opportunam, idem genitor ac tua sublimitas alijque nati eius, & totum ipsum imperium ardentibus desiderijs debeant affectare, & affectum eorundem operum exhibitione monstrare, vt dicta pietas semper maneat, manens crescat, crescens fructificet, tuque ac idem genitor & fratres tui, cæterique Græci fructum accipiat huiusmodi animarum & corporum refectiuum; indecens est & Deo displicitum, si ex parte iuuandorum prabeatur

a Eod. to. 9 ep. secr. pag. 5.

b Græci catholici a schismaticis vexati

Monitus Palæologus Imp. vt eos reprimat.

Ne Turcas Constantinopolim ingredi sinat

c Emanuel collega imperij cū patre.

d Ib. pag. 4.

Ad ecclesiæ gremium reuertendū sollicitatus

Eregia Cincta cuius vox.

Inuitatur vt Romā accedat.

pendium ingratiudinis adiuvanti; si pro bono malum, pro beneficio supplicium, pro charitate crudelitas, & pro dilectione odium iniqua retributione reddatur, &c.] De Emanuele meminit Lapaicus Calchondylas, ac thermis Macedonia, Thessalonica scilicet, imperitasse ait, ac Pherras Turcarum tyranide gripere insidijs meditantur, eo cognito, Amuratum furore accensum Charatini duci strenuissimo Thessalonicam cingere obsidione, ac non nisi Emanuele victo reverti ad regiam Turcicam iussisse; cum itaque acceptis imperijs Charatines Thessalonicam extremi exitij terrore vrgeret, Emanuele fugam, ad patrem Palæologum tentasse; sed Turcici belli metu abscedere vetitum Lesbos protugisse, ac deinde traiecit in Asiam & Amuratis amicitiam pluribus officijs eblanditum, ac sub eo postea stipendia ad redigendos in seruitutem Turcicam Græcos stipendia emeritum. Addit idem Calchondylas de Charatine præcipuo Amuratis satellite: *Aiutus ab illo viro non modica fecit, quæ tendebant ad subiugandum sibi Europe imperium: tot sibi subegit gentes: tot in Europa duces stipendium pendentes. Præter Græcorum gentes, quæ cogebantur, quocumque terrarum duxisset, Amuratum militantem subsequi, Emanuele præ omnibus Græcis plurimum delectabatur. In Amuratis potestatem devenit Rex Mysiorum Dragesas Zarci filius, nec non Fogdanus, qui Rhodopen imperio tenebat. Accessere etiam in ditionem & alij Europæi, duces Triballorum videlicet Græcorum, & Albanorum. His omnibus imperio suo admotis, etiam Asiæ ducebus stipatus deinceps quoslibet bello laceßere statuit.*

6 Ad liberandos eiusmodi seruitute Græcos Pontifex Ludouicus Vngariæ ac Polonia Regem sollicitavit, ut Græcorum auxilio cum exercitu accederet.

Charissimo in Christo filio Ludouico Regi Vngariæ illustri.

Significauit nobis nuper charissimus in Christo filius noster Ioannes Imperator Græcorum illustris, quod licet olim, dum ipse tecum fuit in tuo regno, a te contra impios Turcos tuæ potentia auxilium postulauerit, tuæque deuota magnificentia sibi obreuerentiam Dei & catholice fidei benigne responderit, quod si ipse ad obedientiam Romane rediret ecclesie, sibi huiusmodi auxilium exhiberet; & post hæc idem Imperator ad Urbem personaliter accesserit, & ibidem obedientiam præfaram solemniter etiam cum proprio iuramento, secundum quod felicitis recordationis Urbanus Papa V. voluit & mandauit, promiserit, & ex tunc a te instantè petierit auxilium prælibatum; illud tamen adhuc obtinere nequiuit: quare cum, sicut præfata significatio subiungebat, licet idem Imperator & ciuitas Constantinopolitana treugam habeant cum Turcis eisdem, tamen in magno sunt periculo constituti; supplicaueritque nobis instantè Imperator præfatus, ut pro dicto auxilio per modum vtilis, inter te & ipsum tractandum, sibi præbendo partes nostras apud serenitatem eandem interponere dignaremur; nos de certitudine dicti periculi non solum pro parte præfati Imperatoris sed ab alijs informati, & illud accedere in maximum detrimentum Christianitatis, & specialiter regnorum tuorum, & etiam regni Siciliæ merito formidantes, eandem magnificentiam excitamus & rogamus ardentius, quatenus periculum præfatum pie considerans, etiam si

nulla oblatio regia præcesserit, aut facta alias impleri non debeat, tamen ob reuerentiam Dei & dictæ Christianitatis tutelam brachium tuæ potentia, qua uti debes in seruitium Regis regum, qui illam tibi tribuit, contra eosdem Turcos & pro defensione præfatorum Imperatoris & ciuitatis extendas, ut per hoc eisdem Imperatori & ciuitati subuenias, & ipsos Turcos longius præpeditos ad tuos fines accedere non permittas.

Speramus siquidem, fili charissime, quod celerus & ciues iam dictæ ciuitatis humanitatem tuam pro ipsorum liberatione monstratam, certius comprobantes, relicto ipsorum damnato schismate, ad gremium eiusdem ecclesie promptius reuertentur: super quo nuper ad eos quatuor nostros nuntios duximus destinandos, & credimus ex gratia Dei materiam ad hoc esse dispositam. Nam, ut fidedigno relatu percepimus, in quadam disputatione per quosdam fratres ordinis Prædicatorum, quos ad conuersionem infidelium orientis transmisimus, cum prælatis, doctoribus, & calogis Græcorum in mense octobris proxime præterito facta in ciuitate prædicta, per eosdem fratres, ob tanta victoria veritatis, nonnulli ex eisdem prælatis, doctoribus, & calogis ad rectam fidem sunt diuina miseratione conuersi, & ad dictum gremium redierant, nobisque super conseruando statu eorum in dicto gremio humiles literas destinant. *Dat. Auin. v. kal. february anno v.*

7 Monentem Christi vicarium Ludouicus maximo rei Vngariæ detrimento non est secutus: & licet antea Amuratis Imperatoris Turcarum, victorijs, ac Rascie oppugnatione excitatus, ab Apostolica sede sacra in Turcas expeditionis ducem, creari postulasset, proque concione fideles propositis indulgentiarum præmijs ad accipiendum crucis symbolum impellendos curasset; exceptis tamen destiterat. Ad intermissam igitur expeditionem redintegrandam Vngarum Regem grauisimis de causis prouocauit Pontifex: a Græcorum Imperatorem Amuratis vestigalem factum in extremum discrimen adductum, illum ab Apostolica sede oblata maritima auxilia: Constantinopolitanos, si congruis fulcientur auxilijs, Romanæ ecclesie adhæsurus spondisse: conungeret itaque suas vires ad Turcas Europa eiciendos: ita enim terra marique coarctatos facile debellatum iri.

Charissimo in Christo filio Ludouico Regi Vngariæ illustri.

Meminimus, fili charissime, quod dudum deuota magnificentia tua, defensionis & ampliationi catholice fidei & impugnationi suorum hostium anhelanter aspirans, & specialiter aduersus Turcos sauos hostes nominis Christiani magnifice intendens procedere, literas super prædicatione crucis faciendæ in tuis regnis a nobis per suos nuncios impetrauit. Sed audiimus, quod adhuc (nescimus ex quibus causis) dicta prædicatione non est facta, nec contra Turcos eisdem tuum regale exercitum direxisti: credimus tamen, quod non sine magna causa hoc bonum distuleris, & quod ad id efficiendum pro tempore tua deuotio perseueret. Et propterea notificamus magnitudini tuæ, quod dudum a pluribus fidedignis audito, quod iisdem Turchi aduersus Christianos, licet schismaticos, nimium præualebant, & quod Imperator Græcorum nimis oppressus a Turcis eisdem, omnique auxilio de-

Calchondylas
R. Turc.
l. 1. c. 16.
Emanuel
frustra
Pherras
tentat.

Profugit
in Asiam.

Sub Amur
tate Christi
Antiochiam
Christianos
struunt
armata.

Vngariæ
Rex ad se
ad Græcos
opem
solicite.
To. 5. ep.
sec. pag. 4

Expedit
illi Palæo.
logi que
re. quod
promissis
ætiærit.

Quanto
discrimini
Christiana
res sit
obnoxia.

Oppressus
Græcis
periculis
Turcos
Vngarum

Ludouicus
Rex in
scipiend
bello Tur
cico re
missus.

ad mod.
op. ser.
pag. 65.

Potest
ad eum
literæ.

palæolo-
gus Amu-
racis ve-
tigalis.

stituto, factus erat eis tributarius, & cum ipsi certam concordiam & colligationem inierat, quæ admodum periculosa Christianis reddebatur; nos considerantes, quod de infidelium concordia, confidendum non erat, & quod ciuitas Constantinopolitana aserebatur, prout erat, nihilominus in magno perditionis periculo constituta, qua perdita (quod Deus auertat) omnes aliæ terræ fidelium ultramarinorum perdita reputabatur, prout reputantur; ad inquirendum de eis veritatem, & ad confortandum Imperatorem præfatum suosque subditos, & ad offerendum eis subsidium gentis armigeræ & galearum, per certos fideles oblatores pro isto negotio; ac insuper & principaliter ad exequiendum ab eis, si ad obedientiam & unitatem sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ redire volebant (quod tãquam maximum bonum plenè desiderijs affectamus) quatuor prouidos nuncios nostros anno præterito duximus destinandos. Qui nuper reuersi sunt, & periculum dictæ ciuitatis, & debilitatem potentie Imperatoris præfati, aliæque Christianitatis pericula, exinde prouentura indubie, nobis certius retulerunt: propter quæ nonnullas gentes armigeras de fratribus hospitalis S. Ioannis Ierosolymitani, & de alijs fidelibus in bono numero, & quamplures galeas (vt præmittitur) nobis oblatas, & alias per nostram cameram stipendiandas, si tuum & aliorum fidelium (vt speramus) tribuantur auxilia, quamcito fieri poterit intendimus destinare, & super obedientia: & reconciliatione Græcorum talè habemus responsum, quod si eis competens mittatur succursus, contentamur exinde.

Repetitæ
apud Vn-
gari præ-
ces de bel-
lo Turcis
inferendo

8. Quare pietatem & magnificentiam regiam ex parte Dei, cuius fidei negotium agitur in hac parte, instanter requirimus & cordialissime deprecamur, quatenus ad conterendos seu expellendos Turcos, qui sunt in Romania, vel alijs partibus citra mare, utique tuo regno satis vicinis (vt dicitur) illum regalem exercitum, quem olim contra dictos Turcos deliberaueras mittere, vel saltem minorem ad beneficium tuum, quamcito poteris destinare digneris. Speramus enim in brachio virtutis Dei, quod iidem Turci (vt nobis asseritur ab informatis de talibus) sic inter tuum & alterum aliorum fidelium, qui erunt ex parte maris exercitus constringerentur, quod sperata victoria habebitur de eisdem: super quibus & alijs dependentibus, tuo culmini latius exponendis, dilectis filijs Bonauenturæ de Padua ordinis eremitarum S. Augustini magistro in theologia, & Hessonii præceptoris de Friburgh hospitalis eiusdem Apostolicæ sedis nuncijs latoribus præsentium, de his plenius informatis, velis fidem plenariam adhibere. *Dat. Auin. vi. kal. nouembris anno v.*

Hospita-
rii in
Græciam
contra
Turcos
sunt traji-
cere.

9. Sollicitato ita Ludouico, vt terra Amuratem aggerderetur, constituit Pontifex, vt quingenti equites Hospitalarij S. Ioannis Ierosolymitani succincti totidem scutatis militibus, armisque egregie instructi in Græciam trajicerent ad Græcos contra Turcicos impetus tutandos: quæ de re encyclicis literis ad Hospitalarios Boemiæ, Galliæ, Nauarræ, Castellæ, Aquitanie, Angliæ, Lusitanie datis exposuit a miserandum orientalem rerum statum, insulas Agæi maris subactas, euertim pene Græcorum imperium, Turcarum, vestigalem Constantinopolim factam, Bulgariam & Seruiam quati, Armeniam Saracenis Turcisque

An. s. ep.
par. pag.
43.

cinctam. Ad restituendam itaque collabentem religionem illos instruere arma iussit, vt appetente anni huius seculi septuagesimi septimi vere, mare trajicerent.

Gregorius, &c. Hospitalarijs Regni Boemiæ, &c.

Ingentissima damna aliæque mala animarum & corporum, non absque flebili memoratu fidelium recitanda, quæ eueniunt propter Christianorum negligentiam, in grauissimum dispendium fidei Christianæ commissam, piger & pudet recollere: sed id cogit vrgens necessitas, vt ostensis negligentie culpis, & infelicissimis euentibus subsequitis, ex eis ipsa culpa horreantur detestabilis, & promptioribus animis possibilis emendatio præbeatur. Est siquidem notissimum, quod olim, etiam de multorum memoria, impij Turci persecutores nominis Christiani, non inuenta resistentia sufficienti fidelium, post dissipationem multarum insularum, quæ fertiles erant & inhabitate per populos Christianos, inuasunt, occupant, & destruxerunt fere totum gloriosum imperium Romanæ, & sibi tributarium effecerunt, abductis abinde in seruitutem miserissimam infinitis personis vtriusque sexus, quas ad terras suas abducere voluerunt: nuncque imperium Bulgariæ & regnum Seruiæ aliæque partes dictorum Christianorum crudeliter impetere asseruntur. Ciuitas quoque gloriosa Constantinopolitana & eius Imperator illustris adeo sunt arctati a Turcis eisdem, quod non solum eis tributarij facti sunt, sed fere in eorum manibus consistunt, nisi ipsis per auxilium fidelium occidentalium celeriter succurratur: regnumque Armenia minoris, vique Christianum, postquam inter Saracenos & Turcos eisdem, iam longis temporibus auxilium fidelium occidentalium etiam minimum non præsentit; propter quod paulatim & quasi totaliter in manus decidit impiorum.

Amuratis
in Græcia
progressus

Innumera
Christi-
anorum
multitu-
do abduc-
ta in ser-
uitutem.

Armenia
& Sarace-
nis pene
vniuersa
occupata.

Præmissis igitur & nonnullis alijs utilibus & necessarijs causis circa istam materiam, quæ consultius præsentibus subricemus, matura deliberatione digestis, ad laudem Dei, defensionem & dilatationem dictæ fidei, gloriam & honorem Romanæ ecclesiæ, animarum vestrarum salutem, & religionis vestræ reformationem ac augmentum in spiritualibus & temporalibus, dante Domino prouenturum, auctoritate apostolica duximus ordinandum, vt quingenti uatres milites dicti hospitalis & totidem eorum scutiferi tempore veris anni natiuitatis Domini millesimi trecentissimi septuagesimi septimi ad partes Romanie præfatas debeant transfretare, in eisdem paribus ad dictæ sedis beneplacitum permanfuri, & gesturi bellum contra Turcos, prout per dilectos filios magistrum & cõuentum Rhodi dicti hospitalis & alios præfidentes & consiliarios ad hoc deputandos pro tempore prouide disponetur, &c. Præcipit, vt equitum numerum, qui ab ipsis submittendus est, eorumque armigeros necessarijs omnibus ad expeditionem illam obeundam instruant. *Dat. Auin. vi. id. decembris anno v.* Quingenti illi equites ac totidem scutiferi ex varijs regnis tanquam militie Christianæ delibatus flos colligendi ab hospitalarijs designati erant in singulis prouincijs certo numero, pro quibus sustentandis sumptus conferebantur: cumque viginti quinque eius ordinis equites cum totidem scutatis militibus e Castella submittendi forent, Henricum Regem hortatus est Gregorius, vt bellico apparatu instru-

Indicta
ad annu
1377 ex-
peditio.

alib. pag.
80.

struendo operam daret. De quo alij etiam Reges & principes rogati videntur, Veneti præterea ac Genuenses sunt excitati a, vt classes ornarent in Turcas: ac Thomas Gradensis patriarcha & Andreas archiepiscopus Genuensis in hanc rem incumbere iussi. Tum Ioanna Regina Sicilia, quæ vires ad Syriam recuperandam explicare affectabat, impulsâ b vt primum eas ad reprimendos Turcas & Constantinopolim defendendam conuerteret: ita enim conficiendæ ex vniuersis regnis cruce signatæ expeditioni pro terra sancta liberanda viam structum iri. Restituendâ in Syria Christianæ fidei Ioanna Regina Sicilia versabat consilia, cum a viris pijs, qui ex oriente redierant, sacro studio esset accensa: retulerant enim ij c ad commouenda in impiis occidentis arma, Saracenos plures ad fidem amplectendam comparatos, egregiamque ad alios opprimendos occasionem affulisse.

10 Spargebantur tû rumores inter Saracenos Syros & Afros superstitione Mahumeticâ Christianis excisum iri: Ioannesq; de Castello, Nicolaus Malauena, Corseletus de Hamcuria, Ioannes Relizon, alij qui existimatione & probitate insignes viri ad sedem Apostolicam accessere, vt Gregorium de barbarorum conseruatione certiores facerent: structam videlicet instaurandis rebus Syriacis egregiam viam, ac facile de trepidis, quoniam nondum viso hoste victos se putarent, triumphum reportatum iri. Discussis ijs Gregorius, licet vaticinijs infidelium leuiter fidem adhibendam non putaret, quia tamen diuino miraculo interdum impijs hominibus vaticinari datum est, spernenda hæc omnino non putauit: & Carolum d Francorum, Eduardum e Anglorum Reges, Philippum f duces Burgundiæ, Ioannem ducem Lanclastriæ g ad bellum sacrum tentauit accendere, auætorque fuit h, vt Saracenorum trepidationem explorandam curarent.

De his etiam Pontifex Bertrandum e Cliquino magistrum equitum in Francorum regno bellica gloria hoc tempore florentissimum certorem fecit i, cum sæpius audisset, ipsum pio desiderio contra Mahumetanos exercendæ religiose militiæ æstare. Negligentibus vero Regibus pontificias adhortationes, plures viri nobiles propagandæ Christi fidei desiderio accensi sedi Apostolicæ exposuere, se suaque pro orientali expeditione conficienda collocaturos; tantumque catholicorum numerum eodem pio studio inflammatum, vt florentissimus colligi exercitus, ac militantium ipsorum opibus aut piorum elemosynis sustentari posset. At Gregorius, vt necessariam in ea re consilij maturitatem in bello sacro indicendo adhereret, Ioanni Baliolo & Iacobo Mortarolo viris prænobilibus Cameracensis & Morinensis dioceseon auctoritatem contulit, vt Christianorum regna ac prouincias obirent, & coram episcopis ac præsulibus alijs in publicis commentariis eorum nomina, qui bello sacro nomen daturi essent, tum facultates huic expeditioni addicendas referrent, vt his omnibus exploratis sedes Apostolica optimum consilium expedire posset. De quo encyclicæ literæ ad patriarchas, archiepiscopos, & episcopos, vniuersosque fideles datæ sunt l.

11 Cum vero ad ingentia ea consilia mandanda operi Francorum Anglorumque concordia necessaria esset, Carolum & Eduardum grauissimis in eunte anno literis ad pacem conficiendam sollicitarat m, cum oratorum regionum conuen-

tus ea de causa indixissent; atque diserte exposuit, quanti ad æternam salutem assequendam pacem restituere fessis populis momenti foret: quot & quanta mala bello inueherentur, diuinus cultus exolesceret, atque omnium scelerum, quæ committantur, reum futurum, cuius culpa bellum geratur: reliquum orbem Christianum ob ipsorum discordias fluctuare: augeri barbarorum potentiam, atque vniuersum orientem periclitari: milites quos ipsi in mutuas cædes committerent, libentissime, vt acceperat, in religionis hostes ferum conuersuros.

Gregorius, &c. Carolo Regi Francia illustri.

Considera quod ultra mala, quæ in tuis & hostium tuorum patrantur dominijs, ex dicto diffidio vicina sunt regna collisa, & tota fere Christianitas prægrande patitur detrimentum; quodque Romana ecclesia mater tua & cunctorum fidelium, quæ per tuos inclytos prædecessores a suis solebat vrgentibus oppressionibus liberari, tuò & eorum destituta præsidio passa est hactenus ex persecutione tyrannica grauius damna, opprobria grauiora, molestias importabiles, & atroces iniurias in verecundiam catholicorum principum & totius populi Christiani; & quod adhuc, vt secura consistat, aliter non adiuta pro sui liberatione ac tutela a persecutione præfata proprijs conatibus importabiliter cogitur laborare. Hostes quoque Christianæ fidei sentientes eius pugiles inuicem dissidere, & bello dominico vacare non posse, sua contra Christicolos sæpius solito cornua erexerunt, obtinuerunt victorias, occuparunt terras amplissimas, profanarunt ecclesias, & renatos fonte baptisimatis magnos & paruos aut trucidarunt gladio, aut submiserunt iugo miserabilissima seruitutis; & hæc patrare crudelius assiduis nisibus non desunt: eorumque præsumptuosa rabies adeo inualescit, quod si celeriter non resistatur eisdem, non solum spes recuperationis terræ sanctæ, pro qua Christianissimi prædecessores tui præ cæteris mundi principibus laborarunt, subtrahitur; sed timetur probabiliter de perditione omnium terrarum fidelium partium orientis.

Quare deuotam sublimitatem tuam, quæ libenter operibus pietatis intendit, obsecramus in domino Iesu Christo, quatenus provide attendens, quod subiectorum amor est inexpugnabile munimentum, cum populi pacem desiderant, vt ipsi te tuosque natos amplius diligant, si eam concedas eisdem, & ab eis & alijs digne vocari valeas princeps pacis; ob Dei reuerentiam & misericordiam tuam, ex assiduis guerrarum turbinibus agitati, ac compassione pereuntium partium vltimarum (ad quarum succursum, vt sæpius a fidedignis audiimus, nonnullæ gentes armigeræ distas guerras sectantes, & pugnare pro Christo saniori consilio eipientes, in casu eiusdem pacis se libenter pro suorum commissorum satisfactione transferrent) de modicis mundanis, ne impediant tantum bonum, regia liberalitate non curans, & eis cælestia præferens, quam felici commercio consequeris, vt tantorum malorum sis profugator mirificus, atque bonorum tractatum dictæ pacis (dante Domino) perpetua stabilitate mansuræ; quantum in te fuerit, perficere non omittas: nos enim nuntijs nostris, existentibus cum tractatoribus prælibatis, scripta nostra dirigimus, vt ipsos ad hoc pro parte nostra instantius exhortentur. Dat. Avin. v. id. februarij an-

Rogati Veneti & Genuenses, vt Gregorius opem ferant.

1. Eod. 20. 5. 2. p. 1. 67. 3. p. 65.

1. p. 23. 2. p. 25.

Proposita occasio e. regia.

1. 26. pag. 33. 2. 16. pag. 34. 3. Ibid. 4. pag. 35. 5. pag. 31.

1. 16. pag. 24.

Plures proceres ad sacrum bellum comparatos se ostendunt.

Inquisitione de copia numerum & sumptibus qui comparari possunt.

1. An. 5. ep. cur. pag. 28.

1. To. 5. ep. 1. 67. pag. 7.

Pontifici ad ea exringenda studia.

Proposita Gallo ecclesiarum clades.

Et orientis pericula.

Comparatos exercitus ad vertenda in barbaros arma.

no v. Hæc fuere studia apostolica pro redintegranda Anglos inter & Gallos concordia, vt orienti consuleret.

12 Nec minore sollicitudine incubuit Gregorius, vt conuulsa bello Genuensi Cypro subueniret: ad temperandas enim acerbiores passionnes, quas Cyprius Rex a victoribus acceperat, ac restituendam Cypro pacem Petrum Aragoniæ stirpis principem Minoritam a eundemque Regis Cypro maternum auum, tum Petrum Aragonum & Carolum Francorum Reges adhibuit b, quorum postremo miserum regni statum ita exponit: *In quanto discrimine regnum Cypræ, quod est caput Christianitatis in partibus orientis, sit positum, celsitudinem tuam credimus non latere: ideoque circa ipsius regni miserabilem statum narrandum presentibus superfluum reputamus.* Cæterum Genuenses illata Cypro mala nonnullis funestis naufragijs e hoc anno & sequenti luerunt. In testinis etiam discordijs laborarunt, coniurationis principe in Dominicum e Campofregoso episcopo Vercellensi d, ad quem reuocandum a ceptis quæ ab illius dignitate abhorrebant, Gregorius, Nicolaum Fliscum Lauaniæ comitem incumbere iussit e. Verum dum in componendis Christianorum principum & populorum dissidijs laborabat Christi vicarius, in eum humani generis hostis Florentinos concitauit.

13 Adeptus is populus Pontificum Romanorum auspicijs libertatem, continuisque eorum studijs prouectus, vt suis locis retulimus, cum iam dominatus in Etruriam protulisset, ad ditionem ecclesiasticam inuadendam, captata ex Pontificum Gallorum absentia occasione, aspirare cepit, ac varios colores obtrudere, vt scelus tegetet. Sparsferant illi iam ante inter se rumores in Gregorium Etruriæ dominatum ab eo affectari: quam suspicionem detersisse Pontificem grauissimis argumentis superius vidimus; iterumque non ambiguis verbis, sed clarissimis operibus confutauit: beneficia ab Rom. ecclesia in ipsos collata obiecit f: nulla vero ab ijs auxilia aduersus Bernabonem Bononiensem agrum euasitatem elici potuisse; denique exasperatos ipsorum animos mulcere pluribus verborum officijs est conatus.

Gregorius, &c. dilectis filijs prioribus artium & vixillero iustitia, populo, ac communi ciuitatis Florentinae.

Duas literas vestras excusatorias de quibusdam sinistris, quæ nobis fuerant de vestra discretionem relata, solita benignitate recepimus, & sicut pater optans audire innocentiam filiorum, ipsarum literarum tenores sano suscepimus intellectu. Verum ne turbationem nostram sine causa aut subitam exultimetis, ad memoriam vestram reducimus per præsentem, quod iam longum est tempus elapsum (videlicet postquam vos de auxilio aut vigore colligationis, quam habebatis cum Romana ecclesia, aut gratuito aut mutuo impendendo eidem ecclesiæ contra suos & vestros hostes, qui statum vestrum & Tusciæ interdum tractatibus, & interdum manifestis aggressibus contra pacta vobiscum & cum alijs Tuscis inita, infidelibus motibus perturbarunt, tam per literas, quam per nuntios nostros sapius vt colligatos & filios requisuimus confidenter; etiam cum iisdem hostes in nostro Bononiensi territorio cadibus, rapinis, & incendijs hostiliter insitebant) nonnulli ex vobis, vt sapius & a pluribus fuit assertum, fictas suspensiones, omnimoda veritate carentes, asseruerunt habere: dicentemque ecclesiam matrem

vestram reliquistis in grauibellorum discrimine, inadiutam, & per hoc indirecte aliorum Tuscorum auxilium subtraxistis. Non tamen sic egit erga vos dicta ecclesia, quæ non obstantibus suis guerris, quas pro magna parte relinquit, vobis contra hostes eosdem vestris appropinquantes consensibus, quantum potuit, magnificum gentium armigerarum auxilium destinauit, vosque cum charissimo in Christo filio nostro Carolo Romanorum Imperatore semper Augusto cum multa affectione & sollicitudine concordauit, & pro vestris bono statu & libertate fecisset & faceret quidquid honeste valeret. Nuper vero de Tuscia ac Lombardiæ, etiam Mediolani & alijs partibus nostro apostolatui est a diuersis fidelibus reseratum, quod vos, seu (vt agatur occultius) aliqua singulares personæ vestrum, tractatum habebatis cum hostibus prælibatis: quod tamen vix credere potuimus, cum tam execrabilis excessus denigraret indelebiliter famam vestram, & vos a vestra deuotione antiqua sine iusta causa degenerasse probaret, ac efficit eos esse filios alienos. *Et infra.*

14 Nos enim credimus, prout sæpe audiimus, quod populus vestræ ciuitatis sit deuotus & purus erga ecclesiam prælibatam: & propterea iniquis agunt quidam, qui deuotionem illius deprauare peruersis suggestionibus moliantur. Dicitur enim, quod quidam ex vobis palam & sapius, sed temere & minus vere, protulerunt in populo, quod dicta ecclesia volebat terras Tusciæ occupare: cum hoc veritate careat, & tales ex his liquide reprobentur, videlicet quod præfatus Imperator ciuitatem Lucanam & eius districtum, dum eos possidebat, dedisset dictæ ecclesiæ, si eos ipsa ecclesia recipere voluisset: & illis, quibus castrum Burgi sancti sepulchri ac Cironij & Cisteriæ donauerat, concessisset quod ea ecclesiæ Romanæ possent vendere, si illa dicta ecclesia emere vellet; sed eadem ecclesia de ijs se intromittere noluit quoquo modo, nec castra imperij, quæ Perusini tenebant, voluit retinere: cum enim quis ab amore antiquo se iungitur, facile labitur in actiua & passiuam simultates & odia, ex quibus sapissime mala grauissima subsequuntur.

Cæterum cum necdum communitates ciuitatum Italiæ, sed potentes ac remoti principes Christiani amorem & fauorem dictæ sedis desiderant, & ex eis spiritalia & temporalia commoda subsequantur; vos ex deuotione antiqua vestra, & quia viciniores estis terris dictæ ecclesiæ, illos debetis, si iudicio recto ducamini, ardentius affectare, & inde vos non elongare, quo appropinquare debetis: quia si perspicaciter aduertatis, nullius dilectio vobis potest esse fidelior, nec potentia tutior, aut iuuamen efficacius, quam ecclesiæ memoratæ, quæ necdum factis & sumptibus, sed solis verbis & fauoribus potest per diuinam gratiam vos ab aduersis multiplicibus præseruare, & vestra commoda promouere. *Dat. Auin. id. aprilis anno v.* Perspicuis hisce, aliisque argumentis, quibus constabat Etruriam ab ecclesia non affectatam, victi Florentini præ se tulere, omnem illam sinistram suspensionem excussam, seque in ecclesiæ pristinis studijs persisturos: qua significatione amoris recreatus Gregorius, patrociniū apostolicum est ipsis pollicitus a.

15 At qui ecclesiæ conciliati, & maiorum vestigijs se instituros erant professi, mox abiecta illa

Proposita vetera beneficia.

Vrecclesiæ opera Carolo IV. conciliati sunt.

Obiectæ calumniæ diluæ.

Lincam & alias arces non admittas Greg.

Nullus amicitiam pontifici anteferebam.

1b. pag. 183.

Cyprus in discrimine ducta. 1b. pag. 78. Genuensium domus. ibi est iunctus afflicti.

Volter. l. 8. hist. Gen.

170. 9. ep. ser. pag. 55.

18ad. pag.

Florentini in Gregorium ac. p. ut.

18ad. in. 5. 1. secr. pag. 22.

Gregorius apologia.

Florenti-
porū cru-
delitas in
monachū,

¶ E. d. 10. §
ep. fecr.
pag. 46.

illa amoris & obseruatia larua, apertas inimicitias cum ecclesia ipsa exercuerunt: ditionem pontificiam euersuros se comminati sunt; tyrannidem, exereuerunt in viros ecclesiasticos; ac Neroniana crudelitate religiosum virum terræ viuum infodere. Cum vero infano furori nonnullas querelas vel a veritate vel ab æquitate abhorrentes obtenderent, Pontifex eas refregit, ipsosque ad pristinam obseruantiam reuocare studuit a.

Gregorius, &c. dilectis filiis prioribus artium & vexilliferis iustitiæ & communi ciuitati Florentina.

Cum non modica mentis displicentia & indignatione percepimus, quod vniuersitas vestra falsis suggestionibus, concitata contra nos & dilectum filium nostrum Guillelmum S. Angeli diaconum Cardinalem, in nonnullis terris Romanæ ecclesiæ pro nobis & ecclesia ipsa in temporalibus vicarium generalem, in querelas & verba contumeliosa prorumpit, Deum (cuius vices in terris gerimus) præfatamque ecclesiam (cui, licet immeriti, præsidemus) ipsamque incorruptam veritatem lædere non verentes. Et infra: Non dedignamur lædere non verentes. Et infra: Non dedignamur domini Dei nostri præcepta sequi, qui ait: *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde*; & ob hoc ad retrahendum vos a præcipitio & ruina, ad quæ videmini currere, & ut simus Deo & mundo excusati, si euenire contingat, id quod vestris excessibus exigentibus formidamus, hanc viam mitem & benenolam scribendi vobis duximus eligendam; his etiam volentes adiungere, quod de querelis, quas contra nos & dictum Guillelmum Cardinalem facitis, ut dicitur, non verendumur nos subijcere veritati & etiam rationi, qui de nobis ipsis, si peteretur, iustitiam faceremus.

Quæ enim sunt, quæsiuimus, tantæ querelæ, tantique vestri furoris causæ? Respondetur nobis a multis, quia treugua nomine nostro & dictæ ecclesiæ firmata fuit cum nobilibus viris Bernabone & Galeas de Vicecomitibus de Mediolano, ex qua a gentibus armigeris, quæ prius erant ad nostra stipendia, vobis magna dispendia secuta sunt. Sed, ut causas ad id nos vrgentes omittamus, quærimus: Quid ad vos de pace vel treugua, cum de guerra nostra nunquam aliquid cogitare, nec in hoc etiam pacta ligæ, qua nobiscum eratis astricti, volueritis obseruare?

16 [Quod ad pactas cum Bernabone & Galeatio Vicecomitibus inducias spectat; illas ij exambiuere non vt fernarent, sed cum iam in ruinam impulsu b, & populi ad excutiendum eorum iugum comparati essent, eorum exemplo, qui ecclesiæ imperijs se submiserant, rerum suarum instaurandarum occasionem captarent. Pontifex vero, licet plura bello peperisset, Vercellenses e enim, Clauennenses d, Placentini e, Papienses f, & alij g pontificium iugum ceperant; ex quibus Papienses Gregorium monuerunt, ne cum hoste fracto inducias faceret, facile enim tum sub eius tyrannidem ipsos recasuros; exhausto tamen ætario, belloque fessis interprohibitis concordia Othone & Stephano Bauariæ ducibus h assensit ijs legibus, vt qui ad partes ecclesiæ transfugerant, sub eius clientela perstarent i, ac Vicecomites ab ecclesiasticis dignitatibus & sacerdotijs conferendis temperarent l. Edicta vero apostolica in eos lata viribus carerent m. Percussis n ijs inducijs Bononiæ o a Guillelmo

Cardinale S. Angeli legato, mox Galeatius, vt iam antea Pontifici prænuntiatum vidimus, ad Placentinos & Papienses sibi subijciendos nonnullas arces contiguas prodicione occupauit: qui statim monitus est a Pontifice a, vt fidem induciarum coleret hac etiam de causa: *Si contra dictam treugua iurata venires vel faceres, nullus in antea de te confidere posset, nec fidem tuis promissionibus adhibere*. Vicissimque Guillelmus Cardinalis iussus est b ca emendare, quæ a pontificijs copijs aduersus inducias gesta essent. Ne vero dimissa e castris vagæ copiæ in fœderatos prædas acturæ incurrerent, Aretinos, Pisanos, Senenses, Lucanos, ac Florentinos admonuit c, vt ad illas repellendas, agrosque defendendos se compararent. Pergit refellere alias de Guillelmo querelas Gregorius].

Quid autem culpæ Guillelmo Cardinali præfato ascribitis, si passus est, quod etiam denegare non poterat, quod gentes ipsæ potius in territoria aliena discurrerent, quam nostras & ecclesiæ præfatæ terras premerent & consumerent, prout etiam ipsæ & aliæ existentes ad stipendia dictæ ecclesiæ tanquam efranes & inobedientes sæpius & notorie fecisse noscuntur? Nonne & similia pluries vos fecistis? Recenseatis veritatem vos ipsi in cordibus vestris, nec ita in falsis opinionibus vestri oculi perstringantur, vt audire & intelligere quid sit veritas non velitis. Non enim longa nimis effluerunt tempora, vt vno contenti simus exemplo, quod comes Lucius a vestris stipendijs recedens, etiam per vos (bene credimus tamen, quod non ex proposito offendendi) sibi data pecunia, terras nostras & præfatæ ecclesiæ inuasit: quod perfecisset, nisi per gentes dictæ ecclesiæ data sibi certa pecunia, cum eo & suis gentibus facta concordia extitisset. Id similiter, non est diu, fecerunt aliæ gentes vestræ a vestris stipendijs recedentes, cum ciuitatem Lucanam vobis vicinam, & vobiscum in benevolentia & pace manentem, & eius territorium inuasissent: & vos excusasse dicimini, quod eas, licet non multæ forent, retinere seu prohibere minime poteratis. Sed male & pessime faciunt vestri rectores, qui habent vestram rempublicam gubernare, cum eorum defectus & culpas reflectunt in innocentias aliorum. Nonne iam sunt tempora multa, & præsertim ab anno, circa quem nos ambaxatoribus vestræ ciuitatis alijque ciuibus vestris multiplicatis vicibus dici fecimus, quod oportebat nos ad huiusmodi treugua vel pacem venire, nisi in prosecutione guerræ iuuaremur a vobis? Nonne per literas nostras vos requisimus, sicut & alios colligatos, quod nuntios vestros ad audiendum tractatus, qui fieri debebant circa pacem vel treugua huiusmodi, & circa id dicendum quod eis videretur, cum sufficienti mandato ad Romanam curiam mitteretis, & vos ambaxatoribus vestris, qui hic erant & sunt adhuc, quod audirent & vobis referrent, quæ eis dicerentur, tantummodo commissis? Nonne ante oculos eorum & vestros pericula, quæ euenissent vobis prædicta & offensa fuerunt? Nonne quod prouideretur quid esset faciendum de gentibus armigeris propter treugua vel pacem cassandis ambaffiatores ipsi & vos requisiti pluries extitistis? An erat tractatus iste occultus? Immo per plura tempora deductus omnibus notus erat: & tamen iidem rectores & gubernatores vestri debito tempore aliquid remediij apponere noluerunt. In vltimo autem

cum

Cur illi a Pontifice abalienati

Cur Bernabos ex petierit in ducias.

¶ Eod. 10. §. ep. fecr. pag. 26. ¶ An. 5. ep. cur. pag. 1. 20. 27. 28. 29.

Qui populi ab eo defecerint a To. 5. ep. fecr. pag. 3. ¶ lb. pag. 26. ¶ ibid.

¶ Ead. pag. b pag. 18. ¶ Super. pag. 26. ¶ Super. pag. 18. ¶ An. 5. ep. cur. pag. 66.

Quæ pactiones cū Bernabone in ita. ¶ To. 5. ep. fecr. pag. 53. ¶ pag. 32.

¶ pag. 11

¶ pag. 11

¶ pag. 11. 284.

Florentini quibus stimulis acti in Pont.

Iustus si fuisse dicit Gregorius.

Cassatos ipsos de pace cum Bernabone fuisse.

cum res ipsa iam erat in fine suo, ipsoque effectu firmandæ treugæ, nec sine magno periculo nostro & terrarum nostrarum retardari poterat, tunc de remedio tenuiter cogitabant. Et infra.

17 Insurgunt modo aliæ querelæ grauiorēs, nec cessabunt, vt dabitur, donec falsa seminantium scandala cesserit aut confundatur iniquitas. O miseræ & infelices animæ, quæ tantorum malorum & scandalorum, quæ exoriri dubitamus, causa sunt! Deum testatur & homines, quod in hoc culpa nostra non est: quodque nos inuiti & coacti venimus, exigente iustitia & necessitate cogente, si a vestris peruersis conatibus non desistatis, si vestros cum satisfactione debita non corrigatis errores, ad illa remedia, a quibus postquam incepta essent, desistere non possumus. Ideoque, filij, vos monemus & exhortamur in Domino, quatenus omni perturbatione deposita reducentes vos ad Deum, & examinantes bene conscientias vestras, & illas cum veritatis examine serenantes, deponentesque omnem superbiam & elationem, a vestris malis cogitationibus & peruersis conatibus & erroribus desistatis, & atrociam delicta, quæ commisit in Deum & ecclesiam suam tam enormiter, tamque in exempli perniciem, emendare & corrigere cum satisfactione debita studeatis, vosque ad antiquam viam deuotionis & rectitudinis reducat; considerantes prouide pericula & mala, quæ vobis possent contingere, si in vestris erroribus persistatis: nos enim pietatis paternæ & dilectionis antiquæ habitum retinentes, si vestros errores & excessus velitis cum debita emendatione corrigere, parati sumus erga vos apostolicæ benignitatis munificentiam & gratiam exhibere. Dat. apud Villanouam Auinionensis diocesis vi. id. aug. anno v.

Deliniti iustissimis hisce rationibus non sunt Florentini; sed meditarum scelus perducere aggressi, pluribus suffris clientes ecclesiæ subornarunt, atque ad rebellionem impulerunt: iactabant a enim Pontifices Gallos, traducto in Gallias pontificatu, præfectos exteris populorum ceruicibus imponere, quorum superbia intoleranda esset: extractas in singulis vrbibus arces ad libertatis spem omnem extinguendam. Consurgerent igitur ad tutandam libertatem, cuius ipsi non tuendæ modo, sed etiam alijs comparandæ acerrimi forent vindices. Signa itaq; militaria, in quibus maioribus characteribus libertatis speciosum nomen erat exaratum constarunt, ac vim verbis addidere. De quorum conatibus plura vitæ Gregorij auctor narrat b, ipseque Gregorius hisce verbis conqueritur c: *Florentini, ultra diuersos excessus sacrilegos, in illud sacrilegium nouiter sunt prolapsi, vt per gentes suas armigeras, seu cum eorum assistentia & fauore dilectum filium nostrum Geraldum S. R. E. Cardinalem, in ciuitate Perusina & nonnullis alijs terris eiusdem ecclesie nostræ & pro ipsa ecclesia in temporalibus vicarium generalem, & quosdam episcopos & prelatos, aliosque officiales & gentes dictæ ecclesie in ciuitate illa dictæ ciuitatis Perusina faciant hostiliter oblidere.* Florentinos etiã pellicere ad defectionem Amilios & Picanos pertentasse, apud Franciscum Carrariã expostulauit Gregorius d: *Circumeant, inquit, querentes assidue, quod subiectos ipsius ecclesie sua calliditate damnabili, quam populi libertatem appellat, faciunt deuicare; proit in prouincia B. Petri in Tuscia plurimos iam fecerunt; quod non sine graui cordis amaritudine recensemus, timentes permacti-*

me, ne simplices aures fidelium popularum Bononia, Romandiola, & Marchia suis tentent inficere statibus venenosus, &c. Dat. Auin. vii. kal. februaryi anno v.

18 Quo tempore Florentini in Picenum copias submittebant, Fulginate ex earum aduentu in seditionem versos pontificum præfectum Trincium nomine trucidasse, refert S. Antoninus atque hæc miranda addit a: *In illo tempore in dicta ciuitate quidam sanctæ conuersationis nomine Thomafucci habitum gerens derij ordinis B. Francisci, vir utique magnæ abstinentiæ ac mundi & sui contemptor, qui claruit spiritu prophetiæ; is, inquam, inter cetera pronuntiauit tempus mortis eius: nam cum ille dominus Trincia semel interrogasset de tempore vitæ suæ, siue curiositate ductus seu derisione, cum communiter diceretur spiritu prophetico futura predicere, respondit ille: Tantum viues, quantum illa sa permanebit campana communis. Quod ita euenit, nam coniuurati in mortem illius domini, cum signum dedissent ad rumorem suscitandum pulsatione illius campanæ, in principio pulsationis eius fracta est, & ille dominus tunc occisus. Fertur etiam de illo, quod ille dominus iratus contra eum, quia arguebat eum de excessibus suis, aliquando decreuit eum in ignem iactare: qua de re pro illo misit. At ille in spiritu prænoscens, quid contra eum tentaret, accessit Thomafucci furnariã vicinam, & ab ea petijt, vt prunas ardentes ex furno poneret in oblamyde eius: quo facto ad multam infantiam eius, prunas illas oblamyde sua elusas detulit coram illo domino, proieciens eas ante ipsam in terram, illa omnino oblamyde ipsa, quasi diceret: Ecce ignis, si me vis comburere. Dominus autem exterritus tanto prodigio reueritus est eum. Idem etiam prophetiam in scriptis dimisit in rhytmis vulgaribus, in qua satis aperte prophetauit excidia plurimarum ciuitatum Italia: que omnia reperiuntur impleta diuersis temporibus. Multa de eo audiunt ab ijs, qui viderunt eum, & conuersationem eius nouerunt. Hæc S. Antoninus. Nunc ad Siculas res digredimur.*

19 Perfecto fœdere inter Fridericum Trinacriæ Regem ac Ioannam Reginam Sicilia, Gregorius Ioanni episcopo Sarlatensi Apostolicæ sedis internuntio prouinciam dedit b, vt Fridericum sacramento in Pontificis verba adactum, solemniter ritu regio diademate insigniret: qua de re etiam Fridericum ipsum his literis certior fecit c.

Charissimo in Christo filio Frederico Regi Trinacriæ illustri.

Eximie tuæ deuotionis sinceritas, quam ad nos & Romanam ecclesiam gerere comprobatis, merito nos inducit, vt personam tuam nobis peramabilem in his, quæ tui honoris incrementa conspiciunt, fauore specialis gratiæ prosequamur. Sane nuper venerabilis frater noster Martialis episcopus Catanensis nuntius tuus, ad nos pro parte magnificentis tuæ destinatus, in nostra & venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium præsentia in consilio nomine tuo supplicauit, vt cum tu in Regem Trinacriæ de speciali mandato nostro approbatus extiteris, tibi diadema imponi regium, & sancte solito more inungi de benignitate apostolica mandaremus. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, venerabili fratri nostro Ioanni episcopo Sarlatensi Apostolicæ sedis nuncio, viro utique laudandæ virtutis, scientia & innata prudentia prædito, ac tui honoris regij sincero zelatori per nostras lite-

Pontificia ad pacem adhortatio.

Clientes ecclesiæ ad defectionem sollicitati Florentinis. a Leonard. Aretin. in Flor. hist. l. 8. Annot. tit. 22. c. 9. §. 1.

Genes. Greg. XI. apud Bosq. c. 70. 3. ep. ser. pag. 79.

ib. pag. 97.

8 milibus Picensibus nota nititur.

a Ant. 3. tit. 22. c. §. 6. Thomafucci terciarius prophetia dono clarus.

Ardentes prunas sine noxa in veste gestat.

De rebus Trinacriæ.

b ib. pag. 117.

c pag. 116.

Fredericus Rex diademate regio redimuntur flagitabat.

litteras committimus ac etiam damus in mandatis, vt postquam tu ea, quæ continentur in capitulis (quæ in cedula papyrea sibi mittimus nostris clausis literis interclusa) feceris, & homagium ligium, ac fidelitatem eidem episcopo, nostro & ecclesiæ Romanæ nomine recipienti, præliteris iuxta formam in dicta cedula contentam, & de omnibus tuas patentes litteras aurea bulla tua impressa typario communitas concesseris, in nomine ac virtute Altissimi, vt est moris, inungat & tibi coronam regiam tribuat cum solemnitatibus consuetis.

20 Vt igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, interius serues in mente, serenitatem regiam nobis charam rogamus, monemus, & hortamur attente, quatenus ea, quæ in dictis continentur capitulis facias, ac huiusmodi homagium, ligium, & fidelitatem præstes, vt præfertur, & super omnibus literas regias, vt præmissum est, concedas; ac humilitatem & iustitiam, dante Domino, qui dat præmia, & munera elargitur, quæ suum seruant & promovent seruatorem, prout plene confidimus, debite conseruans, omnium Conditoriper virtuosæ vitæ studium, & sanctæ ipsius ecclesiæ per sinceræ deuotionis augmentum iugiter placere studeas atque velis: venerabilem siquidem fratrem nostrum Henricum episcopum Melfitanum ad te & partes illas destinamus, qui eandem sinceritatem tuam latius de præmissis informabit. Dat. Auin. 111. kal. aprilis anno v.

Fluctuabat intestinis externisque bellis Aragonia, ac nauata a Gregorio est opera a, vt Sardici regni dissidia cum Mariano Arboræa regulo componerentur: tum vt concordia b Petrum Aragonum inter & Henricum Castellæ Reges sanciretur, quæ demum pridie idus aprilis, composita est c. Ad illam adductus est eo facilius Henricus Castellæ Rex, quo ad pietatē ob superiores bellorū motus in Castilla collapsam pristino restituendam splendori egregie animatum se ostendebat: cui Gregorius ea de re est gratulatus d.

21 Addiſſimus porro idem Rex sedi Apostolicæ grauissimum dolorem præse ferebat, Gregorium in Italiam discessum ornare, cum ipse sacrum ad fidem propagandam bellum contra barbaros meditaretur, vbi primum sese ex bellis quæ in Christianos gerebat, explicuisset: præter enim Aragonum bellum, cū Anglorū Regis filijs, qui Petri crudelis Regis filias uxores daxerāt, decertabat existimabatq; maximo commodo sibi futuram Pontificis præsentiam, si Mauros armis aggrederetur. Cui Gregorius diuino se instinctu ad sedem Apostolicam Vrbi restituendam agi, nec tamen Regi ipsi, si crucis signa attolleret in impios, studijs omnibus auxilijsque se defuturum respondit e.

Charissimo in Christo filio Henrico Regi Castellæ illustri.

Longa tua epistola de profundis tui pectoris, vt innuebat, emanans nuper nostro apostolatui destinata, per quam dolorem tuum de nostro accessu ad Urbem (Deo dante) futuro, ex quo præsentiam nostram a te, tuoque regno conspicias elongari, filiali & reuerenti lamentatione monstrasti, nostræ paternæ compunctionis affectum erga tuam magnitudinem renouauit. Dum enim cernimus te regnumque tuum de nostræ personæ maiori remotione dolere, profecto dolentibus filijs condolemus. Sed hæc & alia similia obuiantia dicto accessui iamdudum

nostris cogitatibus occurrerunt; illaque cum alijs causis & rationibus contrarium non solum suaderentibus, sed non parum vrgentibus, in state- ra nostræ considerationis appendimus, & diu matureque cogitauimus super illis: tandemque diuina inspirationis gratia inuocata, dictum accessum pro meliori, consideratis omnibus, deliberauimus in nomine Domini faciendum. Non tamen te regnicolasque tuos deserimus, neque derelinquimus, quos in corde nostro intendimus habere præsentibus; & quanto tu & ipsi amarius de nostræ præsentia elongatione tristamini, tanto (prout facultas aderit) habere intendimus fauorabilius commendatos: nos enim ad hoc eo feruentius animamur, quo per dictam epistolam sumus redditi certiores & lætiores effecti, quod (si Deus tibi cum Christianis pacem tribuerit) intendis aggredi hostes vexantes sapius Christianos: ad quod deuotam magnificentiam tuam ad reuerentiam Dei, tuam salutem & gloriam, regni que præfati maiorem tutelam paternis consilijs exhortamur; offerentes tibi circa id, & alia tua honesta beneplacita Apostolicæ sedis gratias & fauores. Dat. Auin. 10. kal. martij anno v.

22 Nec minus iniquo ferebat animo Carolus Francorum Rex, Gregorium e Gallijs sedem Apostolicam traducere in Italiam. Cui ille, grauissimas ob causas tuendamque fidei dignitatem incitatum se ad petendam Urbem, rescripsit a: *Quamuis, inquit, nobis durum existat, nos a tue celestitudinis & tuorum vicinitate & partibus istis, in quibus nati sumus & tempora nostra consolata peregrinamus, elongare; considerantes tamen, quod debitum honestatis exposcit, & nonnulla cause, statum Christiana fidei ac Romana ecclesiæ sponsa nostra, terrarumque ipsius ecclesiæ, & vtilitatem publicam concernentes nos vrgent quamplurimum, vt ad sacram Urbem, in qua principaliter sedes nostra consistit, & partes vicinas eidem, quamcito commode fieri poterit, accedamus: & propterea, super hoc matura deliberatione præhabita, ordinauimus ad dictas Urbem & partes, duce Deo cui ex hoc complacere speramus, accedere in autumno proximo secuturo. Dat. Auin. v. id. ianuarij anno v.* Conceptæ b iisdem verbis ad Eduardum Anglorum, Ferrandum Lusitanæ, Petrum Aragonum, Carolum Nauarræ, Henricum Castellæ Reges litteræ. Pollicitus vero est illi Leopoldus c dux Austria, si maris fastidia declinare vellet, iterque terra aggredi, se ipsum, Lausana ad Veronæ & Patauij limites suis sumptibus stipaturum; cui Pontifex, actis gratijs, mari profecturum se respondit: egitque cum Ioanna Regina Siciliæ d, Friderico Trinacriæ Rege e, & Andrea Contareno duce Venetorum f, vt triremes egregie instructas mitterent ad mare sub autunnum conscendendum. Verum profectiois tempus protractum est, cum hoc principes, qui a Francorum & Anglorum Regibus ad cōcipiendas pacis formulas renuntiati erant, precibus obtinuissent, vt facilior concordia via strueretur; idq; Pontifex Regibus ac principibus literis significauit g: quæ vero duci Veneto h inscripserat, his verbis conceptæ sunt.

Nobili viro Andrea Contareno duci Venetiarum.

Die octaua huius mensis tuæ nobilitati per litteras nostras ducimus intimandum, quod ex certa causa, quam scripsimus, recessum galearum tuarum pro nostro itinere ad Urbem per tuam liberalitatem oblatarum faceres differri vsque

Afferam illi, vobis, modo faciem, etia fidei prescriptu incipias

Commenda illi iustitiae virtus

To. 5. ep. secr. pag. 75.

b 16. pag. 172. 173.

Castellam inter & Aragonum sancta pax.

c Marian. l. 17. c. 18.

d To. 5. ep. secr. pag. 10.

e Doler. Castellæ Rex de Pontificis in Italiam recessu.

f Ibid. pag. 27.

g Ibid. pag. 39. & 41.

h Ibid. pag. 39. & 41.

i Ibid. pag. 129.

k Ibid. pag. 127.

l Ibid. pag. 41. & 43.

m Ibid. pag. 44. & 45.

n Ibid. pag. 42.

Diuino id instinctu se agi respondit Gregorius.

Querenti de eodem Gallo quietatem rei exponit. a Eodem ep. secr. pag. 10.

Austriaci ducis in Gregorii officio. b Ibid. pag. 27.

d Pag. 38. 39. & 41. e Ibid. pag. 39. & 41. f Pag. 38. 129. & 127.

Cur extra cta profectio. g Ibid. pag. 41. & 43.

h Ibid. pag. 44. & 45. i Ibid. pag. 42.

ad

ad quintamdecimam diem mensis augusti proxime sequenturi. Cum autem inter charissimos in Christo filios nostros Carolum Franciæ & Eduardum Angliæ Reges illustres, facta iam treugua, pax secutura speretur, in cuius tractatu & consummatione nostra præsentia in his partibus necessaria extimatur; & tam præfatus Rex Franciæ quam dilectus filius nobilis vir Ioannes dux Lancastriæ natus præfati Angliæ Regis tractator pacis eiusdem, tunc Brugis Tornacensis diocesis existens, nobis per eorum literas duxerunt humiliter supplicandum, quod propter tractatum dictæ pacis in tempore per nos ordinato de partibus istis nullo modo recedamus; & nobis scriptum sit, quod si tractatores iam dictæ pacis, qui in proximo futuro mense septembris in præfato loco Brugis debent ad tractandum iterum conuenire mediandibus nostris nuntijs ibidem affuturis, concordare nequibunt, quod absit, debent ad nostram præsentiam se conferre; nos* dictam pacem non solum præfatorum Regum regnis & terris, sed toti Christianitati* dignum & opportunum* extimantes, quod pro ipsius consummatione felici non solum recessum differamus eundem, sed si essemus in Vrbe ad has partes redire celeriter deberemus; tam grandis utilitatis intuitu, & præfatorum Regis Franciæ ac ducis & nonnullorum aliorum etiam prælatorum ac principum & nobilium, nec non populorum in hac parte deuote supplicantium precibus inclinati, non recedendo a proposito eundi ad dictam Urbem, sed illius effectum propter melius differendo, tempus huiusmodi nostri aduentus ad tempus veris proxime venturi duximus prorogandum. Ideoque nobilitati præfate de filiali affectu, quem ut tibi & tuæ communitati viciniore simus, effectum operum ostendisti, & de grandi expensarum onere, quod pro præparatione iam dictarum galearum & missione honorabilium tuorum ciuium subiisti, condignas gratiarum referimus actiones; intendentes (annuente Deo, ad quem remeando & demum veniendo intuitum nostræ considerationis dirigimus) te de prædictis galeis requirere in tempore competenti. *Datum apud Villamnouam v. kal. augusti anno v.*

23 Instruere quoque suo exemplo præfules, vt ad gregis sui custodiam incumberent, pie cogitabat Gregorius: ad quos etiam ad officium cogendos diplomate subiecto edixit a, vt sedes suas repeterent, ac diuinum cultum in suis ecclesijs instaurarent.

Gregorius, &c. ad futuram rei memoriam.

Tacti dolore cordis intrinsecus tacere non possumus, nonnullorum pontificum & aliorum in Dei ecclesia prælatorum negligentia culpam grauissimam causatiuam multorum facinorum, & etiam nutritiuam; ipsi quidem, vt est fere toti mundo notorium, licet deputati sunt super greges suos in pastores & vigiles, vt illos a morsibus lupinis custodiant, & de ipsis bonam reddant Domino rationem, se mercenarios, quibus non est cura de ouibus, cum animarum lucra non quarantur, potius ostendentes, adiuuentis fictis coloribus, a suis se elongant ecclesijs & monasterijs etiam per tempora diuturna, sponas suas quasi viduas relinquendo; ex quo in clero & populo vitia pullulant, cultus diuinus minuitur, sancta spernuntur, prouenit indeuotio populorum, oriuntur errores, decreuit fides, crescit insolentia, ecclesiasticus status con-

Annal. Eccl. Tom. XVI.

temnitur, conculcatur libertas ecclesiastica, patitur sæpe detrimentum iustitia, dum proprius iudex non ministrat eandem, ac ædificia & alia bona temporalia collabuntur. Ex quibus & alijs malis innumeris, inde prouenientibus, strepunt mormurationes filiorum, dum spirituale patrum pabulum non degustant; suscitantur scandala grauia, & proh dolor! animæ, ad quarum salutem præfides spirituales inuigilare tenentur, euidentibus periculis exponuntur.

24 Nos igitur tot & tantis malis & periculis opportanis obuiare remedijs affectantes, vnuerfos & singulos patriarchas, archiepiscopos, episcopos, electos, abbates regulares, archimandritas, & præfidentes quoslibet, qui capita quorumcumque ordinum tam exemptorum quam non exemptorum non mendicantium esse noscuntur, quocumque nomine censeantur (exceptis S. R. E. Cardinalibus ac etiam Apostolicæ sedis legatis & nuntijs ad partes aliquas per nos missis ac mittendis in posterum, nec non nostris & ecclesiæ Romanæ officialibus, quos ad hoc duxerimus nominandos) auctoritate apostolica præsentium, tenore monemus, eisque in virtute sanctæ obedientiæ districte mandamus, quatenus infra duorum mensium spatium a die publicationis præsentium in Romana curia, illi videlicet, qui tunc in eadem curia, vel infra duas dietas prope illam existent, alij vero ex eisdem patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, abbatibus, archimandritis, & præfidentibus regularibus vbicumque infra huiusmodi spatium extiterint, a die qua monitio & mandatum nostra huiusmodi ad eorum notitiam peruenerint, vel in prouincia in qua tunc erunt publicata fuerint, computandum faciendæ, de ipsa curia & locis, in quibus existent, omnino recedere, & bona fide continuatis dietis ad suas dioceses, ecclesias, & monasteria proficisci, ac ipsi omnes & singuli (exceptis quatuor maioribus seu principalibus patriarchis, quorum sedes sunt in terris, quas infideles & schismatici detinent, constitutæ & in ipsis sedibus tute reside-re non possunt) in suis ecclesijs & monasterijs, vel ijdem patriarchæ de dictis principalibus non existentes; nec non archiepiscopi & episcopi ac electi in suis diocesis, vel ipsi abbates, archimandritæ, & præfidentes in ecclesijs, prioratibus, siue locis ad mensas pertinentibus eorundem, etiam si sint extra dioceses, in quibus monasteria ipsa existunt, dum tamen ultra mediam dietam ab ipsis monasterijs non distent, residere personaliter & huiusmodi continuare residentiam non omitant: ita tamen, quod abbates & præfidentes huiusmodi pro maiori parte temporis in principalibus eorum monasterijs residentiam faciant personalem, &c.] Decernit eos, qui apostolico imperio non paruerint, ex canonicarum sanctionum præscripto puniendos. *Dat. Auin. 10. kal. aprilis anno v.*

25 Signior fuit in perficiendis apostolicis imperijs Petrus archiepiscopus Cretensis, quem ideo Gregorius grauissimis literis perstrinxit: intentatoque anathemate ei præcepit a, vt gregem suum euoluendo ab acceptis literis mense præsens curaret. Desiderabatur eo magis Petri præsentia ad ecclesiam Cretensem sustentandam, quo plures in eam abusus irrepserant, eandemque schismatici quater niterentur: conferebatur enim Græcis schismaticis ecclesiarum administratio, sacerdotiorumue vectigalia locabantur; ex quo cum grauiora incommoda emergerent,

Quanta ex præfatum absentiæ mala oriuntur.

Excepti a residentia Cardinalis.

4 To. 5. ep. Jec. pag. 160.

De Crete. sibus abducendis a schismate.

a An. 5. ep.
cur. pag.
23.
b Eod. an.
3. ep. cur.
pag. 290.

rent, Pontifex incusso anathemate ipsos ab huiusmodi muneribus deturbari iussit a. Præterea ad discutiendas ignorantia tenebras singula fidei orthodoxæ capita in luce & omnium oculis collocavit b, transmissis ad Crætæ insulæ episcopos catholicos literis, quos amplissima instruxit auctoritate, ut schismaticos censuris solutos ecclesiæ gremio pristiniq; iuribus & dignitati restituerent.

Venerabilibus fratribus archiepiscopo Crætensibus, & Kyronensibus, Siciensibus, Aiebadiensibus, Calomonenfibus, Agriensibus, Kistmensibus, Canticensibus, Ariensibus, & Misopotamensibus episcopis.

Ad propagationem catholicæ fidei (super cuius custodia sumus, licet insufficientibus meritis, a Domino deputati) & catholicæ & apostolicæ ecclesiæ matris & magistræ cunctorum Christianifidelium (cui auctore Domino præsidemus) reductionem ad obedientiam & reuerentiam ipsius ecclesiæ pastorali sollicitudine intendentes, viam & formam omnibus huiusmodi deuijs tenemur ostendere, per quas salubriter ad dictum gremium possint accedere, in eoque perpetuo commorari: & ut ad hoc eo animentur feruentius, quo benignitatem dictæ ecclesiæ gustauerint dulciorem, eis opportunos fauores & gratias de Apostolicæ sedis clementia elargimur. Sane cum, sicut relatu fidedigno percepimus, populi ciuitatum, castrorum, & villarum insulæ Crætensis pro longe maiori parte sint Græci schismatici, a gremio dictæ ecclesiæ separati, ac diuersis erroribus hæreticis irretiti, & nonnulli eorum ex diuina gratia & vestris ac aliorum prædicationibus & inductionibus, relicti huiusmodi schismate ac erroribus, ad orthodoxam fidem conuertantur, & ad dictum gremium reducuntur interdum; nos cupientes eos saluari edoceri doctrina, formam quam in talibus consuevit seruare dicta ecclesiæ, præsentibus fecimus annotari, volentes & mandantes, quod quilibet, qui fuerit schismaticus & præcisus a præsatæ ecclesiæ vnitate, & ad eam redire voluerit, dictam professionem in manibus alicuius vestrum faciat in ipsa forma, quæ talis est: Ego talis profiteor & credo sanctam Trinitatem Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, vnum Deum omnipotentem, &c. vsque semper salua. [Hanc ipsædem conceptam verbis lecto reperiet; quibus Ioannes Palæologus eam Romæ paucis ante annis professus est c, quamque Armenis, Tartaris, Alanis, Lithuanis propositam alias vidimus d. Pergit Pontifex.]

Vnde supra scriptam fidei veritatem, prout plene scripta & lecta est & fideliter exposita, veram sanctam, & orthodoxam fidem esse recognosco, eam accepto, & corde & ore profiteor; ipsamque, prout eam veraciter tenet & fideliter docet et prædicat. sacrosancta Romana ecclesiæ, me inuoluntate seruaturum, & in ea omni tempore perseueraturum, nec ab ea vlllo vnquam tempore recessurum, & quoquomodo deuiaturum, promitto: & abrenuncio omni schismati. Primatum quoque ipsius sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ, prout in præmissa serie continetur, ad ipsius ecclesiæ obedientiam spontaneus veniens, fateor & recognosco, accepto & sponte suscipio, & me omnia præmissa tam circa fidei veritatem, quam circa eiusdem ecclesiæ Romanæ primatum, & ipsarum recognitionem, acceptationem, susceptionem, obseruantiam, & perseuerantiam seruaturum, præstito corporaliter iuramento, promitto & confirmo. Sic me Deus adiuet & hæc sancta

Dei euangelia. Quod si contra hæc aliquid sentire, confiteri, aut alias agere præsumpsero, me schismaticum & anathematizatum eo ipso recognosco, ac seueritati sacrorum canonum subiace-

re. Præterea cum presbyteris & alijs clericis secularibus & regularibus Græcis, qui secundum dictam formam huiusmodi professionem emittent, volentes agere gratiose, vobis & cuilibet vestrum in solidum illos ex eisdem presbyteris & clericis, qui dum erant in huiusmodi schismate, etiam scienter quoscumque ordines etiam sacerdotalem ab episcopis schismaticis seu hæreticis, etiam eis in contemptum fidei adhærendo, receperunt, auctoritate nostra per manus impositionem & etiam ad cautelam, si dubitetur an alias fuerint absoluti & reconciliati, absoluedi & reconciliandi, & cum eis dispensandi super ipsis ordinibus seu eorum executione, ipsosque ad eosdem habitandi & habiles reddendi, etiam ante dispensationem, post conuersionem tamen eorum in eis ordinibus ministrarunt, & ipsos ordines omnes, si de ipsorum collatione dubitetur, vna & eadem die etiam dominica de nouo, (alias tamen iuxta formam eiusdem ecclesiæ exprimendo, quod si ipsos ordines receperunt, non conferuntur, & si non receperunt, conferuntur) conferendi, & insuper quod quæcumque dignitates, personatus, officia, & beneficia cum cura vel sine cura obtenta per eos a catholicis vel schismaticis collata eisdem, etiam si dignitates ipsæ maiores post pontificales in cathedralibus, & principales in collegiatis ecclesijs existant, retinere licite valeant perinde, ac si ante collationes eis factas de ipsis super prædictis omnibus plene dispensatum fuisset, dispensandi; fructus quoque per eos ex beneficijs ipsis perceptos remittendi eisdem, & ad alia similia in posterum obtinenda, si eis canonicè conferantur, etiam habitandi, & alia licita circa hæc agendi, quæ vestra circumspectioni expedientia videbuntur, quibuscumque apostolicis & alijs constitutionibus, nec non statutis & consuetudinibus ecclesiarum huiusmodi contrarijs, iuramento, confirmatione apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, quo ad alia post supra scriptam formam eiusdem professionis contenta nequaquam obstantibus; plenam & liberam concedimus tenore præsentium facultatem, præsentibus post viginti annos minime valituris. Dat. Auin. xv. kal. maij pontificatus anno v.

26 Sanciebat hæc ad pelliciendos ad officium schismaticos Gregorius, qui non minori studio ad hæresen excindendas reliquias incubuit. Infecerat Vvaldensium lues præcipue delphinatû Viennensem, Sabaudiam, Prouinciam, præsulumque inertia repullulabat. Ad quam abolendam in primis archiepiscopos Arelatensem, Viennensem, Tarrantasiensem, Ebreduensem, eorumque suffraganeos episcopos perstrinxit inertia a, qui eiusmodi hæresim in suis prouincijs grassari paterentur: Audimus, inquit, quod in eis hæreticorum multitudo moratur etiam ab antiquo, contra quos vos & prædecessores vestri negligenter omisistis vestrum officium exercere: vnde fit, quod multiplicentur execrabiles hæreses, et hæreticorum numerus, pro dolor! adaugetur. Iniunxit iisdem munus, ut césuras apostolicas, solempni ritu incussas hæreticis, diuulgarent. Tum confugit ad Carolum Francorum Regem, cui maiorum in hæreticis perdendis exempla proposuit b, vtque proceres illos delphinatus a vera nobilitate degeneres, qui hæ-

Abfoluedi schismaticos hæreticos data auctoritas.

Conferendi iuris in dignitate ecclesiasticas.

Delphinatus hæreticus infectus.

a An. 5. ep. cur. pag. 21

Solicite Gall. Rex vt leges distringat in hæreticos. b Pag. 29. & pag. 30.

Fidelis orthodoxæ formula propofita

a Anna Chr. 1369 n. 2. d An Chr. 1338. n. 78.

Alia eiu-radi schismaticis.

ricos suo patrocinio texerant, comprimeret: nec modo acerbioribus edictis, sed etiam misso aliquo regio administro orthodoxæ fidei censoribus auctoritatem conciliaret. Obsecutus est pontificijs voluntatibus Carolus Rex, ac more institutoq; maiorū regio edicto meritis pœnis hæreticos affici, ac delphinatus magistratus ijs, quibus sacra inquisitionis exercenda provincia data erat, opera & auxilio non desse imperavit a. Verum, delphinatus præfectus in fidei splendore tuendo segnior regia edicta non exequabatur, nec Prouincia proceres opposcentes sese catholicæ fidei censoribus cohibebat b. Vicit denique impia repagula pius Gregorij ardor, missusque ab eo Antonius episcopus Massana Apostolica sedis interuentus, vt cum sacris fidei inquisitoribus & episcopijs hæreticos damnaret: qui munus suum adeo strenue gessit, vt carceres reos vix caperent, nec facultates ad eos sustentandos suppeterent: consultusque rescripsit Gregorius, cum præsulū inertia tanta hæreticorum colluies emerisset, ecclesiarū vestigalia eo deriuanda esse. Tum nouos & munitiores carceres Arelate, Ebreduni, Viennæ, & Auenione extrui iussit c, ac fidelibus qui stipem in id conferrent, præmia indulgentiarum est impertitus d.

In Sabaudia cum fidei censes Dominicanæ familia tuendæ religionis integritati, confundendis hæreticorum erroribus operam nauarent, in eum furorē nonnulli hæretici prorupere, vt illos obruncarint: quo accepto nuntio, Christi vicarius Amedeum comitem pio in impijs ardore accendere conatus est e, vt qui olim turandæ fidei præclarissimum exemplum in debellandis Turcis, & Gallipoli ijs eripienda explicuisset, orthodoxorum præsulū sanguinem fundi pietatis odio impune non pateretur.

Dilecto filio nobili viro Amedeo comiti Sabaudia.

Cum multo dolore percepimus, quod cum quondam Antonius Saluanensis ordinis fratrum Prædicatorum in partibus Pedemontis inquisitor hæreticæ prauitatis, sciens nonnullos vtriusque sexus de villa Bricarax Taurinensis diocesis, tuo dominio temporali subiecta esse insectos labe hæreticæ prauitatis, & contra errores eorum prædicasset in ecclesia dictæ villæ, nonnulli ex eis circa numerum duodenum maligno concitati spiritu, diuersisque armis accincti, more furiosi furentes in medicum salutis eorum, ipsum inquisitorem egressum de præfata ecclesia prope ipsam immaniter trucidarunt. Nec omitimus, quod (sicut habet fidedigna relatio nobis facta, & dicitur esse notorium) non sunt longa tempora, quod in claustro loci fratrum Prædicatorum terræ tuæ Secusæ dictæ diocesis in die purificationis B. Mariæ virginis, de quodam alio inquisitore simile fuit sacrilegium perpetratum. Ex quibus præter grauissimam offensam Dei, cuius fides, quam ipse Deus humano generi præbuit ad salutem, sic grauiter laceratur & læditur, & conturbationem fidelium honoris tuæ nobilitatis, si contra hæc debitum non apponas remedium, nimium derogatur.

Quare deuotionem tuam paterne requirimus, & hortamur attentius, quatenus tanquam pugil dictæ fidei, pro qua infideles & feroces Turcos cum magna & strenua comitiua nobilium olim triumphaliter dimicasti, sicut alter Mathathias zelans legem Dei, in sic detestabiles transgressores ipsius legis & fidei zelum sanctum,

assumens, contra scelestos patratōres tantorum criminum debitas, proat ad te spectat, exerceas iustitiam & vindictam; ita quod ipsi iustam punitionem non euadant, & alij committere similia in tuis terris de cætero non præsumant, tuque gloriosi tui nominis effectum comproberis habere: merito enim amare Deum censeberis, cum subnertes suæ fidei subuersores, & terram tuam talibus perniciosis spinis & tribulis expurgabis. *Dat. Auin. xii. kal. aprilis anno v.* Data etiã fuere Taurinensi episcopo imperia, vt in eos hæreticos Antonij viri religiosi sanguine maculatos animaduerteret. Cæterū in Sicilia in insula Panormitani egregiū in tuenda fide aduersus hæreticos studium explicuere, duodecim vncijs auri e vestigalibus ciuitatis ad eos perdendos attributis b: ac ne sumptus in perscrutandis illis necessarij deessent, Friderico Regi suasit Pontifex c, vt hæreticorum bona fisco addicenda in id deriuarentur.

27 Nèque in Europa modo, verum in Africa quoque & Asia hæreticos insectatus est Dei vicarius: in Africa quidem, cum ad inficiendos Tunetani regni Christianos Laurentius Carbonellus pseudominorita profugisset, Pontifex Iacobum Patani, & Guillelmum e Rinopullio Christianarum copiarum, quæ sub Rege Tunetano stipendia faciebant, duces excitauit a, vt nefarium hominem, quem iniquitatis filium ac ministrum, sathanæ sub ouili pelle lupum gestantem vocat, vincitum ad archiepiscopum Neapolitanum vel Pisanum transmitterent. Ad cohibendam pariter eorum impietatem, qui in Asiam, vt hæreseos virus vel in Syria aut Ægypto impune euomerent, se conferebant, Minoritarum præfectum, quem prouincialem appellant, ad eos legibus persequendos auctoritate instruxit. e

Ad reuocandos etiam eos, qui a Christo vel rerum terrenarum amore deliniti, vel terrore suppliciorum percussi, ad Mahometanam superstitionem descuerant, in salutis viam, eidem Minoritano præfecto ac Gerardo e Lineyo partes contulit f, vt ipsos si criminis pœniterent, in gratiam cum ecclesia restituerent, exoluerent censuris, ac pristinis iuribus asserent. Plures vero Christianos vexatos a barbaris, ob Alexandriæ expugnationem efferatis, Christianam religionem eiurasse, ex hac literarum apostolicarum parte colligitur, in qua Gregorius miserandam earum animarum stragem ita deplorat g: *Dolenter accepimus, quod in nonnullis partibus, quas soldanus Babylonia detinet inter Saracenos, nonnulli dudum Christianam religionem professi, & sacri baptismatis fonte renati conuersantur & habitant, qui antiqui hostis fraude decepti, vel adulatione blanda seducti, aut tormentorum timore perterriti, aut animorum leuitate abnegantes saluificum nomen Christi ab auctore salutis se alienos fecerint, & adhaerint & adhaerent abominabili ritui Mahometi, & lapsi sunt in nonnulla alia hæreticorum schismata, perfidiam, & errores.* *Dat. Auin. vii. kal. decembris anno v.*

28 Nec prætereundum videtur, Gregorium religionis instaurandæ studio permotum nonnullas hoc anno ecclesias cathedrales erexisse: sanxit enim h ad Ladislai Opulienensis ducis & Ludouici Vngariæ & Polonia Regis preces vt Primisliensis, Laudimiriensis, & Chelmenensis ecclesia in Russia sedis episcopaliū dignitate insignirentur, ipsiq; Halissem iure metropolitico præesse iussit, cū in ijs locis religio effloruisset: ac Gnesnensi ar-

Sabaudus ad hæreticos perdē dos sollicitatus.

alb. pag. 20
Panormitanorū cōtra hæreticos egregia studia.
b To. 5. ep. fecr. pag. 32.
c 1b. pag. 36. & 37.

In ipsa etiã Africa insectatur hæreticos Greg.
d Pag. 42.

Et in Asia.

e Pag. 44.
Reuocandis ad fidem apostatis data opera.

f Pag. 45.

g 1b. pag. 45.
Plures a Christo Babyloniæ diuulserat

h An. 5. ep. cur. pag. 3

chiepiscopo, & Craconiensi Plocensique episcopis partes demandata sunt a, vt idoneos p̄sules illis p̄scrent, quamuis episcopus Lubecensis eas sibi veluti parochiales obnoxias contendisset.

Nec pium Christi vicarij studium in tollendis prauis abusibus, obtorpuit; Lundensi quidem archiepiscopo ac suffraganeis imperia dedit b, ne diebus sacris nundinas permitterent; ac p̄sules ad curandas ecclesias ac sua tuendas p̄sentia, cogerentur. Abhorrentem etiam a Christiana mansuetudine nefariam consuetudinem, quæ in Gallijs atque alibi inoleuerat, ne scilicet reis extremo afficiendis supplicio p̄nitentiæ sacramentum ministraretur, aboleri iussit; ac iudices vltra mortem scire, & necare cum corporibus animas vetuit. Quo argumento hæc ad Francorum Regem data literæ c.

Charissimo in Christo filio Carolo Regi Francorum illustri.

Ad pietatis & misericordiæ opera tanto te, fili charissime, cōsidentius exhortamur, quanto te illis deuotius vacare percipimus, quantoque magis serenitatem tuam deest in eis iugiter exerceri. Cum itaque, sicut accepimus, in nonnullis & maxime in Gallicanis partibus de consuetudine, que dicenda est potius corruptela, hætenus sit seruatum, quod vltimo deputandis supplicio, etiam petant, negatur p̄nitentiæ sacramentum, propter quod quamplures graue, non est dubium, incurrunnt periculum animarum; ac benignitatem tuam non deceat aliquatenus talia tolerare, benignitatē ipsam vt charius possumus deprecamur, & pro speciali munere petimus, quatenus cum id sit expresse contra canonica statuta, pro nostra & Apostolicæ sedis reuerentia, & etiam tua salutis intuitu, p̄missam consuetudinem, inantea obseruari non permittas; sed huiusmodi vltimo deputandis supplicio p̄nitentiæ sacramentum dari permittas atque mandes; & in hoc taliter te habeas, quod tantum bonum, per quod Dominum tibi constitues propitium, & quod tibi ad magnum honorem & salutem cederet animæ, tuis fiat & adimpleatur temporibus; nosque proinde celsitudinem regiam dignis in Domino laudibus attollamus; super his autem venerabili fratri nostro Annerigo episcopo Parisiensi fidem indubiam adhibere serenitas tua velit. *Dat. Auin. v. kal. nouembris. anno v.* Hæc de pietatis cultu tuendo augendoue suffecerint: nunc de apostolico studio in iure ecclesiastico contra Regum principumque potentiam defendendo agamus.

29. Obstrictus erat Carolus Francorum Regis maior natu filius delphinus Viennensis ad nonnullas vrbes in suo principatu pontificiæ liberalitati acceptas referendas; cumque officio suo in ea re deesset, Gregorius ne Romanæ ecclesiæ iura, obsolescere pateretur, Carolum Regem docuit d, quæ loca iure fiducia sedis Apostolicæ obnoxia essent; rogauitque vt delphinatus p̄fecto ad clientelarem sponsonem solemniter ritu p̄standam partes demandaret.

Charissimo in Christo filio Carolo Regi Francorum illustri.

Scimus, quod eximia deuotionis claritate p̄sfulgidus circa Romanæ ecclesiæ matris tuæ manutenenda iura liberent intendis, ac studio sollicitudinis operosa intento prosequeris quæcunque sibi vtilia fore cognoscis; propter quod ad id celsitudinem regiam tãto libentius inuitamus, quãto in hoc promptiorem esse nouimus per seipsam. Cum itaque, fili charissime, dilectus filius

Carolus delphinus Viennensis primogenitus tuus medietatem villæ de Romanis, ac de Nionus & de Mirabellis castra, & maius dominium castri de Vinobrio; nec non duas partes & iura vassallatica duarum partium domini, meri & mixti imperij, ac iurisdictionis omnimodæ castri Reppesature & Parenam, dominium & iurisdictionem merum & mixtum imperium proprietatis, & iura vassallatica castri Podij Hugonis; nec non medietatem, dominium, & iura vassallatica, & quicquid hospitalitatis S. Ioannis Ierosolymitani tenebat & possidebat a domino Montisalbani in castro de Nouuifano; & insuper quartam partem feudi & domini meri & mixti imperij & iurisdictionis territorij Albanhaneti; tertiam quoque partem feudi, iurisdictionis, meri & mixti imperij territorij S. Andreae Spontazano; medietatem etiam pro indiuiso iurisdictionis & ius vassallaticum, & quicquid habes in territorio Baldibe S. Mauritij & de Quoqueto; & quicquid iuris habet & habere debet, aut visus est habere in dictis castris, locis, & territorijs Viennensis, Vasionensis, & Aurascensis diocessibus, a nobis & Romana ecclesia in feudum teneat, & ratione p̄missorum nobis homagium & fidelitatis iuramentum p̄stare teneatur, prout (sicut credimus) regia sinceritas bene nouit; nos attendentes etatem teneram dicti delphini, quem tanquam filium benedictionis & gratiæ, & ad magna & Deo placencia p̄lectum specialiter gerimus in visceribus charitatis; & propterea in p̄missis eidem delphino atque suis (ita ramen, quod per hoc eidem Romanæ ecclesiæ, ac nobis & successoribus nostris nullum in posterum p̄iudicium generetur) quamuis libenter eiusdem delphini contempleremur p̄sentiam, complacere volentes, excellentiam regiam rogamus & hortamur attente, quatenus dilecto filio nobili viro gubernatori delphinatus, vel alteri, de quo eidem excellentiæ regiæ videbitur, committi facias, vt huiusmodi homagium & fidelitatis iuramentum, ratione p̄missorum & etiam aliorum, si quæ sint, nomine dicti delphini (sic quod per hoc, vt p̄staret, eidem Romanæ ecclesiæ, ac nobis & successoribus nostris nullum in posterum p̄iudicium generetur) nobis & eidem Romanæ ecclesiæ p̄stet, vt est moris; & super his venerabili fratri nostro Annerigo episcopo Parisiensi fidem indubiam adhibere serenitas tua velit. *Dat. Auin. v. kal. octobris. anno v.* Pari studio incubuit a ad tuendum Rothomagensis archiepiscopi in Rothomagum dominatum, quo cum hætenus esset potitus, depelli a regijs magistratibus cœperat; & Carolum Regem admonuit, ne eam suo nomini labem aspergeret, vt libertas ecclesiastica, quæ sub alijs Regibus viguerat, ab ipso opprimeretur.

30. In Vngaria Ludouicus Rex libertati ecclesiasticæ infestus in eo erat, vt ad sui gratiam ac voluntatem omnes ecclesiasticas dignitates conferri ab sede Apostolicâ contenderet; cuius votis cum non assentiretur b Pontifex, pristini in ecclesiæ amoris ardor ob nonnullorum susurros in eo refrixit; qua de re Gregorius x. kal. augusti apud Elisabetham Reginam quæstus est, tum Ludouicum admonuit: *Tua, inquit c, discreta deuotio dignetur attendere, si est decens & expediens vniuersali ecclesiæ, quod omnia pralatura, dignitates, & beneficia, in quibus dicta sedes meram & plenam a Deo potestatem obtinet, ad beneplacita principum & aliorum dominantium concedantur. Hæc enim non catholici Reges, sed tyranni faciunt.*

¶ To. 5. ep. 19. Episcopus in Rufina cōditi Nundinas diebus sacris vetit.

¶ To. 5. ep. 152.

¶ Impia apud Galiceia.

¶ Sublata ad Gregorij preces.

¶ Vltimo afficiendis supplicio, p̄nitentiæ sacramentum conferendum.

¶ To. 5. ep. 146.

¶ Paris delphinatus iudicatus f. d. s. A.

¶ Monitor Carolus, vt ab illis p̄fecto clientelarem sponsonem p̄standam curaret.

¶ To. 5. ep. 219. Rothomagensis archiepiscopus tere in Rothomagi imperio pullus.

¶ To. 5. ep. 40.

¶ To. 5. ep. 82. Ecclesiastica muñera ad principum vagas voluntates non conferenda.

ciunt, quorum exemplum detestabile & damnabile
ipfi Regi per aliquos detestabiles Reges, ut audiuimus
allegatur. Aduertat etiam, si super his omnia dicti
Regis beneplacita curaremus adimplere, quale inde
exemplum daretur: oporteret nos & successores nos-
tros Romanos Pontifices aut facere simile (quod ab-
sit) quia non expediret fidei Christiana: aut ipsorum
Regum contra Apostolicam sedem periculosa turba-
tio oriretur, &c. Addit preces, ut Ludovicum
Regem ab ea sententia dimoueat, atq; ad pristi-
num ecclesiæ amorem reuocet: illius enim poten-
tiam hostibus ecclesiæ magno terrori futuram.
Dat. Auin. vi. id. decembris anno v.

31 Auxit anno extremo Gregorius Cardinaliū
numerum quos vitæ eiusdem Gregorij auctor his
verbis recenset a: Anno, inquit, LXXV. die vigesi-
ma mensis decembris, quæ fuit iouis, * feria sexta
quatuor temporum, dictus Gregorius Papa XI.
creauit nouos Cardinales, videlicet octo presbyteros
& unum diaconum: presbyteri vero fuerunt domi-
nus Petrus Iudici diæcesis Lemonicensis monachus
ordinis S. Benedicti, tunc archiepiscopus Rotboma-
gensis, consanguineus germanus ipsius Papæ: dominus
Simon de * Brouzano Italicus, tunc archiepisco-
pus Mediolanensis referendarius ipsius Papæ: do-
minus Hugo de * Monari legum Brito, tunc epi-
scopus Briocensis: dominus Guido de * Malefico diæ-
cesis Tutellensis, tunc episcopus Piçtauensis, consangui-
neus & referendarius ipsius Papæ: dominus Ioan-
nes de Grangia diæcesis Lugdunensis monachus or-
dinis S. Benedicti, tunc episcopus Ambianensis: domi-
nus Petrus de Sortenaco Caturcensis tunc episcopus
Viuariensis: dominus Geraldus de Podio, tunc abbas
maioris monasterij consanguineus ipsius Papæ, &
vicarius suus in Perusio: & dominus Ioannes de
Buxeria Burgundus tunc abbas Cisterciensis. Dia-
conus vero fuit dominus Petrus de Luna Aragonius
decretorum doctor prepositus Valentinus. Et hic
attendendum, quod ista creatio non fuit facta die
veneris, secundum quod fieri alias consuetum: &
hoc ideo, quia illa die fuit festum B. Thomæ Apostoli,
qua die non fuit tenendum consistorium. Fuit etiam
protelata dicta creationis publicatio usque ad diem
sabbati subsequētem propter dictum festum, cum tam-
en sabbati in crastinum ipsius fieri debuisset. Vbi accepit
S. Catharina virgo Senensis nouos a Grego-
rio Cardinales esse creandos, diuino instinctu af-
flata eum summis precibus monuit b viros virtu-
tum omnium genere excultissimos ea dignitate
insigniendos: secus enim magno diuinitatis op-
probrio ecclesiæque exitio futuros. Et quidem
ex his plerique schismati consando operam
dedere: flagitioque præcelluit Petrus de Luna,
qui arrepto Benedicti XIII. nomine ecclesiam
Dei diu vexauit.

februarij eos, qui Florentinæ reipublicæ habenas
ab excurrente iunio moderati erant, postulant
iudicio; utque peruerse tentata rescinderent, illa-
taque ecclesiæ sarcirent damna, obiecto grauio-
rum pœnarum terrore, indixit. Tum addita
fuerit imperia, ut pridie kal. aprilis ad dicendam
causam apud subsellia apostolica se sisterent, Qua
die constituta postea recurrente, cum Florenti-
ni magistratus inanibus fucis crimen colora-
rent, illos Gregorius, seruato iudiciorum ordi-
ne, damnauit: utque alienarum opum cupidum
populum, suorum bonorum iactura intentata, ad
officium reuocaret, Florentinorum fortunas diri-
pientium audaciæ, & corpora seruituti subiecit,
ut eiusdem Pontificis vitæ auctor enarrat a, subie-
ctæ pontificiæ sententiæ præcipua capita paucis
complexus.

Gregorius, &c. ad perpetuam rei memo-
riam.

In omnem fere terram fidelium, præsertim
in partes Italiæ & regiones quaslibet vicinas
eisdem, exiuit sonus horribilis furoris immanis, &
aliorum operum nefandorum, quæ perditionis filij
impij Florentini aduersus Deum creatorem suum
& Romanam ecclesiam, a qua multa beneficia &
grata seruitia receperant, aliasque ecclesias &
personas ecclesiasticas etiam Cardinalatus & pon-
tificialibus dignitatibus præditas, ipsiusque Roma-
næ ecclesiæ & nostros fideles deuotos & subditos
diuersis temporibus non sunt veriti perpetrare;
& quæ sic fuerunt & sunt notoria, & memoriæ
cunctorum debent infixæ consistere, quod ad vi-
tanda prolixitatis fastidia, & tædiosum auditum,
huiusmodi scelerum hominum reputamus consulti-
tius non omnia repetere de præsent. Sed ad
memoriam cunctorum reducimus, quod iidem
Florentini aduersus Dei & Apostolicæ sedis reue-
rentiam, inquisitorum hereticæ prauitatis officium
in ipsius libera executione impediētes, statue-
runt quod nō possit in eorum ciuitate, territorio,
& districtu contra hæreticos nisi certo modo pro-
cedi; nec dicti inquisitoris familiares, nisi ad cer-
tum numerum & habita licentia eorundem offi-
cialium temporalium, arma deferre valeant or-
dinarunt: quodque priores artium & vexilliferi
dictæ ciuitatis in principio eorum officij de ob-
seruandis iniquis eorum legibus, contra dictum
inquisitorem & eius officium editis, teneantur
præstare corporale iuramentum. Ipsius quoque
inquisitoris carcerem, in quo hæretici ponebātur,
concitato tumultu populi totaliter destruxerunt,
& inquisitorem qui tunc erat expulerunt; & quam-
plurima alia statuta & ordinationes in præiudi-
cium inquisitionis huiusmodi hereticæ prauitatis
& hæreticorum fauorem, ac in ecclesiæ libertatis
præiudicium ediderunt, & ea de facto seruare
non verentur: ac etiam ordinarunt, quod auctori-
tate literarū Apostolicæ sedis possessionem alicuius
beneficij ecclesiastici in præfata ciuitate & eius
territorio & districtu constituti nullus recipere au-
deat, nisi prius literæ ipsæ prioribus & vexillifero
dictæ ciuitatis præsententur, & licentiæ obtineant
ab eisdem; & quod quādo clericus accusatur corā
iudice temporali, vel ab eo aliquid ciuilitate peti-
tur, & allegat priuilegium clericale, quod ex hoc
sit extra custodiam dictæ ciuitatis; ita quod qui-
libet possit eum impune offendere & occidere;
omnesque allegantes huiusmodi priuilegium cle-
ricale in quodam libro seu chartulario describun-
tur, ut pateat omnibus libera licentia offendendi
eos, & etiam occidendi.

Florentini
postulati
iudicio.

a An. 69. 2
pag. 5.

Obiecta
illis nefa-
ria decre-
ta aduer-
sus fidei
censores.

Ius eccle-
siasticum
violatum.

IESV CHRISTI

Annus 1376.

GREGORII PP.XI.
annus 6.

CAROLI IV. IMP. OC. 31.
IO. PALÆOL. IMP. OR. 36.

T Vendæ dignitatis sedis Apostolicæ, & di-
tionis pontificiæ ex inuasorum tyrannide
vindicanæ studio legum seueritatem distrinxit
Gregorius in Florentinos anno a virgineo partu
millesimo trecentesimo septuagesimo sexto indi-
catione quartadecima: cum illius populi magistra-
tus praua ambitione acti, libertatis ostentato no-
mine, clientes ecclesiæ adducere in seruitutem
molirentur. Labentis itaque anni, tertia die

a Gesta
Greg. XI.
apud Bosq.
Cardina-
les creati
a Grego-
rio.

* al. Boyf-
sano
* al. Monte
legum
* al. Malo-
sino

S. Catha-
rina ad
Greg. de
his vati-
cinitum.
b Ep. 3. ad
Greg. XI.

Exercitia
in mona-
chum sa-
cerdotem
carnifici-
na.

Et insuper dudum priores & vexillifer dictæ civitatis Florentinæ, qui tunc erant, ac populus & commune supradicti spiritu furoris accensi quendam Nicolaum monachum in sacerdotio constitutum quibusdam sceleratis viris, cum nullus officialis iustitiæ partium earundem de hoc se intromittere vellet, torquendum dederunt, qui monachum ipsum in suæ religionis & ordinis clericalis vituperium ad ostendendum eum fore sacerdotem de nouo radi fecerunt, & eum in quodam curru posuerunt, & cum tenaculis igneis ipsius carnes euellentes, eas canibus proiecerunt: & sic eum per civitatem Florentinam prædictam, transeundo etiam prope ecclesiam cathedralem, ad maius ordinis clericalis vituperium, vsque ad locum, vbi fures suspenduntur, deduxerunt: ipsumque coram populo clamantem, quod a sibi impositis innocens erat penitus & immunis, viuum sepeliri fecerunt atque mori. Et insuper in pluribus civitatibus, terris, locis, & atque castris nostris & eiusdem Romanæ ecclesiæ in partibus Italia: & specialiter in prouincia patrimonij B. Petri in Tuscia, ducatu Spoletano, prouincia Massæ Trabariæ, marchia Anconitana, & Romandiola consistitibus, cum eorum peruersa astutia ac innata malitia diuersas zizanias seminautes, rebelliones contra nos & eandem Romanam ecclesiam fieri procurarunt: & etiam ordinarunt, quod Franciscus de Vico, qui præfectus Urbis huncupatur, & Baptista eius frater Viterbiensem, Antonius de comitibus de Monteferrato Vrbinatè, & Sinnibaldus natus damnatæ memoriæ Francisci de Ordellasis Foroliuensem ciuitates, quæ Romanæ ecclesiæ ab antiquo fuerunt & existunt, ac nonnulli alij tyranni terras, castra, & alia loca nostra & ipsius Romanæ ecclesiæ eorundem Florentinorum adiuti pecunijs, & suffulti gentibus & auxilijs (quamuis etiã nonnulli ex tyrannis huiusmodi & eorum progenitores prædictorum Florentinorum reorum & eorum partis inimici semper fuissent & hostes) tyrannice occuparunt, detinuerunt, & adhuc detinent indebite occupatas.

Dissemi-
nata in
ecclesiast.
ditione
diffusio-
nes.

Tyranni
veteres
concitari
ad perduellionē.

Gentes quoque armigeras equestres & pedestres publice in fauorem, succursum, & defensionem huiusmodi nostrorū rebellium transmiserunt, & ipsas gentes tenent in terris huiusmodi rebellatis; ac voluerunt & etiam ordinarunt, quod quicumque rebellis ecclesiæ Romanæ, ex eo quia factus rebellis, censeatur eorundem Florentinorum colligatus. Et cum in publicum huiusmodi rebelliones processerunt, statim iidem Florentini duo erexerunt vexilla, videlicet communitatis Florentinorum ac vexillum aliud cum campo rubeo, vbi literis argenteis scriptum erat, LIBERTAS, ac nonnullas gentes armigeras cum huiusmodi duobus vexillis in succursum ciuitatis nostræ Perusinae, quæ ipsis procurantibus iam rebellauerat, & aliorum locorum rebellium transmiserunt: & ad faciendum guerram huiusmodi octo maledictionis & iniquitatis alumnos, videlicet Thomam Mareij de Strozis, Matthæum Frederici Soldi, Ioannem dictum Guesum dictum Guthi, Ioannem Magalotti, Alexandrum de Bardis, & Ioannem Simonis, ordinarunt. Et quia non videntur posse per se eandem Romanam ecclesiam inuadere, omnes quos possunt in adiutorium suis pecunijs sollicitare, ac verbis & literis fallacibus & mendacijs inducere non cessant. Et a clero ciuitatis & diocesis Florentinæ, & aliarum terrarum, quas tenent, diuersas pecu-

Libertatis
nomen
fallax pro
positum
simplici-
bus.

niarum summas importabiles, etiam omni humanitate prorsus abiecta, extorserunt: ac octo viros sceleratos, videlicet Paulum Matthæi de Maleficijs, Beccum Guidigauze, Bardum Guich. de Altonicis, Ioannem Gangelii de Caponibus, ... de Sacchetis, Saluum Philippi Salui, Michaelem Peruzij hospitorem, & Antonium Philippi de Tholosinis, quos publice octo sanctos appellant, ad rapiendum bona ecclesiastica deputarunt: qui ecclesias, monasteria, & alia pia loca, eorumque personas bonis suis spoliant, & huiusmodi bona mobilia & immobilia vendunt & distrahant pro libito voluntatis. Et insuper dilectum filium Lucam de Florentia ordinis fratrum Humiliatorum professorem sacre theologiæ magistrum ad reuelandum & declarandum quemdam hominem, qui eidem peccata sua, & inter cætera quædam furta pet eum commissa confessus fuerat, sigillum confessionis frangere coegerunt: ac deinde præfatum hominem, cuius peccata fuerant reuelata, suspendi & mori fecerunt.

Seditio
in ceteros
Iudibrio
sancti ap-
pellati.

Arcana
exomolo-
geos pu-
cularis
propalati-
iussa.

Ad hæc priores artium & vexillifer dictæ civitatis, qui tunc erant, & nonnulli alij officiales, ac populus & commune civitatis Florentinæ supradicti, venerabilem fratrem nostrum Lucam episcopum Narniensem Apostolicæ sedis nuntium, quem specialiter ad partes dicti patrimonij destinabamus, & qui ab eadem Apostolica sede recedebat, iniurijs, violentis, & sacrilegis ausibus capere, & captum aliquandiu crudelissimo carcere detinere miserabiliter præsumperunt. Rursus priores, vexillifer, consallonerij, & alij officiales dictæ civitatis, qui tunc erant, ac populus & commune civitatis Florentinorum supradicti, ad inauditam patris offensam proficientes, ac dolum & proditionem per eos præparatos conantes producere in effectum, dilectum filium nostrum Geraldum S. R. E. presbyterum Cardinalem, in nonnullis terris Italiae pro nobis & eadem ecclesia in temporalibus vicarium generalem, magnum & honorabile membrum ecclesiæ, & in grandium agendorum executione probatum, hostiliter insequentes, procurarunt & de facto fecerunt, gentes armigeras ad ciuitatem nostram Perusinam prædictam designando, quod dictus Cardinalis ac etiam venerabilis frater noster Bernardus episcopus Bononiensis cum nonnullis alijs personis ecclesiasticis, eiusdem Romanæ ecclesiæ ac nostris officialibus, obfessi fuerunt, seu populo Perusino nostris & eiusdem Romanæ ecclesiæ rebellibus, ipsos Cardinalem, episcopum, & alios obfidentibus præbuerunt auxilium, exfortium, & inuam in diuinæ maiestatis offensam, Apostolicæ sedis ac nostri & ecclesiæ sanctæ Dei totiusque Christianæ religionis opprobrium, læsionem libertatis ecclesiasticæ, ac eorundem Cardinalis, episcopi, & aliorum supradictorum offensam, enormem iniuriam, exempli pernicem, & graue nimis scandalum plurimorum, penas varias & sententias tam iniure contentas, quam per processus diuersos per felicitis recordationis Ioannem Papam XXII. & nonnullos alios Romanos Pontifices prædecessores nostros contra tales factos damnabiliter incurrendo, & alia quamplura enormia crimina contra nos & eandem Romanam ecclesiam ac libertatem ecclesiasticam, quarum etiam aliqua hæresim manifestam sapere dignoscuntur, perpetrarunt. [Subdit Gregorius, licet crimen exploratum esset, inque Florentinos legum seueritas exeri iuste posset, mandatam tamen Petro tit. S. Laurentij in Lucina presbytero Cardinali prouinciam, vt de re

Geraldus
Card. lo-
gatus pe-
riculus be-
lo a Flo-
rentinis.

Comm-
tum ad
seditio-
Perusinum

Ve indi-
ciorū or-
do seru-
eus in Flo-
rentinis.

inquireret, ac pontificijs literis Florentinorum magistratus, qui ab excurrente anni superioris mense iunio, quo cœpta in ecclesiam coitiones fuere, publicæ rei præfuerant, monitos tertia februarij die, vt a præstanda perduellibus ope, diripiendisq; ecclesiasticis sibi temperarent, ac vltimam abeuntis martij diem illis ad causam dicendam apud apostolica subsellia constitutam: cum vero neque intentato bonorum priuationis, ac seruitutis aliarumq; pœnarû terrore flagitio submoueri possent, præcipuos coniurationis auctores anathemate defixos, ac Florentiam sacrorum vsu interdiktam: cumque neque his ecclesiasticis censuris illos mouendos spes adesset, humanarum pœnarum aculeis vrgendos censuisse: vetitum itaque cæteris fidelibus inire cum Florentinis commercia aut comeatu, ac vitæ necessaria inferre, aut operam ijs nauare, ac pronuntiatum, deturbandos bonis, quæ iure fiduciario ab ecclesijs obtinerent; tum hanc adiectam pœnam].

5 Et ne ipsorum temeritas transiret præsumptoribus in exemplum, bona ipsorum priorum, confalloneriorû, vexilliferorum iustitiæ, officialiû populû & communis, & etiam quorumcumq; Florentinorum, vbicumque consistentium, immobilia de eorundem fratrum nostrorum consilio confiscauimus: & personas ipsorum omnium & singulorum, absque tamen morte seu membri mutilatione, exponimus fidelibus, vt capientium fiant serui, & bona eorum mobilia quibuscumque fidelibus occupanda. [Decernit etiam omnibus pœnis edictis Ioannis XXII. in perduelles & tyrannos eorumque sequaces latis irretitos teneri, publico commercio interdici, proscribi, nota infamiz inuri, testandi vel e testamento succedendi iure orbari, legumque aduersus iniuriam inferentes præsidio denudari. Deriuat etiam in posteros infamiz maculam, eosque honoribus, sacerdotijs, ac muneribus publicis sancit depellendos. Tum alijs pœnis, prout demeruerint, affectum ipsi intendat; additque: Illud in super præfatos priores, confalloneros, vexilliferos iustitiæ, officiales, populum & commune nolimus ignorare, quod contra eos vnuerforum Imperatorum, Regum & principum, vnuerfitatum & aliorum fidelium quorumcumq; proponimus inuocare subsidium, & per omnem modum & viam, per quos iuste poterimus, proponimus ipsorum superbiam, ingrati tudinem, & proteruiam domare sic, quod illis reatus suos pœnarum acerbitate desentibus, pœnales eorum fletus cedant perpetuo ipsorum posteris ad terrorem, &c. Dat. & actum Auin. in palatio apostolico 11. kal. aprilis anno vi.]

6 Illata grauiora Florentinis damna, atque e pluribus locis spoliatos bonis fugam arripere coactos, refert vitæ Gregorij scriptor a: & vvalinghamus testatur b, mercatores Florentinos in Anglia redactos fuisse in seruitutem, eorumque bona fisco addicta: hisque malis perculsos Florentinos ad redintegrandam cum Pontifice pacem Catharinam Senensem sanctitate clarissimam misisse: quamuis postea magistratus Florentini & Pontifici & S. Catharinæ illaferint, vt refert S. Antoninus c, ex vita S. Catharinæ a B. Raimundo Capuano Dominicanæ familiæ supremo magistro conscripta: His, inquit, malis aræbati coacti sunt pacem cum Romano Põtifice Gregorio tractare, quam tractabant per medias personas, quas existimabant gratas esse Pontifici. Et cum audissent, quod hæc sacræ virgo Catharina propter suam sanctitatem satis erat Pontifici grata, procurauerunt eam

venire Florentiam. Ad quam venientem accesserunt aliqui ex magistratibus, rogantes quod personaliter Auinonem accederet ad Pontificem summum ex parte eorum, vt iram eius contra ipsos conceptam leniret, ac pacem & concordiam inter ipsam & eos tractaret. Zelo illa successa ebaritatis laborem non recusauit, & fiduciam gerens in Domino operis exequendi, iter assumpsit debilis corpore. Auinonem applicuit. Pontificem alloquitur, sed per interpretem, me scilicet fratrem Raimundum: loquebatur enim in vulgari tusco, quod Pontifex non intelligebat, & ideo interpretatione opus erat. At benignus Pontifex pacis amator libenter auiauit, & clementer respondit: Vt omnibus pateat, quia pacem cum eis volo, ecce pacem ipsam pono in manibus tuis, ebarissima filia: tu tantum recommendatum habes honorem ecclesie sanctæ. Verum quidam filij Belial octo numero assumpti a cõmunitate, qui ciuitatem gubernabant, licet verba dicerent: Pax, Pax; tamen in cordi eorum non erat pax, neque in intentione eorum: sed pleni omni dolo ad hoc tendebant, vt ecclesia omni dominio temporalis spoliaretur, vt non valeret ex eis vltionem assumere. vt patuit postea. Nam cum ipsam virginem miserunt ad pacem tractandam, promiserant immediate oratores destinare post eam, qui haberent plenum mandatum assentiendi ijs, que ipsa cum Pontifice concordasset: sed tarde satis miserunt, & ipsis missis Auinonem nihil super predictis fecerunt. Et interea Pontifex Catharina dicebat, videns tardationem: Catharina, isti me deceperunt, & te etiam decipient, quia vel non mittent, aut totaliter nihil facient: sicut accidit. Hactenus auctor.

7 Quæta est grauissimis literis S. Catharina a apud Florentinos, ipsos a priori comparandæ demissione Christiana Pontificis gratiæ consilio discessisse: hortata est, vt frangerent elatos spiritus: ecclesiasticas opes inuasisse, ac obtrita religione caducas restantum sectari, corripuit: addiditque se a Pontifice humanissime exceptam, suoque arbitrio controuersiam omnem permissam, donec oratores Auinonem accessissent. Tardius ij a Florentinis missi sunt, & quæ illi antea S. Catharina sponderant, seruare contempserunt: quibus ipsa obiecit b præterita ab ijs metu & terrore, non admittæ culpæ dolore gesta; peruersi seculi dolos artesque instruere, non diuinæ Sapientiæ se accomodare: vtque Christi vicario se subijcerent, ac duriora etiam exciperent imperia, preces addidit. Frangi non potuisse Florentinorum pertinaciam, sed verera scelera nouis cumulasse, refert vitæ Gregorij scriptor hisce verbis c: Eorum cõmunitas ad cor minime reuersa est: immo fortior in sua malitia extitit indurata, continue peiora prioribus contra dictam ecclesiam procurando & machinando: libellos etiam diffamatorios, falsa tamen & erronea continentes, contra statum ipsius ecclesie & personam dicti Papa vbique transmittendo. Fecit præterea dictus Gregorius Papa suos processus contra alios, qui sibi & ecclesie rebelauerant, & talia commiserant superius enarrata, prout eorum cuiuslibet demerita exigebant.

8 Cum vero leges spernerent ecclesiæ perduelles, vim armorum coniunxisse Pontificem refert auctor: creauit nimirum duos Cardinales legatos, Franciscum d scilicet tit. S. Sabina, quem Vrbi, Sabina, Campania, Maritima, patrimonio B. Petri in Tuscia, ducatu Spoletano, nonnullisque vrbibus insignibus cum multa auctoritate præfecit; ac Robertum Basilicæ XII. Apostolorum presbyterum, cui Flaminia, Piceni, aliarumque

Excipitur illa benecupole a Gregorio.

Defunt promissis Florentini.

De his quæta est virgo sancta. a S. Cath. ep. 201.

b Ep. 202.

c Gesta Greg. XI. apud Bosq.

Creati duo Cardin. legati in Italia. d An. 6 ep. cur. 1. ad 16.

Infiatæ ips pœnæ.

Incentatæ aliz grauiores.

a Gesta Greg. XI. apud Bosq. b v. al. sing. b. i. Angl.

c Ant. 3. p. 111. 23. c. 14. S. 16. ex B. Ray mundo Capuano. Florentini cõcordiæ adhibent interpretem S. Catharinam.

¶ An. 6. p. 1
ep. diuini
form. pag.
11.

Robertus
Gebēnus,
postea an-
tipapa pa-
cem cum
Vicecomi-
nit.

¶ Antonij
3. p. tit. 22.
c. 1. S. 4.
Leon. &
Aret. l. 8.
Impie mo-
nomachia per-
mittit.

¶ Cæsenates per-
fidie contru-
ditari iu-
bet.

¶ Britonum
barbara
immani-
tas.

provinciarum administrationem demandant, præcepitque ut ecclesiæ hostes bello persequerentur: tum instruxit auctoritate, ut pacem cum Vicecomitibus Mediolanensibus percereret. Quæ vero ab eo gesta sint, narrat Gregorij vitæ scriptor, nimirum pacem cum Bernabone iniuisse, atque eos, qui excussio tyranni iugo in ecclesiæ clientelam se receperant, hosti prodidisse: perduelles vero, qui Florentinorum viribus nitentur, ad æquas concordie leges adducere non potuissent.

9 Recenset accuratius Roberti res gestas S. Antoninus b, vtque Bononiam varijs artibus ad obsequium ecclesiæ reuocare frustra tentarit: tum illum in crimen vocat, permisisse ut tres Britones cum totidem Bononiensibus singulari certamine equestri concurrerent: *Cum duellum, inquit, sit prohibitum lege non solum canonica, sed etiã diuina, quia hoc est Deum tentare, vt dicitur 2. q. v. Monomachiam, non catholice nec iuste legatus permisit ipsam duellum, & præsens adstetit.* Addit Gallos in eâ pugna succubuisse Italis: ac Robertum, cum perduelles nec mulcere verbis nec armis potuisset frangere, Cæsenam se recepisse, ac licetie fræna militi a deo laxasse, vt Cæsenates atrocissimis iniurijs à Britonibus sibi illatis lacescitis, correptis armis, octingentos Britones obruncarent. Vt vero Robertus verborum lenocinijs ciuilem tumultum compescuerit, ac deinde insigni crudelitate excitis Anglis Cæsenates nullo ætatis sexusue discrimine ferro conciderit, describit sanctus auctor subiectis verbis: *Arcem in eam munitissimam tenebat Gebennensis: qui veritas, ne ciuitas ad hostes descideret, indignationem dissimulabat, nihilque sinistrum de Cæsenatiensium factis loquebatur; sed eos multa perpeffos indigne, merito simul necessarioque aiebat arma corripuisse: verum ea deponere tandem, & ad sua redire suadebat. His verbis confisi Cæsenates arma deposuere. Accitis autem prope Anglorum copijs, & cum Britonibus coniunctis, per ipsam arcem eas contra populum inermem deceptumque iniussit. Britones vero irati eadem suorum vicisci properantes, neque atati neque sexui pepercerunt, miseram & innocuam multitudinem trucidantes crudelissime. Angli autem cum eis magis insisterent rapina ciuitatis; vnde & Cæsenates ipsos admonebant ad fugiendum e ciuitate, vix erim aliqui alij euaserunt nisi a ciuitate recedentes: tanta fuit crudelitas Britonum, vt & labentes de cunis extraherent, capita eorum ad parietes contundentes, aliquos alios strangulantes, reliquos perforantes, ipsos occisos alligantes ad ostia domorum. Strata plena erant cadaueribus & sanguinibus. Iuxta patres reperiebantur filij interempti: secus germanos fratres eorum; & cum vxoribus viri. Numerus autem occisorum fuisse dicitur tria millia, secundum aliquos quinque millia. Dominus autem Galeottus dux exercitus ecclesiæ hac fieri sinebat quasi non curans, forte sperans ciuitatem vacuam remanentem ad eius dominium peruenturam, sicut postmodum accidit. Et vbi Britones hoc egerunt in vindictam, vt inde ab alijs ciuitatibus timerentur, citiusque se eis traderent, ne paterentur talia; oppositum inde sequutum est: nam tanto horrore omnibus Italicis hoc fuit, vt magis animarentur ad repugnandum eis, ne aliquando deuenirent ad manus tam immanium ferarum. Et si legatus ad hoc illos induxit, vt dicitur, cum tamen sub iureiurando promississet Cæsenatibus securitatem, vt deponerent arma; ne dum pralatum ecclesiasticum vices tenentem vicarij Iesu Christi, sed Herodem & Ne-*

ronem dedecisset tam seuissima scelestaque vindicta. Hæc fuere Roberti egregia illa facinora, quæ postea Cardinales apostatas ad virum sanguinarium, promptumque ad omne scelus, creandum, antipapam indicto Clementis illi nomine, peremerunt. Pergit S. Antoninus: *Sed inter hæc, vt habetur in chronico Florentino, hoc accidit suspensum miraculum, quia cum quidam ex Britonibus ipsis in quadam ecclesiâ super altare aliquos paruulos trucidasset, furor equo ebrius gladio ipso cruentato percuteret imaginem B. Antonij in pariete depictam, mox ignis, deuorans carnes, eius corpus inuasit: dumque sic immensis doloribus vreretur, cucurrit ad mare, & in aquam se proiciens, ibi ab igne consumptus est totus cum ossibus suis.* Hæstenus sanctus auctor. De Britonum & Vasconum in Italia grassationibus, vtque demum intereptione deleri sint, dicitur inferius.

10 Adducta porro in discrimen ob Gallorum præfectorum imperantiam a absentiamque diutinam Pontificum ditione ecclesiastica, Gregorij tum officij religione, tum monitis b S. Catharinæ, tum crebris Italarum literis impulsus ad sedem Apostolicam vrbi restituendam animum confirmauit, cum maxima affulgeret spes, superiores tumultus facile sedaturum iri; qua de re vitæ illius scriptor c: *Prædicta, inquit, durante tempestate, fuit per nuntios & literas pluries insinuatum dicto Gregorio Papa, quod si ipse personaliter veniret ad partes Italiæ, confestim prædicta omnia recuperaret, & alia quæcumque * præmississet ad statum debitum reducerentur, cessarentque machinata, procurata, & tractata tam contra statum suum, quam ecclesiæ memorata, quæ secundum relationes & considerationes plurium maiora ac peiora prioribus existebant. Ipse vero volens circa ea providere, & ipsis posse tenus obuiare, deliberauit se transferre ad partes memoratas, suosque gressus dirigere versus Romanam: cum etiam Romani sui optantes præsentiam, causa ipsam ad hoc alliciendi multa & magnalia promitterent se facturos in sui fauorem & honorem quamprimum ad ipsos * declinarent. Qui sic disposuit facere & ordinauit, quamuis contra consilium & deliberationem totius collegij omniumque amicorum suorum. Scripserat antea ad Gallici soli, vt in eo sacrorum Christianorum princeps perpetuas sedes defigeret, commendationem commentarium vir eruditus Gallia oriundus, quem Petrarca iam ante, elegantis elucubratione confutarat d; ex qua pauca hæc grauissimis referat sententis delibamus: *Non equidem sic insanus sum, vt Romano Pontifici legem ponam, cum ipse sit legis ferax omnium Christianorum; aut legem sibi statuam suæ sedem, qui sedium dominus est cunctarum: sicut enim, vt apud Cordubensem legimus, vbi eius habitante Camillo, illic Roma fuit, quanto magis vbi Romanus Pontifex habitat, ibi quoque concesserim Romanus esse? Vnum hoc (si cælitus datum esset) optarem, vt sicut tunc Camillus vbi licuit, Veijs omisiss, Romam redijt; ita nunc Pontifex, audebo enim dicere temerarie forsitan, sed fideliter & (ni fallor) vere, quod si hoc sibi placeret, cui diuinitas rei huius arbitrium dedit, non modo honestius sancti usque, sed tutius ibi esset, quam in vlla penitus parte terrarum: nec ingenti pretio cogere a prædonibus redimere suam & ecclesiæ libertatem, quod prædecessor suus in sancta fecit Auinione, de quo tunc & ipse grauiter in consistorio quesitus est, & ego dum sibi scriberem non sili. Et infra: *Vnum bis nunc etiam pari fide ac simplicitate subnectam, non oportuisse nec oportere Pontificem Romanum***

¶ Diuina in
sacrilegi
vindicta.

¶ Leonardi
Aret. l. 8.
¶ Ant. 3. p.
tit. 23. c.
24. p. 16.

¶ Gestis
Greg. XI.
apud Bosj

¶ præmissis

¶ Decretum
Greg. Ita-
liam ad
eam paci-
dam pete-
re.

¶ declinare

¶ Petrus
in apolo-
ge contra Ga-
lis calum-
nias.

¶ Quis in
Italiam
Pontifici
reditus ei
se oportet
tueri.

armata manu Romam petere: tutiorem illum facit auctoritas quam gladij, sanctitas quam lorice. Arma sacerdotum sunt orationes, lacryma, & ieiunia, & virtutes, & boni mores, & abstinentia, castitas, humanitas, mansuetudo actuum & verborum. Quid signis militaribus opus est? Satis est cruce Christi: illam solam tremunt demones, homines reuerentur. Quid buccinis? sufficit alleluia. Senferat Petarcha cum alijs, qui diuino instinctu adu pronuntiabant, perduelles ad officium mox redituros, si Pontifex sacra potius quam humana maiestate formidandus accessisset: quo argumento S. Catharina Senensis epistolam grauissimis refertam sententijs ad Gregorium dedit. Sed cū ipse Robertum Card. Gebennensem carnificis quam legati apostolici munere digniore premiisset, in se Itolorum animos efferauit a. Interea Romani se suaque (vt par erat) solemnitate Gregorio detulerunt; qua de re vetera hæc monumenta extant b.

II *Infrascripta sunt, qua per reuerendissimos in Christo patres & dominos dominos Petrum Osiensem & Petrum Portuensem episcopos, & Franciscum tit. S. Sabina presbyterum, sacrosancta Romana ecclesia Cardinales nomine prelibata ecclesia et sanctissimi patris & domini nostri domini Gregorij Papæ XI. a presidentibus, regiminibus, & populo almae Urbis realiter & cum effectu deuote executioni mandari petita sunt & concessa ex deliberatione priuati & generalis consiliorum Urbis presata. Primo petutum fuit, quod offeratur per presidentem & populum Romanum plenum & liberum Urbis dominij dicti domini Cardinalibus nomine domini nostri Papæ eiusdem modo & forma, quibus oblatum fuit sancta memoria domino Urbano: & idem dominum detur & assignetur eidem domino nostro cum applicuerit Ostia, vel alij loco vicino Vrbi, supradietis modo & forma. Item quod specialiter & expresse dispositio, custodia, & oratio pontium, portarum, & turrium, & fortalitorum, & totius partis transyberin, & ciuitatis Leonina libere a nunc assignetur reuerendissimo patri & domino domino Franciscotit. S. Sabinae presbytero Cardinali in nonnullis terris Romana ecclesia vicario, vel illi seu illis, quos vel quæ ipse deputauerit nomine domini nostri Papæ prædicti: ipseque dominus noster Papa de illis disponat pro sua libito voluntatis, & in omnibus & per omnia in prædictis fiat, prout factum fuit tempore domini Urbani sancta memoria.*

Et quia præfatus dominus noster Papa firmam spem gerit, quod societas executorum iustitia & quatuor consiliariorum, ballistariorum, & pauesatorum honorem & exaltationem & statum sacrosanctæ Romanae ecclesie & domini nostri Papæ præfati toto posse & bona fide procurabunt, intendit præfatus dominus noster dictam societatem conseruare & manuteneri ad bonum statum & augmentum huius almae Urbis, & exaltationem, statum, & honorem sacrosanctæ Romanae ecclesie supradietæ. Et quia ad honorem & commodum dictæ almae Urbis, populi, & præfate societatis intendit, vult quod emolumenta camerae Urbis more solito administrantur & expendantur, & quod illi de societate & alij ciues, prout solitum est, habeant emolumenta & stipendia consuetæ camerae supradietæ: & quod reformatio dictæ societatis ad dictum dominum nostrum pertineat.

Item petitur nominibus supra, quod dicti executores, & omnes & singuli de societate præsent fidelitatis & obedientie sacramentum domino nostro Papæ, vel illi, quem ipse super hoc duxerit eligent-

dum, prout præstiterunt sancta memoria domino Urbano. Item quod quando dicti executores iustitia & eorum consiliarij sciuerint, sanctissimum dominum nostrum dominum Papam applicuisse Ostia vel alteri loco Vrbi vicino, vadant ad obuiandum domino nostro Ostia vel alteri loco Vrbi vicino pro reuerentia impendenda: & quando iter arripient, exeant omnes supradietis & eorum familiares domum communem, quæ nunc dicti executores inhabitant: & demum, cum associauerint dominum nostrum ad ecclesiam S. Petri & palatium apostolicum, & ab eo recesserint, accedant ad domos suas proprias ipsas inhabitaturi, & ibi recipiant emolumenta & stipendia consuetæ: & simili modo successores eorum & alij omnes officiales dictæ societatis, prout nunc sunt, stantes in domibus proprijs accipiant emolumenta & stipendia consuetæ. Acceptata & approbata fuerunt dicta capitula, & qua superius petita & data sunt, per Romanum populum & presidentes & regimina almae Urbis in priuato & generali ac societatis dictæ Urbis consilij sub anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo sexto indictione xxi. mense decembris die xxvi.

12 Properabat tunc Romam Gregorius: cuius itinerarium a descriptis fufius Petrus Amelius Aleciensis episcopus Senogallia Augustinianus; quodque Gregorij vitæ auctor ita consignat historia b: In die decimatertia mensis septembris anni LXXVI. nimirum decimioctij seculi excurrentis, de Auenione recessit, iter suum arripendo versus partes memoratas cum dominis Cardinalibus; sex dumtaxat exceptis, qui Auenione remanserunt; intrauitque mare in Massilia, vbi inuenit galeas & nauigia ad sufficientiam pro se & concomitantibus eum: & ab inde progressus est, dictum suum iter prosequendo: in quo multas turbationes habuit, ac pericula plurima incurrit propter mare & temporis indispositionem, quæ quasi continue durauit donec applicuit in Corneto, vbi tenuit festum natiuitatis Domini, & subsequenter festa. De eius in Urbem ingressu dicitur anno sequenti: nunc ad Romani imperij res digredimur.

13 Propagandi in posteros imperij desiderio Carolus Cæsar ductus repetitis contendit precibus, vt comitia de subrogando contra fas successore Venceslao filio celebrarentur. Imperialium litetarum b exemplar ex pontificijs tabularijs petitum infra scriptum est.

Sanctissimo in Christo patri & domino domino Gregorio, diuina prouidentia sacrosanctæ Romanae ac vniuersalis ecclesie summo Pontifici, deuotus eius filius Carolus Romanorum Imperator semper Augustus & Boemia Rex seipsum ad pedum oscula beatorum.

Cogitantes sapius, beatissime pater, ætatem nostram in senectute iam postam ad senium, vergere, viribusque corporalibus minui, vt consuetudo huiusmodi ætatis exposcit, nosque non sic habiles reddi ad imperij gubernacula feliciter exercenda, recognoscimus imbecillitatem nostram fidelis & strenui adiutoris auxilio indigere: superque hoc cum illustribus principibus præsertim electoribus sacri imperij per nos & nuncios nostros saepe contulimus, & ipsorum fidele requisituimus consilium, quo posset reipublicæ vtiliter prouideri: inuenimusque eorundem principum fere omnium beneplacitum, atque consilium, quod consideratis mature deuotione ad Deum & Romanam ecclesiam (quam Cæsar habet pro tempore defendere) circumsp-

De officijs illi præstantibus.

a Ext. a. apud Masfor. l. 6.

b Gest. Greg. XI. apud Bosq Gregorij in Italiam reditus.

Cæsaræ studia pro filio ad imperium euehend.

b Ext. in arca S. An gel. & in lib. priuil. Rom. eccl. fo. 2. pag. 186. & in rer. colle. Plat. 1033. pag. 278.

c in M S bibl. Vall. sign. lit. B. n. 12. pag. 147. Caroli ad Pont. litteræ.

a Leonard. Arg. hist. Flor. l. 8. es ex ed. S. An. rom. sup. S. 4. b Apud Urb. VI. l. 2. pag. 260 Romano- rum cum Gregorio conuentu.

Urbis imperium re- hucum Pontifici.

Magistra- tus in pri- uatis ho- noribus tenendi.

Fidei sa- cramentū Pontifici exhibitu- m.

& laboriosi principis verisimiliter habitura; nec non fidelitate ad dictum imperium, & præcipue ad personam nostram, nec non regali potentia, bonisque moribus & conditionibus illustri principis Venceslai inelyti Regis Boemiæ nati nostri, licet ætate sit iuuenis, ipse Rex etiam nobis viuentibus eligatur in Regem Romanorum, in Imperatorem postea promouendus; nosque ab experto cognoscentes, eundem Regem fore huiusmodi virtutibus dotatum, ac conditionibus insignitum, & probabiliter sperantes, quod (dirigente Domino actus suos) de virtute in virtutem conscendet, ad quod adhibebimus sollicitudinem quantum possumus, & quod in amore & deuotione sanctitatis vestræ ac eiusdem ecclesiæ gesta genitoris imitabitur & augebit, cum huiusmodi votis & beneplacito præfatorum principum plus intuitu imperij concurrimus, quam affectione paterna.

Cum autem ad huiusmodi electionis celebrationem nobis viuentibus procedi non valeat sine vestris beneplacito, assensu, & gratia ac fauore beatitudini vestræ, reuerenter & humiliter supplicamus, quatenus cum dicti electores dispositi sint de nostro consensu electionem huiusmodi de Rege celebrare præfato, consideratis præmissis & alijs rationabilibus causis vestro profundissimo intellectui occurrentibus in hac parte; & inter alias, quod vacante imperio solet interdum electio huiusmodi in discordia fieri, & exinde bella crudelissima geri, multusque cruor Christianorum effundi, vt electio ipsa valeat celebrari; dignetur eadem vestra sanctitas præstare beneplacitum & assensum, ac etiam gratiam & fauorem præsentium sub imperiali nostræ maiestatis sigillo testimonio literarum. *Datum Nuremberg anno Domini MCCCLXXVI. indictione xiv. 11. nonas martij regnorum nostrorum anno xxxi. imperij xxi.*

Assensit futurorum infcius Gregorius Carolo non paterno studio, sed auertendi discriminis belli ciuilibus cura ad id duci fingenti; subiectoque diplomate deligendi imperij successoris spirante, adhuc Cæsare facultatem contulit.

Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto.

Benignitate paterna recepimus augustalis excellentiæ literas, affectum quem habes ad statum salubrem reipublicæ ostendentes, ac effectualiter continentes, quod tu sæpe cogitans ætatem tuam in senectute iam positam ad senium vergere, viribusque corporalibus minui, vt consuetudo ætatis huiusmodi exposcebat, teque non sic habilem esse, vt solebas, ad imperij gubernacula vtiliter exercenda, recognoscebas personam tuam fidelis strenui adiutoris auxilio indigere; supet hocque cum principibus præsertim electoribus imperij per te & nuntios tuos sæpius contulisse, & ipsorum requisuisse consilium, quomodo posset in hac parte reipublicæ vtiliter prouideri: quodque inueneras eorundem principum fere omnium beneplacitum atque consilium, quod consideratis mature deuotione ad Deum & Romanam ecclesiã, quam Cæsar habet pro tempore defensare, circumspeditionis industria, forma corporis vires strenui & laboriosi principis verisimiliter habitura; nec non fidelitate ad dictum imperium, & præcipue ad personam tuam, nec non regali potentia bonisque moribus & conditionibus charissimi in Christo filij nostri Venceslai inelyti Regis Boemiæ nati tui, licet ætate

fit iuuenis, ipse Rex etiam te viuente eligatur in Regem Romanorum in Imperatorem postmodum promouendus; tuque ab experto cognoscentes eundem Regem fore huiusmodi virtutibus dotatum, ac conditionibus insignitum, & probabiliter sperans, quod (dirigente Domino actus suos) de virtute in virtutem conscendet, ad quod te adhibere scripsisti sollicitudinem quantum posses; & quod in amore & deuotione nostris & eiusdem ecclesiæ gesta tui genitoris sui imitabitur & augebit; cum huiusmodi votis & beneplacito præfatorum principum plus intuitu imperij, quam paternis affectibus concurrebas: sed vt ad huiusmodi electionis celebrationem te viuente procedi posset, nobis supplicasti reuerenter vt, cum dicti electores dispositi essent de tuo consensu electionem huiusmodi de Rege celebrare præfato, consideratis præmissis & alijs rationabilibus causis nostro intellectui occurrentibus in hac parte; & inter alia, quod vacante imperio solet interdum electio huiusmodi in discordia fieri, & exinde bella crudelissima geri, multusque cruor Christianorum effundi, dignemur super dicta electione nostrum beneplacitum, assensum, ac fauorem & gratiam impertiri.

Nos igitur super præmissis sæpius cogitauimus, & cum fratribus nostris collationem habuimus diligentem; & licet electio huiusmodi te viuente minime de iure possit aut debeat celebrari; sperantes tamen publicam vtilitatem ex huiusmodi electione & eius effectu (dante Deo) prouenturam, vt electio prædicta modo præmissis hac vice dumtaxat valeat celebrari, nostrum beneplacitum, assensum, ac fauorem & gratiam auctoritate apostolica tenore præsentium impertitur. Per hoc autem non intendimus eisdem electoribus veletorum successoribus aliquod ius acquiri, nec Romanæ ecclesiæ iuri & auctoritati præiudicium generari. Nulli ergo, &c. *Dat. Auin. v. non. maij anno vi.* Impetrata itaque facultate pontificia, Imperator Spiritui sancto linguis igneis in Apostolos deuoluto die sacro Francofurti vna cum principibus conuenit, ipsosque ad Venceslaum, filium creandum Regem Romanorum pellexit. Cuius electionis celebratæ seriem hisce literis significauit Pontifici, rogauitque vt illam apostolica auctoritate confirmaret.

Sanctissimo in Christo patri & domino nostro domino Gregorio, digna Dei prouidentia sancta Romana ac vniuersalis ecclesiæ summo Pontifici, Carolus IV. diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus & Boemia Rex, deuota pedum oscula beatorum.

14 Magnæ deliberationis studio sacri Romani imperij rempublicam, cui nos auctore superno per multorum annorum spatia præsumimus, prout adhuc præsumus feliciter, & in cuius regimine salubri diurnitate temporis & labore consumpsimus corporeas multipliciter vires nostras, vna cum alijs principibus imperij coelectoribus sæpe sæpius immo sæpissime, prout expedit, accuratius ponderantes; signanter multis periculis, scandalis, & iacturis ad dissipationem, immo subuersionem non solum imperij, verum etiam sanctæ ecclesiæ Romanæ status, tranquillitatis, & commodi manifeste tendentibus, & quæ prouentura forent, prout verisimiliter præsumitur ex imperij vacatione Romani, si sic nos decedere (quod absit) contingeret ab hac luce (maxime cum tam Italiæ, quam aliæ partes imperij insolitis rebellionibus & damnabilium nouitatum

Perita celebrandæ electionis facultas.

2. ep. diuersiform. pag. 289.

Responsi Gregorij.

Repetita ad Venceslai gratiam subornata mendacia.

Spes inter nes de concept.

Conquisitæ rationes.

Datus Gregorio assensu.

Francofurtensis comitia.

Caroli Imp. literæ.

Conquisitæ ab eo fuci inter nes.

disidijs sint istis modernis temporibus inhumaniter inuoluta) quantum Altissimus concesserit, salubriter occurrendum, nuper die sancto pentecostes nos tamquam Rex Boemiae & alij principes coelectores, videlicet serenissimus princeps dominus Venceslaus Rex Boemiae, venerabiles Ludouicus Moguntinensis, Cuno Treuerensis, & Fredericus Colonienensis archiepiscopi, Rupertus senior comes Palatinus Rheni & Bauariae dux, Venceslaus Saxoniae & Luneburgensis dux, ac Sigismundus marchio Brandeburgensis conuenimus in pomerijs subtus Rensec super litus Rheni Treuerensis diocesis. In quo loco post varios tractatus desuper habitos nobis presentibus, qui iam viribus a corporea valetudine lacessiti & senio, multiplices imperij labores, & onera sufferre commode non valemus; praesertim vt imperium Romanum, multis suis partibus in tanto discrimine sic positus, forti potentique praesidiatore non careat; pro salubri commo-
 dius Christianitatis ac statu in releuamen & adiutorium nostrum de persona idonea tractauimus, prout huiusmodi negotij magnitudo requirit. Et ibidem, Altissimo disponente, incertam personam conuenimus in Romanorum Regem debitis loco & tempore nominandam, ac post hoc (vt moris est) solemniter eligendam. Demum, illis tractatibus necessario (sicut praemittitur) sic finitis, omnibus nobis principibus electoribus imperij taliter congregatis, de & super nominationis & electionis huiusmodi die, concordauimus in locum oppidi Frankensurti super aluo Mosani Moguntinensis diocesis, videlicet decima die mensis iunij ad nominationem & electionem Romanorum Regis praedictas, volente Domino, feliciter consummandas: quae dies nominationis & electionis futuri Romanorum Regis ibidem in pomerijs Rensec per dictum Cunonem archiepiscopum Treuerensem in dictorum coelectorum & aliorum ecclesiasticorum & secularium principum, comitum, baronum, nobilium, ac copiosa multitudine plebis imperij sacri fidelium extitit solemniter publicata.

15 Postquam die veniente praedicta nos, nec non omnes & singuli principes electores imperij supradicti venimus ad dictum oppidum Frankensurt, & ibidem dicta constituta die nonnullis iterum deliberatione praemia tractatibus praehabitis, Spiritus sancti gratia deuotius inuocata, signanter aduertimus, quod pro tanti regiminis apice totiusque reipublicae laborum, oneribus subeundis in adiutorium nostrum necessario constituendus foret princeps illustris catholicus iuuenis, fortis, potens, & tam terrarum rerumque diuitijs, quam etiam subiectorum hominum ceteros multa virtute praecellens, & per quem imperio sacro possit utiliter prouideri. Sicque consideratis conditionibus & circumstantijs multarum personarum, nec non status reipublicae tam ecclesiae sacrosanctae quam imperij praedictorum, causis etiam extantibus praenotatis & nonnullis alijs nos ad hoc legitime mouentibus; visum est nobis ceterisque coelectoribus, praefatum serenissimum principem dominum Venceslaum Regem Boemiae, primogenitum nostrum, aptum, habilem, & idoneum aggre-
 di tanti laboris sarcinam & honorem. Et sic, his praemissis, eundem serenissimum principem Venceslaum Christianissimum Regem Boemiae hodie in ecclesia collegiata B. Bartholomaei

in dicto oppido Frankensurt, sacris missarum, finitis solemnibus, vna cum omnibus & singulis ecclesiasticis & secularibus principibus coelectoribus praedictis, ad quos electio Romanorum Regis legitime spectare dignoscitur, iidemque principes coelectores nobiscum pariter in Romanorum Regem promouendum in Imperatorem rite concordibusque votis elegimus, nemine discrepante; spem firmam & in eo confidentem fiduciam, obtinentes, quod per ipsum electi magnificentiam, fidei puritatem, constantiam, potentiam, strenuitatem, & multarum aliarum virtutum merita, nostra fideliter imitando vestigia, sacrosancta Romana ac vniuersalis ecclesia, tanquam eius aduocatus praecipuus & defensor, nec non Romani imperij respublica possit & debeat reformari viriliter, salubriter, & potenter.

16 Cui quidem electioni dictus primogenitus noster Boemiae Rex in personam suam sic tacta, licet se tamquam insufficientem ad tanta sublimitatis accingendos honores multipliciter excusaret; tamen ratione victus & precibus consentit ad gloriam Altissimi, proprios humeros tanto ponderi submittere. Quo facto nos & omnes dicti coelectores dignas Deo gratias referentes, primogenitum nostrum praedictum in Romanorum Regem concorditer sic electum cum decantatione diuini cantus, *Te Deum laudamus*, per dictum archiepiscopum Moguntinensem ad clerum, & praefatum ducem Saxoniae ad vulgarem populum in copiosa valde multitudine congregatum, fuit (sicut ab olim tentum est) huiusmodi Romanorum Regis electio solemniter publicata. Quapropter vestrae immensa clementiae cum dictis coelectoribus principibus supplicamus tam humiliter quam deuote, quatenus praedictum primogenitum nostrum in Romanorum Regem concorditer sic electum, in Imperatorem promouendum, paternis affectibus benignius amplectentes, Regem Romanorum nominare, eiusque personam ad apicem tanta dignitatis reputare; nec non eidem munus consecrationis, ac diadema sacri imperij loco & tempore opportunis per vestrae beatitudinis sanctas manus conferre dignemini, prout exrat ab olim fieri solitum & consuetum; vt sciant & intelligant vniuersi, quod posuit in lucem gentium vos Dominus, vt per vestrae sanctitatis arbitrium orbi terrae post nubilum optata serenitas elucescat. Ceterum vt super electione primogeniti nostri praedicti sanctitas vestra vnanimi voto concordet nos esse cognoscat, praesentem significationis & petitionis nostrae litteram, cuius vobis similis tenoris, continentiae, & effectus quilibet coelectorum principum imperij suas speciales litteras destinare debet, sigillo nostro munitam vestrae beatitudini transmittimus, sicut expedit, reuerenter. Personam vestram sanctissimam & incolumen conservare dignetur Altissimus cum dierum felicitate longaua regimini ecclesiae suae sanctae. *Datum Frankensurti regnorum nostrorum anno xxxi. imperij vero xxxi.* Adiunxit amplissimos oratores Venceslaus, qui supplices a Pontifici deposcerent imperialis inunctionis munus, fideique sacramentum veteri more institutoque maiorum sedi Apostolicae regionomine praestarent: quo argumento subiectae litterae exaratae.

Sanctissimo in Christo patri ac domino nostro domino Gregorio, diuina prouidentia sanctae Romanae ac vniuersalis ecclesiae summo Pontifici, Venceslaus Dei gratia in Regem Romanorum electus semper Augustus

Falsa de eo iactata.

Rogatus Pontifex, vt auspicijs illius faueat.

Exstant in arce S. Ang. & in ser. colle. Plat. so. 2. pag. 281.

Qui electores venerunt.

Vt Venceslaus Caesar designatus.

*Rex & Rex Boemia cum reverentia debita pedum
oscula beatorum.*

Vences-
lai ad Gre-
gorium
literæ.

17 Cupientes ferventi desiderio vobis patri & domino nostro clementissimo & Apostolicæ sedis zelum nostræ deuotionis offerre, nosque vestris & ipsius sedis beneplacitis coaptare, nostraque & sacri Romani imperij statui (sicut expedit) prouidere, venerabilem Ekaridum Vormatiensem episcopum principem consiliarium, & illustres Amedeum comitem Sabaudia, Raimundum de Baucio principem Aurascensem, Eberhardum de Koncenelbolgen comites, nec non honorabilem Conradum de Gisenheim decanum Spirensis deuotos nostros, nec non fideles dilectos, de quorum fidelitate, legalitate, & industria plenam obtinentes fiduciam, fecimus & facimus, constituimus & ordinamus nuncios & procuratores nostros: ipsosque ad præsentiam vestram pro nostris & imperij negotijs specialiter destinantes, damus & concedimus eisdem plenam, generalem, & liberalem potestatem & speciale mandatum, in vestræ sanctitatis præsentia deuotionem & filialem reuerentiam, quam erga vos & sacrosanctam Romanam ecclesiam matrem nostram sinceris affectibus gerimus exponendi; petendi, procurandi, seu impetrandi pro nobis & nostris fauorem & gratiam vestram; nec non tractandi, explicandi, exercendi, permittendi, offerendi, seu præsentandi in animam & super animam nostram debitæ vobis & sanctæ Romanæ ecclesiæ fidelitatis & cuiuslibet alterius generis iuramentum, specialiter ad petendum a vobis vnctionem, consecrationem, & coronam imperij, de sanctissimis manibus vestris nobis impèdendam loco & tempore opportunis; ac faciendi omnia & alia & singula, quæ circa huiusmodi nostræ & imperij negotia tractanda, explicanda, exercenda, promittenda fuerint seu etiam facienda, quæ secundum Deum & honestatem viderint expedire, & quæ ad nos promouendum ad Romanum imperium fuerint facienda: ac etiam requirenda & cætera facienda, quæ regalis excellentia nostra faceret & facere posset, etiam in ijs, quæ mandatum exigunt speciale, & perinde ac si omnes casus, qui mandatum exigunt speciale, essent in præsentia procuratorio specialiter denotati, promittentes nos ratum, gratum, & firmum perpetuis temporibus habituros quidquid in præmissis aut circa præmissa per dictos nuncios & procuratores nostros omnes, vel maiorem partem eorum, qui præsentem fuerint, exposuerint, petierint, impetratum, promissum, iuratum, seu factum fuerit, aut quomodolibet procuratum.

Ad præsentiam
fidei
sacramen-
tum para-
tum se ex-
hibet.

Volumus insuper, saluis præmissis, quod prædicti procuratores & nuncij nostri possint omnes in simul, vel maior pars eorum facere procuratorium fortius, quam fieri poterit nomine nostro in persona nostra sub sigillis eorum ad prædicta faciendâ, si defectus aliquis fuerit in prædictis. Testes huius rei sunt venerabilis Ludouicus Moguntinensis archiepiscopus sacri imperij per Germaniam archicancellarius, illustris Venceslaus dux Saxonie, sacri imperij archimarescallus, venerabilis Ioannes Pragensis archiepiscopus legatus sedis Apostolicæ, nec non illustris Iodocus marchio Morauie, Henricus Bregens, & Bunzlau Lignicens duces, nobiles Petrus de Vvartemberg imperialis curia magister, Timotheus de Koldiez imperialis cameræ magister, & quamplures alij nostri & imperij sacri fideles dilecti, quos præsentem esse volumus in testimonium præmissorum, præsentium sub regie Boemie maiestatis nostræ

sigillo testimonio literarum. *Dat. & actum Franckenfurt anno Domini MCCCLXXVI. indictione XI. V. id. iunij pontificatus vestri ann. VI. regni vero nostri Boemie VI.*

18 Repetita eadem litera precesque a Venceslao fuerunt anno proximo x. kal. octobris. Verum extractares est a Gregorio, cum Venceslaus vitio creatus esset Romanorum Rex; Carolus enim Imperator, abiecta publicæ rei cura, & affectata tantum filiorum amplitudine, principes electores auro corrupti, ac vengalibus imperialibus alienatis, imperatorum profusam potentiam prostravit, quare maximum sibi dedecus ipsum peperisse, refert Aeneas Siluius his verbis.

Clarus profecto Imperator, nisi Boemici regni gloria magis quam Romani imperij quasiuisset. Illud quoque nomini suo non paruam inuisit maculam, quod Venceslaum ex filijs suis natu maiorem in imperio sibi successorem adhuc viuens ordinare conatus est, idque pecunia nam cum principes electores baud facile ad eam rem trahi possent, quod virtute obtinere non potuit, pretio comparauit, promissis cuique electori centum millibus aureis; quos cum representare non posset, publica illis Romana reipublica vengalia obligauit, perpetuum imperij malum. Hinc Romana potestas ad nihilum redacta, nec posthac attollere caput imperium potuit, cum principes electores omnia sibi retinerent, Imperatoremque iuueiurando adigerent, ne pignora reuocaret.

Nec minus paterno amore obcecatus Carolus filiū veluti omnibus virtutibus ornatissimū principem Pontifici commendauit; cum ob scæditimā socordiam imperio deinde fuerit deturbatus, de quo tristitia hæc præsentia refert Dubrauius: *Venceslaus Norberga natus, & aqua lustrali tinctus est: acciditque ut eandem aquam adhuc infans lotio suo respergeret, sicut alui simo ipsam aram, in qua nondum bimulus coronabatur, coinquinauit: utrumque peritioses inter prodigia retulere, portendi per hæc dicentes futuram, qua sub hoc Rege euenit, sacrorum fontiumque contaminationem & violationem.* At de his inferius: nunc ad pontificium in conciliandis principibus studium orationem traducamus.

19 Exarserat sua inter Alfonso Regem Aragonum, & Ludouicum comitem Andegauensem dissensio, cum Isabella Montisferrati marchionissa, Iacobi Regis Maioricarū defuncti soror, quæ fratrem in bello stipauerat, eo mortuo regni Balearici ac aliorum principatum iura in Ludouicum comitem dono transfudisset. Ut nascentē itaque controuersiam, quæ plura alia bella facile erat paritura, sopiret Pontifex, Aegidium Cardinalem episcopum Tusculanum in Aragoniam misit, instruxitque auctoritate, ut coitiones dissolueret, pacemque inter dissentientes reuocaret.

Desudatum est eo maiori ardore ad bellicos motus nascentes comprimendos, quo Hispanorum arma feliciter in Mauros vertenda erant: Ferdinandus enim Lusitanie Rex amplificandæ fidei pio studio incitatus, a Pontifice sacræ expeditionis in Granatæ & Benamarinæ Reges suscipiendæ prouinciam poposcit: ac tum decumarum æ subsidiarium ad tolerandos sumptus, tum indulgentiarum præmia ab ijs, qui religiosam militiam accepto crucis symbolo profiterentur stipem conferrent, vel submitterent milites, comparanda impetrauit, ipsique iunctum, ut Ma-

Differi
confirma-
re Ven-
ceslaum
Gregori

a Aeneas
Silu. hij.
Boem. l.
33.
Vt Car-
lus IV. in
periu pro-
diderit.

b Dubr.
hij. Boem.
l. 23.
Tristitia de
Vences-
lao præse-
gia.

Montis-
ferrati mar-
chionissa
regni Ba-
lear. iura
in Ludou-
icū An-
degauen-
transfert.
e Swit. an-
nal. l. 10. c.
20. & Ma-
uia. l. 17. c.
18.
Missus ad
nascentem
belli co-
piendum
internun-
tius.

d An. 6. p. 1.
l. 11. diuersi-
form. pag. 19.
Ferdinan-
dus Lusit-
aniz Rex
in Mauro-
ros expedi-
tionem
parat.
e Eod. an. 6.
p. 2. l. 11. di-
uersi. form.
pag. 23.

humerica superstitione in terris, quas hosti eripuis-
set, excisa conderet ecclesias, vectigalibusque
locupletaret.

Ferdinando Regi Portugallia illustri.

Accedit nobis & sanctæ ecclesiæ Dei, cui
(licet immeriti) præsidemus, ad spiritualis læti-
tiæ & exultationis augmentum, quod Rege-
regum & Domino dominantium per virtuo-
sos actus & strenuos mentem tuam salubri-
ter dirigente, animum tuum contra crucis ho-
stes ad exaltationem & defensionem catholicæ
fidei præparavit, parans tibi virtutis iter ad dorsi
hostium elidenda; & primitias desuper sperandæ
victoriæ subministrans, ut eo promptius & viriliter
cœptum contra prædictos hostes negotium profe-
quaris, quo ponens in domino Deo fiduciam,
eius dexteram auxiliantem tibi que propitiâ
experiris: ex quibus nos & fratres nostri Romanæ
ecclesiæ Cardinales gaudemus tibi pro huiusmodi
prosecutione negotij de consueta Apostolicæ se-
dis benignitate paternæ provisionis auxilium
impendere, & apostolici fauoris præsidia ministra-
re. Sane nuper venerabilis frater noster Martinus
episcopus Siluensis, & dilecti filij Martinus abbas
monasterij Alcobaciz Cisterciensis ordinis Vlixbo-
nensis diocesis, ac nobilis vir Aluarus Gundisal-
ui de Monramiles Elborensis diocesis ambassa-
tores & nuncij tui, ad nostram præsentiam acce-
dentes, nobis & eisdem fratribus nostris ex parte
tuæ serenitatis reuerenter exponere curauerunt,
quod tu, zelo fidei & seruire deuotionis accensus,
ad promouendum feliciter per te cœptum pia
prosecutionis negotium contra Reges Benamarina
& Granatæ, eorumque subditos hostes fidei
perfidios Agarenos, & propulsandum impugna-
tiones, contumelias, & offensas, quas dicti hostes,
regni tui Portugallia vicini, in Christianos dicti
regni & terrarum tuarum perpetrare & commit-
tere in grauem Dei nostri redemptoris iniuriam
ingiter non verentur; nec non pro exaltatione
eiusdem fidei & sanctæ matris ecclesiæ, ac vni-
uersorum Christianifidelium ad impugnamum &
expugnandum hostes eosdem, dextera Domini
tibi assistente propitiâ, collatis vndique viribus,
viriliter intendebas. Et quia ad prosecutionem
tantij negotij et continuationem prosecutionis
ipsius necessario tibi noscebantur incumbere
magna profluua expensarum, ad quarum sup-
portationem non poteris sufficere per te ipsum;
ijdem ambassiatores et nuncij tuo nomine certa
subsidia decimæ omnium prouentuum ecclesia-
sticorum regni, ciuitatum, terrarum, locorum, et
dominij tuorum vsque ad aliquod tempus, de
quo nobis videtur, concedi a nobis suppliciter
postularunt. Nos igitur tuum pium et laudabile
propositum in hac parte diligentius attendentes,
huiusmodi supplicationibus eo libentius annuen-
dum fore prouidimus, quo huiusmodi causam,
quam ad laudem Dei te assumpsisse et promoue-
re confidimus, apostolico fauore fulciendum, et
iuuandum præsidij utile et expediens extimamus.
[Subiungit se omnium vectigalium ecclesiastico-
rum decimæ partis dimidiam, exceptis Cardinalium
equitumque religiosorum, qui se suaque
bello in impios gerendo deuouere, a festo
pentecostes imminente, ad biennium attribue-
re: alteram enim dimidiam sedi Apostolicæ
ad tolerandos grauissimos sumptus, quos in edo-
mandis tyrannis tuendaque ditione pontificia
profunderet, reseruasse. Tum subiectas leges ab
eo admittendas imponit.]

20. Volumus, quod medietatem huiusmodi
decimæ, per nos tibi (ut præfertur) concessam,
per te seu alios expendas cum consilio archie-
piscoporum et episcoporum, et suorum colle-
giorum in eiusdem prosecutione negotij, ipsa
tantum prosecutione durante, et medietatem
ipsam percipias iuxta modum et formam præsen-
tibus annotatos: videlicet, quod quandiu pro
tempore dicti biennij tu instabis prosecutioni
supradicti huiusmodi negotij, medietatis dictæ
decimæ subsidia tibi pro dicto tempore integre
ministrantur: quoties vero et quamdiu infra
dictum tempus ab huiusmodi negotij prosecutio-
ne siue per treugas siue alias contigerit te cessare,
toties et tandiu cessabis a receptione subsidio-
rum quorumlibet prædictorum; et cum huius-
modi negotij prosecutionem (infra dictum tamen
biennium) resumes pro rata restantis temporis de
dicto biennio, quo dumtaxat dictum sit resum-
ptum negotium prosequeris, recipies subsidia
supradicta: ita quod medio tempore, quo ab
huiusmodi negotij prosecutione cessabis, nihil
omnino per te, vel alium, seu alios recipies de
subsidijs memoratis: sed integralis huiusmodi
decimæ subsidia pro dicto quo (ut præfertur) ces-
sabis tempore, ad nos & cameram nostram peni-
tus volumus peruenire. Quod si secus per te
vel tuo nomine scienter præsumptum fuerit, te
excommunicationis sententiam incurere volu-
mus ipso facto; ac ciuitates, terras, & loca, in
quibus te tunc morari, vel ad quæ te interim de-
clinare contigerit, quandiu ibi fueris, ecclesia-
sticosubiaccere volumus interdito.

21. Volumus etiam, quod tu huiusmodi ne-
gotium, per te assumptum, tam per mare
quam per terram ad exaltationem & dilatio-
nem catholicæ fidei contra Reges & hostes eos-
dem viriliter & efficaciter persequaris, nihil de
contingentibus omittendo, tam defendendo ter-
ram Christianorum ab impijs nationibus dicto-
rum Regum & hostium, quam etiam impugnan-
do huiusmodi Reges & hostes ipsos, ac castra,
fortalitia, terras, & loca eorum; & alios infide-
les tam vicinos quam quoscunque alios, qui veni-
rent in auxilium eorundem: nisi forte interdum
plus defensionem dictæ terræ Christianorum ab
impugnationibus dictorum Regum & hostium,
quam huiusmodi expugnationi eorundem ho-
stium perspexeris insistendum; quorum tamen
hostium impugnationem & expugnationem de-
bes intendere diligenter, cum ipsi fidem catho-
licam & terras fidelium, potissime in eorum fron-
tarijs consistentes, ac personas Christianorum non
desinant impugnare, Christianos ipsos capiendo,
suæque ditioni subdendo, ipsosque tam mares
quam scæmias & paruulos filios & filias eorun-
dem cogendo fidem catholicam abnegare, &
nonnulla alia nefanda in eosdem catholicos com-
mittendo. Ut autem huiusmodi negotium siue
circa defensionem regni, terrarum, & locorum
tuorum, siue circa impugnationem crucis hostium
prædictorum tam per mare quam per terram fe-
licius & securius, Deo tibi assistente propitiâ, pro-
speretur; huiusmodi nostræ ordinationis ter-
minos non excedas, sed illos diligenter studeas
obseruare. In terris quoque, castris, & locis in-
dictis regnis Banamarina & Granatæ, seu eorum
altero, aut alijs terris per dictos Agarenos de-
tentis, tam per te iam forsitan acquisitis, quam
quæ tibi (diuina suffragante virtute) te acqui-
rere contigerit in futurum, construi & ædificari

Leges ad-
ditæ.

Tubetur
terra &
mari bel-
lum in
barbaros
gerere.

Condere ecclesias in locis ab hoste ereptis.

volumus ecclesias seculares; videlicet cathedrales secundum mandatum & ordinationem nostram & successorum nostrorum vel aliorum, quibus nos vel dicti successores id duxerimus vel duxerint committendum, considerata aptitudine, conditione, qualitate, & dignitate locorum, in quibus fuerint huiusmodi ecclesia ordinanda. In quibus etiam de mandato nostro seu dictorum successorum ponentur & instituentur personae ecclesiasticae seculares, per quas in eis diuina celebrentur officia, & ministrentur habitatoribus ipsorum locorum catholicis ecclesiastica sacramenta, Collegiata vero & alia inferiores cathedralibus fundari possunt de mandato praetorum catholicorum, quibus hoc de iure competit vel competet in futurum: ac similiter institutio seu ordinatio personarum ecclesiasticarum, quas (vt praedicimus) seculares esse volumus, in eisdem collegiatis & alijs inferioribus ecclesijs ponendarum, possit fieri per eosdem, quibus competit id de iure, saluo iure patronatus tui: quod ius intelligi volumus illud esse, quod tibi iura communia canonica in casu, de quo agitur seu agetur, praestiterunt.

22 In locis autem taliter post guerram per te nouiter ceptam acquisitis vel in posterum acquirendis, si seorsum vel permistim habitare contigerit Agarenos circa sacerdotes ipsorum, qui zabazara vulgariter nuncupantur; nec non, templa seu mesquitas ipsorum, ne (quod absit) per eos funestos ritus, inuocationes, & clamores verborum, ac publicas inuocationes & peregrinationes ipsorum in cordibus fidelium scandalum generetur; tu tanquam princeps catholicus & zelator fidei Christianae iuxta constitutionem super hoc editam in concilio Viennensi, cum eosdem Agarenos in dictis locis nouiter, vt praemittitur, acquisitis vel in posterum acquirendis ad eorum templa seu mesquitas contingerit conuenire, vt ibidem adorent perfidum Machometum, eiusdem Machometi nomen alta voce inuocari aut excoli, Christianis audientibus, vel aliqua verba in ipsius honorem eos profiteri vel proclamare publice, seu huiusmodi peregrinationes in fidelium scandalum fieri non permittas: sed talem obseruationem funestam de dictis locis omnino auferas, & a tuis subditis auferri procures; districtius inhibendo, ne praefata inuocatio seu professio nominis ipsius perfidi Machometi publice, aut peregrinatio praebata ab aliquo in tuo existente dominio attentetur de caetero, vel quomodolibet toleretur; eos qui secus praesumpserint taliter castigando, quod alij eorum exemplo perterriti a praesumptione simili arceantur.

Et quia spiritualia Domini sine temporalibus non subsistunt, ac iustum est, vt qui altari seruit, viuere debeat de altari iuxta verbum Apostoli, & mirum esse non debet, si temporalia metant ij, a quibus spiritualia seminantur; volumus, quod pro bonis & rebus in dictis Benamarinæ & Granatæ regnis & terris per dictos Agarenos detentis per catholicos forsan, vt praemittitur, acquisitis vel in posterum (concedente Domino) acquirendis, decimas & primitias ecclesijs & personis ecclesiasticis instituendis ibidem, cum super hoc per eas fueris requisitus, facias cum integritate persolui, secundum quod iura te ad id astringere dignoscuntur: & nihilominus libertas & immunitas ecclesiastica in ciuitatibus, castris, terris, & locis acquisitis, & quae acquiri contigerint in regnis & terris praedictis, eisdem ecclesijs & personis eccle-

siasticis & alijs plene & libere seruabitur iuxta canonicas sanctiones.

Volumus insuper, quod processus nostri & sententiae excommunicationis & interdicti per nos, vt praemittitur, in personam tuam & ciuitatem & loca praedicta latae, & praemissorum occasione ferenda per aliqua verba vel actus tuos nullatenus restringantur, sed in sua firmitate, consistent, &c.] Subiungit, si forte aliqua dubia in praemissis emergere contigerit, sedis Apostolicae ea declarandi partium fore; tum velle se, vt quae ipsius oratores spondere, Ferdinandus publicis literis rata habeat, ac sacramento, tactis rite sacrosanctis euangelijs, Martino Elborensi episcopo se obstringat ea religiose seruaturum. *Dat. Auin. xv. non. aprilis anno vi.* Extant eo argumento ad Martium episcopum Elborensis, & Fulconem Pererij canonicum Caturcensem iurisperitum. Apostolicae sedis internuntium litera a, quibus prouinciam ipsis dat, vt pro ornanda in Granatenses aliosque infideles expeditione dimidiam decimarum partem Ferdinando concedendam curent possintque absoluere illos, qui censuris ob eas tardius perfolutas sese irretissent.

23 Suscepta tum etiam est sacra expeditio a Genuensibus aduersus Amuratem Turcarum Imperatorem, qui imperium Constantinopolitanum in grauissimum discrimen adduxerat, extremique terrorem exitij Perensibus obijciebat. Quorum pium studium multis laudibus extulit Gregorius, ac Genuesi archiepiscopo haec imperia dedit: *Pro parte, inquit, ipsorum ducis & communis nuper fuit nobis reuerenter expositum, quod ipsi, dictae fidei seruire succensi, vexationibus & labenti conditioni Constantinopolitanae & aliarum terrarum & partium orientalium, quae est per aliquos non sane de fide sentientes, nominis tamen Domini nostri Iesu Christi veneratores obtinentur, pio compatiens affectu, ad eorum partium, & terrarum quas, prob dolor! uehemens immanium & Christiani nominis blasphemorum Turcarum & paganorum illos exterminare & sua insania subycere satagentium furor inuasit, auxilium & succursum nonnulla galeas & nauigia, uiris pugnantibus armata & alijs necessarijs communita, cum Dei (cuius res agitur) auxilio proponunt adueniente opportunitate temporum de proximo destinare, & inibi retinere: quare nobis pro parte dictorum ducis & communis fuit humiliter supplicatum, vt eos in huiusmodi laudabili & pio proposito eorum cum expediti suffragio adiuuare de liberalitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi praefatorum ducis & communis catholicum & uiris fidelibus dignum propositum multipliciter in Domino commendantes, & illud (proxi ardua temporis conditio patitur) opportunis fauoribus conuolentes, eorum in hac parte supplicationibus inclinati, fraternitati tuae, de qua in his & alijs plenam in Domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta committimus & mandamus &c.* Mandat archiepiscopo, vt quae male parta fuerint, de quorum dominis non constaret, usque ad viginti quinque millium aureorum summam in classis apparatus, contra infideles instruenda, deriuare possit. *Dat. Auin. vi. id. martij anno vi.*

24 Addimus ad huiusmodi anni calcem, Gregorium ad diuinam gratiam sibi conciliandam, tum pro anima Clementis VI. patris instituisse, vt diuina mysteria a Praedicatoribus peragerentur, ac precum varias formulas praescripsisse, quas pie apud Deum pro ipso funderent.

De ueris ritibus Mahumeticis.

De soluedis decimis.

4 Eod. 6. p. 2. d. d. iner. mar. 14. 236.

Genuenses in Teceae cibus parant.

Laudis eorum filia.

Male parta in bellicos sum. prus detuari iudic.

Gregori pia conuicio. b. An. d. cur. 147.

Gregorius, &c. ad perpetuam rei memoriam.

De fratrum ordinis Prædicatorum, qui vitæ meritis & dono scientiarum quasi sydus prærutilans in militatî ecclesia noscitur coruscare, deuotus orationibus specialiter sperant in Domino, & ob reuerentiam B. Mariæ Magdalena, ad quam specialem deuotionem habemus, & apud quam quidem ecclesiam domus & conuentus dictorum fratrum existit, prædictam ecclesiam [nimirum B. Mariæ de Crois Aquensis diœcesis] & infra, ipsi domui auctoritate apostolica ex certa scientia interponimus & adnectimus. [Eos vero religiosos viros, collato pingui sacerdotio, ad hæc obstrinxit:] Dum vixerimus, singulis diebus (exceptis festiuitatibus Saluatoris nostri & B. Mariæ virginis gloriosa, & tribus diebus proxime præcedentibus festum resurrectionis eiusdem Saluatoris nostri) pro nobis celebretur vna missa, vt Deus nos in suis beneplacitis dirigat & conseruet: sitque dicta missa aliquando de Trinitate, quandoque vero de Spiritu sancto, & aliquoties de eadem Virgine gloriosa, aut de eadem B. Maria Magdalena: & in qualibet missa dicatur illa collecta: *Deus omnium fidelium, &c.* quæ pro Romano Pontifice solet dici. Et quater in anno per dictos fratres pro nobis fiat processio cum hymnis, *Veni creator Spiritus*, & missa solemni de Spiritu sancto: & poterit illud fieri huiusmodi diebus; videlicet pentecostes, in crastinum assumptionis eiusdem B. Mariæ virginis, & in die electionis nostræ ad summam apostolatus officium, quæ fuit die penultima decembris, & in crastinis festiuitatis Apostolorum Petri & Pauli: & insuper post mensam a publicatione præsentium facta in præfata ecclesia S. Maximi singulis diebus pro anima felicitis recordationis Clementis Papæ VI. prædecessoris & patris nostri dicatur vna missa de mortuis cum collecta pro pontifice, vt inferius continetur.

Et postquam nos eduxerit Dominus de ergastulo huius vitæ, prædictæ missæ, quæ in vita nostra (vt præmittitur) debent dici, & processiones cessent: sed loco earum perpetuis temporibus quater in anno dicatur officium defunctorum, & quatuor missæ conuentuales his diebus; videlicet vna in die anniuersarij nostri, alia in crastino commemorationis defunctorum, & alia nova die post prædictam festiuitatem B. Mariæ Magdalena immediate sequente, alia vero in præfata die, quam fuimus ad apicem pontificatus assumpti. Et in casu, in quo talia impedimenta essent, quod prædictæ missæ his diebus commode celebrari non possent, diebus tunc immediate sequentibus, impedimentis eisdem cessantibus, celebrentur: singulisque diebus etiam dominicis (exceptis huiusmodi festiuitatibus nostri Redemptoris, B. Mariæ virginis, & B. Mariæ Magdalena; nec non omnium Apostolorum & Euangelistarum, ac B. Dominici, S. Thomæ de Aquino, & B. Petti martyris de dicto ordine Prædicatorum, & eiusdem B. Maximi) celebrentur duæ missæ de mortuis vna pro nobis, & altera pro eiusdem Clementis & aliorum omnium de genere nostro, & illorum qui dictam ecclesiam ruralem fundauerunt & dotaauerunt, animabus. Et dicatur illa collecta specialiter in vna: *Deus qui inter apostolicos sacerdotes famulum tuum Gregorium, &c.* & in altera: *Deus qui inter Apostolicos sacerdotes famulum tuum Clementem, &c.* cum alijs collectis dici solitis pro defunctis: Et ad prædicta deputetur capella illa, quæ est post illam, quam fundauit bonæ memoriæ Guil-

helmus archiepiscopus Tolosanus, & intituletur sub nomine beatorum Martialis apostoli & Magdalena: quodque in propria ecclesia in festo B. Martialis dicatur missa conuentualis, & ead die fiat solemne officium de ipso sancto: quodque prædictæ missæ celebrentur in huiusmodi capella sic ordinata, & illa, quæ fundauit dictus Clemens Papa: nisi tale subesset impedimentum, quod ibidem huiusmodi celebratio, secundum quod præmittitur, fieri non valeret: quo casu celebrentur ipsæ missæ in alijs capellis dictæ ecclesiæ, donec impedimentum cessauerit prælibatum. Ad prædictas autem missas celebrandas per priorem dictæ domus singulis diebus sabbatis deputentur duo fratres, qui per totam hebdomadam huiusmodi missas debeant celebrare. *Dat. Auin. 10. id. martij pontificatus nostri anno vi.*

IESV CHRISTI

annus 1377.

GREGORII PP. XI. CAROLI IV. IMP. OCCID. 32.
7. IO. PALÆOLOGI IMP. OR. 37.

Annus a Virgineo partu septuagesimus optimus supra millesimum trecentessimum indictione quintadecima, restituta Vrbi sede Apostolica, quæ in Gallijs vno & septuaginta annis & eo amplius (si anni a creatione Clementis V. intermisso eo exiguo tempore, quo Vrbanus V. egit in Italia, numerentur) exularat, illustri extitit. Gregorius enim decimatertia ianuarij die Corneto soluens, tranquillo mari Ostiam delatus, indeque per tyberis alueum decimaseptima eiusdem mensis die Romæ exceptus est, magistratibus omnibus ac promiscuo populo & clero obuiam effusus: cuius in Urbem aduentus celebratam, ingressusque pompam Petrus episcopus Senogallia, qui Gregorio comes hæsit, incompto versu sed accurato, quod ad historicam narrationem spectat, ita describit.

Sero illo, quo nimirum Ostia tyberina ingressus est Pontifex, properauerunt senes Romanorum venerabiles ad eorum præsulem accedere.

Gaudio immenso repleti, plaudentes manibus, non valebant verbum proferre.

Deo teste, tanta iubilatio in terris non visa fuit: nequeo explicare.

Accenso lumine chorizabant cum tubis & faculis calui decrepiti cum sonore.

Veneris sequentis surrexit media nocte Antistes, vt laudes Deo caneret.

Libatis sacrificijs, aliquanti dormitione suscepta, tuba cecinit, vt omnes excitaret.

In galeam reuertitur Romanus Pontifex, vt per alueum Urbem accederet.

Ventis & remis cum vela violentantur contra impetum fluij, vt Romam applicaret. Et infra.

Effusis Deo precibus supplicibus, nobis in ripa obuiantibus, sentes præ gaudio,

Eleuatis vexillis, equis oneratis tintinnabulis cum ascensoribus in campo magno,

Currebant banderarij Romani velut dementes, tubis clangentibus.

Veniebant senes, pueri ac iuuenes clamantes: Viuat dominus.

Stabant in litore S. Pauli infiniti populi cum luminaribus.

Expectabant Romanum præsulem cum nimio apparatu: Viuat Papa vociferantes.

Gregorij
in Urbem
aduentus.

a Petr. Amel. apud Mas. son. de Ro. Pont. l. 6. & Ciaccò in Greg. XI.

Obuiam
itum ad
fauces flu-
minis.

Accensis
facibus
instrucif
que ordi-
nibus ad
S. Paulum
expectat.

Nocte preuentus non descendit in terram domi-
nus: ibidem pernociavit in alveo. (berio.
Bene cōsolatus somni cepit antistes in galea in ty-
Mane autem factio, consuebant Romani innume-
rabiles a sancto Paulo.
Sole resperso descendit de galea prius bis libato
sacrificio.
Die ipsa Sabbati xvii. ianuarij Simone Petro
Romam prius cathedrato.
Antecessore tuo, cuius tu vestigia sequeris, ibidem
cathedram tenuisti primo.
Te ingrediente doctoris gentium ecclesiam, tua san-
ctitati occurrit mirabili processio.
Flectenti te genua, largito panno auro, missam
audisti a Senogallienfi episcopo.
Facta visitatione S. Pauli palatij, ordinataque
processione domum presul egreditur.
Via incepta obuiant Pontifici histriones, cum fi-
lozis via tractatur.
Lata sūt nimia: infinitus est apparatus: ebori-
zantes in iubilo omnes progrediuntur.
Tuba clangente, conuocataque acie mirabili vexil-
la eriguntur.
Adest societas nobilissimi ephœbi tyronis Remondi
Turenna multum grata.
Regalisque nobilis & fortis acies erat militum be-
ne armis decorata.
Multa milities, plurima sagacitas velut castro-
rum acies bene ordinata.
Nec defuerunt primicerij banderijque, etiam sena-
tor manu armata.
Egrediente summo Pontifice S. Pauli palatium, af-
fuerunt mille histriones.
Progrediente presule, ante eborizabant induti
omnes panno albo, manibus plaudentes.
Canente tuba processio incipit; & banderia erigun-
tur: omnes iubilantes.
Mane hora prima iter omnes ingressi fuimus, eun-
do latantes.
Vexillum ecclesie gerebat senex tyro Emposta ea-
stellanus.
Domicilium qui libet egrediebatur proprium: occur-
rit infinitus populus Romanus.
Nobilium filij pileos ferebant ante dominum: Iste
est dominus quem sperabamus.
Vociferantium vox erat etiam; Viuat Papa:
euntes late camus.
In porta ciuitatis affuerunt innumerabiles prala-
ti induti pontificalibus.
Signa gerebant papalia imperialiaque cum cleri-
cis & sacerdotibus.
Tintinnabula cum omni genere musicorum reso-
nabant cum sonoribus.
Limina cum ingreditur Romanus antistes, domi-
nium ei traditur cum clauibus.
Alme Urbis, Consiliarij senator, bandarense om-
nes cooperti sunt pannis sericeis;
Vnde ostendebatur magnanimitas Romanorum
nobilitum cum eorum opulentis.
Vere non credidam in presentis seculo videre tan-
tam gloriam oculis proprijs.
Dire fatigatur presul prolixitate itineris cum suis
serualis.
Per medium Urbis proficiscendo ambulantes mu-
lieres præ gaudio lamentabantur.
Super tectum ascendebant: eum nimia deuotione
presulem intuebantur.
Hilariter calleridas spargebant velut rosarum
flores: omnes gratulabantur.
Celeriter per vicus currabat sicut Dei paranim-
phus Bertrandus Rophini mansenator.

Die Ca-
thedra S.
Petri, illi
cathedra
Romæ re-
stituta.

Triumph-
lis ingres-
sus pom-
pa.

Latis cla-
moribus
Urbis per-
fonat.

Romano-
rum ma-
gnifici ap-
paratus.

Hora completorij ad gradus S. Petri ieiuni late-
peruenimus.

Tota pralibata die in processione & diuina laude
insudauimus.

Clausa die nimium afflicti cum luminaribus pran-
dium suscepimus.

Membra fatigata debilitataque magnifice gem-
matis ferculis refocillauimus.

Tibi Chrifte splendor Patris immensas laudes
retero.

Tuaque virgini matri humilem veniam postulo, etc.

2 Confirmat Gregorij vitæ scriptor a illum
a Romanis magnifice exceptum: verum paulo
post eorum refrixisse studia, atque nonnullos in
patrimonio B. Petri, signifero Francisco e Vico
Viterbij tyranno, rebellionem mouisse.

Vt intestinos hos motus facilius sedaret
Pontifex, externos componere, ac Florentinos
in concordiam cum ecclesia redigere est conatus:
verum ij in contumaciam prolapsi sacrorum ius-
titium, spreta apostolica auctoritate, violare &
sacerdotes ad rem diuinam profanandam cogere
non perhorruerunt. Ad irritum etiam cecidere
S. Catharinæ labores, vt Florentinos ad officium
reuocaret: qui eo etiam furoris prorupere, vt
ferum virgineo illius sanguine cruentassent,
nisi Deus eorum impetus repressisset. Prolixio-
rem, sed eoriam de ijs narrationem e B. Rai-
mundo Capuano b Dominicanæ familiæ alumno,
qui S. Catharinæ a sacris confessionibus fuit, il-
liusque vitam summa fide conscripsit, quam
S. Antoninus suæ historiæ inseruit e, petere vi-
sum est.

Virgo reuersa in Tusciam. Postquam Ponti-
fex ad Urbem applicuit, euocato inde Raimundo,
inquit: Mibi scriptum est de Florentia, quod si
Catharina de Senis eat Florentiam, habebit pacem
cū eis. Tunc ego: Pater sanctis, nedum Catharina, sed
omnes quotquot sumus, parati sumus pro obedi-
entia sanctitatis vestre usque ad martyrium ire. At
Pontifex: Nolo, quod tu vadas, quia te male tra-
ctarent: sed ipsa, tum quia mulier, tum quia reue-
rentiam habent ad eam, nil ei nocebunt: confecta que
bullas super his opportunas misit virgini, qua Senis
erat. Quæ ut obedientia filia absque tarditate iter
assumpsit, & Florentiam peruenit. Vbi a viris
Deo & ecclesia fidelibus cum non parua veneratione
suscepta est, locutaque est cum aliquibus probis ciui-
bus, persuadendo eis, quod nullo modo persisterent in
dissensione cum Pontifice & pastore animarum sua-
rum: sed quam citissime possent, reconciliarentur cum
vicario Iesu Christi: locutaque est cum capitaneis
partis Guelphe dicens, quod si essent, qui prestarent
impedimentum paci & concordia inter patrem &
filios, illi digni essent priuari omni officio, quia non
essent vocandi rectores, sed destructores boni com-
munis & ciuitatis eiusdem, nec deberent habere
conscientiam liberandi ciuitatem a tanto periculo per
priuationem paucorum ciuium; addens, quod pax illa
non solum expediebat corporibus & bonis temporali-
bus eorum, sed (quod est maius) quia necessaria
erat saluti animarum eorum, quam habere nul-
latenus poterant absque ea; constabat enim, quod ipsi
oparam dederant efficacem notorie ad expoliandam
Romanam ecclesiam bonis suis: vnde si fuisset etiam
priuata persona, ipsi eoram Deo, & quocumque iusto
iudice tenebantur ad restitutionem bonorum, que ab-
stulerant, seu auferri fecerant per alios; quod si per
pacem habere poterant huius debiti remissionem, se-
quebatur utilitas maxima & corporibus & anima-
bus eorum.

Hic

3. His & alijs rationibus & persuasionibus iam dicti officiales, quam multi boni ciues inducti sunt ad persuadendum prioribus & alijs magistratibus, quod omnino pacem facerent non verbo tantum, sed opere & veritate. Sed huic bono se opposuerunt illi octo viri deputati ad faciendum guerram contra ecclesiam, homines diabolici; ideo officiales partis Guelfæ unum ex illis octo priuarunt officio, & aliquos alios paucos prout potuerunt. Inde exarsit ignis in synagoga eorum duplex, tum ex parte eorum qui fuerunt priuati, tum ex parte quorundam maleuolorum qui accensi sunt ad faciendum priuari etiam quosdam sibi odiosos, ut vindictam facerent de quibusdam proprijs iniurijs: & plus nocuit secundus ignis quam primus, & multos commouit contra sacram virginem. Et infra. Fit itaque conturbatio in ciuitate, & in eo turbine plures innocentes passi sunt iniurijs & nocumenta, & qui pacem optabant exulare coacti sunt: inter quos sacra virgo, qua pacis causa tantummodo venerat, per iniquos aliquos computata fuit, & inter alios descripta; ita quod publice quidam de inerudita plebe clamabant, dicentes: Capiamus & comburemus illam nequissimam mulierem, aut gladio eam trucidemus. Huius rei fama diuulgata, hi quorum domus inhabitabat cum suis licentiauerunt eam, timentes sibi, ne domus eorum propter huiusmodi comburerentur a populi furore. At illa conscientia innocentia sue nullo modo permota a mentis sua constantia, subridens & socios confortans, accessit ad locum, ubi erat hortus: & ea ibi orante, ecce satellites sathana cum gladijs & fustibus aduenientes tumultuabant, clamantes & dicentes. Vbi est illa mala mulier? Quod illa percipiens ad martyrium auida, ac si ad conuiuium vocaretur, occurrit eis; & vnicorum, qui gladio euaginat fortius ceteris clamabat, dicens: Vbi est ista Catharina? lata facie genuflexit & dixit. Ego sum Catharina. Fac in me, quod tibi permiserit Deus. Sed ex parte Dei tibi precipio, quod nullum ex meis ledas. His verbis prolatis, ita consternatus est ille nequam, taliterque perdidit vires, quod nec percutere poterat, nec eorum presentia eius stare audebat: & qui tam ferociter eam quaesierat, postquam inuenerat expellebat eam a se, dicens: Recede a me. At illa, martyrium sitiens, respondit: Ego bene sto: Quo deo modo ire? Parata sum pro Christo & ecclesia sua pati. Hoc diu desideravi. Nunquid deo modo fugere, cum reperi quod optabam? Abscessit ille confusus eum socijs, alia lesione ei non facta. Quo facto, circumdederunt eam filij sui & filia spirituales, congratulantes de euasione eius, de qua plurimum tristabatur, quod martyrio digna non fuerat. Cum autem sui hortarentur eam Senas redire, eis non acquieuit, dicens se de territorio illo non posse discedere, quousque pax preconizata foret inter patrem & filios, quia sic habuerat a Domino in mandatis.

4. Dum S. Catharina mortem pro tuenda sedis Apostolica dignitate triumpho duceret, Vvicleffus parochus in Anglia ad eam conuellendam, ecclesiasticumque ordinem euertendum, fremens ira, quod in summos honores conscendere non potuisset, instinctu diabolico fœdissimas hæreses ex Marsilio, Ianduno, Michaelæ Cæsenate, & Fraticellis hausas, nouarumque adiectione, consarcinatas disseminare, ac simplices subornare cepit. Ad cuius reprimendam impietatem Gregorius Cantuariensi archiepiscopo & episcopo Londinensi dedit imperia, ut in eum legibus agerent.

Gregorius, &c. venerabilibus fratribus archiepiscopo Cantuariensi & episcopo Londinensi salutem.

Plurium fidedignorum significatione dolenter audiimus, quod Ioannes Vvycleff rector ecclesie de Lutlevorth Lincolnensis diocesis sacre pagine professor, vtinam non magister errorum, in illam detestabilem vrsaniam dicitur temere prorupisse, quod nonnullas propositiones & conclusiones erroneas & falsas, in fide male sonantes, quæ statum totius ecclesie subuertere & eneruare conantur, quarumque aliquæ (licet quibusdam mutatis terminis) sentire videntur peruersas opiniones & doctrinam in doctrinam damnata memorie Marsilij de Padua & Ioannis de Ianduno, quorum vterque per felicis recordationis Ioannem Papam XXII. prædecessorem nostrum reprobatum extitit & damnatus, non veretur in præfato regno asserere, dogmatizare, & publice predicare, nonnullos Christi fideles eis maligne inficiens, & a fide catholica, sine qua non est salus, faciens deuiare, de quibus sic subortis & non extirpatis, seu saltè eis nulla facta resistentia (quam sciamus) sed transactis seu toleratis conuientibus oculis, tam negligenter transeundo, non immerito deberetis rubore perfundi, verecundari, & in proprijs conscientijs remorderi.

Quare, cum tam perniciosum malum, quod non præcisum seu radicitus extirpatum, serpere posset in plurimos, in animabus eorum (quod absit) letali contagione necandos, nolentes (sicut nec debemus) sub dissimulatione transire, fraternitati vestre per apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus receptis propositionibus, vos vel alter vestrum de dictarum propositionum & conclusionum assertionem, quarum copiam vobis mittimus sub bulla nostra inclusam, vos secrete informantes, si inueneritis ita esse, præfatum Ioannem faciatis auctoritate nostra capi & carceribus mancipari, eiusque confessionem super eisdem propositionibus seu conclusionibus recipere studeatis, ac ipsam confessionem, & quæcumque dictus Ioannes dixerit seu scripserit super earundem propositionum & conclusionum inductionem ac probationem, & quidquid feceritis in præmissis, sub vestris sigillis clausa & nemini reuelata nobis per fidelem nuntium transmissuri: eundemque Ioannem sub fidei custodia teneatis in vinculis, donec a nobis super hoc aliud receperitis in mandatis, &c. Dat. Roma apud S. Mariam maiorem 11. kal. iunij anno vbi.

Data sunt quoque ipsdem præfatis imperia a, vt si Vvicleffus intercepti & vinculis mancipari non posset, publico edicto iudicium de hæresibus promulgatis illi intenderent, & apud subellia apostolica die constituta ad causam dicendam ipsum se sistere inberent: tum Eduardum Regem ac filios, proceres, aliosque auctoritate conspicuos ad asserendam incorruptæ fidei puritatem pio ardore accenderent b, monerentque quantum vnuerse Anglia dedecus inde aspergeretur; neque enim modo impij hominis dogmata fidem catholicam, verum ciuilem etiam omnem ordinem euertere. Præterea eundem Regem c ad religionem defendendam, ac regia auctoritate Cantuariensem archiepiscopum & episcopum Londinensem, vt Vvicleffum capere possent, fulciendos est adhortatus. Quo argumento etiam literas dedit ad Oxoniensiam academiam doctores. At ij, vt narrat Vvalsinghamus, constare ceperunt, an pontificium diploma exci-

Marsilij Ianduni- que hereses extitit.

luffi præfules Angliam cum animaduertere.

a Ext. d. pud eund. Vvalsing. ea de re litera. Moniti principes ne illi studeant.

b Ext. ib. ea de re lit.

Oxonien- sis academi- a Vvicleffo fa- uet.

Seditio orta Florentiz.

Furore in B. Catharinam ver- sus.

Insignis euidem constantia.

Vvicleffus hæresiarum grauari incipit.

a Ext. d. pud Vvot. sing. in. Decem. 11.

pere cum honore vel reijcere deberent, in quos merito exclamat auctor a: *Oxonienſe ſtudium generale, quam grani lapſu a ſapientia & ſcientia culmine decidisti, quod quondam inextricabilia atque dubia toti mundo declarare conſueſti? Iam ignorantia nubilo obſcuſcatam dubitare non vereris, qua quilibet e laicis Chriſtianiſ dubitare non decet.*

5 Postularunt b iudicio Vvicleſſum Pontificio iuſſu Cantuarienſis archiepiſcopus & epiſcopus Londinenſis, profeſſi nullius ſe periculo terrore a diſtringendos in hæreſiarcham eccleſiaſtica ſeueritatis conſtantia dimorū iri. Verum minis Vvicleſſi ſequacium poſtea fracti ignaue ſe geſſere: cum enim comparuiſſet in iudicio Vvicleſſus, erroneas vel hæreticas ſuas propoſitiones plurima arte in molliorem ſenſum detorſit, errorefque fidei catholice aduerſantes damnare ſeparatum eſt conſtatū. Cuius retractationis formulam aſſert Vvalinghamus, qua nefarius hypocrita pium ſe ita fingit c: *In principio profeſſor publice, ſicut ſepe feci alias, quod propono & volo ex toto corde meo (mediante Dei gratia) eſſe integer Chriſtianiſ; & quandiu manſerit in me habitus, proſiteri atque defendere, quantum ſufficio, legem Chriſti: & quod, ſi ex ignorantia vel quacumque alia cauſa in iſto deſcero, rogo Deum meum de venia; & nunc prout ex tunc reuoco & retracto, ſubmittens me humiliter correptioni ſanctæ matris eccleſiæ. Adiunxit mox ſubdola propoſitionum impiarum interpretationes, hæreſimque de eccleſiaſticis a bonorum poſſeſſione deturban- dis a laicis ita retractat: *Abſit credere, quod intentionis mee ſit, ſeculares dominos licite poſſe auferre quancumque & quomocumque voluerunt vel nuda auctoritate ſua, ſed omnino auctoritate eccleſiæ in caſibus & formalitatibus a iure. De pontificis vero & præfulum auctoritate hæc profeſſus eſt: *Non intendo derogare poteſtati Papæ, vel cuiuſcumque pralati eccleſiæ, quin poſſint in virtute capitis ligare & ſoluere. De ſacerdotali vero munere hæc recantat: *Hoc debet credi pro catholico, quod quilibet ſacerdos rite ordinatus ſecundum legem gratiæ habet poteſtatem, ſecundum quam poteſt ſacramenta qualibet ſecundum ſpeciem miniſtrare, & per conſequens ſibi conſeſſum de quocumque peccato contritum abſoluere. Hac palinodia indiſi iudicij ſeueritatem, teſtus patrocinio Ioannis ducis Lancaſtræ & aliorum Londinenſium, Vvicleſſus euagiſt, nec vinculis traditus eſt, cum de bifronte & aſtuto hæreſiarcha, timendum eſſet, ne nouas in eccleſia turbas miſceret. Tantummodo Cantuarienſis archiepiſcopus & epiſcopus Londinenſis ſilentium illi indixere d: ſed vir impius metropolitani imperia mox obtriuuit, veteresque Berengarij, Vvaldenſium, Albigenſium, aliorumque impiorum hominum hæreſes ab inferis excitauit: aſciuitque ſibi ſocios hypocritas, qui eas impune diuulgarunt cum nimirum potentiorum, quibus propinato aureo calice Babylonis gratiſſimi erant, auctoritate niterentur.****

Hi, inquit Vvalinghamus e, *vocabantur a vulgo Lollardi, incedentes nudis pedibus, veſtiti pannis vilibus, ſcilicet de ruſſeto; vt per vitam pœnalem facilius incautos traherent ad ſectam ſuam. Quos vero errores hi hypocritæ ſpargerent in vulgus, deſignat ſubicctis verbis: *Inter cætera iſta quidem tenuerunt ad vnguem, videlicet quod Euchariſtia in altari poſt ſacramentum non eſt verum corpus Chriſti, ſed eius figura. Item quod eccleſia Romana non eſt caput omnium eccleſiarum plus quam vna alia eccleſia: nec maior poteſtas per Chriſtum data**

*fuit Petro, quam cuiſlibet alteri Apoſtolo. Item quod Papa Romanus non habet maiorem poteſtatem in clauibus eccleſiæ, quam quicumque alius in ordine ſacerdotij conſtitutus. Item quod ſi Dominus eſt, domini temporales poſſunt legitime ac meritorie auferre bona fortuna ab eccleſiâ delinquenti. Item ſi dominus temporalis nouerit eccleſiam delinquentem, tenetur ſub pœna damnationis eius ab ea temporalia auferre. Et infra. Item quod nec Papa, nec alius pralatus eccleſiæ debet habere carceres ad puniendum delinquentes: ſed quilibet delinquens poſſet libere quocumque vellet tranſire, & facere que ſibi placerent. Iſta & plura alia in ſubuerſionem noſtra fidei oſeruerunt & affirmauerunt dicti ſe dutores in tantum, quod domini & magnates terræ multique de populo ipſos in ſuis prædicationibus conſouerunt, & fauerunt prædicantibus bis errores eo nempe maxime, quia poteſtatem tribuerunt laicis ſuis aſſertionibus a auferendum temporalia a viris eccleſiaſticis & religioſis. Obſeruandum porro eſt, impium hæreſiarcham furere primū cœpiſſe in ordinem eccleſiaſticū, a quo exambitos honores referre non potuerat: atq; vbi ſacramenta deſtruerenifus eſſet, blaſphemijs diuinitatis omnipotentiam adortum, tandem idololatriam & atheiſmum inducere pertentafſe. Quo tanto anteſignano noſtri temporis nouatores gloriantur, quanquam non admittant execrandas hæc Vvicleſſi blaſphemias a: *Deus nihil poteſt annibilare, nec mundum maiorare nec minorare: ſed animas uſq; ad certum numerum creare & non vitra. Omnia de neceſſitate abſoluta eueniunt. Qualibet creatura eſt Deus. Quolibet eſt Deus. Deus debet obedire diabolo. Ex quibus patet Vvicleſſum furijſ infernalibus agitatum fuiſſe. Damnati ſunt primo illius errores b a Gregorio Papa, dein a Londinenſi cõcilio e provinciali, cui Thomas archiepiſcopus Cantuarienſis præſuit; ac demum in ſynodo d Constantienſi, qua de re alibi agemus.**

6 Ceterum Eduardo Regi Angliæ crimini vertitur, Vvicleſſum diſſimulãdo ipſū prouexiſſe: qui etiam in alijs veteres laudes labefactauit, atque Aliciam Perſiam ſcortum impudentiſſimum in extremo ſenio infirmaque valetudine fouerit, ſalutisque inani ſpe deceptus prius vocis vſum amiſit, quam vocali exomologeſi crimina potuerit expiare, vt Vvalinghamus narrat his verbis: *Rex Eduardus III. cum quinquaginta & fere vno annis regnaſſet, vigefimo primo die iunij apud manerium ſuum de Shene diem clauſit extremum: cui per totum tempus ſua decubationis aſſederat, prob dolor illa infanda meretrix Alicia Peeres, qua cuncta, qua ebariora ſunt, medio tempore ſemper ſuggeſſit eidem, nihil omnino tractans aut tractari permittens de anima ſua ſalute, ſed ei iugiter ſanctam corporis repromittens, donec in eo vidifſet indubitata mortis indicia per vocis præcluſionem. Tunc nempe cum cerneret vocem ademptam ſibi, & oculorum acies hebetari, caloremque naturalem extremitates relinquere, mox inuerecunda pellex detraxit annulos a ſuis digitis, & receſſit. Solus tunc quidam ſacerdos aſſidebat Regi moribundo, cæteris circa rerum intentis direptionem: qui ei, eo quod loqui non poterat, nec confeſſionem ore tenus facere, perſuaſit vt veniam peteret pro commiſſis, aſſerens ſibi crucis imaginem, quam dedit in manus eius. Rex autem cum reuerentia ſumma illam accipiens oſculabatur deuotiſſime; nunc manus, vt poterat, in ſignum optandæ veniæ protendendo, nunc vero de ſuis oculis lacrymas vberes emittendo, & pedes imaginis frequentiſſime oſculando. Tandem cum ad nutū præ-*

a Vvaling. in Ricchar do 11.

b Id. Vvaling. in. eod.

c Ibid. Vvicleſſi palinodia.

d Seudet illi dux Lancaſtræ.

e Vvaling. ibid.

f Id. in. Eduardo III. Inſignis Vvicleſſi hypocriſis. Bius hæreſes contra Euchariftiam. Et primatū Rom. eccl.

Et ius eccl. iſtaſticæ

Et ſacra fidei cenſuram.

Horrendi Vvicleſſi blaſphemix. a Ext. in. catalogo articulo. Io. Vvicleſſi.

b Vvaling. in. Eduard. III. c Vvicleſſi. aduerſ. Vvicleſſi. d a a C. ſtanſio. ſynodi. Eduardus Rex criminis nob. experts in permiſſi. da Vvicleſſo libere tate.

Scorti familiaritate in extremo morbo non deſerit.

Eius mors miſeranda.

sbyteri motibus & signis, quibus potuit, petisset primo & principaliter de peccatis a Deo remissionem, & secundario a cunctis creaturis, quas vel scienter vel ignoranter offenderat, spiritus exalauit. Quid miserum Regem iuuit, tot gessisse praelia pro Gallica corona adipiscenda; immortalitatis vero & celestis coronę adipiscendę curas ad extrema fugientis vitę suspiria extraxisse? Reliquit filios tres superstitis Ioannę Lanclastrę, Edmundum Cantabrigię, & Thomam Glocestrię duces, quorum nullus sceptro successit: sed ex Eduardo Vvallię & Aquitanię maiore natu filio, qui iam ante decesserat, nepos a Richardus vndenis, qui die xvi. iulij apud Vveitmonasteriũ regijs insignibus est redimitus. Describit accurate Vvallsinghamus b singulos ritus, qui in ea Regię inunctionis coronę que impostę celebritate ab archiepiscopo Cantuariensi seruati sunt: ex quibus veterum Anglorum pietas & in religionem catholicam studium enitescit: creuisse autem Richardi segnitie in Anglia hæresim, tandemque folio illum deiectum, visuri sumus.

7 Eodem ferme tempore, quo Eduardus Anglus, diem etiam extremũ obijisse tradunt Fridericum Trinacrię Regem Maria filia tantum superstitē; proinde Petrum Aragonium regnũ ex ambire cępisse, legatis ea de causa ad Gregoriũ missis: Pontificem eius cupidinem refregisse, ac fœminas, allato etiã Constantię Reginę exemplo, posse succedere respondiisse; negauisseque Mariam sceptro a se deiectum iri. Hęc pluribus Surita c, alijque.

In Germania, cum libertas ecclesiastica a potentioribus opprimeretur, Carolus Imperator ad eam in suum splendorem vindicandam, edictum g antea Francofurti & Pragę promulgatum, v. kal. iulij Tangerundę restaurauit.

Postremo, quod ad Gregorium Papam attinet, ipsum Roma Anagniam concessisse colligendi aeris purioris & frigidioris gratia, refert eius vitę scriptor h: Eodem, inquit, anno adueniente tempore æstiuo Gregorius Papa propter calores Roma vigentes ab inde exiit, venitque ad Anagniam, ubi moram traxit per totam æstatem, cum sit ibi bonus & purus aer. Breue huiusmodi iter describitur ab Amelio episcopo Senogallienfi i, de quo superius memorauimus, quem consulat horum cupidus. Nos his tantum erimus contenti: g Primo mane iunij antilucanum corpus Christi omnibus viam patefecit; quibus antiquus ritus deferendus ante Pontificem in itineribus Eucharistię illustratur. Addit vitę Gregorij auctor h hæc ab eo sancta ob egregium, quo erat delibutus, pietatis sensum in recolenda Domini passione, & obseruantiam in Deiparam: Eodem, inquit, anno dictus Gregorius in principio mensis septembris ob deuotionem, quam singulariter habebat ad passionem Christi & beatam Mariam virginem, ordinauit quę sequuntur. Primo quod in posterum fieret officium integrum, quod super hoc fecit solemniter ordinari, de inuentione & exaltatione sanctę crucis diebus, quibus occurreret: cum per prius in matutinis non dicerentur pro earum qualibet dumtaxat nisi tres vltima læctiones, & alia sex de certis sanctis, quorum festiuitates dictis occurrerent diebus. Secundo quod natiuitas B. Marię virginis haberet vigiliam cum ieiunio, pro qua etiam officium proprium missę ordinauit: cum tamen per prius nec esset de illa ieiunium, nec missa de vigilia huiusmodi cantaretur. Addit auctor de Gregorij in Urbem reditu, ac Francisco et Vico Viterbij tyranno ad officium reuocato: In mense, vero, inquit, nouembri post sequente dictus Gregorius Romam

redijt, & paulo post memoratus Franciscus de Vico profectus Urbis fuit sibi reconciliatus et pacificatus: in cuius signum idem Papa in propria baptizauit quamdam filiam suam, quę hac de causa Viterbio venerat, & Romam fuit asportata.

IESV CHRISTI

Annus 1378.

GREGORII PP. XI. CAROLI IV. IMP. OCC. 33. annus 8. IO. PALÆOL. IMP. OR. 38.

1 Ingentem læctum attulit Christiano orbi anno a virgineo partu millesimo trecentesimo septuagesimo octauo, indictione prima, Gregorij XI. obitus, ingentesque subsecuti tumultus ecclesiam Dei concusserunt; sed de his proximo tomo agemus. Nunc cætera, quę ad Gregorium spectant, oratione prosequimur. Extremo superiore anno de pace Pontificem inter ac Florentinos serio agitatam, scribant Leonardus Aretinus a ac Bonifacius b præcipuo interprete ac fassore Bernabone Vicecomite: atque ideo communi consensu conuentus publicos indictos, in quibus de fœderis pactionibus fuit agitatam: quos vero ij Sarazana habitos tradunt, Lucę celebratos testatur vitę Gregorij auctor c: Interuenientibus, inquit, & tractantibus aliquibus, fuit tunc actum de concordia & pace ineundis inter dictum Gregorium Papam & Florentinos cum eorum colligatis, qui erant (vt superius est expressum) fere omnes vassalli & subditi terrarum Romana ecclesie in partibus Italię consistentium, comitatu Campania dumtaxat excepto: fuitque pro apponitione & perfectione tractatus huiusmodi de communi partium consensu ciuitas Lucana ordinata, ad quam venerunt certi pro parte partium huiusmodi deputati, & inter ceteros pro parte dicti Papę dominus Ioannes de Grangia tit. S. Marcelli presbyter Cardinalis illuc fuit destinatus: qui iter suum prosequendo, transitum fecit per ciuitatem Viterbensem nouiter ecclesie reconciliatam, ubi fuit receptus cum debita solemnitate & honore.

2 Inter hæc cum Pontifex recessus Auenionenses ad Cardinalium Gallorum preces meditaretur d, arcano Numinis diuini consilio, ne Roma sedis Apostolicę fastigio beneficioque careret, vt pij viri interpretati sunt, implicitus est morbo grauiore, quo omnia remediaria genera respuente, de successore sollicitus hæc sanxit.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam futurorum.

Periculis & detrimentis grauissimis, quę ecclesie sanctę Dei ex longa vacatione propter guerras ingruentes & earum occasione, & alias quamplures causas possent accidere, salubri remedio obuiare cupientes, auctoritate apostolica, tenore presentium irrefragabiliter statuimus & etiam ordinamus, quod si hinc ad kalendas septembris proxime futuras (definitum est a Gregorio hoc tempus, cum autumno appetente Auenionem repetere cogitaret) contingat nos decedere, sanctę ecclesie Cardinales, tunc in Romana curiã presentes, seu maior pars, absentibus non vocatis nec aliquatenus expectatis, possint licite quemcumque locum alias honestum voluerint, eligere siue intra vel extra Urbem, etiam minoris partis presentium, contradictione non obstante, pro electione futuri summi Pontificis immediate successoris nostri hac vice faciendę, recipere & habere, & tempus Cardinalibus præfixum

De pace cum Florentinis actum.

a Leonard Aret. hist. Flor. l. 9. b Bonifacius l. 4. c Gest. Greg. XI. apud Bosq. Pro ea cõcilianda conuentu habiti.

Auenionē redire cogitavit Gregorius. d Fe. 1. de scrib. M. S. arch. Vat. pag. 22.

Decretũ illius de proximis Card. comitijs pro diligendo successore.

Succedit illius ex primogenito nepos.

a Vvallsinghamus in Eduard. III. gesta Greg. XI. apud Bosq. & alij. b Vvallsinghamus in Eduard. III. Friderici Regis Trinacrię mors.

c Surind. l. 3. g Ext. ann. Chr. 1357. n. 13. Decretũ Caroli Imp. de libert. eccl. in restauratum. h Gest. Greg. XI. apud Bosq.

Pontifex Eucharistię in itinere deferri iuberet. i Ext. apud pap. Masson. de Rom. Pont. l. 6. & Ciacc. in Greg. XI. l. Gest. Greg. XI. apud Bosq. Officium S. Crucis in ieiunio a Gregorio.

Pax cum Francisco & Vico iniata.

fixum ad expectandum Cardinales absentes, antequam ad electionem summi Pontificis procedant & conclave pro eligendo ingrediantur, abreuare vel prolongare, vel in totum tollere, prout ipsis vel maiori parti ipsorum videbitur expedire, locumque prædictum electum & receptum semel vel pluries mutare, aliumque de nouo recipere, & sine eo quod aliquod conclave ingrediantur, libere eligere, prout ipsis vel maiori parti ipsorum videbitur opportunum, minori parte non consentiente, seu etiam contradicente; dantes & concedentes auctoritate apostolica, & de plenitudine potestatis, prædictis Cardinalibus præsentibus, seu maiori parti ipsorum omnem potestatem & auctoritatem eligendi Romanæ & vniuersalis ecclesiæ summum Pontificem nobis immediatum successorem; statuentes ac decernentes auctoritate apostolica, & de plenitudine potestatis, vt ille, qui a prædictis Cardinalibus in Romana curia præsentibus, vel maiori parte, numero ipsorum minori parte etiam non consentiente vel contradicente, in Papam & Romanum Pontificem electus fuerit, sanctæ Romanæ & vniuersalis ecclesiæ summus Pontifex & pastor absque vlla exceptione sit & habeatur: prædictorum Cardinalium conscientias de eligendo bono pastore onerantes, & ipsos obsecrantes per viscera misericordie Dei nostri, ipsiq; nihilominus iniungentes districtius & sub penis iuris, quod in præmissis pure, simpliciter, absque omni fraude, ac celesiter quantum poterunt secundum Deum & eorum conscientias procedere non postponant; constitutionibus prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum contrarijs non obstantibus quibuscumque, quas in quantum præmissis obuiant, vel alicui præmissorum, volumus pro ista vice pro infectis haberi. Ipsas tamen, & ipsarum modificationes alias volumus in suo robore permanere. Nulli ergo, &c. *Dat. Romæ apud S. Petrum xiv. kal. aprilis, pontificatus nostri anno viii.*

Monitū de idoneo ad pontificium apicem eushedo.

Sacramētis rite munius obit Greg.

3 Superstes deinde paucis diebus vitæ extitit Gregorius, versisque ad salutem animæ curis, ecclesiæ sacramentis rite munitus pie obiit, vt narrat subiectis verbis gestorum eius scriptor: *Memoratus Gregorius Papa a diu ante satis debilis & valedudinarius, ac graui infirmitate detentus, deuote receptis ecclesiasticis sacramentis cum magna cordis contritione, prout Domina placuit, die xxv. mensis martij anni prædicti lxxxviii. in pace quiesuit, fuitque primo corpus eius delatum ad ecclesiam B. Petri: & ibi pro eo solemnibus exequijs celebratis, in crastinum translatus & sepultus in ecclesia.*

*B. Maria noua, in quaprius Cardinalis existens fuerat intitulatus. Eius autem obitus fuit occasio, ne dictus tractatus de componenda nimirum Pontificem inter a Florentinos pace, perfectionē habuerit, aperuitq; viam multis malis & scandalis, que postea sunt subsecuta. At quorum flagitio ea eruperint mala, dicitur inferius; nunc de Gregorij moribus hæc ex eodem auctore adiungimus: Ipse multum dilexit suos, præsertim patrem, fratres, & nepotes & alios de domo & genere suis prodeuntes, quos licet denuo non exaltauerit, cum per prius per patrum suum Clementem Papam VI. sublimati fuissent, tamen ipsos in suo statu huiusmodi conseruauit secumque tenuit, ac eorum consilio & instigatione multa fecit, præsertim in promotionibus nonnullorum, quibus sufficientiores in moribus & scientia forsitan reperiri potuissent. Fuit tamen alius multum virtuosus, Deo & B. Mariæ virgini singulariter deuotus, quibus preces assiduas omni die cum magnis seruore & intentione effundebat. Fuit insuper pauperum & afflictorum pius sustentator, consolator, & largiue benefactor. Dilexit etiam singulariter viros literatos, multosque ex ipsis suo tempore promouit & exaltauit quoad ecclesia præfuit. Quasi continue mentales anxietates habuit propter turbationes, quæ eidem ecclesia suo tempore contigerunt, quibus quantum potuit cum omni diligentia obuiauit: sed plene non valens occurrere. Etiam non minus afflictus est in persona, quam grauella adeo grauauit, quod dies suos in magna parte minorauit, nondum enim annum * lxxvii. ætatis suæ attingerat, quando eius spiritus, vt pie creditur, ad superos euolauit. Quod ad sedis tempus attinet; cum ipsemet testetur a penultima decembris, exeuntis nimirum anni mcccxx. Pontificem se creatum fuisse, vigesima autem septima martij huius anni obiisse referant auctores, illius annis septē mensibus tribus, demptis vno & altero diebus, pontificatum tenuisse dicendum est. Sparsa est in Vrbe fama b, Gregorij mortem diuinitus acceleratam, vt in Vrbe sedes Apostolica defixa hæret, cum illam Auinionem reducere meditaretur, quamuis antea diuino afflatus instinctu contra Cardinalium, Regum, nec non consanguineorum ac patris luctantes voluntates Romam accessisset, maximaque ea de causa discrimina subiisset: cæterum religio ex illius morte damnnum ingens passa est, cum hærefiarcham Ioannem Vvicleffum, apostolica sollicitudine comprimere cœpisset, illique iudicium intentasset: Cuius obitus, inquit Vvalinghamus c, non modicum fideles contristauit, sed in fide falsos ipsam Ioannem & ipsius affectas animauit.*

Illius virtutes.

* lxxvii.

Sedis tempus. a Tom. 6. ep. cm. pag. 170.

b M. s. lib. Var. sign. n. 2626. pag. 177.

c Thom. Vvalingham. in Rich. II.

L A V S D E O.

I N D E X

I N T O M V M D E C I M V M S E X T V M

A N N A L I V M E C C L E S I A S T I C O R V M .

A

BDALAS Rex *Clarorum montium* siue *Tromifenus*. exuenda superstitionis mahumeticę consilium molitur. A. 1354. n. 23. & 24. quæ polliceatur ei Pontifex. *ibid.*

Abomelicus Regis *Garporum* filius. irrumpit in Hispanias. 1339. n. 71. Cæsus in acie. n. 76. 77. ad eius viciscendam eadem parens *Albohacenus* irrumpit in Hispanias. 1340. n. 40.

Abstinencia ab esu *carnium*. indicta ecclesiasticis in aduentu Domini. 1370. n. 21.

Ademia. Pragensis a *Clemente VI.* ad *Caroli IV.* Romanorum & *Bocmie* Regis gratiam instituta. 1347. n. 11. Florentiæ condita. 1357. n. 13. de *Viennensi* condenda agitata a *Rudolpho* duce *Austriæ*. 1364. n. 13. *Cracouiensis* a *Casimiro* Rege excitata. *ib.*

Adus *Anglus*. Sociarum turmarum dux. detrectat arma vertere in *Turcas*. 1369. num. 6. a *Bernabone* Vicecomite concitatur in *Florentinos*. n. 7.

Ayrdinus *Gratus*. catholici dogmatis defensor egregie scribit contra *Palamam* hæreticum. 1347. n. 26. damnatus in *Constantinopolitana* pseudosynodo. n. 25.

demarus *Roberti*. creatus *Cardinalis* a *Clem. VI.* 1342. n. 29.

arianopolis. capta ab *Amurata*. 1361. n. 8.

aduentus Domini. abstinencia ab esu *carnium* in eo indicta ecclesiasticis. 1370. n. 21.

adurnius dux *Genuensium*. vid. *Gabriel Adurnius*.

egidius Albortotius *arabiepiscopus* *Toletanus*. egregiam contra *Mauros* operam nauat. 1340. nu. 50. supplicationes annuas de parto de *Mauris* triumpho decernit. nu. 51. creatus *Cardinalis* a *Clemente VI.* 1350. nu. 47. legatur in *Italiam* ad ditionem ecclesiasticam e tyrannorum manibus vindicandam. 1353. n. 1. & 2. datum ad ipsum diploma. n. 2. maximis honoribus ab *Italis* exceptus. n. 3. *Nicolaum Laurentium* secum adducit. n. 5. *Ioannis e Vico* tyrannidem reprimit. 1354. nu. 1. plures ditionis ecclesiasticę vrbes recuperat.

ibid. & n. 2. commendat illi *Carolum Romanorum Regem* *Innocentius VI.* ut *Italiam* ingresso strudeat. n. 4. imposta illi *Caroli* inungendi prouincia. nu. 7. *Ægidio* ipso implicito *Piceno* bello, data *Petro Card. episc.* *Ostiensis* *Caroli* diademate augustali cingendi prouincia. A. 1355. n. 2. strenue tyrannos debellat. n. 19. ei *Carolus Imperator* præbet auxilia. *ibid.* *Malactas* ad officium cogit. n. 26. in *Franciscum Ordellatum* & *Manfredios* religiosam militiam conscribit. n. 21. *Potentanos* *Raennamq;* ad pontificiũ obsequium adigit. *ib.* tentat *Bononiam ecclesię* restituere, inita cum *Ioanne Olegiano* pactione. 1356. n. 30. *Casenam* expugnat. 1357. n. 5. *Ciam* *Frãncisci Ordellati* tyrãni vxorem capit. *ibid.* *Castrum nouum* & *Britenorianam* arcem expugnat. n. 6. in *Ordellatum* cruce signatam expeditionem vrget. n. 6. *Forumliuium* obsidet. *ib.* decernitur legatus ad regni *Neapolitani* statum componendum. 1359. n. 5. prædonum exercitum auro placat. n. 6. *Forumliuium* deditione accipit. *ib.* cum *Frãncisco Ordellato* paciscitur. *ib.* gratulatoria ad eum de victoria *Innocentij* *Papæ* litera *ib.* *Imolæ* solemnes ordinum *Æmilie* conuentus celebrat. *ib.* *Bononiam* a *Ioanne Olegiano* recipit. 1360. n. 6. petitur bello a *Bernabone* Vicecomite. *ib.* in *Vngariam* ad *Ludouicum* Regem in *Bernabonem* concitandum proficiscitur. 1361. n. 1. *Cardinalium* ad eum litera de morte *Innoceatij VI.* 1362. n. 4. iter *Urbanum V.* munit in *Italiam*. 1365. nu. 9. appetitus calumnijs parat *Italia* abscedere. n. 10. excitatur a Pontifice ad cœpta egregia vrgenda. *ib.* demandata ei sicula legatio. *ib.* *Ioannam* *Reginam* *Sicilię* fidei sacramento adigit. *ib.* ad componendam *Siciliam* leges ab eo edita male seruata. 1366. n. 28. *Urbanum* *Papam* venientem in *Cornetano* portu excipit. 1367. n. 4. illius mors. *ib.* eiusdem elogium. *ib.*

Ægidius Rigaudus. abbas *S. Dyonisij* creatus *Card.* a *Clem. VI.* 1350. n. 47. transmissas illi pileus rubeus. *ib.*

Ægidius Aifellini de *Monteacuto* *episc. Morinensis*. creatur *Cardinalis* ab *Innocentio VI.* 1361. n. 4.

Ægidius *Card. legatus*. missus ad *Lude-*

icum Andegauensem de regni *Balearici* iure certantem & *Aragonium* conciliandos. A. 1376. num. 19.

Ægroti. a medicis, exceptis duabus vicibus, non nisi vocato sacerdote, adeundi. 1357. n. 13.

Africa. Contendit *Castellæ* Rex comparandi illius imperij ius ad ipsum. spectare. 1344. n. 50.

Agapitus *episc. Brixinensis*. ad *Castellæ* sedandos motus ab *Urano V.* legatus. 1370. n. 17.

Albani principes. ex *Tartarica* aula principem ad se mitti deposcunt. 1338. n. 74. Pontificiæ ad eos litera. n. 77. transmissa eisdem fidei formula. n. 78.

Albanenses. *Græcorum* erroribus infecti. 1354. n. 26. ad eos instruendos fide orthodoxa missi ab *Innocentio VI.* internuntij. *ib.* *Albani* principem ad *Romanæ ecclesię* obsequium reuersi. 1368. n. 19.

Albertus dux *Austriæ*. sermonum interpretis pro conciliando *Bauaro* adhibitus. 1335. n. 1. consulit Pontificem de nonnullis hostijs compertis, an consecratae sint nec ne, deque moto in *Iudæos* populari tumultu. 1338. n. 18. apud *Clementem VI.* pro reconciliando *Ludouico* interpretem agit. 1346. n. 1. responsum ipsi, *Ludouicum* in constantem esse & promissis resiliisse. *ib.* patriarcha *Aquileiesem* in adit. 1356. n. 20. pro conciliandæ ecclesię *Ludouico Brandeburgensi* interpretem agit. 1357. n. 4.

Albertus *Soaliger*. *Patauij* imperio defectus mancipatusque carceri a *Cararia*. 1337. n. 26.

Albertus *Argentinenfis*. scriptor mendax in schismaticorum figmentis tradendis historiæ. 1338. n. 8. refellitur. 1342. n. 14. & 1344. n. 18. conuictus impostura. 1346. n. 2.

Albertus dux *Bauariæ*. *Ludouici* *Bauari* patris flagitia execratur. 1354. n. 16. conciliatur ecclesię. *ib.* sacramento ab eo præstiti formula. n. 17. de secuta paterna factione veniam poposcit. 1362. n. 16.

Albertus dux *Magnopolensis*. *Magno* Rege ob tyrannidem pulso, ad solium euectus. 1363. n. 13. partem regni ex pactione *Magno* auunculo restituit. *ib.* petitus bello *Magnum* fundit, capitque. *ib.*

Albertus *episc. Alberstadenfis* *havelstarcha*. fatum asserit. 1372. n. 33. col-
lit

I N D E X.

- lit liberum arbitrium, merita, & demerita. ib. publice iubetur hæresim dampnare. ib.
- Alphacenus Rex Marrochitanus.** bellum inferit Hispanijs. A. 1357. n. 25. & 1359. n. 76. victus illius exercitus. ib. & n. seq. irrumpit in Hispanias, 1340. n. 40. Christianam classem, profligat. n. 44. ad sexcenta millia, Afrorum secum trahit. n. 50. maxima strage profligatur. n. 51. fugit in Africam. n. 52. eius signa transfusa Pontifici. 1341. n. 2. iterum vincitur apud Algeziram, 1343. n. 37.
- Aldebrandus parochus.** Clementi VI. pontificatum prædicit. 1342. n. 6. a Clemente ob accepti beneficii memoriam archiepiscopatu Tolosano donatus. ib.
- Alexandria Aegypti.** capta a cruce signato exercitu. 1365. n. 20. nonnullorum ignavia deserta. n. 21.
- Alexius Megaducas.** ad coniunctionem cum Romana ecclesia propensus. 1343. n. 13.
- Alfonso Rex Castella.** vt excindendis e clero vitijs operam daret, admodum. 1335. n. 65. sollicitatus, vt pacem cum Aragonio paciscatur. 1336. n. 51. ob vxorem indigne habitam a Lusitano petitus bello, 1337. n. 25. arguitur a Pontifice commissi sceleris, 1338. n. 51. ad bellum in Mauros gerendum commouetur. n. 52. pacem cum Lusitano conficit. 1339. nu. 71. Gundisalui ducis opera insignem refert victoriam, num. 76. arguitur eundem opprimere. n. 77. & de occupatis ecclesiarum opibus. n. 79. parat se contra Afros Abomelici necem vlcisci molientes. 1340. n. 40. oratores pro flagitanda ope decernit ad Pontificem. ib. indicta pro ferenda illi ope cruce signata militia. n. 41. multis factionibus Pontifici pro augenda Christiana rese obstringit. n. 42. decumæ illi attributa. n. 43. eius classis ab Afris dissipata. n. 44. Genuenses ad ferendam illi opem sollicitati. ib. informatur monitis a Pontifice. n. 45. vt expiet præterita crimina. n. 46. futurum penitenti diuinum Numen propitium: ib. classem instaurat. n. 48. cum Rege Lusitano firmat fœdus. ib. sacramentis se munit ad pugnam iturus contra impios. n. 50. de innumerabilibus barbarorum copijs triumphum refert. n. 51. gratulatoriæ ad eum Pontificis literæ. n. 52. spolia hostium ad Pontificem mittit. 1341. n. 1. gratulatoriæ ad eum aliæ lit. n. 2. irruit in Mauros. n. 6. ad cepta vrgenda concitatur a Pontifice. n. 7. Gallos & Anglos ad belli societatem prouocat. n. 8. eos conciliare nititur. ib. Contundit Afros. 1342. nu. 24. Algeziram obsidet. n. 25. illi Nauaræ Rex & plures Galli Anglique proceres auxilia ferunt. A. 1343. n. 36. de Mauris triumphat. n. 37. Algezira potitur. ib. contendit expugnandarum insularum Fortunatarum ius ad se spectare, 1344. n. 50. obseruantia ergo iuri renuntiat. ib. Algeziram Mauris eripit. n. 51. Mahumeticam in ea superstitionem abolet. n. 52. gratulatoriæ ad eum Clementis VI. literæ. ib. paciscitur cum Mauritano inducias. n. 53. eius signa sequentibus in Mauros data indulgentiæ, ibid. præmunitur pontificijs monitis aduersus suffrones, ius ecclesiasticum labefactare molientes. num. 54. ipsi attributa ad instruendum bellum in Mauros decumæ. 1346. n. 61. queritur externos episcopos præfici a Pontifice ecclesijs sui regni. 1348. n. 14. consultata eius querelæ. ib. redintegrit in Mauros sacrum bellum, 1349. n. 27. Anglos Gallosque inter se conciliare annitur. n. 27. sollicitati Genuenses, vt subsidiariam classem illi submittant. n. 27. in Heraclei obsidione peste corripitur. ib. vincitur naumachia ab Eduardo Rege Anglo, 1350. nu. 40. peste extinctus. nu. 41. eius elogium. n. 42. ipsi succedit Petrus filius dictus crudelis. ibid. testamentum cauet, vt Compostellanæ ecclesiæ sua in Compostellâ iura restituatur. 1352. n. 16. monet Petrum filium Clemens Papa, vt paternam voluntatem, mander operi. ib.
- Alfonso Rex Aragonum.** sollicitatus de fœdere ineundo cum Genuensibus. 1335. n. 38. de Sardinia & Corsica liberalitate pontificia acceptis pactionibus instaurat. nu. 39. eius lit. ad Benedictum XII. ib. & nn. seqq. illius orator ad nuncupandum sacramentum admissus. n. 40. factum id ex indulgentia. n. 41. de eo Benedicti literæ. ib. censum Sardicum pendit Romanæ ecclesiæ. n. 42. arguitur, ipsum submittere auxilia Frederico Trinacrio aduersus Robertum Regem. n. 53. obiectum illi ab ipso initum fœdus violari. n. 54. nullum ipsi iniectum obicem ad comparandam Sardiniam. n. 55. illius mors. 1336. n. 47. succedit ipsi filius Petrus. ib.
- Alfonso Rex Lnstania** ab Alexandro III. regia dignitate auctus. 1338. n. 27. vctigale ecclesiæ Lusitaniam duarum marcharum censu imposito constituit. ib. is census a Bened. XII. exactus. ib.
- Alfonso Lusitania Rex.** pacem cum Alfonso Castellano redintegrat. 1340. n. 48. eum eo victoriam admirandam de Mauris refert. n. 51. &c. gratulatoriæ ad ipsum Benedicti XII. literæ. n. 4. vt Mauros munera respuerit. ib. indicta ad eius gratiâ cruceata expeditio, attributaque decumæ. n. 5. queritur, detrahi suo iuri, dato insularum Fortunatarum regno Ludouico Hispano. A. 1344. n. 44. eo tamen cedit. ib. regiæ hac de re lit. ib. attributa illi decumæ subsidiariæ aduersus Mauritanæ Regem. n. 53. de violato iure ecclesiastico increpitus. 1350. n. 44. eius mors. 1357. n. 11. Petrus filius illi succedit. ib.
- Alfonso Exerica princeps.** pia studia in conuertendis Mahumetanis incipijs collocat. 1373. n. 17.
- Algezira.** Mauris erepta. 1343. n. 37. & 1344. n. 51. episcopalis sedes in ea instituta. ib.
- Altare.** quomodo anime martyrum dicantur esse sub altare Dei. 1335. n. 26.
- Ambitio.** iusta ambitiosorum supplicia in Pipino Minerbino comite, Apulicæ Regem se nuncupante, corona papyracea redimito. 1355. n. 22. in laquæorum Rege fictio. 1351. n. 1.
- Amedeus Sabaudia comes.** in auxilium Græcorum maritimum exercitum ducit. 1366. n. 12. Gallipolim expugnat. ib. Vrbanum conuenit, sponteque Palæologum ad ecclesiæ gremium rediturum. 1367. n. 5. & 7. vt Gallipolim expugnarit. ib. Gubbennensem principatum episcopo admittit. 1371. n. 6. monitus a Grego, vt iura vetera ipsi restitueret. ibid. id vlciscendam censorum fidei eadem excitatus. 1375. n. 26.
- Amor in consanguineos diuino amore victus.** Benedictus XII. a suorum amore diuulsus. 1338. n. 82. & 1341. n. 3. & 4. insignis ea de re ipsius sententia. ibid. B. Bertrandus patriarcha Aquileiensis opes ecclesiasticas non consanguineis, sed inopibus tradit. 1350. n. 18. consanguineos, suos paucis contentos esse iussit Vrbanus V. 1370. n. 22. mundanam amplitudinem in ijs odit. ibid.
- Amurates.** latius in Europam propagat victorias. 1365. n. 22. Zagoriam & Ischebolem expugnat. ib. quantum quemque Christianum puerum eiurata fide Genizaris adlegit. n. 23. orientem sibi subijcit. 1371. n. 8. Italiæ minatur exitium. ib. sollicitatus in eum frustra Anglus. ib. ipsum Genuenses classem intruere parant. 1372. n. 23. maximos in Græciam progressus facit. 1372. n. 28. Rasciam, Valachiam, Thraciam, Albaniam, inuadit. ib. sollicitatus in eum Vngariæ Rex. ib. solemnes conuentus in Amuratem Thebis indicti. n. 29. Palæologus, ac principes Latini in eum concitati. ib. Græciam affigit. 1373. n. 2. in eum classem subsidiariâ immittere Gregorius XI. meditatur. ib. Tartaros in Vngarum concitare nititur Amurates. n. 3. indicta aduersus illum, propositis indulgentijs duceque Lu-

I N D E X.

douico Rege. sacra expeditio. ib. sollicitatus Germanus ad iungenda in Amuratem arma. n. 6. Palæologum Imperatorem Constantinopolitanum vestigalem, ac stipendiarium constituit. A. 1374. n. 4. rebellantem filium Saüzem opprimit. ib. cogit Palæologum vt filio Andronico oculos adurât. ib. Emanuelem Peloponesi despotam ad sequenda signa Turcica adigit. n. 5. plures finitimos principes Christianos debellat. ib. parat in eum Romanus Pontifex classem, ne ex Asia in Europam copias traiciat. n. 6. sollicitat Vngarum, vt Vngariæ periclitaturæ consulturus in eum signa attollat. ib. Emanuelé Palæol. Thessalonice principé opprimit Amurates 1375. n. 5. confugientem ad se. venia donat, illiusque opera ad domandos Græcos vitur. ib. eius progressus ingentes 1375. n. 9. vt Constantinopolitanum imperium ferme euerterit. ib. Palæologum vestigalem sibi subiecerit. ib. Bulgariam. Seruiamque concusserit. ib. indicta in eum Hospitalariorum expeditio. ib. Genueses, Veneti, Siculi ad iungenda in illum arma a Gregorio Papa sollicitati. ib.

Anabaptista. apud Armenios. 1341. n. 59. zelotæ apud Græcos Anabaptistæ. 1346. n. 65. repressi in Rascia. 1354. n. 28.

Andoinus. Innocentij VI. nepos creatus Cardinalis tit. SS. Ioannis & Pauli. 1353. n. 32.

Andreas Cardinalis tit. S. Susanna. ad Aragonem & Balearum conciliandos missus. 1342. n. 26. vt creatus fuerit Card. a Clem. VI. 29. in legatione obit. 1343. n. 26.

Andreas Dandalus Venetorum dux. fit certior a Clemente VI. de Smyrna capta fœderatorum armis. 1342. n. 3. sollicitatus ad pacem cum Genuensibus conficiendam. 1347. n. 22. ad coniungendas nauales vires cum Armenis contra Saracenos. ib. inimicitias exercet cum Genuensibus. 1349. n. 9. datæ ad ipsum ea de re ad Pontificem literæ. ibid. paciscitur cum Pontifice & alijs armorum societatem in Turcas. 1350. n. 33. bello se cum Genuensibus implicat. nu. 35. implicatus eodem bello sociale in Turcas bellum dissoluit. 1351. nu. 22. Petrarchæ ad eum hortatoriæ ad pacem literæ. ib. Fortanerius patriarcha Gradenfis ad ipsum pro sopiendo bello missus. n. 23. pontificiæ ad Dandalum literæ n. 24. Regem Aragonum belli socius in Genuenses sibi asciscit. ib. ducum opera Genuenses in Sardico mari delet. 1353. n. 10. monitus ne ex victoria superbiat, vt que pacem ineat. nu. 13. Mediolanensi, Genuenses in clientelam accipienti, bellum infert. n. 14. alia Petrarchæ

ad eum hortatoriæ literæ ad pacem. A. 1354. n. 12. Dandali sibi adulantis responsum. n. 13. moritur antequam patriæ calamitatem videret. ib.

Andreas Vngaria Regis filius. Ioannæ Regina Neapolitanae vir regio nomine donatus a Clemente VI. 1344. num. 16. sancitum, vt regia inunctione liniretur. ib. cum eo Ioanna similtates exercet. n. 32. monita Ioanna a Pont. vt viro sit obnoxia. ib. eius odio Ioanna inunctionem regiam differt. 1345. n. 24. monetur, vt Andræam sibi conciliet. ib. decretum pontificium quibus legibus inungendus fit. ib. enecatur. n. 27. & 28. Massilienses poscunt vindictam eius necis. n. 30. Clementis Papæ in illius interfectores sententia. 1346. n. 44. sumptum de ijs supplicium. n. 51. vocata in crimen. Ioanna. ib. eius nece frater Rex Vngariæ vlcisci parat. ib. de ea purgat se Clemens. n. 58. Andrææ filius posthumus Carolus Martellus Neapolitani sceptri heres agnitus. 1347. n. 9. sumptum de Andrææ interfecto-ribus supplicium. ib. qua ratione Ioanna ab illatæ illi necis crimine absoluta. 1351. n. 32.

Andreas Contarenus Venetorum dux. ad schismatis fibras e Creta euellendas sollicitatus. 1368. n. 18. rogatus ab Urbano, vt ferat opem Palæologo Imperatori. 1369. n. 5. sollicitatus, vt arma in Amuratem vertat. 1371. n. 8.

Andreas Camaldulensis. Cassinensi monasterio religiosæ disciplinæ splendorem restituit. 1370. n. 16.

B. Andreas Corfinus. pia eius mors. 1373. n. 27. de illius hora fit certior a B. Virgine. ib. pie fidei symbolum. profitetur. n. 28. eius corpus sacrum odorem spirat. ib. claret miraculis. ib. sanctorum catalogo postea descriptus. ib.

Andronicus Imp. Constantinopolitanus. arma in Rhodios equites suspectos conuertit. 1335. n. 29. de orientali ecclesia ad coniunctionem cum Romana ecclesia reuocanda agit. 1337. n. 31. & 1339. n. 37. Benedicti XII. ad eum literæ. 1337. n. 31. Robertum Regem Siciliæ concordia interpretem adhibet. n. 32. dissolutus ob bella occidentalium tractatus. nu. 34. Zachariam ligurem prodicione capit. ib. Chium occupat. ib. Barlaamum & Dandulum oratores mittit ad Pontificem, & Gallum Siculumq; Reges ad poscendam in Turcas opem. 1339. n. 19. &c. quid a Pontifice responsum. ib. præsidet pseudosynodo Constantinopoli. 1341. n. 130. hæresim de Thaborio lumine increato confirmat. ib. ex inutili labore moritur. n. 129. filio Ioanni sceptrum relinquit. ib.

Andruynus abbas Cluniacensis. ab Innocentio VII. missus pro pace Gallum inter & Anglum concilianda. A. 1360. n. 1. ambos Reges sacrameto ad illam adigit. admotis eorum Eucharistiæ matibus. n. 3. flagitant ab Innocentio ambo Reges vt ille sacra purpura donetur. ib. eam adipiscitur. 1361. n. 4. disceptatur, an suffragium laturus sit in designando Pontifice, cum nondum os ipsi apertum esset. 1362. n. 5.

Angeli. vt sint inferiores Christi humanitate. 1336. n. 15. eidem subiecti. n. 16. angelos malos in primo instanti creationis malos fuisse, damnatur erroris. 1340. n. 72. Armeniorum ineptiæ de casu Angelorum per foramen cæli empyrei. 1341. n. 53.

Anglia. Angliæ & Hiberniæ censum postulat. Urbanus V. ab Rege Anglo. 1365. n. 13. alia de Anglia vid. **Eduardus.**

Anglicus Grimoardus Card. Urbani V. frater, creatus episcopus Auenionensis. 1362. n. 19. cardinalitia purpura donatus. 1366. n. 33. præfectus Bononiæ. 1367. n. 17. frater Urbani V. 1370. n. 20. refelluntur qui ipsam nepotem illius fuisse tradunt. ib. de morte Urbani fit certior. ib.

Anibaldus Tusculanus episc. creatus legatus ad Anglos Gallosque conciliandos. 1342. n. 9. &c. & 1345. n. 11. & 12. paciscitur inter eos inducias. 1343. n. 24. in Italiam legatus. 1348. n. 12. & 13. præficitur iudicio ecclésiasticæ. n. 13. iubetur iudicio vrgere Nicolaum Laurentium. ib. ab eo petitur in sidijs. 1350. n. 4. eundem in Germaniam aufugere cogit. ib. Neapolitana legatio illi demandata. 1350. n. 22. & 23. veneno sublatus. n. 25. pia eius opera. ib.

Anima. sanctorum animæ ante iudicium diuina visione perfruantur. 1335. n. 10. animæ reproborum. igne ante iudicium torquentur. n. 13. & 17. decretum Benedicti XII. de ea contiouersa. 1336. n. 2. Benedictus ad huius probationem librum edit. n. 4. &c. animæ martyrum quomodo dicantur esse sub altare Dei. 1335. n. 26. animæ damnatorum mox post mortem inferno addicuntur. 1339. n. 13. animæ beatas ante resurrectionem celo non excipi, & gratiam & gloriam dari de necessitate secundum bonitatem naturæ, damnatur erroris. 1340. n. 72. Armeniorum error de animabus puerorum. 1341. n. 51. & de animarum statu. ibid. eorum. fabula de animabus paganorum mortuorum. n. 54. animæ immortalitas negatur ab aliquibus Armenijs. 1351. n. cv. circa statu animarum quæstiones propositæ a Clemente VI. Armeniorum catholico. A. 1351.

INDEX.

A. 1351. n. 6. & 7. celeste visum de saluandarum animarum paucitate, 1356. n. 42.

Asterados insula dicta Tortosa. apud eā plures Christiani capti, 1344. n. 69

Antipapa. pseudopapam habuere Fraticelli heretici, 1374. n. 15.

Antoninus episcop. Hierapolitanus. legationem obit ad occidentales ad eos concitandos ad sacrum in Saracenos bellum, 1348. n. 29.

Antonius episc. Caietanus. missus ad Armenos pro excindenda hæresi, 1346. n. 67. legatus ad Græcos, 1350. n. 32. & ad Armenos, n. 37. & 1351. n. 2.

S. Antonius de Padua. eius reliquia solemnī ritu translata, 1350. n. 14. celestes virtutes editæ ad eius sepulchrum, ibid. diuina vltio in illudentem B. Antonio, n. 15. ille eiusdem sancti precibus pristina sanitati restitutus, ibid.

Antonius Massanus episc. a Gregorio XI. in delphinatum missus vvaldenses in carceres conijcit, 1375. n. 26.

Antonius Saluianensis. fidei censor ab hereticis cæsus, 1375. n. 26.

S. Antonius. eius imago percussa flammis in sacrilegum iaculatur, 1376. n. 9.

Apetæa episc. Lubecensis. confirmanda curat a Clemente VI. acta Posoniensis synodi a Gentile Cardinale celebratæ, 1346. n. 72.

Apostoli. fuere subiecti S. Petro, 1351. n. 3.

Apostoli. vocati a nonnullis hereticis magistri hæreseos in Boemia, 1340. n. 73.

Aqua. non miscetur vino in sacrificio ab Armenijs errantibus, 1341. n. 71. in conciliabulo Manesguerdensi id decretum, ib.

Aquileiensis ecclesia. de restituendis illi pristinis iuribus a finitimis principibus actum ab Innocentio VI, 1339. n. 14. B. Bertrandus Aquileiensis patriarcha vid. *Bertrandus.*

Aquitani & Aquitania. Aquitania multis aucta prouincijs principem nanciscitur, 1360. n. 3. Aquitani grauioribus imperijs ab Eduardo Anglo fatigati supremū principem agnoscunt Gallū Regem, 1369. n. 11.

Aragonia. regno Balearico a Petro aucta, 1342. n. 31.

Archiepiscopatus instituti. vid. *Episcop.*

Ariminum. a Malatestis ereptum ecclesie, 1335. n. 27. & 1340. n. 61. illud recuperare nititur Benedictus XII, 1340. n. 61.

Armandus Aqueus archiepi. ad Balearem & Aragonem conciliandos missus, 1342. n. 25. & 1343. n. 35.

Armenia & Armenij. a soldano Babylonio oppressi Armenij, 1335. n. 32. sollicitatus Francorum Rex, vt ipis succurrat, sed frustra, ib. condolet

ijs Benedictus XII. A. 1336. n. 40. submissus iisdem subsidiarijs commectus, ib. fideles ad ferendam ipsi opem propositis indulgentijs concitati, n. 41. ad iniquas pactiones a soldano adacti, 1337. n. 24. varijs infecta hæresibus Armenia, 1341. n. 45. infectata a Saracenis, ib. Benedicti XII. pro ijs excindendis ad Leonem Regem literæ, ib. & ad patriarcham, n. 46. alix ad Guidonem Regem, 1344. n. 7. Armeniorum errores, 1341. n. 48. vsque ad n. 118. vt ad eos euellendos synodum celebrarint & decretales Pontificum promulgarint, ib. a Saracenis oppressi poscunt auxilia, 1343. n. 20. missi in Armeniam pontificij internuntij ad excindendas errorum reliquias, 1346. n. 67. in celeberrima synodo primatum Romanæ ecclesie agnoscunt, 1346. n. 68. decreta Pontificum & decretales admittunt, ib. de his pontificie ad catholicon literæ, ib. Aiacium a Saracenis eripere nituntur, 1347. n. 28. missi iterū ad eos internuntij apostolici ad excindendas errorum reliquias, 1350. n. 37. Gallos Anglosque orant, vt ferrum in Saracenos vertant, n. 38. Armeniorum catholicon a Clemente sollicitatus, vt nitide fidei confessione edat, 1351. n. 2. propositæ illi circa primatum Romani Pontificis quæstiones, ib. circa Apostolorum Thadei & Bartholomæi scripta, n. 3. circa processionem Spiritus sancti, ib. circa distinctionem naturarum, in Christo, n. 4. circa originale peccatum, n. 5. circa visionem diuinitatis, n. 6. circa purgatorium ignem, n. 8. circa baptismum, ib. circa matrimonium, n. 9. circa Eucharistiam, n. 11. circa confirmationem, n. 12. pisces & oleum diebus ieiunij non comedunt, n. 10. Dioscorus, Eriscarrus, Iacobus, & Rastus hæresiarcha apud Armenos, n. 13. articuli fidei apud eos controuersi, ad quos non responderat catholicon, n. 15. promissa Romanæ ecclesie a patriarchis Armenijs non seruata, 17. missus ad Constantinum Regem & catholicon internuntius ab Innocentio VI. vt ederent in controuersis fidei articulis confessionem, 1353. num. 25. Armenij ad extindendum Saracenorum iugum ab Urbano V. sollicitati, 1365. n. 21. vt Liouonem Regem agnoscaut, ib. Armenia vastata a Mahometanis, 1366. n. 13. & 1372. n. 30. 1375. n. 9. Philippus Tarentinus ad opem illi ferendam sollicitatus, 1372. n. 30.

Armenia maior. euangelij luce a Dominicanis collustrata, 1374. n. 8.

Arnaldus e Verdala. missus a Benedicto XII. nuntius ad Ludouicum Baunarum in gratiam cum ecclesia restituendum, 1338. n. 16.

Arnaldus alias Pontius Apamiarum

episc. creatus Cardinalis a Clemente VI. A. 1350. n. 47.

Arnaldus e Seruola. socialium prædonum dux, 1365. n. 5. propulsatus Alsatia, ib. a suis trucidatus, ib.

Arnaldus Montanerius. pseudomonitora, damnatus hæreseos, 1373. n. 19.

Arneſtus episc. Pragensis. data illi facultas cingendi Boemica corona Caroli principis, 1341. n. 16. Moguntini archiepiscopi imperio & auctoritate soluitur, n. 17. creatur archiepiscopus Pragensis, 1344. n. 64. quibus diebus pallio vti debeat, ib.

Artalis de Alagona. Trinacriam asserit Aragonijs, 1357. n. 8.

Arteuelda. Belgarum tyrannus cæsus a suis, 1345. n. 11.

Ascensio Christi. Armeniorum fabula, circa illam, 1341. n. 58.

Assanes præfectus Constantinopolitanus. ad promouendum ecclesiarum conjunctionem excitatus, 1350. n. 28.

Asta. Roberto Sicilia Regi erepta a marchione Montisferrati, 1339. n. 69.

Astorgius. Clementis VI. nepos Flaminia præses, dum agit in Gallijs, tyrannis ecclesie spoliandæ occasionem præbet, 1350. n. 6. prohibetur a Ioanne Mediolanensi ne Bononiam recuperet, ibid.

Astra. adorata a Canarijs, 1369. n. 14. missi ad eos præcones euangelici, ibid.

Ateſtini. Mutinam sibi subijciunt, 1339. n. 27. vid. *Albertus & Ferrar.*

Atheus. Bernabos Vicecomes, 1362. n. 12. & 13. in fi.

Attributa Dei. quomodo ab essentia distinguantur, 1347. n. 25. & 26. Palamæ circa ea errores, ib.

Auaritia. ob mercatorum auaritiam infideles in Christianos potentia aucti, 1359. n. 16.

Auenio. a Ioanna Sicilia Regina Pontifici vendita, 1348. n. 12.

Aymerius tit. S. Martini in montibus Card. legatus in Italiam missus, 1342. n. 22. quibus de causis, ib. creatus pacis seruator, ib. vt creatus sit Card. a Clem. VI. n. 29. factus administrator regni Siculi, 1343. n. 81. iustus clientelarem sponſionem a Ioanna exigere, ib. animaduertere in hæreticos dictos Neophytos, 1344. n. 9. in administratione regni Sicilia obtemperatum ei verbo, non opere, 1344. n. 17. ipsi clientelarem sponſionem Ioanna Regina exhibet, n. 18. reuocatur e Neapolitani regni administratione, n. 30. & 1345. n. 23.

Aymo dux Sabaudia. prouocatus a Pontifice, vt ad Græcos in sinum ecclesie restituendos incumbat, 1337. n. 33.

Azimus panis. consecratio in azimo in primitiua ecclesia vsurpata, 1341. n. 126. ostenditur, azimum panem esse, n. 127. Christum eo vsum in

I N D E X.

conficienda Eucharistia. *ibid.* Apolos non distinxisse de azimo, vel fermentato. *ibid.*
 Azo Placentiam & Laudam occupat. A. 1335. n. 27.

B

B *Acebantes*. a dæmonibus agitat. 1374. n. 13.
Baldwinus archiepi. Treutrensis. Philippum Gallorum Regem sermonum ministrum adhibet, vt archiepiscopatum Moguntinum sibi asserat. 1336. n. 57. pontificijs voluntatibus se submittit. n. 59. ipsius ea de re literæ. *ibid.* vt cedere postulatione ad Moguntinum archiepiscopatum coactus sit. 1345. n. 61. 62. amissam ecclesiæ gratiam recuperat. n. 69. soluitur censuris. 1346. n. 31.
Baleares. conspirant cum Petro Rege Aragonum aduersus Iacobum ipsorum Regem. 1343. n. 26. fusi prælio deficiunt ad Aragonem Iacobi tyrannide fessi. n. 30. Balearicum regnum adiunctum Aragonio. 1343. n. 31.
Baptismus. Baptizare. baptizata a magis imagines ad mortem Ioanni XXII. inferendam. 1337. n. 30. baptismus apud Armenios ex liuore reperitur. 1341. n. 59. & 65. negant alios verum habere baptismum. *ib.* error ipsorum circa illum. n. 60. incerta eius forma apud eosdem Armenios. n. 67. error circa ministrum baptismi. n. 68. Latinorum baptismum damnant. n. LXXVI. & LXXVII. baptizatos contumelijs afficiunt. *ibid.* arrogantiæ & liuor Armeniorum damnantium baptismum Latinorum. n. LXXVII. vetitum Iudæos ad baptismum cogere. 1348. n. 33. baptismus iteratus a schismaticis. 1351. n. 8. proposita a Clemente VI. catholico Armenorum circa baptismum quæstiones. *ibid.* baptismus Latinorum damnatus ab aliquibus schismaticis Græcis. 1351. n. 20. & 1354. n. 26. baptismi sub conditione conferendi formula. 1374. n. 8.
Barlaam abbas. ab Andronico Græcorum Imp. ad Benedictum XII. pro roganda ope in Turcas, & instauranda ecclesiarum coniunctione missus. 1339. n. 19. habita ab eo oratio. *ib.* & proposita valida argumenta pro celebrando œcumenico concilio. n. 28. spondet nauaturum se operam pro Græcis reconciliandis. n. 31. edit commentarium de primatu Romanæ ecclesiæ. n. 38. ostendit Romanam ecclesiam in processione Spiritus sancti patrum Græcorum & Latinorum consensum secutam. n. 42. pseudomonachos Græcos exagitat. 1341. n. 119. hæresim de Thaborio lumine increato infectatur. *ib.* perperam in pseudosynodo damnata. *Annal. Eccl. Tom. XVI.*

tur. n. 120. ad Latinos se confert. n. 121. Græcos ad obsequium Romanæ ecclesiæ hortatur. *ib.* illius primatum demonstrat. n. 122. &c. processione Spiritus sancti a Patre Filioque prædicatam ostendit. n. 126. item in azymo posse confici Eucharistiam. n. 127. refellit Græcorum obiectiones. *ib.* & n. 128. contra Palamam, plures inducentem deitates & male diuinas operationes ab essentia diuina distinguentem, certat. A. 1347. n. 25. Acyndinus egregius theologus pro ipso scribit. n. 26.
Barnabos Parmensis. Smyrnæ præfectus magna clade Turcas cædit, obsidionemque cogit soluere. 1348. n. 27. gratulatoriæ Pontificis literæ. nu. 28.
Barnabos Vicecomes. *vid. Bernabos.*
Baroncellus. tributum tyrannidem Romæ inuadit. 1352. n. 5. a Romanis trucidatur. *ibid.*
Bartolomeus episc. Veronensis. cæsus a Scaligeris. 1339. n. 67. quæ pœna ecclesiastica ijs imposita fuerit. n. 68.
Bartolomeus episc. Traguriensis. ad Rascios a schismate abducendos missus. 1354. n. 26.
Bassarath schismaticus Bulgaria tyrannus. Bodonio potitur. 1368. n. 18. Minoritas interceptos martyrio afficit. *ib.*
Bauarus. *vid. Ludonicus Bauarus*. eius sequaces *vid. ibid.*
Beatitude. sanctorum morientium felicitas. 1336. n. 11. & 1338. n. 79. quæstiones propositæ circa beatitudinem a Clemente VI. Armeniorum catholico. 1351. n. 7. *vid. Visio beatifica. & Mors iustorum.*
Begardi. grassantur in Germania. 1353. n. 26. ad eos excindendos constitutus fidei censor. *ib.* præsules ac principes, vt illi non desint admoniti. *ib.* Bertoldus Begardus Spiræ exustus. nu. 27. Begardi ab Urbano V. legibus subijci iussi. 1365. nu. 17. Hollandiam Germaniamque inficiunt. 1372. n. 34. districta in eos iudicia. *ib.*
Belga. *vid. Flandri.*
Beltraminus Cumanus episc. ad Bononienses censuris soluendos restituendosque ecclesiastico imperio missus. 1340. n. 60. re bene gesta transfertur ad Bononiensem sedem. *ib.* ad Belgas Gallo Regi conciliandos missus. 1342. n. 12.
Belunenses. a Bauarico schismate ad ecclesiæ gratiam redeunt. 1340. n. 71.
S. Benedictus. reliquiarum illius portio Montempeffulanum translata. 1367. n. 1. conditum in illius honorem monasterium ab Urbano. *ib. vid. Casinense monasterium.*
Benedictus XII. prius dictus Iacobus Nouellus, siue Furnerius presbyter Card. tit. S. Priscæ. insignis eius eruditio, & quæ scripta ediderit. 1334.

n. 1. & eiusdem primitiæ. *ib.* & n. 2. centum aureorum millia dat Cardinalibus. *ib.* vt tyara solèni ritu redimitus fuerit. *ib.* encyclicæ eius de parto pontificatu. lit. n. 3. Ludouicum Bauarum lenitate ad officium reuocare pertentat. A. 1335. n. 1. Rupertum ducem Austriæ ministrum sermonum adhibet. *ib.* & Albertum. *ib.* mittit ad Ludouicum internuntios. n. 2. oratores ab eodem excipit, & formulam reconciliationis præscribit. *ibid.* vrgetur a Romanis, vt sedem Vrbi restituat, & annuit. n. 3. retardatur a Gallo Rege, ne Romam se conferat, neque Bauarum conciliet. n. 5. nouos oratores amplioribus fretos mandatis a Ludouico recipit. n. 9. plures Reges Ludouicum absolueri meditantur aduersantur. n. 7. Philippum admonet, illum necessario, si peniteat, rite absoluendum. *ib.* extrahit in aliud tempus reconciliationem Ludouici. *ib.* controuersiam de visione beatifica discutit. n. 8. docet sanctos ea perfrui ante iudicium. *ib.* de ea librum ingentem compositum theologis discutiendum tradit. n. 8. partitio illius operis. n. 9. & seqq. reddit rationem suæ fidei. n. 23. persuadetur a Gallis, vt ob turbatas Italicas res palatium ad constabiliendam sedem Auenione construat. n. 27. iniquas pactiones pro conficienda expeditione Syriaca proponentem Philippum repellit. *ib.* salubribus eundem monitis instruit. num. 28. Siciliæ Regem in belli Turcici societate trahere molitur. n. 29. Asiaticæ expeditionis apparatus vrget. *ibid.* pendit decumanum aurum & fideles symbolo crucis distingui iubet. *ibid.* & n. 30. Philippum admonet, vt oppressæ Armeniæ ferat opem. n. 33. petenti thesaurum, ecclesiæ eidem Philippo datum iri, vbi mare conscenderit, respondet Pontifex. n. 34. laudat Cyprios prudentiæ, si a sacra promulgâda militia supersedeant, dum Gallus classem adornet. n. 35. nuntios mittit ad pacandas Angliæ & Scotiæ turbas. n. 36. Eduardum admonet, vt pacis & affinitatis fœdera cum Dauidæ Scoto colat. *ib.* & Philippum, ne auxiliares copias contra Eduardum mittat. n. 37. exortura mala, si eo bello se implicet, proponit. *ib.* Genueses & Aragonios ad pacem redigere nititur. n. 38. Alfonso Rex Aragonum oratorem profecturum Sardinia & Corsicæ regnum pontificia liberalitate acceptum regio nomine, ad eum mittit. n. 39. Aragonis ea de re ad Benedictum literæ. *ibid.* vt is ex indulgentia regum oratorem ad nuncupandum sacramentum admiserit. n. 41. Robertum Regem Siciliæ, adeundæ sedis Apostolicæ labore liberat. n. 43. apo-

stolicos nuntios decernit ad eum, in verba pontificia adigendum, n. 45. transmittit ad ipsum Robertum publica de re gesta documenta, nu. 46. & c. vrgenti eidem Roberto, vt Fridericum Trinacrium iudicialia seueritate percellat, respondet, tentandum prius clementiam eius animum, n. 49. eiusdem ad Fridericum, quem officij admonet, litera, n. 51. patrata ab eo facinorosa, exprobrat, ib. ni emendet, legum eius acerbitatem intentat, n. 52. Aragonium, submittentem auxilia Friderico arguit, n. 53. Caroli Regi Vngariae de infidelibus triumphanti gratulatur, n. 56. exorientes in Hibernia haereses exindendas fatagit, n. 59. Boemiae Regem ad tuendam fidem aduersus haereticos excitat, n. 61. censores fidei in Boemia instituit, ib. & n. 62. Fraticellos infestat, ib. Castellanium clerum, vitiatorum ceno oblitum ad eluendas fordes excitat, n. 64. 65. poenitentiariorum corruptelas emendat, n. 66. commendas abrogat, n. 67. Vrbs ecclesias refarcit, ib. monasticam disciplinam apud Benedictinos, Augustinianos, Cluniacenses instaurat, n. 68. cleri obsoletos mores perpoliendos suscipit, ib. quantam sollicitudinem locarit in discutienda controuersia de visione beatifica, A. 1336, n. 1. prolatum ab eodem decretum, n. 2. ad illius probationem librum edit, n. 4. scripta sua decretis ecclesiae subijcit, ibid. ad oratores pro recuperanda ecclesiae gratia mittit ad Benedictum Bauarus, n. 17. 18. ac literas ibid. & n. seqq. quae & quanta ei sponderit Ludouicus, ib. consulitur Pontifex a Gallo, an cum Ludouico foedus iungere debeat, n. 39. respondet non iungendum antequam conciliatus sit ecclesiae, nu. 39. exigendum interea, vt nullum foedus cum hostibus Gallici nominis ineat, ib. oppressis a soldano Armenijs coadulet, n. 40. comitatus ijs submittit, ib. ad cruce signatam expeditionem Siculos, Rhodios, Cyprios, & alios orientales pro Armenia tuenda concitat, n. 41. sacram expeditionem in soldanum indictam differendam decernit, num. 43. monet Philippum, ne voto propterea se solutum putet, sed apparatus instruat, ib. hortatur, ne bello Scotico se implicet, ibid. mittit internuntios pro exoriente bello sopiendo, ibid. incumbit ad Genuenium discordias sedandas, num. 47. Petri Regis Aragonum litera de Sardinia & Corsica illius liberalitati referendis, num. 48. turbas Aragonias sedare studet, nu. 49. Petrum e Luna archiepiscopum Casaraugustanum de moto bello arguit, n. 50. Reginam Alienoram

ad pacem sollicitat, ib. mittit internuntios ad extinguendum exorians bellum inter Castellanium & Aragonium, ib. Petrum Regem monitis informat, n. 51. exorum inter Castellanium & Nauarrum bellum repellit, n. 52. Florentinis ob paratam de Scaligero victoriam gratulatur, n. 53. Aquileiensem patriarcham, vt Venetis aduersus Scaligerum faueat, admonet, ib. Bononienses ad officium reuocare studet, n. 55. Philippi Regis Francorum preces pro Treuerensi archiepiscopo porrectas respuit, n. 57. sua eidem Treuerensi iura permittit, n. 59. internuntios legat pro afferendo Henrico archiepiscopatu Moguntino, n. 60. pacis formulam cum Vngaria & Boemia Regibus a Polono initam damnat, n. 61. Fraticellos, inter Minoritas agentes, legibus coerceri iubet, n. 63. Ad restituendam Minoritarum religiosam disciplinam, plures leges sancit, n. 62. & c. Gallorum Regem Ludouici reconciliationem retardare annitentem repellit, A. 1337, n. 2. proponit quae sequantur inde mala, ib. illi & Roberto consultum fore respondet, ib. Bauarum, vt cum Gallo paciscatur foedus, hortatur, n. 3. Henricum ducent infetioris Bauariae in gratiam cum ecclesia restituit, n. 5. & 6. Eduardo Regi Anglie coeundi cum Ludouico Bauaro foederis potestatem negat, n. 8. & 9. Gallum praemonet, quas in eum Germani coitiones cum Anglo consent, n. 11. consulit, vt cum Anglo pacem instaret, n. 14. duos Cardinales legatos ad pacem promouendam decernit, n. 15. eosdem ad imperandas iudicias auctoritate instituit, n. 16. & ad restituendam ordinis ecclesiastici libertatem in Gallijs & Anglia, n. 17. & c. describit singulas iniurias contra ecclesiasticam dignitatem illatas, ib. & n. 18. Eduardum admonet, vt sacerdotalem dignitatem tueatur, num. 20. duos archiepiscopos ad extinguendas primas belli faces mittit, n. 21. indictionem decumarum reuocat, ib. exactas iam, restitui sacerdotibus iubet, ib. Philippum postulantem, vt Gallicae decumae auertantur in belli Anglici sumptus, repellit, n. 22. datum Philipo in signe responsum, ib. admonet illum iurifurandi praestiti, ib. ne illudat orbi Christiano, ib. nefaria pacta a Leone Rege Armeniae inita cum soldano rescindit, n. 24. internuntios ad Lusitanum & Castellanium conciliandos mittit, n. 25. ordinum conuentus in Aragonia pro turbis sedandis celebrandos curat, ib. Petro Regi de infectis consilijs gratulatur, ib. iudicialium edictum fert in Bononienses ob motam in legatum perduellio-

nem, n. 27. ijs poenas graues intentat, n. 29. magos legibus persequitur, n. 30. in lapsis Minoritis conciliandis ecclesiae clementiam explicat, nu. 30. ad Bosniam ab haeresi expurgandam incumbit, n. 30. & ad traducendos in sinum ecclesiae Graecos, n. 31. illius ea de re ad Andronicum Impliteram, ib. Spirensis conuentus praesulum iniquas preces reijcit, A. 1338, n. 3. exponit, ecclesiam non defuisse Ludouico, n. 4. abruptum ab eo tractatum concordiae, ib. paratam ad eum instaurandum sedem Apostolicam, ib. calumnias sparsas a schismaticis confutat, ib. nil tentatum contra imperium ostendit, nu. 6. vt pax conficiatur Germanos inter & Gallos postulat, ibid. Gallum praemonet, corruptos Anglo Germanos, n. 9. habita a Ludouico tria comitia, ib. parari ab eo in Gallos bellum, ib. nefaria decreta ab eodem Bauaro in pontificiam dignitatem edita, n. 10. Michael, Ochamus, & alij pseudominorita a Benedicto catholicam fidem defendente, vt ab haeretico prouocant ad concilium, n. 15. internuntium mittit ad Bauarum, n. 16. ipsum monet, vt diuinum timorem animo inferat, ib. suas lites cum Gallo & Siculo componat, n. 17. consulitur ab Austriaco de hostia in oppido Pulka reperta, cruentata, n. 20. dat Pataviensi episcopo prouinciam, vt ea de re inquirat, n. 21. confugiunt ad eum praesules Vngari ob immunitatem ecclesiasticam a Carolo Rege Vngariae oppressam, n. 22. Vngarum admonet, vt a cleri iniurijs sibi temperet, n. 23. 24. duarum marcharum censum a Lusitano Rege exigit, n. 27. & ab Aragono duomillia marcharum Sardiniae & Corsicae causa, n. 28. Vetera Romanae ecclesiae insignia monumenta describenda curat, ib. Aquileiensi patriarchae recuperandi Cenetensis comitatus prouinciam dat, n. 29. Bononienses ad illius obsequium reuersi, n. 30. internuntium legat ad recuperandam Bononiae possessionem, n. 31. Petro Trinacrio, insulam Siciliae apostolica liberalitate sibi conferri flagitanti, censumque pollicenti, repulsam dat, n. 34. 35. Roberto Regi eius opem imploranti fauet, decernitque internuntios, vt insulam recuperet, eod. nu. 35. promulgari iubet ab internuntijs insulam contra fas a Petro detineti, n. 46. imperat, vt restituatur, ib. soluit sacramento fidei eos, qui in Petri verba iurauerant, n. 47. & Petro & sequacibus, ni pareant, censuras obijcit, ib. traducere ad Roberti partes Trinacrios nititur, n. 48. Aragonium admonet, ne Roberto Regi bellum inferat, ib. rogat, vt

Baleari tempus ad clientelare officium præstandum ob Afrorum bellum proroget. n. 49. Bernardi episcopi Rhenensis opera inducias inter Castellani & Lusitanum. pangit. ibid. Alfonso Castella Regi proponit, quantam noxam ex inducia pellice suscipiat. n. 51. horrat ut in Mauros strenue se accingat. n. 52. pacem Anglos inter & Gallos legatorum opera reuocare. annititur. n. 54. Gallum præceptis saluberrimis in rebus asperis præmunit. n. 55. 56. pacis arbitrum fore se pollicetur Regibus. ib. proponit concordia rationes. n. 58. corripit Eduardum Anglum, legati cæsaris nomen a Ludouico Bauaro accepisse. n. 59. proponit Ioannis XXII. edicta in Bauari studiosos. ib. vetat nondum conciliato adhærescere. n. 61. &c. contraxisse statutas Ioannis edictis pœnas admonet. n. 65. sollicitat, vt paci se accommodet. n. 67. Leodienses ad constantiam aduersus Bauarum confirmare nititur. n. 69. Cyprio Regi partam de Turcis victoriam gratulatur. n. 72. insignem Imperatoris Tartarorum legationem excipit. n. 73. eiusdem Imperatoris litera ad Benedictum. n. 74. rogatur vt præfulem mittat in Tartariam. ib. commendat Tartaro Christianos. n. 75. orat, vt ecclesiarum condendarum potestatem faciat. ib. Christianis in Tartarica aula agentibus fidei orthodoxæ formulam transmittit. n. 78. Vsbechum Tartarorum aquilonarium Imperatorem & alios principes ad fouendos Christianos hortatur. n. 80. decernit legatos Minoritas ad fidem amplificandam apud Tartaros. ib. coercet nonnullos Armenos hæreticos. ib. collegium Cardinalium auget. n. 81. suos non promouet. n. 82. eiusdem eo argumento sententia insignis. ib. Ludouicum Bauarum ad redintegrandam cum ecclesia concordiam excitat. A. 1339. n. 2. &c. illi Aragonum Rex armorum vi. aduersus Ludouicum offert. n. 6. eiusdem in Ludouicum clementia. n. 7. Gallum & Siculum Reges sollicitat, vt lites suas cum Ludouico componant. n. 8. Bauarum admonet, vt a Gallo & ecclesijs opprimendis absintat. ib. rescindit edicta Eduardi Angli aduersus Cameracenses. n. 9. eundem admonet, Bauari susceptis partibus, conuenientas edictis pontificijs pœnas contrahat. ib. & n. seq. Gallum. reuocat, ne irrum pat in Germaniam aduersus Ludouicum. 1339. n. 13. admonet, ne certaminis alex res suas exponat. n. 14. ineunda inter Reges concordia rationem proponit. n. 15. Eduardi ad eum litera de correptis Gallicis insignibus. n. 17. illi Afris ad Benedictum Græcorum.

legatio. n. 19. petitem ab ijs concilium œcumenicum. n. 20. postulati ad Græcos erudiendos doctores. n. 24. quid a Benedicto responsum. n. 25. propositus ab eo vnionis faciendæ modus. n. 27. Gallorum Regem de gestis cum Græcis oratoribus certiore facit. nu. 32. gratulatur Roberto Regi de Lipari ab ipso hostibus erepta. A. 1339. n. 59. Petrus Rex Aragonum Benedicto clientelare obsequium præfens defert pro Sardinia & Corsica. 1339. n. 60. Luchinum Vicecomitem, vacuo imperiali solio, vicariū Mediolani creat, imperato decem millium aureorum cæsu. 1339. n. 61. & Scaligeros Veronæ vicarios. ibid. publica de hac re monumenta. ib. & nu. seqq. penitentiam publicam ob casum episcopum Veronensem ipsis imponit. n. 67. Cogienfes ad clientelam pontificiam se cõferunt. n. 68. ob data Afris contra Christianos a nonnullis subsidia increpat Benedictus Genuenses. n. 70. rogantur, vt se Castellani coniungant. ib. Castellani & Lusitanum sollicitat ad iungendam mutuo fœdere arma contra Afros. n. 71. hortatorias literas ad Alfonso Castellani mittit. ib. Petrum Aragonem ad concordiam cum Baleari sollicitat. n. 73. Balearum admonet, vt sponfionem clientelarem præstet Aragoni. n. 74. viribus impari succubiturum sub Aragonem. n. 75. de parta contra Marrochitanos victoria gratulatur Alfonso. nu. 77. illi Gundifaluum commendat. n. 78. corripit ob ecclesiasticas opes occupatas. nu. 79. Polonum laudat ob egregia studia in ecclesiam. n. 80. votum de precibus nimijs fundendis commutat ad Vngari Regis gratiam. n. 82. poscanti magno Regi Sueciæ, vt Scaniam ipsi confirmet, possitque Daniam subijcere, respondet id sine iuris ordine fieri non posse. n. 84. 85. Belgas hortatur, vt ad Galli Regis obsequium redeant. 1340. n. 1. & 2. & Eduardum Regem Anglorum, vt Gallica insignia abijciat. n. 4. proponit fœminas Gallico sceptro excludi. ib. eum nunquam illud vi occupaturum. ib. corripit ob acceptum a Ludouico Bau. vicariam præfecturam. n. 8. arbitrum se pro pace pangenda futurum pollicetur. ib. argumenta suæ causa exposita ei ab Eduardo. n. 9. ob Anglicum oratorem captum Galliam interdico subijcit Benedictus. n. 16. auctores flagitij supplicio afficit. n. 18. biennales decumas Philippo attribuit. ib. eius petita de auertendis ad bellum Anglicum coactis pro sacro bello decumis repellit. n. 21. iurifurandi religionem exponit. n. 22. securas clades ascribendas periurio. n. 24. preces

indicit pro sopiendo bello Anglico. n. 26. sollicitat iterum Reges ad pacem. n. 27. &c. monita ab eo data. Eduardo. nu. 30. Eduardi ad ipsum litera de sanctis inducijs. n. 33. exposita ab eodem aduersus Philippum querelæ. num. 34. eiusdem petita. nu. 37. Philippi Regis ad eum litera, de Aquitania committentis. nu. 38. cum Rege Castella de sacro in Afros bello gerendo paciscitur. n. 40. cruce fideles signari iubet. n. 41. decumas attribuit. ib. de extruendis ecclesijs cultuq; diuino amplificando transigit. n. 42. in rebus asperis Castellani solatur. nu. 45. monitis instruit. ib. & n. 46. Genuenses de locata Afris opera increpat. n. 47. publicas preces pro comparanda de Afris victoria indicit. n. 49. victori Castellano gratulatur, & Deo laudes persoluit. n. 52. Eduardum Hispanorum Regum exemplo ad vertenda in Saracenos arma concitare nititur. n. 55. Aragonem admonet, vt ludæos & Saracenos comprimat. n. 56. ne finat Mahometis nomen proclamari. ib. præfules in id iubet incumbere. n. 57. Sardinicum & Siculum vectigal exigit. ib. procumbunt ad illius obsequium Bononienses. n. 59. Beltraminum episcopum ad ineundam Bononiæ possessionem internuntium decernit. n. 60. consulit Romanorum egestati. n. 62. Petrum Trinaciæ detentorem censuris defigit. n. 63. Philippi Balearis de cõdendo nouo Franciscano sodalitia postulata respuit. n. 65. inquit cum Italis fœdera ad intercludendos Ludouico Bauaro aditus. nu. 67. significat Ludouico, sinit illum peniteat, in gratiam a se admissum iri. n. 67. obiurgat de catholicis vexatis. ibid. Papienses ad ecclesia gratiam redeantes cõciliat. n. 69. & Vercellenses, Nouocomenses, Nouarienses, Feltrenses, & Beluenses. n. 71. censores fidei ad hæreticos in Boemia coerendos instituit. n. 72. Bosnia principi ad hæresim excindendam fauet. n. 73. Vngarum ad ferendam illi opem sollicitat. ib. curat Tartaricam ecclesiam. n. 74. Vsbechum Imp. sollicitat vt fidei propagationi faueat. n. 75. sollicitat ad Christi cultum. ib. ad propulsandos Polonia Tartaros cruce signatam militiam indicit. n. 77. parta de Marrochitanis victoria, vexilla transmittit ad illum Castellæ Rex. 1341. n. 1. gratulatur Lusitano Regi de triumpho cum Castellano genero societate. n. 3. cruce signatam militiam contra Afros indicit ad Lusitani preces. n. 5. decumas biennales attribuit. ib. ad cœptam vrgenda Castellani vrger. n. 7.

I N D E X.

Castellæ Regis literæ ad Benedictum pro Gallo Angloque conciliandis. n. 9. Belgas prouocat, vt in Galli Regis obsequium redeant, n. 10. Ludouicus Bauarus Gallo sermonum ministro gratiam Benedicti exambit. n. 12. Ludouico Brandeburgensi ob ductam alterius uxorem censuras intentat Pontifex. n. 14. Caroli Morauicæ principis, viuo patre, Boemica coronæ cingendi ius confert. n. 15. 16. Pragensem archiepiscopum Moguntini imperio liberat. n. 17. Brabantini principis ad Benedictum legatio. n. 18. Mediolanenses a Bavarico schismate ad ecclesiæ gratiam redeunt. n. 19. quæ pœnitentia, ijs a Benedicto irrogata. n. 26. plures aliæ Insubricæ vrbes conciliatæ ab ipso ecclesiæ. n. 28. iudiciaria acta in Gibellinos confecta. Ioanne XXII. Pontifice an iuri consentiant, iubet discuti. n. 28. Vicecomites in Romanæ ecclesiæ fidem adigit. n. 29. quibus legibus vacuo augustali folio ijs præfecturâ imperialem tradiderit. n. 29. &c. pacem inter Italos principes imperat. n. 34. Genuenses Roberto Neapolitano conciliare nititur. n. 35. 36. Aragonium, ob non persolutum Sardinæ censum deuinctum anathemate, censuris soluit. n. 37. Romanæ ecclesiæ iura in Delphinatu tuetur contra delphinum. n. 38. Poloniæ Regi de propagato Christiano in Russiâ imperio gratulatur. n. 40. Cracouiensis ecclesiæ priuilegia confirmat. n. 42. 43. Cyprij regni dissensiones pacare nititur. n. 44. ad pullulantes in Armenia errores excidendos incûbit. n. 45. adhortatur præfules Armenos, vt eos aboleant. n. 46. celebrent synodum. n. 47. decretales in ea promulgent. ib. collapsos Castellani cleri mores restituere in pristinum sanctitatis splendorem conatur. A. 1342. n. 1. summa in conferendis dignitatibus eius integritas. n. 3. propinquos sua sorte contentos esse iubet. n. 4. constanter rem diuinam promouet. n. 5. tempus ipsius sedis ibid. claret miraculis. ib. insignes elucubrationes edidit. n. 7. succedit illi in pontificatu Clemens VI. ibid.

Beneficium. probe collocatum suo tempore gratiam refert. 1342. n. 6.

Beneficia. hoc est sacerdotia. vid. *Sacerdotia*.

Beneuentum. ditionis ecclesiasticæ vrbs. 1350. n. 22. eius ager suis limitibus a Clemente definitus. ib. 23. 24.

Bernabos. Bononiam iuris esse pontificij proficitur. 1352. n. 7. ob eam occupatam censuris solutus. ib. quibus legibus illius præfectura ipsi & alijs Vicecomitibus permessa. n. 8. neque ab eo neque ab alijs ser-

uata fides. n. 10. Bernabos vna cum Matthæo & Galeatio Mediolanensē principatū capessit. A. 1354. n. 11. cum Carolo Rege pacem conficit. ibid. edictis & armis a Cæsare legato petitus. 1356. n. 30. Nouariam Astamque amittit. ib. Genua ab eo deficit. ibid. monitus a Pontifice, vt diuinas iras placet. ib. cæsareū legatum fundit capitque. ibid. ob receptam a Ioanne Olegiano Bononiam bellum legato intendit. 1360. n. 6. in Bernabonem sollicitati a Pontifice principes. ib. incitati Imperator & Vngarus. ib. intendit litem Bernabos legato, causaque excidit. ib. oblata illi auri vis, vt cœpta abijciat. ib. pacis formulam reijcit. n. 10. & 1360. n. 6. Bononiæ obfisione populatus. ib. instaurat pacis colloquia. ib. Bellum postea magis vrget. 1361. n. 1. pontificijs cæsareisque edictis ob affectatam Bononiam, defigit. ib. adhibet Ioannem Regem Francorum concordia interpretet. 1362. n. 12. datum ab Urbano V. responsum, vt cœpto scelere abstat. ibid. pontificio edito defigitur. ib. Vt fauerit Orde-laffo tyranno. ib. indignissime archiepiscopum Mediolanensem habuerit. ib. atheum se professus sit. ib. contulerit ecclesiarum administrationem. ibid. horrendam exercuerit tyrannidem. n. 13. iudicium hæreseos ei fuerit intentatum. ib. parata in ipsum arma. nu. 14. de pace colloquium fidee redintegrat. 1363. n. 1. damnatur hæreseos. n. 2. a marchione Atestino profligatur. nu. 3. indicta in illum cruce signata expeditio. n. 4. bellum Asiaticum dilatum, donec ipse redigatur ad officium. ibid. conuincitur Gallia & Cypri Regibus illussisse. n. 5. de eo communibus armis obruendo agitato. n. 5. Venetos in Patauinum principem concitat. ib. in ipsum Imperator, Vngarus, alijque principes arma iungere comminantur. 1364. n. 1. & 2. ad pacem adigunt. ib. quibus legibus eam iniuerit. n. 34. 5. vocatur in belli societatem a Pisanis. n. 7. eius metu Florentini cum Pisanis fœdus percutiunt. ib. prædones fœderatos in ecclesiasticam ditionem immittit. 1366. n. 20. ex Imperatoris in Italiam aduentu terrorem concipit. n. 27. illum inter & Genuenses concordia interpretet. agit Urbanus Papa. 1367. n. 4. districtæ ab Urbano in ipsum leges. 1368. n. 1. exposita eius scelera. n. 2. vocatus in auxilium ecclesiæ Imperator. n. 3. a Pontifice Cæsaris metu pacem expetit. n. 8. bellum in ecclesiam redintegrat. 1369. n. 7. in Florentinos prædonum Anglicorum turmas immittit. ib. eos cœ-

dit. ib. in eum Ludouicus Rex Vngariae signa attollere parat. n. 9. Etruriam infestat. A. 1370. num. 14. in eum principes Itali, Carolus Imp. Vngarusque Rex sollicitati. ib. & 1371. nu. 7. pacem cum Pontifice ac fœderatis, redintegrat. ibid. iudiciarijs edictis a Gregorio ob ius ecclesiasticum violatum defigitur. 1372. num. 1. marchionem Atestinum profligat ad Herberiam. n. 3. damnatus perfidia a Gregorio XI. 1373. n. 10. immania illius in sacerdotes aliquos facinora. ib. & nn. seqq. vt ecclesiastica munera pro libidine contulerit. n. 11. pontificiam oppugnarit auctoritatem. n. 12. iudicio hæreseos postulatur. ib. implorata in ipsum principum auxilia. n. 13. eius copia profligata. ibid. pacem expetit. ib. ob insignem perfidiam non fidendum videri responsum. ib. feuera in eum. edicta promulgat Imperator. 1374. n. 15. permittit Pontifici, vt Insurbicæ vrbes in clientelam ecclesiæ recipiat. ib. aculeatis verbis pungit Gregorium, quodue illi datum sit responsum. ib. plura ditionis sue loca amittit. ib. expetit inducias. ib. quibus pactioibus fœdus sanxerit cum Gregorio. 1375. n. 16.

Bernardus episc. Ruthenensis. creatus Cardinalis a Benedicto XII. 1338. n. 82.

Bernardus de Turre. creatus Cardinalis a Clemente VI. 1342. n. 29.

Bernardus. tit. S. Cyriaci Card. legatus in Aragoniam. 1343. n. 27.

Bernardus conditor sodalitij Montis Oliuetani. inferuendo suis sodalibus peste correptus moritur. 1248. n. 35.

Bertoldus episc. Argentinensis. veniam de secuto Bauaro poscit. 1345. nu. 19. eius literæ. ib. quæ pœna ei irrogata. n. 21.

Bertoldus Ronbacensis. hæreticus Bergardus Spiræ exultus. 1353. n. 27. eius hæreses. ib.

Bertoldus Vrsinus. senator Romæ. faxis obrutis. 1353. n. 4.

Bertrandus Cardinalis Ebredunensis. decernitur nuntius ad Robertum Siciliæ Regem in potesticia verba adigendum. 1335. n. 45. & ad Fridericum Regem Trinacriæ ad officium redigendum. n. 52. ad Bononienfes festendos ad officium inssus incumbere. 1336. n. 55. creatus Cardinalis. 1338. n. 82.

Bertrandus patriarcha Aquileiensi. admonitus, vt arma cum Venetis iungat, 1336. n. 53. comitatum Cenetensem Romanæ ecclesiæ nomine recuperare iussus. 1338. n. 29. & eodem nomine Cogienfis oppidi possessionem inire. 1339. n. 68. sollicitatur de ineundo fœdere aduersus Ludouicum Bauarum cum Tyrolis comite & Italis. 1340. n. 67.

I N D E X I

- parana synodo interest . A. 1350. n. 14. & translationi reliquiarum S. Antonij. ib. in reditu cæsus ab ecclesiæ Aquileiensis directoribus. n. 16. eius patria virtutesque. ib. vt pro tuendis ecclesiæ iuribus bella susceperit. n. 17. illius in sacris administrandis pietas. ib. liberalitas in religiosos ordines. n. 18. opes ecclesiasticas nō confanguineis, sed inopibus tradit. ib. ipsius victoriæ contra hostes. n. 19. in certaminis ardore Deo fundebat preces. ib. eius corpus expers corruptionis manet. n. 20. ad eius sepulchrum cœlestes editæ virtutes. ib. susceptus illi in patriarchatu Nicolaus de interfectoibus pœnas repetit. ib.
- Bertrandus S. Maria in Aquiro diaconus Card.** decernitur legatus pro Gallo Angloque Regibus ad pacem reuocandis. 1337. num. 15. orta ex bello mala Regibus exponere iussus. ibid. instruitur auctoritate ad indicandas vtrique Regi inducias. n. 16. ordinis ecclesiastici immunitatem pessumdatam in vtroque regno instaurare iubetur. n. 17. 18.
- Bertrandus Cardinalis episc.** Ostiensis. A. S. L. vt a Bononiensibus populari seditione pulsus sit. 1337. n. 27. latum in Bononienses ob id iudicium edictum. ib. ad Aragonem & Balearem Reges conciliandos missus. 1344. n. 35. mittitur in Italiam legatus. 1346. n. 44. & n. 60. in Neapolitano regno legationem gerit. 1347. n. 12. iubetur de Andree Regis interfectoibus supplicium sumere. ib. Nicolaum Laurentium comprimere. n. 16. eundem mōner officij. n. 19. contumacem tribunatu deturbat. n. 21. damnat sententia hæreseos. ib. percellit anathemate in publico ordinum cœtu. 1348. n. 13.
- Bertrandus e Baucio.** creatus dux auxiliarij exercitus Smyrnam profecturi. 1345. num. 2. de Andree interfectoibus supplicium sumit. 1347. n. 10.
- Bertrandus episc. Senecensis.** Regem Castellæ admonet, vt casto thoro se contineat. 1355. n. 29. illum vna cum Padilla & Caltra percutit anathemate. ib.
- Bertrandus episc. Conuenarum.** pro Regibus Castellæ & Aragonum ad pacem reuocandis missus ab Innocentio VI. 1356. n. 38. ad sedandos Castellæ motus internuntius missus. 1370. n. 17.
- Bertrandus Gueselinus.** Petrum Regem Castellæ bello profligat. 1369. n. 11. obfidet, promissaque dantem allicit in tentorium, & Henrico trucidandum obijcit. ib.
- Bertrandus Latigni.** creatus Card. a Greg. XI. 1371. n. 10.
- Bertrandus de Capaco.** creatus Card-
- nalis ab eodem Gregorio XI. ibid. **Bertutius dux Venetorum.** iunctus armorū fœdere in Turcas. A. 1343. n. 7.
- Birellius Carthusianorum prepositus.** ob sanctitatem a Cardinalibus vocatus ad pontificatum. 1352. n. 25. disturbata a Talayrando Card. eius electio. ib. post mortem claret miraculis. ib. pœnitens facti Talayrandus Carthusiano ordini monasterium condit. ib.
- S. Birgitta.** prædicit Magno Regi paranti expeditionem in Russos imminens discrimen, ni solo pietatis studio bellum gerat. 1348. n. 24. prædicit Urbano V. ipsum moriturum, si Auenionem repetat. 1370. n. 19. Christus illi mortem prædicit. 1373. n. 25. sacramentis rite munitur. n. 26. ostensa viro pio felix immortalitas illi parata. ib. coruscant miraculis. ib. reposita in cœlitum catalogo a Bonifacio. IX. ib. S. Brigittæ vaticinium de Græcorū ob schisma euersione. 1374. n. 4.
- Blancha Regina Castellæ.** a viro desertata. 1356. n. 39. ab eodem necata. 1361. n. 6.
- Baemia.** infestata hæresi pseudo apostolorum. 1340. n. 72.
- Boemia Rex.** illi septemuiratus dignitas asserta. 1356. n. 13. vid. *Ioannes & Carolus IV.*
- Boleslaus dux Russia.** catholicus. a Russis necatus. 1340. n. 77.
- Boleslaus dux Cracouia & Sandomiria.** Cracouiensem ecclesiā magnis priuilegis donauit. 1341. n. 42.
- Boleslaus dux Suidnicensium.** petitus bello a Boemo Rege. 1345. n. 16.
- Bonifacius VIII.** vt iure S. Cœlestini acta reuocarit. 1341. n. 132.
- Bononia Bononienses.** ob contumaciam obiurgati. 1336. n. 55. latum in eos iudicium edictum. 1337. n. 27. recensita in legatum rebellionis facinora. ib. obiectæ ijs pœnæ. n. 29. pro venia petenda oratorem mittunt. 1338. nu. 30. prostentur Bononiam iuris esse pontificij. ib. pristina ecclesiæ iura restitunt. ibid. missus internuntius ad inuendendam ecclesię nomine vrbs possessionem. n. 31. fidei sacramentum nuncupant. ibid. ad officium reuocati. 1340. n. 59. & decreti ab ijs oratores. ib. iterū prostentur Bononiam iuris esse pontificij. ib. præcipuæ leges proposita. ibid. enatis difficultatibus extracta reconciliatio. ib. demum perfecta. ibid. annum censum octo millium aureorum paciscuntur. ib. soluantur censuris. n. 60. Beltraminus ad sedem Bononiensem traductus. nu. 61. Bononia ad Mediolanensis tyranni tutelam translata. 1350. n. 6. eam iuris esse pontificij prostentur Vicecomites. 1351. n. 31. Bononiensis præfectura ijs tributa a Clemençe VI. Vicecomitibus. 1352.
- n. 7. & quibus legibus ibid. eam sibi arrogat Ioannes Olegianus. 1355. n. 25. de ea Pontifici restituenda paciscitur. 1356. n. 30. & 1360. n. 6. & c.
- Bosnia.** infestata hæresi. 1337. n. 30. ad excindendam ex ea hæresim Banus incumbit. 1340. n. 73. amplificata in ea fides. 1368. n. 18. infestata impietate. 1369. n. 12. in ea Minoritæ plures ad fidem conuertunt. 1372. n. 32.
- Bradalis.** seditionis in legatum Cardinalem auctor. Bononia pulsus. 1337. n. 29.
- Brandeburgensis marchia.** adiuncta regno Boemiæ a Carolo IV. A. 1374. n. 14.
- Brandeburgensis marchio.** Ad eum spectat sceptrum imperiale tenere dum coronatur Cæsar. 1349. n. 14.
- Bulgaria.** a Ludouico Rege Vngariæ domita Bulgaria. 1366. nu. 11. propagata in ea fides catholica. ibid. amplificata eadem fides a Ludouico Rege Vngariæ. 1368. n. 18. Vngari Regis iugum excutit Bulgaria. ibid. Bulgari schismatici minoritas martyrio afficiunt. ibid. Bulgaria Regina ad fidem conuersa. 1370. n. 5.

C

- Cælestinus V. Papa.** de eius rescritis subreptitijs. A. 1341. n. 132. vt vir sanctus male gesta reuocare voluerit. ibid. Bonifacij VIII. de his diploma instauratum. ib.
- Cæmeterium Callisti.** 1342. n. 21.
- Cassa.** obfessa a Tartaris. 1343. n. 22.
- Calicis vsus.** concessus a Clem. VI. duci Normanniæ. 1344. n. 62. & eius vxori. ib. & Philippo Regi Regineq; Frac. ib. duci Burgudię. 1345. n. 32.
- Callistus patriarcha.** Mathæum Cantacuzeni filium corona cingere detrectat. 1354. n. 30. pelitur a Cantacuzeno. ib. subrogatus illi Philoteus. ib.
- Calo Ioannes Imperator.** vide Ioannes Palæologus.
- Camæracenses.** bello petiti ab Anglo. 1338. n. 71. quis pratexrus accessit. 1339. n. 9. vt rescissus sit a Pontifice. ibid.
- Canarij.** astra adorant. 1369. n. 14. decreti ad eos euangelio collustrandos sacerdotes Aragonenses. ib.
- Canonizatio sanctorum.** Qui ritus seruare soliti in tribuendis cuiquam sanctorum honoribus. 1347. n. 34. & c. vt peragenda primum inquisitio. eod. n. 34. illius acta publica mittenda Pontifici. ibid. horum examen tribus Cardinalibus committendum. n. 35. vt excipiantur dicta testium. ibid. vocentur in consilium prælati. n. 36. designentur qui eo argumento conciones habeant. ibid. deligantur Cardinales, qui ecclesiasticum officium insi-

I N D E X.

ruant. n. 37. de cœtu celebrando. ibid. supplice oratione habenda. ab Pontificem. ibid. danda indulgentia. n. 38. ornanda solemnè pompa. ibid. indicendis precibus. ibid. decantando hymno, *Veni creator*. n. 39. formula decernendi cuiusque sanctorum honores. ib. concinenda postea Deo laudes. ib. inter sacra fit mentio eiusdem sancti. ibid. ad solum Pontificem spectat cuiusque sanctorum cultum decernere. A. 1351. n. 16. obiurgati ab Urbano V. qui sine Apostolicæ sedis iudicio sanctorum honores cui quam conferunt. A. 1368. n. 11. & 12.

Cantabuzenus, vide *Ioannes Cantabuzenus*.

Captiui. veniæ spes ad eos redimendos stipem erogaturis propofita. 1344. n. 69.

Cardinales. creati a Benedicto XII. 1338. n. 81. qui ritus in creatione Cardinalium seruari soliti. n. 28. consulitur sacer senatus decreandis nouis Cardinalibus. n. 83. de que eorum numero. ibid. priuatum quoque expenduntur singulorum consilia. ib. exponuntur creatorum nomina & merita. ibid. de imponendo ijs silentio. n. 85. ritus in dando pileo. ib. de apertione oris. n. 86. quando dentur tituli & annuli. ib. formula committenda ecclesiæ. n. 87. Cardinalium creatio facta a Clemente VI. 1842. n. 29. Ludouici Bauari ad Cardinales litera. 1344. n. 11. secunda creatio Cardinalium facta ab eodem. Clemente VI. 1344. n. 68. pontificiæ ad Atrebatensem de collato ei sacra purpuræ iure data. lib. tertia creatio. 1348. n. 36. quarta Cardinalium creatio. 1350. n. 47. vni eorum rubeus pileus missus. n. 48. Cardinales in conclauis iniquas leges ad commoda sua aucupanda. contrahendamque pontificem auctoritatem conduunt. 1352. n. 25. eæ postea ab Innocentio VI. rescissæ. 1353. n. 29. & 30. castigatus ab eodem Innocentio Cardinalium luxus. num. 31. Cardinales vacuo sacrosancto solio apostolico de Romano tantum Pontifice creando agere possunt. ibid. Cardinales ab eo creati. 1353. nu. 32. 1356. num. 41. de transmittendo pileo rubeo nouo Cardinali agitatam. 1357. n. 2. cur ea. in re difficultas oborta. ibid. transmissum postea. ibid. noui Cardinales creati ab Innocentio. 1361. n. 4. orta lis. an Cardinalis. cui os nondum apertum sit. conclauis ingredi debeat. 1362. n. 5. decretum. vt ferat suffragium in creando Pontifice. ibid. Cardinales creati ab Urbano V. 1366. n. 33. & 1367. n. 2. Cardinales Galli repugnant Urbano ne sedem Apostolicam Romam re-

uachar. n. 2. & 3. eorum intemperantior a Deo castigatus. ibid. alij Cardinales creati ab eodem Urbano. A. 1368. n. 9. 1370. n. 20. a Gregorio XI. 1371. n. 16. 1375. n. 31. Cardinales a residentia excepti. 1375. n. 24. quid de Cardinalibus creandis scripserit S. Catharina Senensis ad Gregorium. 1375. n. 31.

Careles neophyti. a Ruthenis ob fidem susceptam diuissime vexati. 1351. n. 34. ad eos tuendos indicta crucifignata expeditio. ib.

Caro humana. cæcorum carnibus vescuntur Tartari. 1352. n. 6.

Carolus Rex Vngaria. gloriosum de infidelibus triumphum refert. 1335. n. 56. gratulatur ipsi Pontifici. ib. pacem inter Boemum & Polonum Reges conciliat. ib. queruntur de eo præfules Vngari apud Benedictum XII. immunitatem ordinis ecclesiastici labefactari. 1338. n. 22. monetur a Pontifice. ne ingratus. se in Deum. a quo tot ornatus est victorijs. exhibeat. n. 24. eius filius Ludouicus a Polono Rege heres renuntiatus. 1339. n. 81. tribus filijs tria regna destinat. ib. de insigni eius pietate in Deiparam. n. 82. vt in rebus asperis diuinitus adiutus sit. ib. eius votum commutatum. ibid. commendatæ illi ecclesiæ. n. 83. secuturis eum & dimicaturis contra impios propofitæ indulgentiæ. ib. sollicitatur ad ferendam Bano opem pro excindenda e Bosnia heresi. 1340. n. 73. illius mors & elogium. 1342. nu. 28. succedit ei filius Ludouicus. ib.

Carolus Dyrrachinus princeps. præfectus exercitui in Trinacriam a Roberto Rege immisso. 1338. n. 48. res parum prospere ab eo gesta. ib. Mariam Ioannæ Reginæ sororem. sibi fraude thoro iungit. 1343. n. 73. exitium inde sibi parit. ib. Ludouico Regi Vngariæ se subijcit. 1348. n. 1. ferro cæditur. ib. queritur Pontifex inique cæsum. ib. & 1349. n. 4.

Carolus IV. Imperator prius marchio Morauia. de eo Boemica coronacungendo pater deliberat. 1341. n. 16. vna cum patre ad sedem Apostolicam accedit. 1346. n. 18. Permittit controuersias cum Polono. Vngaro. & Neapolitano Regibus arbitrio Pontificis. ib. varias pactiones inuit pro comparando imperio. n. 19. illius sacramentum. ib. instaurat sollicitationes ab Henrico auo præstas. ib. spondet acta Ludouici Bauari se rescissurum. n. 20. non occupaturum ditionem ecclesiasticam. ib. Siciliam Sardiniamue non affectaturum. ib. non ambiturum Urbis imperium. ib. nec ditionem ecclesiasticam. ib. abiturum Vrbe eadem die. qua coronam acceperit. n. 21. abrogaturum iniquas Henrici sententias. n. 22. non admi-

nistraturum Italiani. nisi postquam Cæsar confirmatus fuerit. ib. vna cum patre illaturum Ludouico bellum. n. 26. pontificia in eum edicta mandaturum operi. ib. illius & parentis literæ aliæ. n. 28. si bellum non successerit. belli sumptus non repetiturum. n. 28. promissum ex arcano illi a Clemente VI. imperium. n. 29. rogat Pontifex principes electores. vt Carolum euehant ad imperium. n. 30. eligitur Rex Romanorum. n. 31. gratulatoriæ ad eum Clementis literæ. n. 32. monetur. vt Italos ad suas partes pelliciat. nu. 33. Bunnæ in agro Coloniensi corona Germanica redimitur. ib. confirmatur a Clemente. n. 34. exactum ab eius oratoribus sacramentum. n. 36. imbuitur præceptis optimis a Pontifice. nu. 37. missus ad eum internuntius pro superioribus sponfionibus instaurandis & exigendis. ib. apud Leodiū fusus. n. 38. e Cresciaca pugna euadit. n. 42. de patre cæso ipsum solatur Pontifex. ib. rata habet inita cum Clemente conuenta. A. 1347. n. 3. edicta in Ludouicum Bauarum. confirmat. ib. pontificiam ditionem se non affectaturum spondet. ib. nec Siciliam. Sardiniam. vel Corsicam. ib. non ditionis ecclesiasticæ vrbes. Romanus. n. 4. egressurum ex ea. eadem die. qua imperialia insignia acceperit. n. 5. conuellit Henrici sententias. ib. opem Pontificis rebus promittit. intrusosque eiecurum. ib. Prouinciæ & Pedemontio consulit. n. 6. condonat Pontifici Guelphorum iniurias. ib. veterum Imperatorum sponfiones firmatas cum ecclesia instaurat. 1347. n. 1. in pontificia verba iurat. ib. & n. 2. bellum gerit cum Ludouici Bauari filio. n. 8. eius res Ludouici Bauari morte confirmatæ auctæque. n. 10. sequaces Ludouici. propofita venia. ad obsequium Caroli prouocati. ibid. sollicitatur a Pontifice. vt in Italiam descendat. ibid. academiæ. Pragæ excitandam curat. n. 11. vocatur in iudicium a Nicolao Laurentio. n. 18. Germaniam suæ ditioni subijcit. 1348. n. 15. qua forma Germani in illius obsequiū adacti. ib. Eduardum illi opponere tentant nonnulli. n. 16. Eduardo abeunte. defertur tyrannis Frederico Milnensi. n. 20. Carolus eum sibi pactione deuincit. ibid. pseudominoritate Carolo infensi. n. 21. ducit expeditionem in Ludouici Bauari heredes. ib. Guncherus Schvartsburgensis illi opponitur ab aduersarijs. 1349. n. 12. eundem & aduersarios principes sine sanguine fuso in suam potestatem redigit. nu. 13. Gunchero nonnulla oppida attribuit. n. 14. insignia imperialia a Ludouico Brandeburgensi accipit. n.

14. Caroli aduersarij qua formula ab ecclesia conciliati. n. 15. Nicolaum Laurentium carceri mancipat. A. 1350. n. 5. rogatus a Clemente VI. vinctum illum transmittit Auinionem. ib. Italiam ad recuperanda iura caesare ingredi meditatatur. 1351. n. 30. de eo in Vicecomites concitando agitatum. ib. illius metu Ioannes Vicecomes ad pontificium obsequium redit. n. 31. Germanos morum suauitate & beneficijs sibi deuincit. 1353. n. 17. Innocentium VI. ad ecclesiam feliciter regendam hortatus, vicissim ad imperium pie gerendum excitatur. ib. poscit, vt Vratislaviensis ecclesia Pragensi subijciatur, sed repulsam patitur. n. 18. ad imperiale insigne suscipiendam se comparat. 1854. n. 5. varia eius itinera. ib. Lutemburgensem comitem ducali apice insignit, & Barensē comitatum marchionali fastigio exornat. ib. B. Otilia reliquiarum partem ab Argentinensi episcopo accipit. ib. componit Germanicas res. ib. Italiam ingressus a principibus imperij honorifice excipitur. ib. missis oratoribus, legatos Cardinales ad conferendum illi augustale insigne decerni flagitat. n. 6. annuit eius petitis Innocentius Papa. n. 7. sollicitatur, vt caesate imperium exambiat. nu. 8. tres patriarchae decreti ad ferream coronam illi imponendam si Mediolanensis archiepiscopus muneri deesset. n. 9. pacem inquit cum Vicecomitibus. 1354. n. 11. Pisani se illi subijciunt. ib. Mantuae de Venetis cum Genuensibus ad pacem redigendis agitatur. nu. 12. ab Innocentio impetrat, vt festus dies de cruce, clauo, & lancea institueretur. nu. 18. vt eas sacras reliquias Pragae detulerit. ib. & plura alia sanctorum lipsana. ib. in ecclesia S. Ambrosij corona ferrea redimitur. 1355. n. 1. Etruria se illi subijcit. ib. Gibellinorum ipsum aduersus Guelphos asperare molientium consilia repellit. ib. Lustrat Vrbes ecclesias. n. 2. a Petro episcopo Ostiensi imperialibus ornamentis insignitur. n. 3. pontificiae literae de ritibus in augustali inuocatione seruandis. n. 5. vsque ad. n. 14. spondet praetermissa in illius pompa ob Pontificis absentiam in pontificiae dignitatis dampnum non verisum iri. n. 14. confirmat omnia promissa antea facta. n. 16. eadem die qua coronatus Vrbe digreditur. n. 17. vrgetur a Romanis, vt Vrbes imperium corripiat. ib. sacramenti religionem commodò suo praefert. ib. Senas fratri Nicolao Aquileiensi patriarchae tradit. n. 18. insidijs ab aliquot coniuratis appetitur. ib. insidiatoribus affectis supplicio, abit. ib. Marquardum episcopum Au-

gustensem Pisis praeficit. ib. marchionem Montisferrati Italici regni proregem dicit. ib. repetit Germaniam. ib. vt auxilia pontificio legato ad Romanam ecclesiam iura repetenda a tyranno submiserit. n. 19. professus fit, se pro ecclesia bellicos labores subiturum. ib. acta illi ab Innocentio VI. gratia. ibid. Vngariae Regem Venetis conciliat. n. 24. rogatus ab Innocentio, vt pacem inter Gallum & Anglum agendam promoueat. A. 1356. n. 1. rejecta apud eum pontificiae preces, capto iam Gallo Rege. n. 10. ad eum. Carolus delphinus Metis accedit. n. 12. frustra de concordia Gallos inter & Anglos agit. ib. Brabantinum inter ac Belgam pacem conficit. ib. Metenses conuentus celebrat, pluresque in ijs leges edit. num. 13. vetat electorum principatus distrahī & diuelli. ib. Latinam, Italianam, & Sclauicam linguas a principum filijs disciubet. ib. plures aliae leges ab eodem in Nurembergensibus conuentibus editae. n. 14. circa creationem Regis Romanorum, quae agenda a septemuiris. ib. circa ordinem inter electores. n. 19. implorat eius auxilium Innocentius Papa aduersus foederatos praedones circum Auenionem frementes. 1357. n. 3. & 4. nonnulli illum a Pontifice abalienare student. 1359. n. 11. instillant, Henrici aui sententias iniuria a Clemente V. reuocatas. ib. pietatis studio clerum caesarea auctoritate coercendum suscipit. ib. monetur ab Innocentio, vt regiam potentiam intra suos limites contineat. ib. non defuturam suo muneris sedem Apostolicam. ib. pro libertate ecclesiastica amplissimum edictum promulgat. n. 13. rogatur, vt ab Auliacis ecclesiae Aquileienses iura restituenda curet. n. 14. Bernabonem edictis vrget. 1361. n. 1. maximam pompam in filij Venceslai baptismo celebrat. n. 2. ostendit sacras reliquias. ib. discordia eum inter & Regem Vngariae pontificio studio sopita. 1363. n. 11. rogatus de bello sacro in Saracenos vertendo. n. 20. suscipit ecclesiae patrocinium aduersus Bernabonem. 1364. n. 1. illum ad pacem adigit. n. 4. foedus inquit cum Ludouico Rege Vngariae. n. 10. Cracouiae solemnibus Regum conuentibus interest. ib. pollicetur se Pontifici redeuntem in Italiam stipaturum. ib. & n. 11. Vrbanum V. Auenione adit. 1365. n. 1. de re Christiana tuenda colloquia cum eo miscet. ib. imperiali cultu celebranti sacra Pontifici assistit. ib. comitatum per Germaniam vagis turmis in Turcas ituris spondet. ib. si neget iter Vngarus, conducturum se classem. n. 2. sollicitatur a B. Petro Thoma, vt reli-

gionem in Syria restituendam suscipiat. n. 20. in Francofurtensi conuentu sociales praedonum turmas dissipandas vi, decernit. 1366. n. 21. iteram pollicetur Vrbanum stipaturum se illum in Italiam venientem. nu. 26. ad eiusdem Pontificem legatio. ib. rogatus, vt Pedemontio inuaso a Vicecomitibus succurrat. n. 28. in auxilium ecclesiae aduersus Bernabonem vocatur. A. 1368. n. 3. ingressurus Italiam, misso oratore, armorum potentiam Vrbanus offert. n. 4. instaurat priuilegia Romanae ecclesiae. n. 5. &c. ingreditur Italiam. eiusque gesta. n. 8. illius metu Bernabos pacis consilia inquit. ib. Carolus cum Florentinis concordiam paciscitur. ibid. Vrbanum conuenit Viterbij. ib. ingredienti Romanam Pontifici stratoris munus exhibet. ib. pars crucis dominicae ad illum a Gregorio XI. dono transmissa. 1372. n. 26. sollicitatus a Gregorio ad iungenda cum Ludouico Rege Vngariae aduersus Amuratem Germanica arma. 1373. n. 6. de principatu Brandeburgensi cum Bauaris certat. ib. sollicitatus ad Miliczium haesiarum comprimendum. 1374. n. 11. ad abolendum speculum Saxonum. n. 12. ad ipsius gratiam Ludouicus episcopus Bambergensis ad Moguntinum archiepiscopatum translatum. 1374. n. 14. marchiam Brandeburgensem adiungit Boemiae. ib. edicta in Bernabonem ad Pontificis gratiam pronuntiat. n. 16. permittit Pontifici, vt Insubriae vrbes iuris Caesarei in clientelam ecclesiae recipiat. ib. Lucam & nonnullas imperialis iuris vrbes tradit ecclesiae; sed donatio ab ecclesia non admissa. 1375. n. 14. a Gregorio Papa celebrandorum comitiorum pro Venceslao creando Caesare facultatem postulat. 1376. n. 13. de eo creato certiore facit. n. 14. rogatur, vt ipsum confirmet. n. 16. paterno amori indulgens, prodit imperij maiestatem. n. 18. decretum de libertate ecclesiastica instaurat. 1377. nu. 7.

Carolus Martellus. Andree occisi posthumus. principes Neapolitani solemnī ritu sceptri heredem agnoscunt. 1347. n. 12. transmittitur in Vngariam. 1348. n. 5.

Carolus Rex Navarra cognomento malus. Ioannae matri in regno succedit. 1349. n. 26. Carolum regiae Castellanae principem, immisissis sicarijs, ex inuidia interficit. 1353. n. 15. ab Innoc. IV. monetur officij, vt foci Regis Francorum gratiam sibi conciliet. 1354. n. 19. cum Anglo aduersus socerum exitialia consilia agitatur. ib. Gallias bello ciuili miscet. 1358. n. 2. & 3. sentit cum Eduardo Angliae Rege. ib. de Bur-

I N D E X.

gundia cum Ioanne Gallorum Rege certat. 1364. n. 15. & cum Carolo V. n. 18. Castellam ex foedere cum Aragonio & Henrico expugnandam partitur. ib. delectus Pontifex arbiter cōtrouersiarum inter Henricum Castellæ & Nauarræ Reges. A. 1371. n. 4. Pontificem conuenit Auenione. ib. controuersias cum Carolo Rege Gallorum componit, accepto Montispessulani principatu. ib. Cum Henrico Rege Castellæ pacem init, & quibus legibus. 1373. n. 24. vocatur in suspicionem sublato veneno legati Cardinalis. ib. accusatur parasse venenam Regi Francorum. ib. multis ab eo vrbibus spoliatur. ib.

Carolus Castellana regia princeps. a Rege Nauarræ ex infidijs cæsus. 1353. n. 15.

Carolus dux Normannia postea Rex Francorum eo nomine V. ab Innocentio VI. ad constantiam in rebus asperis post Pictauiensem cladem excitatus. 1356. n. 7. exagitur a plebe. n. 13. confert se ad Carolum, auunculum Imperatorem. ib. cum Nauarræ Rege bellum gerit. 1358. n. 2. sollicitatur ad pacem. ib. Iaquæorum fidem Regem candenti tripode coronari iubet a carnifice. 1359. n. 1. regiam coronam suscipit. ib. pacem cum Anglis iurciurando sancit. 1360. n. 3. patri in Gallico regno succedit. 1364. n. 16. excitatur a Pont. ad regias virtutes sectandas. n. 17. de Burgundiæ ducatu cum Rege Nauarræ certat. n. 18. ad subsidia orienti impertienda sollicitatur ab Urbano V. 1366. n. 15. transfugiunt ad eum Aquitani, supremumque dominum agnoscunt. 1369. n. 11. graue bellum cum Eduardo Anglo suscipit. ib. partem Aquitaniæ recipit. ib. ad eum duo Cardinales pro pace Anglica legati a Gregorio XI. 1371. n. 1. cunctando, Anglorum frangit impetus. n. 2. apud Rupellam Castellani foederati ope Anglum mari vincit. ib. sollicitatur ad pacem conficiendam cum Anglo. ib. illi eripit Rupellam & alias vrbes. ib. pias oblationes ad ecclesias Vrbis transmittit. 1373. n. 15. sollicitatus a Gregorio ad excindendos Turlupinos. 1373. n. 19. & Vvaldenses e Delphinatu. n. 20. flammis abolet Turlupinos. ib. ad pacem cum Anglo sollicitatur. n. 22. tentatur veneno a Rege Nauarræ. n. 24. iterum sollicitatus ad pacem. 1374. n. 21. & ad expeditionem in Saracenos suscipiendam. 1375. n. 10. & rursus ad conficiendam cum Anglo pacem. n. 11. queritur Gregorium Italiam repetere, & quid ipsi responsum. 1375. n. 22. indictis Brugenfibus conuentibus, retardatum pontificium iter. ib. vrgetur ad Vvaldenses e delphinatu excinden-

dos. n. 26. illos carceribus mancipari iubet. ib. monitus, vt penitentia sacramentum reis afficiendis supplicio permittendum curet. A. 1375. n. 28. det operam vt Delphinatus præfectus illius partis, quæ sedis Apostolicæ beneficiaria est, fidei sacramentum Romanæ ecclesiæ nuncupet. 1375. n. 29. Rothomagensem archiepiscopum veteri vrbis imperio restituendum studeat. ibid.

Carolus Alenconius comes. Prædicatorum ordinem ingreditur. 1359. n. 1. illius constantia a Pontifice tentari iussa. ib.

Carolus e Blesis. a Ioanne duce Britannia cæsus. 1368. n. 11. sanctitatis opinione a nonnullis celebratur. ib. obiurgantur qui sine iudicio sedis Apost. illi sanctorum honores contulerant. ib.

Carraria. Patauii sibi subiecit. 1337. n. 26.

Casimirus Rex Polonia. inita ab eo concordia formula cum Boemiæ & Vngariæ Regibus a Benedicto XII. damnata. 1336. n. 61. commendatus ipsi ordo ecclesiasticus. n. 62. Russiam debellat. 1340. n. 77. a Russis in eum exciti Tartari. ib. indicta a Benedicto cruce signata milita pro fulciendo Casimiro contra Tartaros. ib. propulsat Tartaros. n. 78. de Pomerania iterum litem mouet. 1341. n. 39. de adiuncta Polonia Russiam superiore gratulatur illi Pontifex. 1341. n. 40. transigit cum cruciferis de controuersis terris. 1343. n. 39. Pomeraniam ijs permittit, Cuiavia & Dobrina receptis. ib. monitus ne Cracouiensem ecclesiam opprimat. 1344. n. 66. Tartaros Russiam propulsat. 1344. n. 67. bellum gerit cum Boemo. 1345. n. 14. ad eum conciliandum internuntius pontificius missus, imperataque inducia. ib. inclinatur ad ecclesiæ hostes, seque exulat. n. 15. ad concordiam cum Boemo reuocatus. n. 16. templum in eo loco excitat, in quem Eucharistia abiecta cœlesti luce fulserat. 1347. n. 31. prosperam in Russiam expeditionem init. 1349. n. 24. Lithuanos ad tractatum de amplectenda fide Christiana adducit. ib. gratulatur ad eum Pontificis literæ. n. 25. habenas impudicitie laxat. ib. monitus officij a sacerdote mergi illi flumine iubet. ib. versa inde in calamitatem illius felicitas. ib. a Tartaris vexatus Ludouicum Regem Vngariæ euocat. 1351. n. 33. Lithuaniam obterit, capitque ducem Keistutum. ib. obstitit, ne Vratislauenfis ecclesia Pragensi subiciatur. 1353. n. 18. de Baricka sacerdote necato & adulterijs veniam supplex poscit. ib. vt multis calamitatibus ob hæc fla-

gita fuerit implicitus. ib. amplissimis iuribus plures ecclesias locupletat. ib. placato diuino Numine ad pristinum felicitatem efflorescit. ibid. aduersus Tartaros & Lithuanos bellum sacrum indici ab Innocentio VI. poscit. A. 1354. n. 25. Ploccensem principatum adiungit Polonia. ib. ab Vngaro conciliatur cum Boemo, & quibus legibus. 1335. n. 56. illum inter & cruciferos exortat nouæ discordia. ib. de egregio in ecclesiam studio commendatur. 1339. n. 80. Regis Vngariæ filium Ludouicum sceptri Polonici heredem decernit. 1339. n. 81. infelicem expeditionem, conficit in Moldauos. 1359. n. 15. sollicitatur ab Urb. V. vt ex adulterij volutabro emergat. 1362. n. 12. vexatur ab infidelibus. ib. proposita venia spes Polonis in bello contra barbaros morituris. ib. sollemnes Regum conuentus Cracouia celebrat. 1364. n. 10. dat operam, vt Cracouiensis academia, ab Urbano Papa excitetur. n. 13. corripitur de adulterijs. 1365. n. 14. intentatur illi censura. ib. plures e Lithuanis vrbes terrasque recuperat. 1366. n. 29. illius mors. 1370. n. 27. rite sacramentis munitur. ib. in ecclesias munificus. ibid. regnum Polonicum in Ludouicum Regem Vngariæ transfundit. ibid.

Cassinese monasterium. amplissimis iuribus a veteribus Regibus auctum. 1370. n. 14. quo die Carolus I. ius imperij in vitam necemque clientum ademit, in eum Sicilia insula rebellauit. n. 15. monita de eo Ioanna I. iussaque monasterio illi vetera iura restituere. ib. episcopatus Cassinensis abrogatus. n. 16. pristinus religionis nitor monasterio illi restitutus. ibid.

Castella. cæso Petro Rege a pluribus principibus affectata. 1370. n. 17. a Mauris bello appetita. ib. ad sedandos ciuiles motus missi internuntij. ibid.

Catalana societas. conciliata ecclesiæ. 1341. n. 130.

Catalusius. vid. Franciscus Catalusius.

Catharenfes. a schismaticis vexati 1367. n. 13. rogati Veneti ad ferendam ipsis opem. ibid.

S. Catharina Senensis. Gregorium monet, creandos Cardinales sanctitate conspicuos; alias perreclitaturam ecclesiam. 1375. n. 31. adhibita interpretis concordia inter Pontificem ac Florentinos. 1376. n. 6. a Florentinis sibi illudum conqueritur. ib. ad Florentinos missa a Gregorio XI. pro concilianda pace. 1377. n. 2. intentatam mortem spernit. n. 3.

Catholica ecclesia. declarat Palæologus Græcorum Imperator, illam esse ca-

I N D E X.

catholicam ecclesiam cui Romanus Pont. in occidente præsit. A. 1370. n. 7. vid. *ecclesia*.

Catholicos Armeniorum. Benedicti XII. ad eum literæ de excindendis erroribus. 1341. n. 46. transmissus ad ipsum libellus continens Armeniorum errores. n. 48. cuiusdam catholici errores & fastus. 1341. n. 78. &c. catholici eligendi ritus inductus a Sapore idololatra. 1341. n. 88. confirmationem ab Rege petit. ib. vestigal eid. pendit. ib. ab eodem exauctoratur. ib. idem creat vel deponit episcopos pro pecunia. n. 97. vid. *Armenij*.

Cenetenfis comitatus. vestigalis Romanæ ecclesiæ a Bertrando patriarcha Aquileiensi recuperari iussus. 1338. n. 29.

Censores fidei. instituti in Gallijs. 1351. n. 37. exercendæ sacræ inquisitionis necessitas. ibid. trucidati in Sabaudia fidei censores. 1375. n. 26.

Censura ecclesiastica. spretæ ab Armenijs hæreticis. 1341. n. 63. contra censurarum ecclesiasticarum contemptores decretum. 1346. n. 79. iudicio hæreseos postulari iussu. ibid.

Chalabi Turcarum princeps. annuas cum Clemente VI. inducias paciscitur. 1349. n. 30.

Chalcedonense concilium. reprobatur. ab Armenijs. 1341. n. 50.

Cham Tartarorum. ad fidem Christianam amplectendam sollicitatus. 1370. n. 9. & 10.

Charitas. non euacuatur sed augetur in beatis, fide & spe desinentibus. 1336. n. 7. negavit Guido Augustinians eam, si vera sit, deperdi posse. 1354. damnare eiusmodi errorem cogitur. ib.

Chelmenfis episcopatus. institutus in Russia. 1375. n. 28.

Chius. ab Imperatore Constantinop. occupata. 1337. n. 34. erepta Græcis a Genuensibus. 1346. n. 63.

Chorea. diuina vltio in episcopum choream agentem. 1352. n. 31. choreæ funestæ demonum arte agitata. 1374. n. 13.

Chrisma. modus conscribendi chrismatibus apud Armenios. 1341. n. 66. non potest per simplicem sacerdotem rite & debite consecrari. 1351. n. 12.

Christophorus Rex Dania. a suis pulsus. 1339. n. 84. Scania, eo assentiente, coniuncta Sueciæ. n. 85.

Christus, vt angeli sint inferiores humanitate Christi. 1336. n. 15. eidem subiecti. ib. Armeniorum error circa distinctionem naturarum in Christo. 1341. n. 50. fabulantur circa eius descensum ad inferos. n. 53. Eutyichis errorem sequuntur de humanitate in deitatem conuersa. n. 55. negarunt in eo nonnulli humanam animam. n. 56. blasphemiam

de mortua in eo diuinitate. n. 57. in vna sola persona Christi sunt duæ naturæ. A. 1351. n. 4. hæretici sunt, qui vnicam naturam in eo constituunt. ib. Macharius hæresiarcha vnam voluntatem & operationem astruebat in Christo. ib. Vartan hæresiarcha Armenius blasphemauit, Christum secundum humanitatem esse æqualem Deo Patri. ib. infinite abest secundum humanitatem a perfectione, quam habet secundum diuinitatem. n. 8. de modo vnionis naturæ Verbi ad naturam humanam quæstio. n. 9.

Christi corporis festum. de eo ab Urbano IV. instituto &c. 1344. n. 63. propositæ illud celebraturis indulgentiæ. ibid. auctæ a Clemente VI. ibid.

Christi passionis meditatio. vid. *Passionis Christi meditatio*.

Cilicium. in cilicio & cinere mori vult B. Petrus Thomas. 1366. n. 18.

Cinis. in cinere & cilicio mori vult B. Petrus Thomas. 1366. n. 18.

Circumcisio. circumcisionem negant in Christo Armenij. 1341. n. cxii.

Classis. sacra prece lustrata a B. Petro Thoma in expeditione Ægyptia. 1365. n. 18.

Clauus. in clauis, lanceæ, & crucis honorem festus dies institutus. 1354. n. 18.

Clemens VI. prius archiepisc. Rothomagensis missus a Benedicto XII. ad extinguendum bellum inter Francorum & Anglorum Reges exortum. 1337. n. 21. in summis rebus adhibitus a Francorum Rege. 1338. n. 81. creatur Cardinalis. ibid. Benedicti Papæ ea de re literæ ad ipsum data. ibid. ante pontificatum dictus Petrus Rogerius presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei. succedit Benedicto XII. 1342. n. 6. vt prædictus loco illi fuerit pontificatus. ib. encyclicæ eius literæ. n. 7. duos Cardinales legatos pro Anglis Gallijsq; conciliandis mittit. n. 9. imperatorem induciarum potestatem dat. n. 12. Belgas ad Gallorum Regis obsequium adducere nititur. n. 13. &c. libertatem ecclesiasticam collapsam in Anglia restituere molitur. n. 15. Guillelmum Cardinalem legatum ad componendas res italicas mittit. n. 16. & ad iungendos fœdere Italos principes contra Ludouicum Bauarum. ib. & n. 17. sollicitatur a Petrarcha, vt sedem Apostolicam Vrbi restituat. n. 21. Aymericum Cardinalem legatum decernit in Neapolitanum regnum. n. 22. obortam inter Balearum & Aragonum dissensionem sopire studet. n. 25. eo mittit Andream Cardinalem tit. S. Susannæ. n. 26. senatum Cardinalium auget. n. 29. cruce signatam expeditionem in Turcas indicit. 1343. num. 1. pontificiam

de ea literæ. n. 2. Venetum, Cyprium, & Rhodium sibi fœdere coniungit. n. 4. Rhodios equites ad instaurandam disciplinam militarem hortatur. n. 5. quæ classis ab eo comparata in Turcas. n. 5. & 6. Martinum Zachariæ nauibus pontificijs præficit. n. 9. Reginam Sicilia sollicitat, vt iungat arma in Turcas. ib. vrget etiam alios principes. ibid. Henricum patriarcham Constantinopolitanum in exercitu legatum creat. n. 10. indicit ad belli sacri sumptus decumas. n. 11. Græcos ad redeundum in sinum ecclesiæ sollicitat. n. 12. promittit auxilia in Turcas, si damnent schisma. ibid. Alexium Megaducam ad ecclesiæ coniunctionem hortatur. n. 13. & Demetrium despotam. n. 14. Græcis principibus & populis proponit collapsas ex schismate eorum res. n. 15. eiusdem ad patriarcham literæ. n. 17. redintegrandæ ecclesiarum coniunctionis necessitas illi exposita. n. 18. adhortatio eiusdem ad monachos. n. 19. Guidonis Armeniæ Regis oratores excipit. n. 20. eosdem ad Galliam & Angliam Reges dimittit. n. 20. religionem apud Tartaros amplificandam curat. n. 21. Ianibechum Imp. ad eam amplectendam hortatur. ib. Christianorum dissidia studet componere. n. 23. Genuenses a Cyprijs inuadendis retardat. ib. Gallos inter & Anglos inducias conciliat, missis legatis. n. 24. Aragonem & Balearum reducere in concordiam studet. n. 25. Cardinalem tit. S. Susannæ eo legat. ib. defuncto Bernardum tit. S. Cyriaci in thermis presbyter. Cardinale subrogat. num. 26. eius ad Aragonem literæ, vt a Balearibus inuadendis ablineat. n. 29. apud eum Aragonis Rex de Balearibus expugnatis se excusat. n. 31. Bernardo Cardinali legato Armandum archiepiscopum adiungit. n. 34. Denarium S. Petri exigit in Silesia. n. 40. informat monitis Magnum Sueciæ Regem. n. 41. in Ludouicum Balearum iudiciariam fert sententiam. n. 42. eam a præsulibus promulgari iubet. n. 58. & 59. de creando Rege Romanorum agit. n. 59. missi ad eum oratores a Bauaro. n. 60. postulat iudicio archiepiscopum Moguntinum. n. 61. eiusdem in eum edictum. ib. decernit Sicilia regni administrationem, pupillo Rege, ad sedem Apostolicam spectare. n. 75. censum illi Mediolani principes pendunt. n. 87. Edicto vetat, ne libelli proiciantur ad Pontificem. ib. Angliæ Regis ad eum literæ, conuerentis data nonnullis Cardinalibus Anglicana sacerdotia. n. 90. colendam S. Martialis Aquitaniæ apo-

I N D E X.

folij memoriam duplici festo de-
cernit. n. 92. Insulres B. Venturini
opera ad induenda in Turcas arma
conciat. A. 1344. n. 1. vetat inuadi
Græcos. n. 2. Smyrna in Asia eius
auspicijs capta. n. 3. de ea victoria
ad ducem Venetum dat literas. n. 3
Eduardum Regem Angliæ, vt arma
vertat in Turcas sollicitat. n. 4. &c.
Guidonem Regem Armeniæ com-
monet, vt hæreses in Armenia ex-
cindat. n. 7. Fraticellos grassantes
in oriente comprimendos curat.
n. 8. Vvaldenses supplicio iubet af-
fici. n. 9. Ludouici Bauari supplices
literas ad eum datæ. n. 10. ad ipsum
Bauarum ecclesiæ conciliandum
paratum se esse profitetur. n. 12. Ita-
licas discordias sopire studet. nu.
14. & 15. Andream Neapolitani
Regis nomine insigniendum de-
cernit. n. 16. Siculi regni admini-
strationem Aymerico legato tra-
dit. n. 17. obijcit anathema contra
tendentibus. ib. clientelaris spon-
sio a Ioanna Clementis legato de-
lata. n. 18. ad Gallorum Regis pre-
ces regni procuracionem legato
adimit. n. 30. Ioannam præceptis
ad gerendum optime regnum in-
struit. n. 31. Ioannam admonet, vt
viro morem gerat. n. 32. suadet, vt
cum Trinacrijs inducias ineat. n.
33. ad Aragonium & Balæarem in-
concordiam adducendos incumbit.
n. 34. Aragonem ad Clementiam
in Balæarem explicandam sollici-
tat. n. 37. Fortunatarum insularum
principem creat Ludouicum Hispa-
num. n. 39. &c. Ludouicus illius be-
neficiarium se profitetur. n. 45. Lu-
sitanus Rex ad Clementis gratiam
iure in eas insulas cedit. n. 48. cedit
etiam Castellanus. n. 50. Algezira
episcopatum instituit. n. 51. Angliæ
Regem ob ius pontificum in sa-
cerdotiorum collatione oppugna-
tum corripit. nu. 55. de pace inter
Scotum & Anglum agit. nu. 60.
& inter Anglum ac Gallum. nu.
61. concedit vsum calicis duci
Normanniæ. n. 62. festum diem cor-
poris Christi instaurat. n. 63. Pragæ
archiepiscopatum instituit. n. 64.
Pragensi archiepiscopo inungendi
Regis Boemiæ ius confert. nu. 65.
vetat ecclesiasticos ad certamen
singulare euocari. n. 66. auget Car-
dinalium senatum. nu. 68. daturis
stipem pro captiuis Saracenicis ser-
uitute liberandis indulgentias im-
pertitur. n. 69. nouum legatum no-
uosque duces in cætorum Smyrnæ
locum subrogat. 1345. n. 2. Gallum
Regem conquerentem, Gallos in
Turcicū bellum auerti arguit. n. 3.
Franciscum archiepiscopum Cre-
tensem vicelegatum creat. n. 5. ne-
potem ex sorore submittit aduer-
sus Turcas. n. 6. præficit expeditioni
delphinum Viennensem. ib. Caf-

sa obsessæ suppetias ferre iubet. n. 7.
Delphinatum Viennensem in Galli
Regis primogenitum transfusum.
confirmat. n. 8. Italos ad Turcicam
expeditionem comouet. ib. Eduar-
dum admonet, vt trophæa de Tur-
cis potius, quam de Gallis statuatur.
n. 9. ad pacem cum Philippo ineundā
sollicitat. n. 10. duos Card. legatos
ad illos in concordiam redigendos
mittit. n. 11. præmittit his Hugo-
nem archiepiscopum Bisuntinum.
n. 12. apud ipsum Balearis de ere-
pto regno conqueritur. n. 13. mo-
net Aragonium, vt clementer agat
cum sororio. ib. Guillelmum inter-
nuntium ad Boemiæ & Polonia
Reges conciliandos mittit. nu. 14.
imperat inter eos inducias. ib. Po-
lonum præmonet, ne cum Ludouico
Bauaro fœdus iungat. nu. 15. &
Vngarum. n. 17. Gallum pro Bau-
aro conciliando preces repetentem
edocet, Bauarum ipsum promissis
resiliisse. n. 18. Argentinensem epi-
scopum a Ludouico Bauaro dice-
dentem in gratiam admittit. n. 21.
quam illi penitentiam imposuerit.
ib. Genuenses inter se conciliare
nititur. n. 22. ad Galli Regis preces
Ioannæ pupillæ administrationem
regni Neapolitani permittit. n. 23.
rescindit profusas eius donationes.
ib. Ioannam admonet, vt viro se
conciliet, neue coronationem dif-
ferat. n. 24. leges, quibus Andreas
corona cingendus sit, præscribit. ib.
illius necem luget. n. 29. Ioannam
ad secundas nuptias inconsulta
sede Apostolica transire vetat. ib.
rogatur a Massiliensibus, vt de An-
dræ interfectoibus supplicium
sumat. n. 30. duci Burgundiæ com-
munionem sub vtraque specie per-
mittit. n. 32. indicit publicas preces
ad auertendas publicas calamita-
tes. nu. 33. Ludouicum Bauarum
damnatum anathemate promulga-
ri iubet. A. 1346. n. 1. illius incon-
stantiam ac fraudes exponit Au-
striaco. ib. promotam sincere eius
reconciliationem profitetur. n. 2.
fert in eundem decretoriam sen-
tentiam. nu. 3. principes electo-
res nouum creare Cæsarem iubet.
n. 9. Brandeburgensem electionis
iure excludit. n. 11. Henricum ar-
chiepiscopatu Moguntino detur-
bat. n. 12. &c. subrogat in eius lo-
cum Gerlacum. n. 17. redituro-
rum ad ecclesiæ obsequium for-
mulam præscribit. ib. Boemum ac
Polonum Reges ad concordiam
reuocare nititur. n. 18. cum Ioanne
Rege Boemiæ pro transferendo in
eius filium imperio paciscitur. n.
19. Gallo oranti, vt reconciliaret
Bauarum cum ecclesia, illum in-
constantem fuisse respondet. n. 29.
principes electores rogat, vt Ca-
rolum euehant ad imperium. n. 30.

renunciato Cæsari illud ipsi confir-
mat. n. 34. internuntium mittit ad
eundem, vt sacramentum fidei ab
eo exigat. n. 37. Gallum Regem
de oppressis ecclesiasticis arguit. n.
39. Belgis ob violatam pacem cen-
suras infligi iubet. n. 43. in Andream
Regis Sicilia interfectores fert sen-
tentiam. n. 45. poscentem Ludoui-
cum Vngarum, vt in fratrem Ste-
phanum Sicilia regnum transmit-
teretur, reijcit. n. 52. non exuen-
dam Ioannam antequam conuicta
sit. n. 54. Talayrandum Cardina-
lem a calumnia vindicat. n. 56.
purgat se de Andream nece. n. 58.
imperat inducias inter Insulres.
n. 59. Bertrandum Cardin. ad ab-
rumpendos Ludouico Bauaro in
Italiam aditus legatum mittit. n. 60.
Castellano biennales decumas con-
cedit. n. 61. tractat cum Græcorum
Imperatrice de submittendis auxi-
lijs. n. 64. negat tractandum cum
Cantacuzeno. ib. noua contra
Turcas submittit auxilia. n. 65. pe-
tunt Turcæ a Clemente inducias.
n. 66. in Armeniam ad restituendā
religionem mittit internun-
tios. n. 67. Armeniorum catholico
ob professum orthodoxum dogma
gratulatur. n. 68. inter infideles
amplificationem fidei curat. n. 70.
archiepiscopum Seleuciz ob hæ-
resim circa paupertatem Christi
sparsam in oriente iudicio postu-
lat. ib. Franciscanos arguit negli-
gētē in pūendis Fraticellis. ib. acta
synodi Pofoniensis celebratæ a Ge-
ntile olim Cardinale confirmat. n. 72.
Carolus Romanorum Rex sacra-
mento fidei in illius verba adactus.
A. 1437. n. 2. Nicolaum Laurentium
multa in Vrbe nouantem com-
primendum suscipit. n. 7. sollicitat
Carolus, vt in Italiam descendat.
ib. ad eiusdem gratiam Pragæ acad-
emiam instituit. n. 8. de interfe-
ctoibus Andream Regis supplicium
sumi iubet. n. 10. Ioannam admo-
net, vt sapientum, non iuuenum,
sequatur consilia. n. 10. imminen-
te Vngaro Neapolitani regni ad-
ministrationē deserui iubet & cur. n.
11. mutuo fœdere Neapolitanæ re-
giæ principes aduersus Vngarum
coniungendos consulit. ib. de pa-
ce inter Ioannam & Aragonios
Trinacriæ detentores agit. n. 12.
ditionis ecclesiasticæ arces aduer-
sus Nicolaum Laurentium milite-
muniri iubet. n. 15 & illum a lega-
to Cardinale coerceri. n. 16. Roma-
nos ab eiusdem Nicolai partibus
diuellere nititur. n. 17. enumerat
illius facinora. ib. &c. exoriens inter
Genuenses & Venetos bellum
extinguere studet. n. 22. Eduardum
a bello Gallico ad sacrum traduce-
re nititur. n. 23. Venetos ad con-
iungendas vires cum Armenijs
con-

I N D E X.

contra Babylonios hortatur. n. 8.
 Constantium Regem Armenia ad
 excindendos errores hortatur. n.
 29. Stephano Regi Rascie ad ec-
 clesie gremium redire meditati
 paternum sinum explicat. n. 30.
 Iuonem sanctorum catalogo adij-
 cit. n. 32. &c. quos seruarit ritus.
 n. 34. &c. translationem S. Iuonis
 celebraturis indulgentias impertit-
 tur. n. 40. postalata Ludouici Regis
 Vngarie, contententis pontificia
 auctoritate sibi Neapolitanum re-
 gnum tradit, reijcit. 1348. n. 3. Car-
 dinales constituit ad cognoscen-
 dam Ioannae causam. n. 4. mulcere
 Ludouicum nititur. n. 5. Dyrrachi-
 num ducem culpa procuratae An-
 dreae necis liberat. n. 6. Talayran-
 dum Cardinalem ab imposito cri-
 mine excusat. n. 7. Vngarum monet,
 ne faueat Nicolao Laurentio. nu.
 10. varias concordiae pactiones Lu-
 douico proponi iubet. n. 11. Aue-
 nionem a Ioanna pretio emit. n. 12.
 Nicolaum Laurentium tribuniciae
 potestati Urbis inhiantem compri-
 mit. n. 13. vrgeri iudicio iubet ab
 Anibaldo Card. A.S.L. ibid. ad su-
 gam ex Italia adigit. ib. Castellae
 Regi ostendit, posse externos epi-
 scopatibus in ipsius regno praefici.
 n. 14. praescribit formulam eiuran-
 di Bauarici schismatis. n. 15. in Hen-
 ricum Moguntinum exauctoratum
 legum seueritatem distringit. n. 16.
 arguit Minoritas, ipsos Bauarico
 schismati fauerē. n. 21. Ludouici fi-
 lios non nisi expiato crimine re-
 cipiendos in gratiam contendit. n.
 21. mitti Minoritas in Cumaniam
 iubet ad euangelium propagan-
 dum. n. 24. Cantacuzeni Impera-
 toris orientis legationem de con-
 ciliandis ecclesijs excipit. n. 25. so-
 cias in Turcas vires spondet. eod. n.
 25. mittit legatos ad Cantacuze-
 num pro adducendis ad ecclesiae
 sinum Graecis. n. 26. retinendam
 aduersus Turcas Smyrnam consti-
 tuit. n. 27. praefecto Smyrneni de
 Turcis debellatis gratulatur. n. 28.
 Asiaticorum legationem de Syria
 liberanda excipit. n. 29. fideles ad
 conficiendam sacram expeditionem
 sollicitat. ib. plurimo igne
 aduersus luem vititur. n. 32. percus-
 sis peste sacramenta recepturis in-
 dulgentias proponit. ib. vetat Iu-
 daeos ad baptismum cogi. n. 33.
 viros religiosos fundendis precibus
 vacare iubet. n. 34. Petrum Roge-
 rium nepotem, qui postea in pon-
 tificatu Gregorij XI. nomen tulit,
 Cardinalem creat. n. 36. Guido-
 nem Cardinalem legatum in Vn-
 gariam mittit pro Rege Ludouico
 placando. 1349. n. 1. ad petita &
 querelas Ludouici respondet. n. 3.
 cur Ioannam & principes pontificio
 iudicio reseruarit. ib. queritur, Ca-

rolum Dyrrachinum ducem iniu-
 ria casum. n. 4. excusat se de Ioan-
 na recepta. n. 5. negat conferre
 Vngaro Neapolitanum regnum
 iure beneficiario. n. 6. alias con-
 cordiae rationes cum Vngaro agi-
 tat. n. 7. restituit Trinacriae ad
 tempus sacrorum usum. n. 9. pacem
 inter Vicecomites & Genuenses
 conciliat. n. 10. oborientes inter
 Genuenses & Venetos lites sedare
 nititur. ib. iubilum recurrente
 quinquagesimo quoque anno ce-
 lebrandum constituit. num. 11.
 Carolo Regi Romanorum de parta
 victoria gratulatur. n. 13. sacra-
 mentum exigit a Germanis, Cas-
 rem ipsos non nisi a sede Apostoli-
 ca confirmatum agituros. n. 15.
 Guillelmo Ochamo poenitenti eu-
 ranti erroris formulam proponit. n.
 16. Flagellarium sectam damnat.
 nu. 19. &c. censuras religiosis se-
 ctam illam ineuntibus obijcit. 22.
 eam factionem dissipat. ib. in Li-
 thuaniam Polonos concionatores
 mittit. n. 23. Keistutum ducem
 Lithuaniae ad fidem amplectendam
 sollicitat. n. 24. Regem Poloniae
 admonet, vt vitam impudicam
 emendet. n. 25. internuntios ad
 Anglos Gallosque conciliandos
 mittit. n. 26. Eduardum orat, ne
 populi reliquias, quae pestem eua-
 sere, cadibus obijciat. ib. indulgen-
 tias impertitur ijs, qui peste cor-
 reptis inferiunt, vel sacramenta
 subministrant. ib. Italos rogat, vt
 maritimas vires ad ferendam opem
 Castellae Regi instruant. n. 27. mo-
 netur a Rege Cyprio, mitti sicarios
 a soldano Babylonio ad interficien-
 dos Reges Christianos. 29. ob oc-
 cidentalium dissensiones cum Tur-
 cis pacificetur inducias. n. 30. ab
 Imperatoribus Constantinopolita-
 nis sollicitatur de instaurando in
 eos bello. n. 31. in deliberationem
 adducit, an indulgentia anni iubi-
 lei ijs conferenda, qui Romam ac-
 cedere non potuerant. 1350. n. 2.
 quibus legibus eam impertierit. ib.
 Nicolai Laurentij, Urbis tyranni-
 dem affectantis, conatus infringit.
 n. 4. eum a Casare captum ad se
 transmitti iubet. n. 5. iudicio ha-
 reseos eundem vrget. ib. detinet in
 Auenionens carcere. ib. Maximam
 conditionis ecclesiasticae partem amit-
 tit ob non restitutam Italiae sedem.
 n. 6. Ioannem archiepiscopum
 Mediolanensem ob inuagam Bo-
 noniam edicto percellit. n. 7. & Pe-
 pulos. n. 12. Italos principes ad
 foedus in tyrannum sollicitat. ib.
 Mantuanos ad ecclesiae obsequium
 reuersos excipit. n. 13. quam ijs poe-
 nam imposuerit. ib. Guidone Card.
 quidquam in synodo Patauina,
 quam quod ad diuina spectet, sta-
 tuere vetat. n. 14. Neapolitanos

motus sedare studet. n. 22. Bene-
 uentani agri limites definit. n. 23.
 24. defuncto Anibaldo Cardinali
 Guidonem in Neapolitana legatio-
 ne substituit. n. 25. initas ab Vn-
 garo concordiae pactiones serua-
 tum ijs spondet. n. 26. internuntios
 Constantinopolim mittit. nu. 29.
 petenti Cantacuzeno synodum vni-
 uersalem annuit. n. 32. Cantacu-
 zeni oratores excipit. ib. armorum
 foedus contra Turcas redintegrat. n.
 33. Raimundum episcopum Mори-
 nensem legatum creat. n. 34. Ge-
 nuenses sollicitat, vt vires societ
 in barbaros. ib. rogat, vt dissidij cum
 Venetis causas praecidant. ib. queri-
 tur Armenios omnes suos errores
 nondum posuisse. n. 37. subsidia-
 rium aurum contra Saracenos dat.
 ib. vrget occidentales principes, vt
 Constantio Regi Armeniae ferant
 opem. n. 38. conciliare ipsos anni-
 titur. ib. Ioannem Regem Franco-
 rum de parentis morte consolatur.
 n. 39. delphino Viennensi vno die
 subdiaconatum, diaconatum, &
 sacerdotium confert. n. 40. Alfonsi
 Regis Castellae inuidi ecclesiae pu-
 gilis mortem luget. n. 42. illius fi-
 lium successorem ad regis virtu-
 tes hortatur. n. 43. Lusitanum
 Regem de laeso iure ecclesiastico
 corripit. n. 44. arguit Aragonem
 tyrannidem barbaram exercentem
 in apostolicum internuntium. n.
 44. &c. ad abolendas veteres Ar-
 meniorum errores incumbit. A. 1351.
 n. 1. conqueritur, missos internun-
 tios nitida responsa in controuersis
 fidei articulis no elicuisse ab Ar-
 menijs. n. 2. pluribus interrogationibus
 a patriarcha Armeniorum expri-
 mere veritatem, eamque constabi-
 lire nititur. n. 3. &c. Constantinum
 Regem sollicitat, vt catholicon ad
 fidem nitide exponendam adigat.
 n. 18. Rhodios equites laboranti
 Armeniae opem ferre iubet. n. 19.
 Graecorum errores e Servia, Dal-
 matia, & Macedonia excindere an-
 nititur. n. 20. Smyrnensem archie-
 piscopum ob coniectam in pericu-
 lum Smyrnam iudicio postulat. n.
 21. plangit Venetorum ae Genuen-
 sium dissidij sacrum in Tercas bel-
 lum dissolui. n. 22. patriarcham
 Gradensem ad Venetos & Genuen-
 ses conciliandos mittit. n. 23. eos-
 dem ad mutuam pacem, propositis
 malis inde emerfuris, hortatur. n.
 24. ab eo poscit veniam Rex Ara-
 gonum de non soluto sardico cen-
 su. n. 26. eiusdem litera. ib. iudi-
 ciarium edictum in Mediolanen-
 sem, Bononiam occupantem,
 edit. num. 27. &c. ad societatem
 armorum principes Italicos vocat.
 n. 29. quid Etruscis de Mediolanen-
 si responderit. ib. de Germano Ca-
 sare in Italiam vocando eosdem.

I N D E X.

confulit, n. 30. tyrannus Mediolanensis ad eum oratorem mittit pro impetranda pace faciendisque iniurijs, n. 31. Sicilia Reginam Ioannam abfoluit, n. 32. cruce-signatam expeditionem in Polonia aduersus Tartaros promulgari iubet, n. 33. & in Suecia aduersus Ruthenos, n. 34. Anglos conciliare Gallis enititur, n. 37. cenforem fidei in Gallijs creat, ib. correptus morbo proficitur, si quid ex lingua præcipitis lapsu contra fidem dixisset, id a se reuocari, n. 38. Gregorij constitutionem de conclau temperat, n. 39. pacem inter Vngaria Regem & Neapolitanum initam confirmat, A. 1352. n. 1. remittit Vngaro acceptam in occupato regno Sicilia iniuriam, n. 2. Guillelmū Bracharensem archiep. mitit ad Ludouicum Sicula corona cingendum, n. 3. præscribit leges Ludouico in regia dignitate dotali iure suscipienda, n. 3. decernit, moriēte sine liberis Ioanna, regnum ad Mariam & liberos deuolunturū iri, n. 4. & si filio ex Ioanna extincta suscepto superstes sit Ludouicus, ipsum regno potiturū, n. 5. prouincias ex Tartaris ferro cōparandas Vngaro adiudicat, n. 6. de occupata Bononia veniam ab eo poscunt Vicecomes Mediolanenses, n. 7. vt erepta ecclesie restituros sponderint, ib. Bononiensem præfecturam imposito duodecim millium aureorum vectigali tradit, n. 8. sponfiones alia Clementi a Vicecomitibus præstita, n. 9. abusi illius clementia Vicecomites tyrannidem proferunt in ditio nem ecclesiasticam, n. 10. tyrannos Ioannē & Vico, Franciscum Orde lassum, & Manfredios defigir anathemate, n. 11. Venetos & Genuenses inter se conciliare studet, n. 12. Aragonum Regem paci aduersantem flectere tentat, n. 13. internuntios ea de causa mittit, ib. collocata ab eo post secutas clades curæ, n. 14. illius ad aduersarum partium oratores responsum, n. 15. Castellanus admonet, vt Compostella principatum archiepiscopo restituat, n. 16. Anglum, ius ecclesiasticum labefactantem, officij admonet, n. 17. erga eum veniam deposcentem iudiciorum seueritatem temperat, n. 19. Guidonem Cardinalem pro conciliando Anglo Gallis mittit, ib. infectatur hereticos, n. 20. rite procuratus sacramentis pie moritur, n. 21. ædificia a Clemente condita, ib. quanta cura pacis studia promouerit, ib. inimicum, a quo olim fuerat male affectus, beneficio prosequutus sit, n. 22. de tenacissima eius memoria, n. 23. vt synodum œcumenicam cum Græcis celebrare decreuisset,

n. 24. eius corpus ad monasterium Casæ dei translatum, ib. ab hereticis superioribus seculis exustum, ib. succedit illi in pontificatu Innocentius VI, n. 27.
Clerici. eorum luxus corrigendus, A. 1365. n. 16. vid. *Ecclesiasti. Ecclesia immunitas. Ordo.*
Cogienses. Romanæ ecclesie se dedunt, 1339. n. 68.
Columnenses. ad Vrbs portas a Nicolao Laurentio cæsi, 1347. nu. 21.
Commenda. a Benedicto XII. abrogata, 1335. n. 67. tum ab Innocentio VI. & qua de causa, 1353. n. 32.
Communio. vid. *Calicis usus. Eucharistia.*
Compostella. archiepiscopi Compostellani imperio obnoxia, 1352. n. 16. Alfonso Rex testamento cauet, illius iura restituenda, ibid. mōnitus Petrus filius a Clemente VI. vt id operi mandet, ib.
Conceptio Diuina. dum concionator Virginem peccati originalis labem non caruisse declamat, repente moritur, 1361. n. 3.
Conciliabulum Constantinopolitanum. in eo error de Thaborio lumine increato stabilitus, 1341. n. 120. vid. *Pseudosynodus.*
Concilium. prouocatione ad conciliū aduersus Pontificem, defendentem orthodoxam fidem, vt aduersus hereticū abusi pseudominoritę, 1338. n. 15. concilium œcumenicū postulat Græci ad dirimendas controuersias, 1339. n. 19. concilium Lugdunense sine alio concilio nõ exceptū iri, proponunt, n. 21. proposita valida argumenta de celebrandi œciliij œcumenici necessitate, n. 28. iterum cōcilium œcumenicum ex Latinis Græcisque pro instauranda ecclesiarum coniunctione petitum a Cantacuzeno, 1350. num. 31. cur ante a Benedicto XII. repulsa huiusmodi postulatis data, postea admiserit ea Clemens VI. n. 32. & 1352. n. 24. concilia prouincialia indicta ab Urbano V. 1364. n. 23. & 1365. n. 16.
Concilium Posoniense. eius acta a Clem. VI. confirmata, 1346. n. 72. quæ fuerint illa, ib.
Concilium Patavinum. a Guidone Card. celebratum, 1350. n. 13.
Conclau. Gregorij XI. lex de conclau a Clemente VI. ad Cardinalium gratiam mitigata, 1351. n. 39. Cardinales in conclau de viro sancto extra eorum collegium creando Pontifice agunt, 1352. n. 25. cur coeptis destiterint, ibid. Cardinales in contrarias sententias distrahi Urbanum V. antea non Cardinalem, Pontificem renūtiat, 1362. n. 6. Gregorij XI. constitutio de proximis Cardinalium comitijs pro deligendo successore,

A. 1378. nu. 2. vid. *Cardinales. Concubinarj.* decretum in concubinos maxime clericos, 1346. n. 77.
Conellanenses. vid. *Cogienses.*
Confessionis sacramentum. comprimi iussi infidi ex homologeseon interpretes, 1345. n. 66. lapsu penitentia sacramentum datum, 1338. n. 79. deprauatum ab Armenijs, 1341. n. 60. corruptela in propalando confessionis sacramento, n. 63. alij circa remissionem peccatorum errores, ib. Armenij raro confitentur secreto & singillatim, 1341. nu. lxxxii. formula absolutionis apud eos incerta, ibid. de potestate soluendi & ligandi male sentiunt, n. lxxxix. ij errores & alij in synodo ab ipsis damnati, n. 118. vt sacramentum penitentia profanarent Flagellatores heretici, 1349. n. 19. pia lex, ne medici adirent, duabus exceptis vicibus, ægros nisi prius uocato sacerdotē, 1357. n. 13. eam apud parochum repetendam, licet apud religiosos viros peractam contendit Richardus Armachanus episcopus, 1358. n. 6. vt a Ioanne Poliaco discreparit, & quæ eius fuerint argumēta, ib. Richardi morte lis confenuit, ib. corruptela in Gallijs, vt ultimo supplicio afficiendis negetur confessio, 1375. n. 28. sublata a Gregorio XI. ibid. eam impie propalari iubent Florentini Romanæ ecclesie hostes, 1376. n. 3. vid. *Penitentia.*
Confirmatio. obsoleuit apud Armenios, 1341. n. 68. confirmandi potestas conferri presbytero potesta solo Romano Pontifice, A. 1351. n. 12. Latinorum confirmatio ab aliquibus Græcis damnata, n. 20. & 1354. n. 26.
B. Conradus. eius mors apud Netinos 1351. n. 40. locus, in quo moriebatur, luce circumfusus, ib. claruit miraculis, ib. eius reliquie centesimo sexagesimo post anno suauissimum odorem spirant, ib. restituta pluribus ægris ualeudo, ib.
Consanguineorum amor neglectus. vid. *Amor in consanguineos diuino amore uictus.*
Consolator Armenius. ad edendam fidei confessionem in controuersis fidei articulis paratum se offert, 1353. n. 25. ad eum Nerses archiepiscopus missus, ib.
Constantia. B. Petri Thomæ, 1364. nu. 6. S. Catarina Senensis, 1377. n. 3.
Constantia Regina Armenia. illatas a soldano clades Benedicto XII. exponit, & opem deprecatur, 1336. n. 40.
Constantinopolis. occupata a Cantacuzeno, 1347. n. 25. obsessa a Genuensibus, 1352. n. 14.
Constantinopolitanus Imp. in synodo præsidere audet, 1341. n. 120. par-

I N D E X.

- triarcharum creationem sibi arrogant. n. 129.
- Constantinus Armenia Rex.** ad excindendas errorum reliquias sollicitus. A. 1346. n. 67. Asiaticum de Saracenorum manibus recuperare nititur. 1347. n. 28. opem illi submittere conatur Pontifex. ib. a Gallia & Angliæ Regibus frustra auxilium postulat. ib. vrgetur ad excindendos errores. ib. opem aduersus Saracenos exposcit. 1350. n. 37. ad eum missi internuntij pro excindendis Armeniorum erroribus. ib. Gallos Anglosq; vrget, vt illis ferant opem. n. 38. sollicitatur, vt catholicon ad fidem nitide exponendam adigat. 1351. n. 18.
- Contemplari.** contēplandi ratio infana & diabolica inuēta a Simeone abbate. 1347. n. 25. vid. *Passionis Christi meditatio*.
- Contritio.** vis eius ingens pœnitenti mulieri mortem affert. 1359. n. 58. contritio mira Cardinalis morti proximi. 1367. n. 3. vid. *Pœnitentia*.
- Corona.** de tribus coronis, quibus cinguntur Cæsares. 1354. n. 9. & 10.
- Corporis Christi festum.** vid. *Christi corporis festum*.
- Corfica.** a Genuensibus occupata. 1347. n. 22. ab ijs Pōtifex pro Corfica parte sacramentum exigit. 1360. n. 11.
- Cracouiensis academia.** instituta ab Urbano V. ad preces Casimiri Regis Poloniae. 1364. n. 13.
- Cracouiensis ecclesia.** eius priuilegia confirmata. 1341. n. 42. 43.
- Creta. Cretenses.** noua hæresis in ea a B. Petro Thoma extincta. 1359. n. 19. rebellant Cretenses in Venetos. 1364. n. 8. auxilia a Genuensibus postulant. ib. breni a Venetis perdomiti. ib. infecta Creta schismaticis. 1368. n. 20. iubet Urbanus, ad ordines promouendos fidem catholicam profiteri. ibid. induci ritum Latinum. ibid. schismatici sacerdotes e Creta eiectione Venerorum edicto. 1373. n. 18. id postea male feruatum. ibid. Cretenses schismatici ad damnandum schisma prouocati. 1375. n. 25.
- Crucata siue Crucesignata expeditio.** Benedicti XII. studia pro expeditione Asiatica vrgenda. 1335. n. 30. 31. 32. & 2340. n. 41. irrito exitu promulgata affert Armenijs ingentes clades. 1335. n. 32. sumptum a Cyprijs prudens consilium in extrahenda eius promulgatione. n. 35. indicta contra Afros irrumpentes in Hispaniam. 1340. nu. 41. indicta a Benedicto Pontifice in Mauros. 1341. n. 5. in Turcas a Clemente VI. 1343. nu. 2. 3. & 1344. n. 1. & c. & 1345. n. 8. in Tartaros. 1351. n. 33. in Ruthenos. n. 34. in Lithuanos ab Innoc. VI. 1354. n. 25. in Rascios. 1356. n. 27. in prædones grassatores. 1351. n. 6. in Bernabonem Vicecomitem ab Urbano V. 1363. n. 4. in Saracenos. n. 14. ac Annal. Eccl. Tom. XVI.
26. & A. 1364. nu. 24. & c. in Turcas. 1373. n. 3. & c.
- Cruciferi.** ab Vngariæ Rege Carolo conciliati Casimiro Regi Poloniae, & quibus legibus. 1335. n. 57. subortæ dein nouæ lites. ibid. & A. 1341. n. 39. transfigunt cum Casimiro. 1343. n. 39. Lithuanos magna clade fundunt. 1349. n. 23. & 1360. n. 12.
- Crudelitas.** Nauarræ Regis crudele facinus. 1353. n. 15. Francisci Ordellaffi fenitia in sacerdotes. 1355. n. 21. & in filios. ib. & 1357. nu. 6. Petri Castellæ Regis immane facinus. 1361. n. 18. vid. *Petrus Castella Rex.* immanitas Eduardi Angliæ principis. 1369. n. 12. Florentinorum in monachum. 1375. n. 15. & 1376. n. 2. britonum barbara scuitia Cesenæ exercita. n. 9. Bernabonis Vicecomitis. vid. *Bernabos*. vid. etiam *Saraceni. Tartari. Turca.*
- Cruce.** particula sacri ligni apud Imperatorem asseruari solita. 1354. n. 18. sanguinea cruce ostensa e cælo. 1361. n. 5. æstuosum mare, proiecta in ipsum cruce, a B. Petro Thoma, sedatur. n. 10. idem morti proximus demones cruce abigit. 1366. n. 18. dominicæ crucis particula ab infidelibus cælesti prodigio auehi nō potest. 1370. n. 27. dominicæ crucis pars a Greg. XI. transmissa Carolo IV. Imp. 1372. n. 26. S. Crucis officium institutum ab eodem Pontifice. 1377. n. 7.
- Cumani.** fidem Christianam amplectuntur. 1348. n. 24. ad eos erudendos missi Minoritæ. ib.
- Cuno Falkensteinis.** Henrico Moguntino exauctorato se coniungit. 1346. n. 17. conciliatus Gerlaco archiep. Moguntino. 1353. n. 17. Treuerensi archiepiscopatu potitur. ib.
- S. Cuthbertus.** prædicit Dauidi Regi Scotiæ cladem, ni suorum sacrilegia coerceret. 1346. n. 43.
- Cyprus.** adducta in periculum. 1370. n. 13.

D

- Dæmones.** de eorum statu, an in aere versentur & torqueantur, varia sententiæ. A. 1335. n. 14. dæmon specie amasij illudit fœminæ, illique funestam mortem affert. n. 58. dæmones docent miseros, Christum in Eucharistiæ sacramento non existere. n. 59. horridam concitant tempestatem. 1343. n. 85. eorum impetus coercent sancti. ib. dæmon cruce fugatus. 1366. n. 18. dæmones in choreas funestas agunt eos, quorū corpora possederant. 1374. n. 13. pulsi sacris exorcismis. ib.
- Dalmatae.** erroribus Græcorum inquinati. 1354. n. 26. ad eos ad ecclesiæ catholicæ sinum reuocandos missi. ab Innocentio VI. internuntij. ibid.
- B. Dalphina virgo.** miraculis clara. 1363. n. 26. de ijs ab Urb. V. inquiri iussū. ib.
- Damnati.** animæ impiorum post mortē in infernū proiectæ. A. 1336. n. 13. probatur ex Christi oraculo. ib. damnati post iudicium acerbius cruciandi. 1336. nu. 15. eos a Christo liberatos fabulantur Armenij. 1341. n. 54. vid. *Infernus*.
- David Rex Scotiae.** plenas officiorum, literas scribit ad Clementē VI. 1344. n. 60. pontificia ad illum monita. ib. in Angliam irrumpit, & prælio fufus capitur. 1346. n. 43. includitur carcere. ib. eius clades sacrilegijs ascripta. ib. S. Niniani ope curatur. ib. libertati restituitur, & quibus legibus. 1358. n. 4. eius mors. 1370. n. 27. Roberto Stuardo ex sorore nepoti sceptrum Scoticum transmittit. ib.
- Decretales.** eas in Armenia promulgari iubet Benedictus XII. 1341. n. 47. parent Armenij præfules. n. 118.
- David pseudomonachus.** fingit, diuinam essentiam a beatis videri non posse, sed quandam lucem ab ea manantem. 1347. n. 26.
- Delphinatus.** ab Humberto delphino in Galliarum Regis primogenitum translatus. 1344. nu. 62. Delphinatus pars sedis Apostolicæ beneficiaria. 1375. num. 29. misso apostolico internuntio, ac Vvaldensibus in carceres coniectis, hæresi repurgatur a Gregorio XI. 1375. n. 26.
- Demetrius Græcia despota.** ad coniunctionem cum Romana ecclesia inclinatur. 1343. n. 14.
- Denarius.** accipientium denarium, euangelica interpretatio. 1336. n. 13.
- Denarius S. Petri.** vid. *S. Petri denarius*.
- Deodatus e Gozono Rbodiorum equitum magister.** sociale in Turcas bellum gerit. 1346. n. 65. ad ferendam Cantacuzeno contra Turcas opem sollicitatus ab Innocentio VI. 1353. n. 24.
- Depradatores.** vid. *Prædonum sociales turme*.
- Deus.** veritates fuisse ab æterno, quæ non sint ipse Deus, damnatur erroris. 1340. n. 72. Armeniorum error, quod videri nec ab angelo nec ab homine beato possit. 1341. n. 51. de distinctione inter eius essentiam & attributa siue operationes concertant Græci. 1347. n. 25. 26. diuinitatem corpoream, esse fingit Palamas. n. 25. fingunt pseudomonachi, diuinam essentiam a beatis videri non posse eod. n. 26.
- Dei visio.** vid. *Visio beatifica. Beatitudo*.
- Dignitates.** Gregorius. XI. inuitus summus Pontifex creatur. 1370. n. 25. vid. *Sacerdotia*.
- Dionysius Rex Lusitaniae.** vt Lusitanos ad artis nauticæ gloriam instructa classe in Mauros euexerit. 1341. n. 4.

I N D E X.

Dionysius Soulebat Minorita. errores circa paupertatē eiurare ab Urbano V. iussus. A. 1368. n. 16. qui fuerint ij. n. 17.
Dispensatio canonica. soluendi leges canonicas ius arrogat sibi Ludouicus Bauarus. 1341. n. 15.
Diuinitas. vid. *Deus*.
Duellum. vid. *Singularis pugna*.
Dulcinus. eius hæresis repullulat. 1335. n. 62.

E

Ecclesia. quatuor signis veram ecclesiam notat Barlaamus. A. 1341. n. 121. eius vnitas demonstratur. 1343. n. 17. declarat publicis literis Palzologus Imp. quæ sit ecclesia catholica. 1370. num. 1. vid. *Templa*.
Ecclesia immunitas seu libertas. asserēdæ immunitati ordinis ecclesiastici nauata opera a Bened. XII. 1337. n. 16. &c. lesa in Vngaria. 1338. n. 22. Pontificiū pro ea asserenda studium. n. 23. &c. cautū a Bened. XII. libertati ecclesiasticæ. 1340. n. 43. plura ab Anglo Rege contra ius ecclesiasticum perterritata. 1343. n. 90. conquistū ab eo fecit ad colorandum facinus. n. 90. & 91. moliantur aliqui ius ecclesiasticum opprimere in Castella. 1344. n. 54. monetur Rex a Pontifice aduersus horum furros. ibid. nouat Anglus aduersus ius ecclesiasticū. ib. responsū pontificium. n. 56. &c. monitus Vngariæ Rex, ne ius ecclesiasticum labefactet. 1344. nu. 66. decretum contra inuasores iuris ecclesiastici. 1346. n. 76. pœnæ in eos statuta. ibid. ius ecclesiasticum in Lusitania labefactatum. 1350. n. 44. monitus Alfonso Rex, vt illud suo splendori restituat. ibid. Rex Aragonum grauius ius ecclesiasticum lædit. n. 45. eiusdem in internuntium apostolicum atrox facinus. ibid. monetur a Pontifice, vt respiciat. n. 46. Eduardus Anglorum Rex libertatem ecclesiasticam opprimit. 1352. n. 17. monitus a Pontifice vt ab ijs temperet. ibid. petita ab eo venia. n. 19. laicorum in clericos coercita licentia. 1359. n. 13. Gregorius XI. immunitatem ecclesiasticam ab Anglo lasam tueri. 1374. n. 21. & ab Aragonio. n. 22. de ea instaurata decretum Caroli IV. Imp. 1377. n. 7.
Ecclesiarum pastores. vid. *Præsules*.
Ecclesiarum res. in eas innadentes diuina vltio. vid. *Pœcata punit Deus*.
Ecclesia Romana. vid. *Romana ecclesia*.
Ecclesiastici. ad certamen singulare vocari vetiti. 1343. n. 17. non a principibus, sed a Pontifice coercendi. 1359. n. 11. luxus & hastiludia ecclesiasticis prohibita. n. 12. Caroli VI. Imperatoris editum pro tuenda ec-

clesiasticorum dignitate. ib. vid. supra. *Ecclesia immunitas*.
Eduardus Baliolus. Angliæ Regis auxilio fretus Scoticum sceptrum affectat. A. 1335. n. 36. Dauidem regno pellit. n. 38.
Eduardus e Belloioco. egregia facinora in Smyrnæ expugnatione edit. 1344. n. 6.
Eduardus III. Rex Angliæ. aduersus Dauidem fororiū Eduardo Baliolo fauet. 1335. n. 36. monetur a Pontifice, vt affinitatis iura colat. ib. irrupit in Scotiam, & pulso Dauide Baliolum inducit. n. 38. petitur bello a Francorum Rege. ib. monetur a Bened. XII. vt inualescentem in Hibernia superstitionem comprimat. n. 60. quæ fuerint illius cum Philippo discordiarum semina. 1336. n. 41. lites suas pontificio arbitrio committit. n. 42. monitus Philippus vt cum eo fœdus ineat. n. 42. rogatus Eduardus a Pontifice, vt vicissim pacem iungat cum Philippo. ib. mittit ad Gallum oratores. ib. pollicetur se expeditionis orientalis futurum socium. ibid. ob rescissum a Philippo fœdus in eum inardescit. ib. missi a Bened. XII. Papa pro eo placando internuntij. ib. agitant Germani de eo creando Cæsare. 1337. n. 6. poscit coeundi cum Ludouico fœderis potestatem, repulsaque ei data. n. 7. additæ causæ. n. 8. Germani de imperiali præfectura in Germania inferiore illi deferenda agitant. n. 11. decreti duo Cardinales legati ad eum in concordiam cum Philippo reuocandum. n. 15. ab eo & regijs ministris ius ecclesiasticum grauius violatum. n. 19. monetur, vt eas iniurias faciendas curet. n. 20. Flandriam bello tentat. n. 21. negatq. Gallo a Pontifice decumæ sacrae in Eduardum auertendæ. n. 22. cum Ludouico Bauaro coniurat in Philippum Regē. n. 54. in Belgium applicat. ib. Bened. XII. Papa se pacis arbitrum inter illum & Gallum futurum pollicetur. n. 57. præfecti cæsarei nomē a Ludouico Bauaro accipit. n. 58. corripitur a Pontifice. ib. propositum ipsi plura a Ioanne XXII. in Ludouicum lata edicta. n. 59. illum hæresi maculatum. ib. & schismate. n. 60. nefarias leges tulisse. ib. nondum respuisse. ib. prohibetur Ludouico nondum conciliato adhærescere. n. 61. arguitur læsisse ecclesiam. n. 63. 64. contraxisse pœnas Ioannis edictis latas. n. 65. sollicitatur, vt paci se accommodet. n. 67. ne regium decus alterius tituli adiectione contaminet. ib. de eius in Germaniam accessu. n. 68. quem fucum obtenderit. ib. vires in Cameracenses conuertit. n. 71. Vt cæsareæ præfectura colorem obtenderit. 1339. n. 9. rescissus a Pontifice confictus ab

Eduardo iuris ordo. ib. Vt Camera cum obsederit. n. 10. admonitus, ne Ludouici Bauari partes sequeretur. ib. ne propositas Ioannis edictis pœnas suscipiat. n. 12. ad illum a Gallo deficiunt Belgæ. n. 17. insignia Gallica suscipit. ib. concordiam respuit. num. 17. quænam illius argumenta pro consecranda Gallica corona fuerint. ib. initum cum Bauaro fœdus excusat. n. 18. hæresim vocat negare supremam Pontificis auctoritatem. ib. Arteueldæ consilio Gallica insignia corripit. A. 1340. n. 3. Flandros fidei sacramento adigit. ib. contendit apud Pontificem, iure se illa insignia accepisse. n. 4. monetur, vt ea abijciat. ib. propositum, sceminas in regno non succedere. ib. infidis non fidendum. n. 5. Philippum annis pluribus possessione positum. n. 6. corripitur ob vicariam, præfecturam Ludouici nomine susceptam. nu. 8. de eo censuris percellendo deliberatum. ib. arbitrum concordia se futurum pollicetur Bened. XII. ib. eidem Pontifici argumenta suæ causæ exponit Eduardus. n. 9. primum ex sanguinis proximitate, qua Carolus IV. contingebat, petitum. ib. respondet ad obiectiones de præstita clientelari sponcione. n. 10. non succedere sceminam concedit, natum autem e sceminam masculum posse succedere contendit. ibid. obtendit sibi vim illatam in extorquendo nomino. 12. negat vnquam se iurasse in verba Philippi. ib. ad præiudicia respondet. n. 15. præcipuū Gallorum argumentum dissimulat. ib. illatam eius oratori iniuriam vlciscitur Pontifex. n. 16. insignem victoriam naualem de Gallis refert. n. 25. coniuncto sibi Germanico exercitu Tornacum obsidet. ib. sollicitatur ad pacem. n. 29. pontificia ad eum monita. ib. læta exordia tristi exitu corrumpi posse. ib. infidos esse Belgas. ib. iniuria Gallicum sceptrum deposci. ib. vel Normanniam ob præscriptionem. ib. transigendum de ducatu Aquitano. n. 30. propositum scelus ex Bauari fœdere. ib. in ad Tornacum cum Philippo inducias. n. 32. Eduardi de ijs ad Pont. literæ. n. 33. vt oratorum opera, grauius in Philippum querelas mouerit. n. 34. illatum sibi ab eo bellum. ib. oblatam affinitatem repudiatam. ib. iuri se accommodare detrectasse. ib. Anglicum sceptrum affectasse. ibid. non Aquitaniam modo sine clientelari onere, sed etiam Normanniam expetit. n. 37. monitus, vt petitis modum ponat. ib. mittit acturos de pace ad sedem Apostolicam oratores. n. 39. vrgent Galli, vt prius Eduardus Gallica insignia abijciat, sed frustra. ib. sollicitatur vt exemplo Regum Hispaniarū arma vertat in Saracenos. n. 55.

rogatus ab Alfonso Rege Castella, vt ferrum stringat in Mauros. A. 1341. n. 8. pacem ineat cum Gallo. n. 9. inducias extrahit. n. 10. ab eius federe discedit Ludouicus Bauarus. n. 12. ad eum cū Francorum Rege conciliandum missi a Clemente VI. duo Cardinales legati. 1342. n. 9. Monitus ne libertatem ecclesiasticam opprimat. n. 15. pacificatur inducias cum Gallo. 1343. n. 24. ad bellum redintegrandum incumbit. ib. laedit ius ecclesiasticum. n. 89. querula eius litera aduersus reservationes pontificias. ib. postulatus iudicio demum paruit. n. 91. sollicitatur a Pontifice, vt arma vertat in Turcas, quibus Smyrna erepta est. 1344. n. 4. plura nouat aduersus ius ecclesiasticum. n. 54. queritur Noruicensem episcopatum collationi Apostolicae reservatum. n. 55. Clementis ad eum responsum. ib. 56. queritur Eduardus, violatas a Philippo inducias. n. 61. contrariū Philippus contendit. ib. Eduardum iterū sollicitat Clemens, vt paci assentiat aduertēda arma in Turcas, qui Christianos apud Smyrnā deleuere. 1345. n. 2. monetur ad sacrū id bellum Christianis diuinis prodigijs vocari. n. 9. triplici exercitu inuadit Gallias. n. 11. filium Flandriæ ducem praeficere nititur, sed Arteueldatum casus est. ib. missi duo Cardinales legati ad eum Gallo conciliandum. ib. & n. 12. monetur, ne ius ecclesiasticum opprimat. n. 12. expilat sacras opes, vt eas in Gallico bello dissipet. 1346. n. 39. sollicitatur ad pacis consilia. n. 30. missi ea de causa Cardinales legati ad ipsum. ib. irrumpit in Normanniam. n. 41. eam vastat. ib. excurrit per Gallias. ib. insignem de Philippo & foederatis Regibus victoriam in agro Creseiacō refert. ib. Caletum obsidet. n. 42. aliam eodem tempore de Scotis suorum opera victoriam reportat. n. 42. item alia praelia, secundagesta in Aquitania ab eius ducibus. n. 43. sollicitatur a Clemente VI. vt arma vertat in Turcas. 1347. num. 23. expositus illi orientis miser status. ib. praefert ambitionem religioni. n. 24. sacerdotum opes inuadit. ib. inducias respuit, ni Caletum de ditione accipiat. ib. fugat Gallicam classem. ib. ea tandem vrbe potitur. eius victoriae Anglis funestae. ib. componit cum Gallo inducias. ib. in reditu periclitatur. ib. salutatur Rex Romanorum a nonnullis. 1348. n. 16. respuit fallacem honorem. ib. monetur a Clemente, ne reliquias populi, qui ex peste euasit, cadibus obijciat. 1349. n. 26. rogatur vt arma vertat contra Saracenos. 1350. n. 38. eius opem implorant Armenij. ib. pacificatur inducias. ib. Hispanos cruenta nauachia vincit. nu. 40. monitus, vt manus ab ecclesiasticis

vedigalibus temperet. 1352. n. 17. intentatum illi & ministris anathema. ib. petit veniam. n. 19. frustra illum inter & Gallum tentata concordia. ib. interprete Guidone Card. cum eo de pace agitat. 1353. n. 15. missi ad eum legati Cardinales. 1356. n. 1. vt paci se accommodet. n. 4. illius filium Ioannem Francorum Regem fundit, capitque. n. 7. non festos ignes excitat, sed sacrificia diebus octo pro ijs, qui occubuerant in praelio, peragi iubet. ib. cum Gallis init inducias. 1357. n. 1. concordiaē specie Ioannem Regem in Anglicum carcerem auerit. ib. monetur ab Innocentio Papa, vt arma vertat in Saracenos. ib. simulate pacem cum Ioanne Rege percutit. 1358. n. 3. clam ciuilia Gallorum bella accendit. ib. rogatus a Cardinalibus legatis, vt absistat, eorum preces eludit. ib. Dauidem Regem Scotiae libertati restituit, & quibus legibus. n. 4. maximam expeditionem educit in Gallias. 1359. n. 11. obijcit dolo Gallos, eos in foederis leges infringisse. ib. Rhemos ad suscipiendum, in ea vrbe Gallicum insigne obsidet. ib. irritō conatu obsidionem soluit. 1360. n. 1. plures prouincias populatur. ib. immissa caelo tempestate, debellatus pacē se initurum Deo uouet. ib. sollicitatur ad Innocentio vt pactiones foederis impleat. n. 2. quo sacro ritu pacem sacramento sanxerit. n. 3. quas vrbes & prouincias eo federe sibi pepererit. ib. rogatus de bello sacro promouendo. 1363. n. 23. Angliæ & Hiberniæ censum ab eo reposcit Urbanus V. 1365. n. 13. ad eum duo Cardinales pro pace concilianda a Gregorio missi. 1371. n. 1. pacis consilia respuit. n. 2. frangitur illius impetus cupidatione Galli. ib. apud Rupellam illius classis a Castellana victa. ib. attributa ea clades diuine vindictae ob direptas opes ecclesiasticas. ib. parat classem, sed a ventis repellitur. ibid. de Belgis parit naualem victoriam. ib. sollicitatur a Pontifice ad pacem. n. 3. vt arma in Amuratem principem Turcarum vertat. n. 8. dissoluta pacis cum Gallo consilia. 1372. n. 26. plures vrbes illi a Gallo ereptae. ib. iterum ad pacem sollicitatus. 1374. n. 21. de iure patronatus & regalij contouertit cum Pontifice. ib. quae concordiae leges propositae a Greg. XI. ib. ad vertenda in Saracenos arma sollicitatus. 1375. n. 10. & 11. de Gregorij in Italiam recessu queritur. n. 22. monitus a Gregorio vt Viclefsum haesiarum comprimendum curet. 1377. n. 4. malum grassari patitur. n. 6. scorti familiaritatem in extremo morbo non deserit. ib. fallaci vitae spe laetatus, amissa voce, annulo pretiosissimo ab ea spoliatur. ib. deficientibus iam sensibus, a sa-

cerdote de salutis cura admonetur. ib. fertur aliqua poenitentia signa dedisse. ib. Richardum ex Eduardo filio iam defuncto nepotem successorem seeptri relinquit. ib.

Eduardus junior senis filius Vallia princeps. finitimas Aquitaniae prouincias vastat. A. 1356. n. 7. in angustias a Ioanne Rege coniectus. ib. legatis apostolicis pacis interpretibus facilem se prabet. ib. irruentem in se Gallum Regem fundit, capitque. ib. victoriam ascribit Numini. ib. in Ioannem Regem clementia vitur. ib. excitatur ad eam laudem ab Innocentio VI. n. 8. quas vrbes & prouincias ex pacis cum Gallo Rege federe sibi pepererit. 1360. nu. 3. mutato ducis nomine, principē Aquitaniae se dicit. ib. ad eum Petrus Rex Castella profugit. 1366. num. 32. eundem Regem profugum excipit. 1367. num. 18. Castellae regnum affectat. 1369. n. 11. Aquitanos acerbius urget imperijs. ib. eosdem in se concitat, vt supremum Galli imperium expetant. ib. partem amittit Aquitaniae. ib. Lemonicum vrbes crure complet. ib. illius filius Richardus praeteritis patris Anglica coronae succedit. A. 1377. n. 6.

Electi pauci. visum caeleste ea de re. 1356. n. 42.

Electores imperij. aliū Ludouico Bauaro Caesarem subrogare iussi. 1346. n. 9. & c. parent Pontifici. n. 31. decernunt, Bauarum iuste a Pontifice exautoratum. ib. si quis censuris deuinctus, vt rite eligat Romanorum Regem, absoluendus. ib. statuta in illos, qui coniurarint aduersum electores, poena. 1356. n. 13. vt erudiendi sint electorum filij. ib. quae obseruanda ab electoribus in creando Romanorum Rege. n. 14. quod sacramentum ab ijs nuncupandum. nu. 16. quis ordo inter electores seruandus. n. 19. de illorum officijs. n. 20. de successione in electoratu. n. 21. de eo vacante Imperator providere debet. ibid. vt non sit diuidendus. nu. 22. ordo in electorum incesu. nu. 23. vid. *Imperator & Imperium*.

Eleemosyna. Villaco hiante terra absorpto, sola viri eleemosynarij domus stetit. 1348. n. 35.

Elias de Nabilano Minorita. creatus a Clemente VI. Cardinalis. 1342. n. 29.

Elias Vngarus. fidem amplificat apud Tartaros. 1343. n. 22.

Elias e S. Arelio episc. Vticensis, creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1356. n. 41.

Elionora Regina Aragonum. Alfonso Regis vidua petita bello a priuigno Rege. 1336. nu. 50. pro eo sopiendo missi internuntij apostolici. ib.

S. Elisabetha Regina Lusitaniae. pia eius mors. 1336. n. vlt. in celsitum catalogo

ab Urbano VIII. reposita, ibid.
Emanuel despota Peloponesi, ad schisma
 eirandum paratum se offert. A.
 1374. n. 5.

**Emanuel Palaologi filius & collega
 imperij**, auxiliorum spe erigitur a
 Pontifice, 1375. nu. 4. oppressus ab
 Amurata, nu. 5. sub eo stipendia in
 Christianos facit, ib.

Episcopalis ordo, vid. *Ordo*.

Episcopatus, Algezira conditus, 1334. n.
 51. episcopatuū reservationes pōtifi-
 cio arbitrio stant, n. 57. excitatus Lu-
 thomuslenis in Boemia, 1344. n. 64.
 plures instituti in Russia, 1375. n. 28.
 episcopatus Cassinensis in abbatiam
 redactus, 1370. n. 16. Ceretensis in
 Moldavia, 1370. nu. 6. Pragensis &
 Halicisensis archiepiscopali apice
 insigniti, 1344. nu. 64. & 1375. num.
 28.

Episcopi, ad alias sedes non transfe-
 rendi, nisi graui de causa, 1336. n. 62.
 episcopo venatori inflicta diuinitus
 poena, 1343. n. 89. episcopos externos
 praefici posse demonstrat Clemens
 VI. Regi Castellae, 1348. n. 14. episco-
 pus choream agens diuina vindic-
 ta percussus, 1352. n. 31. episcopi ad
 Regum preces non nisi probato crimi-
 ne exauctora di transferendiue
 ad sedem aliam, 1363. n. 13. episcopi
 designati in Polonia obstricti ad
 adeundam Apostolicam sedem,
 1365. n. 15. episcopi suffraganei praes-
 titum apud sedem Apostolicam sa-
 cramentum apud metropolitanum
 repetere debent, 1370. nu. 20. vid.
Presules.

S. Ethelreda, sacro illius die recurrente
 victa classis anglica, quae ecclesiae
 S. Ethelredae direptis possessionibus
 partim comparata fuerat, 1371. n. 2.

Ethom Rex, Armenios ad Romanam
 ecclesiam traduxit, 1341. n. 116.

Euangelium, a Caesare districto gladio
 lectum, 1348. n. 15.

Eucharistia, daemones docent miseros,
 quibus illuserant, Christum in Eu-
 charistia non existere, 1335. n. 59. &
 60. hostia cruore tincta reperta,
 1338. nu. 18. dubitatum, an flagitio
 conflata Iudaeis inuidia, ib. consul-
 tus in eo dubio Pontifex, n. 19. eius
 responsum, n. 20. de transubstantia-
 tione in Eucharistia, 1338. n. 79. abu-
 sus Armeniorum in ea pueris danda,
 1341. n. 66. & error circa formam
 in consecratione Eucharistiae, n. 68. ali-
 qui apud eos negarunt Christi praes-
 entiam in ea, nu. 69. negant illi vim
 conferenda gratiae, nu. LXX. aquam
 non miscent vino, n. LXXI. & LXXII.
 quibus diebus communicent, LXXXI.
 superstitiose terram pro Eucharistia
 accipiunt, n. cv. ij. errores in syno-
 do ab illis habita damnati, n. 118. in-
 stauratum a Clem. VI. festi corporis
 Christi, 1344. n. 63. Eucharistia in me-
 dijsignibus illata fulget, 1345. n. 32.
 egressus aliquibus principibus calicis

vsus, ib. & 1344. n. 62. Eucharistia in
 paludem abiecta caelesti luce circum-
 fulget, 1347. n. 31. eo in loco conditū
 postea templum, ib. proposita circa
 Eucharistiam quaestiones Armenio-
 rum catholico, n. 11. Graecorum ali-
 quorum scelus, negantium Eucharis-
 tiam in azymo posse confici, confe-
 ctamque a Latinis conculcantium,
 1351. n. 20. & 1354. n. 26. Francorum
 & Anglorum Reges admota Eucha-
 ristiae manu pacem firmant, 1360. n.
 3. milites omnes Eucharistia com-
 muniti opera B. Petri Thomae in
 expeditione Alexandrina, 1365. nu.
 18. exorti in Hispania errores circa
 Eucharistiam, 1371. n. 11. damnatus
 error, quod corpus Christi desinat,
 nondum speciebus consumptis, si in
 turpe locum incidat; vel ab animali,
 vel a peccatore sumatur, ib. Vviclef-
 sus mentitur Eucharistiam tantum
 esse figuram Christi, 1377. n. 5. Eucha-
 ristia a Romanis Pōtificibus in itine-
 re deferri solita, nu. 7. dicti Vvicleffi
 haeresis circa Eucharistiam, 1378. n. 5.
 vid. *Hostia Viaticum*.

Eutiches & Eutiebiani, cum ijs sentiunt
 Armenij, 1341. n. 50, 55, 59, & 60.

Excommunicatio, in ea infligenda Ar-
 meniorum corruptela, 1341. n. 63.

Extrema vnctionis sacramentum, Ar-
 meniorum error circa illud, 1341. n.
 68. semel in eadem infirmitate con-
 ferendum, 1351. n. 12.

F

F Amagusta, a Genuensibus deditio-
 ne expugnata, 1373. n. 8.

Famis, Italia fame laborat, 1340. n. 62.
 consulit egestati Romanorum Pon-
 tifici, ibid.

Fatum, ab Alberto episcopo Albersta-
 densi assertum, A. 1372. nu. 33. & a
 Vvicleffo, 1377. n. 5.

Feltrensis, a Bauarico schismate ad ec-
 clesiam gratiam redeunt, 1340. n. 71.

**Ferdinandus Petri Rogis Aragonum
 frater**, ab eo caesus, 1363. n. 10.

Ferdinandus Rex Lusitania, Petro pa-
 renti in regno succedit, 1367. n. 19.
 ad virtutes sectandas sollicitatur ab
 Urbano V. ibid. Castellam sibi iure
 debitam contendit, 1370. n. 17. pa-
 cem cum Castellano init, quae mox
 abrupta, 1371. n. 4. Bracharensi ar-
 ciepiscope liberum vrbs imperium
 eripit, n. 6. a Castellae Rege magno
 appetitur bello, 1373. n. 23. cum
 eo pacem conficit ibid. in Mauros
 sacram expeditionem suscipit, 1376.
 n. 19. subsidia ei decreta a Gregorio
 XI. ib. quae leges impositae de augen-
 do Christi cultu, n. 20.

Ferraria, praefectura Ferrariensis a
 Gregorio Aetelinis ad vitam con-
 cessa, 1372. n. 3.

Festum, cathedrae S. Petri festum de-
 cernit Clemens VI. transferendum in
 secundam diem quadragesimae, cum

in primam incidere, A. 1352. n. 20. festi-
 stis diebus nundina vetitae, 1375. n.
 28.

Fides, euacuatur in beatis, 1335. n. 11.
 illius reddenda ratio, n. 34. & 1336.
 n. 2. & 6. pēdente apud sedem Apost.
 fidei controuersia, quidquā definire
 vetitum, 1336. n. 67. in controuer-
 siam non vocanda, 1339. n. 25. fidei
 orthodoxae formula transmissa ad
 Tartaros a Bened. XII. 1340. n. 74.
 de illius apud Tartaros amplificati-
 one, n. 21. pro propaganda fide
 infidelium regnum datum principi
 catholico, 1344. n. 39. Christiani
 XXII. apud Damascum ob fidem
 constanter martyrium subeunt, 1351.
 n. 25. fidei censores instituti in Gal-
 lijs, 1351. n. 37. exercenda inquisitionis
 fidei necessitas, ib. vid. *Censurae
 fidei*, episcopi & sacerdotes missi ab
 Urbano ad gentes pro fide ampli-
 ficanda, 1364. n. 23. fides in Bulga-
 ria propagata, 1366. n. 11. fides or-
 thodoxa caelestibus prodigijs con-
 firmata, 1368. n. 18. fides amplifica-
 ta in Armenia maiori, 1374. n. 8. &
 in Valachia, n. 9. pro fide necati, vid.
Martyres.

Firmanj, reconciliati ecclesiae, 1340. n.
 61.

Flagellantes seu Flagellatores, pia eo-
 rum initia, 1249. n. 18. ipsorum ritus,
 ib. conficta ab ipsis fabula, ib. varios
 sectantur errores, n. 19. absoluunt a
 peccatis sine potestate, ib. iactant se
 pellere daemones, ib. multa mala
 perpetrant ib. eorum secta anathe-
 mate damnata a Clemente VI. n.
 20. ad eos coercendos excitati
 principes, nu. 22. sacramenta neg-
 ant, 1372. n. 33. repressi a Grego-
 rio XI. 1372. n. 33.

Flandri, moniti a Benedicto XII. vt ad
 Gallorum Regis obsequiū redeant,
 1339. n. 1 & 2. Eduardi Regis Gal-
 licae insignia corripientis partes se-
 quantur, n. 3. censuris deuincti, ib.
 Beltraminus apostolicus internūsus
 ad eos ecclesiae conciliandos missus,
 1342. n. 12. admissum rebellionis
 crimen fateri detrectant, n. 14. obiur-
 gati a Clemente VI. ob violatam pa-
 cem, incussaeque ipsis censura, 1346.
 n. 43. in Ludouici comitis obsequiū
 redeunt, ib. ad Galli Regis obse-
 quia reuocati, 1353. n. 15. ad eos
 censuris liberandos internūtij apo-
 stolici missi, ib.

Florentini, copias Mastini Scaligeri
 fundunt, 1336. n. 53. pellunt Gualte-
 rum Brenensem vrbs principate
 1343. n. 86. Pistorium Pratumque
 occupant, 1351. n. 29. petuntur bello a
 Ioanne Vicecomite, ib. cum Etrur-
 scis & Pontifice arma iungunt, ib. de
 Carolo in Italiam euocando aduer-
 sus Vicecomites agitant, ib. auro
 Caroli gratiam emunt, 1355. n. 1.
 illum multis praesidijs fulciunt, ib.
 piam legem edunt, vt aegri a medicis
 non

non addeantur, exceptis duabus vicibus, nisi vocato prius sacerdote. A. 1357. n. 13. sollicitati ad pacem cum Pisani in eundem. 1363. n. 7. fin. & 1364. n. 7. laesit a Bernabone. 1369. n. 8. casu ab Anglicis prae donibus. ibid. Gregorio XI. impingunt calumniam de affectata Etruria. 1371. n. 7. aegre ferunt, recuperatum Perusum. ib. calumniis & iniquis suspicionibus eundem Pontificem appetunt. 1375. n. 13. quid ipsis a Gregorio responsum. ib. crudeliter monachum vium terra obrunt. n. 15. cur illi a Pontifice abalienati. ib. sollicitantur ad pacem. n. 17. clientes ecclesiae ad defectionem varijs artibus instigant, vocantque ad libertatem. ib. Geraldum Cardinalem legatum Perusij obsidendum curant. ib. postulati iudicio a Gregorio XI. 1376. n. 1. obiecit illis nefaria decreta aduersus fidei censores. ib. ius ecclesiasticum violatum. ib. exercitam in monachum carnificinam. nu. 2. motas in imperio ecclesiastico seditiones. ib. arcana sacre exomologeseos vi patefacta. n. 3. Geraldum Cardinalem legatum petiit bello. n. 4. quae inflictae ijs pena. n. 5. adhibent concordiae interpretem S. Catharinam. n. 6. defunt postea promissis. ib. de ijs conqueritur eadem sancta ibid. pacem cum Pontifice suadentem ad mortem querunt. 1377. n. 3. diuinitus placati eam dimittunt. ib. conuentus pro instauranda pace celebrant. 1378. n. 1.

Fœdus. facer ritus in eo pangendo inter Gallum & Anglū seruatus. 1360. n. 3.

Fœmina. Non succedunt sceptro Gallico. 1340. num. 4. confirmatur id exemplis ibid. responder Eduardus si non succedat fœmina, masculum e fœmina natum posse succedere. n. 10.

Fontes tres S. Pauli extra Urbem. 1342. n. 21.

Fornicatio. effutiant Armenij fornicationem apostasia grauiorem. 1341. n. 69.

Fortanierius patriarcha Gradenfis. missus a Clemente VI. ad Genuenses & Venetos inter se conciliandos. 1351. n. 23. & 1352. n. 15. creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1361. n. 4.

Fortunata insula. datus ijs princeps a Clemente VI. 1344. n. 39. & c.

S. Fortunatus martyr. eius reliquiae ad Gradensem ecclesiam referri iussa. 1359. n. 14.

Forumliuium. a Francisco Ordelaffo occupatum. 1335. n. 27. ab Aegidio Card. legato recuperatum. 1359. n. 6.

S. Franciscus. e morte ad vitam reuocat episcopum Ciuitatensem. 1343. n. 88.

Franciscus Ordelaffus. Forumliuium occupat. 1335. n. 27. & Casenam. 1340. n. 61. indictum illi bellum a

Benedicto XII. ibid. ob plures Flaminiae vrbes occupatas percussus anathemate. 1352. n. 11. atrociam eius flagitia 1355. n. 21. indicta in ipsum sacra expositio. ib. Casena illi erepta ab Aegidio Card. 1357. nu. 6. respuit cœcordiae paciones cum legato. ib. eius crudelitas. ib. filium filiamque orantes, vt deditionem faceret, trucidat. ibid. vocat in auxilium prae donum exercitum. 1399. n. 6. eo abeunte, paciscitur cum Aegidio legato. ib. donatus venia. ib. & Foripompilij praefectura. ib.

Franciscus e Pistorio. ob impiam de paupertate opinionem flammis exustus. 1337. n. 30.

Franciscus Aesculanus pseudominorita. ad sinum ecclesiae redit. 1344. n. 13. qua formula damnarit haesim. ib.

Franciscus arebiep. Cretensis. creatus in cruce signato orientis exercitu vicelegatus. 1345. n. 5. in oriente legatus Armenijs opem ferre cum classe pontificia iussus. A. 1347. n. 28.

Franciscus de Arquata pseudominorita. exustus Auenione ob haeseos crimen. 1354. n. 30.

Franciscus Catalusius. Ioannem Palaeologum Imp. Constantinopoli restituit oppresso Cantacuzeno. 1355. n. 32. Lesbos insulam beneficij ergo accipit. ib. egregie in Turcas pugnat. 1374. n. 7.

Franciscus e Tuderto epise. Florentinus. creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1356. n. 41.

Franciscus a Christo Minorita. Damiatē martyrio affectus. 1369. n. 14.

Franciscus e Baucio. cum Philippo principe Tarantino bellū gerit. 1367. n. 16.

Franciscus e Cecobano. Campaniam vexat. 1368. n. 8.

Franciscus Augustinianus. delati ei sine iudicio sedis Apostolicae sanctorum honores. 1368. nu. 12. id vetitum a Pont. ib.

Franciscus e Rosato Minorita. sectus ob fidem a Saracenis. 1369. n. 14.

Franciscus e Podio Minorita. ad gentes missus. 1374. n. 10.

Franciscus Card. tit. S. Sabine. creatus legatus in Italia a Gregorio XI. 1376. n. 8.

Franciscus e Vico. in Gregorium turbas concitat. 1377. n. 2. pacem cum eo init. n. 7.

Fraticelli siue Pseudominorita. a Benedicto repressi legibus. 1335. n. 63. inter Minoritas sese ingerūt. 1336. n. 63. oblatrant cōtra constitutiones pontificias. ib. coerceri iubentur. ib. & n. 64. & 67. ex ijs Franciscus e Pistorio ob propugnatā mordicus haesim flammis exustus. 1337. n. 30. prouocant ad concilium aduersus Pontificem, defendentem decreta fidei a Ioanne XXII. edita vt aduersus haeretikum. 1338. n. 15. In oriente effutiant, Pontificum auctoritatem in ipsos transfusam. 1344. n. 8. a Cle-

mente VI. iubentur reprimi. ibid. tolerati a fidei censoribus Franciscanis. 1346. n. 70. pontificia ea de re querelē. ibid. eos in oriente & occidente iudiciaria acerbitate infestatur Innocentius VI. A. 1354. n. 31. eorum hypocrisis. ib. haeresis & blasphemia in Rom. Pontificem. ib. duo Auenione exusti. ib. Fraticello rum caput Thomas exepiscopus Aquinas ordinis Franciscani. 1357. n. 12. in eum & socios animaduertit iustum. ibid. errores disseminant. 1368. n. 16. & 17. reprimuntur. ibid. antipapam inter se constituunt & Cardinales. 1374. n. 14. negant, catholicos sacerdotes Eucharistiae conficiendae potestate praeditos. ib.

Fridericus Rex Trinacriae. petitur bello a Roberto Rege Neapolitano. 1335. n. 43. tentatur clementia a Benedicto XII. n. 50. monitoria ad eum litterae. n. 51. arguitur violasse fœdus. ib. intulisse bellum Calabriae, intermisissetque census solutionem. ib. intentata illi iudiciorum acerbitas. n. 52. contra fœdera Petrum filium sceptri heredem relinquit. 1337. n. 26. ad repetendam ab eius filio Trinacriam missi internuntij. 1338. n. 36. vt fœdus cum Carolo II. iniuerit. ib. sponderit Trinacriam restitutum iri. ib. perfoluturum se censum ecclesiae. ib. eosdem hostes & amicos habiturum. n. 38. ea pacione confirmatum sit fœdus, vt insula ad Caroli heredes rediret. n. 39. multipliciter inuoluerit periurio. n. 42. inuaserit Calabriae. ib. Ludouico Bauaro se coniunxerit. n. 43. exciderit Trinacriae viusfructus iure ib. contra conuenta filium Petrum corona cinxerit. n. 45. ipsum scripserit contra fas testamento heredem. ib.

Fridericus Misenfis. creatur Caesar a Carolo IV. æmulis. 1348. n. 26. tyrannidem pacione deponit. ib. & 1349. n. 12.

Fridericus iunior Rex Trinacriae. apud Cataniam obfessus. 1357. n. 8. Catalanorū ope liberatus. ib. cū Ioanna Regina Siciliae fœdus init. 1372. n. 5. quibus legibus. ib. Ioanna fiduciarium se futurum spondet. ib. Pontificis sententiam circa pacis leges admissurum profiteretur. n. 6. sacrorum usum Trinacrijs restitui poscit. ib. quas illi Gregorius XI. leges indixerit. n. 7. & c. quae sacramenti ecclesiae nuncupandi formula illi imperata. ib. ad ecclesiasticum ius restituendum obstrictus. n. 10. aspirare ad imperium vetitus. n. 12. nullum fœdus cum vllō contra Rom. ecclesiam initurū decernitur. n. 17. vt Ioannae beneficentiae acceptam Trinacriam relaturus sit. n. 20. & vestigal militare soluturus. ib. quem riculum sit correpturus. n. 24. Insula Liparis ad eum post Ioannae obitum deuoluenda. ib. creatur Rex Trinacriae. ib. liberatur onere

adeunda sedis Apostolicæ ad clientelam sponſionem præſtandam, n. 35. publicis tabulis inſam cū Ioanna pacem confirmat. A. 1374. n. 19. coram internuntio apoſtolico Pontificem ſupremum Trinacriæ principem proſitetur. ib. & n. 20. regio diademate redimiri ſagitat a Gregorio Papa. 1375. nu. 19. aſſenſum, modo prius fidei ſacramentum nuncuparit. ib. relicta Maria filia ſuperſtite, moritur. 1377. n. 7.

G

Gabriel Adurnius dux Genuenſium. rogatus de inſtauranda claſſe in Saracenos. 1363. n. 23. vtque Palæologo contra Turcas ferat opem. 1369. n. 6.

Galeatus Viscomes. Pedemontium occupat. 1366. n. 28. ob tyrannidem a Gregorio XI. iudiciaria defixus ſententia. 1372. n. 2.

Gallis. ijs oppreſſis cælum fert ſupplicias. 1360. n. 1. vid. Gallorum Reges **Philippus IV. Ioannes I. Carolus Quintus.**

Gallipolis. ab Amedeo duce Sabaudiz Amurati erepta. 1366. num. 12. & 1367. n. 7.

Garporum Rex. Baleari bellum infert. 1338. n. 49. & Castellano. 1339. n. 76. eius filius in acie caſus. n. 77.

Gaspertus epiſc. Genuenſis. ad Græcos in eccleſiæ obſequiū reuocâdo miſſus. 1350. n. 28. de ſua ad Conſtantinopolitanos legatione cōmentarios edit. 1374. n. 1. eos ad ſe deferri iubet Gregorius ibid.

Geneua. illius principatus ad episcopum ſpectat. 1371. n. 6. de illo contentio. ibid. ſedatur a pontifice. ibid. Geneua pium expeſtat Regem, qui impioſ reprimat. ibid.

Genizari. adoleſcentes Chriſtiani Græcorum filij ijs aſcripti. 1365. n. 22.

Gentilitij ritus. inducti a dæmonibus in Hiberniam. 1335. n. 60.

Genuenſes. in Ægeo mari cum Venetis cruento prælio certant. 1337. n. 34. inde luſtuoſi belli accenſa fax. ib. admoniti, vt comprimant dantes opem Afris contra Chriſtianos. 1339. n. 70. ſolicitati, vt Hiſpano ſe coniungant. ib. arguntur, Meſſanenſibus obſeſſis a Roberto Rege comuncatus intuliſſe. 1341. n. 35. docentur de iuribus Roberti. n. 36. Afros obterunt. 1342. n. 24. parant bellum in Cyprios, & retardantur a Pontifice. 1343. n. 23. ciuili diſcordia impliciti. 1344. n. 15. Clemens VI. eos inter ſe conciliare nititur. ib. & 1345. n. 22. cum Venetis exercent inimicitias. 1347. n. 32. ad eas ſopiendas incumbit Clemens. ib. Corſicam ſibi ſubijciunt. ib. inuadunt Sardiniam. ib. rogati de ſubmittenda claſſe ſubſidiaria Regi Caſtellæ aduerſus Mauros. 1349. n. 27.

ad ſociandas vires cum Venetis in Turcas ſolicitati. 1350. n. 34. rogati, vt diſſidij cum Venetis cauſas præcidant. n. 35. ſacrum in Turcas bellum diſturbant. 1351. n. 22. Gradenſis patriarcha ad eos conciliandos miſſus. n. 23. Pontificiæ ad pacem hortatoriæ lit. n. 24. in belli ſocietatem aduerſum eos Rex Aragonum aſcitus. ibid. Euboeam oppugnant. ibid. Tenedum Græcis eripiunt. ibid. Orchanem Turcarum Imperatorem aduerſus Venetos belli ſocium ſibi adiungunt. ibid. certant contra Venetos prope Conſtantinopolim cruenta & ancipiti victoria. 1352. n. 14. rogati a Clemente Papa & Rege Francorum de inſtauranda pace cum Venetis. ib. Conſtantinopolim obſident. ib. Cantacuzenum a Venetorum fœdere diuellunt. ib. maxima clade deleti apud Sardinia oram a Venetis & Aragonijs. 1353. n. 10. moniti ab Innocentio VI. ne in aduerſis concidant animis, pacemque amplectantur. ib. Mediolanenſium principis clientelæ ſe addicunt. n. 12. Carolo Cæſare interprete de pace agitant cum Venetis. 1354. n. 12. ob felices ſucceſſus conuenta immurant. ib. parta ab ijs de Venetis apud Oenufas inſulas inſignis victoria. n. 13. Venetias terrore complent. ib. Sardinia partem magnam amittunt. n. 14. pacem ineunt cum Venetis. 1355. n. 24. Mediolanenſium iugum excutiunt. n. 25. & 1356. n. 30. admoniti ab Innocentio Papa, vt damnato Turcico fœdere ſtudeant Ioanni Palæologo. 1356. n. 36. exactum ab ijs ſacramentum pro ea Corſicæ parte, quam tenebant. 1360. n. 11. Turcas in Ponto Euxino proſtigant. 1361. n. 8. de Sardinia certant cum Aragonio. 1363. n. 10. poſtulati de pace. ib. Cretenſes, mota in Venetos perduellione, eorum opem implorant. 1364. n. 8. lites cum Petro Cypri Rege componunt. 1365. n. 18. Vrbanum V. honorifice excipiunt. 1367. n. 4. cum Bernabone Vicecomite certant. ib. Amuratis in oriente funeſtos progreſſus exponunt. 1371. n. 8. claſſem inſtruunt in Cyprios. 1372. n. 31. moniti, vt placent iras. ib. in Amuratem ſacram expeditionem ſuſcipere meditantur. 1372. n. 23. moniti, ne bellum Cypro inferant. 1373. n. 8. Thomas Gradenſis patriarcha ad eos miſſus. ib. Cyprium inuadunt. ib. Famaguſtam ſibi ſubijciunt. ib. Petrum Regem ad iniquas pacis leges compellunt. 1373. n. 8. principes, qui Petrum ſeniores trucidarant, capite plectunt. ib. de pactio-num ſuperiorum temperanda acerbitate a Petro Rege Cypri poſtulati. 1374. n. 7. & 1375. n. 12.

Georgius Hermannus. inepta eius de-

ſenſio pro Ludouico Bauaro. 1343. n. 59.

Geraldus Minoritarum magiſter. exſcindendæ e Boſnia hæreſi dat operam. 1340. n. 73.

Geraldus e Guardia. creatus Cardinalis a Clem. VI. 1342. n. 29.

Geraldus e Podio. creatus Cardinalis a Gregorio XI. 1375. nu. 31. obſeſſus Peruiſia Florentinis. 1376. n. 4.

Gerlacus Naſſonius. in locum Henrici Moguntini exauctorati ſuſſectus. 1347. n. 17. tradita illi formula pro reconciliandis Ludouici ſequacibus. ib. & 1349. n. 15.

S. Germannus. reliquiarum illius portio Montempellulanum translata. 1367. n. 1.

S. Gertrudes. diuinitus Chriſti ſtig-mata accipit. 1340. n. 79. ad eiufdem preces ob populi concurſum claſſa. ib. partam a Vvillermo comite, Hollandiæ victoriam prædicat. 1351. n. 36. pie moritur. A. 1358. n. 7.

Gibellini. Carolum Cæſarem ſubornare tentant, ſed peruerſa conſilia re-pulſa. 1355. n. 1. & 10.

Gonzaga. Mantuam ſibi ſubijciunt. 1335. n. 27.

Gonzalvus archiepiſc. Braſarenſis. duarum marcharum cenſum Romanæ eccleſiæ nomine a Luſitano Rege exigere iuſſus. 1338. n. 27.

Gotius patriarcha Conſtantinopolitanus. a Benedicto XII. miſſus ad Trinacriam obiectis cenſuris in obſequiū Boberti Regis traducendam. 1338. n. 35. creatus Cardinalis. 1338. n. 82. iudiciaria acta inſtituit aduerſus Petrum inſulæ Siciliæ detentorem. 1339. n. 44.

Gotofredus Haricuria comes. pellicit in Normanniam Anglum. 1346. n. 41.

Gradenſis eccleſia. ad eam SS. Herma-goræ & Fortunati martyrum reliquias referri iuſſæ. 1359. n. 14.

Graca. Sanctimonialis viſis cœleſtibus prædita. 1339. n. 43.

Graci. de redintegranda cum occiden-tali orientalis eccleſiæ coniunctione Andronico imperante, agitant. 1337. n. 31. & 1339. n. 37. inſignem legationem ad ſedem Apoſtolicam mittunt. 1339. n. 19. qui ea functi. ib. poſcunt conſilium. ibid. & auxilia contra Turcas. ib. qui modi ad Græcos ad Latinorum coniunctionem reuocandos ſingi poſſunt. n. 20. cur non ſequatur vnio ex miſſis in occidentem Græcis. nu. 20. & 21. Iuſtino & Palæologo Imperatoribus proceſſionem Spiritus ſancti ex Patre Filioq; profeſſi. n. 25. propoſita ijs a Benedicto XII. coniunctionis redintegranda ratio. n. 27. petunt ab eodem Pontifice œcumenicum concilium, eorumque argumenta. n. 28. negata Græcis, ni prius redirent ad coniunctionem eccleſiæ, auxilia. n. 36.

Barlaam Græcorū orator edit commentarium de primatu Romanæ ecclesiæ . n. 38. idem ostendit, Romanam ecclesiam secutam consensum patrum Græcorum & Latinorum, circa processionem Spiritus sancti . n. 42. & 1341. n. 126. & Eucharistiam in azymo posse confici . n. 127. Græcorum obiectiones refutata . ib. & n. 128. fingunt Græci aliqui lumen Thaborum fuisse increatum . 1341. n. 119. eorum monachi prestigias pietatis studio sectari . ib. hæresim de Thaborio lumine increato in pseudosynodo asserunt . n. 120. in eorum synodis Imperatores præsidere pariantur . n. 120. eos ad coniunctionem cum ecclesia Romana hortatur Barlaam . n. 121. docet ipsos Romanam ecclesiam vere primatem esse . ib. vt in Græcia nullus sit verus antistes . n. 124. de vmbatili eorum auctoritate & infelici seruitute . ib. & impotentia ad celebrandum concilium . ib. de lapsu continuo Græcorum in extremam perniciem . nu. 125. defectione ad Mahometem . ib. schismatis Græcorum causæ discutuntur . n. 126. si iusta sunt, debuerāt longe ante schisma cœpisse . ib. concluditur, non datam a Romana ecclesia causam constandi schismatis . n. 128. Græca ecclesia redacta in seruitutem Imperatorum tyrannide . n. 129. ob schisma deieci & grauissimo Turcarum iugo pressi . 1343. n. 12. & 13. a Clemente VI. ad Romanæ ecclesiæ obsequium sollicitati eodem num. 12. promissa ijs in Turcas auxilia . ib. proposita ingentia e schismate oborta mala . n. 15. pontificia ad eorum patriarcham literæ . nu. 17. primatus Romanæ ecclesiæ demonstratur . ibid. vt floruerint dum vixere catholici, & emaruerint post schisma eorum gloria . n. 16. missi religiosi viri pro vrgendo ecclesiæ fœdere . n. 19. in ipsos verti arma, venat Clementis . 1344. n. 2. Græcorum extrema infelicitas . 1346. nu. 65. a Pontifice detenduntur contra Turcas . ib. Cantacuzeni odio anabaptista apud Græcos factionis odio exorti . ib. Græci monachi diabolicis præligijs delusi in eorum contemplationibus . 1347. n. 2. inficiuntur ab hæresiarcha Palama, inducente multas deitates . 1347. n. 25. & 26. perpetram operationem ab essentia diuina distinguunt . ib. & damnant dogmata orthodoxa . ib. quidam pseudomonachi varijs erroribus inquinantur . ib. polytheiam inducunt . ib. rescindunt matrimonia . ib. fingunt Deum a beatis videri non posse . ib. mutuis dissensionibus in prædam Turcis expositi . ib. de fœdere cum ecclesia Romana agunt . nu. 26. imperante Ioanne Cantacuzeno, instaurata de ecclesiarum coniunctione actio . 1348. n. 25. missi Constantinopolim

ea de causa legati . nu. 26. de missa a Clem. VI. ad Græcos legatione . 1350. n. 28. & c. ij ad ecclesiæ coniunctionem incitati . ib. vt legati a Græcis excepti fuerint . n. 30. eorum ad Græcos oratio . n. 31. de instaurando ecclesiarum fœdere agunt . ib. concilium œcumenicum ex Latinis & Græcis a Cantacuzeno petum . nu. 31. promissum a Clemente VI. n. 32. & 1352. nu. 24. Antonius episcopus Gaietanus ab eodem Pontifice pro reuocandis a schismate Græcis missis . num. 32. ex ijs nonnulli baptismum Latinorum damnant . 1351. nu. 20. & 1354. n. 26. data extinguendis Græcorum hæresibus opera . 1351. n. 20. Græcorum errores . 1354. nu. 26. Ioannes Palæologus Imp. ad gremium ecclesiæ reuersus de ijs ad Romanæ ecclesiæ obsequium reuocandis agit cum Innocentio VI. 1355. nu. 32. & c. & 1356. nu. 32. & 35. vid. *Ioannes Palæologus*, patriarcha Græcorum ad eam coniunctionem firmandam sollicitatus a Pontifice . 1356. n. 35. Græci Turcarum grassationibus atrocissime vexati . nu. 36. plures Græci conciliati ecclesiæ a B. Petro Thoma . 1360. n. 16. Turcico terrore oppressi Didymotieum deserunt . 1361. nu. 8. Græci ab Amurate grauibz afflicti cladibus . nu. 22. Zagoriam & Ischebolem amittant . ib. quintum quemque puerum, vt Christum eiuret Genizarisq; ascribatur, dare iussi . ib. ad coniunctionem ecclesiarum prouocati ab Urbano V. ib. & 1366. n. 1. & c. promissi ipsis terrestres maritimque exercitus, si ad ecclesiæ coniunctionem redierint . 1366. n. 3. retardatus Vngarus ab expeditione Tarcica, ni prius Græci ad Apostolicæ sedis obsequia fuerint reuersi . ib. Græcorum in Latinos insanda odia . nu. 25. Petrarchæ consilium de Græcis subiiciendis . ibid. actum de Græcorum ad Romanam ecclesiam reditu . 1367. num. 7. Albanis principes ad Romanæ ecclesiæ obsequium, eiurato Græcorum schismate, reuersi . 1368. nu. 19. Græci in Creta schisma confirmant . n. 20. Græcorum Imperator Ioannes Palæologus Romæ Urbanum V. conuenit, fidemque orthodoxam profiteretur . 1369. n. 1. profiteretur etiam, illam veram ecclesiam catholicam, cui Romanus Pontifex in occidente præsidet . 1370. n. 1. Græcorum clerus ad eiurationem schismatis sollicitatus ab Urbano . n. 2. & eiurationis formula proposita . n. 4. plures Græci comparatos se ad schisma damnandum profiterentur . ibid. graues clades ab Amurate accipiunt . 1371. num. 8. & 1373. num. 2. Græci a Gregorio XI. sollicitati, vt in Thebanis conuentibus arctissimum cum Latinis fœdus sanciant in Turcas . 1372. nu. 29. Græcorum Impera-

tor Amuratis stipendiarius esse cogitur . 1373. n. 2. Græcorum imperium ab Amurate ferme euersum . ib. decreta a Gregorio XI. ad eos reconciliandos legatio . n. 3. & c. causas exquiri idem Pontifex, cur Græci nondum ad ecclesiam redierint . 1374. n. 1. religiosos viros ad eos legat . ib. & c. monentur, in Turcarum seruitutem ipsos redactum iri, nisi Romanæ ecclesiæ se coniungant . 1374. nu. 2. S. Birgittæ vaticinium de Græcorum ob schisma euerfione . n. 4. Emanuel despotæ Peloponesi ad eiurandum schisma paratū se esse profitetur . n. 5. Græci aliqui ad fidē catholicam traducti . 1375. n. 1. vexantur a schismaticis . n. 4. Cantacuzenus olim Imperator Græcorum primatum Romani Pontificis agnoscit . n. 3. Græci spondent, auxilijs acceptis ab occidentalibus principibus, se ad finem ecclesiæ redituros . n. 8. Amuratis in Græcia progressus . n. 9.

Granatenfes . Afros in belli societatem trahunt aduersus Castellanos . 1339. nu. 76. victi magna clade . n. 77.

Gratia iustificans, negata ab Armenijs . 1341. n. 61.

Gregorius XI. vocatus ante pontificatum Petrus Rogerius & creatus Cardinalis a Clemente VI. patruo . 1348. n. 46. eius atas & virtutes ibid. aperit illi S. Birgitta, Urbanum V. moriturum, si Auenionem redeat . 1370. n. 19. detrecat ipse rem Pontifici narrare . ibid. Urbano subrogatur . 1370. n. 25. eius patria, primitiæ, & studia . ib. encyclicæ eiusdem de parto pontificatu literæ . n. 26. duos Cardinales ad Gallum Anglumque conciliandos mittit . 1371. n. 1. Eduardum Regem ad pacem sollicitat . n. 3. a Castellano litis, quæ ipsi cum Rege Nauaræ intercedebat, arbiter deligitur . n. 4. ornatur ab eo muneribus . ib. conuenitur Auenione a Nauaræ Rege . ib. Sardiniam & Corsicam, solemniter acceptas illi refert Aragonum Rex . n. 5. eundem monet Gregorius, ne ius ecclesiasticum opprimat . n. 6. & Sabaudum vt Geneuesem principatum restituat episcopo . ib. aduersus Bernabonem principum imploreat auxilia . n. 7. vocatur in inuidiam affectatæ Etruriæ . ib. recuperat Perusium . ib. Angliæ Regem ad vertenda in Turcas arma sollicitat . n. 8. Smyrnæ Rhodijsequitibus commendat . n. 9. eorundem principem Cypro administrandæ præficit . ib. salubribus præceptis Cyprium Regem imbuit . ib. augeat Cardinalium collegium . ib. sparsos in Hispania circa Eucharistiā nouos errores damnat . n. 11. iudicialia in Bernabonē Vicecom. acta exerceat . 1372. n. 1. & in Galeatium . n. 2. solatur marchionem Atestinum de accepta clade . n. 3. tradit illi ad vitam

tam Ferrariensem praefecturam . ib. a Ioanna Regina Siciliae fidei sacramentum exigit. n. 4. Fridericum inter & Ioannam foederis leges imperat, & quae ea fuerint . n. 7. & seqq. Fridericum Regem ad eundem sedis Apostolicae onere liberat, sed successores obstringit. n. 25. Carolum IV. Imp. particula crucis dominicae exornat. nu. 26. pacem inter Gallos & Anglos frustra urget . ib. iniquas Aragonum leges emendat. n. 27. Vngarum ad vertenda in Turcas arma excitat. n. 28. Gracos ac Latinos mutuo foedere in Thebanis conuentibus coniungere annititur. n. 29. ad ferenda Armeniae laboranti auxilia studia conuertit . nu. 30. Petrum Regem Cypri ad virtutes amplectendas sollicitat. n. 31. Genuenses admonet, ne iras in Cyprios exercent. ib. conuertendis schismaticis & infidelibus dat operam. n. 31. Leskoni duci Moldaviae de suscepta fide gratulatur. ib. haereses excindere conatur . n. 34. Alberstadensem episcopum, negantem liberum arbitrium, iudicio postulat. ib. Beghardos infestat, n. 34. & apostatas ad Mahometem desciscitantes. ib. & Vvaldenses. ib. obortam Tolosae haeresim praefocandam curat. n. 35. vetat contra fidem disceptari. ib. in doctrinam Raimundi Lulli inquirat. ib. Fraticellos, fingentes ipsorum sectarios sanctos esse, coerceri iubet. n. 36. Imperatoris Constantinopolitani legationem excipit. A. 1373. n. 1. eiusdem responsum ad Palaeologum. n. 2. de classe paranda agit. ib. sollicitat Gracos, vt veterem pertinaciam euant. ib. indicit sacram Vngarorum expeditionem in Turcas. n. 3. deplorat, Bulgariam & Rasciam vastatas, ib. cruce insigniri fideles ad Ludouicum Vngariae Regem sequendum iubet. n. 4. solenes preces indicit. n. 5. imperat Vngaro, vt Turcas Europa exciati, ib. sollicitat Germanum, vt vires coniungat in barbaros. n. 6. mittit internuntium ad bellum Brandeburgense sopiendum. nu. 7. Genuenses a bello inferendo Cypri reuocare nititur. n. 8. Ierolimitanos equites transferre statuit in Asiam ad domandos Turcas. n. 9. damnat Bernabonem Vicecom. perfidiae. n. 10. & immanitatis in sacerdotalem ordinem. ib. ecclesiasticae libertatis violatae. n. 11. pontificij iuris oppugnati. n. 12. plures Bernaboni vrbes arceffe eripit. n. 13. percussis peste noxarum veniam impertitur. n. 14. decernit basilicam S. Mariae Maioris anno iubileo lustrandam a pijs. n. 15. Minoritis sacramenta conferendi in Bosnia & Russia ius tribuit. n. 16. Lithuanos principes ad fidem nititur allicere. ib. internuntium ad eos decernit, sequi sacerdotes missurum pollicetur. ib.

ad Gracorum schisma in Creta abolendum incumbit. n. 18. Venetum, ducem sollicitat, vt decretum contra schismaticos sacerdotes instauret. ib. Arnaldum Montanerium pseudononitum ob haereses crimem comprehendi iubet. n. 19. Begardos seu Turlupinos in Gallijs gliscientes reprimendos curat. ib. & Vvaldenses, qui Delphinatum infecerant. n. 20. Francorum & Anglorum Reges ad pacem urget. n. 22. auctas ex eorum mutuo bello infidellum vires exponit. ib. inter Castellum ac Lusitanum pacem instaurat. n. 23. & inter Nauarræ & Castellæ Reges. n. 24. sollicitat Castellum vt cum Aragonio iungat foedus. ib. exquirat causas, cur nondum Graeci ad Romanam ecclesiam sinum redierint. 1374. n. 1. eius ad Constantinopolitanos legatio ibid. & n. 2. legatos ad soluendos censuris Gracos auctoritate instruit. n. 3. Palaeologum monet, vt caueat sibi a Turcico foedere. n. 4. euadere Gracos non posse Turcicam seruitutem, nisi Romanam ecclesiam arctissimo foedere se coniunxerint. n. 4. Emanuelem despotam comendat, quod paratus sit ad schisma eiuendum. n. 5. classem parat ad Turcas traiectionem arcendos. n. 6. rogat Vngarum, vt in Turcas arma moueat, quo periclitanti Vngariae consulat. ib. Smyrnam Rhodij equitibus ad quinquennium tradit. nu. 7. Genuenses cum Cyprijs ad pacem redigere nititur. ib. ad propagandam in Armenia maiori fidem submittendosque praecones euangelicos incumbit. n. 8. amplissima hos instruit auctoritate. ib. conferendi sub conditione baptisimi ordinis formulae praescribit. ib. Minoritas ad orientis & aquilonis infideles mittit. n. 9. de episcopali sede in Valachia erigenda ad religionem amplificandam agit. ib. Miliczium haesiarcham, Boemiam Poloniamque inficientem, infestat. n. 10. Carolum Imp. ad eum reprimendum excitat. ib. speculum Saxorum erroribus inquinatum iubet aboleri. num. 12. magicae artis crimem a censoribus fidei cognoscendum decernit. ib. pios a Beguinis haeticis iubet discerni. n. 14. Ludouicum Bambergensem, eiectione Adolpho, ad Caroli Imp. gratiam, in Moguntino archiepiscopatu confirmat. ib. gratulatur Imperatori de comparata ab eo marchia Brandeburgensi. ib. permittit ipsi Caesar, vt Insurbriae vrbes Vicecomitibus tyrannis ereptas in clientela ecclesiae recipiat. nu. 15. Bernabonis calumnias responso grauissimo refringit. ib. plures illi vrbes eripit. ib. ad poscendam pacem adigit. ib. flagitat ab eo Ludouicus Vngariae Rex, vt principatus hereditarios Salernitanum ac S-Angeli, Prouinciam, Pe-

demonium, & Polkalquerium a Ioanna Regina restituenda iudicio curet. n. 16. promulgat Ludouici Vngari literas, quibus Siculi regni obrenso iure abcesserat. ib. Fridericus Rex Trinacriae supremum insulæ principem agnoscit Pontificem. n. 29. sacramento fidei coram illius internuntio se obstringit. ib. & n. 20. Anglum inter Gallumque pacem promouere studet. n. 21. quas concordiae leges cum Anglo in controuersijs de iure ecclesiastico proposuerit. ib. Aragoniam admonet, ne Tarraconensis ecclesiae iura in Tarraconensem urbem occupet. n. 22. Hieronymitis formulam monasticae disciplinae praescriptam a S. Augustino tradit. ib. promulgat se Apostolicam sedem Romae restituere decreuisse. nu. 23. episcopis in maiorem Armeniam missis de sacris concionibus magno cum fructu habitis Constantinopoli gratulatur. 1375. nu. 1. commendat Ioannem Cantacuzenum de primatu Romani Pontificis agnito. n. 2. stimulat, vt reconciliationem orientalis ecclesiae promoueat. n. 3. monet Palaeologum, ne calioeros catholicos a schismaticis vexari sinat. n. 4. ne Turcas Constantinopolim patiatur ingredi. ibid. spondet illius filio Emanueli collegae imperij auxilia in Turcas, si Graeci ad ecclesiae gremium redierint. n. 4. Ludouicum Regem Vngariae ad ferendam Graecis opem sollicitat. n. 6. exponit Palaeologi querelas, illum promissis de fuisse. ib. obnoxiam discrimini esse rem catholicam. ib. repetit idem alijs literis. n. 7. Palaeologum Amuratis vestigalem esse inculcat. ib. acceptis auxilijs ad finem ecclesiae Romanae Gracos redituros. ib. Hospitalarios in Asiam contra Turcas iubet traicere. nu. 9. deplorat Amuratis in Graecia progressus. ib. Christianorum multitudinem in seruitutem abductam. ibid. Armeniam pene vniuersam occupatam a Saracenis. ib. Genuenses, Veneti, Siculi ad ferendam Graeciae opem stimulat. n. 10. Francorum & Anglorum Reges ad vertenda in barbaros arma sollicitat. nu. 11. Genuenses cum Cyprijs conciliare nititur. n. 12. Florentinos, sinistras suspiciones de affectata Etruria concipientes, placare nititur. nu. 13. calumniam refellit. n. 14. & 15. quibus legibus inducias cum Bernabone pepigerit. n. 16. queritur, Geraldum legatum a Florentinis obfessum. nu. 17. Friderico Trinacrio, flagrantis regio diademate redimiri, annuit. n. 19. Regem Aragonum ad pacem cum Sardis & Castellanis sollicitat. n. 20. Henrico Castellæ Regi gratulatur, foedus cum Aragonio ipsi iunxisse. ib. condolenti Castellano de reditu pontificio in Italiam, diuino ad id instinctu agi ait. nu. 21. idem Gallo alij-

alijque Regibus responderet. nu. 22. professionem concilianda Gallos inter & Anglos pacis studio extrahit. ib. edicit, vt ecclesiarum pastores ad suos greges pergant. nu. 23. ad excindendum e. Cretæ insula schisma incumbit. nu. 25. Vvaldensium reliquias e Delphinatu excindere molitur. n. 26. internuntium apostolicum mittit, qui hæreticos conijcit in carceres. ib. decernit, eos ecclesiasticis vectigalibus in vinculis sustentandos. ib. Sabaudia comitem excitat ad hæreticos, qui fidei censors necarant excindendos. ib. apostatas, qui ad Mahometem in Syria defecerant, ad Christum redituros iubet absolui. n. 27. Haliciensem archiepiscopatum constituit, & Primsisliensem, Laudimirisensem, & Chelmensem ecclesias cathedrales esse iussas veluti suffraganeas subijcit. n. 28. nundinas diebus sacris fieri vetat. ib. Gallo Regi imperat, ne reis sacra exomologeseos facultatem adimi permittat. ib. eundem monet, vt Delphinatus præfectum fidem delphini nomine sedi Apostolicæ addicere iubeat pro ea parte, quæ ecclesiæ beneficiaria est. nu. 29. ne permittat archiepiscopum Rothomagensem verere in urbem imperio pelli. ib. Ludouicum Regem Vngariae monet, sacerdotia ad ipsius arbitrium conferri a sede Apostolica non debere. n. 30. augeat Cardinalium collegium. n. 31. vt monitus sit a S. Catharina, vt tanto muneri viros ornatissimos virtutibus admoerueret. ib. Florentinos postulat iudicio. A. 1376. n. 1. nefaria decreta aduersus fidei censors obijcit. ib. ius ecclesiasticum violatum. ibid. pellets ad defectionem clientes ecclesiæ. n. 2. & 3. varias ijs poenas irrogat. n. 5. missam a Florentinis S. Catharinam Senensem ad orandum pacem beneuole excipit. num. 6. duos Cardinales legatos in Italiam decernit. nu. 8. ineunda pacis cum Vicecomitibus potestatem confert. ib. constituit petere Italiam ad eam pacandam. n. 10. Romani Urbis imperium ei restituit. n. 11. permittit Carolo Imperatori, vt electorum comitia ad Vvenceslaum eueniendum ad imperium celebret. nu. 13. rogatur ab eodem, vt Vvenceslai auspicijs faueat. num. 14. Ludouicum Andegauensem cum Aragonio conciliare nititur. num. 19. differt Vvenceslaum confirmare Gregorius. n. 18. Regis Lusitanæ oratores de inferendo Saracenis bello excipit. ib. subsidia ecclesiastica illi attribuit. ib. nonnullas imperat leges. n. 20. annua sacra a religiosi prædicatoribus pro se & patre Clemente peragenda constituit. n. 24. illius in Urbem aduentus. A. 1377. n. 1. Vrbi sedem restituit die cathedrae S. Petri. ib. Romanorum illum excipientium magnificentia. ib. S. Catharinam ad Florentinos pacis interpretem mittit. n. 2. Vvicleffum, Marfilij Iandunique hæreses instaurantem nouaque cumulantem, iudicio iubet comprimere. n. 4. Regem Aragonum Trinacriam postulantem coronam repellit. n. 7. Anagninum proficiscitur. ib. itinere Eucharistiam præferri iubet. ib. officium sanctæ crucis instituit. ib. de pace cum Florentinis agit. 1378. n. 1. Auenionem redire cogitat. n. 2. de proximis Cardinalium comitijs & loco conclauis mutando constitutionem edit. ib. sacramentis rite munitus obit. n. 3. illius virtutes. ib.

Gualterus Brenensis. Florentia dux creatus. 1342. n. 22. pulsus seditione a Florentinis. 1343. n. 86.

Guichardus Combornius nepos Clementis V. contra Turcas missus. 1345. n. 6.

Guido e Bologna. creatus a Clemente VI. Cardinalis tit. S. Cæciliae. 1342. nu. 29. in Vngariam legatus missus. 1349. n. 1. instruitur a Clemente, quid in Neapolitana aëurus sit cum Ludouico. n. 2. &c. vsque ad. n. 9. Parauij synodum celebrat. A. 1350. n. 13. in ea multa ad restituendam ecclesiasticam disciplinam decernit. n. 14. translationem reliquiarum B. Antonij celebrat ibid. controuersias inter patriarcham Aquileiensem & duces Goritiæ componere annititur. n. 16. legationem ad Vngarum detrectat. n. 22. extincto Anibaldo legato, eam cum Guillelmo Card. suscipit. n. 26. concordiam inter Vngarum ac Ioannam Reginam pacificatur. ib. legatione sanctus frustra inter Anglum Gallumque concordiam tentat. 1352. nu. 19. ad Gallos, & Anglos conciliandos ab Innocentio VI. missus. 1353. n. 15. iussus pacem inter Tarenti principem & ducem Andriae conciliare. n. 16. in Hispanias ad Aragonem Castellaniumque conciliandos missus. 1359. n. 2. Petrum Regem Castellæ ob violatam pacem anathemate percutit. 1362. n. 18. ad Hispanos Reges conciliandos legatus. 1372. nu. 27. & 1373. nu. 23. in Hispania inter Lusitanum & Castellanium pacem conciliat. ib. & inter postremum & Nauarra Regem. n. 24. illius mors. ib. sublatus veneno a nonnullis creditus. ib.

Guido Rex Armenia. poscit auxilia contra Saracenos. 1343. n. 20. data a Pontifice legato orientis imperia, vt cum classe illi succurrat. 1344. n. sollicitatur ad excindendas errorum reliquias ex Armenia. ib.

Guido e Calma. internuntius pontificius missus a Clemente VI. pro conciliando Ludouico Bauaro. 1344. n. 9.

Guido Augustinianus. effutit, charita-

tem veram deperdi non posse. 1354. n. 31. reuocat errorem. ib.

Guido Hugonis Regis Cyprij maior natus filius. ante patrem extinctus. 1360. n. 15. eius filius Hugo auuio sceptro non successit. ib. n. 15

Guido e Malefco. creatus Card. a Gregorio XI. 1375. n. 31.

Guillelmus Goderius ordinis Predicatorum Card. episc. Sabinesis. pietate & doctrina insignis. 1336. n. 68. tria templa excitauit. ib.

Guillelmus archiep. Senonensis. ad sapiendum exoriens Gallos inter & Anglos bellum missus. 1337. n. 21.

Guillelmus episcopus Albiensis. creatus Cardinalis a Benedicto XII. tit. S. Stephani in monte Calio. 1338. nu. 82. legatur in Poloniam. 1341. n. 39.

Guillelmus de Aura. creatus Cardinalis. 1338. n. 82.

Guillelmus episcopus Cameracensis. petitus bello ab Eduardo Anglo. 1339. n. 9. Eduardi edicta a Pontifice rescissa. ibid.

Guillelmus episc. Parisiensis. congregato doctorum cœtu, plures errores damnat. 1340. nu. 72. qui fuerint iij. ib.

Guillelmus tit. SS. IV. Coronatorum presb. Card. ad pacandam Italiam legatus missus. A. 1342. n. 16. item ad vertenda Italorum arma in Turcas. n. 17. & ad intercludendum Banaro in Italiam aditum. ib. vt inducias inter Insubres conciliaret. n. 19. 1346. n. 59.

Guillelmus Iudicis. creatus Cardinalis tit. S. Mariæ in Cosmedin a Clemente VI. 1342. n. 29.

Guillelmus Card. S. Mariæ in Cosmedin. ad Vngarum Ioannamque Reginam conciliandos legatus missus. 1350. n. 26. & in Castellam ad ciuiles moris componendos, Regem ab adultero reuocandum. 1355. n. 30. iussus incumbere ad redintegrandam inter Castellanium & Aragonium pacem. 1356. n. 37. adiunctus illi Bertrando episcopus Conuenarum. ib. inducias iit inter Castellæ & Aragonum Reges. ibid. pacis stare detrectantem Castellanium ferit anathemate. ib.

Guillelmus de Agrifolio electus Casaravgustanus. creatus Card. a Clemente VI. 1350. n. 47.

Guillelmus episc. Obisfimensis. missus Constantinopolim ad Græcos in ecclesiæ suam reuocandos. 1350. nu. 28.

Guillelmus episc. Sifopolitanus. ad Græcos internuntius ab Innocentio VI. missus. 1356. n. 34.

Guillelmus Farinarij Minorita. creatus Cardinalis. 1356. n. 41.

Guillelmus electus Vabrensis. creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1361. n. 4.

Guillelmus Grimaldus abbas S. Victoris. vid. Urbanus V.

Guillelmus dux filius Ludouici Bauari. de

de secuta paterna facione veniam poposcit. 1362. n. 16.
Guillelmus de Agrifolio junior. creatus Cardinalis ab Urbano V. 1367. n. 2.
 Sacratorepiscopus Sabinensis. n. 15.
 Sicula legatio illi demandata. n. 16.
Guillelmus archiep. Cambaliensis. creatus archiepiscopus ab Urbano V. missus ad Tartaros. 1370. n. 9.
Guillelmus Noellei. creatus Card. a Greg. XI. 1371. n. 10.
Guillelmus de Canbaco. creatus Card. a Greg. XI. ib.
Guntbertus Schuartsburgenfis. creatus Caesar a Carolo IV. aduersarijs. 1349. n. 12. sancit impie, Pontificem secundum omnia iura diuina & humana. debere subesse imperio. ibid. a suis deseritur. ib. in Caroli potestatem cum filio & nepote Ludouici Bauari redigitur. n. 13. paucis post mensibus obit. n. 14.
Gundisalvus Alcantara magister. insignem de Afris refert victoriã. 1339. n. 76. circumuenitur inuidorum infidijs. ib. pro eo tuendo scribit Pontifex. n. 77. flammis traditur. n. 78.
Gundisalvus heresiarcha. eius errores. 1352. n. 20.

H

Hereses & Hæretici. noui pullulant hæretici. A. 1335. nu. 59. &c. ad hæreticos excindendis Boemia Rex excitatur. num. 61. grassantur in Germania. num. 62. vocant hæretici in Boemia magistros erroris apostolos. A. 1340. n. 72. in hos instituti censoros. ib. hereses damnata Parisijs. ibid. hæresibus e. Bosnia excindendis data opera. n. 73. pullulant in Armenia. 134. n. 45. &c. quæ nam ea fuerint. n. 49. ad 118. pontificium in ijs excindendis studium. ib. hæresis de Thaborio lumine increato orta apud Græcos. n. 119. ob adhesionem cum hæretico principe exauctoratus Henricus Moguntinus archiep. 1343. n. 61. Fraticelli in oriente effutunt Pontificum Romanorum auctoritatem. in eos transfusam. A. 1344. n. 8. hæretici dicti Neophyti in Sicilia reprimi iussi n. 9. acerbe actum in Insabria contra suspectos de hæresi. ibid. Nicolaus Laurentius male sentit de primatu Romanæ ecclesiæ. 1347. nu. 19. Romanam ecclesiam & ciuitatem Romanam idem esse contendit. ib. Palamas. male distinguens diuina attributa a diuina essentia. multas diuinitates commiscitur. 1437. n. 25. 26. hæresis. peccati auctore Deum fingens. damnata. 1347. n. 25. Omphalopsychorum hæresis. ibid. Palamas hæresim. Massalianam instaurat. ibid. diuinitatem corpoream fingit. ib. & Thaborium lumen increatum. ib. item plures deitates supereminentes &

demissas. ib. creatur a schismaticis archiepiscopus Theffalonicensis. ib. nuptiæ a pseudomonachis dissolutæ. ibid. Flagellatorum hæresis sine potestate a peccatis absoluit. 1339. n. 19. vid. *Flagellatores*. hæresis conficta a Vartan heresiarcha Armenio. 1351. num. 4. hæresis Macharij. voluntatem vnam & operationem. in Christo astruentis. ibid. falso iactant nouatores. cum ipsis sensisse Armenios. num. 18. posita in Gallijs aduersus hæreticos tribunalia. vid. *Censores fidei*. hereses Græcorum. num. 20. & 1354. num. 26. Gundisalui Hispani. 1352. n. 20. & Bertholdi Rorbacensis. 1353. n. 27. pseudominoritarum siue Fraticellorum. num. 30. Guidonis Augustiniani. 1354. nu. 31. hæreses in Macedonia & Rascia. 1354. n. 26. noua hæresis in Anglia aduersus merita bonorum operum. 1355. n. 28. & circa peccatum originale. ib. & circa mortem ex peccato enatam. ib. noua hæresis in Creta extincta a B. Petro Thoma. 1359. n. 19. eius in hæreticos seueritas. ibid. Bosnia ab heresi purgata. 1368. n. 19. censura obiecta commercium cum Bosnensibus hæreticis inuitur. 1369. n. 13. Flagellatores sacramenta negant. A. 1372. n. 33. libri hæretici exuri iussi a Gregorio XI. ib. Albertus episcopus Alberstadenfis fatum asserit. ib. negat liberum arbitrium. ib. & merita & demerita. ib. Bagardi Germaniam Hollandiamque inficiunt. n. 34. vid. *Bagardi*. Vvaldenses Sabaudiam. Delphinatum. ac Prouinciam. contaminant. ib. vid. *Vvaldenses*. noua hæresis. Tolosa oboriens præfocata. n. 25. Raimundi Lulli libri hæresibus contaminati exuri iussi. ib. vid. *Raimundus Lullus*. Fraticellifus obtrudunt vt sanctos. n. 36. vid. *Fraticelli*. hæreses. serpunt in Gallijs. 1373. n. 19. Millecius heresiarcha Poloniam ac Boemiam inficit. 1374. n. 9. & 10. a Gregorio XI. repressus ibid. Delphinatus hæresis infectus. 1375. n. 26. sollicitatur Francorum Rex. vt leges distringat in hæreticos. ibid. missus internuntius apostolicus ad eos imprenendos. ibid. Sabaudus ad hæreticos excindendos sollicitatus ibid. Panormitanorum egregia in hereticos studia. n. 27. hæreses a Vvicleffo confictæ. 1377. n. 5. idem contendit hæreticos iudicio non posulandos. ib. vid. *Armenij. Greci. Marsilius & Landunus. Ocbamus*.
Halicziensis archiepiscopatus in Russia. a Gregorio XI. institutus. 1375. nu. 28. quæ ecclesiæ illius suffraganeæ. ib.
Haquinus Rex Noruuegia. ad Magnum patrem olim Regem Sueciæ carcere liberandum in Sueciam expeditionem ducit. 1363. n. 13. ad Sto-

kolniam peruadens ferro. illum miserat. ib.
Hafsludia. clericis vetita. 1359. n. 13.
Helena Rasciorum Regina. ad reperendum ecclesiæ gremium sollicitata. 1354. n. 28.
Helionus e Villanoua magister Rbodiæ equitum. in Turcas iunctus armorum fœdere. 1343. n. 5.
Hemmingus archiep. Vpsalensis. declaratur in synodo. Scania Sueciæ coniunctam. 1339. n. 85.
Henricus VII. Imp. eius sententiæ in Robertum Sicilia Regem ac Florentinos a Carolo IV. conuulsa. 1347. n. 5. & 6.
Henricus archiep. Moguntinus. Moguntino archiepiscopatu a Benedicto XI. asseritur. 1336. n. 57. Baldunus Treuerensis demum controuersis iuribus cedit. n. 59. decreti pro Henrico constabiliendo internuntius apostolicus. n. 60. postea firmato principatu versus in hostem. ib. cupiditatibus Ludouici Bauari obsecundat. 1338. n. 1. conuentus iniquos celebrat Spira. ib. eiusdem perfidia. n. 7. adhareat Bauaro. 1341. n. 17. Pragensis ecclesia ab eius imperio libera renuntiat. ib. lata in eum a Clem. VI. iudiciaria sententia. 1343. n. 61. ingratus eius animus. n. 62. vt prolapsus in hæresim. Ludouico adhaerit. ib. clientelarem illi sponsonem addixerit. n. 64. lata in eum alia decretoria sententia. A. 1346. n. 12. exauctoratur. n. 16. subrogatus in eius locum Gerlacus Nassouius. n. 17. Cunonem Falkensteinium sibi coniungit. ib. Eduardus euchere nititur ad imperium. 1348. n. 16. postulat iudicio a Clemente ob contumaciam. ib. &c. Eduardo admittente imperium abnuente. Tyrannidem deserit Frederico Misnensi. n. 20. dein Guichero Vvartsburgensi. 1349. n. 12. cum eo in Caroli potestatem redigitur. n. 13. in schismate repentina morte extinctus. 1353. n. 17.
Henricus dux inferioris Bauaria. ad ecclesiæ gremium redit. 1337. n. 5. & 6. quæ sponsones ab eo præstata.
Henricus patriarcha Constantinopolitanus Latinus. Catalanam societatem conciliat ecclesiæ. 1341. n. 130. creatus legatus sedis Apostolicæ in oriente aduersus Turcas. 1344. n. 2. conuulit Pontificem. an in Chium ventenda sint arma. ib. Smyrnam impetu capit. n. 3. gratulatur illi Pontifex. n. 6. iubetur ferre opem laboranti Armeniæ. n. 7. apud Smyrnam cæsus. 1345. n. 13.
Henricus Dusemer cruciferorum magister insignem de Lithuanis victoriam refert. 1346. n. 63.
Henricus Rex Castella. prius comes Castellam cū fœderatis Re-

gibus Petro fratri eripiendam par-
 titur. A. 1364. n. 18. educis in Castellam
 Gallicis copijs, Castellæ Regem
 se dicit. 1366. n. 31. fugat regno Pe-
 trum Regem. n. 32. & 1367. n. 18.
 Gallicis auxilijs iuuatur eod. n. 18.
 Iacobum Balearæ capit. ib. profligat
 diu Petrum Castellæ Regem fratrem
 suum. 1369. n. 11. pugione illum
 confodit, regnoque Castellæ potitur.
 ibid. cum Fernando Rege Lusitaniam
 certat. 1370. n. 17. illius classis in
 Gallorum opem submissa Anglicam
 profligat. 1371. n. 2. cum Lusitano
 pacem agit. n. 4. arbitrum Pontifi-
 cem deligit pro conciliandis con-
 trouersijs cum Rege Nauarræ. n. 4.
 munera & officia verborum Pontifici
 desert. ib. controuersia cum Arago-
 nio Pontificem interpretem deligit.
 1372. n. 27. irrumpit in Lusitaniam.
 1373. n. 23. vrgetur ad pacem. ib.
 eam interprete Guidone Cardinale
 legato sancit. ib. & cum Nauarræ
 Rege. n. 24. de pace inita gratulatur
 illi Gregorius Papa. 1373. n. 24. so-
 licitatur ad pacem cum Aragonio
 iungendâ. ib. flagitat a Gregorio vt
 federa cum Nauarro & Lusitano
 inita confirmet. 1374. n. 22. noua Hiero-
 nymitarum familia illi commen-
 data. ib. cum Aragonio pacem sancit.
 1375. n. 20. dolet de Gregorij in
 Italiam recessu. n. 21. responsum
 ipsi diuino instinctu ad id agi. ib.

SS. *Hermagoras & Fortunatus*. eorû reli-
 quia ad ecclesiam Gradensem re-
 ferri iussæ. 1359. n. 14.
Heruuarus. vid. *Georgius Heruuar-*
tus.

Hibernia. censum pro Hibernia reposcit
 Vrbanus V. ab Eduardo Angliæ Rege
 1365. n. 13.

Hieronymitarum familia. in Castella
 efflorescere cœpta. A. 1374. n. 22.
 Augustiniana instituta illi præscri-
 pta. ib. ipsius conditor. ibid.

Hierosolymitana loca sacra. vid. *Iero-*
solymitana.

Hierosolymitani equites. vid. paulo post
Hospitalarij equites.

Homicidium. redimi auro vetitum ab
 Innocentio VI. 1353. n. 32.

Hospitalarij equites. petiti bello ab Im-
 peratore Constantinop. 1335. n. 29. in
 Turciam sedes transferre iussi ab In-
 noc. VI. 1355. n. 38. inertie reprehensi.
 ib. frustra Rhodi sacras opes rodi. n.
 39. de alio religioso ordine condendo
 agitatum. ib. Turcas vincunt in
 Græcia. 1359. n. 15. in Asiam aduersus
 Turcas a Gregorio XI. quoque sedes
 transferre iussi. 1373. n. 9. moniti, vt
 ad Smyrnæ custodiam incumbant.
 ib. Smyrna illis ad quinquennium a
 Gregorio tradita. 1374. n. 7. in Tur-
 ciam aduersus Amuratem rursus
 trajcere iussi. 1375. n. 9.

Iosia. in oppido Pulka reperta cruo-
 re tincta. 1338. n. 18. versus exin-
 de in Iudæos popularis furor. ib. du-

bitatum an miraculo res contigisset
 an flagitio ad creandum Iudæis
 odium sanguine perlita esset. ib. vt
 aliquando scelere res huiusmodi
 præsumpta fuerit. n. 19. consultus
 ab Austriaco Pontifex Pataviensi epi-
 scopo præcipit, vt ea de re inquirat.
 n. 20. &c. vid. *Eucharistia*.

Hugo Rex Cyprj. Turcas magna clade
 fundit. A. 1338. n. 72. iunctus armo-
 rum sedete in Turcas. 1342. n. 9.
 & 1344. n. 1. Smyrna ab eius & alijs
 federatis ducibus capta. n. 3. mo-
 net Clementem VI. militia soldano
 ficarios ad Reges Christianos in-
 terficiendos. 1349. num. 29. sa-
 cro anni iubilei beneficio affici a
 Clemente postulat. 1350. n. 2. de-
 paranda aduersus Turcas auxiliari
 classe monitus. n. 33. monitus etiâ vt
 Petrum comitem Tripolitanum sibi
 conciliet. ib. actæ illi a Clemente de
 missis muneribus gratiæ. ib. ad auxi-
 lia Cantacuzeno submitenda con-
 tra Turcas sollicitatus. 1353. num.
 24. deque sociali classe in Turcas
 coniungenda. 1356. num. 36. moriens
 Petrum filium successorem relinquit.
 1360. n. 13. Hugo præmortui Guido-
 nis maioris natu filij non successit.
 ib.

Hugo Rogerij. creatus Card. a Clem.
 VI. 1342. n. 29.

Hugo Lisinianus. Guidonis filij natu
 maioris Hugonis Regis Cyprj filius,
 præmortuo patre, suo non successit.
 1360. n. 15. patre Petro litem apud
 sedem Apostolicam intendit. ib.

Hugo e S. Martiale. creatus Cardina-
 lis ab Innocentio VI. 1461. n. 4.

Hugo de Monari. creatus Card. a
 Gregorio XI. 1375. n. 31.

Humanitas Christi. angelis superior.
 1336. n. 15. angeli sunt illi subiecti. ib.
 vid. *Christus*.

Humbertus delphinus Viennensis. prin-
 cipatum in primogenitum Regis
 Galliarum transfundit. 1344. n. 62.
 & 1345. n. 8. cruce signati exercitus in
 Turcas profecturi dux creatus. 1345.
 n. 6. demandata ei Caffæ liberandæ
 obsidione prouincia. n. 7. iubetur
 Cantacuzenum repellere, & cum
 Ioanna Augusta fedus sancire, si
 voluerit orientalem ecclesiam cum
 Romana coniungere. 1346. n. 64. &
 vertere arma in Turcas. n. 65. ordini
 Prædicatorum se addicit. 1350. n.
 40. vno die a Clemete VI. subdiaconus,
 diaconus, & presbyter creatus.
 ib. fit patriarcha Alexandrinus, eccle-
 siæque Rhemenfis administrationem
 accipit. ib.

Hypocrita. Fraticelli suos obrudunt vt
 sanctos. A. 1372. n. 36. pontificio iussu
 repressi. ib.

I

Iacobus Rex Balearis. a Garporum
 Rege laceffitus. A. 1338. n. 48. proro-

gata ei dies ad præstandum Arago-
 ni clientelare officium. n. 49. mone-
 tur a Pontifice vt illud præstet. 1339.
 n. 74. non pares esse ipsius vires fe-
 rendo Aragonum impetui. n. 75.
 fiduciarium se Aragonis profitetur.
 ib. contemptum se arbitratus aba-
 lienatur ab Aragone. ib. ob negata
 clientis officia principatus Montis-
 pessulani iure deturbatur. A. 1341. n.
 8. cum Rege Aragoniæ exercet dis-
 scordiam. 1342. n. 25. ad eum con-
 ciliandum legatus Cardinalis missus.
 n. 26. imposta illi ab Aragonio cri-
 mina. ib. vrgetur legibus ab eodem
 Aragone. 1343. n. 25. in eum Ba-
 leares cum hoste conspirant. ib.
 missi a Pontifice ad eius gratiam.
 Cardinales legati. ib. & n. 26. victus
 prælio Pontiam se recipit. n. 30. in-
 sula aufugere coactus. n. 31. tyrannis
 illi peperit exitum. ib. ad eum Ruf-
 finone & Ceritania spoliandum in-
 cumbit Aragonius. n. 34. sero se
 submittit Regi Aragoniæ. ib. leues
 ei datæ induciæ. ib. vt ordinem sa-
 cerdotalem oppresserit. n. 35. pro
 eo Aragoni conciliando missus Ber-
 trandus presb. Cardinalis. 1344. n.
 35. ditione exiit. n. 36. veniæ
 spe delusus se dedit. ib. Pontifex
 pro impetranda ipsi venia preces
 apud Aragonem frustra adhibet. n.
 37. ad priuatam fortunam redigitur.
 n. 38. confugit ad Clementem VI.
 1345. n. 13. orat, vt eius clientelam
 suscipiat. ib. Montepessulanum.
 Gallo dinendit. ib. & 1349. n. 28.
 publicam pœnitentiam ob vitum
 nobilem inique casum agit. 1345. n.
 13. illius patri vitæ necisq; potestatem
 in regium caput dat. ib. dum Balea-
 rem insulam recuperare nititur, in
 prælio occumbit. 1349. n. 28.

Iacobus Carraria. principatum Pata-
 uinum Marsilieti cæde auspiciatur.
 1345. num. 22. in conuiuio cæsus.
 1350. n. 21.

Iacobus Carraria. deiectus Patavino
 principatu a Francisco nepote. 1355.
 n. 25.

Iacobus Pepulus. Bononiam ad Vicecomi-
 tis tyranni tutelam transmittit.
 1350. n. 6.

Iacobus Balearis iunior. Ioannæ Regi-
 næ Siciliæ connubio iunctus. 1352.
 n. 10. & 11. quas pactiones cum ipsa
 iniuerit. ib. monitus ab Vrbanus, vt
 eas seruare velit. 1363. n. 8. inten-
 tat litem Aragonio apud sedem
 Apost. de regno Balearico. ib. cap-
 tus in Castellano bello. 1367. n.
 18. redemptus a Ioanna vxore. ib.

Iacobus Rex Aragonum. eius munificen-
 tia in Vaticanam basilicâ, cum Sardi-
 ca corona fuit redimitus. 1369. n. 16.

Iacobus Ursinus. creatus Card. a Gre-
 gorio XI. 1371. n. 10.

Iacobus Ynanyes. propagator familia
 Hieronymitarum. 1374. n. 22.

Iandunus. vid. *Marsilius*.

Zagui. eorum principis supplicium. A. 1359. n. 1.

Ieiunium. Armeniorum circa illud superstitio. 1341. n. 62. ijdem in ieiunij obseruantia, rigidissimi. 1351. n. 10.

Ierofolymitana loca sacra. Roberti Siciliae Regis opera de soldani potestate redempta. 1342. n. 23.

Ierofolymitani equites. vid. *Hospitalarij equites.*

Iesu nomen. a B. Ioanne Columbino & fodalibus per vicos conclamari solitum. 1367. n. 4.

Ignis. Clemens VI. multis ignibus aduersus pestilentiam se tuetur. 1348. n. 32. vid. *Incendium. Pruna.*

Ildebrandinus episcop. Patauinus. ad componendas Italiae turbas a Clemente VI. missus. 1344. n. 44. & 1345. n. 22.

Imagines sacrae. sublatae ab Armenijs. 1341. n. LXXIV.

Immunitas ecclesia. vid. *Ecclesia immunitas.*

Imola. a Lippo tyranno occupata. 1340. n. 61.

Imperator. Imperium. iurant Mediolanenses, Imperatorem se non agnitu- ros nisi confirmatum a sede Apostolica. 1335. n. 2. contendit Ludouicus, Caesarem pontificia approbatione non egere. 1338. nu. 10. argumentum eius praecipuum. n. 11. refellitur. ib. non exinde Caesar inferior alijs Regibus. ib. confutatur figmentum, non translatum a Pontifice Romano imperium. n. 12. Caesarum ea de re testimonia. ib. an imperialis dignitas sit a solo Deo. nu. 13. veteri more confirmanda a Pont. Caesaris electio. ib. imperio vacante, praefecturae Mediolani & Veronae datae Vicecomitibus & Scaligeris. 1339. n. 61. Papienses iurant, Caesarem se non agnitu- ros, nisi ab ecclesia confirmatum. 1340. nu. 70. item Vercellenfes, Nouarienses, Feltrenses, Belunenses & alij. ibid. vt Mediolanenses sint professi, non excepturos se Caesarem, nisi confirmatum a sede Apostolica. 1341. n. 33. idem professi Bergomenfes, Papienses, Nouarienses, Cremonenses, Vercellenfes, alijque. ibid. Vicecomites & Scaligeri Clementi VI. vt imperij suo principe vacui administratori censum pendunt. 1344. n. 14. exauctoratur caesareo apice a Clemente Ludouicus 1346. n. 8. iussi electores nouum Caesarem designare. n. 9. parent. n. 31. Caroli sacramentum pro impetrando imperio. 1346. n. 19. &c. promissit, se eadem die ex Vrbe discessurum, qua coronam acceperit. n. 21. non administraturum Italiam antequam Caesar confirmatus sit. n. 22. superius sacramentum post creationem repetitum. 1347. n. 2. vide in Clemente VI. Pontifice, & Carolo IV. Imp. iurant Germani se Caesarem non agnitu- ros, nisi a Pontifice confirma-

tum. A. 1347. nu. 7. & 1348. nu. 15. & 1349. n. 15. Mantuanorum de eadem re publicum documentum. 1350. n. 13. ijdem profitentur vacantis totius imperij administrationem spectare ad sedem Apostolicam. ib. Guncherus tyrannus sancit, Papam debere subesse imperio. 1349. n. 12. mox diuinitus plectitur. ib. de tribus coronis, quibus cinguntur Caesares. 1354. nu. 9. imperialis dignitatis pignora sunt clauus, lancea, & pars crucis Christi. nu. 18. institutus festus dies in eorum honorem. ib. qui ritus in Imperatote corona aurea insigni- endo adhiberi soliti. 1355. n. 3. ad 15. absente Pontifice plura omit- tenda. n. 11. &c. leges editae a Carolo IV. in Nurembergensibus conuentibus circa creationem Regis Romanorum. 1356. n. 14. de vacante electoratu Caesar prouidet. n. 21. ingredi- enti Urbem Pontifici Carolus IV. stratoris munus exhibet. 1368. nu. 8. celebrandorum comitorum facultas petita a Pontifice pro creando Caesare. 1376. n. 13. imperium a Carolo IV. vestigalibus ad electores deriuatis nudatum. A. 1376. n. 18.

Imperatrix. ritus in corona Augustae imponenda seruari solitus. 1355. n. 10.

Incendium. ob necatum fidei censorem Vvratislauia diuinitus incensa. 1342. nu. 27. incendium Mechliniae arte diabolica, occulto Dei iudicio, excitatum. ib. deformatae eo vrbes. 1361. n. 3. exusta basilica Lateranensis. ibid.

Infernus. de poenis inferni. 1336. nu. 3. 14. 15. & 1338. n. 79. figmentum Armeniorum circa illum. 1341. n. 52. fabulantur, Christum praedicasse damnatis. n. 53. ipforum error de liberandis damnatis. n. 54. & de inferno destruc- to. n. 55. error quod impiorum animae non patiuntur infernum post iudicium vniuersale. n. 56. caeleste visum de ingenti animarum numero, quae ad inferos praecipites ruunt. 1356. n. 42.

Inuides. eorum habitacula a fidelium aedibus segregari iussa. 1340. n. 57.

Ingrj. Sueco Regi obnoxij ob fidem susceptam a Ruthenis dirissime vexati. 1351. n. 34. indicta in eos sacra expeditio. ib.

Inimicorum dilectio. inimicum, a quo plane male habitus fuerat, beneficio prosequitur Clemens VI. 1352. nu. 22.

Innocentius VI. ante pontificatum, dictus Stephanus Alberti. vid. *Stephanus Alberti.* Clementi VI. defuncto subrogatus. 1352. n. 27. illius patria & primitia. ibid. encyclica eiusdem de adepto pontificatu litera. num. 28. Aegidium Cardinalem legatum in Italiam mittit ad ditionem ecclesiasticam e tyrannorum manibus vindicandam. 1353. n. 1. datum ea de re diploma.

n. 2. Romanos aduersus Ioannis Vico infidias praemunit. n. 4. Nicolaum Laurentium aduersus Barocellum tribunum soluit e vinculis. n. 5. Ludouicum Regem Siciliae de non administrata probe iustitia corripit. n. 6. Ioannam Reginam adferenda aduersa constanter instruit. n. 7. Siculae regiae dissipata iura ad regiam coronam renocat. n. 8. Aragonem de non soluto censu Sardiniae corripit. n. 9. missis oratoribus. Aragonum Rex Sardiniam & Corficam apostolico beneficio acceptas profertur. ib. Genuenses ad instaurandum cum Venetis foedus sollicitat. n. 11. Venetos admonet, vt pacis consilij assentiant. n. 13. Guidonem Cardinalem ad Francorum Anglorumque Reges conciliandos mittit. n. 15. Ioannem Regem ad auertenda mala ex bello nascitura admonet. ib. & Regem Castellae vt vxorem recipiat. n. 16. defendenda Smyrnae Turcarumque grassationibus coercedis dat operam. nu. 19. Philadelphiae principatum illi offerunt Graeci. num. 20. eos interrogat Pontifex, an pure schisma velint exuere. num. 21. admonet, vt prius animae salutem consulant. ib. Cantacuzenum ad coniunctionem cum Romana ecclesia sollicitat. n. 22. & 23. auxilia in Turcas spondet. ib. mittit archiepiscopum Manesguerdensem ad Armeniorum catholicum ad exigendum circa fidei controuersias responsum. n. 25. censorem fidei in Germania instituit aduersus Begardos. n. 26. passionem Cardinalium in conclauis editas contra pontificiam maiestatem rescindit. n. 29. eius constitutio. ib. decernit collatam diuinitus auctoritatem humano dolo contrahi non posse. n. 30. nuncupata ea de re sacramenta fuisse temeraria. ib. commendas abrogat. n. 31. electionum ius liberum permittit. ib. praesules ad commissas ipsis ecclesias iubet proficisci. ib. Cardinales luxum castigare iubet. ib. taxillorum ludos tollit ob blasphemias voces a ludoribus iactari solitas. n. 32. meretricium vestigalium administrationum avaritia inducendum abrogat. ibid. vt parcat humano cruori homicidia redimi vetat. num. 32. Androinum nepotem creat Cardinalem. ib. gratulatur Aegidio Card. legato ipsi Ioannis e Vico tyrannidem repressisse. 1354. n. 1. plures illius operationis ecclesiasticae vrbes recuperat. nu. 2. Nicolaum Laurentium praetorem Romanae Urbis adeptum monet, vt recte magistratum gerat. n. 3. partas latrocinij a Monreale opes in vsus pios conuertendas decernit. n. 4. Aegidio Cardinali legato dat imperia, vt venienti Carolo Romanorum Regi studeat. ib. poscit ab eo Carolus, vt legatos Cardinales ad con-

conferendum ipsi augustale insignis decernat. n. 6. annuit eius petitis Innocentius. n. 7. ad caelestis imperij ambitum ipsū cohortatur. n. 8. tres patriarchas coronā ferream Carolo iubet imponere, si Mediolanensis archiepiscopus officio desit. n. 9. Regi Aragonum fauet pro repetenda a Genuensibus Sardinia. n. 14. promulgat, Aragonios oratores Sardiniam & Corsicam pontificiā liberalitati acceptas retulisse. ib. admonet Petrum Arag. Regem, ne Ioannam. Reginam bello vexet. n. 15. redeuntibus ad Ioannā obsequium insularis Siculis sacrorum vsum restituit. ib. anathemate alijque grauioribus pœnis Ludouicum Regem Sicilia ob non solum censum percellit. ib. Albertum ducem Bauaria, defecuta Ludouici patris factione veniam flagitantem, ecclesiæ conciliat. n. 16. sacramenti formulam illi præscribit. n. 17. festum diem de clauo, lancea, & parte crucis ad Caroli Regis Romanorū petitionem precesq; instituit. n. 18. veniæ sp̄e eas veneraturis pollicetur. ibid. Guidonem Cardinalem Gallicana legatione ad curiam pontificiam reuocat. n. 19. Nauarræ Regē officij admonet. ib. & Ioannem Regem Francorum, vt generum in gratiam recipiat. ib. Castellæ Regem salubribus monitis instruit, vt vitæ anteaq; sordes expiet. 1354. n. 20. indicit cruceatam expeditionem, vt Abdalam Regem Clarorum montium iuuet ad exuendam Mahumeticam superstitionem. n. 23. Abdalæ ad sacrum consilium in opus prouocandum stimulos addit. ib. & n. 24. sacrum bellum contra Tartaros & Lithanos, ad Casimiri Regis preces, indicit. n. 25. cum Stephano Rege Rasciæ de Rasciana ecclesia cum Romana coniungenda agit. n. 26. ad Græcorum errores excindendos in Rascia, Macedonia, & Dalmatia decernit legatos. ib. amplissimis eos prerogatiuis instruit. n. 27. Ioannichem Seruiorū patriarcham ad repetendam ecclesiā Romanæ sinum sollicitat. ib. eiusdem ad Stephanum Regem hortatoriæ literæ. n. 28. gratulatur ei, agnitum ab ipso primatum Romanæ ecclesiæ. ib. expeditionem in Turcas meditari. ib. Fraticellos comprimit. n. 31. pseudominoritas duos ob hæresim flammis exuri iubet. ib. Ægidio Cardinale legato bellis Picensi implicito, Petrum Ostiensem episcopū Carolo diadema imposturum decernit. 1355. n. 2. literæ eiusdem de ritibus in solemnī regia inuactione seruandis. n. 3. exigit, vt Carolus prætermissa ob pontificiam absentiam in ecclesiæ damnum non versum iri, polliceatur. n. 13. & 15. vt Romanæ ecclesiæ iura, antea confirmata, rata profiteatur. n. 16. Ma-

latestas alioque Piceni tyrannos Ægidij Cardinalis opera ad officium redigit. n. 20. indicit sacram aduersum illos expeditionem. n. 21. Polentanos, & Rauennates ad obsequium ecclesiæ cogit. ib. Ludouico Regi Sicilia ob non solum censū actionem iudicariam intendit. n. 22. insurgentibus in illum federatis prædonibus, populos in eius obsequio cōfirmat. ib. Ludouicū ad regias virtutes sectandas hortatur. ib. hostium dolos discutit. ib. Aragonum Regem sacramento adigit, ipsum Trinacriæ inuasoribus Aragonijs nulla auxilia submissurum. n. 25. ad eum accedit idem Rex, ac fidem sacramento addicit Sardinia & Corsicæ apostolica liberalitate acceptarum ergo. ib. internuntios ad Gallum & Anglum ad pacem reuocandos mittit. 1355. n. 26. & 27. iubet enascentes in Anglia hæreses excindi. n. 28. ac Petrum Regem Castellæ, eiusque concubinas anathemate percellit. n. 29. Guillelmum S. Mariæ in Cosmedin, in Castellam legatum mittit. n. 30. Regem, si respiciat, censuris solui iubet. ib. penitentiam præferentem salubribus monitis instruit, vt regnum cōstabiliat. n. 31. Ioannes Palæol. Imper. Constantinopolitanus pollicetur Innocentio demissum obsequium. n. 34. poscit auxilia, ac filium obsidem offert. ibid. creati in Turcas vexilliferum Romanæ ecclesiæ postulat. n. 37. iubet Pontifex Rhodios equites in Turciam suas sedes transferre. n. 28. arguit eos inertis & luxus. ib. frustra Rhodi sacras opes rodi. n. 39. agitari de alio religioso ordine condendo. ib. Talayrandum & Nicolaum Cardd. ad Gallum & Anglum conciliandos mittit. 1356. num. 1. Carolum Imperatorem pacis interpretem adhibet. ib. Ioannem Regem ad pacis leges amplectendas hortatur. n. 2. & 3. & Eduardum. n. 4. calumniam propensioris in Gallum studij abtergit. ib. arguit Ioannem Regem de fauitia in expilandis Gallorum opibus. num. 5. & a maiorum exemplis defecisse. n. 6. pacis colloquium redintegrari a legatis iubet. n. 8. Eduardum Vvallia principem ad clementiam in Ioannem Regem bello captum hortatur. ib. de legato honorifice excepto gratias agit. n. 9. Imperatorem vrget, vt ad funestissimum bellum sopiendum incumbat. n. 10. & 11. ad Brabantinum & Belgam conciliandos Petrum episcopum Cameracensem mittit. n. 12. obstringit se Innocentio Vngarus, schismaticos finitimos ad ecclesiæ obsequium se compulsurum. n. 24. Ludouicum Regem Vngariæ signiferum ecclesiæ in Rascios creat. n. 27. preces indicit pro impetranda

prole ipsi Regi Vngariæ ibidem eundem corripit ob toleratos in Bosnia hæreticos. n. 28. hæreticis & schismaticis locantes militarem operam percellit anathemate. n. 29. arguit Vngarum arma contra Venetos distrahere. ib. eundem sollicitat, vt ecclesiæ ferat opem contra tyrannos. n. 30. Ludouici Regis Neapolitani pro recuperanda Trinacria res promouet. n. 31. de redintegrando bello in Turcas agit. 1356. n. 32. Ioannis Palæologi Imp. ad ecclesiæ obsequium redeuntis, oratores excipit. n. 33. ad coniunctionem ecclesiarum perficiendam stimulos addit. n. 34. patriarcham Constantinopolitanum ad id sollicitat. ib. Genuenses & Aragonem ad pacem redigere annititur. n. 37. Guillelmum Cardinalem Castellano cum Aragone conciliando studere iubet. ib. Castellano ex adulterij cœno excitare nititur. n. 38. censuras ecclesiasticas pertinaciter intentat. n. 39. ob sacerdotalia vetricalia occupata corripit. n. 40. Cardinalium collegium auget. n. 41. Carthusianos beneficijs afficit, & quæ de causa. n. 42. ad pacem Gallos inter & Anglos conciliendam incumbit. A. 1357. n. 1. Eduardum Regem rogat, vt in Saracenos arma conuertat. ib. circumfudetur Auenione a vago prædonum exercitu. n. 3. Caroli Cæsaris implorat auxilium. ib. Gallo Regi mala a suis patrata exponit. n. 4. Rudolphus dux Austriæ suam illi operam desert. ib. Ludouici Bauari marchionis Brandeburgis ecclesiæ conciliandi Gurcensi episcopo prouinciam imponit. n. 5. Tyrannos Italicos legati opera contundit. n. 6. Hispanos Reges ad pacem sollicitat. n. 9. Castellano commonet, vt vxorem recipiat. n. 10. Lusitania Regem ad virtutes principis dignas hortatur. ib. Fraticellos insectatur. n. 12. Delphinum ac Nauarræ Regem ad mutuam pacem sollicitat. 1358. n. 2. Cardinales legatos ad eos conciliandos iubet incumbere. n. 3. religiosorum mendicantium causam contra eorum aduersarios tuetur. n. 5. Caroli Alenconij Prædicatorum ordinem ingressuri constantiam tentari iubet. 1359. n. 1. Guidonem Cardinalem legatum in Hispanias mittit. n. 2. Castellæ Regem admonet, vt vxorem restituat thoro, ex eaque heredem suscipiat. ib. Taraconensis ecclesiæ priuilegia instaurat. n. 3. salubribus præceptis instruit Ludouicum Sicilia Regem. n. 4. Ægidio Cardinali legationem in regno Neapolitano committit. n. 5. iubet regni statum componere. ib. de subactio Foroliuio illi gratulatur. n. 6. parit Ordelfasso tyranno. ib. Ludouicus marchio Brandeburgensis cum Margarera Carinthiaca ad Innocentij

obsequium reuersus . n. 7. Clerum non cæsarea, sed pontificia auctoritate coercendum, admonet Carolum Imp. n. 11. ecclesiasticam disciplinam in Germania instaurat . n. 12. luxum & hastiludia prohibet clericis, ib. solutiores mores astringit. ib. monet Imperatorem, vt ius ecclesiasticum tueatur, ib. Austriacum & Goritiæ comitem, vt erepta Aquileiensi ecclesiæ iura restituant . n. 14. Ludouicum patriarcham, vt SS. Heremagoræ & Fortunati martyrum reliquias ad Gradensem ecclesiam referat. ib. B. Petrum Thomam episc. Coronensem legatum ad coercendas Turcarum grassationes creat. n. 16. infidelium portubus merces inuehi prohibet. ibid. mittit internuntios ad firmandam pacem inter Gallos & Anglos, 1360. n. 1. Eduardum ad implendas pactiones stimulat . n. 2. Gallum Regem præceptis salutari- bus imbuit ad probe administrandum regnum. n. 4. & 5. Bononiam cum Ioanne Olegiano pactus recuperat . n. 6. aduersus Bernabonem principum arma implorat. ib. rogat Imperatorem, vt illum compescat. ib. & Regem Vngariæ. ib. n. 7. mouente litem Bernabone, pronuntiat Bononiam iure recuperatam. nu. 9. auri vim ad redimendam pacem Bernaboni spondet. ib. eiusdem conatus infringit. n. 10. internuntium mittit ad Genuensium ducem in pontificia verba adigendum, num. 11. Petrum Cypri Regem paternis sceptris succedentem ad regias virtutes hortatur . n. 13. intendi ipsi de regno litem apud sedem Apostolicam ab Hugone Lusiniario significat. n. 15. auget Cardinalium numerum, 1361. n. 4. religiosam militiam, aduersus vagas turmas prædonum indicit. nu. 5. Bernabonem iudicialia sententia percellit. 1362. nu. 1. Romani ad illius obsequium redeunt . n. 2. Grimoaldum abbatem legat Neapolim, ib. moritur, & sepelitur apud Carthusianos, ib. sedis illius tempus. ib. eius elogium. n. 3. vt Auenionem muris claxerit. ib. Carthusianorum monasterium condiderit. ib. & collegium pauperum. ib. literas coluerit, ib. fontes represserit. ib. de illius morte Cardinalium literæ. ib. succedit illi dictus Grimoaldus abbas, Urbani V. accepto nomine. n. 6.

Inquisitores fidei. vid. Censores fidei.

Ioanna Imperatrix Constantinopolitana, Sabauda stirpe nata, ad Andronicum & Græcos in sinum Romane ecclesie reuocandos incumbit. 1337. n. 33. ad egregium opus prouocatur a Pontifice, ib. in eius filium Cantacuzenus rebellat. 1346. n. 64. si Græcos ad ecclesiæ Romanæ gremium velit adducere, cum ea pontificij exercitus præfectus pacifici iussus,

ib. in ipsam a Cantacuzeno armati Turcæ. n. 65.

Ioanna Valesia sanctimoialis. inducias inter Gallum & Anglum conciliat. 1340. n. 32.

Ioanna Regina Sicilia. succedit Roberto auo in Neapolitano regno. 1343. n. 71. Genuenses illi bellum intentant. n. 73. inferunt etiam arma Pedemontio principes Mediolanenses. ibid. illius tutelam, & regni procuracionem capeffit Pontifex. n. 75. rescissum Roberti de ea decretum. ib. datus illi Aymericus legatus tutor & regni administrator. n. 81. iubetur clientelarem sponsonem legato Cardinali præstare. ib. dissipat thesaurum auitum. n. 82. Ludouicus Trinacrius pacem cum ea efflagitat. ib. de tempestate horrida, quæ Ioannæ tempore obtigit. n. 85. petita bello in Pedemontio. 1344. n. 14. eius vir regio nomine donatus. n. 16. solemnî ritu clientelarem sponsonem legato exhibet. n. 17. tabulæ publicæ continentis illius formulam. ib. &c. legatum a regiæ procuracione reuocari studet. n. 30. præceptis instrui a legato iussa. n. 31. Andream viro inuidet. n. 32. monetur, vt illi obnoxia sit. ib. iterum postulat de pace a Ludouico Aragonio. ib. cõsulit Clemens VI. vt cum eo pacificatur inducias. ib. ad illius gratiam soluta, perperam lex de pupillis, traditaque ipsi regi administratio. 1345. n. 23. illius donationes rescissæ. ib. odio viri regiam inunctionem differt. n. 24. monetur a Pontifice, vt redeat in viri gratiam. ib. is infeliciter necatus. n. 27. & 28. simulat flere viri necem. n. 29. ad secundas nuptias transuolare meditat. ib. monetur, ne inconsulta sede Apostolica id agat. ib. in eam concitata graues turbæ. 1346. n. 44. Clementis edictum aduersus Andream Regis interfectores. ib. vocatur in crimen ab Vngaro Rege, qui vlcisci scelus parat. ib. contendit Siciliam in Stephanum Transluanum transfundendam. n. 52. respondet Clemens, Ioannam, antequam conuicta sit, regno non exuendam. n. 54. præsumptionibus solis in eam non agendum. n. 57. vrgetur bello a Trinacrijs, ibid. & a Vicecomitibus in Pedemontio. ibid. in eam inquiri iussum a Clemente Papa, sed ipsa non permittit. 1347. n. 12. corripitur, ipsam et petulantium iuuenum consilia sequi. ib. ob prætermittam in eam inquisitionem Ludouicus Vngarus signa attollit. ib. Ioanna regni parte exiit. ib. pacem cum Trinacrijs pacificatur iniquam, & inconsulto Pontifice. ib. ab omnibus deserta fugit in Prouinciam. 1348. n. 1. expostulat Vngarus, eam reorum testimonijs conuinci. n. 2. queritur Clemens, ipsam sine iudicio spoliatam, restitui-

que petit. n. 3. vrget Vngarus, vt comprehendatur. n. 4. constituti Cardinales illius iudices. ib. diffugijs se tuetur. ib. traditur custodia, & liberatur. n. 11. solutis consanguinitatis impedimentis, Ludouicum Tarentinum, ex quo prægnans erat, virum ducit. ib. iuris exceptione iudicium eludit. ib. Auenionem Pontifici vendit. n. 12. Neapolitanum regnum recuperat. ib. postulat ad supplicium a Ludouico Vngaro. A. 1349. n. 2. quid a Clemente responsum sit. n. 3. de eiusdem iuribus in Neapolitanum regnum. ib. excusatio Clementis, cur eam receperit. n. 5. vt aduersus Ludouicum Vngarum, ob vim sibi illatam, in iudicio exciperit. n. 7. sollicitatur, vt quas tener arces, pontificiæ fidei committat. n. 8. pacificatur inducias cum Vngaris. n. 9. impetrat a Clemente, vt sacrorum vsus Trinacriæ restituatur. eod. n. 9. petita bello a Ludouico Vngariæ Rege. 1350. n. 26. cum Vngaro Cardinalium opera ea lege concordiam init, vt si rea fuerit, pontificia damnetur sententia; sed si insons, regno quiete frui permittatur. nu. 27. ab soluitur Romanæ curiæ sententia. 1351. num. 32. ab ea vexanda abfistit Vngarus. ibid. remittit illi idem Vngariæ Rex pactam auri vim. 1352. n. 1. arces eidem restituit. ib. proceres iterum in eius verba adacti. n. 2. quibus legibus vir illius corona redimitus. n. 3. solemnî ritu vna cum viro iterum inungitur. ib. excitatur ab Innocentio VI. vt animum contra aduersa confirmet. 1353. n. 7. ab alienata ab ea iura ad coronam siculam reuocata. n. 8. maximam insule Siciliæ partem recuperat. 1354. n. 15. dat operam, vt sacrorum vsus ipsius partes sequentibus restituantur. ib. Innocentij in eam sententia ob non solum censuram. 1355. & repetita ab Urbano V. ib. censuris Ioanna liberata. ibid. adactus sacramento Rex Aragonum Trinacriæ, inuasoribus nulla auxilia se submissurum. 1355. n. 23. ad Ioannæ obsequium Messanenses, Panormitani, Agrigentini, & alij Siciliæ insulæ populi redeunt. 1356. n. 61. Fridericum Aragonium apud Cataniam ducum opera obsidet. 1357. n. 8. dissipatus eius exercitus. ib. ob solacionem census intermissam censuris deuincta. 1359. n. 5. ad componendum illius regni statum Ægidius Card. legatus decretus. ib. a Ludouico vidua relinquatur. 1361. n. 2. auctor illi est Urbanus Papa, vt virum ex Gallica stirpe regia accipiat. 1362. nu. 10. repudiatio eius consilio, Iacobum Balearem accipit. ib. quæ conuenta cum ipso iniuerit. nu. 11. soluto censu, liberata censuris. 1363. n. 8. monitus illius vir, vt conuentis stare velit. ib. Ægidio

dio A. S. L. regnum Rom. Pontificis beneficentia acceptū refert. A. 1365. n. 10. monita, ne Palæologum Imperatorem vlla afficiat iniuria. 1367. n. 7. Iacobum virum ex carcere Castellano redimit. 1367. n. 18. Urbanum V. Romæ adit. 1368. n. 10. præseste Cyprio Rege, rosa aurea donata. ib. attributa a Carolo I. & Carolo II. veſtigialia basilicæ Vaticanæ confirmat, augetque. 1369. n. 16. de restituendis Cassinensis monasterij iuribus admonita. 1370. nu. 15. Siciliam pontificia beneficentia acceptam Gregorio XI. refert. 1372. n. 4. pacem init cum Friderico Trinacrio, & quibus legibus. n. 5. obstringit illum veſtigialium futurum. ib. proficitur ad summi Pontificis sententiam fœderis leges referendas. ib. sacramenti a Friderico Ioannē præstandi formula. n. 21. Ioannæ successorum iuri eo fœdere non detractum iri decernitur. num. 24. dictas a Pontifice leges Ioanna admittit. n. 25. Ludouicus Rex Vngariæ in eam exacerbatus. ib. intentatum illi a Ludouico Rege Vngariæ de Prouincia, Pedemontio, Folkalquerio, principatu Salernitano & Honore montis S. Angeli iudicium. 1374. n. 16.

Ioanna Regina Nauarra. pestilentia. moritur. 1349. n. 26. successorem relinquit Carolum filium. ibid.

Ioannes XXII. sententiam affirmantem, sanctos ante iudicium diuina visione perfrui, est ante mortem amplexus. 1335. n. 22.

Ioannes archiep. Neapolitanus. ad Robertum sacramento fidei in Pontificis verba adigendum nuntius constituitur. A. 1335. n. 45.

Ioannes Rex Boemia. ab Vngaro conciliatus Polono, & quibus legibus. 1335. n. 57. sollicitatur ad coercendos hereticos. n. 61. postulat facultatem a Pontifice, vt eius filius Carolus coronetur Rex. 1341. n. 16. obtinet a Clemente VI. vt Pragensis ecclesiæ archiepiscopi dignitate insigniretur. 1344. n. 64. vt insolenti voce Nankeri episcopi Vyrtislauiensis ad rem promouendam fuerit concitatus. nu. 65. bellum gerit cum Polono. 1345. n. 14. monitus, vt inducias ineat. ibid. filij ad imperium euehendi spe concordia sancit. n. 16. vna cum filio Carolo ad sedem Apostolicam se confert. 1346. n. 18. controuersiam cum Polono arbitrio pontificio committit. ib. promissa a Carolo filio pro comparando illi imperio confirmat. n. 25. alia eius pactiones de mouendo in Ludouicum Bauarum bello. n. 26. si bellum non successerit, belli sumptus a Pontifice non repetiturum pacificatur. n. 28. vna cum filio Carolo a Leodienſibus fusus. n. 38. fert supplicias Gallo Regi aduersus Anglum, & caditur in acie. n. 41. illius elogium. n. 42.

Ioannes archiep. Rbemensis. pacem Nauarræos inter & Castellanos conciliat. 1336. n. 52.

Ioannes dux Brabantia. ob ecclesiasticum ordinem oppressum increpitus. 1336. n. 56. honorificam legationem ad Benedictū XII. mittit. 1341. n. 18.

Ioannes episcopus Cracouiensis. Regnam Polonia obſidet. 1338. n. 26. obiurgatus a Pontifice. ib. Cracouiensis ecclesiæ priuilegia confirmanda. curat. 1341. n. 42. 43.

Ioannes de Amelio archidiaconus Forouliensis. missus a Benedicto XII. ad describenda vetera Romanæ ecclesiæ monumenta in thesauro Assisinate condita. 1338. n. 28.

Ioannes comes Tirolensis. eius vxorem Margaretam Ludouicus Bauarus tradit filio Ludouico. 1341. n. 14.

Ioannes Vicecomes arch. Mediolanensis. Mediolani aliarumque vrbium præfectura illi a Põtifice tradita, & quibus legibus. 1341. nu. 29. &c. inter eum & alios proceres imperatae induciæ. n. 34. Bononiam eripit ecclesiæ. 1350. n. 6. edicto pontificio percellitur. n. 7. &c. aliud pontificium. edictum in ipsum latum. 1351. n. 27. ingratus illius in ecclesiam animus. ib. monitus, ne clam sentiret cum hoste, palam se hostem professus est. ib. simulata ab eo reconciliatio, vt proderet. n. 28. promulgata in eum constituta Ioannis XXII. legibus poenæ. ib. intentata ecclesiastici gradus euersio. ib. vocati ad belli societatem aduersus ipsum Itali principes. n. 29. exercitum ad subiiciendam sibi Etruriam immittit. ib. de Carolo Cæsare in eum concitando agitur. ib. & n. 30. eo metu exterritus oratorem decernit ad placandum Pontificem. n. 31. Bononiam & alia loca erepta ecclesiæ restitutum se pollicetur. ib. centum millia aureorum ob sumptus bellicos numeraturum Pontifici. ib. sancit ea concordia leges. 1352. n. 7. soluitur censuris. ib. præfecturam Bononiensem ad duodecim annos, promisso veſtigiali nũmario & militari accipit. n. 8. ecclesiã se non vexaturum spondet. ib. erepta sacerdotibus iubetur restituere. ib. insignis eius perfidia in occupanda ditione ecclesiastica. nu. 10. contendit Matthæum, Galeatium, Marcum, & Stephanum Vicecomites hæreticos non fuisse. 1353. n. 28. disceptata ea lis, vt eorum corpora ecclesiasticæ sepulturæ traderentur. ib. ad comprimendam illius tyrannidem Ægidius Cardinalis A. S. L. missus. 1353. n. 3. vt plures vrbes suæ tyrannidi subiecerit. ib. ad Romanam occupandam annis fit. n. 4. enato in fronte carbunculo, extinguitur. 1354. n. 11. Matthæus, Bernabos, & Galeatius in principatu succedunt. ibid.

Ioannes Cantacuzenus Imp. Constanti-

nopolitanus. tyrannidem affectat. 1341. n. 129. postulat de fœdere ducem pontificij exercitus. 1346. n. 64. vetitum ei a Clemente VI. cū Cantacuzeno pacisci. ib. armat Turcas in Græcorum exitium. nu. 65. Orchani Mahometano filiam prostituit. ibid. Constantinopolim prodicione potitur. 1347. n. 25. cum Palæologo paritur imperium. ib. Palam hæresibus fauet. ib. cum Turcis affinitatem iungit. nu. 27. horum auxilia excipit, iisdemque Græcos diripiendos obijcit. ibid. legationem ad Clementem decernit. n. 25. de coniunctione ecclesiarum agit, socialque in Turcas vires spondet. ib. & 1349. n. 31. pontificios oratores honorifice excipit. n. 30. synodum œcumenicam ex Latinis & Græcis cogi postulat. n. 31. annuit illi Clemens Papa. ibid. ad fœdus cum Venetis dissoluendum adductus. 1352. n. 14. auxilia in Turcas postulat. 1353. num. 22. & 23. de instauranda Græcorum coniunctione cum Romana ecclesia agit. ib. ad Græcos sinu excipiendos paratum se offert Innocentius VI. ib. promittit auxilia. ib. Hugonem Cypri Regem sollicitat ad ea ipsi submittenda. n. 24. & Rhodios. ib. Matthæum filium ad imperium euehere molitur. A. 1354. n. 30. Callistum patriarcham redimere diademate detrectantem pellit. ib. Philotheum subrogat. ib. in Matthæum filium transmittit tyrannidem. 1355. nu. 32. opprimitur Constantinopoli a Io. Palæologo Imp. ibid. atrondetur in monachum & Iosephi nomen accipit ad vitam redimendam. ibid. ad coniunctionem ecclesiarum promouendam excitatus. 1367. n. 9. proficitur diuina attributa ratione tantum distingui. n. 12. deinde scriptis distinctionem realem cum hæreticis visus astruere. ib. Thaborium lumen increatum esse effatit. ib. primum Romanæ ecclesiæ proficitur. 1375. n. 2. pro ea veritate defendenda ad mortem obeundam paratum se offert. ib. sollicitatur a Gregorio XI. vt coniunctionem ecclesiarum promoueat. nu. 3. commendati illi interuentij apostolici ad Græcos in obsequium ecclesiæ renocandos. 1374. n. 2.

Ioannes Palæologus Imp. Constanti-
nopolitanus. patri Andronico succedit in imperio. 1341. n. 129. Cantacuzenus tutor sceptrum illi eripere tentat. ibid. & 130. agit cum Clemente VI. de instauranda coniunctione orientalis ecclesiæ. 1343. n. 12. promissa illi auxilia in Turcas, si eam perferat. ib. in illum versi crucesignatorum arma prohibet Pontifex. 1344. n. 2. illi Cantacuzenus bellum mouet. 1346. n. 64. prodicione amittit Constantinopolim. 1347. nu. 25. partiri imperium cum Cantacu-

I N D E X.

zeno, eiusque filiam coniugem accipere cogitur. *ibid.* in Cantacuzeni potestatem incidit. n. 27. de fœdere in Turcas, deque coniunctione ecclesiarum agit cum Clemente, nu. 31. si ad gremium ecclesie redire velit, promissa pontificia auxilia. *ib.* Thessalonica, metu Cantacuzeni, se continet. A. 1351. nu. 25. Genuensium classi pro recuperanda Constantinopoli se credere non audet. *ib.* ipsum Cantacuzenum depellere imperio nititur, Matthæo filio in socium imperij ascito. 1354. n. 30. Io. Palæologus Francisci Catalusij ope Constantinopoli potitur. 1355. n. 32. Cantacuzenum, mortis metu, ad monasticam vitam adigit. *ibid.* Catalusio Lesbion tradit. *ibid.* fœdus pacificitur cum Romana ecclesia. *ib.* pollicetur Innocentio VI, obsequium. n. 34. se reuocaturum Græcos a schismate. *ib.* filium obsidem offert. *ibid.* auxiliarem exercitum petit in Turcas. n. 35. sacerdotia a legato collatum iri spondet. *ib.* dandum illi palatium. *ib.* scholas Latinas Constantinopoli apertum iri. *ib.* creari expetit vexilliferum Romanæ ecclesie. nu. 37. mittit pro ijs mandandis operi oratores ad Innocentium Papam. 1356. num. 32. Pontificiæ ad eum literæ. n. 33. missi ad ipsum apostolici internuntij. nu. 34. socialia in Turcas arma Urbano V. spondet. 1364. nu. 27. exposcit a Pontifice, vt Latinos Græcis arma inferre veter. *ib.* annuit illi Pontifex. *ib.* sollicitatur ad redintegrandum orientalis cum Romana ecclesia fœdus. 1365. n. 22. & 1366. n. 1. promissa illi ab Urbano Papa Vngarica auxilia. *ib.* Cyprium ac Sabaudum maritimos. *ib.* proficiscitur Budam ad Vngarum. n. 4. proposita illi fidei orthodoxæ formula. n. 6. liberum comitatum ad conueniendum Ponticem poscit. n. 7. monita Ioanna Regina Sicilia, ne illa eum afficiat iniuria. *ib.* moniti alij principes. *ibid.* ad Urbanum in Italiam venientem legatos mittit. 1367. n. 5. rediturum se ad ecclesie obsequium spondet. *ib.* vt Gallipolim recuperarit. *ib.* Romam ad Urbanum accedit. 1369. n. 1. magnis excipitur honoribus. *ib.* promulgat Urbanus, illum esse catholicum. n. 2. fidei formula, quam Palæologus coram Urbano V. Romæ est professus. 1369. nu. 2. speratis auxilijs non potitur. 1369. n. 6. declarat, illam esse catholicam ecclesiam, cui Pontifex Romanus in occidente præsidet. 1370. nu. 1. Græci ad schisma illius exemplo damnandum sollicitati. num. 2. commendatur principibus. n. 4. permittit illi ara subduci. *ib.* admonitus a Gregorio XI, vt copias cum Latinis aduersus Amuratem Turcarum principem iungat. 1372. n. 29. Ioannem Lascarum principem ad Gregorium mittit. 1373. n. 1. classem

illi se submissurum spondet Pontifex. n. 2. vrgetur ad coniunctionem orientalis ecclesie cum Romana. *ib.* Amuratis stipendiarius fit. 1374. n. 4. turpe fœdus excusat. *ib.* monetur de impendente a Turcis periculo. *ib.* ne illis liberum aditum in Constantinopolitanam urbem permittat. *ib.* cogitur ab Amurati ad Andronicum filium occidendum. *ibid.* Emanuel Palæologi filius ad redeundum in sinum ecclesie excitatur. 1375. n. 5. Pherras Amurati frustra eripere tentat. *ibid.* oppressus a Turcis in Amuratis obsequium procumbit. *ib.* secutus illius castra, plures postea Christianis clades infert. *ib.* monitus, Palæologus ne Græcos catholicos a schismaticis vexari patiatur. 1375. n. 4. queritur se deserturum cõtra spem a Ludouico Vngaro. 1375. n. 6. pollicetur, Constantinopolitanos, acceptis ab eo auxilijs, ad sinum ecclesie reuersuros. 1375. n. 7.

Ioannes Comnenus Imp. Trapezuntinus. necatus veneno ab vxore adultera. 1341. n. 131.

Ioannes Rex Francorum. primogenitus Philippi Regis dux Normaniæ, Delphinatu donatus ab Hüberto. 1344. n. 62. & 1345. n. 8. cõcessus illi calicis vsus. *ib.* Philippo patri in regno Francorũ succedit. 1350. n. 39. Clementis V. ad eum de parentis morte literæ consolatoriæ. *ib.* cum Clemente coniungit studia ad Venetos & Genuenses inter se conciliandos. 1352. n. 14. ad eum Guido Cardinalis pro concilianda pace cum Anglo missus. 1354. n. 15. de pace colloquium agit, deinde reuocat promissa. *ib.* proposita illi mala e bello oboritura. *ib.* frustra inter illum & Eduardum agitata a Guidone Card. concordia. n. 19. Guinarum arcem frustra tentat. *ib.* monitus ab Innoc. VI. vt pacis consilia cum Anglo amplectatur. 1356. nu. 2. proposita illi pacis comoda, & bellorum mala. *ib.* condolendum afflicta plebi. n. 3. sanctiam in suos ad exugendas eorum opes exercet. n. 5. sceleris admonitus a Pontifice. *ib.* a Nauarræ Regis affinitibus bello appetitur. n. 7. vincendi patientia illi deest. *ib.* legatum apostolicum faceffer arroganter iubet. *ib.* fufus ab Eduardo iuniore, captusque. *ib.* ascripta diuine vindictæ illius clades. *ib.* Anglus in eum clementia vritur. *ib.* Burdegalam abducitur in vincula. n. 8. concordia specie delusus ex Burdegalensi carcere in Anglicum auehitur. 1355. n. 1. duo Cardinales pro eo liberando desudant. *ib.* Gallorum dissensiones illi nocent. n. 3. monetur ab Innocentio Papa vt vagæ palantesq; Gallorũ turmæ vniuersa depascant. n. 4. eius filius regiam coronam suscipit. 1359. n. 1. pacem Eucharistiæ admota manu, iurat. 1360. n. 3. gratulatur illi

Pontifex de consecrata pace. n. 4. excitat ad regnum probe temperandum. n. 5. Anglico carcere liberatur. n. 7. conuenit Urbanum V. apud Auenionem. 1362. n. 10. poscit, vt Philippus filius Ioannæ Reginæ Sicilia nubat. *ib.* fauet Urbanus sed Ioanna Iacobum Balearum præfert. *ib.* de Bernabone in sedis Apostolicæ gratiam restituendo agit. n. 12. bello sacro se deuouet. 1363. n. 15. crucis symbolum accipit. *ib.* dux crucis signatorum creatus, proximo biennio se transfretaturum spondet. *ib.* decretum, vt Cyprius Rex illi præret. *ib.* concordia interpretem agit Pontificem inter ac Bernabonem. 1364. n. 3. de Burgundia cum Nauarræ Rège certat. n. 15. in Angliam pergit ad liberandos obsides. 1364. n. 16. moritur, succeditque illi Carolus filius nati maximus. *ib.*

Ioannes electus Coronensis episc. missus a Clemente VI. ad Armenios pro excindenda hæresi. 1346. n. 67.

Ioannes patriarcha Constantinopolitanus. damnat Palamæ, plures diuinitates astruentis, errores. 1347. n. 25. male perstringit Barlaamum, negantem lumen Thaborium fuisse in creatum. *ib.*

Ioannes e Mercuria. fingens Deum peccati auctorem, damnatur. 1347. n. 25.

Ioannes Riuer. multa secunda præliis gerit aduersus soldanum. 1348. n. 29. implorat occidentalium opem ad Syriam liberandam, sed frustra. *ib.*

Ioannes e Murta Genuensium prætor. exercet inimicitias cum Venetis. 1349. n. 10. illis conciliandis data a Pontifice opera. *ib.* rogatus vt vires maritimas coniungat cum Castellano aduersus Mauros. 1349. n. 27.

Ioannes episc. Coronensis. a Clemente VI. ad Græcos missus. 1350. n. 32.

Ioannes e Vico tyrannus. Viterbium, aliaque vrbes ecclesie eripit. 1350. n. 6. item Urbem ueterem. 1352. n. 11. percellitur anathemate. *ib.* reconciliatus Gregorio XI. 1378. n. 1.

Ioannes Pepulus captus. 1350. n. 6.

Ioannes e Molendino ord. Præd. magister. creatus Card. a Clemente VI. 1350. n. 47.

Ioannes e Caramanno. creatus Card. a Clem. VI. 1350. n. 47.

Ioannes archiep. Pisanus. ad Armenios missus, ad excindendos eorum errores. 1351. n. 2.

Ioannes e Valente Genuensiu dux. implicitus bello cum Venetis sacrum in Turcas bellum turbat. 1351. n. 22. Fortanierius patriarcha Gradenfis ad eum placandum missus. num. 23. Pontificis ad eundem hortatoriæ ad pacem literæ. num. 24. a Clemente VI. sollicitatus, vt pacem cum

Ve-

Venetis percutiat. A. 1352. n. 14.
Ioannes archiep. Brundusinus. missus a Clem. VI. ad cogendos Neapolitani regni ordines. 1351. n. 32.
Ioannes episcopus CitiZensis. in ipsa chorea morte diuinitus percussus. 1352. n. 31.
Ioannes a Castellione pseudominorita. exultus Auenione. 1354. n. 31. Ioan-nem XXII. & alios Pontifices, ob decretum de paupertate, papali iure & auctoritate a Deo priuatos effu-riebat. ib.
Ioannes Pipinus. adiunctis sibi fœdera- ris prædonibus, Neapolitanum re- gnum vastat. 1355. n. 22. Apuliam Regem se dicit. ib. captus corona papyracea redimitus præfocatur. ib.
Ioannes Gradenicus. Venetæ reipublicæ gubernacula capessit. 1355. n. 24. pacem cum Genuensibus conficit. ibid. cum Pontifice armorum fœdus in Turcas instaurat. 1356. n. 32.
Ioannes Olegianus. Bononiæ principa- tum sibi arrogat. 1355. n. 25. eam ecclesiæ restituit accepta Firma- na præfectura. 1356. n. 30. & 1360. n. 6.
Ioannes de Blandiacho episc. Nemaufensis. creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1361. n. 4.
B. Ioannes Columbinus. Urbano in Ita- liam venienti obuius occurrit. 1367. n. 4. Iesu nomen ab eo & fodalibus in clamari solitum. ib. illius mors. ib.
Ioannes tit. SS. IV. Coronatorum pre- sbyter Card. cum Simone tit. S. Sixti a Gregorio XI. legatus ad pacem Anglicam conficiendam. 1371. n. 1. frustra desudat. n. 2.
Ioannes Fabri. creatus Card. a Greg. XI. 1371. n. 10.
Ioannes de Turre. creatus Card. a Gre- gorio XI. 1371. n. 10.
Ioannes de Crosso. creatus Card. a Greg. XI. 1371. n. 10.
Ioannes episcopus Taurisensis. cum Cantacuzeno disputans, ad profiten- dum Romanæ ecclesiæ primatum eum adducit. 1375. n. 2.
Ioannes de Grangia. creatus Cardinalis a Gregorio XI. 1375. n. 31.
Ioannes de Buxeria. creatus Card. a Gregorio XI. 1375. n. 31.
Ioannes dux Lancastria. Vvicleffum regit sua clientela. 1377. n. 5.
Ioannes patriarcha Seruiorum. ad coniunctionem cum Romana eccle- sia sollicitatus. 1354. n. 27.
Isolanda Despoena. Aragonium concit- are nititur in Robertum Regem. 1338. n. 48.
Isabella Montisferrati marchionissa. Balearici regni iura in Ludouicum Andegauensem transfert. 1376. n. 19.
Isidorus Bouchiras hereticus. ad pæ- triarchatum Constantinopolitanum a Cantacuzeno euectus. 1347. n. 25.

Italia. ob interregnum a Pontifice ad- ministrata. 1344. n. 15.
Iubileus annus. ad recurrentem quin- quagesimum redactus a Clemente. A. 1349. n. 11. magno concursu ce- lebratur. 1350. n. 1. anni iubilei in- dulgentia quibus legibus collata. ijs, qui Romam accedere non po- tuerant. n. 2. collata a fidelibus mul- tæ oblationes nummaria. n. 3.
Iudei. in Germania populari tumultu trucidati. 1338. n. 18. commoti in eos populi ob nonnullas hostias re- pertas cruore tinctas. ib. reuocatum in dubium, an miraculo, an prophæ- no cruore ab impijs clericis imbutæ fuissent. ib. consultus ea de re ab Au- striaco Pontifex. n. 19. creatum Iu- dæis flagitio odium aliquando, im- pactaq; calumnia. ib. Iudei calumnia procurata pestis circumuenti. 1348. n. 33. vetat Clemens eos iniuria læ- di. ib. passim caduntur. ibid.
Iuliacensis marchio. ad eum spectat cæ- sareum sceptrum tenere cum fidu- ciarij principatus a Cæsare conte- runtur. 1349. n. 14.
S. Iuo. solemnî ritu sanctorum catalo- go appositus. 1347. n. 32. 33. qui ri- tus seruati. n. 34. indulgentiæ eius translationem honestaturis pro- positæ. n. 40.
Iustitia diuina. in episcopum choream agitantem. 1352. n. 32. Casimirus po- loniæ Rex ob flagitia multis calami- tatibus pressus. 1353. n. 18. placato di- uino Numine pristinam felicitatem recuperat. ib. vid. *Peccata punit Deus*.
Iustorum mors. vid. *Mors iustorum*.
Iuxepbus Rex Granata. Marrochita- num Regem commouet in Castel- lanos. 1340. n. 50. magna clade vi- ctus. ib.

K.

K *Eisutus Lithuanorum dux*. de- uictus a Casimiro Polonia Rege. A. 1349. n. 24. fidem Christianam am- plexurum præfert. ib. gratulatiæ ad eum Pontificis literæ. ib. a Polo- no & Vngaro cruce signatis obtre- tur. 1351. n. 33. captus promittit se suscepturum fidem, & clam fugit. ib. in acie captus. 1360. n. 12. redditis ab eo captiuis Christianis, liberatur. ib. profligatus. 1370. n. 27.

L.

L *Adislaus dux Opulienfis*. ad illius preces, episcopatus in Russia insti- tuti. 1375. n. 28.
Lancea Christi. inter imperialia insignia seruata. 1354. n. 15.
Lando comes. socialium turmarum ra- pto viuientium dux. 1357. n. 6.
Lasko princeps Moldauia. ad ecclesiæ catholicæ finem se confert. 1370. n. 7. & 1372. n. 32. episcopatus in Cere- tensi oppido cõdi flagitat. 1370. n. 7.

Lateranensis basilica. crematur. A. 1361. n. 3.
Latislaus Valachia princeps. ad fidem orthodoxam amplectendam sollici- tatus. 1370. n. 6. contra Turcas stren- nue decertat. ib.
Latronum exercitus. vid. *Prædonum so- ciales turma*.
Lauda. ab Azone Vicecomite debella- ta. 1335. n. 27.
Laurentius Celsus dux Venetorum. ro- gatus ab Urbano V. vt pacem cum Patauino iniret. 1363. n. 6. vtque classem ad transportandos in Asiam cruce signatos pararet. 23. de Cre- tentsibus perdomitis gratulatur ipsi Pontifex. n. 9.
Legati Apostolica sedis. de honore ipsis deferendo. 1346. n. 81.
Leo Rex Armenia. in extremum discri- men coniectus a soldano Babylo- nio. 1335. n. 32. sollicitatus Gallus, vt illi succurrat. ib. consolatoriæ Benedicti XII. ad eius vxorem Constantiam literæ. 1336. n. 40. concitati ad ferendam opem Arme- nijs fideles, propositis indulgentijs. n. 41. adigitur a soldano ad iniquas pactiones. 1337. n. 24. rescissum illud sacramentum a Benedicto. ib. sollicitatur ad excindendas hæreses. 1341. n. 45. fert grauius regnum suum infamia hæreseos laborare. num. 18. curat, vt habita synodo designatis a Pontifice errores damnentur. eod. nu. 118. decreta & decretales admittantur. ib. a suis ne- catur. 1344. n. 7. succedit illi Gui- do. ib.
Leodenses. graui bello a Ludouico Ba- nario & Anglo Rege, ob defensam causam ecclesiæ, petiti. 1338. n. 68. confirmantur ad constantiam a Pon- tifice. ib. in rebus asperis Romanæ ecclesiæ aduersus rebelles Cæsares coniunctissimi. 1343. n. 69. Carolum Regem Romanorum eiusque patrem Regem Boemiæ fundunt. 1346. n. 38.
Leudimirensis episcopatus. institutus in Russia. 1375. n. 28.
Libelli supplices. sublatus mos de- proiciendis sedenti Pontifici, vel obequitanti, libellis supplicibus. 1343. n. 87.
Liberalitas. Petri Regis Lusitaniæ in- signis vox. 1367. n. 19.
Libertas. Armeniorum error circa eam. 1341. n. 61.
Libertas ecclesiastica. de ea violata ab Vngaro Rege queruntur apud Pon- tificem præfules. 1338. n. 22. vid. *Eccle- sia immunitus*. & a Vvicleffo. 1377. n. 5
Liberum arbitrium. negatum ab Al- berto episcopo Alberstadenfi. 1372. n. 33.
Libido. diuina in episcopum libidono- sum vitio. 1343. n. 88. in alium. 1352. n. 31. scorti familiaritatem in extre- mo morbo non deserit Eduardus Angliæ Rex. 1377. n. 6.

I N D E X.

Liparis insula. a Roberto Sicilia Regem bello parata. A. 1339. n. 59. post mortem Ioannæ ad Fridericum Trinacriæ Regem deuoluenda. 1372. n. 24.

Lithuani. vastant Liouoniam. 1343. n. 38. clade maxima a Christianis affecti. 1346. n. 63. fusi a cruciferis. 1349. n. 23. domiti a Casimiro Rege Polonia. n. 24. Christiana sacra amplexuros præferunt. ib. gratulatoriæ ad eos Pontificis literæ. ib. Casimirum, gentilium impudicitiam æmulantem, grauissimis cladibus afficiunt. n. 25. in eos Polonus & Vngarus Reges sacram expeditionem obeunt. 1351. n. 32. captus Keistutus spondet, Christianam fidem se susceperunt. ib. Lithuani Prussiam euasunt. 1354. n. 25. a cruciferis vexati. 1357. n. 6. profligati. 1360. n. 12. eorum dux captus, ib. magnis cladibus affecti a Christianis. 1366. n. 29. crucis dominicæ partem auertere diuinitus non possunt. 1370. n. 27. a Vinricho cruciferorum principe profligati. ib. ad fidem Christi amplectendam sollicitati a Gregorio XI. 1373. n. 16.

Liouonia. vastata a Lithuanis. 1343. n. 38.

Lubecensis episcopatus. ab eius imperio diuisa Russia a Gregorio XI. 1375. n. 28.

Luca, & Lucenses. dedita Luca Mastino Scaligero. 1335. n. 27. Lucani soluti cæsuris. 1341. n. 28. de Luca Pisani & Florentini disceptant. n. 34. a Pisanis parata. 1342. n. 22. ecclesiæ a Carolo IV. data, sed donatio non admittitur. 1375. n. 14.

Luchinus Vicecomes. Mediolani præfecturam accipit a Benedicto XII. 1341. n. 29. Pisanos bello petit. 1343. n. 86. censum persoluit Pontifici. n. 87.

Ludouicus Bauarus. pro eo conciliando ecclesiæ Austriaci principes sermonum ministris se exhibent. 1335. Benedictus ingens ea de re conceptum a se desiderium significat. ib. missis internuntijs, vt redeat ad officium hortatur. n. 2. parat, & mittit solemnes oratores pro imploranda venia. ib. data ijs formula damnandi erroris. ib. alios oratores ad Benedictum mittit mandatis fretos pro re perficienda. n. 6. opponunt se Ludouico plures Reges, ne a Benedicto in gratiam cum ecclesia restituantur. n. 7. expositæ a Benedicto Pontifici causæ Philippo Francorum Regi, cur Ludouicum conciliandum conducatur, ib. extracta in aliud tempus a Benedicto Ludouici reconciliatio. ib. exposita causa de controuersiâ circa visionem beatificam, decisione maturanda, ib. Ludouicus post illius decisionem instat pro recuperanda ecclesiæ gratia. 1336. n. 18. eiusdem literæ. ib. gestorum in Ioannem se pœnitere proficitur eod.

n. 18. rescindit sententiam capitalem in Robertum latam. ib. & in Florentinos. ib. promissa ab Henrico VII. instaurata. n. 20. cauet ecclesiæ iuribus. n. 21. accepta imperiali corona, eadem die ex Vrbe se discessurum spondet. n. 22. non ingressurum Italiam, antequam Rex confirmatus fuerit. n. 23. promissa non labefacturum sacramento sancit. n. 26. intrusos eieciturum. ib. cum Sicilia Rege, pontificio arbitrio, lites compositurum. ib. undem legatum renuntiatum in Etruria. ib. consuetata a Cæsaribus exigi sacramenta nuncupaturum. n. 27. spondet ceptum ab oratoribus colloquium se non abrupturum. n. 28. Rupertus & Rodolphus palatini Rheni ad eius gratiam Pontifici preces porrigunt. ib. resilit a ceptis Ludouicus, & aduersus Gallum cum Anglo coitiones inicit. n. 29. pro reintegrando de concordia colloquio ad eum redeunt oratores. ib. pontificiæ ad ipsum literæ, ne in Gallum coniuert. ib. pariturum præferat, & oratores amplissimos decernit pro obtinenda ecclesiæ gratia. n. 30. 31. eiusdem literæ. ib. de constato schismate veniam poscit. ib. vltionis libidine id actum fatetur. ib. Papam a Cæsare exauctorari non posse proficitur. ib. de impensa Galeatio opera se excusat. ib. deque acceptis in clientelam pseudominoritis. ib. proficitur credere circa paupertatem Christi, quæ credit ecclesia. ib. insertæ diplomati regio hæreses culpam in serinarium conijcit. n. 33. de Marsilij & Ianduni hæresiarcharum accepto patrocinio excusat sese. ib. quinque eorum hæreses expresse execratur. n. 34. Veniam flagitat de profanatis sacris. n. 35. fatetur male imperialia ornamenta Romæ accepisse. ib. imperiale nomē, Romæ acceptū, ponit. ib. spondet sacra exomologesi superiora scelera se expiaturum. ib. deprecatur, vt pristinis restituatur iuribus. n. 36. spondet se insectaturum hæreticos, quos fouit, nisi respiscant. ib. pro expiando scelere expeditionem in Palestinam pollicetur. ib. rogat, vt iuri regio restituatur. n. 27. oratores, nisi re perfecta, se non reuocaturum promittit. n. 38. superiora sacramenta confirmat. ib. tertias literas pro vrgenda reconciliatione mittit. ib. Philippum Francorum Regem de fœdere affinitateque postulat. n. 39. consulenti Gallo responsum a Pont. conciliandum prius illum ecclesiæ, quam sanciretur id fœdus. ib. exactum interea a Ludouico, ne cum hostibus Gallici nominis coitiones faceret. ib. a cepto colloquio mera culpa sua resilit Ludouicus. ib. reintegrat concordiam tractatum. 1337. n. 1. noua illi obijcere impedimenta nititur Francorum Rex, sed

frustra. n. 2. mittente oratores pro perficienda re Philippo, resilit a ceptis. n. 3. de eo queritur Benedictus. ib. Ludouici culpa discussus omnis tractatus. n. 5. Henricus dux Bauariæ a Ludouici factione ad ecclesiæ partes traductus. n. 6. negata Eduardo Regi Angliæ in eundi cum Ludouico fœderis potestas, causæque additæ. n. 7. & 8. quid a Bauaro obiectum si Gallo Regi. n. 12. plura aduersus dignitatem pontificiæ molitur. A. 1338. n. 1. Henricus archiep. Moguntinus eius cupiditatibus obsecundat. ib. celebrati ab eo Spiræ conuentus. ib. in ijs nonnulli Germani præfules poscunt, vt Pontifex Ludouici & ecclesiæ causam ipsis permittat. n. 2. reiecti. ib. ea de re literæ ad archiep. Coloniensem. n. 3. vt ecclesia non deserit conciliando Ludouico. n. 4. abruptum sit ab ipso Ludouico concordiam colloquium. ib. adhibita ab ecclesia pro eo reintegrando curæ. ibid. expetiti ad id Ludouici & principum Germanorum oratores. ib. Bauari causam tantum apud sedem Apostolicam agitandam contendit Pontifex. n. 6. Albertus Argentinensis plura falsa ad eius gratiam scribit. n. 8. habita ab eo tria comitia. n. 9. paratum ab eodem in Gallos bellum. ib. illata dolo pacis mentio. ib. nefarijs scriptis creat inuidiam Romanis Pontificibus. n. 10. contendit electum Cæsarem non confirmandum a Pontifice. ib. argumentorum eius vis præcipua infringitur. n. 11. non exinde Cæsar inferior est alijs Regibus, quod confirmanda sit eius electio. ib. anathematismi eodem die in Ludouicum promulgati, quo ab eo lata aduersus Romani Pontificis dignitatem decreta. n. 13. permixta eiusdem edictis hæresis. n. 14. Michael Casenas, & alij pseudominoritas, eius fulti clientela, a Benedicto XII. ob defensam fidem vt ab hæretico pronocant ad concilium. n. 15. catholicus clerus a Bauaro diuexatus. ibid. vt eiusdem Bauari culpa steterit, ne in gratiam cum ecclesia fuerit restitutus. n. 16. admonitus, vt cum Gallo & Siculo suas lites componeret. n. 17. populares tumultus in Iudæos concitatos sedat. n. 21. cum Anglo in Gallum Regem conspirat. n. 54. creat Eduardum vicarium suum in inferiore Germania. n. 58. quæ obiecta sint ea de causa Eduardo, vtque recensita Ludouici facinora. ib. vsque ad. nu. 65. concordiam colloquium cum ecclesia reintegrat. 1339. n. 1. queritur apud eum Benedictus, pontificiæ clementiæ illum illustrasse. n. 2. Germaniam ab ecclesia diuellere tentasse. n. 3. iniustam præfecturam contulisse Eduardo. n. 4. fouere suo patrocinio hæresiarchas. ib. monetur, vt animæ saluti prospiciat. n. 5. quæ

I N D E X.

quarum ab eo concordia pacis proposita fuerint. n. 6. flectere Ludouicum clementia nititur Benedictus. n. 7. admonet, vt a Gallo & ecclesijs opprimendis abstat. ib. corripitur Eduardus de suscepto a Ludouico vicaria perfectura. A. 1340. nu. 8. de liberatu de censuris ob id Eduardo incutiendis. ibid. coniungit cum. Eduardo copias in Galliam. nu. 25. arumpere in Italiam molitur. 1340. n. 66. iura a Pontifice ad intercludendos illi aditus foedera. n. 67. agit iterum de sua reconciliatio- ne. ib. data a Benedicto Papa ad eum litera. ib. vt sedes Apostolica ad ipsum excipiendum parata sit. ib. Papiensium de impenso illi studio veniam ab ea flagrant. n. 70. & 71. item No tarienses, Vercellenses, & alij populi. ib. n. 71. & 1341. n. 28. cum eo, inconsulta ecclesia, Gallus Rex foedus pacificatur. 1341. n. 12. discedit ab Anglico foedere. ib. pro eo conciliando ecclesiae Gallus inter- pretem agit. ib. Benedicti ad Gal- liam responsum. n. 13. resilit Ludouicus, & filio alienam vxorem tradit. n. 14. soluendi leges canonicas de coniugijs sibi ius arrogat. n. 15. illi Henricus archiep. Moguntinus ad- haeret. n. 17. irruptionem molitur in Italiam. 1342. n. 17. missus Cardina- lis legatus ad iungendos contra il- lum Italos principes. ib. non audet Italiam ingredi. n. 18. Albertum, ducem Austriae adhibet deprecato- rem, vt ecclesiae gremio restituatur. 1343. n. 12. resilit a captis. n. 3. lata in eum a Clemente VI. iudicia- ria sententia. 1343. n. 42. &c. iussi praesules eam diuulgare. n. 58. vt misericordia sedis Apostolicae abu- sus sit. ib. in eum & sequaces ana- thema promulgatum. n. 59. de creando Rege Romanor. aduersus illum agitur. ib. praesertitur reditu- rum ad sinum ecclesiae. n. 60. mittit oratores. ib. dein a captis resilit. ib. Henricus archiep. Moguntinus ob Bauari in haesim lapsi adhaesione in ius vocatus. 1343. n. 61. Ludouici ad Clementem Papam litera, qui- bus se illi submittit. 1344. n. 10. alia ad Cardd. n. 11. illius oratores spondent, ipsum rediturum ad ecclesiam. nu. 12. Clemens ad eum excipiendum paratum se exhibet. ib. exiit pristina- mentem Ludouicus. n. 13. crimi- num praeteritorum rite veniam poscere abnuit. ib. Polonus ad in- eundum cum eo foedus inclinat, sed reuocatur a Pontifice. 1345. n. 15. Vngarus cum eo affinitatem tractans dereretur a Pontifice. n. 17. oranti Gallo pro Ludouico conciliando ecclesiae responderet, illum promissa seruare detrectasse. nu. 18. de secu- tis eius partibus veniam poscit epi- scopus Argentinenfis. n. 19. iussu Clementis promulgatur Ludouicus

anathemate defixus. 1346. n. 1. con- cordiae interpreti Austriacum adhi- bet. ib. respondetur illi inconstantem esse, nec promissis stare. ib. Gallo pro eo orante, culpa in Ludouicum reiecta. n. 2. haesiarchas habuisse in pretio. ib. lata a Clemente in- eundem decretoria sententia. n. 3. quae scelera illi obiecta. ib. &c. diris comminationibus defigitur. n. 7. sancitum, in eius locum alium Cesa- rem subrogandum. n. 8. iussi electo- res alium deligere. n. 9. rescissa sa- cramenta Ludouico data. n. 11. Hen- ricus archiep. Moguntinus ob ad- haesione Bauari exauctoratus. n. 12. formula Ludouici Bauari sequa- cibus ad ecclesiae gremium redean- tibus proposita. n. 17. Carolus Boe- mus Ludouici acta rescissum se spon- det. num. 20. vna cum parente illatarum bellum Ludouico. n. 26. eorum lit. ib. de mandandis operi pontificijs edictis. ib. Gallus Rex iterum pro Ludouico pacis interpre- tem agit. n. 29. repellitur. ib. decer- nunt principes electores iuste Ludouicum a Pontifice exauctoratum. n. 31. subrogant in eius locum Car- olem Boemum. ib. confirmatur a Clemente Carolus adiecta causa, cur Ludouicus exauctoratus. n. 34. mis- sus legatus Cardinalis in Italiam ad abruptendos illi aditus. n. 60. pon- tificia in Ludouicum Bauarum edi- cta confirmata a Carolo IV. 1347. n. 3. eadem mandatum iri operi pro- mittit. n. 7. non initurum se cum eo foedus. ib. Siciliam non affectatu- rum spondet idem Carolus. 1347. n. 3. in Italiam irrupere molitur Bauarus. n. 8. meditatur Neapolitanum regnum sibi subijcere. ib. repentina morte opprimitur. ib. vt a Ioanne XXII. & Benedicto XII. fuerit praemonitus, vt diuinam iram caueret. n. 29. non irrita ceciderit in eum ecclesiastica execratio. ib. quo genere mortis perierit. ib. eius sequaces ad ecclesiae & Caroli Regis gratiam reuocati. n. 10. Nicolaus Laurentius de subij- ciendo vni ex eius filijs Neapolita- no regno consilium agitauit. nu. 14. de eius sequacibus ecclesiae conci- liandis. 1349. n. 15. ipsius filij facino- ra paterna solempni ritu damnant. 1354. n. 17. 1359. n. 7. & 1362. n. 15.

Ludouicus Trinacrius. sexennis defun- cto Parenti Petro in Trinacria de- tentione succedit. 1340. n. 63. Ioan- nes patruus regiae procurator illi da- tus. ib. in illius subsidium Genuenses comeatus inferunt Messanae a Rober- to Siciliae Rege obsessae. 1341. n. 35. in- crepiti a Pontifice, & Ludouicum iure non niti, ostenditur. n. 36. Pontifi- cem Ludouicus de pace postulat. 1342. n. 82. cur censuris deuincti Tri- nacrij. nu. 83. a Ioanna Regina Neapolitana pacem orat. 1344. n. 33. consulit Ioannae clemens, vt cum eo

ineat inducias. ib. Mylas Ioanna eri- pit. 1346. n. 58. pacisci cum Vngaro foedus nititur. ib. cum Ioanna viles sibi concordiae paciones inuit. 1347. n. 12. agit cum Clemente VI. de Trinacria a Neapolitano regno di- uellenda. 1348. n. 12. obtinet Tri- nacria sacrorum usum restitui. 1349. n. 11. ab eo ad Ioanne I. & Ludouico ob- sequium transfugiunt Siculi. 1356. n. 31.

Ludouicus Bauarus iunior marchio Brandenburgensis. alienam vxorem ducit. 1341. num. 14. intentata illi censura. ib. exclusus a Cle- mente VI. eligendi Caesaris iure. 1346. n. 11. petitur bello a Carolo Rege Romanorum. 1347. n. 3. Eduar- do Regi Angliae, dein Friderico Misnensi, demum Gunthero tyran- nidem deserit. 1349. n. 12. cum eo in Caroli potestatem redigitur. n. 13. cum Iuliacensi marchione de ten- endi caesarei sceptri gradu disce- pnat. 1349. nu. 13. in Caroli Caesaris gratiam admittitur. n. 14. imperialia illi insignia restituit. ibid. sermonum interprete Alberto duce Austriae, in gratiam cum ecclesia restitui potest. 1357. n. 5. omnia aduersus ecclesiam gesta publicis literis reuocat. 1359. n. 7. veniam poscit, quod patrem Imperatorem appellarit. ib. ipsi ad- haeserit. ib. occuparit Tridentum. n. 8. erepta ecclesiae restituisse pro- fitetur. ibid. contra fas Margaretam Charinthiacam duxisse. ib. lassisse inique ecclesiam. ibid. iuste censuris deuinctum fuisse. ib. negat Pontifi- cem a Casare exauctorari posse. n. 9. damnat schisma. ib. ad crimina expianda paratum se offert. ibid. ad restituenda erepta ecclesijs vi- risque ecclesiasticis. ibid. ad infe- ctiandos haereticos damnatos ab ecclesia Romana. ibid. obsequium spondet Pontifici. ibid. mulctae ergo equitum cataphractorum centuriam contra hostes ecclesiae se submissurum. num. 10. alij eiusdem Ludouici fratres senioris Ludouici Bauari filij Guillelmus, Albertus, Otho, & Stephanus paterna ge- sta damnarunt, deque eius parti- bus defensio veniam a Pontifi- ce poposcere. 1362. num. 15. & 16. extinctae eius schismatis reli- quiae. ib.

Ludouicus Rex Vngariae. a Casimiro auunculo sceptri Polonici heres de- cernitur. 1339. nu. 81. in Vngariae re- gno, parenti Carolo succedit. 1342. n. 28. auunculum Casimirum auxilijs instruit contra Boemum. 1345. n. 16. bellum gerit cum Venetis de Iadera imperio. nu. 17. meditantem inire foedus cum Bauaro Pontifex ab eo consilio reuocat. 1345. n. 17. Andreae fratris necem vlcisci parat. ibid. & 1346. n. 51. vocat in crimen Ioannam Reginam. ib. graues quereas fundit

I N D E X.

in plures alios, quibus responsum a Clemente VI. n. 52. contendit Sicilia iure primogenituræ sibi debitæ. ib. respondetur. Ioannam Reginā, antequam conuicta sit, regno non exuendam. n. 54. Trinacriorum fœdera respuit. n. 58. fert grauius in Ioannam non inquisitū esse. A. 1347. n. 12. ducum opera Neapolitani regni partem sibi subijcit. ib. ab ijs excitus ad certam triumphī spem prouolat. ib. victorijs Siciliam ceteriorum peragrāt. 1348. n. 1. Ioannam fugat in Prouinciam. ib. duce. Dyrachinum interfici iubet in eo loco, in quo Andræas fuerat cæsus. ib. principes consanguineos addicit custodiæ. ib. Neapoli potitur. n. 2. Ioannam grauius accusat. ib. Trinacriam sibi subijcere meditat. ib. gesta excusat apud sedem Apost. ib. postulat sibi apostolica auctoritate coronam Siculam conferri. n. 3. quid responsum a Pontifice. ib. vrget Ludouicus, vt Ioanna comprehendatur. n. 4. arguitur, iniuria ipsum obtruncasse Carolum Dyrachinum. n. 6. negat Clemens regnum illi conferri posse. n. 8. monet, ne tribunum Romanorum foueat. n. 10. expostulat de cladibus ab eo Neapolitano regno illatis. ib. variæ concordia rationes illi propositæ. n. 11. metu pestis Neapolitanum regnum abijcit, fugitque in Vngariam. ib. illud amittit, quod a Ioanna recuperatur. n. 12. decreta ad eum a Pontifice & Philippo Gallorum Rege legatio. 1349. n. 1. varia eius petita, & quid a Clemente responsum. n. 2. &c. negata illi a Clemente Papa. Neapolitani regni donatio. n. 6. propositæ ei aliæ concordia leges. n. 7. vt Ioanna in iudicio aduersus illius delationes ob vim sibi illatam sine iudicio exceperit. ib. rogatur, vt captas arces pontificiæ fidei committat. n. 8. alia eius in Neapolitanum regnum irruptio. 1350. n. 22. Auersa potitus ad Neapolim castra promouet. n. 26. Neapolitanos pronos ad obsequium asperis verbis ita efferat, vt ab ijs propulsatus sit. ib. concordiam paciscitur cum Ioanna ea lege, vt si rea fuerit, pontificia damnetur sententia, sibi vero Neapolitanum regnum tradatur: sin absoluitur, regnum Ioannæ permittat. n. 27. pactus inducias, lustratis Apostolorum liminibus, in regnum reuertitur. ib. libertati restituere pollicetur Dyrachinos Tarentinosque principes. ib. absoluta Ioanna, ipse a vexando Neapolitano regno abfistit. 1351. n. 32. implorata a Polono aduersus Tartaros illius auxilia. n. 33. Lithuanos obterit. ib. duce. Keistutum capit. ib. contra Tartarorum Imperatorem bellum suscipit. ib. pactam auri vim Ioannæ remittit. 1352. n. 1. arces Neapolitani regni

restituunt. ib. condonatæ illi ob inuulsam Siciliam iniuriæ. n. 2. emittit e carcere principes Tarentinos & Dyrachinos. n. 5. retinet sibi Salernitanū principatum & Honorem montis S. Angeli. n. 6. in Tartaros signa attollit. ib. prouincia infidelium & schismaticorum illi ab ecclesia tradita, vt eas sibi subijciat. ib. expeditionē ducit in Tartaros. A. 1354. n. 25. terrore armorum Seruicæ Regem ad schisma Græcorum damnandum adigit. nu. 26. Genuensibus focium se adiungit aduersus Venetos. 1355. n. 25. Iaderam & Istriam repetit. ib. decernit expeditionem in Rascios. 1356. n. 24. illius ad Innocentium VI. literæ de schismaticis debellandis. ib. quibus pactioibus se deuinxerit. n. 25. signifer Romanæ ecclesiæ creatus. n. 27. decreta pro comparanda illi victoria preces. ib. & impetranda prole. ib. corripitur ob toleratos in Bosnia hæreticos. n. 28. monetur, ne arma cum Venetis exerceat, sed vertat in fidei hostes. n. 29. implorata illius arma aduersus tyrannos ditionem ecclesiasticā labefactantes. n. 30. eiusdē elogiū. ib. auxiliarem equitatum Cardinali legato aduersus ecclesiæ hostes submittit. 1357. n. 6. de Dalmatia certat cum Venetis. n. 7. eam subigit. ib. cum ijs pacem init, & quibus legibus. 1358. n. 1. felicem expeditionem conficit in Rascios. 1359. n. 15. expetita aduersus Bernabonem, a Pontifice illius auxilia. n. 7. nata eum inter & Carolum Imp. discordia. 1363. n. 11. rogatus de bello sacro promouendo in Turcas. n. 23. n. 24. paratum se offert Pontifici ad debellandum illius hostem Bernabonem. ib. ad pacem tyrannum adigit. ib. decernit in auxilium Græcorum contra Turcas expeditionem ducere. 1366. n. 1. retardatur, ni prius Græci ecclesiæ Romanæ se coniunxerint. ib. ad ipsum proficiscenti Palæologo ingentia promittit auxilia. n. 4. additi Vngaro stimuli. n. 10. illius in Bulgariam victoria. n. 11. fœdus sancit cum principibus Italis ad tuenda Romana ecclesiæ iura. 1367. n. n. 17. imperij vicarius creatus in marchia Taruissina a Carolo IV. rogat Vrbanum V. vt suis heredumque in Siciliam & prouinciam iuribus consulat. 1368. n. 10. in Bulgaria, Bosnia, & Rascia fidem amplificat. n. 18. actæ illi ab Vrbanō gratia. ib. Bindim Bulgariæ urbem principem postea amittit. ib. offert Pontifici se Bernabonē, ecclesiæ bellum inferentem, domiturum. 1369. n. 9. armorum terrore Bernabonem a bello Pontifici inferendo reuocat. 1370. n. 14. Casimiro Regi in Polonico sceptro succedit. n. 27. a Gregorio XI. in Bernabonē sollicitatus. 1371. n. 7. iras in Ioannam

concepit ob Trinacriā a Neapolitano regno diuulsam. A. 1372. n. 25. sollicitatus ad reprimendos Amuratis progressus. n. 29. & ad ferendam Armeniæ afflictæ opem. n. 30. aduersus Amuratem sacram expeditionem parat. 1373. n. 3. sollicitatus Carolus Imperator ad iungendam eo arma. n. 6. negat partem sumptuum contribuere pro paranda classe ad arcendos Hellepontico traiectu Turcas. A. 1374. n. 6. monitus vt Vngariæ periclitaturæ consulat. ib. Valachos a schismate reuocat. n. 9. intendit apud Pontificem. Ioannæ Regine iudicium, repetitque Prouinciā, Pedemontium, Folkalquerium, Salernum, & Honorem montis S. Angeli, tanquam hereditarios principatus. 1374. n. 16. ascenditur de altera filia Ludouico Andegauensi nuptui danda. ib. promulgat Gregorius illius literas de pace cū Ioanna inita. ib. sollicitatur ad Græcos contra Amuratem defendendos. 1375. n. 6. Palæologus Imp. queritur, delusum se promissis ab eo auxilijs. ib. creatus Ludouicus expeditionis in Amuratem dux bellum conficere negligit. n. 7. propositum illi Constantinopolitanos, acceptis auxilijs, ad finem Romanæ ecclesiæ reuersuros. ib. ingeminate a Gregorio preces. n. 8. ea negligentia Vngariæ exitialis fuit. ib. ad illius preces conditi in Russia episcopatus. n. 28. Constantinopolitani acceptis ab Vngaro auxilijs, ad Romanæ ecclesiæ finem se reuersuros sperdent. 1375. n. 7. monitus, ne acerbe ferat sacerdotia ad illius voluntatem non conferri. 1375. n. 30.

Ludouicus Hispana stirpe satus. principatu insularum Fortunatarum donatus a Clemente VI. & quibus legibus. 1344. n. 39. clientelarem sponsonem eidem Pontifici præstat. n. 45. eiusdem ea de re literæ. ib.

Ludouicus Tarentinus Rex Sicilia. fugatur a Ludouico Vngariæ Rege vna cum Ioanna in Prouinciam. 1348. n. 1. eam, solutis impedimentis conflanguntatis, ducit vxorem iam prægnantem. n. 11. iuris exceptione se tuetur in iudicio, vt prius regno restituatur. ib. Neapolitanum regnum, captata Vngari absentia, recuperat. n. 12. Vvarnerum Germanum sibi conciliat. ib. de remissa illi ab Vngaro Rege ingenti auri vi. 1352. n. 1. restituta arces. ib. quibus legibus corona fuerit redimitus. n. 3. filijs e Ioanna susceptis posse succedere pronuntiat. n. 5. eius fratres ex Vngarico carcere dimissi. ib. monetur ab Innocentio VI. ne a iustitiæ recto tramite deflectat. 1353. n. 6. insula Sicilia partem maximam recuperat. 1354. n. 15. consultum illi, vt in Calabriam accederet. ib. a fœderatis latronibus vexatur. ib. anathemate ob non solum con-

sum

I N D E X.

- sum irretitus. *ib.* vocatur in iudicium ab Innocentio ob non solum censuram. 1355. n. 22. oppugnatur a federatis prædonibus. *ib.* ad regias virtutes sectandas excitatur. *ib.* Joannem Pipinum Apulia Regem se dicentem capit. *ib.* corona papyracea redimitum præfocari iubet. *ib.* ad illius & Ioannæ obsequium. Messanenſes, Panormitani, Agrigentini redeunt. 1356. n. 31. Carantiam obsidet. 1357. n. 8. a Catalanis fugatur. *ib.* ob intermissam solutionem census censuris irretitus. 1359. num. 4. correptus respicit. *ib.* instruitur salutaribus præceptis. *ib.* vexatur a Trinacrijs principibus. n. 5. & a federatis prædonibus. *ib.* Egidius Cardinalis ad componendum illius regni statum legatus decernitur. *ib.* Ludouici mors. 1361. n. 2.
- Ludouicus Gonzaga.** Mantuam ad ecclesie obsequium reuocat. 1350. n. 13.
- Ludouicus Flandria comes.** cum Margareta Hannonie comitissa certat. 1353. n. 15. Petrus Cameracensis episcopus missus ad pacem componendam. *ib.* Vvencellam Brabantie comitem pellicit principatu Ludouicus. 1356. n. 12. cum eo a Brabantinis excito pacem init. *ib.*
- Ludouicus patriarcha Aquileiensis.** SS. Hermagoræ & Fortunati reliquias Gradensi ecclesie restituere iussus. 1359. n. 14.
- Ludouicus comes Andegauensis.** Prouinciã affectat. 1368. n. 10. promittit illi Ludouicus Rex Vngarie filiam in coniugem. 1374. n. 16. cum duce Lancastrie certat in Aquitania. n. 21. Balearici regni iura ab Isabella Montisferrati marchionissa accipit. 1376. n. 19. cum Perro Aragonum Rege bellum suscipit. *ib.* ad eos conciliandos legatus Card. missus. *ib.*
- Ludouicus Bambergensis.** ad archiepiscopatum Moguntinum euectus. 1374. n. 14. successit illi Adolphus Spirensis. *ib.*
- Ludus.** taxillorum ludus vetitus ab Innocentio VI. 1353. n. 32.
- Lusitania.** Romano Pontifici duas marchas annuas pendit. 1338. n. 27. *vid.* **Alfonſus Lusitania Rex.**
- Luxuria.** *vid.* **Libido.**
- M**
- Macarius bareſarcha.** vnam voluntatem & operationem astruebat in Christo. 1351. n. 4.
- Magi.** imagines ad inferendam mortem cupiam baptizant ritu diabolico. 1337. n. 30. iudicio postulati. *ib.* magorum commercio se contaminat Nicolaus Laurentius. 1347. n. 15.
- Magnus Rex Suecia.** Scania se illi de-
- dit, abiecto Dano. A. 1339. n. 84. poscit a Pontifice, vt ea ipsi confirmetur. *ib.* quid a Benedicto XII. responsum. n. 85. declaratur in synodo Scania Suecia conuenctã. *ib.* optimis præceptis informata a Clemente VI. 1343. n. 41. Moscouitas schismaticos bello vrget. 1348. n. 24. monetur a S. Birgitta, vt milites pietatis studio militiam exercituros tantum ducat. *ib.* prædictum illi, si fecus agat, discrimen. *ib.* consensit dictis exitus. *ib.* poscit opem a Clemente Papa ad Ruthenos a Carelia & Ingria propulsandos. 1351. n. 34. indicta a Pontifice sacra expeditio, Magno duce. *ib.* accusat apud Urbanum V. Nicolaum episcopus. Lincolniensem, vt eum exauctoret. 1363. n. 13. ab eo solio euertitur. *ib.* expansione regni partem deinde adipiscitur. *ib.* recuperare regnum tentat. *ib.* praelio deſertus carceri adducitur. *ib.* liberatus a filio aquis perit. *ib.*
- Mahometus.** eius nomen a Saracenis in locis Christianorum degentibus proclamari vetitum. 1340. n. 57. de vetandis ritibus Mahometicis imperia Regi Lusitaniae data a Pontifice. 1376. n. 22.
- Mahometani.** *vid.* **Saraceni.** **Turca.**
- Maiorica.** *vid.* **Baleares.**
- Malatella.** Ariminum ecclesie eripiunt. 1335. n. 27. indictum ijs bellum a Benedicto XII. 1340. n. 61. Piceni partem ecclesie eripiunt. 1350. n. 6. redacti ad officium ab Egidio Card. A. S. L. 1355. n. 20.
- Manſſuerdenſe conciliabulum.** 1341. n. 71. congregatum a quodam nepote Mahometi. n. 85.
- Manfredij.** Fauentiam aliasque Vrbes occupant. 1350. n. 6.
- Manichæi.** ad fidem conuerſi. 1366. n. 11.
- Mantuani.** in Gonzagarum potestatem concidit Mantua. 1335. n. 27. de Passarini partibus defensis veniam poscunt Mantuani. 1350. n. 13. profitentur vacantis imperij administrationem ad Papam spectare. *ib.* non admissuros Cæsaris imperia, nisi confirmatus sit a sede Apostolica. *ib.*
- Marbassanus.** Christianos ad Smyrnã cædit. 1345. n. 1. iterum eam urbem oppugnat, sed propulsatur. *ib.* in Smyrnenſi oppugnatione cæſus. 1348. n. 27.
- Marcha.** valet quinque Florenos auri, & duos grossos turonenses argenteos. 1352. n. 15.
- Marcus Cornelius dux Venetus.** monitus ab Urbano V. ne pacem cum soldano Babylonico percutiat. 1366. n. 12.
- S. Margareta.** eius reliquie multæ edunt miracula. 1339. n. 43.
- Margareta comitissa.** Tirolensem comitatũ ad Austriacum transfert. 1364. n. 12.
- B. Maria virgo Daipara.** ostensum prodigio celeſti templum apud Delphos construendum. 1351. n. 36. dum concionator Virginem peccati originali labe non caruisse declamat, repente extinguitur. 1361. n. 3. eius ope fugat demones B. Petrus Thomas morti proximus. 1366. n. 18. prædicat horam mortis B. Andreæ Corsino. 1373. n. 28.
- S. Maria maioris ecclesia.** anno iubileo instranda decernitur a Gregorio XI. 1373. n. 15.
- Maria Regina Castella.** consolatorie ad eam de Alfonso Regis morte literæ. 1350. n. 42.
- Maria Padilia.** Petri Regis Castella adultera, monastica instituta amplexuram præfert. 1354. n. 20. *vide.* **Petrus Rex Castella.**
- Maria Friderici Regis Trinacria filia.** sceptro succedit. 1377. n. 7.
- Marianus regulus Arborea.** Aragonios in Sardinia vincit. 1353. n. 10.
- Martinus Falerius dux Venetorum.** in rempublicam coniurat. 1355. 25. capite truncatur. *ib.*
- Marquardus episcopus Augustensis.** Pisanos factiosos reprimit. 1355. n. 18. abeunte in Germaniam Carolo, Pisis præſicitur. *ib.* edictis armisq; Vicecomes petit. 1356. n. 30. fusus, captusque. *ib.*
- Marsilius & Iandunus bareſarcha.** excusat se Ludouicus Bauarus de accepto ipsorum patrocinio. 1336. n. 33. quinque eorum hæreses execratione deſigit. n. 34. synodus aduersus Marsilium & Iandunum. 1343. n. 48.
- S. Martialis Aquitanorum apostolus.** duplici officio reſcolit iussa Clemente VI. eius memoria. 1343. n. 92.
- Martinus Zacharias Genuens.** præfectus pontificijs triremibus. 1343. n. 9. *vid.* **Zacharias.**
- Martinus Baricka pius sacerdos.** ob data Casimiro monita merſus flumine. 1349. n. 25.
- Martyres.** eorum animæ quomodo dicantur esse sub altare Dei. 1335. n. 26. Thomas Vngarus pro fide a Mahometanis cæſus. 1358. n. 7. tres Minoritæ vna cum eo martyrio affecti. *ib.*
- Massiliana bareſis.** instaurata a Palama Græco. 1347. n. 25.
- Massilienses.** expetunt a Clemente VI. vltionem de Andreæ Regis necem. 1345. n. 30.
- Maſſinus Scaliger.** Parmam & Lucam sibi subiecit. 1335. n. 27. Pisas pertentat. *ib.* affectat Etruriam. 1336. n. 53. propulsatur a Florentinis. *ib.* patriarcha Aquileiensis rogatus, vt vna cū Venetis ipsi resistat. n. 54.
- Matrimonium.** Armeniorum hæresis, dicentium actum matrimonij peccatum esse. 1341. n. 54. & 62. trigamiam damnant. n. 62. coniugatos ad sacerdotium promouent. n. xciii. finc

I N D E X.

sine consensu partium matrimonia celebrant. n. xcix. ea perperam dissoluunt. n. cxi. plures uxores aliqui tenent. n. cxi. sensu male de matrimonij sacramento Ludouicus Bauarus. 1343. n. 48. fideles mulieres iungi cum hæreticis, vel schismaticis vetitæ. 1346. n. 80. matrimonia rescissa a pseudomonachis. 1347. n. 25. matrimonialis actus, si congruo modo fiat, est meritorius. 1351. n. 9. propositum illud a Clemente VI. Armeniorum catholico aduersus contrariam hæresim. ib. de indissolubilitate matrimonij. ib. bigamia, & trigamia licita. ib.

Matthæus Ioannis Cantacuzeni Imperatoris filius. ad eum a schismate abducendum missi internuntij. 1350. n. 32.

Mauri. maxima clade ab Alfonso Castellæ Rege cæsi. 1340. n. 51.

Maynardus Goritiæ dux. Aquileiensis ecclesiæ iura restituere iussus. 1359. n. 14.

Maynardus dux Bauaria, & Carinthia. nepos Ludouici Bauari. 1364. n. 12. de eius successione certatum inter Bauaros & Austriacos. ib.

Mechitariz. hæresiarcha apud Armenios. 1341. n. 50.

Medici. exceptis duabus vicibus, ægros adire vetiti, nisi vocato sacerdote. 1357. n. 13.

Mediolanensis. censuris, quibus a Ioanne deuincti erant, solui postulant a Benedicto XII. 1341. n. 19. diploma pontificium ea de re. n. 21. vt polliciti sint, se non excepturos Cæsarem, nisi confirmatum a sede Apostolica. n. 23. quæ pœna ijs imposita ob Vicecomitum & Ludouici Bauari defensas partes. n. 26. Mediolanensium præfectura, suo principe vacuo imperio, a Pontifice tradita Vicecomitibus. 1341. n. 29.

Meditatio. vid. *Contemplari*, & *Passionis Christi meditatio*.

Memoria. illius tenacitatis rarum in Clemente VI. exemplum. 1352. n. 23.

Mendicantes religiosi. vexantur ab Angliæ clero. 1358. n. 5. & 6. apologia pro ipsis. eod. n. 6. confirmata eorum priuilegia. ibid.

Merces. infidelibus inuehi vetitæ. 1359. n. 19. publica commoda priuatis anteterenda. ib.

Mercetricium vetigal. abrogatum ab Innocentio VI. 1353. n. 32.

Merita bonorum operum. negata a nauatoribus in Angliâ. 1355. n. 26. damnati sunt ab Innocentio VI. ib. merita & demerita negata ab Alberto episc. Alberstadeni. 1372. n. 33.

Messanenses. ad Gallici generis principum obsequium redeunt. 1356. n. 31.

Metenses conuentus. a Carolo IV. Imperatore celebrati. 1356. n. 13. quæ in

ijs decreta fuerint. ib.

Michael Casenas hæresiarcha. vna cum Ochamo & alijs a Benedicto XII. ob defensionem fidem, vt ab hæretico prouocat ad concilium. 1338. n. 15. in extremo vitæ actu poenituisse fertur. 1344. n. 13.

Militum vagorum exercitus. vid. *Prædonum sociales turmae*.

Millecius hæresiarcha presbyter Pragensis. Poloniam, Boemiam, ac Silesiam inficit. 1374. n. 10. præfules ad eum & sequaces reprimendos a Greg. XI. concitati. ibid. sollicitatus Carolus Imp. ad coerendum illum auctoritate cæsarea. n. 11.

Minoritæ. ad restituendam eorum disciplinam plures leges a Bened. XII. sancitæ. 1336. n. 65. & seqq. instructi auctoritate ad lapsos in hæresim sodales absoluendos. 1337. n. 30. excepti factionis signiferi. ib. missi ad Tartaros. 1338. n. 80. nonnulli arguuntur a Clemente VI. fauere schismaticis. 1348. n. 21. iussi Cumanos fide Christiana instruere. n. 24. tres affecti martyrio a Mahometanis. 1358. n. 7. plura Bulgarorum millia ad fidem conuertunt. 1366. n. 11. fidem in Bosnia, Bulgaria, & Rascia amplificant. 1368. n. 18. quinque Bodonij martyrio affecti ibid. clarent prodigij cœlestibus. ibid. Minoritæ ad gentes missi. 1369. n. 14. fidem in Moldauia amplificant. 1370. n. 7. & in Lithuania, alijsque partibus. n. 8. & in Tartaria n. 20. in Bosnia & Russia, conferendi sacramenta conuersis auctoritate instructi. 1373. n. 16. iterum ad gentes missi. 1374. n. 8. & 9.

Missæ. Nankerus episc. Cracouiensis omnes missas, in qua aderat ecclesia audire solitus. 1341. n. 43. eius anima in cælum ferri visa. ibid. Armeniorum fictio circa mixtionem aquæ in sacrificio. n. 58. eorundem abusus in celebranda missa. n. 68. sancitum impie in ipsorum conciliabulo, ne aqua in sacrificio misceatur vino. n. LXXI. eorum superstitio circa dies celebrandæ missæ. n. LXXX. consecratio in azimo in primitiua ecclesia usurpata. n. 126. missa celebranda ante creationem Regis Romanorum. 1356. n. 16.

Mitra. patriarchæ Constantinopolitani. 1341. n. 129.

Moldauia. Polonos propulsant. 1359. n. 15.

Moldauia. ad ecclesiæ obsequium reuerfa. 1370. n. 6.

Monachi. verat Vrbanus V. quidquam a monasticam disciplinam professuris, seu maribus seu fœminis, exigi. 1369. n. 15. vetitum item opipara conuiuia instrui. ib.

Monomachia. vid. *Singularis pugna*.

Monspeffulanus. a Iacobo Balcaro Rege, Regi Francorum diuenditus. 1345. n. 13. & 1349. nu. 28. Nauarræ Re-

gi traditus pro ditione, quam in Normannia obtinebat. A. 1371. n. 4.

Monregalis. grassator insignis Latronum exercitum conscribit. 1353. n. 5. Picannum vastat. ib. a Nicolao Laurentio extremo supplicio affectus. 1354. n. 4. partæ latrocinij opes in pios vsus conuerti iussa. ib.

Mors. moriturorum Prædicatorum, numerus prodigio ostensus. 1351. n. 35. damnantur nouatores affirmantes, Adamum morte extinguendum etiam si non peccasset. 1355. nu. 26.

Mors iustorum. poenitens femina, tantum dolorem ob antea actæ vitæ scelera concepit, vt illius magnitudine oppressa feliciter animam exhalaret. 1335. nu. 58. morientium sanctorum felicitas. 1336. nu. 11. S. Elisabethæ Lusitanæ pia mors. n. 70. & Nauckeri episc. Vratislauenfis 1341. n. 43. locus, in quo B. Conradus moritur, cœlesti luce circumfusus. 1351. n. 40. B. Gertrudis pia mors. 1358. n. 7. & B. Petri Thomæ. 1366. num. 17. & 18. in cinere & cilicio mori vult. eod. n. 18. & S. Birgittæ. 1373. n. 25. & S. Andree Corsini. n. 27.

Mors peccatorum. eorum morientium terror. 1336. n. 13. quomodo in nocte ab impijs anima repetatur. ib. vid. *Peccata punit Deus*.

Moschouita. schismatici Moschouitæ a Magno Rege Sueciæ bello petiti. 1348. n. 24.

Mutina. ab Atestinis subacta. 1335. n. 27.

Mytilene. ad Catalufios deuoluta. 1355. n. 32.

N

Nankerus episc. Vratislauenfis. eius anima in cælum ab Angelis effectri visa. 1341. n. 43. illius pietas. ibid.

Narses hæresiarcha apud Armenios. 1341. n. 69.

Natura. bonitas naturæ non est mensura gratiæ, & gloriæ. 1340. n. 72.

Neapoleo Card. Ursinus. Benedicto XII. pontificalem coronam imponit. 1334. n. 2.

Neapolitanum regnum. vid. *Sicilia*.

Neophyti hæretici. reprimi iussi in Sicilia. 1344. n. 9.

Nerses archiepisc. Manesguardensis. ad Armenorum catholicum, pro exprimenda in controuersis fidei articulis confessione, missus. 1353. n. 25.

Nicolaus Laurentius. missus orator cum Petrarca a Romanis, vt Clementem VI. ad restituendam Vrbi sedem exoret. 1342. n. 20. eius dotes. 1347. n. 13. artes ad conciliandum populare studium. ib. vt, assentiente Clemente, Urbis administrationem corripuerit. ib. vt tribunitiam potestatem sibi arrogarit. ib. eius impudentia in Pontifice, Cardinalibus, &

- emulis Caesaribus citandis . ibid. arrogantia in splendidis titulis sibi asciscendis . ibid. orbem vniuersum sibi subiectum mimico ludu iactat . nu. 14. lauream tribuniam accipit . ib. pontificiam ditio- nem sibi subijcere nititur . ib. indicit publicos Italorum conuentus . ib. se- ptem coronas sibi conferendas curat . n. 15. auctus adeo eius splendor , vt de fœdere eum postularint Reges . ib. de subijciendo Ludouico Bauaro Neapolitano regno consilium inijt . ib. magorum commercio se conta- minat . ibid. Caietani illi se offerunt . ib. eum reprimere iubetur Bertran- dus legatus Cardinalis . n. 16. Romani admoniti , vt ab illius dolis ca- ueant , neue Vrbe exponant exci- dio . n. 17. vsque ad n. 20. vt Carolo Cesari diem dixerit Nicolaus & Bauaro . n. 18. nonnullis Italicis vr- bibus ius creandi Cesaris contulerit . ib. Cesareum apicem exambiue- rit . ib. donationes a tempore condi- tæ Vrbe factas nouandi spe reuoca- rit . ibid. impium dogma de ecclesiæ principatu fuderit . n. 19. Siciliam vni ex Ludouici filijs obtulerit . ib. monitus a legato obdurauit in per- fidia . n. 20. Columenses ad Vrbe portas cædit . n. 21. conflata in eum conuentione fugam ignaue carpit . ib. damnatur sententia hæreseos a legato . ib. nouas mouere turbas ni- titur . 1348. nu. 13. postulatus iudi- cio a Bertrando Card. A. S. L. eod- em n. 13. percussus anathemate . ib. Anibaldu legatus a Clemente Papa iussus ea edicta in eum vrge- re . ib. petit insidijs eundem Anibla- dum Cardinalem . 1550. nu. 4. sibi plures Romanos deuincit . ibid. fu- git in Boemiam , & carceri manci- patur . ib. perductus Auenionem diu manet in vinculis . n. 5. emittitur e carcere ab Innocentio VI. vt ty- rannis insurgentibus se opponat . 1353. n. 5. ab Ægidio Cardinale A. S. L. adducitur in Italiam . ib. a Ro- manis aude exceptus publicæ rei administrationem capeffit . 1354. n. 2. pluribus salubribus monitis instrui- tur ab Innocentio . ib. Monrealem latronum fœderatorum principem . extremo supplicio afficit . n. 4. partas ab eo latrocinij opes inuadit . ibid. noua imperat vestigalia , a fu- rente populo laniatur . ib.
- Nicolaus Bessia electus Lemonicensis .** creatus Cardinalis a Clemente VI. 1344. n. 68.
- Nicolaus patriarcha Aquileiensis .** Ber- trandi prædecessoris corpus corrup- tionis expers populorum venera- tionis exponit . 1350. n. 20. tentatur veneno ab hostibus . ib. de præde- cessoris interfectores pœnas repe- tit . ib. ei a fratre Carolo Imp. Sena- rum imperium datum . 1355. n. 18. breui excussum illius iugum . ib. san- ctorum Fortunati & Hermagora martyrum corpora ad ecclesiam Aquileiensem e Gradeni transfert . 1356. n. 31. monitus a Pontifice . vt ea Gradeni ecclesiæ restituat . ib.
- Nicolaus Capocia episc. Vrgellensis .** crea- tur Cardinalis a Clem. VI. 1350. n. 47. moritur . 1368. n. 9. illius in pau- peres benignitas . ib.
- Nicolaus tit. S. Vitalis presbyter Gard .** ad pacem inter Ioannem Franco- rum & Eduardum Anglorum Reges conciliandam missus . 1356. n. 1. pro liberando Ioanne Rege desudat . 1357. n. 1. irrito exitu ex Anglia re- dit . ib. ad Nauarræ Regem ac Del- phinum conciliandos iussus incum- bere . 1358. n. 2.
- Nicolaus Rosselli .** creatus Card. ab In- nocentio VI. 1356. n. 41.
- Nicolaus Turrianus patriarcha Aquileiensis .** dolo captus ab Austriaco . 1361. n. 1. clientes ad ditionem patriarchalem defendendâ animat . ib.
- Nicolaus Marchio Atstinus .** vicecomitem Mediolanensem profligat . 1363. n. 3. gratulatur victori Vrba- nus V. ib. a Bernabone ad Herbe- riam profligatus . 1372. n. 3. Ferrar- iensem præfecturam ad vitam ac- cipit . ib.
- Nicolaus episc. Lincopensis .** Magnum Regem Sueciæ solio euertit . 1363. n. 13.
- S. Ninianus .** diuinitus curat ex vulne- re Dauidem Regem Scoriæ . 1346. n. 43.
- Nonarienses .** a Bauarico schismate ad ecclesiæ gratiam redeunt . 1340. n. 71.
- Novatores .** falso iactant Armenios cum ipsis sentire . 1351. n. 18.
- Novocomenses .** a Bauarico schismate ad ecclesiæ gratiam redeunt . 1340. n. 71.
- Nundina .** diebus sacris veritæ . 1375. n. 28.
- Nuptia .** vid. *Matrimonium*.
- fidem Christi amplectendam exci- tatus a Gregorio XI. 1373. n. 16.**
- Olomucensis ecclesia .** Pragensis archie- piscopatus suffraganea instituta . 2344. n. 64.
- Ompholopsybi .** eorum infania & præsti- giæ . 1341. n. 119.
- Opera bona .** hæresis noua in Anglia ad- uersus merita bonorum operum . 1355. n. 28.
- Operatio Dei .** quomodo distingua- tur a diuina essentia . 1347. n. 25. 26. Palamæ circa eam errores . ib.
- Orcbanes Turcarum Imp .** illius collega in imperio Morbassan apud Smyr- nam Christianos delet . 1345. n. 1. deinde ab ijs deletur . 1348. n. 27. so- cium se adiungit Genuensibus ad- uersus Venetos . 1351. n. 25. Didymo- tichum capit . 1361. n. 8.
- Ordalaffus .** vid. *Francoiscus Ordalaffus*.
- Ordinis sacramentum .** venale apud Ar- menios . 1341. n. lxxxviii. & xcvi. tres tantum ordines habent . xcii. episcopalis ordo a solo catholicon- confertur , & in veste profana . ibid. deficiunt in ritibus conferendi or- dinis . xciv. datum presbytero , vt ordinet diaconum . xcvi. error circa modum conferendi ordinis episco- palis . xcvi. tres ordines sacri eod- em die suscepti a delphino Vien- nensi . 1350. n. 40. sacros ordines in- digne a nonnullis collatos queritur Pontifex . 1351. n. 20. formula confe- rendi conditionaliter ordines . 1374. n. 8.
- Oriens .** Christiani Reges ad subsidia orienti periclitanti submittenda so- licitati . 1366. nu. 15. vid. in singulis Romanis Pontificibus .
- Originale peccatum .** vt de eo male sen- tiant Armenij . 1341. n. 50. 53. n. 54. & 68. aliqui illud negant . n. 68. dam- nati ab Armenijs ipsis ij errores . n. 118. quæstiones circa illos proposi- tæ Armeniorum catholico . 1351. n. 5. nouorum in Anglia hæreticorum circa peccatum originale errores . 1355. n. 28.
- Ornamenta sacra .** eorum mos ve- tus . 1360. n. 17.
- Orosius Seruicorum Regis filius .** ad con- iunctionem cum Romana ecclesiâ sollicitatus . 1354. n. 28.
- Otbo Ludouici Bauari filius .** de pater- na factione secuta veniam poscit . 1362. n. 16.
- Otbo dux Brunswicensis .** propositus ad ducendum in Armeniam exercitum iungendamque sibi thoro Ioannam Reginam . 1372. n. 30.
- B. Ottilia .** eius reliquia . 1354. n. 5.
- O**
- Obanus .** vna cum Michaele Cæ- senate hæresiarcha a Benedicto XII. pronouat ad concilium . 1338. n. 15. ab errore respicit . 1349. n. 16. damnandi erroris illi præscripta formula . ib. quæ fuerint eius hære- ses . n. 17. creata Ludouico Bauaro ob illius clientelam grauis inuidia . ib.
- Odo dux Burgundia .** concessus ei cali- cis vsus . 1345. n. 32.
- Oleum .** ex S. Vualpurgis ossibus manat . 1359. n. 14.
- Oleum sanctum .** vid. *Chrisma*.
- Olgerdus dux Lituania .** a Chhistianis ingenti irage victus . 1346. n. 63. ad
- P**
- Palamas .** pseudomonachorum cau- sam tuetur aduersus Barlaamum . A. 1341. n. 120. vincit in pseudosyno- do , præside Andronico Imp. ib. eius hæ-

- hæresis de Thaborio lumine increa-**
to refellitur. ib. male distinguens di-
uina attributa a diuina essentia,
multas diuinitates commiscitur.
A. 1347. n. 25. 26. eius sequaces ma-
trimonia iusta dissoluunt. eod. n. 25.
fingunt, Deum a beatis videri non
posse, sed quandam lucem. ib.
- Palatinus Rheni.** vacuo caesareo folio,
in Rhenanis prouincijs, Sueuia,
alijsq; locis leges administrat. 1356.
n. 21.
- Paliuj.** Messanam ad Roberti partes
reuocant, sed tarde ipsis missa au-
xilia. 1342. n. 23.
- Pallium.** transmissum nouo archiepi-
scopo Pragensi. 1344. nu. 64. quibus
diebus eo vsurus sit. ib.
- Panormitani.** ad Gallici generis princi-
pum obsequium redeunt. 1356. n. 31.
confirmati in officio ab Innocentio
VI. ib. hæreticos magna laude infe-
ctantur. 1375. n. 27.
- Papienses.** ad imperium ecclesiasticum
traducti. 1375. n. 16.
- Paradisus.** quid sit, & quid eius voce
intelligatur. 1336. n. 13.
- Paradisus terrestris.** circa illum Arme-
niorum figmentum. 1341. n. 52. aliud.
n. 55.
- Parcere.** vid. *Inimicorum dilectio.*
- Parma.** Martino Scaligero dedita.
1335. n. 27.
- Parochus.** de parochialibus iuribus
litem intendit religiosis mendican-
tibus Hiberniæ primas. 1358. n. 5.
- Passio Christi.** in ea recolenda, S. Ger-
trudes stigmata accipit. 1340. nu. 79.
institutus festus dies in honorem
monumentorum passionis Christi.
1354. n. 18. S. Crucis officium institutum
a Greg. XI. 1377. n. 7. vid. *Cruce.*
- Pastor archiep. Ebredunensis.** creatus
Cardinalis a Clemente VI. 1350.
n. 47.
- Patareni.** ad fidem conuersi. 1366. n. 11.
- Patauium.** Alberto Scaligero ereptum.
1337. n. 26. Carraria subiectum im-
perio. ib.
- Patracenses.** intestinis discordijs exagi-
tati. 1359. n. 16.
- Patria.** amor erga eam amore Dei ei-
ciendus. 1366. nu. 25. reditum in pa-
triam expolcenti Cardinali morti
proximo datum ab Urbano V. re-
sponsum. 1367. n. 3.
- S. Paulus.** tres fontes S. Pauli extra Vr-
bem. 1342. n. 21.
- Paulus archiep. Smyrnae, dein patriar-
cha Constantinopolitanus.** cum Io.
Palæologo Imp. Constantinopoli-
tano de Græcorum ad Romanæ ec-
clesiæ obsequium reditu paciscitur.
1355. n. 33. &c. ab Imp. Constantino-
politano ad Innocentium VI. pro
orientalis ecclesiæ cum Romana
coniunctione promouenda missus.
1356. n. 33. Urbano V. conuenit no-
mine Palæologi. 1367. n. 5. eius liti-
ræ de concertationibus habitis cum
Cantacuzeno, n. 12.
- Paulus ordinis Prædicatorum.** dum Dei-
param peccati originalis labe non
caruisse declamat, repente extinctus
A. 1361. n. 3.
- Pauperas.** fingunt Fraticelli Ioannem
XXIII. & alios Pontifices ob decre-
tum circa paupertatem Christi &
Apostolorum papali iure & potesta-
te a Deo priuatos. 1354. n. 30. duo ex
his exusti. ib. Dionysius Minorita
effudit, legem amoris omnem pro-
prietatem & dominium auferre.
1368. n. 17. alij eiusdem errores, ibid.
vid. *Fraticelli.*
- Pax.** quo ritu sacro firmata inter An-
glorum Francorumque Reges. 1360.
n. 3.
- Peccata.** error Armeniorum negan-
tium aliqua peccata remitti posse.
1341. num. 63. Ioannes e Mercuria
Deum peccati auctorem fin-
gens damnatus. 1347. nu. 25. dam-
nati, qui affirmarunt Adamum mori-
tutum, etiam si non peccasset. 1355.
n. 28.
- Peccata punit Deus.** propter peccata
principum quandoque punitur pop-
ulus. 1340. n. 46. ob necatum fidei
censorem Vratislavia diuinitus in-
censa. 1342. nu. 27. diuina in episcopum
libidinosum ultio. 1343. nu. 88.
Suecus Rex ob peccata victus a
Moscis. 1348. nu. 24. ascripta diuina
in peccatores ira pestilentia. n. 31. ob
sacerdotem flumine mersum plexus
a Deo Casimirus Poloniae Rex. 1349.
n. 25. diuina ultio in illudentem.
B. Antonio. 1350. n. 15. in episcopum
lasciuientem. 1352. n. 31. diuina ultio-
nis exemplum in periuro comite.
1353. n. 15. Casimirus Poloniae Rex
ob flagitia multis calamitatibus
pressus. n. 18. placato diuino Numine
pristinam felicitatem recuperat. ib.
Ioannis Vicecomitis tyranni ar-
chiepiscopi Mediolanensis infelix
mors. 1354. n. 11. diuina in eos, qui
Alexandriæ deseruerant, ultio. 1366.
n. 16. Cardinalis a Deo castigatus.
1367. n. 3. diuina iustitiæ exemplum
insigne. n. 18. sacro S. Ethelredæ die
recurrente victa classis Anglica, que
direptis ecclesiæ eiusdem sanctæ
possessionibus partim comparata
fuerat. 1371. n. 2. diuina in sacrile-
gum ultio. 1376. n. 9. vid. *Mors.*
- Peccatum originale.** vid. *Originale pecca-
tum.*
- Peloponesus.** ad Græcos deficit. 1341.
n. 130.
- Peregrinatio hominis.** qua ratione pere-
grinemur a Domino. 1336. n. 8.
- Periurium.** diuina ultionis exemplum
in Villelmo comite Hannoniæ pe-
riuro. 1353. n. 15.
- Perusini.** rebellant in Urbano V.
1370. n. 14. redacti ad officium. ib.
ad ecclesiæ obsequia reuocati.
1371. n. 7.
- Pessulanus mons.** vid. *Montepessula-
nus.*
- Pestilentia.** orbem depascitur. 1348
n. 30. &c. terræ motus illius prænun-
tius. eod. n. 30. varia percussorum
peste symptomata. ib. territi fideles
ad Deum perfugiunt. ibid. ascripta
diuina in peccatores ira. n. 31. Pon-
tifex plurimo igne aduersus pestem
vritur. n. 32. indulgentiæ ad pereun-
tium solatium concessæ. ibid. in ea
pueri iubilando mori visi, & pec-
catores scelerum acerbissime po-
nitere. num. 32. septentrionem
depascit. 1349. num. 17. indulgen-
tiæ ad solatium peste laborantiū. ib.
grassatur iterū pestilentia in septen-
trionalibus oris. 1351. n. 35. osten-
sus prodigijs moriturorum Prædi-
catorum numerus. ibid. pestis plu-
ra occidentis & orientis regna de-
pascitur. 1361. num. 3. & 4. plures
Cardinales ac præfules ea extincti.
eod. num. 4. B. Petri Thomæ in
Cyprios peste laborantes charitas.
nu. 9. vt precibus eam auerterit.
ibid. epidemia Etruriam vexat.
1363. n. 7. vexata pestilentia Italia.
1373. num. 14. peste affectis noxa-
rum venia gratuita proposita ab
eodem Gregorio 1372. num. 36. &
1373. n. 14.
- Petrarcha.** missus a Romanis ad Cle-
mentem VI orator, vt illum ad re-
stituendam Vrbi sedem flecteret.
1342. n. 20. egregium ilius ea de re
poema. n. 21. eiusdem ad Andream
Dandalum literæ pro sopiendo exi-
tiali bello. 1351. n. 22. Urbano ad
restituendam Vrbi sedem Apostoli-
cam hortatoria oratione sollicitat.
1366. n. 22.
- S. Petrus Apostolus.** eius primatus de-
monstratur. 1343. n. 17. Petri &
Pauli Apostolorū capita magna pom-
pa ostensa populo. 1368. n. 13. ar-
genteis signis ab Urbano V. inclusa.
ibid. constitutio in earum reliquia-
rum direptores. n. 14.
- S. Petri altare.** plurima munera a fide-
libus anno iubileo ei illata. 1350.
n. 3. de eorum partitione decretum
Innocentij VI. ib.
- S. Petri basilica in Vrbe.** vid. *Vaticana ba-
silica.*
- S. Petri denarius.** a Polonis debitus se-
di Apostolicæ. 1336. n. 61. exactus
in Silesia. 1343. n. 40. vid. etiam
Romana ecclesia. collectus in pluribus
regnis. 1344. n. 38.
- Petrus Rex Aragonum.** Alfonso pa-
renti succedit. 1336. n. 47. orator
mittit ad Sardinia & Corsica regna
pontificiæ liberalitati accepta refe-
renda. n. 48. discordias cum prin-
cipibus regiæ Aragoniæ exercet. n.
49. monetur, ne nouerum pupil-
losque infectetur. n. 51. ad pacis
consilia reuocatur pontificia opera.
1337. n. 25. monetur, ne Trinacriū
aduersus Robertum Regem Siciliae
iuuet. ibid. exactus ab eo, Sardinia
& Corsica causa, census. 1338. n. 28.

I N D E X . I

vires regias contra Ludouicum Ba-
uarum offert Pötifici. A. 1339. n. 6. ad
sedem Apostolicam accedit, presen-
que clientelare obsequium deserit.
n. 60. monetur a Pontifice, ne acer-
bius inra sua a Baleari repetat. 1339.
n. 73. deterretur ab inferendo bel-
lo. ib. summa iuris acerbitate a Ba-
leari clientelare officium exigit. n.
75. arguitur de nimia licentia Iu-
dais & Saracenis permiffa. 1340. n.
56. pendit censum Sardicum. n. 58.
& 1341. n. 37. censuris soluitur. ib.
Aquenfis archiep. ad eum Iacobo
Baleari conciliandum missus a Cle-
mente VI. 1342. n. 25. ille plura Ba-
leari imponit crimina. ib. Andreas
Card. tit. S. Sufannæ pro eo ad pa-
cem reuocando legatus. n. 26. pur-
gat se apud Clementem de inita
Balearica expeditione. n. 31. inexo-
rabilem se præbet. ibid. tentatus ite-
rum frustra a Clemente. n. 33. Ruf-
finone & Ceritania Balearé spoliare
nititur. n. 34. inuit leues inducias. ib.
missus ad eum Bertrandus Cardina-
lis legatus. 1344. n. 35. eadem preces
repetitæ. n. 36. Balearem ad deditio-
nem cogit. ib. sollicitus a Pontifice
ad clementiam. n. 37. redigit Balear-
rem ad priuatam fortunam. n. 38. de
eo apud Clementem Papam con-
queritur Balearis. 1345. n. 13. mone-
tur ab eodem Pontifice, vt Iacobo
regnum restituat. ib. subditos ve-
tigalibus atterit. 1349. n. 28. monitus,
vt solium firmet clementia. ib. bar-
baricam tyrannidem in pontificium
internuntium exercet. 1350. nu. 44.
intentatæ illi cælestes iræ. n. 46. Ve-
neris aduersus Genuenses se con-
iungit. 1351. n. 25. veniam flagitat de
violato iure ecclesiastico, nec solu-
to censu Sardico. nu. 26. eius literæ.
ib. monitus a Clemente, ne concili-
andæ Venetos inter & Genuenses
paci obstitat. 1352. nu. 13. & 15. ob
Sardicam cum Genuensibus litem
colloquium discutit. ib. Sardicum
censum Clementi pendit. 1352.
n. 16. monetur ab Innocentio VI. vt
intermissum annuum Sardicum cen-
sum sibi pendat. 1353. n. 9. pactiones
a Bonifacio VIII. constitutas instau-
rat. ibid. mittit oratores, qui sacra-
mentum fidei exhibeant. ibid. illius
hac de re literæ. ib. Venetorum cum
Genuensibus pacem distubat. n. 10.
vna cum Venetis Genuenses ad Sar-
diniæ oram delet. ib. ab Arboreæ re-
gulo in Sardinia proffigatus. ibid.
Sardos subigit, sparfo falso rumore,
Genuenses mari victos. 1354. nu. 14.
Arboreæ regulum in sua verba adi-
git. ib. monetur, ne Ioannam Regi-
nam Sicilia bello lacesat ob recu-
peratam Trinacriæ partem. n. 15. pu-
blicis monumentis profiteretur, nulla
se Aragonijs principibus Trinacriæ
inauoribus daturû auxilia. 1355. n.
23. fides ab eo non seruata. ibid. ad
Annal. Eccl. Tom. XVI.

Pontificem accedit Auenionem. ib.
Sardiniam & Corsicam acceptas
pontificiæ beneficentiæ refert. ib. eo
inconsulto pax inita a Venetis cum
Genuensibus. 1355. n. 24. rogatur a
Venetis, vt paci se accomoderet. ib.
ad eum Genuensibus conciliandum
ineumbit Innocentius VI. 1356. n.
37. & ad pacem cum Rege Castellæ
redigendum. ibid. missus ea de causa
Cardinalis legatus. ib. certant cum
eo de Sardinia Ligures. 1357. nu. 8. a
Petro Rege Castellæ maximo bello
petitur, pluraque amittit. n. 9. indu-
cias legati apostolici opera cum eo
firmat. ib. ad eum cum Castellano
conciliandum Guido Card. missus.
1359. n. 2. contra initam pacem pe-
tetur bello a Petro Rege Castellæ.
1362. nu. 18. Calataubam amittit,
quam hostis ciuium sanguine com-
plet. ibid. concitat in Castellano
Henricum Trastamaræ comitem &
vagas Gallorum turmas. ib. intentat
illi litem Iacobus nepos de regno
balearico. 1363. n. 8. monetur a Pon-
tifice, vt litem componat. ib. illum
Vrbano V. Genuensibus conciliare
nititur. ib. atroci bello a Rege Ca-
stellæ vexatur. ib. Ferdinandum fra-
trem ad hostem placandum occidit.
nu. 10. in eum redintegrat bellum.
Castellanus. 1364. nu. 18. Castellam
cum Henrico & Nauarræ Regibus
partitur ex fœdere. ib. vocatur in iu-
diciû ob ecclesiasticos census occu-
patis. n. 19. Vrbani Papæ in eum
sententia ob intermissum Sardinia
censum. nu. 20. Sardi in eum rebel-
lant. nu. 22. pactiones ab auo initas
cum ecclesia instaurat. ibid. vocatus
in ius ob non præstitam sponfionem
clientelarem, censumque Sardicum
intermissum. 1365. n. 11. intentatæ
illi regni Sardi priuatio. ib. mittit
oratores ad sacramentum Pontifici
addendum. n. 12. ad pacem cum
Castellano sollicitatus. 1366. nu. 30.
Henricum comitem Trastamaræ in
Castellanum immittit. n. 31. momen-
to recuperat, quæ pluribus bellis
amiserat. ib. de prosperis gratulatur
illi Vrbano. ib. mittit oratores ad
Sardiniam & Corsicam pontificiæ
beneficentiæ referendas. 1371. nu. 5.
veteres pactiones instaurat. ib. mone-
tur, ne ius ecclesiasticum oppri-
mat. nu. 6. monitus a Gregorio XI.
vt contrarias iuri ecclesiastico leges
emendet. 1372. nu. 22. controuersia
cum Castellano interpretem Ponti-
ficem deligit. ib. monitus, vt Tarra-
conæ imperium restituat archiepi-
scopo. 1374. nu. 22. pacem cum Ca-
stellano sancit. 1375. n. 20. Trinacriæ
regnum affeçtat. 1377. n. 7. repellitur
a Gregorio Papa. ib.

Petrus e Luna archiep. Casaraugustanus.
inereptus ob turbas in regia Ara-
gonia motas. 1336. n. 49. promoti a
Pontifice aduersus illum, ordinum,

conuentus. ib. accersitus in iudicium
apud sedem Apostolicam. A. 1327. n.
25.

Petrus tit. S. Praxedis presbyter Cardi-
nalis. creatus legatus pro Gallo &
Anglo Regibus in concordiam redi-
gendis. 1337. n. 15. & 1339. n. 15.
quæ Regibus exponere iussus sit.
1337. n. 15. instruitur auctoritate
ad imperandus vtrique Regi indu-
cias n. 16. ius ecclesiasticum, in vtro-
que oppressum, regno instaurare iu-
betur. n. 17.

Petrus archiep. Rothomagensis, postea di-
ctus Clemens VI. vid. *Clemens VI.*

Petrus Friderici Regis filius. a patre
contra fœdera vetera sceptri heres
relictus. 1337. n. 26. molitur eû Ro-
bertus Sicilia Rex, fauente Pötifice,
insula imperio depellere. ib. comes
Vintimiliensis, dum Roberto fauet,
oppressus. ib. oratorem cum literis
decernit ad Benedictum XII. 1338.
n. 33. poscit Trinacriam apostolica
liberalitate conferri. n. 33. censum
annuum pollicetur. n. 34. solui cen-
suris flagitat. ib. repullam passus. ib.
nuntiorum pontificiorum incum-
acta iudiciaria. 1339. n. 44. & c. cen-
suris defigitur. 1340. n. 63. Mylas
amittit. ib. ex castrensi labore mo-
ritur. ib. successorem principatus
iniquè detenti filium Ludouicum
relinquit. ib.

Petrus Lundenfis archiep. declarat in
synodo, Scaniam Sueciæ coniunctam.
1339. n. 85.

Petrus e Pratis epise. Prænestinus. ad
Anglos Gallosque conciliandos mis-
sus. 1342. n. 9. & c.

Petrus Moncada. Aragonio Maioricæ
subiicit. 1343. n. 31.

Petrus Zonus Venetæ classis præfectus.
vna cum fœderatis Smyrnam capit.
1344. n. 2. & 3.

Petrus Bertrandi epise. Atrebatenfis
creatus presbyter Card. a Clemente
VI. 1344. n. 68.

Petrus e Palude. cum copijs Smyr-
nam submissus a Pontifice. 1345.
n. 11.

Petrus Dias episcopus Ciuitatensis. [a
morte ad vitam reuocatus. 1345.
n. 88.]

Petrus Minorita. ab hæreticis martyrio
affeçtus. 1346. n. 70.

Petrus Rogerius. Clementis nepos in
pontificatu dictus Gregorius XI.
creatus Cardinalis. 1348. n. 36. eius
atas & virtutes. ibid. vid. *Grego-*
rius XI.

Petrus Rex Castella. Alfonso patri suc-
cedit. 1350. n. 43. regnum a crude-
litate aufpicatur. ib. abiecta vxore
Blancha, adulterijs se contaminat.
1353. n. 16. proceres, qui Blâcha Re-
ginæ causam susceperat, persequitur.
n. 16. respiscere ab adulterio visus.
1354. n. 20. ab Innocentio VI. salu-
bribus præceptis informatur, vt vita
sordes eluat. ib. noua adulteria con-

jugij specie inuit . n. 21. corripitur a Pontifice . ib. falsa per vim & metum extorquet . ib. expositus illi sceleris horror . ib. Abdalas Rex Clarorum . montium . seu Tremifenus . ad exuendam superstitionem Mahometicam . eius arma implorat . nu. 23. ad Petri preces cruce signata militia indicta ab Innocentio . ib. & n. 24. monitus vt casto thoro se contineat . A. 1355. n. 29. vna cum Padilia & Castria percussus anathemate . ib. in eum proceres consurgunt . n. 30. Guillelmus Card. ad eum censuris absoluen dum . si flagitij eum peniteret . missus . ib. respicere visus est . & Blancham Reginam recipit . n. 31. salubribus a Pontifice monitis informatur . ib. iterum ad Padiliam adulteram accedit . ib. in proceres exercet tyrannidem . ib. bello se implicat cum Aragonum Rege . 1356. n. 37. Guillelmus Card. & Bertrandus Conuenarum episcopus pro ijs conciliandis missi . ib. admonetur . vt ex adulterij cœno sese erigat . n. 38. scelerum heredem ex vxore suscipere annittatur . n. 39. intentatæ illi censura . ib. sibi & Hispaniæ criminibus suis exitium parit . ib. sauitiam & rapinas in suos exercet . n. 40. corripitur ab Innocentio Papa de expilatis cleri opibus . ib. Tirafonam Regi Aragonum eripit . 1357. n. 9. crudelitatem in captos exercet . ib. inter prete legato pontificio . inducias inuit . ib. pactis dein stare detrectat . ib. percellitur anathemate . ib. monitus . vt Reginam vxorem recipiat . n. 10. districtæ propterea in eum censura . ad ipsum cum Aragonie conciliandum Guido Card. missus . 1359. n. 2. monitus Petrus ab Innocentio . vt vxorem recipiat . ib. heredem ex ea ad firmandum solium suscipiat . ib. ostensa cælo prodigia illius cladis prænantia . 1361. n. 3. vxorem necat . n. 6. monetur imminentis exitij a pastore incognito . ib. eadem a Mauris accipit . 1362. n. 18. eam virtutis insignem exercitum ducit in Granatensem tyrannum . ib. venientem ad se officiose accipit . thesauroque spoliatum crudeliter necat cum suis . ib. Mahomadem . fiduciarium se profitentem . restituit regno . n. 18. pacem cum Aragonio initam violat . ib. capta Calataiuba . carnificinam exercet in infantes . ib. in eum vagæ Gallorum turmæ veteranæ concitata ab Aragonio . ib. & a Guidone legato ob violatam pacem . districtæ censura . ib. cum Aragonio pacem ea lege sancit . vt Henricus frater spurius ac Ferdinandus Aragonij frater dederentur neci . n. 10. Henrico lapsa ex insidijs bellum instaurat . ib. illius hostes Castellam . ex federe inter se partiuntur . 1364. n. 18. ad pacem sollicitatus a Pontifice . ib. circumfesso a federatis

prædonibus Urbano V. suam operam desert . A. 1365. n. 7. ad illi gratiæ . ib. ab eodem Pontifice de crudelitate corripitur . 1365. num. 14. ad pacem cum Aragonio sollicitatus . 1366. n. 30. eam respuit . ib. ab Henrico fratre spurio bello appetitus momento deserit . quæ pluribus bellis Aragoniæ eripuerat . n. 31. pulsus regno fugit . n. 32. in fuga crudelitatem exercet . ib. ad Aquitanie principem perfugit . 1367. num. 18. profligatus tumultuario prælio . 1369. num. 11. tentata fuga . confossus a fratre Henrico qui regno potitur . ib.

Petrus a Grosso episc. Antissiodorensis . creatur Cardinalis a Clemente VI. 1350. n. 47.

Petrus episc. Cameracensis . ad Ludouicum Flandriæ comitem cum Margareta Hannoniæ comitissa conciliandum missus . 1353. n. 15.

B. Petrus Thomas Carmelita episc. Pacificus . postea patriarcha Constantinop. A. S. L. missus ad Stephanum Regem Rasciæ . ad eum ac populum illum . ad ecclesiæ Romanæ coniunctionem traducendos . 1354. n. 26. & 29. re infecta . a schismatico dimittitur . ibid. legatus ad Venetos cum Ludouico Vngariæ Rege conciliandos . eod. n. 29. & ad ecclesiæ orientalis cum Romana coniunctionem adstringendam . 1356. n. 32. & 34. & 1367. nu. 7. creatus . episcopus Coronensis . discernitur legatus ad coercendas Turcarum grassationes . 1359. n. 16. data eidem promouendæ cruce signatæ expeditionis mandata . ib. sanctitas eius comprobata prodigijs . num. 17. Altilocum principem Turcam vestigalem esse cogit . ibid. inquirendi in schismaticos & hæreticos potestate instructus . nu. 18. noua hæresis ab eo in Creta extincta . num. 19. legationem apostolicam in oriente gerit . 1360. n. 16. Petrum Regem Cypri regia inunctione linuit . ib. diuinitus valetudinem recuperat . ib. schismaticos ad ecclesiæ sinum reuocare nititur . ib. eius constantia in spernendis periculis . ib. plures a schismate reuocat . ib. creatur legatus apostolicus ad Amuratis progressus frenandos . 1361. num. 9. Sataliæ religionis Christianæ cultum instituit . ib. precibus suis pestilentiam a Cyprijs diuinitus propulsat . ib. æluans procellis mare . iniecta cruce . placat . ib. auctor est Petro Regi Cypri suscipiendæ ad liberandam Palestinam sacræ expeditionis . 1362. n. 17. vna cum eo ad Urbanum V. accedit . ib. e Coronensi episcopatu ad archiepiscopatum Cretensem transfertur . ib. in Italiam ad pacanda bella ciuilia . mittitur . 1364. 6. quanti ab eo suscepti labores . ib. circumfusus a Sicarijs . eos sola voce fugat . ib. con-

ficiendæ sacræ expeditionis . pandi iter . ib. creatur Constantinopolitanus patriarcha . n. 24. subrogatur Talayrando Cardinali defuncto ad legationem in cruce signato exercitu gerendam . n. 24. de varijs eius legationibus . ib. diploma de legatione orientali ad eum datum . ib. missus ad Genuenses . vt eos Cyprio Rege conciliaret . feliciter votis potitur . A. 1365. n. 18. Rhodum applicat . ib. pia eius opera in cruce signando exercitu . ib. milites Eucharistia reficit . ib. sacræ prece classem in Ægyptum vela facturam iustrat cū Rege Cypri in Ægyptum inuehitur . n. 19. suscepti ab eo in exercitu labores . ib. crucem in summa puppi nostris pugnantibus præfert . ibid. pius illius ardor ad pugnandum in Saracenos . n. 19. pugnaturis . victoriam e cælo obtinet . ibid. Alexandriam . deserentes retinere annittitur . ibid. ingentia mala exercitui desertori prædicat . ibid. in medio procellæ furore epistolam ad Pontificem & Imperatorem scribit hortatoriam . ad redintegrandam rem Christianam . n. 20. exponit Alexandriam partam diuinitus . ib. barbaros fassos . Mahometem a Christo victum . ib. anathema commercium habituriseum Ægyptio intentat . 1366. n. 16. illud spernentium infelices casus . ib. eius pietas in sacra re peragenda . nu. 7. insignis demissio Christiana . ib. cruce demœnem fugat . n. 18. in cinere & cilicio mori vult . ib. felicitis immortalitatis certam spem prægustat . n. 19. claret miraculis . ib. relicta ab eo ingenij monumenta . ib.

Petrus episc. Card. Ostiensis . solemniter Carolum IV. die sacro paschatis . imperialibus insignibus redimit . 1355. n. 3. qui ritus in ea celebritate seruati . ib. vsque ad 13.

Petrus episcopus Cameracensis . ad pacem inter Brabantinum Belgamque reuocandam missus . 1356. nu. 12.

Petrus de Foresta . creatus Cardinalis presbyter ab Innocentio VI. 1356. n. 41.

Petrus Monturucio . Innocentij VI. ex forore nepos creatus Cardinalis . 1356. n. 41.

Petrus Rex Lusitania . Alfonso patri succedit . 1357. nu. 11. a Pontifice ad sectandas regias virtutes excitatur . ib. eius obitus . 1367. n. 19. Ferdinandum filium successorem relinquit . ib.

Petrus Ripacurtia princeps . Minoritis se aggregat . 1359. n. 1. Cyprium . Rege nepote impubere . moderatur . 1371. n. 9.

Petrus Rex Cypri . patri Hugoni succedit . 1360. n. 13. desert Pontifici regni obsequia . ibid. Hugo Lisinianus

ex fratre Guidone maiore natu nepos, litem de regno intendit. nu. 15. Sataliam Turcarum urbem opulentam expugnat. A. 1361. n. 8. Candelorij tyrannum vectigalem efficit. ibid. eius ad Vrbanum V. aduentus. 1362. n. 17. Pontificem ac Ioannem Regem Francorum ad expeditionem in Saracenos intruendam sollicitat. 1363. n. 14. & 15. vt Sataliam expugnarit. ib. imminetia Christiana reipub. a Turcis pericula exposuerit. ib. crucis symbolum de pontificis manu accipit. n. 16. decreta. illi ab Vrbanus V. auxilia, vt securo exercitui iter muniat. n. 19. Imperator, alijque Reges, ac principes, & Veneti, vt illi auxilia darent, sollicitati. ib. Sataliam oppugnant Saraceni, eo in occidente agente. nu. 24. ab Vrbanus sollicitatur, vt redeat in orientem. ib. Reges adit, eos ad bellum sacrum accensus. ib. pacem. inter Pontificem ac Bernabonem. conciliat. 1364. n. 4. solemnibus Regum conuentibus Cracouia habitis interest. n. 10. sollicitatur ab Vrbanus, vt in regnum redeat. nu. 26. pacem inquit cum Genuensibus. 1365. n. 18. monetur, vt iter in orientem pareret. ib. cruce signatam expeditionem ad diuinam gloriam referat. nu. 16. Alexandriam Aegipti regiam capit. n. 19. & 20. nonnullorum ignauia. eam deserere cogitur. ib. & 21. subsidia ab Vrbanus petit. 1366. nu. 13. pontificia ad eum litera de Alexandria ab ipso infeliciter dimissa. ib. arguitur ab Vrbanus, adulterio se contaminare. 1367. n. 14. veterum inire monomachiam cum Sparra regulo. ib. Vrbanum Romae conuenit. 1368. nu. 10. casus a fratribus. 1369. nu. 7. succedit illi filius Petrinus. ib. necis ipsi illata auctores capite truncati. 1373. n. 8.

Petrus Itereus episcopus Aquensis, creatus Cardinalis ab Innocentio VI. 1361. n. 4.

Petrus episcopus Cameracensis, Guillelmum Albertum & Othonem Ludouici Bauari filios, veniam de paterna factione secuta poscentes, absoluit. 1362. n. 16.

Petrus patriarcha Constantinopolitani, creatus in exercitu orientis cruce signato legatus ab Vrbanus V. 1364. n. 24.

Petrus iunior Rex Cypri, ereptus ex insidijs, Petro parenti succedit. 1369. n. 7. qui illius moderatores fuerint. 1371. n. 9. optimis a Pontifice consilijs instruitur. ib. ad regias virtutes a Gregorio excitatus. 1372. n. 31. in illius regia inunctionis solemnibus funestum inter Genuenses & Venetos exortum dissidium. ib. Genuenses in Cyprios classem instruunt. ib. in eum Genuenses parant arma. 1373. nu. 8. Turca Sataliam illi eripiunt. ib. & Famagustam Genuenses

ib. paterna necis auctores capite. casti ibid. ad iniquas pacis leges coactus. ibid. ad Genuenses oratore mittit, pro impetrandis mollioribus pacis legibus. A. 1374. n. 7. Genuenses iterum postulat de temperandis acerbioribus pacis legibus, quas ipsi imposuerant. 1375. n. 12.

Petrus Corfinus episcopus Florentinus, creatus Cardinalis ab Vrbanus V. 1370. n. 20.

Petrus de Stagno, creatus Cardinalis ab Vrbanus V. 1370. n. 20.

Petrus de Vernbio, creatus Cardinalis a Greg. XI. 1371. n. 10.

Petrus Flandri, creatus Cardinalis a Greg. XI. 1371. n. 10.

Petrus Gomesius, creatus Cardinalis a Greg. XI. 1371. n. 10.

Petrus Fulgosus, Cyprum inuadit, & Famagustam Genuensi imperio adiungit. 1373. n. 8.

Petrus Iudicis, creatus Cardinalis a Gregorio XI. 1375. n. 31.

Petrus e Cortenaco, creatus Cardinalis a Gregorio XI. 1375. n. 31.

Petrus e Luna, creatus Cardinalis a Greg. XI. 1375. n. 31. postea antipapa, accepto Benedicti XIII. nomine. ibid.

Philadelphij, a Turcis oppressi, missis oratoribus, Innocentium VI. rogant, vt eorum principatum, tutelamque suscipiat aduersus Turcas. 1353. n. 20. interrogantur, num damnato schismate ad ecclesiam redire velint. nu. 21. moniti, vt prius consulant animae salutem. ib. haerent in schismate, & a Turcis opprimuntur. ibid.

Philippus Rex Francorum, consulit eius rationibus Pontifex, dum Ludouicum absoluere deliberat. 1335. n. 3. communicat illi Benedictus XII. consilium restituenda Vtbi sedis Apostolicae. ib. retardat illum Philippus. n. 5. contendit, perpetuo in Gallijs defendendam sedem. ib. ob retardatam Ludouici reconciliationem culpa non est expers. ib. & n. 7. quis eius praetextus fuerit. ib. graues sibi inde clades accersit. ib. ostentata ab eo ingentia promissa, propositaque importuna postulata, pro obeunda expeditione iurata. 1335. n. 27. salubribus a Pontifice monitis informatur. n. 28. fideles ad sequenda eius signa concitati. n. 30. distincti crucis symbolo fideles, exactaque ob id decumae. n. 31. 32. ob eius iactantiam oppressi Babyloniorum armis Armenijs. eod. n. 32. sollicitatus Philippus, vt ijs succurrat, sed frustra. ib. petit thesaurum ecclesiae, & quid ipsi responsum sit. n. 34. monetur a Pontifice, ne Scotico bello se implicet, bellumue Anglo moueat, intermisso bello Syriaco. n. 37. spreto nuncupato voto, auxiliarem contra Anglum submittit exercitum in Scotiam. n. 38. consulit Pontificem, an foedus & affinita-

tem contrahere debeat cum Ludouico Bauaro. A. 1336. n. 39. responsum illi, prius Bauarum conciliandum ecclesiae. ib. obstringendum interea Ludouicum, ne cum hostibus Gallici nominis paciscatur. ib. ea lex sprete a Ludouico. ib. vastata a soldano Armeniae annonam subsidariam submittit. n. 41. qua fuerint inter Philippum & Eduardum bellorum semina. A. 1336. n. 41. fit certior Philippus, Angli suas controuersias pontifici arbitrio committere. n. 42. vt eundem sibi conciliaret, sollicitatus ib. paciscitur cum Angli oratoribus, & mox paciones rescindit. ib. conceptae inde atroces ab Anglo irae. ib. expeditionem in aliud differri tempus postulat a Benedicto. n. 43. decretum pontificium hac de re. ib. & n. seq. monetur a Benedicto ne Scotico bello se implicet. n. 43. spre is apostolicis monitis Anglicum bellum mouet, & Aquitaniam inuadit. n. 46. missi ad eum & Anglum pro sopianda discordia internuntij. ib. pro Balduino Treuerensi apud Benedictum Papam interpretem agit, vt Moguntinum archiepiscopatum obtineat. n. 57. reiecta eius preces. ib. Ludouici Banari reconciliationem, retardare nititur. 1337. nu. 2. repulsa eius preces, & causa addita. ib. oratores mittit Philippus, sed a ceptis Bauarus resilit. n. 3. Germani aduersus Philippum caesarem praefecturam in Germania inferiore decernunt. n. 11. qua ex causa in eum concitati. n. 12. admonitus, vt cum Anglo pacem ineat. n. 14. decreti Cardinales legati ad eam promouendam. n. 16. ius ecclesiasticum infringit. n. 17. descriptae singulae iniuriae ab eo & administris illatae, emendandaeque. ibid. Ligures conuocit aduersus Anglum. n. 21. Aquitaniam Angliamque infestat eod. n. 21. poscit a Benedicto, vt sacras decumas in Anglum auertat. ib. repullam patitur. nu. 22. datum ipsi a Benedicto responsum. ibid. monetur nuncupati sacramenti. ib. orbi Christiano non illudendum. n. 23. sparsi in Germania falsi rumores, disturbatam a Gallo Rege Ludouici reconciliationem. 1338. nu. 8. monetur a Benedicto, corruptos anglico auro Germanos. n. 9. habita a Bauaro tria comitia. ib. parari in Gallos bellum. ib. illatam dolo pacis mentionem. ibid. in eum Bauarus cum Anglo conspirat. n. 54. Eduardo in Belgium incurrente, monitis salubribus informatur. ib. ob inuasas sacras opes corripitur. n. 57. Pontifex inter illum & Eduardum se pacis arbitrum offert. ib. Cameracum exercitu munit aduersus Eduardum. 1338. n. 71. parat irrumperere in Germaniam aduersus Ludouicum Bauarum. 1339. n. 13. renocatur ab eo consilio a Pontifice. ib. vi.

I N D E X.

quatuor millia equitum edu-
 cit. ib. Anglor commeatu interclu-
 dit. ib. admonitus, vt certamen de-
 trectet. n. 14. ab eo Belgæ deficiunt.
 nu. 16. Anglus Gallica corripit, infi-
 gnia, ibid. obiectum illi ab Eduardo
 periurium. n. 17. ad eum ab Andro-
 nico Imperatore pro flagitanda in-
 Turcas ope missa legatio. n. 19. de-
 gestis apud sedem Apostolicam, pro-
 positusque a Græcis fit certior. n. 32.
 ab eo Flandri ad Eduardum deficiunt.
 A. 1340. nu. 1. &c. in Eduardi Galli-
 ca insignia corripientis, verba iu-
 rant, n. 3. contendit Eduardus, iure
 a se eadem insignia correpta. nu. 4.
 quænam fuerint illius causæ argu-
 menta. nu. 19. quid ad Philippi obie-
 ctiones responderit. n. 10. &c. excu-
 sat se Philippus de capto apud Aue-
 nonem Angliæ Regis oratore. n. 16.
 interdictum solui rogat, ib. poscit,
 vt sibi liceat, sacras ad bellum Syria-
 cum decumas in Anglum auertere.
 n. 19. adulatorum consilia proponit,
 ib. nuncupati sacramenti de ijs non
 deriuandis in alios vsus religione
 solui. n. 20. poscit veniam periurij,
 quo teneri dicitur. ib. repulsa a Pon-
 tifice eius postulata. n. 21. proposita
 illi iurifurandi sanctitas. n. 22. inu-
 renda eius nomini labes. n. 23. obo-
 ritura populorum scandala. ibid. in-
 sultasse iam Anglum de intermissa
 expeditione. n. 24. imminentes cla-
 des eius peccatis ascribendas. ibid.
 Philippi classis maxima clade diffi-
 pata. nu. 25. coniungunt in eum cum
 Eduardo arma Germani. ib. data
 illi a Pontifice monita, vt pacem
 sectetur. n. 27. Tornaco obsesso sup-
 petias affert, n. 31. inducias init. nu.
 32. graues in Philippum querelas
 apud Pontificem exponit Eduardus.
 n. 34. motum sibi a Philippo bellum.
 ibid. illum oblatam affinitatem res-
 puisse. ib. detrectasse iuri se accom-
 modare. ib. Anglicum sceptrum affe-
 ctasse. ib. non Aquitania modo sine
 clientelari onere, sed & Normannia
 expetita. n. 37. Philippus tantum de
 Aquitania compromittit apud Pon-
 tificem. n. 38. monetur, ne exercitum
 exponat certaminis alex. num. 39. fit
 certior de parto ab Hispanis Regi-
 bus triumpho de Mauris, ib. solici-
 tatur, vt arma in Saracenos vertat.
 1341. n. 8. Iacobum Balearem Mon-
 tispeffulani principatu deturbat, ob
 negata clientis officia. ib. eius literæ,
 vt ad pacem cum Anglo ineundam
 paratū se exhibeat. n. 9. de Belgis in
 eius obsequium reuocandis actum,
 ibid. queritur apud Benedictum Pa-
 pam, de pellendis Cameraco Galli-
 cis praesidijs agi. nu. 11. inconsulta
 ecclesia, cum Ludouico Bauaro fe-
 dus sancit. n. 12. pro eo conciliando
 ecclesie, sermonum ministrum agit,
 n. 12. Benedicti ad illum responsum.
 ibid. pacificatur Philippus inducias

cum Anglo. 1343. num. 25. ad eum
 Clemens VI. nuntium mittit, vt
 de conciliando Ludouico Bauaro
 agitet. A. 1344. num. 11. contendit
 cum Eduardo apud Pontificem de
 violatis inducijs. num. 61. pro eo &
 Eduardo in concordiam redigendis
 defudatum. ib. in ipsius primogeni-
 tum delphinus principatum transfert.
 n. 62. concessus illi calicis vsus. ibid.
 conqueritur, suos in Turcicum bel-
 lum auerti. 1345. n. 3. obstat, ne Rai-
 mundus episcop. Morinensis profici-
 scatur in Turcas, ib. quid ipsi a Pon-
 tifice responsum. ib. triplici exercitu
 ab Eduardo inuaditur. 1345. n. 11. ad
 eum conciliandum Anglo missi duo
 Cardinales legati. ib. monetur, ne
 sacerdotum ordinem expilet. nu. 12.
 Montempeffulanum a Baleari emit.
 n. 13. & 1349. n. 28. oranti, vt Ludo-
 uicus Bauarus conciliaretur eccle-
 siæ responderetur, illū promissa serua-
 re detrectasse. 1345. n. 18. pro Ludo-
 uico recōciliando rursus oranti, obie-
 cta illius inconstantia. 1346. n. 2. ite-
 rum Pontificē pro eo orat, repulsam-
 que patitur. n. 29. expilat Philippus sa-
 cras opes. n. 39. monetur, vt ab his
 absteineat: pendere a Christo victoriā
 ib. per illius regnum circumlata ab
 Eduardo vastitas. n. 41. cruento præ-
 lio in agro Cresciaco cæditur cum
 fœderatis Regibus. ib. grassatur in
 ecclesiasticos. 1347. n. 24. eius classis
 ab Anglo profligata. ib. amittit Ca-
 letum. ibid. init cum Eduardo indu-
 cias. ib. fit certior de sanctorum ho-
 noribus decretis B. Iuoni. 1347. nu.
 33. Constantinus Rex Armeniæ,
 eius opem implorat. 1350. n. 38. paci-
 scitur cum Anglo inducias. ib. mo-
 riens Ioannem relinquit sceptri suc-
 cessorem. n. 39. illius elogium. ib.
Philippus regia Balearica princeps. re-
 ligiosæ familiæ Franciscanæ con-
 dendæ potestatem flagitat. 1340. nu.
 64. repulsam patitur, & cur. ibid. ar-
 guitur, ipsum Beguinis fauisse. ib.
Philippus Rex Nauarra. Alfonso Regi
 Castellæ contra Mauros fert auxi-
 lia. 1343. n. 36. morbo extinguitur.
 ib. consolatoria Pontificis ad Ioan-
 nam eius vxorem literæ. ib.
**Philippus e Mazerijs Cyprij serinij ma-
 gister.** vna cum B. Petro Thoma in
 Italiam missus, restituendæ paci ope-
 ram nauat. 1364. n. 6. contendit reti-
 nendam a Christianis Alexandriam.
 1365. nu. 20. B. Petrus Thomas mo-
 riens extremam illi voluntatē suam
 commendat. 1366. n. 18. scripsit eius-
 dem sancti vitam. ib. & sup. n. 17.
**Philippus Imp. Constantinopolitanus di-
 ctus.** monitus ne Palæologo ad se-
 dem Apostolicam accedenti vllam
 inferat iniuriam. 1367. n. 8. bellum
 gerit cum Francisco e Baucio. n. 16.
 ad ferendam opem Armeniæ solici-
 tatus. 1372. n. 30.
Philoteus Heraclea episc. a Cantacu-

zeno in Callisti patriarchæ locum
 subrogatus. 1254. n. 30. Marthæum
 diademate cingit. ib. ad coniunctio-
 nem ecclesiarum sollicitatus. A. 1367.
 n. 11.
Petrus episc. Albanensis. creatus
 Card. a Clemente VI. 1350. n. 47.
Piratae. intentatæ ijs, eorumque parti-
 cipibus pœnæ. 1363. n. 17.
Pisani. Luca potiti. 1342. n. 22. sollicita-
 ti a Ioanne Mediolanensi aduersus
 Florentinos statuunt Mediolanen-
 sem propulsandum, ne Florentinis
 victis, a victore opprimantur. 1351.
 n. 29. cum Florentinis certant. 1364.
 nu. 7. Urbani V. curæ pro ijs concili-
 andis. ib. pacem conficiunt. ib.
Placentia. occupata ab Azone Viceco-
 mite. 1335. n. 27. erepta Bernaboni
 a Greg. XI. & ad imperium ecclesias-
 ticum traducta. 1375. n. 16.
Pœnitentia. insigne illius exemplum in
 fœmina, quæ ex concepto criminum
 dolore animam efflauit. 1335. n. 58.
 Petrus Diaz e morte ad vitam re-
 uocatus, vt pœnitentiam ageret.
 1343. n. 88. pœnitentis animi insigne
 exemplum editum a B. Petro Tho-
 ma. 1366. n. 16. vid. *Contritio*.
Pœnitentiæ sacramentum, vid. *Confes-
 sio*.
Pœnitentiæ publica. imposta Scaligeris
 ob cæsum episcopum. 1339. n. 67.
 & 68. Mediolanensibus ad officium
 redeuntibus. 1341. n. 19. & 26.
 pœnitentiæ Vratislauenisium ob-
 pulsus episcopum. 1342. n. 27.
 Mâtuanis imposta. 1350. n. 12. & Ca-
 simiro Polonia Regi. 1353. n. 18.
Pœnitentiarij. linguatum septentrio-
 naliū periti expetiti. 1335. n. 66.
 1353. n. 31.
Potentani Rauennates tyranni. ad ob-
 sequium Romani Pontificis adacti.
 1355. n. 21.
Polonia. ad pendendum denarium S.
 Petri obstricta. 1336. n. 61. Poloni
 episcopi designati ad sedem Aposto-
 licam adeundam obstricti. 1365. n.
 14. ab infidelibus prodicione vastata
 Polonia. 1369. n. 10. indictæ subsidia-
 riæ decumæ ad euerfa castra instau-
 randa. ib.
Pomerania. de ea a Casimiro Polonia
 Rege cum cruciferis controuersum.
 1341. n. 39. permissa ijs a Casimiro
 ex fœdere. 1343. n. 39.
Pontifex Romanus. ab eo Casarem
 electum non confirmandum, con-
 tendit Ludouicus Bauarus. 1338. n.
 10. refellitur. n. 11. translatum a
 Rom. Pontifice imperium, aduersus
 calumniatores principum Casarum-
 que testimonio comprobatur. n.
 12. ab eo ad concilium hæresarchæ
 prouocare ausus, n. 15. Lusitania
 Pontifici censum pendit. n. 27. pen-
 dit Aragonius ob Sardiniam & Cor-
 sicam pontificia liberalitate acce-
 ptas. n. 28. Scuria Pontificis benefi-
 ciaria. ib. Cenetenis comitatus eius-
 dem

I N D E X.

dem v&igalis . n. 29. Bononienſes proſtentur Bononiam iuris eſſe pontificij . n. 30. Petrus Trinacriæ detentor petit a Pontifice, Trinacriæ ſibi apoſtolica liberalitate conferri, cenſumque pollicetur . n. 34. Pontificis ſupremam negare auctoritatem Eduardus hæreſim vocat . A. 1339. n. 18. editus a Barlaamo Grego de primatu Romani Pontificis egregius commentarius . n. 38. vt collatus a Chriſto ſit Petro & ſucceſſoribus eccleſiæ principatus . ib. & n. 39. vt hunc principatum Romani Pontifices exercuerint . n. 40. cultum illū fuiſſe a concilijs . ib. & a patriarchis Conſtantinopolitanis . ib. vacuo imperiali ſolio , Mediolani Vicecomitibus & Veronæ Scaligeris præſecturam dat . 1339. n. 61. Papienſes iurant, Cæſarem ſe nō agnituros, niſi ab Romano Pontifice approbatum . 1340. n. 70. item Vercellenſes & alij populi . ibid. & 1341. n. 23. vt Armenij in conciliabulo plura cōtra pontificis Romani primatum faxerint . 1341. num. LXXXV. LXXXVI. &c. obſervantia in ſummum Pontificem vnum ex quatuor ſignis , quibus Barlaamus veram eccleſiam notat . n. 123. poteſt Pontifex ſine generali concilio fidei controuerſias dirimere . 128. Clementis VI. ad patriarcham Græcorum literæ de primatu Romani eccleſiæ . 1343. n. 17. Fraticelli contendunt, Romanorum Pontificum auctoritatem in ipſos tranſuſam . 1344. n. 8. Ludouicus Bauarus ſe ſuaque pontificijs imperijs ſubmittit . n. 10. Vicecomites & Scaligeri illi, vt imperij adminiſtratori, ſe ſuaque ſubponunt . n. 14. Italia ob interregnum a Pontifice adminiſtrata . 1344. n. 15. clientelarem ſponſionem Regina Sicilia illius legato exhibet . nu. 18. &c. dat Clemens VI. iure ſiduciario inſularum Fortunatarum principatum Ludouico Hiſpano . 1344. n. 39. &c. deturbar idem Pontifex cæſareo apice Ludouicum . 1346. n. 8. electores monet, vt alium creent Cæſarē; ac ſi deſuerint, alium ſe ſubrogaturum denūtiat . ib. & n. ſeq. obtemperatum a ſeptemuiris Pontifici . nu. 10. Brandeburgenſem marchionem electionis iure excludit . n. 11. exauctorat Henricum archiep. Moguntinum . n. 12. Pontificis auctoritatē ad ciuitatem Romanā cōtrahit Nicolaus Laurentius . 1337. n. 19. a Clemente vrgetur iudicio . ib. Germani ſacramento adacti, non agnituros ſe Cæſarem, niſi a Pontifice confirmatum . 1349. n. 15. ditio eccleſiaſtica ob Romani Pontificis abſentiam occupata a tyrannis . 1350. n. 6. propoſita Armeniorum catholico circa primatum Romani Pontificis . 1351. n. 3. nullus ſine fide , quam tenet Romana eccleſia, ſalutem adipiſcitur . ib. Iu-

dam Thaddæum , & alios Apoſtolos fuiſſe ſubiectos S. Petro . ib. eandem habere Pontificem, quam habuit B. Petrus, auctoritatem . ib. de omnibus Chriſtianis iudicare poſſe . ib. a nemine poſſe iudicari . ib. patriarchas tranſferre, & exauctorare poſſe . ib. canones condere, & crimina gratuito condonare . ib. poſſe, ſaluis eſſentialibus, varios ritus in ſacramentis permittere . ib. ſolum dubia in fide dirimere poſſe . ib. ſubditi quibusuis patriarchis a Papa ordines poſſunt ſuſcipere . n. 10. Papa potius, quam patriarchis, tenentur obedire . ib. ſolus Romanus Pontifex poteſt conferre preſbytero confirmandi poteſtatem . n. 12. propoſitum Armeniorum catholico, vt illud credat . ib. ad ſolum Romanum Pōtificem ſpectat, cuiſpiam ſanctorum cultū decernere . n. 16. Guncherus tyrannus ſancit, Pontificem debere ſub eſſe imperio ſecundum humana & diuina iura . A. 1349. n. 12. diuinitus pleſtitur ib. infidelium & ſchiſmaticorum terras principi catholico tradit . 1352. n. 6. exemplum in Ludouico Vngariæ Rege . ib. Romani Pontificis auctoritas humano dolo contrahi non poteſt . 1353. n. 30. pacta contraria a Cardinalibus in conclauis ſacramento firmata reſciſſa ab Innocentio VI. 1352. n. 30. Fraticelli ſingunt, Ioannem XXII. & alios ſucceſſores ob decretum circa paupertatem Chriſti papali iure & auctoritate a Deo priuatos . 1354. n. 30. Tarraconæ ſupremum imperium ad Rom. Pontificem ſpectat . 1359. n. 3. Rom. Pontificem exauctorari non poſſe ab Imperatore, ſaretur Ludouicus Bauarus . n. 9. triumphauit Rom. Pontifex de ijs, qui illum Cæſaribus obnoxium contenderant . 1362. n. 16. duo Imperatores ad ſtipandum Auenione Romam Urbanū V. paratos ſe offerunt . 1366. n. 26. Imperatores occidentis & orientis, Reges Galliarū, Cyprī, Daniarū, & Sicilia illum adunt . 1362. n. 2. 1363. n. 14. 1365. nu. 1. 1368. nu. 8. & 10. 1369. nu. 1. Romanæ eccleſiæ vetera iura a Carolo IV. inſtaurata . 1368. n. 5. ſtratoris munus ingredienti Romam Pontifici exhibet . ib. Romanus Pontifex inter Ioannem Sicilia & Fridericum Trinacriæ Reges pacis arbiter . 1372. n. 5. & ſeqq. quæ ſacramenti Pontifici nuncupandi formula concepta . n. 7. quocafu Trinacria ad Pontificem denoluenda . n. 9. creat Fridericum Regem Trinacriæ . n. 24. imperatæ a Greg. XI. de Sicilia citeriore vltioreque diuiſis leges a Ioanna & Friderico admiſſæ . n. 25. Aragonum leges contrarias iuri eccleſiaſtico emendat . n. 27. Moldauius ad illius obſequium redit . n. 32. decernit Gregorius in Anglum Gallumue,

quifquis pacem detreſtarit, leges eccleſiaſticas diſtringere . A. 1373. n. 22. a Pontifice celebrandorum comitiorum pro creando Cæſare petita facultas . 1376. nu. 13. & confirmatio cæſaræ electionis . num. 16. Vvencleſſus ad præſtandum illi fidei ſacramentum, paratum ſe obtulit . n. 17. vid. *Romana eccleſia*.
Pontius archiep. Seleucia. Fraticellorum errores in oriente diſſeminat . 1346. n. 70. vocatur in iudicium . ib.
Pontius Apamiarū epiſc. alias Arnaldus. creatus Cardinalis a Clemente VI. 1350. n. 47.
Porius Veneris. conſumptus incendio . 1340. n. 47.
Poſonienſis ſynodus. confirmata a Clemente VI. 1346. n. 72. &c.
Prædeſtinatio. eius arcana latent ſanctos ante iudicium . 1336. n. 14.
Prædicatores. in Armenia maiori fidem amplificat . 1374. n. 8. intentum anathema deterrentibus præcones euangelicos ab adeundo oriente . ib. priuilegia ijs conceſſa . ibid.
Prædonum ſociales turma. vaſtant Gallias . 1357. n. 4. & Italiam . n. 6. & Neapolitanum regnum . 1359. n. 6. circum Auenionem arma circumferunt . 1361. n. 5. conſcripta in eos iuſſu Innocentij VI. cruceſignata militia . ib. de ijs in Turcas auertendis actum . 1365. n. 1. & 2. quanta infligerent mala Gallijs . n. 3. propoſitæ in eos leges . n. 4. Aſſatiam vaſtant . ib. propulſantur a Germanis . ib. eorum dux a ſuis trucidatus . n. 5. Italia ab alijs vagis militibus vaſtata . n. 6. cogunt fœderati prædones Pontificem Auenione ad redimendam auro libertatem . 1365. n. 8.
Præſagia. in Vvencleſſo præſagium, omnia ſacra ſub eo Rege profanatum iri . 1360. n. 3. præſagia de religione ſub eodem Rege euertenda . 1376. n. 18.
Præſules. de cultu præſulibus debito . 1346. n. 73. pœnæ eos offendentibus ſtatutæ . ibid. ad eccleſias ſuas abire iuſſi . 1364. n. 23. 1365. n. 16. 1367. n. 20. 1375. n. 23. quanta eorum abſentia oriantur mala . ibid. qui ab ea excepti . n. 24. eccleſiaſtica munera ad principum vagas voluntates nō conferenda . 1375. n. 30. vid. *Epifcopi*.
Praga. eccleſia Pragenſis archiepifcopali dignitate inſignita . 1344. n. 64. Pragenſis academia a Clemente VI. condita . 1347. n. 11.
Preces publica. indiſtæ a Pontifice . 1344. n. 33. conceſſæ indulgentiæ eas repetituris . ibid. pro victoria adipiſcenda a Pontifice decretæ . 1356. n. 28. indiſtæ toto orbe Chriſtiano pro felici belli ſacri ſueceſſu ab Urbano V. 1363. n. 18. & a Gregorio XI. 1373. n. 5.
Primatus Romana eccleſia. vid. *Romana eccleſia primatus*.

I N D E X.

R

Primislensis episcopatus. institutus in
Russia. A. 1375. n. 28.

Principes. Christianæ virtutes firmissi-
ma principum munimenta, quibus
ipsi, sicuti hostes omnes facile poster-
nunt. 1335. n. 27. & 28. propter
peccata principum quandoque puni-
tur populus. 1340. n. 46.

Principibus data monita. a Benedicto
XII. Philippo Francorum Regi. 1335.
n. 28. Petro Aragonum Regi. 1336.
n. 51. Joanni duci Brabantia. n. 56.
Alfonso Castellæ Regi. 1338. n. 51.
Philippo Regi Francorum. n. 55.
56. Alfonso Regi Castellæ. 1340. n.
45. 46. 54. a Clemente VI. Philippo
Francorum Regi. 1342. n. 8. Eduar-
do Anglorum Regi. n. 15. Magno
Regi Suetiæ. 1343. n. 41. Ioannæ
Reginæ Sicilia. 1344. n. 31. Carolo
IV. Cæsari. 1346. n. 37. Joanni Fran-
corum Regi. n. 39. ab Innocentio VI.
Ioannæ Sicilia Reginæ. 1353. n. 7.
Carolo IV. Cæsari. 1354. n. 8. Petro
Regi Castellæ. n. 20. 21. 1356. n.
38. 39. Petro Lusitanæ Regi. 1357.
n. 11. Ludouico Sicilia Regi. 1358.
n. 4. Joanni Francorum Regi. 1360.
n. 5. & 6. Petro Cypri Regi. 1360.
13. & 14. ab Urbano V. Carolo Fran-
corum Regi. 1364. n. 17. a Greg. XI.
Petro Cyprio. 1372. n. 31.

Processiones. vid. *Supplicationes sole-
mnes*.

Prodigia. cælo ostensa. 1361. n. 5.

Propetia. vid. *Vaticinia*.

Prouincia. ipsa, & Pedemontiu, & Folkal-
quium beneficiaria Romani impe-
rij. 1366. n. 28.

Pruna ardentes. sine noxa in veste a
sancto viro gestata. 1375. n. 18.

Pfallendi modus. præscriptus Minoritis
a Benedicto XII. 1336. n. 66.

Pseudominorita. duo exusti Auenio-
ne. 1354. n. 31. horum hereses de-
abrogato papatu. ibid. vid. *Frati-
ticelli*.

Pseudosynodus Constantinopolitana.
1341. n. 119. &c. in ea Imperator
præsidere audeat. n. 120. pseudosy-
nodus alia Constantinopolitana ad-
uersus Barlaamum, & Acyndinum.
1347. n. 25.

Ptolemaeus Lucensis. finis eius histo-
riæ. 1335. n. 67.

Pugna singularis. vid. *Singulares pu-
gna*.

Purgatorium. male de eo sentiunt
Armenij. 1341. n. 54. & 61. propo-
situm Armeniorum catholico, quid
circa illud credendum. 1351. n. 8.
Eduardus Angliæ Rex diebus octo
sacra pro ijs, qui occubuerant in
prælio, peragi iubet. 1356. n. 7. cæle-
ste visum de exiguo numero eorum
qui ad purgatorium perueniunt, si
cum ijs, qui trudentur ad inferos,
conferantur. n. 42.

R *Aimundus e Paralta*. Trinacrijs ad-
uersus Robertum fert opem.
A. 1337. n. 25.

Raimundus episc. Morinensis. creatus
in oriente legatus pro ferendis
Smyrnæ auxilijs. 1345. nu. 2. con-
querente Gallo Rege suos auerti
in Turcicum bellum, id consilium
extractum, n. 3. iterum creatus.
A. S. L. aduersum Turcas. 1350. n. 34.
& 1351. n. 22.

Raimundus archiep. Tolosanus. creatus
Cardinalis a Clemente VI. 1350. n.
47.

Raimundus Berengarius comes. supre-
mum Tarraconæ imperium in Pon-
tificem confert. 1359. n. 3.

Raimundus Berengarius Rhodiorum
equitum magister. creatus in Cypro
apostolicis internuntius. 1371. n. 9.
tradita ei illius regni administratio.
ib. & Smyrnæ tuitio. ib.

Raimundus Lullus. plures libri illius
nomine inscripti, ob infandas hære-
ses, exuri iussit. 1372. n. 35.

*Raimundus e Terraga neophytus de-
monum cultor*. eius libri Raimundo
seniori perperam adscripti. 1372.
n. 35.

Raimundus Alechymista. eius libri perpe-
ram Raimundo seniori attributi.
1372. n. 35.

Raphael episc. Nebiensis. ad gentes pro
fide propaganda missus. 1364. n.
23.

Rasij. infecti Græcorum erroribus.
1354. n. 26. Ludouicus Vngariæ Rex
ad ipsos debellandos Innocentio
VI. pluribus pactionibus se obstrin-
git. 1356. n. 24. felicem in eos ex-
peditionem conficit. 1359. n. 1.

Raterius episc. Vasonensis. missus in-
ternuntius a Benedicto XII. ad cen-
suras detentoribus Trinacriæ incu-
tiendas. 1338. n. 35.

Rauenna. ab Eustachio Polentano oc-
cupata. 1340. n. 61. eam recupera-
re nititur Benedictus. XII. ibid.

Raynaldus Vrsinus. creatus Cardina-
lis a Clemente VI. 1350. n. 47.

Reges. Pragensis archiepiscopus sacran-
di Regis Boemiæ iure insignitus a
Pontifice. 1344. n. 65. Reges apo-
stolicæ sedis iussu regali corona re-
dimitti. Quæ in singulis Romanis
Pontificibus. Andreas Ioannæ Re-
ginæ Sicilia maritus regio nomine
donatus a Clemente VI. 1344. n.
16. & Friderico Trinacrius a Gre-
gorio XI. 1372. n. 24.

Religiosi. Urbani V. constitutio circa
vitam monasticam seu foeminas seu
mares, professuros. 1369. n. 15. multæ
corruptelæ abrogatæ. ib. vid. *Men-
dicantes religiosi*.

Reliquia. S. Margareta reliquiæ plura e-
dunt miracula. 1339. n. 43. Urbis reli-
quiæ in poemate ad Clemetem VI.
a Petrarcha descriptæ. 1342. num.

21. e S. Valpurgis offibus oleum
manat. A. 1359. n. 14. reliquiæ sacrae a
Carolo Imperatore magna pompa
ostensa. 1361. n. 3. Dania Regi ab
Urbano V. data. 1364. n. 14. ab in-
videlibus ipsi cultæ. 1370. n. 27.

*Reseruaciones episcopatum & sacerdo-
tiorum*. pontificio stare arbitrio,
scribit Clemens VI. ad Eduardum
Angliæ Regem. 1344. n. 47.

Residentia presulum. vid. *Presules*.

Resurrectio. error circa tempus resur-
rectionis Christi. 1341. n. 57. resur-
recturis corporibus sexum negant
Armenij. 1341. n. cvj. mortuus ad
vitam reuocatus. 1343. n. 88.

Rbemi. frustra ab Anglo obsessi. 1360.
n. 1.

Rbodij equites. vid. *Hospitalarij equi-
tes*.

Richardus archiep. Armachananus.
mendicantibus in parochorum gra-
tiam litem intendit. 1358. n. 6. quæ
fuerint eius argumenta. moritur. ib.
fertur, coruscasse miraculis. ib. de ijs
Bonifacius IX. inquiri iussit. ib.

Richardus II. Angliæ Rex. Eduardi
Aquitaniæ principis filius, auo suc-
cedit. 1377. n. 6.

Robertus Rex Sicilia. in sensu Ludoui-
co Bauaro, ne in gratiam ecclesiæ
admittatur. 1335. n. 7. monetur a
Benedicto XII. vt socia arma iungat
in Turcas. nu. 29. Trinacrio bel-
lum infert. n. 43. liberatur labore
adeundæ sedis Apostolicæ, pro rese-
dero accepto pontificiæ liberalita-
ti regno. n. 44. decreti internuntij
apostolici, qui sacramentum fidei
ab eo exigant. n. 44. plura moni-
menta de clientela addita Pontifici
transmittit posteritati. n. 46. & seqq.
vrget Benedictum, vt iudiciorum se-
ueritate Trinacrium percellat. n. 49.
respondetur ipsi, tentandam prius
clementiam. ib. rescindit Ludouicus
latam in eum capitalem sententiam.
1336. n. 18. & compositurum se cum
eodem lites pontificio arbitrio spõ-
det. n. 22. eundemque legatum im-
perij in Etruria se renuntiatum. ib.
monetur Robertus, vt Fraticellos
agentes Neapoli inter Minoritas
coerceat. n. 63. initum cum eo sæ-
dus violatum ab Aragonijs. 1337. n.
25. Friderico Trinacrio extincto,
pollicetur illi opem Benedictus ad
recuperandam Sicilia insulam. n.
26. adhibitus Robertus ab Androni-
co Imp. pro pacificando Græcorum
cum Romana ecclesia fœdere, ser-
monum interpres. 1337. n. 31. so-
licitatus, vt rem apud sedem Apo-
stolicam promouendam curet. ib.
admonitus Ludouicus Bauarus, vt
cum Roberto lites suas componat.
1338. n. 17. poscit opem a Benedi-
cto Papa, ad repetendam Trinacriam
a Petro detentore. n. 35. decreti ad
eius gratiam internuntij apostolici.
ibid. promulgatum, contra fas in-
su-

fulam a Petro detineri . n. 46. illi & sequacibus obiecit censuram . ib. tentati a Pontifice Trinacrij literis . ut ad Roberti obsequium redeant . n. 48. praeficit expeditionem in Trinacriam Carolum Dyrrachinum . ib. res non prospere gesta a Roberti ducibus . ib. monitus Aragonius , ne Roberto bellum inferret . ib. certior fit de gestis cum Andronici Imp. legatis , qui de reconciliatione cum Romana ecclesia egerant . A. 1339 . n. 37. internuntij pontificij ad eius gratiam iudiciaria acta in Petrum insulam Siciliae detentorem edunt . n. 44. pronuntiant , nullum Petro in insula iure potiri . n. 45. Robertum verum illius principem esse . n. 46. exercitum ad recuperandam insulam Siciliae mittit Robertus . n. 59. Liparim in suam redigit potestatem . ib. id. ipsi gratulatur Pontifex . ib. eius classis laniata ventis . n. 60. Asta illi erepta a marchione Montisferrati . 1339 . n. 69. Ludouicus Bauarus illi bellum mouere molitur . 1340 . n. 62. Trinacriam bello tentat . n. 63. Mylas capite . ib. poscit a Pontifice , vt Philippo Baleari nouam religionem familiam cõdere liceat . n. 64. repulsam patitur . ib. Etruria decumam postulat , sed nõ obtinet . n. 66. in Pedemontio distrahitur bello . 1341 . n. 35. dum Messanam obsidet , Genuenses inferunt vrbi cõmeatus . ib. arguuntur a Benedicto XII. ib. fauent ei Palicij . ib. iubetur Aymerico Cardinali legato sponsonem clientelarem exhibere . 1342 . n. 22. tarde ad Messanam retinendam submittit auxilia . n. 23. sacra Ierosolymitana loca a soldano redimit . ib. illius mors . 1343 . n. 70. eius vxor Sanctia monialibus se adiungit . ib. succedit sepro neptis Ioanna . n. 71. regni procuratio ab eo constituta rescissa a Pontifice . n. 75.

Robertus Achaia princeps . postea Imperatoris Constantinopolitani titulos gerens , monitus vt arma societ in Turcas . 1343 . n. 9. Ludouico Vngaro se dedit . 1348 . n. 1. addicitur custodia . ib. de eo restituendo liberati agitatur . n. 27. eius principatus in clientelam apostolicam acceptus . ib. ex Vngarico carcere dimittitur . ib.

Robertus Gebennensis postea antipapa accepto Clementis VII. nomine . creatus Cardinalis a Gregorio XI. 1371 . nu. 10. & legatus in Italia . 1376 . nu. 8. impie monomachiam permittit . nu. 9. Calenates contrucidari iubet . ib.

Rodulphus dux Austriae . Alberto patri succedit . 1357 . n. 5. promulgat , impetrasse ab Innocentio VI. Albertum , vt Ludouicus Brandeburgensis sacrorum cõtui restitueretur . ib. erepta a patre Aquileiensis ecclesiae iura restituere iussus . 1359 . n. 14. bellum gerit cum Stephano duce Bauariae . 1364 . n. 12. Tirolensi co-

mitatu ditionem auget . ib. Viennae academiam institui flagitat ab Urbano . ib.

Roma . Romani . vrgent hi Benedictum XII. vt sedem Apostolicam Vrbi restituat . A. 1335 . n. 3. assentitur Pontifex , sed communicato consilio Regi Gallo , ab eo retardatur . ib. Clementem VI. orant , vt sedem in Urbem traducat . 1342 . nu. 20. eam ob causam , Petrarcham & Nicolaum Laurentium Auenionem mittunt . ib. Carolus IV. non affectaturum se Romae imperium , sacramento spondet . 1347 . n. 4. Roma egressurum eadem die , qua diadema imperiale susceperit . n. 5. moniti ab Innoc. VI. ne Ioannis e Vico tyrannidi se subiciant . 1353 . n. 4. Baroncello tribuniciam potestatem deferunt . n. 5. eum obtruncant . ib. similia ab illis antea , gesta cum Nicolao Laurentio . vid. *Nicolaus Laurentius* . Vrgent Urbanum , vt sedem Vrbi restituat . 1365 . n. 9. promulgat Urbanus Auenionem rediturus , honorifice curiam ab ijs habitam . 1370 . n. 18. Vrbs imperium Gregorio XI. venienti restitunt . 1376 . n. 12. ipsum magnificentissime excipiunt . 1377 . n. 1.

Romanus Pontifex . vid. *Pontifex Romanus* .

Romana ecclesia . census ei pendendi a pluribus regnis . 1335 . num. 57. de supremo ecclesiae in Sardiniam iure . 1336 . n. 48. Lusitania ecclesiae Romanae vestigialis . 1338 . n. 27. exactum Sardiniae & Corsicae vestigal . n. 28. ne Rom. ecclesiae iura in plura regna aliaque loca obsolescerent , Benedictus XII. vetera ecclesiae monumenta describi iubet . ibid. Scuria ecclesiae beneficiaria . ibid. Cenetensis comitatus eiusdem ecclesiae vestigialis . n. 28. Bononienses profitentur , Bononiam iuris esse Pontificij . 1338 . n. 30. ad Romanam ecclesiam in omnibus causis ecclesiasticis prouocari potest . n. 79. certissimum signum , quo Romanam ecclesiam veram esse demonstretur . 1339 . n. 42. Cogiensis in ditionem ecclesiae accepti . nu. 68. solutus Sardinicus census . 1340 . n. 58. & 1341 . n. 37. Scaligeri Veronenses vestigal Pontifici pendunt . 1340 . n. 58. Romani Viennensis diocesis vrbs vestigialis Rom. ecclesiae . n. 38. solutus ecclesiae cõsus pro Neapolitano regno . 1343 . n. 81. clientelaris sponso a Ioanna Siciliae Regina praestita . 1344 . n. 17. &c. Ludouicus Hispanus insularum Fortunatarum princeps fit sedis Apostolicae vestigialis . n. 39. vsque ad n. 51. imperatus census . n. 42. exactum a fiduciarijs ecclesiae principibus vestigal . 1353 . n. 9. de clientelari sponsonne ab Rege Aragonum Inoc. VI. praestita . 1354 . n. 14. intentatum Petro Regi Aragonum iudiciu ab Urbano V. ob Sardinicum vestigal ab eo intermissum . 1364 . n. 20.

21. Petri ad Pontificem literarum . n. 22. auitas de Sardinia conuentiones instaurat . ibid. de ijs agitatur etiam . A. 1365 . n. 11. & 12. Angliae & Hiberniae census repletus . n. 13. Rom. ecclesiae priuilegia instaurata a Carolo IV. Imp. 1368 . n. 5. & prouincia iuris ecclesiastici enumerantur ab ipso . ibid. n. 6. Rex Aragonum Sardiniam & Corsicam acceptas Pontifici refert . 1371 . n. 4. & 5. exactum a vestigalibus sedis Apostolicae Regibus sacramentum . 1372 . n. 4. vt Regina Ioanna illud praestiterit . ibid. Delphinatus pars fiduciaria Romanae ecclesiae . 1375 . n. 29.

Romanae ecclesiae primatus . 1338 . n. 79. Barlaamus docet Graecos primatum Rom. ecclesiae agnoscendum . 1339 . n. 38. plura argumenta ad illum asferendum affert . eod. num. 38. &c. haeresis contra Romanae ecclesiae primatum . 1343 . n. 48. proposita a Clemente VI. Regi Anglorum dignitas primatus Rom. ecclesiae . 1344 . n. 58. Nicolaus Laurentius male sentit de primatu Romanae ecclesiae . 1347 . n. 7. illi proficitur Palaeologus Imp. 1369 . n. 2. & Ioannes Cantacuzenus . 1375 . n. 2. negatur ab impio Vvicleffo . primatus Pontificis . 1377 . nu. 5. vid. *Pontifex Romanus* .

Rosa aurea . Danicae Regi data ab Urbano V. 1364 . n. 14. Ioanna Regina Neapolitana , praesente Rege Cyprii , rosa aurea ab Urbano V. donatur . 1368 . n. 10.

Rothomagum . archiepiscopo veteri iure obnoxium . 1375 . n. 29.

Rupella . obsessa a Gallo . 1371 . n. 2. ad eam Anglica classis mari fusa a Castellanis . ib. erepta Anglo cum alijs viribus . 1372 . n. 26.

Rupertus dux Austriae . operam , pro conciliando Bauaro Pontifici , desert . 1335 . n. 1. decernitur orator ad sedem Apost. a Ludouico . 1336 . n. 29.

Russi . a Casimiro Rege Poloniae debellati . 1340 . n. 77. euocant Tartaros contra Casimirum . ib. & 1341 . n. 39.

Russia . in ea amplificata fides . 1375 . n. 28. excitati in eadem quatuor episcopatus . ib.

Rutheni . Careleos & Ingros ob fidem susceptam proterunt . 1351 . n. 34. in eos cruceata expeditio , duce Magno Rege Sueciae , indicta . ib.

S

Sabellius . ipsius error instauratus ab Armenijs . A. 1341 . n. 60.

Sacerdotes . amitti sacerdotium peccato , fingunt Armenij . 1341 . n. 69. coniugati ad illud promouentur . n. xciii.

Sacerdotia . Benedicti XII. in ijs conferendis integritas . 1335 . n. 67. & 1342 . n. 3. a laicis non accipienda . 1346 . n. 75. plura ab vno geri vetat Urbanus .

aus V. A. 1370. n. 21. in ijs confere-
dis adhibita ab eodem Urbano dili-
gentia, ibid. ad principum volun-
tates non conferenda. 1375. n. 30.
Sacramenta. venalia apud Armenios.
1341. LXXXVII.
Sacrificia. Armeniorum superstitio in
sacrificio animalium usurpando. 1341.
n. 61. 68. & LXXX.
Sacrilegium. deletus ob sacrilegia Sco-
ticis exercitus, 1346. n. 43. diuina
in sacrilegium ultio, 1376. nu. 9. vid.
Peccata punit Deus.
Sancia Regina Sicilia. defuncto Ro-
berto viro, se adiungit sanctimonia-
libus. 1343. n. 70.
Sancti, qui ritus seruentur in con-
secranda eorum memoria. vid. *Ca-
nonizatio sanctorum*.
Saraceni. ipsorum in Christianos saui-
tia. 1335. n. 33. ad eorum sepul-
chra demonum spectra frequenter
visa. 1341. n. 54. filios baptismo in-
terdum lustrari iubent ad ludibria,
demonum effuganda. n. 54.
Sardinia. de supremo ecclesie Rom. in
illam iure. A. 1336. n. 48. spondet Car-
olus IV. Imp. eam se non occupat-
urum. 1346. n. 20. diuisa ferro, a
Genuensibus & Aragonijs, 1347. n.
22. ob vestigal ac sacramentum in-
termissa Petrus Aragonum Rex in
ius vocatus. 1365. n. 11.
Satalia. a Petro Cypri Rege expugna-
ta. 1361. n. 8. a Turcis erepta Cy-
prio Regi, 1373. n. 8.
Sauzes Amuratis filius. in eum coniu-
rat. 1374. n. 4. pater ipsum opprimit,
& occecat. ib.
Scaligeri, a Florentinis & Venetis at-
triti. 1338. n. 32. data ijs a senatu
Veneto pacis leges. ib. quam
fuerint eorum exordia. ib. Masti-
nus & Albinus Scaligeri, creati vi-
carij, vacante imperiali solio, a Pon-
tificis. 1339. n. 61. penitentiam
agunt de casu Bartolomæo episcopo
Veronensi. 67.
Scania. Sueco Regi se dedit, abiecto
Danicæ imperio. 1339. n. 84. post
Magnus Rex confirmari id diplo-
mate pontificio. ib. quid responsum
a Benedicto XII. n. 85. a præsulibus
in publica synodo coniuncta Suetiæ
declaratur. ib.
Schisma, a Ludouico Bauaro confla-
tum. 1343. n. 48. schismatis a Palæo-
logo damnati formula. 1369. n. 3.
proposita Græcis schismatis eiuran-
di formula. 1370. n. 13. Græcanicum
schisma damnatum a Valachis. 1374.
n. 9.
Sclauones. vid. *Dalmata*.
Scoti. subesse Anglicæ coronæ detre-
ctant, quamuis Dauid eorum
Rege id pacifcente. 1358. n. 4.
Scuria. ecclesiæ Rom. Beneficiaria.
1338. n. 28.
Scurra. reliquijs S. Antonij Minoritæ
detrahens, diuina ultione percussus.
1350. n. 15.

Sedes Apostolica. vid. *Pontifex Romanus
& Romana ecclesia*.
Senenses. docentur, falsam esse calu-
miam impactam Gregorio XI. de
affectata Eturia. A. 1371. n. 7.
Sicilia ceterior. Siculi Regis, Reginae
impuberis administratio spectat ad
sedem Apostolicam. 1343. n. 74. 75.
& 76. & 1344. n. 19. vt decretum.
Roberti dantis tutores nepti, rescis-
sum fuerit. 1343. n. 75. defixa cen-
suris, & cur. 1343. n. 83. in ea Cle-
mens VI. sacerdotiorum collatio-
nem sedi Apostolicæ reseruat. ib. ta-
bulæ publicæ, quibus Ioanna Regina
clientelarem sponsonem præstitit.
1344. n. 18. Carolus IV. iureiurando
se obstringit, eam non affectaturum.
1346. n. 20. occupata a Ludouico
Vngariæ Rege. 1347. n. 12. ad tem-
perandum illius statum Ægidius
Card. legatur. 1359. n. 5. vid. *Ro-
bertus Rex Siciliae*. *Ioanna Regina*.
Andreas. *Ludouicus Rex Sic.* *Ludoui-
cus Rex Vngariæ*. & in singulis Ro-
manis Pontificibus.
Sicilia insula. ad Gallici generis prin-
cipum obsequium redit. 1356. n.
31. vid. *Trinacria*, diuisa a ceterio-
ri. 1372. n. 5.
Simeon abbas. Omphalopscorum ma-
gister. 1341. n. 119. & 1347. n. 25.
Simon Buccanigra Genuensium dux. ro-
gatus, vt expeditionem in Cyprios
intermittat. 1343. n. 23. præturam
Genuensis, deturbato Mediolanen-
si præfecto, corripit. 1356. n. 30.
auget publicam rem. 1357. n. 8. de
Sardinia cum Aragonio certat. ib.
postulat de concordia a Pontifice.
ib.
Simon. tit. S. Sixti presbyter Card. ad
pacem Anglicam promouendam
legatus a Gregorio XI. 1371. n. 1.
frustra labores consumit. n. 2.
Simon e Broufano. creatus Cardinalis
a Gregorio XI. 1375. n. 31.
Smyrna. capta impetu a cruce signatis.
1344. n. 3. gerendi in Turcas belli
arx designata. n. 5. dum ea erum-
punt Christiani, casti. 1345. n. 1.
iterum oppugnata a Marbasiano.
ibid. frustra a Turcis oppugnata.
1348. n. 27. in eius obsidione casus
Marbasianus. ib. gratulatoriæ de ea
victoria Pontificis literæ. n. 28. ad-
ducta in periculum Smyrnenfis ar-
chiepiscopi vitio. 1351. n. 21. Innoc.
VI. auxilia illi submittenda cur-
rat. 1355. n. 42. Rhodijs equitibus
ad quinquennium concedita. 1374.
n. 7.
Singulares pugna. vetitæ. 1344. n. 66.
monitus Cypri Rex, vt a singulari
pugna abstineat. 1367. num. 14.
impie permissa a Roberto Geben-
nensi, eodemq; postea Clemente VII.
antipapa. 1376. n. 9. & 8.
Sodomia. ab aliquibus hæreticis Ar-
menijs non datur vitio. 1341. n.
63.

Soldanus Babylonius. ob indictam re-
ligiosam militiam Armenios oppri-
mit. A. 1335. n. 32.
Somnium. prædicta per somnium.
Dauidi Regi Scotiæ clades. 1346. n.
42.
Species sacramentales. damnatus error,
quod corpus Christi desinat esse sub
ijs, antequam ea consumptæ sint.
1351. n. 11. nec desinat etiã si species
deiciantur in turpem locum, aut ven-
trem animalis, aut peccatoris. ib.
Speculum Saxonum. contaminatum er-
roribus. 1374. n. 12. damnatum a
Pontifice, ibid.
Spes. euacuatur in beatis. 1336. n.
4. & 6. comparatio spei cum ancho-
ra. n. 6.
Spinea corona Domini, festus dies in
eius honorem celebratus. 1354. nu.
18.
Spiritus sanctus. eius processio ex Patre,
& Filio a Græcis, Iustino, & Palæolo-
go Imperatoribus culta. 1339. n. 25.
vt Rom. ecclesia consensum Græ-
corum & Latinorum patrum in ea
adoranda secuta sit. n. 42. Spiritus
sancti processionem a Patre Filioque
tanquam vnico spiratore oppugnans
error damnatus. 1340. n. 72. Arme-
niorum error contra processionem
Spiritus sancti. 1341. n. 49. processionē
Spiritus sancti non Latini modo, sed
Græci quoq; patres docuerunt. n. 126.
propositum a Clem. VI. Armenio-
rum catholico, esse de necessitate
salutis fateri; Spiritum sanctum non
a solo Patre, sed etiam a Filio pro-
cedere. 1351. n. 3. esse vnum Deum
cum Patre & Filio. ibid. circa id
aliquorum Græcorum error. 1351.
n. 20. & 1354. n. 26. ex vno princi-
pio, vnicaque spiratione procedit.
1351. n. 20.
Stephanus Dandalus. missus orator ad
Pontificem, & Gallum ac Siculum
Reges, ab Andronico Imp. 1339. n.
19. & 22.
Stephanus Alberti, postea *Innocentius
VI.* vt creatus sit Cardinalis. 1342.
n. 29. missus legatus ad componen-
dum bellum Anglicum. n. 11. & 12.
vid. *Innocentius VI.*
Stephanus Rex Rasciæ. ad coniunctio-
nem Rom. ecclesiæ redire medita-
tur. 1347. n. 30. gratulatur id illi
Pontifex. ib. abijcendi Græcanici
schismaticis consilium agitat. 1354.
n. 28. oratores ad Pontificem mittit. ib.
rebaptizantes in ecclesia Latina bap-
tizatos se repressisse profitetur. ib.
fouisse catholicos. ib. agnouisse pri-
matum Rom. Pontificis. ib. contra
Turcas arma se conuersurum spon-
det. ib. sollicitatur ab Innocentio VI.
ad pia consilia operi mandanda. n.
29. deficit ab egregie ceptis.
ibid.
Stephanus Alberti episc. *Carcassonenfis*.
Innocentij VI. nepos, creatus ab eo
Cardinalis. 1361. n. 4.

I N D E X.

Stephanus Ludouici Bauari filius, de paterna facione & hæresi secuta, veniam poscit. A. 1362. n. 15. &c. proficetur, Rom. Pontificem a Casare exauctorari non posse. ib. bellum gerit cum Austriaco. 1364. n. 12.

Stigmata, diuinitus impressa S. Gertrudi. 1340. n. 79.

Strazimirus princeps Albania, ad Rom. ecclesiæ coniunctionem reuersus. 1368. n. 19.

Sudarium Domini. vid. *Veronica*.

Suffraganei episcopi, præstitum apud sedem Apostolicam sacramentum, metropolitanis repetere debent. 1370. n. 20.

Supplicationes solemnes, indictæ a Benedicto XII. 1340. n. 48. & 49.

Supplicium, ultimo supplicio afficiendis negabatur in Gallijs penitentia. 1375. n. 28. sublata eâ corruptela ad Gregorij XI. preces. ibid.

Synodus, vid. *Concilium*.

T

Talayrandus Cardinalis, excusatur a Clemente VI. si Andreæ inunctionem retardarit. A. 1346. n. 56. purgatur a crimine illius necis. 1348. n. 8. impedit, ne Birellius Carthusianus creetur Pontifex. 1352. n. 25. visis ab eo defuncto editis miraculis, monasterium Carthusiano ordini condit. 1352. n. 25. ad Gallos cum Anglis conciliandos ab Innocentio VI. missus. 1356. n. 1. imminente pugna inter Gallos & Anglos discrimine, ad vtraque castra comitat. n. 7. a Gallo Rege facessere iubetur. ib. diuina in Gallum vindicta. ib. eo capto, Talayrandus curas ad pacem conciliandam iustus intendere. n. 10. pro liberando Rege Gallo desudat. 1357. n. 1. & 2. diu in Angliâ moratus, re infecta redit. ib. ad pacem inter Delphinum & Regem Nauarræ conciliandam incubit. 1358. n. & 2. & 3. creatus in exercitu cruce signato legatus. 1363. n. 16. eo mortuo, sabrogatur Petrus patriarcha Constantinopolitanus. 1364. n. 24.

Tarracona, supremum illius imperium a Raimundo Berengario comite, illius expugnatore, collatum Romanæ ecclesiæ. 1359. n. 3. Tarraconensis ecclesiæ priuilegia instaurata. 1359. n. 3.

Tartari, eorum Imperator celeberrimus ad Pontificem legationem mittit. 1338. n. 73. eiusdem honorificæ literæ. n. 74. plures principes Christiani, in illius aula agentes, præsumptum ad se mitti poscunt. ib. Pontificis ad eundem literæ. n. 75. missi ad Tartaros præcones euangelici. nu. 80. apud eos fides amplificata. 1340. n. 74. 75. Vsbechus eorum.

Imperator sollicitatus ad fidem amplectendam. ib. ad repellendos Polonia Tartaros indicta sacra expeditio. A. 1340. n. 77. propulsati. n. 78. de progressibus fidei apud Tartaros. 1343. n. 21. literæ ad Ianibechum Imp. vt Christianos foueat. ib. Tartari Tanæ ad Saracenorum gratiâ Christianos male excipiunt. ib. obsident Cassam. ib. Russia propulsati. 1344. n. 67. Poloniam infestant. 1351. n. 32. in eos indicta cruce signata militia. ib. profligati a Ludouico Rege Vngariæ. n. 6. missi ad Tartaros episcopi & sacerdotes. 1370. n. 9. pontificiæ ad eos literæ. n. 9. 10. & 11.

Taxillorum ludus, vetitus ab Innocentio VI. 1353. n. 32.

Tempestas, horrida in regno Neopolitano. 1343. n. 84. illius descriptio. ibid. publica comploratio. n. 85. concitata a demonibus in supero mari procella. ibid. ætuosum mare, proiecta in ipsum cruce, sedatum a B. Petro Thoma. 1361. n. 10.

Templa, excitari iubet Pontifex a Rege Hispaniarum templa in locis Mahometanis eripiendis. 1340. n. 42. vid. *Vaticana basilica*, & *S. Maria maioris ecclesia*.

Tenedos insula, occupatura Genuensibus. 1351. n. 25.

Terra sancta, orientalium Christianorum ad Clementem, & principes occidentales legatio pro liberanda a Saracenorum armis Syria. 1348. n. 29. obsurdescunt ad eorum preces occidentales. ib. vid. in singulis Romanis Pontificibus, & *Cruce signata militia*.

Thaddæus Pepulus, ad triënum Bononiæ administrationem suscipit. 1340. n. 60.

S. Thomas Aquinas, illius reliquiæ Fundos, dein Tolosam translata. 1368. n. 15. sacrum spirant odorem. ib. vt de ijs certatum fuerit inter Cistercienses, & Prædicatores. ib.

Thomas exepiscop. Aquinas, Fraticellorum caput. 1357. n. 12. comprehendit iubetur ab Innocentio VI. ib.

Thomas Vngarus Minorita, pro fide cæsus a Mahometanis. 1358. n. 7.

Thomas patriarcha Gradensis, ad Genuenses a Cyprio bello retardandos missus. 1373. n. 8.

B. *Thomas Carmelita*, vide. B. *Petrus Thomas*.

Thomasuccius tertiarius, prophetiæ dono clarus. 1355. n. 18. ardentes prunas sine noxa in veste gestat. ib.

Tirasona, capta, & cruore foedata a Rege Castellano. 1357. n. 9.

Tirolensis comitatus, Austriæ a Rudolpho adiunctus. 1364. n. 12.

Tolosa, noua hæresis, in ea vrbe exoriens, studio Gregorij XI. extincta.

A. 1372. nu. 35.

Tornacum, obsessum. 1340. n. 31. soluta obsidione, recedit Anglus. ib.

Tortosa insula obiacens Syria, alias dicta Antarados, apud eam plures Christiani capti. 1344. n. 68.

Translatio reliquiarum. B. Antonij. 1350. n. 14. & S. Thomæ Herefordensis. n. 40. & S. Thomæ Aquinatis. 1368. n. 15.

Translatio episcoporum, vid. *Episcopi*.

Trinacria, quis in hereditaria Trinacriæ successione seruandus ordo. 1372. n. 9. quo casu ad sedem Apostolicam deuoluenda. ib. illegitimi Trinacriæ regno exclusi. n. 10. cum Germania, vel Etruria, aut Insabria, non coniungi posse Trinacriam, decernitur. n. 12. &c. sacrorum vsus in Trinacriam reuocatus. n. 19. creatur a Gregorio XI. illius Rex Fridericus. n. 24. diuulsa a regno Neapolitano. n. 25. Trinacria sedis Apostolicæ vectigalis agnita a Friderico Rege. 1374. n. 19. vid. *Fridericus Rex Trinacria*, *Fridericus iunior Rex Trinacria*, & *Petrus Friderici filius*.

Trincius Fulgenas. 1375. n. 18.

Turca, ab Hugone Rege Cyprio fusi. 1338. n. 72. ad flagitandam opem, aduersus Turcas insignè legationem mittit Andronicus Imp. 1339. n. 19. & 22. grassantur in Christianos. 1343. n. 1. indicta in eos a Clemente VI. cruce signata expeditio. n. 2. qui principes in eos iuncti armorum foedere. n. 4. quæ classis instructa. n. 6. concitati in eos Itali. n. 10. Smyrnæ illis erepta. 1344. n. 3. cadunt Christianos. 1345. n. 1. de eorum ingrauescente sæuitia, nisi illatum ipsi bellum fuisset. n. 4. promoti diuinis miraculis in eos expeditio sacra. n. 8. & 9. a Cantacuzeno in Græcorum exitium vocati. 1347. n. 27. de inducijs cum Pontifice agunt, & quibus legibus. ibid. Smyrnæ oppugnant, & in illius obsidione cæsi. ib. paciscuntur annuus inducias cum Clemente VI. 1349. n. 30. aduersum eos instauratum ab eodem Pontifice armorum foedus. 1350. n. 32. Venetis & Genuensibus in mutuas strages consurgentibus, discussum. n. 35. 36. & 1351. n. 22. Turcæ sociati Genuensibus in Græcos & Venetos. 1351. n. 25. ex mutuis Genuensium & Venetorum claudibus augmentur viribus. 1352. n. 14. Smyrnæ in periculum adducunt. 1353. n. 19. comparata ad eos reprimendos præsidia. ib. Philadelphios opprimunt. n. 20. poscit Stephanus Seruicæ Rex Christiani exercitus dux a Rom. ecclesia creati aduersus Turcas. 1354. n. 28. Turcæ Græcos depascunt. ib. tentant Constantinopolim. ib. dirutis terræ motu Græcarum vrbium mœnibus, Turcæ eas inuadunt. ib. Hospitalarij equites, in Turciam sedes transferre iussi. 1355. n. 38.

n. 38. Io. Palæologus Imp. Constantinopolitanus reuersus ad ecclesiam obsequium auxilium in Turcas poscit. A. 1356. n. 33. de Turcis coercendis agitatur. n. 35. & 36. Turcæ in Græcos grassantur. ib. n. 36. victi ab Hospitalarijs. 1359. n. 15. ad eorum coercendas grassationes creatus legatus apostolicus ab Innocentio VI. n. 16. victi a Genuensibus in ponto euxino. 1361. n. 8. Didymotichum sibi subijciunt. ib. Achayam infestant. 1364. n. 26. Ioannes Palæologus socialia in eos arma spondet. 1364. nu. 27. Græciam depascunt duce Amurrate. 1371. n. 8. Italiæ minantur exitium. ib. Anglus ad vertenda in eos arma sollicitatus. ib. Sataliam expugnant. 1373. n. 8. Rhodij equites in Asiam aduersum eos iterum sedes transferre iussi. nu. 9. Græcos seruituti subijciunt ob schismatis scelus. 1374. n. 4.

Turlupini, siue *Begardi*. grassantur in Gallijs. 1373. n. 19. sollicitatus in eos Carolus Francorum Rex. ib. exusti Parisijs. n. 21. de ipsorum hæresibus. ib. *Tyranni*. nomina tyrannorum, qui ecclesie patrimonium Clementi VI. eripuerunt. A. 1350. num. 6. ob tyrannidem Iacobus Balearis regno pulsus. 1343. n. 31.

V

Valachia. principis Valachia mater catholica. A. 1370. n. 5. filiam Imperatricem Bulgariae ad fidem conuertit. ib. fides catholica ibi amplificata. 1374. n. 9.

Vanitas rerum. humana felicitas vitrea est. 1360. n. 16.

Vartan. hæresiarcha apud Armenios. 1341. n. 116. eius errores 1351. n. 4.

Vaticana basilica. de muneribus altari S. Petri impositis anno iubilæo. 1350. nu. 3. Iacobi Regis Aragonum in ea locupletanda munificentia. 1369. nu. 16. & Regum Neapolitanorum. ib.

Vaticinia. S. Birgittæ vaticinium de Græcijs ob schisma in barbaricam seruitutem redigendis. 1374. n. 4. vaticinia inter Syros & Afros Saracenos de superstitione Mahumetica excindenda. 1375. n. 10. de ijs Gregorius Reges certiores facit. ib.

Veneti. cruento prælio a Genuensibus in Aegeo mari victi. 1337. n. 34. in lucuoso bello iniecta fax. ib. sancti tutelares Venetias tempestatis horridæ periculo liberant. 1343. nu. 85. implicant se bello Veneti cū Genuensibus. 1351. n. 22. dissoluunt socialem in Turcas expeditionem. ib. rogati a Pontifice, de redintegrando cum Genuensibus fœdere. n. 12. certant cum Genuensibus in mari prope Constantinopolim. n. 14. delent magnam cladem apud Sardiniam Genuenses. 1353. n. 10. moniti, ne superbiant ex

victoria, pacique assentiantur. n. 13. Mediolanensi principi ob acceptos in clientelam Genuenses bellum inferunt. n. 14. plures principes in Mediolanensem concitant. ib. Carolo Casare interprete, de pace agitatur cū Genuensibus. A. 1354. n. 12. vincuntur ab ipsè Genuensibus. n. 13. in republicam Venetā coniurat Marinus Falerius dux. 1355. n. 24. capite truncatur. ibid. in Venetos bellum gerit Vngaria Rex, rogaturque a Pontifice, vt arma verat in Rasios. 1356. n. 29. B. Petrus Thomas concordie interpres adhibitus. ib. sanctorum Fortunati & Hermagoræ martyrum corpora a patriarcha Aquileiensi repetunt. n. 31. fœdus cum Pontifice instaurant aduersus Turcas. n. 32. pacem faciunt cum Ludouico Rege Vngariæ, & quibus legibus. 1358. n. 1. rebelles Cretenses domant. 1364. n. 8. ad ipsos cum Patavino principe conciliandos incumbit Vrbanus V. 1363. n. 6. eorum laudes. ib. sollicitati ad instruendam classem pro Cyprij Regis exercitu transportando. n. 23. Veneti edicta in schismaticos sacerdotes proponunt. 1373. id deinde non seruat. ib.

B. Venturinus. Smyrnæ pie moritur. 1346. n. 71. de eius sanctitate & miraculis. ib.

Vercellenses. a Bauarico schismate ad ecclesiam gratiam redeunt. 1340. nu. 70. iurant Imperatorem se non agnituos, nisi approbatum ab ecclesia.

Veronica, siue *Sudarium*, in quo expressa est diuinitus Christi effigies. singulis festis ostensa in basilica Vaticana anno iubilæo. 1350. nu. 1. in signe munus pro ea oblatum a nonnullis Venetis. ib.

Viatricum, tardius petitur ab Armenijs. 1341. nu. LXXXIII. quam pie susceptum a B. Petro Thoma. 1366. n. 18.

Victoria. diuinitus relata de barbaris ab Hispanis. 1340. nu. 50. 51. & 52. & 1341. nu. 1. 2. & 3. Mauricæ victoriæ spolia missa Romano Pontifici. 1341. n. 1 & 2. alia Hispanorum similiter de Mauris victoria. 1344. n. 51. & c. Caroli IV. Cæsaris de Gunthero tyranno. 1349. nu. 12. & c. infignes Bertrandi patriarchæ Aquileiensi in hostes ecclesie victoriæ. 1350. nu. 19. parta B. Gertrudis precibus victoria. 1351. nu. 36. cælesti vi debellati infideles, & capta Alexandria. 1365. n. 19. & 20.

Viennensis academia. eam Rodolphus dux Austriae condi flagitat ab Vrbanus V. 1364. n. 12.

Villacum. terramotu euersū. 1348. n. 35. viri eleemosynarij sola domus stetit. ib.

Vinricus. cruciferorum equitum magister Lithuaniam populatur. 1357. n. 6. & 1360. n. 12. Keistutum capit. ib. Lithuanos magnis cladibus afficit. 1366. n. 29. & 1370. n. 27.

B. Vingo. vid. *B. Maria Deipara*.

Visa. crux e caelo sanguinea ostensa. 1361. n. 5. exercitus in aere visus. ibid.

Visio beatifica. opinati sunt nonnulli erronee, animas ante iudicium diuinæ essentia gloria non perfrui. A. 1325. n. 9. & n. 16. agitatum, an post iudicium visio intensior sit futura. n. 11. fides & spes in ijs desinunt. ib. ignorantur aliqua a sanctis, quæ sciuntur post iudicium. ib. definita a Benedicto de visione animarum cōtrouersia. 1326. nu. 2. videtur ab ijs immediate diuina essentia, nulla creatura mediante, quæ habeat se per modum obiecti. ib. visio intuitiua diuinæ essentia probata ex Apostolo. 1336. n. 9. & ex Bernardo. ib. ex dicto Christi. ib. ex Beda. ib. ex Hugone. nu. 10. & Prospero. ib. & Ambrosio, Augustino. ib. Gregorio. n. 13. ex Christi verbis ad latronem. ib. diuinam essentiam neque ab angelis, neque ab animabus beatis visum iri, sed lucem corpoream, effuriunt nonnulli hæretici. 1340. n. 72. damnati. ib. de visione beatifica male sentit Armenij. A. 1341. n. 51. & 55. errant circa beatitudinem iustorum. n. cv. & 118. circa visionem proposita a Clemente VI. Armeniorum catholico, vtea credat. 1351. n. 6. 7.

Viterbium. a Ioanne e Vico occupatum. 1350. n. 6. & 1352. n. 11.

Vncia auri. eius valor. 1343. nu. 81. & 1372. n. 20. & 21.

Vnctio extreme. Armeniorum error circa illam. 1341. n. 68. semel in eadem infirmitate conferenda. 1351. n. 12.

Votum. a Pontifice commutatur, ad Regis Vngariæ gratiam. 1339. n. 82.

Vrbanus V. ante pontificatum dicitur Guillelmus Grimoaldus, abbas S. Victoris, missus ab Innocentio VI. Neapolim. 1362. n. 2. ait Florentinis, cum gaudio mortem se optetiturum, si Apostolicam sedem Italiæ restitutam videret. n. 6. creatur Pontifex. ib. eius patria & primitiæ. ib. diuina prouidentia ascripta ipsius promotio. ib. solemniter coronata pontificia redimitur. n. 7. encyclicæ eius de accepto pontificatu literæ. nu. 8. rogat Imperatorem & alios Reges, vt ecclesiam cæsaream potentia fulciant. n. 9. conuenitur a Ioanne Gallorum Rege. n. 10. ad eius preces suadet Ioannæ Reginae Siciliae, vt ex Gallica stirpe virum accipiat. ib. confirmat conuentum inter Ioannam ipsam & Iacobum Balearum. n. 11. iudiciali sententia Bernabonem desigit. n. 12. recenset eius scelera. ib. & n. seq. distringit in eundem arma. n. 14. Stephanum ducem Bauariæ, & alios veteris factionis Ludouici sequaces absolui iubet. n. 15. conuenitur a Rege Cypri n. 17. nonnulla monasteria condit. n. 19. tyrannos Italicos reprime-

I N D E X.

dos suscipit. A. 1363. n. 1. vrget in Bernabonem iudiciorum feueritatem. n. 1. damnat hareses. ib. diuinum praesidium ad sententiam operamandandam expetit. n. 3. partem de Bernabone victoriam marchioni Atestino gratulatur. n. 3. crucefiguratam expeditionem in Bernabonem indicit. n. 4. sacrum bellum differt, donec Bernabos sit redactus ad officium. ib. Christianos principes in eum federe coniungit. n. 6. ad pacem deum illum adigit. ib. Patavinis & Venetis conciliandis dat operam. ib. & pacandis alijs principum dissidijs. ib. conciliandis inter se Pisanijs & Florentinis. ib. restituere Vrbi sedem. meditat. ib. Ioannam Reginam Siciliae, censuram intermissum perfoluentem, censuris liberat. n. 8. Balearem de concordia cum ea seruanda admonet. ib. Intendente Baleari apud ipsam litteram de regno Balearico, monet Aragonium, vt eam componat. n. 9. cum Genuensibus de Alguerio dissidium conciliat. n. 10. iacta inter Germanum Vngarumque belli femina praefocat. n. 11. Casimirum Regem Poloniae sollicitat, vt ex adulterij ceno emergat. n. 12. in bello contra impios morituris veniae spem pollicetur. ib. Sueco Rege plura aduersus episcopum Lincopensem obijciente, negat Vrbanus, nisi probato crimine, exauctorandum transferendum. n. 13. conuenitur a Dano Rege. n. 14. creat Gallum Regem exercitus in orientem transfretaturi imperatorem. n. 15. Talayrandum Cardinalem legatum in orientem decernit. n. 16. promulgat in Turcas crucefiguratam militiam. n. 17. imperatuz solemnes preces. n. 18. praemittenda Regi Cyprio auxilia decernit. n. 19. Imperatorem Carolum IV. ad promouendam eam sacram expeditionem adhortatur. n. 20. & Angliae & Vngariae Reges. ib. & alios principes. ib. & Venetos & Genuenses. ib. sollicitat Venetos, vt classem pro transportando exercitu comparent. n. 23. Smyrnae praefectum imponit. n. 25. fidei cesores creat aduersus Vvaldenses. n. 27. Ludouico Vngariae Regi, subsidiaria in Bernabonem arma promittenti, gratias agit. 1364. n. 1. Bernabonem ad pacem adigit. n. 3. quibus legibus. ib. & na. seqq. Etruriam pacare nititur. n. 7. Genuenses monet, ne Cretensum clientelam sumant. n. 8. Veneto duci de ijs perdomitis gratulatur. num. 9. & Imperatori & Regi Vngariae de inita concordia. nu. 10. ad vertenda in Saracenos arma sollicitat. ib. Imperator ad eum in Italiam stipandum paratum se offert. n. 10. ortum inter Austriacum & Bauarum bellum sopire studet. n. 12. Craeo-

nensem academiam instituit. n. 13. Regem Daniae rosa aurea munere exornat. n. 14. rebellantes illi censuris defigi iubet. ib. ortum de Burgundia controuersiam inter Galliac & Navarrae Reges, componere nititur. n. 15. indulgentiarum praemia aduersus foederatos praedones pugnaturis proponit, eosque dissipat. ib. Carolum Regem Francorum ad virtutes regias sectandas sollicitat. nu. 17. ad Galliae ac Navarrae Reges conciliandos internuntium mittit. n. 18. tum ad Aragonium & Castellorum in concordiam reducendos. ib. Aragonium iudicio postulat ob sacerdotales census occupatos. n. 19. & ob intermissum Sardiniae vectigal, nec praestitam clientelarem sponsonem. n. 20. Aragonius auitas conuentiones cum eo instaurat. n. 22. Aquitaniae principem, ab ecclesiasticis praeter morem, sacramentum fidei exigentem, corripit. n. 23. Petro patriarcha Constantinopolitano orientalem legationem demandat. n. 24. vagas turmas Anglicas ad transfretandum sollicitat. n. 25. Achainos ad Turcas propulsandos sollicitat. n. 26. promittit Palaeologo Imperatori, Latinos Graecis nullum damnum illaturos. ib. Carolus IV. imperiali cultu sacra celebranti assistit. A. 1365. n. 1. de vagis turmis in Turcas auertendis cum eo agit. ib. Gallo Regi consilium comunicat. Vrbanus. n. 2. fideles in praedabunda eadem Gallorum agmina concitat. n. 3. & 4. alios vagos in Italia exercitus a principibus Italis ac Germanis curat comprimendos. n. 6. a praedonum copijs circumfidelur Auenione. n. 7. Castellae Rex arma auxilia illi offert. ib. sollicitatur a Petrarca, vt ingratas Gallias deserat. n. 8. & a Romanis, & a Carolo Imp. n. 9. Aegidium Cardinalem legatum in Siciliam mittit. n. 10. eius opera a Ioanna Regina fidei sacramentum exigit. n. 11. Regi Aragonum in ius vocato Sardijs regni priuationem intentat. n. 11. illum ad clientelarem sponsonem praestandam adigit. n. 12. Angliae & Hiberniae censum a Rege Eduardo reposcit. n. 13. Petrum Castellae Regem de nimia seruitia corripit. n. 14. Polono Regi, ni vxorem thoro restituat, censuras obijcit. n. 15. Polonos episcopos designatos ad eundem fedis Apostolicae labore liberare abnuat. ib. synodos prouinciales indicit. n. 16. corruptiores mores emendat. ib. in Beguardos inquiri iubet. n. 17. Genuensem controuersiam cum Cyprio Rege sedare nititur. n. 18. B. Petrum Thomam patriarcham ad Genuenses mittit pro ea componenda. ib. Cyprum Regem admonet, vt Astaricam expeditionem ad diuinam gloriam referat. n. 19. Ale-

xandria Aegiptiensis auspicijs expugnata. n. 20. implo. at ab eo auxilia. B. Petrus Thomas. ib. Armenios ad excutiendum Saracenicum iugum sollicitat. n. 21. Graecorum Imperatorem ad ecclesiarum coniunctionem reuocare nititur. num. 22. spondet opem. ib. comparat ad Turcas reprimendos auxilia. n. 23. & 1366. n. 1. promittit illi Vngarica subsidia. ib. vrget ad perficiendam ecclesiarum coniunctionem. A. 1366. n. 2. retardat Vngarum a Turca expeditione, ni prius Graeci ad ecclesiae obsequium redierint. n. 3. proponit illis fidei orthodoxae formulam. n. 6. nuncupandi sacramenti formulam suis conceptam verbis Palaeologo proponit. n. 7. item aliam damnandi schismatis. n. 8. de contrahendo exercitu in Turcas multa decernit. n. 9. & 10. Vngarum ad obeundam eam expeditionem exsuscitat. ib. Genuenses & Venetos pro classe paranda Amedeo Sabaudiae comiti in Turcas praefecturo sollicitat. n. 12. vetat eum cum soldano Aegiptio fedus pacisci. ib. condolet Cyprio Regi, eum Alexandria dimittit reco actum fuisse. n. 13. fideles ad ferendam Cyprio opem concitare annititur. n. 14. dat eo argumento ad Reges ac principes literas. n. 15. vetat iniri cum Aegiptijs commercia. n. 16. crudelia vagorum militum sacramenta rescindit. n. 19. nutantem rempublicam Genuensem firmare nititur. n. 20. edicta seuera in vagas turmas promulgat. ib. non Italos modo, sed etiam Casarem & alios Reges concitat. 21. Petrarca ad eum hortatoriae litterae. vt pro defendenda ecclesiastica ditione sedem Vrbi restituat. n. 22. &c. promulgat sedem e Gallijs transferendam in Italiam. n. 26. certant in illum officijs principes Itali. ib. duo Imperatores de illo stipando obsequia deserunt. ib. Bernabonem retinere in officio nititur. n. 27. alienata a Sicula corona ad eam reuocat. n. 28. Ioannam admonet, vt Aegidij legati constitutiones seruandas curet. ib. cruciferorum ordinem ob praecleara in barbaros gesta commendat. n. 29. Hispanos Reges inter se conciliare studet. n. 30. Castellano est auctor, vt pacem amplectatur. ib. recuperanti sua Aragonio gratulatur. n. 31. Cardinalium numerum auget. n. 33. Montepessulanum adit, vbi religiosas aedes collegiumque exstruxerat. 1367. n. 1. Galli Regis, retardare illum ab Italico itinere molientis, preces respuit. n. 2. ingressus mare a nonnullis effeminatis Cardinalibus proficiaditur maledictis. n. 3. insignis eius vox ad vnu ex ijs, qui ipsi resisterant. ib. Genuam applicat, legatumque decernit pro controuersia. cum Bernabone Vicecomite componenda. n. 4. Viterbiu adit, ibique Italorum legationes excipit. n. 5. missi ad

eum ab Imperatore Constantinopolitano oratores. ib. Petrarchæ ad ipsum panegyrica oratio. n. 6. Romam ingressus Græcis ad ecclesiæ sinum. traducendis curas impedit. n. 7. principes Latinos admonet, ne Græcū ad sedem Apostol. accedentē lēdant. n. 7. Ioānis Palæologi filios, & Imperatricē ad constantiam excitat. n. 9. & Ioannē Cantacuzenum ad ecclesiā fœdus promouendum. n. 10. & patriarchas orientis. n. 11. Paulus patriarcha apud eū errores Cantacuzeni circa lumen Thaborium desert. n. 12. Cathares catholicos aduersus schismaticos tuetur. n. 13. Cyprium Regem adulterio se contaminantem corripit. n. 14. & a monomachia cū Sparræ regulo deterret. ib. Guillelmum Card. Ægidio in episcopatu Sabinensi, & legatione Neapolitana subrogat. n. 16. sedando bello intestino studet. ib. aduersus tyrannos cū Imperatore & Vngaro fœdus percutit. n. 17. deferentem regia obsequia Ferdinandū Lusitanum ad virtutes hortatur. n. 19. pastores ad ecclesias suas redire iubet. n. 20. in Bernabonē distringit leges. A. 1368. n. 1. exponit eius scelera. n. 2. in auxilium Imperatorem vocat. n. 3. imperialia illi a Carolo delata obsequia. n. 4. Romanæ ecclesiæ iura instauranda curat a Cæsare, antequam ingrediatur Italiam. n. 5. pacem ab eo Bernabos efflagitat. n. 8. conuenitur Viterbij a Carolo IV. Imp. ib. ingredienti Romam. idem Imperator stratoris munus exhibet. ib. Imperatricem corona redimit. ib. Franciscum e Cecchano redigit ad officium. ib. Cardinalium. senatum auget. n. 9. conuenitur a Rege Cypri, & a Ioāna Regina Sicilia. n. 10. Ioannam Reginā rosa aurea donat. ib. Gallum Regem monet, ne Prouinciam affectet. ib. poscit ab eo Vngariæ Rex, vt hereditarijs in Sicilia insulam iuribus ipsius consulat. ib. prohibet sanctorum honores cuiquam, nisi ex decreto sedis Apost. deferri. n. 11. religiosos contrarium præsumentes corripit. n. 12. capita Apostolorum Petri & Pauli reperta argenteis signis includit. n. 13. harum reliquiarum direptores percellit anathemate. 14. S. Thomæ Aquinatis reliquias Tolosam transferri a Prædicatoribus permittit. n. 15. Fraticellos comprimi iubet. n. 16. Dionysium Minoritam hæresim, quæ negat Christum habuisse dominium vilius rei, instaurantem reuocare iubet. n. 16. Vngariæ Regi ob fidem in Bosnia Bulgariaque amplificatam gratulatur. n. 18. nonnullos Albanæ principēs in ecclesiæ gratiam admittit. n. 19. promoueri in Creta insula ad sacros ordines quemquam vetat, nisi cum Romana ecclesia sentiat. num. 20. conuenitur Romæ a Palæologo Imp. Constantino-

litano. A. 1369. n. 1. fidem orthodoxā profitentem Romanæ ecclesiæ conciliat. n. 2. & 3. promulgat Græcorum Imperatorem esse catholicum. n. 4. Venetum ducem hortatur, vt vires in barbaros vertat. n. 5. vagas turmas in eos traducere nititur. n. 6. a Bernabone tyranno Mediolanensi vexatur. n. 9. Ludouicus Vngariæ Rex ei pollicetur, tandiu in Bernabone bellum se gesturum, donec obrutus sit. n. 9. subsidiariam stipem Polono clero ad reficienda oppida euerfa a Tartaris imperat. n. 10. Vngarum hortatur, vt Banum Bosnensem Manichæum comprimat. n. 12. censuras obijcit cum Manichæis Bosnensibus cōmercium habituris. n. 13. præcones euangelicos ad gētes mittit. n. 14. vetat ingressuros religiosos ordines, seu virorū seu mulierum, de pecunia vel muneribus quocumque modo pacisci. n. 15. dona a Regibus Vaticanæ basilicæ collata confirmat. n. 16. illam veram Romanam & catholicam ecclesiam profiteretur Paleologus, cui Vrbanus præfideat. 1370. num. 1. Græcos ad damnandum schisma sollicitat. n. 2. rediturum in Græciam Palæologum commendat principibus, sacrisque afficit beneficijs. n. 4. Græcis ad ecclesiæ gremium reuerfuris eiurandi schismatis formulam proponit. n. 4. a Vvalachia principis vidua sacris muneribus donatur. n. 5. Latislaum Vyayuodam Valachiæ ad schisma damnandum sollicitat. n. 6. Moldaui ad ecclesiam reuocato, episcopatum in eius principatu erigit. n. 7. Minoritas ad Macedones conuertendos mittit. n. 8. & archiepiscopum & sacerdotes ad conuertendos Tartaros. n. 9. Chamum illorum. Imp. ad fidem amplectendam sollicitat. ib. alias ad Tartaros dat literas. n. 11. Ligures ac Venetos ad ferendas Cyprio suppetias hortatur. n. 13. Perusinos reuocat ad officium. n. 14. Vngarum ad Bernabonem Vicecomitem comprimendum sollicitat. ib. fœdus cum Bernabone instaurat. ib. Reginam Siciliae admonet, vt Cassinensibus monachis iura pristina restituat. n. 15. Cassinensem episcopatum abrogat, disciplinamque monasticam Cassinatibus restituit. n. 16. Fraticellos insectatur. ib. internuntios ad pacanda Hispaniæ bella mittit. n. 17. reditum apparat in Gallias. n. 18. promulgat se a Romanis honorifice habitum. ib. a quibus subornatus fuerit ad repetendas Gallias. n. 19. auget Cardinalium numerū. n. 20. Auenionem regreditur. ib. nonnulla edicta promulgat. ib. de extructis ab eo templis, locupletatisque. 21. integritas illius in confendis sacerdotijs. ib. vt consanguineos paucis contentos esse iusserit. n. 22. sacramenta pie suscipit in mor-

te. n. 24. dicta sua submittit ecclesiæ. ib. pie obit. ib. miraculis claret. ib. de eo sanctis annuerando actum. ib. Cardinales de illius morte fratrem eius Anglicum Card. certiozem faciunt. nu. 24. succedit Vrbano Gregorius XI. n. 25.

Vrbanus VIII. sanctorum catalogo apposuit Elisabetham Reginam Lusitanæ. A. 1336. n. 70.

Vsbeck Tartarorum Imp. sollicitatus ad fidem amplectendam. 1340. n. 75. in Poloniam expeditionem ducit, & repellitur. n. 78.

Vvaldemarus Rex Dania. Vrbano V. conuenit. 1363. n. 14. de Palæstina recuperanda agit. ib. reliquiæ ipsi ab Vrbano dono collatæ. 1364. n. 14. rosa aurea donatus. ib. rebellantibus in eum censuræ obiectæ. ib.

Vvaldenses. eorum germina in Delphinatu. 1335. num. 63. serpunt in Nauarra, iubenturque reprimi. 1344. nu. 9. & apud Tectosages. ib. questui ad supplicium. ibid. Valdensium hæresis in Ebredunensi diocesi repullulat. 1352. num. 20. Delphinatum inficiunt. 1373. num. 20. in eos sollicitatus Carolus Francorum Rex. ibid. iussu pontificio, & Galli Regis ope in carceres coniecti. 1375. num. 26.

S. Vualpurgis. oleum ex eius ossibus manat. 1359. n. 14. reliquiarum eius translatio. ibid.

Vvalramus archiep. Coloniensis. expositæ illius causæ, cur Ludouici Bauarii non permissa Germanis præfulibus. 1338. n. 3 & c.

Vvenceslaus Brabantie princeps. sulus prælio, principatuque depulsus. 1356. n. 12. a suis mox reuocatus, cum Belga pacem inuit. ib.

Vvenceslaus Caroli IV. Imperatoris filius. magna pompa baptismo lustratus. 1361. n. 2. perfundit lotio baptismales fontes. ib. Carolus pro eo creando Cæsare facultatem celebrandorum comitorum efflagitat. 1376. n. 13. de eo salutato Rege Rom. Caroli literæ. n. 14. petitum a Gregorio XI. vt eum confirmet. n. 16. ad præstandum fidei sacramentū Pontifici paratum se offert. n. 17. extracta a Gregorio eius cōfirmatio. n. 18. vt electores imperij, vestigalibus abalienatis, subornati sint. n. 18. tristitia de eo præfagia. ib. vt baptismales fontes lotio fœdarit. ib. & arā stercore, cui coronādus impositus erat. ib.

Vvicleffus. stimulatus superbia, varias comminiscitur hæreses. 1377. n. 4. Marfilij Iandunique errores instaurat. ib. iubet Gregorius XI. illum iudicio comprimi. ib. Ioannis ducis Lanclastræ patrocinio seueritatem effugit. n. 6. illius discipuli initio Lolardi dicti. ib. infandæ eius hæreses aduersus Eucharistiam, primatum Romani Pontificis, & vniuersum ecclesiasticum ordinem. ib. aliæ eius bla-

I N D E X.

blasphemiam. ib. in atheismum prolabitur. ib.
Willelmus Iuliacensis comes. decretus orator pro reconciliatione Ludovici Bavari perficienda. 1336. n. 29.
Willelmus Hollandie comes. S. Gertrudis precibus victoriam refert. 1351. n. 36. concordiam interpres delectus inter Belgam & Hannonem,

ob periurium diuinitus percussus. 1353. n. 15.
Vouratislauia. diuina ultione exusta. 1342. n. 27.

Z

Zacharias *Genuensis.* Chij princeps, ab Andronico Imp. proditioe

captus. 1337. n. 34. pro eo liberando, orat Græcum Imp. Pontifex. ib. prefectus classis pontificiæ ad recuperandam Chium, arma vertere in Græcos molitur. 1344. n. 2 prohibetur a Pont. ib. Smyrnam cum alijs capit. n. 3. ab hoste casus. 1345. n. 1.

L A V S D E O.

R O M A E

In Typographia Vindobonensi

M D C L I I

PER MISEN

CORRIGENDA VEL MUTANDA.

Anno 1305. num. 7. vers. 10. dele, cum.
 eod. n. vers. 12. contulissent: lege, contulisset.
 n. 10. vers. 3. de quo, adde, anno sequenti, & dele sex
 versiculos sequentes vsque ad vocem, veniente, in-
 clusivè.
 A. 1306. n. 6. vers. 11. exerit, exegit.
 n. 13. vers. 7. ante finem columnæ, tuenda, tuenda.
 n. 14. §. 1. vers. vlt. capelcat, capeliat.
 A. 1307. n. 3. vers. 3. ante finem, memorat, memorant.
 n. 5. §. Agitate vers. 12 & alibi lege: Armenis, Arme-
 nijs.
 n. 12. vers. 3. quam, quomuis.
 vers. 22. perisse, perijisse.
 n. 22. col. 2. in tertia nota marginali: virtutibus, lege
 virtutibus.
 n. 23. col. 2. vers. 5. vertere, vertere, lege veteret.
 n. 25. vers. 14. post vocem, sanctissimum: adde, ac.
 n. 30. col. 2. vers. 3. Ioannes, Clemens.
 A. 1308. n. 14. vers. 8. Ferrarientes, Ferrarientibus.
 n. 15. vers. penult. huius, huij.
 n. 19. §. 2. vers. vlt. Treuerensis, Treuerens.
 n. 23. vers. 4. anno 111. anno 1111.
 n. 39. §. 2. vers. 9. dele, immo, vers. 11. adde, immo, ante
 vocem, ipsa. vers. 24. præponderaret, æquipo-
 deraret.
 A. 1309. n. 11. vers. 10. recurrente, recurrentem.
 n. 31. vers. 3. ni, lege, si.
 A. 1310. n. 4. col. 2. in prima nota marginali: culturum,
 culturum.
 n. 40. in nota marginali prima, Temparij, Templaris.
 A. 1311. n. 41. vers. 8. arcimonia, acrimonia.
 n. 73. §. 2. vers. 10. Gyzicenum, Cyzicenum.
 A. 1312. n. 16. citatione marginali 12, 22. post n. 17. ante
 §. Quartus: adde, 18.
 n. 25. §. Decoratum vers. 7. vs. adde, eorum quilibet.
 n. 50. nota secunda marginali, imperij alia, imperialia.
 A. 1313. n. 8. §. Transmissa, nota marginali, dele, legatos.
 n. 12. nota marginali 1. impudentia, impudentia.
 A. 1314. n. 14. vers. 1. Vngarie, Vngaria.
 n. 25. vers. 13. Albertinus, Albertus. vers. 34. Robdor-
 fuis, Rebdorfius.
 A. 1315. n. 1. vers. 7. ante finem, sine, sui.
 n. 2. col. 2. vers. 1. modo, modos.
 n. 3. vers. penult. coninratio, conuratio.
 A. 1316. n. 3. col. 1. vers. vlt. præterissent, præterijissent.
 n. 19. vers. 6. dele cui.
 A. 1317. n. 52. vers. 23. adhiberi, haberi.
 n. 17. vers. 6. Calabria irruptione, in Calabriam irru-
 ptione.
 n. 41. vers. 14. Conimbria, Conimbrica.
 n. 42. vers. 14. legauit, legatos.
 n. 45. vers. 21. & vers. 25. Lancastriz, Lancastriz.
 n. 52. vers. 23. illi, lege narrant.
 A. 1318. n. 8. vers. 2. Armeniam, adde, missi erant.
 n. 9. nota marginali vltima, pontificia, Pontifice.
 n. 29. nota marginali: sanctorum, præpone, in.
 n. 31. nota prima marginali, sede, sedem.
 n. 32. vers. 6. Aurienses, Auriæ.
 n. 35. §. Præfate, nota marginali: ad consilia, consi-
 lia ad.
 n. 39. vers. 6. ante finem, arma, adde, non.
 n. 41. vers. vlt. dele iterum.

n. 42. nota prima marginali, Ordesaffus, Ordelaßus.
 n. 57. nota vltima marginali dele, amplexa.
 A. 1319. n. 16. col. 2. vers. 8. post vocem videtur: adde,
 superiorique anno vergente significavit.
 n. 27. §. 2. vers. 14. Alcanderem, Alcanderem.
 n. 29. vers. 7. MCCCXIX. lege MCCCXXIX.
 A. 1320. n. 8. vers. 18. Ferrarentium, Ferrarientium.
 n. 19. vers. 3. administratorem, administratorem. c. 1. 2.
 nota prima marginali: sensire, sentire.
 n. 24. vers. penult. Belliquadrensi, Belliquadrensi.
 n. 30. §. Sanæ, nota marginali, obliterat, adde, ne com-
 burerentur.
 n. 41. vers. penult. Ioanne, Ioannes. eod. n. nota secun-
 da marginali, dele, si.
 A. 1321. n. 4. vers. 3. erge, erga.
 n. 24. col. 2. in prima nota marginali, varia, varius.
 n. 35. vers. ante penult. reuertur, reuertitur.
 n. 38. §. Subdit vers. 7. anathematis, anthematis.
 n. 41. §. Gelliste, vers. 1. Philippum principem, Philip-
 pus princeps.
 A. 1322. n. 5. col. 2. vers. 5. concitaras, concitarant.
 n. 26. in nota marginali, ciuicia, ciuile.
 n. 31. vers. 5. Scoticus, Scotici.
 n. 52. vers. 1. exercitum, adde postea.
 n. 55. col. 2. vers. 1. Minoritarum, Minoritarum.
 vers. 6. Minorita, Minoritas.
 eod. n. 55. §. Prodijr, communij, communi.
 eod. 55. n. nota marginali vltima, Arreblagi Arreblay.
 n. 56. adde citationem marginalem, M. S. bibl. Vatic.
 fig. n. 3740.
 A. 1323. n. 1. vers. vlt. literis, adde, quarum exemplum
 quinto ante anno, nonnullis immutatis, miserat.
 n. 24. col. 2. nota marginali: deficientur, deficient.
 n. 25. vers. 6. ante finem, iterumque, lege, quamquam
 iterum.
 n. 39. nota secunda marginali, solucia, soluta.
 n. 37. nota quarta marginali: disident, disident.
 n. 38. col. 2. nota septima marginali, ratiocinatione,
 ratiocinatione.
 n. 41. nota quarta marginali, interpretationem, inter-
 pretatione.
 n. 58. nota marginali penult. iuri, iuris.
 ibid. refum, verum.
 n. 67. vers. 4. Bituribus, Biturienfibus.
 A. 1324. n. 5. vers. 3. enim iactabat speciore, lege, iacta-
 bat enim ad speciem.
 vers. 32. ecclesiastici, ecclesiasticque.
 n. 12. vers. 13. ante finem, interregnum, interregnum.
 n. 19. vers. 3. dele, non.
 n. 27. vers. 17. constitutus, constituto.
 n. 31. nota secunda marginali, in. Eod. an. n. 36. vers. 18.
 patrem, partem.
 n. 39. col. 2. vers. 9. Montispeßulani, Montispeßulani.
 n. 38. nota marginali vltima, consilio, consilia.
 n. 43. vers. penult. post vocem, statuit, adde, superiori
 anno.
 n. 44. nota secunda marginali, Pontifici, pontificia.
 n. 52. vers. 23. col. 2. vers. 10. demissis, dimissis.
 n. 53. §. Ad ea, vers. 7. ijs, ij.
 A. 1325. n. 5. vers. 5. vt lege, qui, vt. vers. 20. post vocem
 docuit, adde, anno proximo, n. 7. vers. 36. Australes,
 Austriacos.

n. 9. vers. 11. recuperandæ, lege, recuperandi.
 n. 20. §. 1. vers. 11. ante finem, post vocem, iudicio, ad-
 de, aliqua illius commentaria.
 A. 1326. n. 7. §. Interca, vers. penult. obsecurum, obsecu-
 turum.
 n. 23. §. Ad audientiam, nota prima marginali, Impe-
 ratores, impostores.
 n. 32. vers. 1. hoc, legesuperiore, vel totum numerum
 reuice ad calcem anni 1325.
 A. 1327. n. 9. nota secunda margin. in. ni.
 n. 11. nota marginali vlt. nouata, nouat.
 n. 37. §. Spari vers. 4. præscriptionem, proferriptionem.
 n. 39. nota prima marginali iacobus Rex: lege, Filius
 Iacobi Regis.
 n. 44. §. In primis, ante finem columnæ vers. 9. re-
 pente, repetente, ante numerum 45. §. Inuidit, de-
 le 44.
 n. 52. vers. 1. imperali, imperiali.
 A. 1328. n. 2. nota marginali penult. senatori, senator.
 n. 5. §. Conceptæ, vers. 2. Berandum, Bertrandum.
 n. 16. vers. 21. pertentatum, pertentati, tum.
 n. 22. dele notam primam marginalem.
 n. 36. vers. penultimo: Gido, Guido.
 n. 46. nota marginali vltima, fundandas, fundendas.
 n. 53. vers. 7. Castrucium, lege, Castrucius.
 n. 66. vers. 16. ipsum sequentes, lege, ipsum & factores.
 A. 1329. n. 1. vers. 3. decimatercia, duodecima, n. 9. col. 1.
 nota marginali penult. tum, cum.
 n. 17. vers. 6. Robertum, Robertum.
 n. 29. nota marginali vltima: iusto, adde, fit.
 n. 56. nota prima marginali. Israclitarum, Israclitarum.
 n. 73. vers. 6. Prædicatoris, Prædicatorum.
 n. 81. vers. 10. dominicum, dominicum.
 vers. ante penult. regionis, religionis.
 n. 88. §. Sanæ nota prima marginali, Azagoni, Aragoni.
 A. 1330. n. 2. vers. 17. genhænz, gehennæ.
 n. 16. vers. 13. elegisset, elegisset.
 n. 18. nota prima marginali exemplasse, expilasse.
 n. 36. §. Confirmantur, vers. 19. cuius, lege, contrarie
 enim.
 n. 37. col. secunda, nota marginali, creatum, coniunge
 postquam inferius vocem, Cæarem.
 n. 48. §. Quod arinet, vers. 17. pæctis, adde, annuis.
 ibid. §. Quo ad, vers. 17. Aragonijs, ab Aragonijs.
 n. vic. vers. penult. iudiciaria, lege, iudiciaria, citatione
 vltima Bern. Bened.
 A. 1331. §. Dudum, nota prima marginali: iocis, locis.
 n. 18. §. Præ se, vers. 14. coniugere, coniungere.
 A. 1332. n. 10. §. 2. præpone num. 11.
 n. 1. vers. 19. ante finem, suscepto, lege suscepto:
 n. 21. §. Metuebant, vers. 1. vt, ne.
 A. 1333. n. 21. vers. 3. hydrifesi, hydrope.
 n. 45. vers. 1. Agitari, adde, iterum.
 A. 1334. n. 5. vers. 6. Platone, Platone.
 n. 10. vers. 3. fideilibus, fidelibus. n. 17. vers. 26. At, ac.
 n. 23. §. Increbuisse, vers. 10. aperuit, aperuere.
 n. 31. nota secunda marginali, Vrsini, Vrsinus.
 n. 33. vers. 20. enim, enim.
 n. 35. vers. 6. Platone, lege, Platone.
 n. 40. vers. 29. opulenciorum, opulenciorum.
 §. Quam, vers. 1. dele, 41. eod. §. Quam, vers. vltimo, dele
 operam.

CORRIGENDA IN PRAETERMISSIS, &c.

Ann. 1257. n. 74. vers. 10. dele, vt
 A. 1272. n. 9. §. Quibus expeditis & §. Idem vers. 1. dele
 §. Eod. §. quibus expeditis, nota marginali vlt. vestius
 vestium.

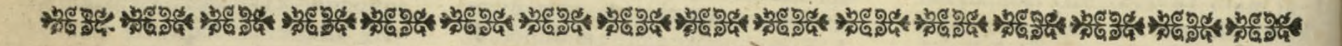
A. 1288. n. 27. §. Reprimus, vers. 1. dele §. eod. n. 27. §.
 Dissolue, vers. 1. dele 28.
 A. 1289. n. 15. §. Gaudet, in nota marginali, soluta, re-
 missæ.

A. 1294. n. 15. §. Post commotionis, nota secunda margi-
 nali, Aragonio, Aragonium.
 A. 1307. n. 30. §. Sunt & in alijs, vers. 21. animalium, ani-
 maliumque.

R O M Æ,
 Ex Typographia Vitalis Mascardi.
 M D C L I I.

S V P E R I O R V M P E R M I S S V.

PERMISSA IN ACADEMIA

CONRIGENDA IN PERMISSIS

ROMAE.
Ex Typographia Vitis Mafrae.
MDCCLII.

PERMISSORUM PERMISSA.

BARONII
CONT
RENALDI

TO XVI

B
5
26